REPREZENTANȚELE DIPLOMATICE ALE ROMÂNIEI

-3-
II 111.717

EDITURA POLITICĂ

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

„...Amploarea fără precedent a relațiilor internaționale pe care le are azi România ilustrează justețea politicii externe promovate de partid și guvern, constituind în același timp o recunoaștere a eforturilor constructive ale poporului nostru, a dorinței sale de a dezvolta buna înțelegere, prietenia și colaborarea cu toate popoarele. Participarea crescîndă la activitatea consacrată soluționării problemelor litigioase, salvgardării păcii și securității internaționale, consecvența politicii noastre de colaborare au făcut să sporească stima și considerația opiniei publice mondiale față de România.

Atît prin realizările în dezvoltarea economică și socială, în întărirea forței sale materiale și politice, cît și prin activitatea pe care o desfășoară pe arena internațională, țara noastră — parte componentă a marelui front antiimperialist, detașament activ al luptei pentru pace și progres — contribuie din toate puterile la întărirea forțelor socialismului și păcii..."

NICOLAE CEAUȘESCU

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

NOTA REDACȚIEI

După apariția primelor două volume ale culegerii de studii *Reprezentanțele diplomatice ale României*, tratînd istoria înființării misiunilor diplomatice românești în perioada 1878—1939, Editura politică oferă cititorilor cel de-al treilea volum al culegerii.

Lucrarea de față cuprinde un grupaj de studii elaborate de specialiști — diplomați și cercetători științifici —, care își propun să prezinte impresionanta cronică a creșterii neîntrerupte a relațiilor și a reprezentării diplomatice a României în anii postbelici, ca urmare a politicii consecvente duse în acest sens de partidul și guvernul țării noastre.

Spre deosebire de primele două volume, care înfățișau exclusiv istoria înființării reprezentanțelor diplomatice românești în țări străine, studiile cuprinse în prezentul tom analizează — de la caz la caz — fie numai procesul stabilirii relațiilor diplomatice (în situația, destul de puțin frecventă, a unor țări cu care România, deși a stabilit relații diplomatice, nu a realizat schimbul de reprezentanți diplomatici pînă în luna martie 1973), fie acreditarea de reprezentanți diplomatici nerezidenți (acolo unde reprezentarea reciprocă se face de pe teritoriul unor terțe state), în sfîrșit, înființarea de misiuni diplomatice românești, forma cea mai completă de reprezentare diplomatică. În acest fel, sînt prezentate un număr de 78 de state, în ordinea alfabetului, precum și 3 organizații internaționale guvernamentale pe lîngă care Republica Socialistă România este reprezentată.

În elaborarea materialelor a fost acordată o atenție specială importantului aspect al influenței pozitive pe care stabilirea relațiilor și realizarea reprezentării diplomatice au avut-o asupra desfășurării legăturilor politice, economice și cultural-științifice cu statele respective. Autorii au încercat, de asemenea, să reflecte în studiile lor tendința politicii externe românești de a realiza — în raporturile cu toate statele cu care întreținem relații diplomatice — o reprezentare diplomatică de nivel superior, cel de ambasadă. De aceea, momentul ridicării nivelului reprezentării diplomatice la cel de ambasadă, înregistrat în relațiile României cu mai multe state străine, a fost subliniat în mod corespunzător.

Referindu-se la perioada iunie 1948—martie 1973, în lucrare nu sînt cuprinse studii despre statele cu care Republica Socialistă România a stabilit relaţii diplomatice după această dată. Lipsesc, de asemenea, menţiuni privind acreditările reciproce de reprezentanţi diplomatici, rezidenţi sau nerezidenţi, care au avut loc după data menţionată, după cum nu sînt incluse referiri la evenimente intervenite în desfăşurarea raporturilor ţării noastre cu statele prezentate în volum, posterioare perioadei de care se ocupă lucrarea.

Editura politică şi realizatorii prezentului volum îşi exprimă, pe această cale, speranţa că lucrarea de faţă, în ciuda unor imperfecţiuni inerente încercării de a scrie o istorie a timpurilor contemporane, aflată în continuă mişcare şi dezvoltare, va constitui un instrument de lucru util pentru cercetătorii care se consacră studiului istoriei diplomatice româneşti şi o lectură instructivă pentru cititorii interesaţi a cunoaşte mai îndeaproape istoria relaţiilor României cu statele lumii.

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITARA

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

I

În anii care au trecut de la cel de-al doilea război mondial au avut loc schimbări profunde, calitative în configurarea politică a lumii, în relațiile internaționale.

În primul rînd trebuie ținut seama de formarea sistemului mondial socialist, din care fac parte astăzi 14 state, reprezentînd 36,5% din uscatul planetei noastre, numărînd peste un miliard de locuitori, producînd o treime din produsul industrial și 40% din produsul agricol al globului pămîntesc. Au apărut, în consecință, relații internaționale de tip nou, relațiile dintre statele socialiste.

Mutațiile intervenite în lume în anii postbelici se reflectă în complexul relațiilor internaționale și le determină conținutul și forma.

Unul din cele mai importante fenomene ale dezvoltării social-politice din această perioadă îl constituie creșterea tot mai puternică a influenței forțelor socialismului, a frontului antiimperialist, faptul că acestea determină într-o măsură tot mai însemnată viața socială a lumii.

Odată cu creșterea potențialului material și a prestigiului de care se bucură țările socialiste în lumea întreagă, sporește și rolul lor în definirea și soluționarea problemelor cardinale ale contemporaneității.

S-au schimbat profund datele relațiilor dintre statele socialiste și cele nesocialiste : înainte de cel de-al doilea război mondial era vorba în această privință de relații caracterizate prin încercuirea capitalistă a unicului stat socialist. Astăzi își croiește drum convingerea asupra

necesității și posibilității cooperării pașnice între state aparținînd unor sisteme social-politice diferite.

O altă mutație o întruchipează ceea ce se numește decolonizarea.

Prăbușirea sistemului colonial al imperialismului a dus la modificarea radicală a hărții social-politice a lumii și a schimbat fundamental raportul de forțe pe plan internațional. Zecile de state noi apărute în decursul și ca urmare a acestui proces în perioada postbelică își manifestă tot mai energic hotărîrea de a-și apăra independența națională, cîștigată cu prețul unor mari eforturi, de a găsi căi de dezvoltare care să le permită și să le asigure valorificarea în folosul propriu a resurselor și bogățiilor lor naționale, înfăptuirea aspirațiilor de bunăstare ale popoarelor. Cunosc avînt mișcările sociale din țările Americii Latine, Asiei și Africii, lupta popoarelor de pe aceste continente pentru apărarea independenței naționale, pentru dezvoltarea de sine stătătoare, împotriva uneltirilor cercurilor imperialiste care tind să le subordoneze economic și politic monopolurilor străine. Totodată însă, se adîncește prăpastia dintre țările capitaliste puternic dezvoltate economic și țările slab dezvoltate, dintre statele industrializate și vastele zone ale foametei, sărăciei și inculturii.

Sporirea explozivă a forțelor de producție pune omenirii sarcini noi, cum sînt folosirea energiei atomice — nu în vederea distrugerii omului și a creațiilor sale, ci spre binele tuturor popoarelor —, utilizarea în folosul întregii omeniri a calculatoarelor electronice, a roadelor explorării și exploatării spațiilor pînă de curînd inaccesibile omului — spațiul cosmic, spațiile terestre submarine și suboceanice — și altele.

În aceste condiții, colaborarea dintre state s-a impus tot mai mult ca o necesitate obiectivă, atît pentru evitarea unor conflagrații militare catastrofale, cît mai ales ca o condiție indispensabilă a propășirii și chiar a ființării statelor și popoarelor, ceea ce a dus la creșterea forțelor care se pronunță pentru proscrierea recurgerii la război, în general a folosirii forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state.

O activitate tot mai susținută au desfășurat țările mici și mijlocii, vital interesate într-o politică de colaborare, de renunțare la forță și dictat, în triumful relațiilor noi, bazate pe egalitate și avantaj reciproc.

S-a impus tot mai mult necesitatea participării active a tuturor statelor la soluționarea marilor probleme care preocupă omenirea, s-a evidențiat tot mai clar faptul că locul politicii de forță și dictat trebuie să-l ia politica tratativelor și contactelor, soluționarea problemelor în interesul tuturor popoarelor, al cauzei cooperării internaționale.

În această privință, rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. cu privire la politica și activitatea internațională ale Partidului Comunist Român și Republicii Socialiste România din 21 iulie 1972 și-a însușit aprecierea cuprinsă în raportul secretarului general al partidului că „mutațiile care au loc în lumea contemporană, modificările petrecute în structura raportului de forțe pe plan mondial deschid perspective tot mai largi pentru reducerea continuă a ariei de manifestare a vechii politici imperialiste de forță și dictat, pentru statornicirea unor relații noi între state, bazate pe egalitate și respect reciproc. În aceste condiții se evidențiază tot mai puternic posibilitatea de a se evita izbucnirea unui război mondial, de a se asigura o pace trainică în lume".

II

Politica externă a Republicii Socialiste România s-a călăuzit în toți acești ani după legile obiective ale dezvoltării societății, avînd în vedere necesitatea de a ține seama de particularitățile naționale ale fiecărui popor și fiecărei țări, de condițiile diferite în care s-a format și se dezvoltă, în etapa istorică contemporană, fiecare națiune.

„Construirea socialismului și comunismului — constată tovarășul Nicolae Ceaușescu — este expresia voinței fiecărui popor, a intereselor și aspirațiilor sale vitale; în aceasta constă invincibilitatea noii orînduiri, forța și trăinicia ei de granit. Nu există comunism național și comunism internațional; comunismul este în același timp

și național și internațional. Socialismul nu este o noțiune abstractă ; el a devenit realitate în 14 țări și alte popoare se îndreaptă spre socialism. Fiecare popor, construind socialismul, îndeplinește o sarcină națională și în același timp internațională, contribuind la mersul general al omenirii spre socialism"[1].

Politica externă a României s-a inspirat din unitatea dintre dezvoltarea internă, de sine stătătoare a țărilor și amplificarea relațiilor lor internaționale, dintre progresul național al fiecărei țări și lupta pentru progres în general, pentru socialism și comunism în lumea postbelică, în care are loc un proces continuu de renaștere națională a popoarelor, de creștere a rolului națiunilor atît ca forțe motrice ale progresului fiecărei țări, cît și ca factor de progres al întregii omeniri, pentru care dezvoltarea impetuoasă a tehnicii și științei, reducînd distanțele, stimulînd circuitul de bunuri, servicii și informații, postulează și accelerează apropierea economică, culturală a popoarelor, a statelor. În asemenea condiții nu este cu putință să se separe interesele naționale ale propriului popor de interesele clasei muncitoare internaționale, ale triumfului comunismului în lume.

Pornind de la aceste realități, politica externă a României a avut și are ca obiectiv central dezvoltarea legăturilor prietenești cu toate țările socialiste — alături de care o situează comunitatea țelurilor, a orînduirii sociale și economice, a convingerilor ideologice și filozofice —, pe baza principiilor marxism-leninismului, ale internaționalismului socialist, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

După cum a fost subliniat și în rezoluția Conferinței Naționale cu privire la politica și activitatea internațională ale Partidului Comunist Român și Republicii Socialiste România, în adîncirea și extinderea acestor relații, un rol de o deosebită importanță au avut întîlnirile și schimburile de vederi la nivel înalt, îndeosebi convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii

---

[1] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 1, București, Editura politică, 1968, p. 401—403.

de partid și de stat din Uniunea Sovietică, din statele socialiste europene și din Cuba, vizita oficială și convorbirile cu conducătorii de partid și de stat din R. P. Chineză, din celelalte state socialiste ale Asiei.

Semnarea unor noi tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală între țara noastră și alte state socialiste, schimburile de delegații și vizite reciproce de activiști de partid și de stat au contribuit la dezvoltarea prieteniei între partidele și popoarele țărilor socialiste, au dus la o mai bună cunoaștere reciprocă. Comunitatea de orînduire social-politică, concepția filozofică unică despre lume — marxism-leninismul — stimulează permanent adîncirea și diversificarea relațiilor politice, economice, tehnico-științifice, culturale, asigură evoluția lor ascendentă.

România, pe baza principiilor statuate ale C.A.E.R., își aduce contribuția la extinderea și adîncirea colaborării și cooperării în cadrul acestei organizații. Înfăptuirea prevederilor cuprinse în Programul complex adoptat de sesiunea a XXV-a a C.A.E.R. de la București va contribui la perfecționarea și dezvoltarea colaborării economice între țările membre. Țara noastră acordă și va acorda și în viitor o deosebită însemnătate participării la diviziunea internațională socialistă a muncii, colaborării economice, cooperării și specializării în producție cu toate țările socialiste. Ca membră a Tratatului de la Varșovia, România participă la cooperarea militară cu statele membre, avînd în același timp relații strînse cu forțele armate ale tuturor țărilor socialiste.

Așezînd ferm la baza relațiilor cu celelalte țări socialiste principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, România a conceput și concepe aceste relații dintre țările socialiste ca relații de tip nou, radical opuse celor caracteristice societății capitaliste, bazate pe exploatare și asuprire.

În opinia partidului și statului nostru, aceste relații sînt menite să contribuie la accelerarea progresului și dezvoltării fiecărei țări socialiste în parte și, în același timp, la întărirea sistemului socialist mondial, la creșterea prestigiului și influenței socialismului în lume, ele avînd menirea să constituie prototipul relațiilor viitoare dintre toate statele lumii.

Componentă de o deosebită importanță a politicii externe a țării noastre, relațiile cu țările care au pășit pe calea dezvoltării independente au dobîndit în ultimii ani noi dimensiuni, înscriindu-se în cadrul politicii generale de luptă pentru progresul economic și social al fiecărei țări, în cadrul luptei împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului. România urmărește cu o deosebită simpatie eforturile susținute ale acestor țări pentru lichidarea subdezvoltării, le acordă întregul său sprijin, pe multiple planuri, în lupta pentru întărirea independenței politice și economice, a suveranității lor.

Pentru dezvoltarea de sine stătătoare a tinerelor state, o considerabilă importanță are consolidarea bazelor economice ale independenței. Pornind tocmai de la acest considerent, țara noastră sprijină eforturile tinerelor state din Africa, Asia și de pe alte continente de a se dezvolta independent, de a înainta pe calea progresului economic și social. Acest sprijin își găsește materializarea în evoluția continuu ascendentă a relațiilor economice cu aceste țări, în spiritul deplinei egalități și avantajului reciproc. Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la instituirea Fondului de solidaritate și sprijinire a mișcărilor de eliberare națională a tinerelor state independente, a țărilor în curs de dezvoltare s-a înscris ca o nouă și vibrantă expresie a sprijinului internaționalist al României socialiste față de cauza dreaptă și aspirațiile acestor popoare.

Integrată în aria largă a acțiunilor întreprinse de țara noastră în direcția promovării înțelegerii și cooperării între popoare, vizita efectuată în anul 1972 de secretarul general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în opt țări ale Africii reprezintă un factor puternic al prieteniei dintre poporul român și statele africane, o manifestare strălucită a solidarității poporului nostru cu popoarele continentului african, care luptă pentru deplina lor independență, pentru a-și clădi o economie de sine stătătoare și a-și hotărî viitorul potrivit propriei voințe, fără nici un amestec străin. Ea constituie, în același timp, un act de o importanță deosebită în folosul general al luptei antiimperialiste și anticolonialiste, al cauzei păcii și co-

laborării internaționale, împotriva politicii imperialiste de forță și dictat.

Însușindu-și întru totul înalta apreciere exprimată de hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 18 aprilie 1972 cu privire la această vizită, Conferința Națională a P.C.R. a caracterizat-o ca fiind o expresie elocventă a politicii partidului de întărire și dezvoltare continuă a colaborării și cooperării multilaterale dintre România și statele africane, ca un moment de excepțională însemnătate pe plan bilateral și o contribuție de seamă pe planul general al întăririi unității dintre mișcarea comunistă și mișcările de eliberare națională.

În spiritul principiilor coexistenței pașnice, România dezvoltă o amplă activitate internațională, pronunțîndu-se și acționînd pentru relații pe multiple planuri cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială. La baza acestor relații, România așază respectarea fermă a principiilor de vocație universală, consacrate în Carta O.N.U., verificate de practică și unanim recunoscute: independența și suveranitatea națională, deplina egalitate în drepturi și avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî de sine stătător destinele. Este convingerea fermă a României — întemeiată pe luarea în considerare a învățămintelor istoriei, a conținutului și sensului evoluției umanității în etapa actuală — că respectarea strictă a acestor principii reprezintă condiția indispensabilă a dezvoltării unor relații normale între state, a colaborării internaționale rodnice, garanția unui curs politic pozitiv în viața internațională.

Imaginea lumii de astăzi evidențiază, mai mult ca oricînd în trecut, necesitatea unui circuit viu, continuu, amplu, care să lege printr-o multitudine de fire toate popoarele lumii, pentru că fiecare națiune are capacitatea reală să dea și simte necesitatea vitală să beneficieze de rezultatele colaborării internaționale. Cooperarea largă, fluxul neîntrerupt de valori materiale și spirituale sînt procese pe care coexistența pașnică le implică.

În cadrul eforturilor destinate statornicirii unui climat de pace, înțelegere și colaborare în lume, în deplin

consens cu interesele poporului român, cu ataşamentul său tradiţional pentru cauza securităţii şi cooperării internaţionale, România îşi dezvoltă relaţiile sale cu ţările avînd un alt sistem social-politic, extinde cooperarea economică, tehnico-ştiinţifică şi culturală cu aceste ţări, promovează consecvent destinderea şi evoluţia politică normală a relaţiilor interstatale. Relaţiile bilaterale ale României cu aceste ţări au fost impulsionate de numeroase acorduri de colaborare economică, tehnico-ştiinţifică, culturale, consulare, de acorduri privind asistenţa juridică, colaborarea în domeniul transportului şi turismului, al sănătăţii publice etc. Întîlnirile la cel mai înalt nivel, precum şi diverse alte contacte şi vizite au permis abordarea unei sfere ample de probleme de interes reciproc, a unor probleme internaţionale actuale, facilitînd o mai bună cunoaştere a poziţiilor, explorarea unor noi posibilităţi de cooperare.

III

Diplomaţia română de după eliberarea patriei de sub jugul fascist, cu precădere după congresele al IX-lea şi al X-lea ale partidului, a urmărit, ca şi politica externă pe care a fost chemată să o servească, să promoveze, pe căi conforme dreptului internaţional, interesele propriului popor de pace, securitate, înţelegere şi cooperare cu toate celelalte popoare. Prin aceasta, ea a contribuit la consolidarea în practica internaţională a principiului, înscris în dreptul internaţional contemporan, potrivit căruia funcţiile misiunii diplomatice constau în special în a reprezenta, a ocroti interesele statului reprezentat, a negocia, a informa, a promova relaţii de prietenie şi a dezvolta legături de colaborare economică, culturală şi ştiinţifică între state [2].

Aceasta a fost concepţia constantă a ţării noastre despre diplomaţie, o concepţie care conferă valenţe noi elementelor pozitive ale tradiţiilor diplomatice române ale veacurilor trecute. Măiestria în expunerea punctului

[2] Convenţia de la Viena (23 mai 1969) cu privire la relaţiile diplomatice, publicată în *Buletinul oficial al Republicii Socialiste România*, nr. 89 din 8 iulie 1969.

de vedere românesc, vigilența în apărarea intereselor țării, agerimea în sesizarea nuanțelor, talentul în ducerea negocierilor, ingeniozitatea în găsirea soluțiilor, înțelegerea necesității rezolvărilor politice, răbdarea și perseverența în căutarea pozițiilor și dezlegărilor acceptabile pentru toate părțile, luciditatea în aprecierea șanselor și în cîntărirea riscurilor sînt acum puse conștient în slujba intereselor superioare ale poporului, a dreptului său sacru de a-și hotărî singur soarta, de a urma calea dezvoltării pe care o consideră corespunzătoare voinței și intereselor sale, a egalității în drepturi, suveranității și independenței naționale, a neamestecului în treburile altuia, a avantajului reciproc.

Pentru diplomația socialistă română este valabil integral tot ceea ce caracterizează politica externă a Republicii Socialiste România în general: dragostea și devotamentul față de popor, principialitatea, realismul, conformitatea cu datele științei, cu comandamentele eticii, fermitatea și lipsa de rigiditate, receptivitatea pentru tot ceea ce este nou și constructiv, dinamismul, spiritul de inițiativă, curajul, perseverența, umanismul, hotărîrea de a milita neabătut pentru ridicarea relațiilor dintre state la nivelul dorințelor, năzuințelor și intereselor legitime ale tuturor popoarelor, internaționalismul socialist.

Diplomația română modernă, socialistă, poartă pecetea trăsăturii esențiale a epocii noastre, în care „problemele apărării păcii și evitării războiului au devenit pe toate continentele, inclusiv în Europa, o preocupare majoră, vitală, a maselor celor mai largi, cauza a sute de milioane de oameni, a tuturor popoarelor"[3]. Ea pornește de la rezultatele analizei științifice, marxiste, a ansamblului luptei care se duce între forțele antiimperialiste și reacțiunea internațională, care atestă existența posibilității reale de a se bara calea unei noi conflagrații mondiale, de a se promova destinderea în viața internațională, de a se asigura triumful politicii de colaborare între popoare, pacea în lume.

---

[3] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 46.

Parte integrantă a forțelor păcii și progresului în continuă dezvoltare, care influențează într-o măsură tot mai mare cursul evoluției social-politice actuale, diplomația română militează pentru întărirea pozițiilor României socialiste în lume, conștientă că întărirea continuă a forței materiale și politice a fiecărei țări socialiste contribuie la creșterea capacității sistemului mondial socialist de a înrîuri cursul evenimentelor internaționale, de a asigura victoria popoarelor lumii în lupta pentru pace și progres social.

Diplomația română se inspiră din tezele partidului nostru cu privire la rolul statelor mici și mijlocii pe arena mondială, contribuind la aportul României în direcția instaurării unor relații de deplină egalitate între națiuni, de respect față de voința și aspirațiile fiecărei țări. Ținînd seama de dorința ce-și croiește drum pretutindeni în lume, inclusiv în cercuri guvernamentale, de a căuta prin negocieri și discuții soluții realiste pentru eliminarea focarelor de neînțelegere, pentru așezarea relațiilor dintre state pe baze noi, sănătoase, convinsă de posibilitatea și necesitatea unor mutații în relațiile internaționale de la „pacea prin frică“ [4] *„Si vis pacem para bellum“* la un dialog fructuos, multilateral, tinzînd să asigure participarea tuturor statelor, diplomația română desfășoară o activitate intensă de dezvoltare a contactelor dintre state, de explorare cu insistență și calm a tuturor posibilităților de reglementare pașnică a problemelor pendinte. Ea caută să înlesnească destinderea în relațiile internaționale, îmbunătățirea climatului politic internațional, înscăunarea în relațiile dintre state a respectului și stimei reciproce, a încrederii, a bunei vecinătăți și a prieteniei între popoare, promovarea colaborării între toate statele în vederea rezolvării prin eforturi comune și stăruitoare a sarcinilor mari, numeroase, complexe ale contemporaneității.

Funcția prioritară a diplomației — contactul direct, negocierea — dobîndește în aceste condiții o însemnătate deosebită. De aceea, România acordă o importanță

[4] Raymond Aron. *Paix et Guerre entre les Nations*, Paris, 1962, p. 623.

de prim ordin tratativelor dintre state, bilaterale sau multilaterale.

Diplomația română tinde să pună în serviciul păcii și progresului legăturile și contactele directe, să asigure o mai bună cunoaștere reciprocă și prin aceasta o apropiere a punctelor de vedere și a pozițiilor, examinarea aprofundată, multilaterală a problemelor bilaterale și generale ale situației internaționale, crearea condițiilor prielnice pentru o colaborare tot mai rodnică și largă pe plan internațional.

Această colaborare a devenit în epoca noastră o necesitate obiectivă de progres, de pace, de securitate, în ultimă instanță de ființare. Colaborarea presupune comunicare. Comunicare cu privire la înștiințarea reciprocă despre nevoi, despre țeluri, despre căi și mijloace, despre voința de a colabora, despre acceptarea condițiilor concrete, despre piedicile ivite pe parcurs, despre necesitatea unor eforturi complementare, despre posibilități de modificare a obiectivelor, despre rezultate și alte asemenea elemente.

Diplomația constituie, pentru colaborarea dintre state, o cale principală de comunicare. Diplomația României socialiste, pornind de la posibilitatea și necesitatea colaborării internaționale cu toate statele, tinde să înmulțească rețeaua relațiilor diplomatice, în așa fel încît să cuprindă toate statele care se consideră interesate să devină parteneri la relații de colaborare cu România, pe temelia principială, acceptabilă pentru toți a respectării reciproce a suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile altuia. Una din caracteristicile semnificative ale diplomației României socialiste este aceea că de cînd partidul conduce destinele țării numărul reprezentanțelor noastre diplomatice permanente a crescut continuu, că, deși în decursul unui sfert de veac, al unui răstimp atît de plin de evenimente politice de cea mai mare intensitate, s-au înregistrat situații de criză în raporturile internaționale, România nu a rupt relațiile diplomatice cu nici un stat.

Optimistă și activă, diplomația română este pe deplin conștientă de răspunderile ce revin, în epoca noastră,

oricărui stat, fie el mare, mic sau mijlociu, în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în promovarea încrederii între state.

Aceste caracteristici se desprind și din analiza dezvoltării rețelei de reprezentanțe diplomatice ale României în decursul anilor de după 23 August 1944.

IV

Răsturnarea dictaturii fasciste în august 1944 și eliberarea țării noastre de ocupația străină au marcat începutul unei noi etape în dezvoltarea politică, economică, socială și culturală a României. Descătușînd energia creatoare a maselor, insurecția națională antifascistă armată a dat un puternic impuls activității creatoare a poporului român pentru progres social, spre desăvîrșirea transformărilor burghezo-democratice și trecerea la înfăptuirea revoluției socialiste.

Pe planul relațiilor externe, Partidul Comunist Român și statul nostru au dus o politică de consolidare a independenței și suveranității naționale, de înțelegere și colaborare între popoare și între state. România a stabilit relații de prietenie și colaborare cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări învecinate.

În același timp, România s-a pronunțat pentru stabilirea de relații normale de colaborare cu statele occidentale și cu celelalte state, a cerut să fie primită în O.N.U. și a militat consecvent pentru promovarea în viața internațională a principiilor fundamentale ale Cartei Națiunilor Unite. Totodată, ea a respins cu hotărîre încercările cercurilor reacționare din Occident de a se amesteca în treburile interne ale țării.

Urmare a actului de la 23 August, în septembrie 1944 s-a semnat la Moscova Convenția de armistițiu dintre România și Națiunile Unite. La acea dată, țara noastră întreținea relații diplomatice cu numai 11 țări, la rang de legație (Bulgaria, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, Italia, Portugalia, Spania, Suedia, Turcia și Uruguay).

La sfîrșitul anului 1944 și în cursul anului 1945 au fost reluate relațiile diplomatice cu 4 țări : Statele Unite

ale Americii (legație — 11 noiembrie 1944), Uniunea Sovietică (legație — 6 august 1945), Iugoslavia (ambasadă — septembrie 1945) și Polonia (ambasadă — 11 noiembrie 1945) și au fost suspendate relațiile cu Portugalia. Astfel, la sfîrșitul anului 1945, România întreținea relații diplomatice cu 14 state și avea peste hotare un număr de 6 misiuni diplomatice (în Elveția, Finlanda, Italia, Suedia, Turcia și U.R.S.S.).

Anul 1946 a marcat reluarea relațiilor diplomatice, la nivel de legație, cu încă 9 state (Albania, Anglia, Argentina, Belgia, Cehoslovacia, Iran, Luxemburg, Norvegia și Ungaria), ridicarea nivelului de reprezentare la rang de ambasadă cu două țări (Turcia și U.R.S.S.), suspendarea relațiilor cu Spania și înființarea de misiuni diplomatice române peste hotare în 7 țări (Anglia, Argentina, Cehoslovacia, Franța, Iugoslavia, Polonia și S.U.A.).

În primăvara anului 1947, România a încheiat la Paris Tratatul de pace cu puterile aliate.

La 30 decembrie 1947, dată la care țara noastră a devenit republică populară, se înregistra următoarea situație a relațiilor diplomatice ale României : relații diplomatice cu 25 de state, dintre care cu 6 state la nivel de ambasadă (Bulgaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, Polonia, Turcia și U.R.S.S.) și cu 19 state la nivel de legație (Albania, Anglia, Argentina, Austria, Belgia, Danemarca, Egipt, Elveția, Finlanda, Franța, Iran, Italia, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Suedia, S.U.A., Ungaria și Uruguay). Numărul misiunilor diplomatice române peste hotare era de 17 (la cele existente în 1946 s-au mai adăugat cele din Belgia, Bulgaria, Olanda).

Între anii 1948 și 1955 au fost stabilite relații diplomatice cu 9 state, dintre care cu 4 state la rang de ambasadă (R. P. D. Coreeană, R. P. Chineză, R. P. Mongolă și R. D. Vietnam) și cu 5 state la rang de legație (Israel, India, R. D. Germană, Indonezia și Siria). În același răstimp a fost ridicat nivelul de reprezentare la rang de ambasadă cu Ungaria și Albania. Astfel, la sfîrșitul anului 1955, țara noastră întreținea relații diplomatice cu 34 de state, dintre care cu 13 la rang de ambasadă și cu 21 la rang de legație.

Decembrie 1955, data primirii țării noastre în rîndul statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite, a marcat un moment deosebit pentru activitatea internațională a României. Pe lîngă posibilitatea de a expune poporului român și de a prezenta propuneri constructive în vederea soluționării problemelor omenirii și apropierii între popoare, reprezentanții României la O.N.U. căpătau condiții favorabile spre a stabili contacte cu reprezentanții altor state, în special ai celor ce-și dobîndeau independența de sub jugul colonial, pentru a discuta și perfecta stabilirea de relații diplomatice. În primii 5 ani ai prezenței noastre la O.N.U., adică în perioada 1956—1960, au fost stabilite relații diplomatice cu 14 state (Islanda, Birmania, Sudan, Grecia, R. A. Yemen, Etiopia, Ceylon, Afganistan, Irak, Guineea, Japonia, Mali, Cipru și Cuba), în majoritatea cazurilor la rang de ambasadă.

Începînd cu anul 1960, o caracteristică importantă a relațiilor diplomatice cu alte țări a fost tendința de generalizare a reprezentării numai la cel mai înalt nivel, adică la nivel de ambasadă. Tot începînd cu anul 1960, s-a ridicat nivelul reprezentării la rang de ambasadă cu țările cu care relațiile erau la nivel de legație ; în această direcție, cei mai „activi" ani au fost 1963—1964, în care s-a ridicat nivelul reprezentării cu 14 state.

De la începutul anului 1961 și pînă la mijlocul anului 1965 cînd a avut loc cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, au mai fost stabilite relații diplomatice cu încă 18 state, astfel încît la acea dată țara noastră întreținea relații diplomatice cu 66 de state.

Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român a dat un nou impuls activității de politică externă și diplomației țării noastre. În același timp, principialitatea și consecvența politicii externe a României, prestigiul internațional pe care țara noastră l-a cîștigat pe arena internațională au făcut ca tot mai multe țări să manifeste dorința de a stabili relații diplomatice cu statul român. De la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. și pînă la 1 iulie 1969 au fost stabilite relații diplomatice cu 24 de state și relații consulare cu două state. Numai

în cursul anului 1968 au fost stabilite relații diplomatice și consulare cu 13 state.

În iulie 1969, în preajma celui de-al X-lea Congres al P.C.R., Republica Socialistă România întreținea relații diplomatice și consulare cu 93 de state, dintre care cu 91 relații diplomatice (89 la nivel de ambasadă și două la nivel de legație — Brazilia și Israel), iar cu două relații consulare (San Marino și Spania). La aceeași dată, țara noastră avea peste hotare un număr de 60 de misiuni diplomatice și consulare, dintre care 50 ambasade, două legații, 4 reprezentanțe permanente pe lîngă organizațiile internaționale, 3 consulate generale și o reprezentanță consular-comercială.

În perioada dintre Congresul al X-lea al partidului și Conferința Națională a P.C.R., țara noastră a stabilit relații diplomatice la rang de ambasadă cu 13 state și a deschis încă 8 misiuni diplomatice și consulare peste hotare.

Astăzi, Republica Socialistă România întreține relații diplomatice și consulare cu 112 state, dintre care cu 110 relații diplomatice (109 la nivel de ambasadă și una la nivel de legație — Brazilia), iar cu două state relații consulare (San Marino și Spania). Țara noastră are peste hotare, în prezent, un număr de 70 de misiuni diplomatice și consulare, dintre care 59 ambasade, o legație, 4 reprezentanțe permanente pe lîngă organizații internaționale guvernamentale, o reprezentanță consular-comercială și 5 consulate generale.

Aceasta este o confirmare strălucită a politicii externe a țării noastre, a dorinței României de a dezvolta relațiile cu toate statele, indiferent de orînduirea social-politică, pe baza principiilor respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

V

În anii ce s-au scurs de la terminarea celui de-al doilea război mondial, diplomația a cunoscut modificări semnificative. De unde pînă atunci relațiile diplomatice

erau, în covîrșitoarea lor majoritate, de natură bilaterală, acum nevoile noi ale vieții interstatale fac să se afirme tot mai mult relațiile internaționale multilaterale, examinarea și căutarea de soluții pentru problemele internaționale prin conjugarea eforturilor mai multor state, cu tendința de a lărgi cercul țărilor chemate — pentru că sînt interesate și capabile de contribuții utile — să participe la această colaborare, tot mai multe probleme ale relațiilor internaționale vădind vocație de universalitate.

Este ceea ce explică avîntul deosebit pe care îl iau în această perioadă de timp relativ scurtă organizațiile internaționale, guvernamentale și neguvernamentale, reuniunile internaționale : congrese, conferințe, consfătuiri, seminarii, colocvii și alte asemenea forme de colaborare internațională. Desigur, istoria a cunoscut organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale și înainte de-al doilea război mondial, Liga Națiunilor, Uniunea Poștală Universală fiind exemple îndeobște cunoscute în această privință. Dar amploarea fără precedent luată de aceste forme de activitate în perioada postbelică duce la o schimbare calitativă a modului în care sînt abordate și rezolvate problemele internaționale nereglementate, astăzi un volum considerabil al agendelor internaționale revenind modalităților multilaterale implicînd examinarea și rezolvarea prin colaborarea multor state și — legat de aceasta — diplomației multilaterale.

Reprezentanțele diplomatice române reflectă această mutație, întrucît de pe acum există misiuni permanente ale României pe lîngă O.N.U. (la New York din 1955 și la Geneva din 1958), pe lîngă A.I.E.A. (la Viena din 1960), pe lîngă U.N.E.S.C.O. (la Paris din 1965), conduse de diplomați avînd rang de ambasador, iar în București funcționează din 1971 reprezentanțe ale unor organisme internaționale guvernamentale, Centrul de Informare al Organizației Națiunilor Unite și reprezentanța permanentă a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.).

În iulie 1972 a fost inaugurat la București Centrul european U.N.E.S.C.O. pentru învățămîntul superior.

România contribuie activ la eforturile întreprinse pentru ca pe calea diplomației multilaterale să se promoveze larg colaborarea statelor, a popoarelor, sporindu-se contribuția acestor organizații la afirmarea și respectarea legalității internaționale.

Participarea tot mai susținută a României la activitatea organizațiilor internaționale este reflectată și de numărul organismelor internaționale la care țara noastră a aderat pe parcursul anilor. Astfel, la sfîrșitul anului 1944, România era membră a 16 organizații internaționale guvernamentale și a 47 de organizații internaționale neguvernamentale, pentru ca în prezent să participe la activitatea a 49 de organizații internaționale guvernamentale și a peste 270 de organizații internaționale neguvernamentale.

Participarea tot mai amplă a României la activitatea unui număr mare de organizații internaționale, atît guvernamentale, cît și neguvernamentale, determină o intensă activitate de natură diplomatică, desigur, prezentînd un anumit specific.

Caracterul dinamic, constructiv al politicii externe și al diplomației României socialiste este reflectat cu deosebită forță de inițiativele românești promovate în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al altor organizații internaționale guvernamentale, care împreună cu cea dintîi alcătuiesc așa-numita „familie a O.N.U.“ Este semnificativă adoptarea în unanimitate de către Adunarea Generală a O.N.U. a inițiativelor guvernului român privind „Măsuri pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună-vecinătate între statele europene avînd regimuri sociale și politice diferite“, „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare“, „Punerea în valoare și utilizarea resurselor umane“, „Declarația principiilor cooperării economice internaționale“. Simplul enunț al acestor documente vorbește în mod convingător despre elevațiunea morală, simțul practic, realismul și principialitatea care străbat toate aceste acțiuni de politică externă ale statului nostru. Mai pot fi menționate rezoluțiile adoptate de diferite organizații

sau organisme internaționale guvernamentale de-a lungul anilor, pe anumite domenii, cum sînt : „Cooperarea științifică și tehnologică“ (Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa), „Cooperarea cultural-științifică“ (U.N.E.S.C.O.) și „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume“ (O.N.U.).

Totodată, diplomația română, înfăptuind politica externă a României socialiste, se străduiește în mod consecvent să contribuie la întărirea rolului și eficacității Organizației Națiunilor Unite, a tuturor organizațiilor internaționale cu vocație de universalitate, pentru ca acestea să devină factori tot mai utili în lichidarea cauzelor unor conflicte și stări de încordare, în crearea premiselor pentru o colaborare trainică și o pace îndelungată în lumea întreagă.

Este cunoscut faptul că, urmare a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, țara noastră a înscris pe ordinea de zi a celei de a XXVII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. punctul „Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre state“.

Aprobarea, în unanimitate, a propunerii României privind creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în viața internațională demonstrează o dată mai mult considerația și aprecierea de care se bucură politica externă a țării noastre, dorința tuturor popoarelor ca O.N.U. să acționeze cu mai multă eficacitate pentru promovarea colaborării și înțelegerii între națiuni.

Reprezentanții țării noastre pe lîngă organizațiile internaționale guvernamentale au de îndeplinit, în același timp, sarcini în esență identice cu acelea ce incumbă oricărui diplomat : a reprezenta țara, a susține interesele ei, a informa despre pozițiile și acțiunile celorlalte state, a face declarații și a lua poziție în numele țării, a negocia în toate problemele din sfera de acțiune a organizației internaționale în cauză, a contribui la cauza păcii și securității internaționale.

VI

Pornind de la considerentul că în lumea de astăzi pacea și securitatea internațională sînt indivizibile, România se pronunță și acționează cu consecvență și hotărîre pentru stingerea tuturor focarelor de încordare și conflict care mai există în diferite părți ale lumii. În realizarea acestei politici, diplomația română, instrument al politicii externe a României socialiste, a reușit, în decursul perioadei la care se referă prezentul volum, să aducă o contribuție reală la soluționarea unor probleme majore ale vieții internaționale.

Statul nostru socialist, poporul român, profund atașat cauzei libertății și independenței tuturor popoarelor, au salutat cu deosebită satisfacție încheierea Acordului pentru încetarea războiului în Vietnam, rezultatele Conferinței internaționale cu privire la Vietnam care a avut loc la Paris, semnarea acordului de restabilire a păcii și înțelegerii naționale în Laos. Credem că, în general, situația din Indochina se îndreaptă către un stadiu propice eforturilor pentru realizarea păcii, pentru soluționarea politică a problemelor, pentru reconstrucția și dezvoltarea economico-socială a țărilor din zonă.

În conflictul dintre unele state arabe și Israel, România s-a pronunțat, încă de la început, pentru încetarea imediată a tuturor acțiunilor militare, iar apoi a militat pentru o reglementare politică a conflictului, pe baza rezoluției nr. 242 din 22 noiembrie 1967 a Consiliului de Securitate, pentru retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, asigurarea dreptului la independență și integritate teritorială a tuturor țărilor din regiune, rezolvarea problemei populației palestinene în conformitate cu interesele ei naționale.

Salutînd cu adîncă satisfacție acordul realizat în Coreea, reflectat în Declarația comună privind îmbunătățirea relațiilor dintre Nordul și Sudul Coreei și reunificarea țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în numele Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri ale Republicii Socialiste România, precum și al întregului popor român, a reafirmat — la 8 iulie 1972 — deplina solidaritate militantă și

sprijinul deplin față de lupta poporului coreean pentru unificarea democratică a patriei sale.

Europa reflectă în mod pregnant complexitatea situației create după cel de-al doilea război mondial. Evoluția pozitivă din ultima vreme a situației pe plan european în ceea ce privește modalitățile de abordare mai realistă și lucidă a problemelor păcii în Europa relevă schimbările în viața politică a continentului în direcția creării unui cadru de înțelegere, colaborare și cooperare, a statuării unui sistem de securitate.

Consfătuirea de la București din 1966 a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, făcînd o analiză amplă și aprofundată a noilor condiții create în Europa, a tendințelor realiste apărute în opinia publică internațională, care reclamau necesitatea abordării concrete a problemei securității, a creării unui sistem de securitate care să pună popoarele ce trăiesc pe continentul european în afara pericolului unui nou război, a propus convocarea unei conferințe general-europene. Menținînd în continuare inițiativa și militînd consecvent pentru transpunerea în realitate a ideii de securitate și cooperare, țările socialiste au prezentat în anii următori noi sugestii de natură să detalieze și să concretizeze aceste propuneri. Încă de la început, aceste inițiative și propuneri au polarizat atenția și interesul opiniei publice, al factorilor de răspundere din țările interesate, devenind tema majoră a schimburilor de vederi între aceste state.

Lucrările Reuniunii pregătitoare multilaterale, care s-au desfășurat timp de șase luni la Helsinki, au permis pregătirea Conferinței pentru securitate și colaborare în Europa : formularea ordinii de zi și a directivelor pentru comisii, stabilirea structurii organizatorice și a regulilor de procedură pentru Conferință.

Reuniunea pregătitoare, la care pentru prima dată în istoria postbelică a relațiilor internaționale statele europene, S.U.A. și Canada au participat pe baza egalității suverane, ca state independente și pe deplin egale în drepturi, în afara alianțelor militare, a evidențiat puternica tendință spre statornicirea unor relații calitativ noi, superioare, pe continentul european, rolul deosebit de activ al țărilor mici și mijlocii.

Acționînd pe baza pozițiilor de principiu ale partidului și statului nostru, în conformitate cu hotărîrile Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din iulie 1972 și plenarei C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972, delegația Republicii Socialiste România a adus, alături de celelalte state participante, o contribuție activă și importantă la înscrierea în documentele finale ale Reuniunii pregătitoare a unor prevederi care definesc obiectivele majore ale edificării securității și intensificării colaborării pe continentul european. Totodată, s-a subliniat contribuția pe care edificarea securității și intensificarea colaborării în Europa sînt chemate să o aducă la întărirea securității și cooperării cu celelalte state ale lumii, precum și la eforturile de propășire economică ale țărilor în curs de dezvoltare.

La baza regulilor de procedură ale Conferinței au fost puse, la inițiativa delegației române, principiile participării statelor în calitatea lor de state independente și suverane, deplin egale în drepturi și în afara alianțelor militare, dreptul tuturor statelor de a lua parte la toate formele de activitate, examinare, elaborare și aplicare a hotărîrilor luate, adoptarea tuturor deciziilor prin consens și aplicarea principiului democratic al rotației.

Consecință firească a evoluției pozitive din ultimii ani a climatului politic european, Conferința pentru securitate și colaborare, care și-a început lucrările odată cu întrunirea — în prima fază — a miniștrilor afacerilor externe ai statelor europene, S.U.A. și Canada, poate oferi o finalizare superioară procesului de normalizare a relațiilor intereuropene, de lărgire și diversificare a cooperării într-o atmosferă de destindere și înțelegere, prin intensificarea acelor măsuri care, pe baza principiilor eticii și legalității internaționale, să deschidă calea spre o fertilă conviețuire în pace și securitate a tuturor statelor acestui continent, spre depășirea actualei divizări în blocuri militare opuse.

În ultimii ani, conducerea de stat a României a avut numeroase contacte, schimburi de vederi, tratative cu șefi de state și guverne, cu lideri ai partidelor politice, cu diferiți reprezentanți ai opiniei publice din aproape toate țările europene — acțiuni care au condus la dez-

voltarea relațiilor bilaterale, la intensificarea conlucrării pentru promovarea securității pe continent. Declarațiile solemne ca și alte documente comune semnate de România cu un șir de state europene, promovînd principiile noi, democratice de relații interstatale, aduc o contribuție reală la consacrarea lor ca norme de bază, generale, ale raporturilor intereuropene și pe plan mondial.

Guvernul român concepe securitatea europeană ca un sistem de angajamente liber consimțite, clare și precise, din partea tuturor statelor, însoțite de măsuri concrete, de natură să ofere tuturor țărilor garanții depline că se află la adăpost de orice act de agresiune, că se pot dezvolta liber, în concordanță cu interesele și voința lor, colaborînd între ele pe temeiul principiilor fundamentale ale dreptului internațional.

Un asemenea sistem nu poate fi decît rezultatul unui proces care va necesita eforturi permanente și persistente din partea tuturor statelor interesate, continuarea negocierilor într-un spirit constructiv plin de răspundere față de menținerea păcii și întărirea securității în Europa.

„Trăind în Europa — arăta secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — acordăm o atenție deosebită dezvoltării relațiilor cu țările europene, înfăptuirii securității pe continent. Dorim să se realizeze în Europa asemenea raporturi care să excludă posibilitatea unor noi războaie, să deschidă perspectivele unei largi cooperări în toate domeniile de activitate, să asigure independența și securitatea tuturor statelor și, totodată, să ofere posibilitatea dezvoltării de relații de colaborare, pe baze noi, cu celelalte țări ale lumii, contribuind astfel la cauza generală a cooperării și păcii între popoare".

La Conferința general-europeană, pe linia stabilită de Conferința Națională a P.C.R. și plenara C.C. al P.C.R. din 20—21 noiembrie 1972, guvernul român a acționat și acționează în vederea creării unui sistem durabil de pace și securitate în Europa, pentru consfințirea în documente solemne adoptate de toate statele participante a principiilor care trebuie să stea la baza relațiilor dintre toate țările europene : egalitatea în drep-

turi a tuturor statelor, indiferent de orînduirea socială, mărime, situarea geografică, apartenența sau neapartenența la alianțele militare ; respectarea dreptului fiecărui stat la existență liberă, la independență și suveranitate ; neamestecul sub nici o formă și sub nici un pretext, în nici o circumstanță, în treburile interne ale statelor ; inviolabilitatea frontierelor și integritatea teritorială ; excluderea definitivă din raporturile dintre state a forței sau amenințării cu forța, a presiunilor și metodelor de intimidare ; reglementarea diferendelor exclusiv pe calea tratativelor pentru găsirea de soluții politice, pașnice, în toate împrejurările ; avantajul reciproc al statelor în colaborarea lor pe diverse planuri, ținîndu-se, totodată, seama de necesitatea sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare. Toate aceste principii formează un tot unitar, indisolubil, nici unul dintre ele neputînd fi exclus sau ignorat. Orice încălcare din partea unui stat a acestor norme constituie o violare a dreptului internațional, un atentat la cauza păcii și colaborării în lume.

Organic legat de aceasta, se impune dreptul inalienabil al fiecărui stat — prevăzut și în Carta Națiunilor Unite — de a-și apăra independența prin orice mijloace, inclusiv forța armată, împotriva oricărei agresiuni, de a opune rezistență oricărui act de imixtiune, presiune sau alt fel de încălcare a suveranității sale.

De o importanță vitală pentru securitatea continentului sînt măsurile de dezangajare militară și dezarmare în Europa, ca parte integrantă a dezarmării generale. După părerea guvernului român, în tratarea acestor probleme trebuie să se pornească de la o concepție unitară, de la necesitatea elaborării unui program complex de măsuri care să fie înfăptuit treptat și să vizeze atît întregul continent, cît și diferite zone ale sale. Acest program ar putea cuprinde asemenea măsuri ca : reducerea și, în cele din urmă, retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriile altor state în limitele frontierelor lor naționale ; lichidarea bazelor militare aflate pe teritoriul altor state ; renunțarea la manevre militare, la demonstrații de forță, la concentrarea de trupe la frontierele altor state ; reducerea bugetelor militare, începîndu-se cu bugetele țărilor mari, puternic înarmate

și încetarea cursei înarmărilor ; trecerea treptată la reducerea trupelor și armamentelor aflate în dotarea armatelor naționale ; crearea de zone denuclearizate în diferite părți ale Europei și asumarea de către puterile posesoare de arme nucleare a obligației de a nu folosi aceste arme împotriva statelor care nu le dețin și nu le produc ; pregătirea condițiilor pentru desființarea blocurilor militare și, în ultimă instanță, lichidarea acestora.

Paralel cu elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare pe continentul european, se impune trecerea cu fermitate la interzicerea armelor nucleare și a tuturor celorlalte arme de distrugere în masă, la încetarea producției, reducerea stocurilor existente și eliminarea întregului arsenal de mijloace de nimicire în masă : nucleare, chimice, bacteriologice și de alt tip, la înfăptuirea obiectivului final al dezarmării generale.

Guvernul român apreciază că în cadrul negocierilor pentru reducerea forțelor armate în Europa centrală trebuie să fie ascultate părerile tuturor statelor europene, deoarece măsurile de reducere a trupelor și armelor în orice zonă a Europei interesează, deopotrivă, toate popoarele continentului. De asemenea, măsurile și aranjamentele concrete ce se vor realiza vor trebui să nu afecteze interesele și securitatea nici unui stat al continentului european, a altor zone și continente și să constituie o contribuție efectivă la întărirea securității și păcii în lumea întreagă.

Înfăptuirea securității europene este indisolubil legată de realizarea unei colaborări strînse, trainice, între statele balcanice. România acordă o atenție deosebită dezvoltării relațiilor de bună vecinătate între țările din Balcani, transformării acestei regiuni într-o zonă a păcii, prieteniei și colaborării rodnice între popoare, lipsită de arme nucleare.

România dorește să-și aducă contribuția la înfăptuirea acestor obiective, care se află în deplină concordanță cu dezideratele majore ale națiunilor de a trăi într-o lume a păcii, în care pericolul armelor nucleare să fie înlăturat pentru totdeauna, și sprijină inițiativele con-

structive urmărind înfăptuirea unor măsuri parțiale, regionale, subliniind neabătut finalitatea acțiunilor care trebuie întreprinse : statornicirea dezarmării generale și în primul rînd a dezarmării nucleare.

Conferința general-europeană este chemată să dea un nou impuls, pe baza egalității depline în drepturi și avantajului reciproc, extinderii și intensificării cooperării în domeniul economic, comercial, industrial și tehnico-științific, al protejării și ameliorării mediului înconjurător, amplificării schimburilor culturale, de informații și valori spirituale, punînd în evidență dimensiunea umană a relațiilor interstatale în Europa.

Organismul permanent care se propune a fi creat de Conferință va fi de natură a asigura cadrul instituțional de continuare a eforturilor de edificare a noului sistem de securitate și colaborare, în condiții de deplină egalitate în drepturi, ca state suverane și independent de apartenența sau neapartenența la alianțe militare.

*

* *

O retrospectivă a politicii externe a României în anii următori eliberării de sub jugul fascist, în cei 26 de ani care au urmat proclamării republicii, cu precădere după congresele al IX-lea și al X-lea ale P.C.R., ne relevă o activitate susținută a Partidului Comunist Român pentru consolidarea independenței și suveranității naționale, pentru înțelegere și colaborare între popoare.

Dacă în trecut, România, ca și alte state ale Europei, a cunoscut experiența vitregă a dependenței și dominației, în condițiile socialismului, cînd poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, și-a dobîndit deplina libertate și neatîrnare, Republica Socialistă România, stăpînă pe propria-i soartă, își poate afirma personalitatea în concertul națiunilor, contribuie la consolidarea păcii și cooperării internaționale.

Poziția principială a țării noastre s-a dovedit justă în lumina încercărilor la care a supus-o evoluția complexă a evenimentelor internaționale din acești ani, eveni-

mente care au confirmat pe deplin valoarea principiilor promovate de Partidul Comunist Român. Prestigiul internațional, stima și respectul de care se bucură în prezent țara noastră și conducătorii săi reprezintă dovada justeței politicii externe principiale și consecvente a Republicii Socialiste România, o ilustrare a contribuției pe care țările mici și mijlocii pot să o aducă la dezvoltarea înțelegerii și colaborării între popoare, la cauza păcii și securității în lume.

Activitatea desfășurată de Partidul Comunist Român, de conducătorii săi, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se distinge prin grija deosebită cu care s-a urmărit ca întreaga noastră politică, pe plan intern și extern, din faza de elaborare și pînă la finalizarea obiectivelor și acțiunilor propuse, să ia în considerare și să aplice neabătut știința marxist-leninistă, să țină seama de realități, de noul pe care viața și exigențele progresului îl promovează.

În slujba măreților principii și țeluri stabilite de partid pentru activitatea externă a țării noastre — parte integrantă a politicii generale a P.C.R. — s-a dezvoltat și s-a afirmat diplomația românească, condusă și îndrumată de partid. Diplomația Republicii Socialiste România îndeplinește funcția de mare răspundere de a aplica cu pricepere și devotament politica internațională a țării noastre, de a reprezenta cu demnitate și competență interesele patriei.

Noua generație de diplomați, crescută și educată de partid, continuă, ridicîndu-le pe o treaptă superioară, cele mai bune tradiții ilustrate de acei fii ai poporului care și-au închinat activitatea și ființa lor luptei pentru împlinirea idealurilor de libertate, pace și progres ale poporului.

Este o manifestare a voinței de a trăi în pace, de a rezolva cu răbdare, calm și înțelegere, prin mijloace pașnice problemele internaționale.

Este o afirmare a credinței în rațiune, în mijloacele de convingere, în posibilitatea și necesitatea ca popoarele, statele să se înțeleagă, pornind de la ceea ce le unește, depășind ceea ce le desparte.

Este o manifestare a voinței noastre nestrămutate de a fi liberi, egali între egali, legînd raporturi întemeiate pe respectul tuturor pentru fiecare cu toate statele, mari și mici, căutînd în asemenea raporturi chezășia menținerii păcii și securității pe plan internațional.

Istoria întemeierii și dezvoltării reprezentanțelor diplomatice ale țării noastre oglindește lupta României pentru independență. Înființarea acestor reprezentanțe postulează independența și o promovează.

Cele trei volume ale lucrării *Reprezentanțele diplomatice ale României*, acoperind efectiv răstimpul de la 1859 — Unirea Principatelor — și pînă azi, reflectă astfel, într-un mod specific, năzuințele și eforturile poporului român spre independență, greutățile ce au trebuit înfruntate, succesele repurtate, perspectivele de libertate, progres, prietenie cu toate popoarele.

Fapte, cifre, date.

În spatele lor, acțiunea unor oameni care își iubesc țara, își vor poporul stăpîn pe propria-i soartă, la început intuind mai mult decît înțelegînd clar drumul de urmat, mijloacele de ales, astăzi luminați de știința marxist-leninistă, aplicată cu pricepere de către Partidul Comunist Român, însușindu-și tot mai plenar măiestria diplomatică, contribuind activ la reușita acțiunii de politică externă a României, la sporirea prestigiului său internațional, la capacitatea sa de a se înscrie ca un aport demn de reținut în istoria eforturilor omenirii spre statornicirea unor relații internaționale calitativ superioare celor ale trecutului.

Diplomația României socialiste, împletind, sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român, îndeplinirea sarcinilor naționale cu activitatea internațională, participă activ la lupta pentru progres social, pentru colaborare, pentru pace. În această luptă prind contur tot mai puternic perspectivele victoriei.

În ciuda greutăților — forțele depășite de istorie nu părăsesc arena fără luptă —, își croiesc drum relații internaționale de un tip superior, care, pornind de la repudierea forței, tind să așeze raporturile dintre state pe dictatele rațiunii, comandamentele eticii, normele

dreptului. Este străduința diplomației române moderne — făurită și condusă de partid — de a se integra util în procesul care tinde să transforme lumea în direcția îndeplinirii viziunii marxiste, după care locul vechii societăți „îl ia o asociație în cadrul căreia dezvoltarea liberă a fiecăruia este condiția pentru dezvoltarea liberă a tuturor“ [5].

Vasile Gliga

[5] K. Marx, F. Engels. *Manifestul Partidului Comunist*, București, Editura politică, 1969, p. 58.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

STABILIREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE ȘI ÎNFIINȚAREA MISIUNILOR ROMÂNIEI ÎN...

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

AFGHANISTAN

Afghanistanul, denumit în trecut „Poarta Indiei", își întinde cei 655 000 km. p. de teritoriu la întretăierea străvechilor drumuri ce leagă India de Orientul Mijlociu și ambele regiuni de China și Asia Centrală. Datorită suprafeței sale egale cu aceea a Franței, Olandei, Belgiei și Danemarcei luate împreună, bogăției sale economice potențiale, dar mai ales poziției sale geografice, el a stîrnit întotdeauna în trecut poftele de expansiune colonială.

După ce cunoaște de-a lungul veacurilor ocupația persană, greacă, mongolă și din nou persană, Afghanistanul cade, în secolul al XIX-lea, victimă a ocupației coloniale engleze, nu însă fără să-și fi apărat cu vitejie neatîrnarea în două războaie inegale (1838—1842 și 1878—1880).

Lupta eroică a poporului afgan împotriva colonialismului englez desfășurată în cel de-al doilea deceniu al secolului al XX-lea, în condițiile favorabile create de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — care a determinat începutul crizei sistemului colonial imperialist —, a dus la proclamarea independenței țării în 1919.

În România, pagini din trecutul istoric al îndepărtatei țări din Asia Centrală erau cunoscute datorită largii răspîndiri a *Alexandriei* sau *Istoria despre marele Alexandru împărat* — unul dintre cele mai populare romane în țările române în secolele XVI—XVIII. Ea povestește pe larg campania asiatică a lui Alexandru Macedon și cuprinde relatări ample ale unor evenimente petrecute și pe teritoriul Afghanistanului.

Între cele două războaie mondiale, interesele celor două state, legate de salvgardarea păcii și asigurarea securității în lume, au făcut ca, într-o serie de acțiuni internaționale importante, România și Afghanistanul să aibă o poziție comună.

Una din formele cele mai importante de colaborare politică între cele două țări a constituit-o semnarea între Iran, Irak, Turcia și Afghanistan, la 9 iulie 1937, a Pactului de la Saadabad. Autorii acestui pact l-au conceput nu numai ca mijloc de întărire a colaborării reciproce a celor patru state, ci, într-un anumit sens, ca o continuare în Orient a Înțelegerii Balcanice, punctul de legătură fiind Turcia (membră a ambelor pacte). Se avea astfel în vedere întărirea colaborării în Liga Națiunilor a statelor Pactului de la Saadabad cu cele ale Înțelegerii Balcanice și Micii Înțelegeri. Principiile definirii agresiunii, cuprinse în convențiile de la Londra din 1933, au fost incluse atît în textul Înțelegerii Balcanice, cît și în Pactul de la Saadabad.

În perioada de după cel de-al doilea război mondial, guvernul român, consecvent politicii sale de a dezvolta relațiile prietenești cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, ale neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, a luat inițiativa începerii unor negocieri în vederea stabilirii de relații diplomatice cu Afghanistanul. Reprezentanții diplomatici ai celor două state la Teheran au purtat tratative (noiembrie 1957—martie 1958), în urma cărora guvernele român și afgan au hotărît — printr-un schimb de note din 24 și 29 martie 1958 — să stabilească relații diplomatice între România și Afghanistan la nivel de legație. Textul Comunicatului comun încheiat cu acest prilej a fost publicat la 5 iunie 1958 la București și la 10 iunie 1958 la Kabul [1].

Referindu-se la ecoul pe care l-a avut în țara noastră stabilirea relațiilor diplomatice între România și Afghanistan, agenția de știri afgană „Dabakhtar Agence" sublinia că „știrea difuzată de Radio București privind

[1] *Scînteia* din 5 iunie 1958 și *Dabakhtar Agence* (Kabul) din 10 iunie 1958.

stabilirea relațiilor între Afghanistan și România a fost întîmpinată cu căldură de presa română, stabilirea acestor relații constituind un prim pas în dezvoltarea relațiilor de prietenie și economice între cele două țări" [2].

Guvernele României și Afghanistanului nu au deschis, pînă în prezent, misiuni diplomatice în cele două capitale, reprezentarea țării noastre la Kabul făcîndu-se succesiv prin ambasadorii români la Teheran, în perioada 1958—1961, și la New Delhi, din 1962, iar cea a Afghanistanului la București prin ambasadorul acestei țări la Moscova.

La 24 septembrie 1958, trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al României la Teheran, I. Georgescu, și-a prezentat scrisorile de acreditare la Kabul, iar la 8 aprilie 1960, ambasadorul afgan la Moscova, Abdul Hakim Shahalami, și-a depus scrisorile de acreditare în capitala României.

Politica de pace, de aderare la principiile independenței și suveranității, de cultivare a unor relații prietenești cu toate țările lumii, promovată de România și Afghanistan, oferă o bază corespunzătoare colaborării politice între cele două țări. Stabilirea relațiilor diplomatice între ele și acreditarea de reprezentanți diplomatici la București și Kabul sînt realități de natură să consolideze și să dezvolte colaborarea româno-afgană.

România și Afghanistanul cooperează fructuos în cadrul organizațiilor internaționale. Afghanistanul este coautor al rezoluției prezentate de țara noastră în 1965 la Organizația Națiunilor Unite privind „Promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare" și adoptată în unanimitate de Adunarea Generală a O.N.U.

Colaborarea româno-afgană în Organizația Națiunilor Unite este subliniată și de reprezentantul permanent al Afghanistanului la O.N.U., A. R. Pazhwak, care, într-un articol publicat în săptămînalul românesc *Lumea*, menționa: „Am arătat că țările mici își pot aduce și și-au adus contribuții semnificative în propunerea de soluții și atitudini. Mă refer, de exemplu, la ceea ce poate constitui un model de astfel de eforturi sincere și cin-

[2] *Dabakhtar Agence* (Kabul) din 10 iunie 1958.

stite, la inițiativa României în Comitetul nr. 1 cu prilejul celei de-a XX-a sesiuni a Adunării Generale, în 1965, cînd țara dv. a prezentat o rezoluție cerînd guvernelor statelor europene aparținînd unor sisteme sociale și politice diferite să promoveze relații de bună-vecinătate și să dezvolte colaborarea pașnică în acest continent. Afghanistanul s-a numărat printre primele țări care au sprijinit această rezoluție. Consider ca un omagiu adus caracterului remarcabil constructiv al acestei rezoluții faptul că Adunarea Generală, în sesiune plenară, a adoptat în unanimitate această rezoluție" [3].

Rezoluțiile prezentate de Afghanistan la Conferința pentru comerț și dezvoltare de la Geneva din 1964 privind „Minereuri și combustibili" și „Necesitatea sectorului public pentru transferul resurselor externe în țările în curs de dezvoltare" s-au bucurat de sprijinul reprezentanților români. Delegația afgană, la rîndul său, a susținut rezoluția țării noastre privind „Aranjamente nefinanciare pe credit pentru livrarea de bunuri de echipament" și pe cea privind „Acorduri comerciale pe termen lung" [4].

La Conferința O.N.U. de la Viena pentru codificarea dreptului tratatelor din 1969, România și Afghanistanul au militat pentru introducerea în textul articolului 52 al convenției, care prevedea nulitatea oricărui tratat ce a fost încheiat prin amenințarea cu forța sau folosirea forței, a specificării că nulitatea trebuie să intervină și în cazul tratatelor care au fost încheiate în urma unor presiuni economice, militare și politice ce s-ar exercita de un stat împotriva altui stat.

Conferința a acceptat ca acest amendament să ia forma unei declarații, iar țara noastră a sprijinit proiectul de rezoluție afgan, care prevedea ca secretarul

---

[3] Abdul Rahman Pazhwak. *Rolul statelor mici în Organizația Națiunilor Unite*, în *Lumea* nr. 34 din 17 august 1967, p. 6.

[4] *Act final și raportul primei Conferințe pentru comerț și dezvoltare*, Geneva, 1964, p. 46 și 63.

general al O.N.U. să aducă la cunoștința statelor textul declarației [5].

România și Afghanistanul au fost, la cea de-a XXIV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., coautori ai rezoluției privind principiile dreptului internațional referitoare la relațiile prietenești și cooperarea între state în conformitate cu Carta O.N.U. [6], rezoluție ce a fost adoptată la sesiune, iar țara noastră a susținut amendamentul propus de Afghanistan privind acordarea unei atenții speciale intereselor țărilor în curs de dezvoltare în cadrul lucrărilor Comisiei O.N.U. pentru dreptul comercial internațional [7].

În scopul dezvoltării colaborării politice româno-afgane, ministrul român al afacerilor externe l-a invitat, în baza relațiilor amicale stabilite la Organizația Națiunilor Unite între cei doi oameni politici, pe Abdul Rahman Pazhwak să viziteze România. Vizita, care a decurs într-o atmosferă prietenească, a avut loc între 12 și 14 august 1967. Cu acest prilej, diplomatul afgan a purtat convorbiri cu ministrul român al afacerilor externe și a fost primit de conducerea de stat a țării noastre. Oaspetele României a ținut o conferință la Asociația de drept internațional și relații internaționale din București pe tema „Rolul statelor mici în Organizația Națiunilor Unite", urmărită cu atenție și interes de publicul participant și reluată în cadrul unui amplu articol de săptămînalul *Lumea*. El a acordat aceleiași reviste un interviu privind „Problemele actuale ale Organizației Națiunilor Unite".

Referindu-se la rezultatele vizitei sale în țara noastră, Abdul Rahman Pazhwak, după ce a relevat ospitalitatea cu care a fost primit în România, arăta în interviul acordat revistei *Lumea*: „Am avut, în cursul vizitei, deosebita satisfacție de a fi fost primit și de a fi purtat convorbiri deosebit de interesante cu conducătorii României, cu domnul Nicolae Ceaușescu, cu domnul Ion

---

[5] *Proces-verbal provizoriu al celei de-a XX-a ședințe plenare a Conferinței de la Viena privind codificarea tratatelor.* Document A/Conf. 39/S.R.20, p. 2—3.

[6] *Raportul Comisiei a VI-a a Adunării Generale a O.N.U. (XXIV)*, Document A/7 809, p. 4.

[7] *Ibidem*, Document A/7 747, p. 6 și 16.

Gheorghe Maurer. Schimbul de vederi ce l-am avut cu acest prilej a fost prietenesc și sînt deosebit de impresionat de profunzimea cu care mi-au fost prezentate și analizate o serie de probleme internaționale actuale. Călătorind prin țara dv., am observat marile realizări obținute într-o perioadă scurtă de timp". Abordînd tema colaborării dintre România și Afghanistan, diplomatul afgan declara: „Între România și Afghanistan există vechi legături spirituale, adîncite și dezvoltate în zilele noastre pe planuri multiple, în interesul ambelor țări. Țările noastre se întîlnesc în numeroase acțiuni de cooperare internațională pe poziții identice, perspectivele de colaborare sînt deschise larg spre viitor. Cine vine dintr-o țară ca a mea, care și-a legat întreaga istorie de lupta pentru apărarea și consolidarea independenței sale, nu poate să nu fie puternic impresionat de succesele poporului dv., de lupta sa pentru independență și progres" [8].

Dezvoltarea relațiilor politice româno-afgane oferă un cadru important pentru lărgirea în viitor a raporturilor economice și a cooperării culturale și tehnico-științifice.

Vizita în Afghanistan a unei delegații guvernamentale române reprezentînd Ministerul român al Industriei Petrolului și Chimiei, în octombrie 1957, a constituit primul contact economic între cele două țări. În cadrul convorbirilor purtate, cele două părți au examinat problemele dezvoltării industriei petroliere afgane și ale cooperării tehnico-științifice româno-afgane.

În cadrul relațiilor prietenești statornicite între țara noastră și Afghanistan, specialiști în tehnica forajului și geologi români au participat, între anii 1959 și 1964, la lucrările pentru dezvoltarea industriei petroliere afgane. Guvernul Afghanistanului și-a manifestat în repetate rînduri mulțumirea caldă pentru activitatea și rezultatele obținute de specialiștii români.

Studenți afgani au beneficiat de bursele acordate de guvernul român pentru a-și însuși în institutele de învățămînt superior din țara noastră cunoștințe temeinice

[8] *Lumea* nr. 35 din 23 august 1967, p. 18—19.

în domeniul tehnicii forajului și al industriei petroliere. De asemenea, un număr de muncitori afgani din industria petrolieră, bursieri ai Organizației Națiunilor Unite, s-au specializat în România.

O manifestare a prieteniei dintre popoarele român și afgan a constituit-o și ajutorul acordat de Crucea Roșie din România Semilunii Roșii din Afghanistan, în timpul secetei care a lovit Afghanistanul în anii 1970 și 1971, ajutor care a constat din medicamente, alimente și produse manufacturate.

În 1968, din inițiativa guvernului român, au început la New Delhi tratative între reprezentanții diplomatici ai celor două state în vederea ridicării la rang de ambasadă a reprezentării diplomatice între România și Afghanistan. La sfîrșitul lunii ianuarie 1969 a fost dat publicității în ambele țări Comunicatul comun privind hotărîrea celor două guverne de a ridica nivelul reprezentării diplomatice [9].

Ridicarea nivelului reprezentării diplomatice, acțiune care vădește dorința guvernelor celor două țări de a dezvolta colaborarea româno-afgană, creează condiții favorabile ridicării pe o treaptă superioară a relațiilor politice, economice și cultural-științifice între România și Afghanistan.

Arthur A. Vaisman

---

[9] *Scînteia* din 28 ianuarie 1969 și *The Kabul Times* din 29 ianuarie 1969.

AFRICA CENTRALĂ

Republica Africa Centrală este situată, așa cum arată și numele, în partea centrală a continentului african, la jumătatea distanței dintre Oceanele Atlantic și Indian, mărginită la nord de rîurile Chari și Logone, la sud de Oubangui, cel mai mare afluent al fluviului Congo, de Republica Zair și Republica Populară Congo, la vest de Republica Unită Camerun, iar la est de Republica Democratică Sudan.

Republica Africa Centrală se întinde pe un teritoriu cu o suprafață de aproape 623 000 km. p. și are o populație de 2,8 milioane de locuitori, formată din patru grupuri etnice principale : banda și baya în vest și centru (reprezintă circa 60% din populație), oubanguiene — de-a lungul fluviului cu același nume și pigmei-babingo — în pădurile din sud-vest.

În secolul al XIX-lea, în urma cuceririlor franceze în Africa, întreg teritoriul actual al Republicii Africa Centrală devine domeniu colonial francez, încorporat Africii Ecuatoriale Franceze sub denumirea de Oubangui-Chari.

Asuprirea străină determină lupta diverselor triburi împotriva colonialiștilor francezi, luptă care culminează cu puternica revoltă a tribului baya din anii 1929—1931. Mișcarea pentru dobîndirea independenței țării se intensifică după cel de-al doilea război mondial, reușindu-se ca la 1 decembrie 1958 teritoriul Oubangui-Chari să fie proclamat republică, în cadrul comunității franceze, sub denumirea de Republica Africa Centrală, care și-a dobîndit independența totală la 13 august 1960.

După proclamarea independenței, tînărul stat african a făcut eforturi deosebite pentru depășirea cît mai grabnică a subdezvoltării moștenite de pe urma dominației coloniale. Cele trei cuvinte înscrise pe emblema țării : „unitate, demnitate, muncă", au devenit deviza poporului centrafrican, care desfășoară o muncă neobosită pentru înfăptuirea amplului program de edificare a unei economii naționale de sine stătătoare, program ce poartă numele inițiatorului său, președintele țării, generalul de armată Jean Bedel Bokassa.

România a recunoscut Republica Africa Centrală ca stat independent la data proclamării (13 august 1960). După această dată, între reprezentanții celor două țări s-au realizat diverse contacte politice, manifestîndu-se dorința comună de a se stabili relații diplomatice și a se căuta căi pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale.

Relațiile diplomatice dintre Republica Socialistă România și Republica Africa Centrală au fost oficializate la 6 februarie 1968. În Comunicatul comun dat publicității cu acest prilej se precizează că, „în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Africa Centrală, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă" [1].

Cursul ascendent al relațiilor dintre țara noastră și Republica Africa Centrală este marcat de schimbul de mesaje care a avut loc în august-septembrie 1968 între președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Africa Centrală, Jean Bedel Bokassa, cu care ocazie s-au exprimat interesul și dorința comună de a dezvolta relațiile bilaterale.

Înfăptuind această dorință, în luna septembrie 1968, la invitația guvernului Republicii Socialiste România, o delegație guvernamentală din Republica Africa Centrală, formată din ministrul economiei naționale, ministrul dezvoltării, ministrul foștilor combatanți și alte persoane oficiale, a făcut o vizită în țara noastră.

---

[1] *Scînteia* din 6 februarie 1968.

În timpul şederii în România, delegaţia guvernamentală din Republica Africa Centrală a fost primită de preşedintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, cu care prilej a avut loc un schimb de păreri asupra stadiului şi perspectivelor de dezvoltare a relaţiilor dintre cele două ţări [2].

Prezenţa în România a delegaţiei guvernamentale centrafricane şi tratativele purtate cu delegaţia română, condusă de ministrul minelor, au facilitat semnarea a trei importante instrumente juridice (Acordul comercial pe termen lung [3], Acordul de cooperare economică şi tehnică şi Acordul de colaborare culturală şi ştiinţifică [4]).

În prevederile acestor acorduri s-a consemnat dorinţa de a se stabili şi dezvolta relaţii de prietenie şi cooperare între popoarele celor două ţări pe baza respectului reciproc, a principiilor suveranităţii şi independenţei naţionale, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.

Guvernele celor două ţări au stabilit să-şi acorde reciproc clauza naţiunii celei mai favorizate în cadrul schimburilor comerciale şi să depună eforturi pentru valorificarea posibilităţilor de cooperare în industria minieră, a construcţiilor industriale, în industrializarea lemnului, în agricultură ş.a. De asemenea, s-a semnat Acordul comun pentru sprijinirea colaborării şi a schimbului de experienţă între instituţiile ştiinţifice şi de cercetare, în vederea stabilirii şi extinderii legăturilor între institutele de învăţământ superior, instituţiile de cultură şi artă, oameni de ştiinţă şi cercetători, a schimbului reciproc de materiale şi informaţii privind economia, geografia, istoria, organizarea de stat şi cultura celor două ţări, a schimburilor culturale şi artistice.

În legătură cu semnarea acestor instrumente, la încheierea vizitei în România, şeful delegaţiei centrafricane declara că aceste acorduri au pus baza unor perspective promiţătoare pentru relaţiile dintre ţările noastre, relaţii

---

[2] *Scînteia* din 14 septembrie 1968.

[3] Textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 11 din 26 ianuarie 1969.

[4] Textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 52 din 12 aprilie 1969.

care trebuie să se bazeze pe principiile respectului suveranității fiecărui stat, al avantajului reciproc.

Atenția și ospitalitatea de care s-a bucurat prima delegație a Republicii Africa Centrală care a vizitat România sînt elocvent oglindite în declarațiile pe care le-a făcut atît șeful delegației, cît și ministrul dezvoltării:

„În timpul vizitei pe care am făcut-o în România — a declarat ministrul economiei naționale — am văzut multe din realizările poporului român, am luat cunoștință de complexul de măsuri pentru dezvoltarea agriculturii, de rezultatele obținute, am constatat dorința întregului popor român, dinamic, harnic, plin de geniu creator, de a munci, de a dezvolta neîncetat economia țării, în scopul ridicării nivelului de trai, dorința sa de a-și aduce contribuția la asigurarea bunei înțelegeri și prieteniei între popoare, a păcii și progresului".

„Plecăm din România — a arătat ministrul dezvoltării — plăcut impresionați de ceea ce am văzut. Ne-am dat seama că România dorește să ne comunice experiența sa, să ne ajute în efortul nostru pentru dezvoltarea țării; totodată, credem că cu ajutorul unor țări prietene, ca România, vom putea să rezolvăm o parte din problemele noastre, folosind experiența lor în domeniul industrial, agricol, științific, cultural" [5].

De asemenea, în decembrie 1968, la invitația guvernului Republicii Africa Centrală, o delegație guvernamentală română a participat la festivitățile organizate, la Bangui, cu prilejul celei de-a X-a aniversări a proclamării republicii.

În timpul șederii sale în Republica Africa Centrală, delegația guvernamentală română s-a bucurat de o atenție deosebită, fiind primită de către președintele țării, generalul de armată Jean Bedel Bokassa.

Prezența delegației române la Bangui a ocazionat întîlniri și convorbiri cu ministrul afacerilor externe și alți reprezentanți centrafricani, fiind analizate perspectivele dezvoltării relațiilor bilaterale în diverse domenii, punerea în aplicare a acordurilor semnate și extinderea contactelor la diferite nivele.

Dezvoltarea legăturilor dintre cele două țări a per-

[5] *Scînteia* din 16 septembrie 1968.

mis o mai bună cunoaștere a posibilităților de care dispun și a stimulat interesul pentru inițierea unor noi acțiuni bilaterale. În acest sens la 21 iunie 1970, Republica Africa Centrală și-a deschis ambasada sa la București și la 26 iunie, același an, a fost acreditat în România primul ambasador rezident centrafrican [6]. La 5 decembrie 1970, Republica Socialistă România și-a acreditat, de asemenea, primul său ambasador rezident la Bangui [7].

Anul 1970 consemnează momente deosebit de importante în relațiile dintre România și statul centrafrican, la loc de frunte înscriindu-se vizita oficială în țara noastră a președintelui Republicii Africa Centrală, Jean Bedel Bokassa (11—15 iulie), la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

În Comunicatul comun [8] semnat cu prilejul vizitei în România a președintelui Jean Bedel Bokassa se consemnează satisfacția celor două părți față de dezvoltarea continuă a relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Africa Centrală, constatîndu-se existența de condiții favorabile pentru lărgirea și diversificarea lor, corespunzător intereselor celor două țări și popoare.

S-a exprimat hotărîrea de a se folosi posibilitățile existente pentru intensificarea în avantajul reciproc a cooperării economice și tehnice, a schimburilor comerciale. În acest sens, în aplicarea acordului de cooperare economică și tehnică și acordului comercial, semnate în 1968, s-a convenit înființarea Comisiei mixte româno-centrafricane cu sarcina de a stabili măsurile concrete pentru realizarea unor acțiuni de cooperare în sectoarele : transporturi, industrial, geologic și minier, forestier, agricol, comercial și turistic. S-a hotărît punerea în aplicare a acordului de colaborare culturală pentru intensificarea schimburilor în domeniile : învățămînt, artă, tineret și sport [9].

În cursul vizitei a fost semnat un Aide-mémoire [10] care precizează obiectivele de cooperare economică, teh-

---

[6] *Scînteia* din 26 iunie 1970.
[7] *Scînteia* din 16 iulie 1970.
[8] *Ibidem.*
[9] *Scînteia* din 19 iulie 1970.
[10] *Scînteia* din 16 iulie 1970.

nică, comercială și culturală. A fost semnat, de asemenea, un acord privind transporturile aeriene civile [11].

Schimbul de păreri care a avut loc între cei doi șefi de stat, în timpul vizitei, cu privire la situația internațională a scos în relief convergența punctelor de vedere ale celor două țări în numeroase probleme ale actualității politice.

În timpul vizitei sale în România, președintele Jean Bedel Bokassa a declarat : „Sîntem fericiți să putem spune că ne-am simțit în România ca în propria noastră țară... ne întoarcem acasă cu bucuria de a fi vizitat o țară frumoasă, o țară prietenă, hotărîtă să-și construiască un viitor luminos și pașnic ; plecăm cu certitudinea că prietenia româno-centrafricană constituie un factor de cooperare fecundă între popoarele noastre și o verigă importantă în lupta pentru pace și securitate în lume" [12].

Ca urmare a acestei vizite, în anii 1970 și 1971 au avut loc o serie de contacte la diferite nivele între cele două țări și s-a ținut prima sesiune a Comisiei mixte româno-centrafricane, acțiuni menite să pună în aplicare cele convenite de către șefii de stat.

În noiembrie 1970 a avut loc vizita particulară în România a vicepreședintelui Republicii Africa Centrală, Antoine Guimali [13], în aprilie 1971, vizita miniștrilor transporturilor și lucrărilor publice din aceeași țară [14].

Un moment de importanță istorică în relațiile bilaterale l-a constituit vizita în Republica Africa Centrală a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu (16—18 martie 1972).

În organul central de informații din Republica Africa Centrală, „Centrafric-Press", se consemna cu acel prilej : „Apogeul prieteniei centrafricano-române ; pentru prima dată un șef de stat european face o vizită oficială în Republica Africa Centrală" [15]. Același organ într-un alt articol inserează : „Pentru noi, în afară de contribuția majoră pe care o va avea în ce privește evoluția rapor-

---

[11] *Buletinul oficial* nr. 19/1971.
[12] *Scînteia* din 16 iulie 1970.
[13] *Scînteia* din 27 noiembrie 1970.
[14] *Scînteia* din 14 aprilie 1971.
[15] *Scînteia* din 18 martie 1972.

turilor bilaterale, vizita are și o semnificație suplimentară prin aceea că este prima pe care președintele Nicolae Ceaușescu o întreprinde în inima continentului Africii".

În Declarația comună [16] româno-centrafricană, semnată cu prilejul vizitei, se consemnează că cei doi președinți au constatat cu satisfacție că raporturile româno-centrafricane cunosc o evoluție pozitivă în toate domeniile. S-au evidențiat posibilitățile de lărgire a cooperării în domeniile minier și geologic, agricol, al industriei lemnului, materialelor de construcție și energiei electrice. Au fost stabilite etapele acțiunilor ce vor fi întreprinse în vederea punerii în valoare a acestor posibilități, în interesul celor două țări și popoare. S-a convenit ca aceste acțiuni de cooperare să fie realizate prin crearea unor societăți mixte de stat româno-centrafricane în domeniile minier, agricol, forestier și comercial.

În timpul vizitei a fost semnat un acord de desființare a vizelor între cele două țări [17].

Cei doi șefi de stat au apreciat că lărgirea și întărirea relațiilor româno-centrafricane corespund pe deplin atît intereselor celor două popoare, cît și cauzei generale a înțelegerii și colaborării internaționale. Ei au subliniat dorința comună de a strînge legăturile și de a iniția și dezvolta schimbul de delegații între Partidul Comunist Român și Partidul Național, Mișcarea de Evoluție Socială în Africa Neagră (MESAN), între organizațiile de masă.

În Declarația comună se mai subliniază că „Partea centrafricană a dat o înaltă apreciere succeselor remarcabile obținute de poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu președintele Nicolae Ceaușescu, în opera de edificare a noii orînduiri, de creare a unei economii avansate și a unei culturi moderne, în promovarea principiilor dreptului și moralei internaționale în relațiile dintre state. Ea a acordat, de asemenea o înaltă apreciere sprijinului consecvent acordat de Republica Socialistă România tinerelor state

[16] *Scînteia* din 19 martie 1972.
[17] *Buletinul oficial* nr. 92/1972.

africane în lupta lor dreaptă pentru independența și progresul lor economic și social“ [18].

În baza documentelor semnate între cele două părți și a măsurilor stabilite de sesiunile Comisiei mixte de cooperare economică au fost impulsionate acțiunile de constituire a unor societăți mixte în domeniul minier, al exploatării și industrializării lemnului, culturii bumbacului și a altor plante agricole. A fost deschisă la Bangui o expoziție cu vînzare de produse românești.

Republica Socialistă România a acordat și acordă sprijin Republicii Africa Centrală pentru înființarea unui Institut tehnic de mine și geologie la Bangui, la care funcționează, în prezent, cinci profesori români, au fost dotate, în mod gratuit, cu aparatură două laboratoare de la Universitatea J. Bedel Bokassa din Bangui și au fost donate medicamente, aparate și instrumente medicale ; trei ingineri români acordă asistență tehnică în domeniul energiei electrice.

Guvernul român a acordat, pînă în prezent, 40 burse tinerilor centrafricani care studiază în România.

Pe baza acordului de colaborare culturală și științifică au fost organizate la Bangui expoziții de fotografii, discuri, cărți românești, gale de filme etc. Ansamblul de cîntece și dansuri „Pandelașul“ din Constanța s-a deplasat în Republica Africa Centrală în 1970, iar în 1972 Ansamblul centrafrican „Tropical Fiesta“ a prezentat spectacole în Republica Socialistă România.

Este un fapt evident că, pe măsura cunoașterii reciproce, relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Africa Centrală s-au amplificat pe plan politic, economic și cultural-științific, creînd condiții ca în perioada următoare să se realizeze obiectivele stabilite în cadrul întîlnirilor dintre șefii de stat ai celor două țări.

Gheorghe Avram

---

[18] *Scînteia* din 19 martie 1973.

ALGERIA

(Republica Algeriană Democratică și Populară)

Teritoriul de azi al Algeriei a făcut parte din Maghreb, denumire dată de arabi părții de nord-vest a Africii, cucerită de ei. În țările române, primele referiri la această zonă a continentului african le găsim în scrierile cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin și apoi în *Istoria Imperiului otoman* a lui Dimitrie Cantemir.

Lucrările de istorie, notele de călătorie și alte scrieri cu privire la Africa sau bazinul Mării Mediterane apărute în secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea pe teritoriul țării noastre au făcut în mod obișnuit referiri la Maghreb și la țările constituite în această zonă : Algeria, Tunisia și Marocul.

Pînă la dobîndirea independenței naționale a țărilor din Maghreb, România a avut cu acestea. relații comerciale și consulare fie direct, fie prin intermediul metropolelor. Pentru protecția intereselor românești în această zonă, ca urmare a dezvoltării schimburilor comerciale, au luat ființă consulate onorifice.

Problema înființării de consulate în Algeria a fost ridicată în mai multe rînduri Ministerului Afacerilor Străine, începînd din 1895, fie direct de către reprezentanți ai unor firme străine care se ofereau să asigure protecția intereselor românești, fie de Legația României la Paris (18 iulie 1897) sau de Ministerul Lucrărilor Publice, Divizia de navigație și porturi (19 martie 1911). Aceasta își găsește rezolvarea la 1 iulie 1921, cînd ia ființă primul Consulat onorific român la Alger, de categoria a II-a. Consul onorific a fost numit G. M. Lafrage, industriaș din Alger.

La 2 decembrie 1922, Consulatul onorific al României de la Alger este ridicat la rangul de Consulat general onorific de categoria a II-a, avînd ca circumscripție consulară Algeria, Tunisia și Marocul. Ca titular al acestui Consulat general este numit Emil Ypcar. În schimb G. M. Lafrage a continuat să funcționeze în calitate de consul onorific.

În anul 1923, la 1 iunie, pe teritoriul Algeriei ia ființă un al doilea Consulat onorific al României. Sediul acestuia se stabilește la Oran. Conducerea consulatului este încredințată lui Luis Julie (comerciant din Oran), căruia i se acordă gradul de vice-consul onorific.

Printr-un Decret din 24 februarie 1948 [1], consulatele onorifice române aflate pe teritoriul Franței și posesiunilor franceze din Africa de nord, deci și consulatele de la Alger și Oran, sînt desființate.

*

* *

Începută în 1830, cucerirea Algeriei de către Franța a durat pînă în 1847, poporul algerian opunînd o rezistență îndîrjită. Niciodată poporul algerian nu s-a împăcat cu dominația străină, luptînd permanent împotriva acesteia. Corolarul luptei l-a constituit declanșarea, la 1 noiembrie 1954, a insurecției armate, transformată într-un război de eliberare națională, care avea să aducă poporului algerian, cu prețul a numeroase sacrificii și jertfe, mult dorita independență națională.

România, care a pus la baza politicii sale externe principiile independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară, a acordat poporului algerian sprijinul său politic, moral. Reprezentanții României la O.N.U. și în alte organisme internaționale s-au pronunțat cu hotărîre în favoarea aspirațiilor de libertate și independență pentru afirmarea cărora lupta poporul algerian. Totodată, prin intermediul Crucii Roșii, poporul român a trimis poporului algerian ajutoare materiale.

---

[1] *Monitorul oficial* nr. 55 din 6 martie 1948.

Sprijinul pe care țara noastră l-a acordat poporului algerian s-a bucurat de o înaltă apreciere din partea reprezentanților acestuia, care, în diferite ocazii, au exprimat mulțumiri guvernului și poporului român.

Acordurile de la Evian intervenite între Guvernul Provizoriu al Republicii Algeria și guvernul francez la 18 martie 1962, prin care se recunoștea solemn dreptul poporului algerian la independență și suveranitate națională, au fost primite cu mare satisfacție în țara noastră. La 20 martie 1962, două zile după semnarea acordurilor de la Evian, guvernul român a recunoscut Guvernul Provizoriu al Republicii Algeria printr-o telegramă[2] în care erau adresate poporului algerian felicitări pentru „marea victorie în lupta pentru independență și suveranitate națională", ce „constituie o contribuție de seamă la cauza măreață a lichidării definitive a colonialismului și consolidării păcii în lumea întreagă". În telegramă se menționa că „Guvernul Republicii Populare Române, exprimînd sentimentele de prietenie ale poporului român față de poporul algerian, declară că recunoaște de drept Guvernul Provizoriu al Republicii Algeria și își exprimă dorința de a stabili cu el relații diplomatice. Guvernul român este încredințat că relațiile prietenești existente între poporul român și poporul algerian se vor dezvolta multilateral în interesul ambelor țări".

În conformitate cu acordurile de la Evian, la 1 iulie 1962, în Algeria a avut loc referendumul în problema autodeterminării, în favoarea căruia poporul algerian s-a pronunțat în mod unanim.

În urma acestui vot, la 5 iulie 1962, Algeria își proclamă în mod solemn independența națională.

*
* *

În luna martie 1963, la Alger a fost deschisă Ambasada României, avînd în frunte, în calitate de prim-ambasador al țării noastre în Algeria, pe Ion Georgescu,

[2] *Scînteia* din 20 martie 1962.

care şi-a prezentat scrisorile de acreditare preşedintelui statului algerian la 2 mai 1963 [3].

Prin înfiinţarea Ambasadei române de la Alger au fost create condiţiile pentru ca relaţiile dintre România şi Algeria să se lărgească şi să se consolideze tot mai mult, odată cu dezvoltarea tînărului stat algerian.

Cum era şi firesc, la început, accentul principal a fost pus pe intensificarea schimburilor comerciale, în care sens au fost încheiate o serie de înţelegeri pe termen scurt, iar la 15 martie 1965 a fost semnat un acord comercial şi de plăţi pe termen lung.

De la schimburile de mărfuri generale şi bunuri de consum, în cursul anului 1967 s-a trecut la comerţul cu maşini şi instalaţii complexe. Astfel, România a livrat Algeriei utilaj petrolier, în principal instalaţii de foraj, acordînd totodată şi asistenţa tehnică necesară montării şi punerii lor în exploatare şi în formarea de cadre autohtone capabile să folosească cu maximă eficienţă utilajele respective.

În 1967 s-au pus bazele juridice ale cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între România şi Algeria. Ca urmare a tratativelor desfăşurate în 1967, la Bucureşti şi Alger, între delegaţii de specialişti români şi algerieni, au fost semnate o serie de protocoale privind unele acţiuni de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică între cele două ţări.

Deosebit de fructuoasă în aceast sens a fost vizita în România, între 24 şi 29 martie 1968, a ministrului algerian al industriei şi energiei. În urma discuţiilor avute de acesta la Ministerul Petrolului, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Minelor şi la Ministerul Comerţului Exterior, au fost încheiate : un acord cadru de cooperare economică, un protocol de colaborare în domeniile petrolier şi minier şi un protocol privind schimburile de mărfuri pe anul 1968.

În baza acestor înţelegeri, partea română urma să efectueze studii, să livreze instalaţii şi echipamente diverse, asigurînd şi asistenţa tehnică necesară, pentru realizarea în Algeria a unor obiective de producţie, în special în industria petrolieră, în sectorul minier, în indus-

[3] *Scînteia* din 4 mai 1963.

tria chimică, în sectorul exploatării și prelucrării lemnului [4]. La încheierea vizitei sale în România, ministrul algerian al industriei și energiei a declarat că „pornind de la aceste baze foarte importante, care joacă un rol esențial în economia celor două țări, putem dezvolta o cooperare fondată, pe de o parte, pe aportul tehnic și științific al României, iar pe de altă parte, pe perspectivele de valorificare a resurselor Algeriei" [5].

Cooperarea și colaborarea economică româno-algeriană cunosc o dezvoltare continuă, fiind bazate ca, dealtfel, întregul ansamblu al relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Algeriană Democratică și Populară, pe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc. În acest cadru, specialiștii români, alături de cei algerieni, muncind cu pricepere și sîrguință, smulg subsolului Algeriei o serie de bogății care sînt valorificate la un nivel tot mai înalt. Inginerii și specialiștii români împărtășesc din experiența lor colegilor lor algerieni, ajutîndu-i să poată prelua și asigura în bune condiții mînuirea instalațiilor și folosirea tehnologiilor, în vederea dezvoltării continue a procesului de extracție și prelucrarea avuțiilor naționale ale Algeriei. Paralel cu aceasta, grupuri de tineri algerieni se specializează în instituții și întreprinderi industriale din România, pentru a fi în măsură să ducă mai departe și să ridice nivelul activității de valorificare superioară a resurselor naturale ale țării lor.

Pentru a crea cadrul juridic necesar dezvoltării cooperării tehnico-științifice româno-algeriene, la 22 august 1968, cu prilejul vizitei în Algeria a ministrului afacerilor externe român, a fost semnat Acordul de cooperare științifică și tehnică între guvernele român și algerian [6].

La 18 noiembrie 1969, a fost încheiat un contract pentru livrarea în Algeria a 6 instalații de foraj la

---

[4] Vezi *Scînteia* și *România liberă* din 30 martie 1968.

[5] *Construcția economică și efortul propriu*, în *Lumea* nr. 15 din 4 aprilie 1968.

[6] Textul acordului publicat în *Buletinul oficial* nr. 130 din 5 octombrie 1968.

mare adîncime cu rambursarea prin livrări de minereu de fier.

Pe bază de contracte, un grup de specialiști români acordă asistență tehnică în domeniul petrolului și industriei miniere.

Între 11 și 16 martie 1972, secretarul general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a efectuat o vizită oficială în Algeria, la invitația președintelui Consiliului Revoluției, președinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Algeriene Democratice și Populare, Houari Boumedienne.

Convorbirile, desfășurate într-o atmosferă de sinceră prietenie și înțelegere reciprocă, au prilejuit un schimb de păreri asupra stadiului actual și perspectivelor de dezvoltare a relațiilor bilaterale, precum și asupra problemelor internaționale și, în mod deosebit, asupra chestiunilor de interes comun.

Cele două părți au constatat cu satisfacție progresul rapid al schimburilor comerciale ca urmare a acordului pe termen lung din 23 februarie 1971. În dorința de a dezvolta în continuare relațiile lor comerciale, cele două țări și-au fixat ca obiectiv dublarea pînă în 1975 a volumului actual al acestor schimburi (cca 50 milioane dolari).

Cu prilejul vizitei în Algeria a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, au fost semnate „Acordul privind transporturile aeriene civile" și „Acordul privind crearea comisiei mixte româno-algeriene de cooperare economică științifică și tehnică".

Ca urmare a convorbirilor care au avut loc în legătură cu dezvoltarea cooperării economice între cele două țări, s-a stabilit acordarea de către România a unui credit constînd în livrări de instalații și utilaje pentru construirea unor obiective economice în Republica Algeriană Democratică și Populară [7].

*
* *

[7] *Scînteia* din 16 martie 1972.

Încă din primii ani după obținerea independenței de stat a Algeriei, atît partea română, cît și cea algeriană au manifestat interes pentru schimburile culturale și științifice, pentru mai buna cunoaștere reciprocă și apropierea celor două popoare. Acest interes s-a concretizat în „Acordul de colaborare culturală", semnat la 7 iulie 1964, la Alger, de către ambasadorul român și ministrul algerian al educației naționale, ratificat de către partea română la 24 decembrie 1964 [8]. În baza acestuia, România acordă Algeriei asistență în domeniul învățămîntului profesional, mediu și superior. Profesori români au predat în licee din Alger, Oran și altele, la Universitatea și la Școala politehnică din Alger.

De asemenea, statul român acordă anual Algeriei burse de studii la instituțiile de învățămînt superior din țara noastră, îndeosebi la cele din domeniul petrolului, gazelor, geologiei și chimiei. Specialiștii algerieni formați la școala tehnică românească lucrează în economia algeriană, aducîndu-și din plin contribuția la dezvoltarea țării lor.

În cursul anilor 1967—1970 grupuri folclorice române și algeriene au dat spectacole în cele două țări, făcînd cunoscute bogăția și frumusețea artei populare a celor două popoare.

Semnarea înțelegerii privind schimburile în domeniul sporturilor între România și Algeria, la 24 decembrie 1970, a facilitat contactele dintre sportivii celor două țări.

* * *

Paralel cu relațiile economice și cultural-științifice, s-au întărit și legăturile politico-diplomatice dintre România și Algeria. Schimburile de delegații guvernamentale, sindicale, de tineret și femei, care au avut loc între România și Algeria, au contribuit din plin la mai buna cunoaștere reciprocă și apropierea celor două popoare, la dezvoltarea cooperării bilaterale.

---

[8] *Buletinul oficial* nr. 22/1964

Astfel, la invitația guvernului și organizațiilor naționale și obștești algeriene, delegații române guvernamentale, de tineret, sindicale și de femei au participat la festivitățile organizate cu ocazia zilei de 5 iulie, ziua proclamării independenței și a zilei de 1 noiembrie, data declanșării luptei armate a poporului algerian pentru înlăturarea dominației străine. De asemenea, s-au efectuat vizite în vederea dezvoltării relațiilor bilaterale. Vizite similare ale unor membri ai guvernului algerian, ale unor delegații ale tineretului, Uniunii Generale a Muncitorilor Algerieni, Comitetului pentru pace din Algeria au avut loc în România, fie spre a duce tratative și a semna acorduri între cele două țări, fie spre a participa la congrese, conferințe și la alte manifestări cu caracter internațional, organizate de către țara noastră.

La invitația ministrului algerian al afacerilor externe, ministrul român al afacerilor externe a efectuat, între 18 și 22 august 1968, o vizită oficială în Algeria.

În cursul întrevederilor ocazionate de această vizită cu președintele H. Boumedienne, ca și cu membrii guvernului algerian s-a constatat că schimburile comerciale, tehnico-științifice, precum și cooperarea economică româno-algeriană cunosc o remarcabilă dezvoltare, creînd o bază solidă și de perspectivă relațiilor dintre cele două țări [9].

În viața internațională, guvernul român și guvernul algerian s-au întîlnit adesea în promovarea ideilor și acțiunilor pentru asigurarea și consolidarea păcii și securității în lume, în problema dezarmării generale, a lichidării ultimelor vestigii ale colonialismului, în realizarea deplină a universalității O.N.U., în promovarea progresului economic și social în lume, îndeosebi al țărilor în curs de dezvoltare.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, în Algeria — moment important în dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări — a prilejuit și un larg schimb de păreri în principalele probleme internaționale.

Președintele H. Boumedienne a dat o înaltă apreciere politicii dinamice a Republicii Socialiste România de

[9] *Scînteia* din 22 august 1968.

dezvoltare a înțelegerii și cooperării internaționale în Europa și în întreaga lume, de sprijinire fermă a luptei antiimperialiste a popoarelor pentru libertate, independență și progres social, pentru stabilirea unor relații noi, echitabile, între state, pe baza respectării principiilor universal recunoscute ale dreptului internațional.

Scoțînd în evidență utilitatea contactelor și a întîlnirilor dintre factorii responsabili pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale, cei doi președinți și-au exprimat dorința de a continua și lărgi schimburile de vizite la diferite niveluri în vederea întăririi legăturilor de prietenie și cooperare între cele două țări.

Vizita în Algeria a președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a constituit un pas important pe calea consolidării raporturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, la întărirea cooperării internaționale și păcii mondiale.

Privite în perspectivă, relațiile româno-algeriene, care se găsesc în prezent într-un proces de continuă dezvoltare, au toate condițiile de a se lărgi și diversifica, reflectînd hotărîrea conducerilor celor două țări prietene de a amplifica colaborarea și cooperarea bilaterală.

Ion Georgescu

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY

AUSTRALIA

(Uniunea Australiană)

„Știut este că a cincea parte a pămîntului nostru, numitu Astralia, Noa Olandă sau Polinizia, se află pe fața pămîntului ce vine c[hi]ar sub picioarele noastre, pentru care lăcuitorii de acolo să numesc antipozi". Continuînd lectura articolului din *Albina Românească* [1], strămoșii noștri aflau, la 1839, o seamă de lucruri interesante despre Australia.

Dar nu acestea [2] sînt cele mai vechi mențiuni românești cunoscute despre continentul de la miază-zi. Încă în secolul precedent, în 1795, traducînd din italiană cartea de geografie universală a lui Buffier, Amfilohie Hotiniul prezintă, în capitolul *Locuri descoperite mai pre urmă*, și Noa Olandă, vorbește despre locuitorii de aici (îmbrăcăminte, arme, hrană etc.) [3]. Faptul e remarcabil

---

[1] *Lumea pe dos*, în *Albina românească*, a. X, nr. 99 din 14 decembrie 1839, p. 401—402.

[2] Vezi și *Clima, animalele și producțiile Australiei*, în *Curier Românesc*, a. XVI, nr. 40, luni 22 maiu, 1844, p. 159—160 ; Gr. S. *Străvechii locuitori din Olanda Noă* (în Oceania), în *Icoana Lumei*, a. I, nr. 37 din 14 septembrie 1841, p. 292—295 și nr. 38 din 21 septembrie 1841, p. 302—303 ; *Prosfora făcută lui Cook de către lăcuitorii insulelor Havai din Australia*, în *Icoana Lumei*, a. I, nr. 46 din 16 noemvrie 1841, p. 363—364 și nr. 47 din 23 noemvrie 1841, p. 370—371. *Înriurința aurului asupra politicii și a istoriei timpului nostru*, în *Gazeta Transilvaniei*, a. XV, 1852, p. 384.

[3] Amfilohie Hotiniul. *De obște gheografie*, traducere din limba italiană a cărții lui P. Buffier, tipărită de ierodiaconul Gherasim și de Pavel Petrov, 12 p. nenumerotate + 230 de pagini, Iași, 1785, p. 163—164. Traducerea a fost retipărită la Buda în 1814.

și pentru că nu trecuseră decît șapte ani de cînd se stabiliseră, în 1788, primii coloni (englezi) în aceste părți ale lumii.

Nu cunoaștem datele primelor mențiuni australiene despre țara noastră. Cert este că, cel mai tîrziu în a doua jumătate a secolului trecut, și locuitorii din această parte a lumii încep să se intereseze de noi, paralel cu creșterea preocupărilor noastre față de continentul australiene.

Documentele au reținut, începînd cu 1885, numele unor cetățeni australieni care doreau să reprezinte România în calitate de consuli onorifici[4]. La 5 mai 1885, australianul Adalbert Kruge solicită guvernul român — în lungi epistole scrise în engleză și în franceză — să fie acreditat consul onorific al României cu sediul la Melbourne. Propune inițierea unor schimburi spirituale și materiale între cele două popoare. El deschide seria unor repetate cereri pe care diferiți cetățeni australieni le trimit autorităților românești, oferindu-și serviciile de consuli onorifici, pentru apărarea intereselor unor români aflați în Australia[5]: Robert J. Litton (1885), Mc Douglas Reap (1891), Allan J. Way (1896), Adolphe Caesar Shadler (1897), Harry Courtenay Luck (1898), Ernest William Thomas Dunn (1900), Edmund Resch Jr. (1906), Maffio Rossi (1910), Giovanni Ferrando (1911).

*

* *

Anul 1926 aduce înființarea primului consulat (onorific) al României în Australia. La 8 februarie 1926, după treizeci de ani de la prima încercare, chirurgul Allan Jay Way revine cu cererea sa. Prin Decretul nr. 3 520/1926 *„se înființează pe ziua de 1 octombrie 1926 un consulat de a II-a categorie (onorar) al României la Sydney, în Noua Galie de Sud, iar dl. Allan Jay Way*

[4] Arhiva M.A.E., problema 75, consuli onorifici, vol. 7, p. 1—83.

[5] Considerăm că primii români au emigrat în Australia în secolul al XIX-lea.

e numit consul onorar". La 22 februarie 1927, A. J. Way depune jurămîntul [6].

Nu dispunem de date asupra începutului schimburilor comerciale româno-australiene. Sigur e că în deceniul al treilea noi exportam cherestea de răşinoase şi importam lînă. Tot în acest deceniu se încheie şi primul tratat de comerţ şi navigaţie între România şi Australia (la Londra, în 6 august 1930, de către reprezentanţii diplomatici ai celor două ţări în capitala britanică) [7]. Comerţul bilateral creşte de la 20 de milioane de lei în 1926 la 64,6 milioane de lei în 1936. Aceasta se datora, probabil, şi tratatului încheiat, dar şi eforturilor depuse de consulul onorific. Acesta, dealtfel, îşi susţine cererea pe care o face în 1936 de a fi ridicat la rangul de consul general, subliniind creşterea schimburilor comerciale. Prin Decretul nr. 4 116 din 9 decembrie 1937, *Consulatul onorific (a II-a categorie) e ridicat pe ziua de 1 decembrie 1937 la rangul de Consulat general onorific*, iar Allan Jay Way este înaintat la gradul de „consul general onorar" [8].

*

* *

Reţinem, drept momente de întîlnire între cele două popoare, şi apariţia la noi, în anii de dinaintea celui de-al doilea război mondial, a unor cărţi despre Australia sau traduceri din literatura acestei ţări.

Vorbind despre trecutul româno-australian, să menţionăm şi numele lui Edward Granville Theodore (29 decembrie 1884—9 februarie 1950), fiul românului Basil Theodore şi nepot al preotului gălăţean George Teodorescu. Lider sindical, E. G. Theodore ajunge ministru de finanţe şi prim-ministru în statul australian Queensland (1919—1925); devine apoi membru al cabinetului federal şi vicepremier al Australiei (1929). Theodore a fost

---

[6] Arhiva M.A.E., problema 75, consuli onorifici, vol. 8, p. 57.

[7] Suian Pavel. *Comerţul exterior al Australiei şi relaţiile comerciale româno-australiene*, lucrare de diplomă, Universitatea din Bucureşti, Facultatea de drept, Cursul postuniversitar de relaţii internaţionale, 1968, dactilografiată, p. 46.

[8] Arhiva M.A.E. problema 75, consuli onorifici, vol. 8, p. 60.

considerat cel mai mare specialist în problemele financiare din emisfera sudică [9].

Merită un cuvînt de admirație și cei patru tineri români — Dumitru Dan, Paul Pârvan, Gh. Negreanu și Al. Pascu, porniți într-o temerară excursie în jurul lumii, ei sînt, la 1911, primii turiști români în Australia [10].

*

* *

Sîntem în preajma marii conflagrații mondiale. În 10 decembrie 1941, ministrul american la București transmite guvernului român, în numele guvernului australian, „declarația despre existența stării de război între Australia și România..." [11]. Interesele României în Australia vor fi reprezentate de Suedia, iar cele australiene în țara noastră de către Elveția. Starea de război dintre cele două țări a încetat la 23 august 1944 ; la 10 februarie 1947, România a semnat cu Australia Tratatul de pace de la Paris, care a intrat în vigoare la 10 iulie 1948. În februarie 1948, prin Decretul nr. 255, a fost desființat (și formal) Consulatul general onorific românesc de la Sydney.

*

* *

În prima parte a anilor '50, relațiile dintre România și Australia au fost relativ reduse. Agenda politică înregistrează apoi vizita unui parlamentar australian în România în 1956. În 1962, ambasadorul Australiei la Moscova face o vizită în România ca oaspete al ministrului englez la București (interesele Australiei la noi erau acum reprezentate de Anglia). Cu această ocazie, diplomatul australian este primit la Ministerul de Externe și se discută probleme de interes comun.

În anii 1966, 1967 și 1968, diplomați ai celor două țări, în primul rînd ambasadorii român și australian

---

[9] V. Young, Irwing, Theodore. *His Life and Times*, Alpha Books, Sydney.

[10] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea, Călători și exploratori români de la sfîrșitul sec. al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea*, Editura științifică, București, 1962, p. 313—319.

[11] Arhiva M.A.E., Fond 71/1939 E. 9, vol. 340, p. 83—83 bis.

acreditați la Belgrad, au dus tratative pentru stabilirea de relații oficiale între România și Australia. În această perioadă, diferiți reprezentanți calificați ai guvernului australian au exprimat opinia că, din punct de vedere australian, între țara lor și România există relații diplomatice, întrucît, potrivit practicii și doctrinei australiene, se consideră că, din momentul recunoașterii unei țări, Australia are relații diplomatice cu țara respectivă [12].

Instituția relațiilor diplomatice are o profundă înrîurire asupra legăturilor generale dintre două țări și este de dorit să fie consacrată și printr-un act expres. Constatînd că Australia se consideră în relații diplomatice cu România, guvernul român s-a arătat dispus, în iunie 1967, să consemneze existența relațiilor diplomatice dintre cele două țări și să deschidă un consulat în Sydney. Între România și Australia s-au desfășurat tratative în aceste probleme la Belgrad și la București.

În anii 1967 și 1968 s-a tratat problema redeschiderii unui consulat român în Australia. Printr-un schimb de scrisori personale între ambasadorii celor două țări, la Belgrad la 9 ianuarie 1968 s-a perfectat înțelegerea pri-

---

[12] Australia, datorită relațiilor sale speciale cu Marea Britanie, care îi reprezenta interesele, n-a avut misiuni diplomatice în alte țări decît tîrziu, în preajma celui de-al doilea război mondial. „De fapt — scrie specialistul australian în relații internaționale T. B. Millar, în *Australia's Foreign Policy*, Angus and Robertson, Sydney, 1968, p. 165 —, Australia nu a avut relații diplomatice separate pînă în 1940 și ea accepta politica de recunoaștere a Ministerului de Externe englez". La 8 ianuarie 1940, Australia a acreditat un ministru în Statele Unite ; e prima oară cînd se folosește de dreptul său de stat independent pentru a întemeia o misiune diplomatică.

Conform practicii și doctrinei australiene menționate mai sus, ar reieși că Australia consideră că are relații diplomatice cu România fie de la 15 decembrie 1955 — cînd Australia a votat pentru admiterea țării noastre în O.N.U., fie din 10 februarie 1947, cînd cele două țări semnează Tratatul de pace de la Paris. S-ar putea merge și mai departe, în 1936, cînd, la 20 iulie, cele două țări semnează Convenția de la Montreaux ; sau chiar în 1901, cînd, la 1 ianuarie, se proclamă Uniunea Australiană, căci — urmînd politica de recunoaștere a Angliei (vezi afirmația lui T. B. Millar din aliniatul precedent), țară cu care România avea relații diplomatice —, s-ar putea interpreta că Australia a recunoscut atunci România.

vind reînființarea unui consulat general român la Sydney, care să se ocupe cu probleme consulare și comerciale. *Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, prin Decretul nr. 262 din 27 martie 1968, a hotărît înființarea Consulatului General al României în Australia, la Sydney.* Consulatul își începe activitatea în iunie 1968 fiind încadrat cu un consul comercial; în februarie 1969 pleacă la post R. I. Budura, întîiul consul general al României în Australia [13].

Concomitent se ajunge la o înțelegere în ceea ce privește relațiile diplomatice dintre România și Australia. La 18 martie 1968, printr-un schimb de note verbale între ambasadele celor două țări la Belgrad, se confirmă reciproc existența relațiilor diplomatice între România și Australia. „Guvernul australian — se arată în nota Ambasadei australiene —, ținînd seama de articolul 2 al Convenției cu privire la relațiile diplomatice de la Viena [14], are plăcerea să declare că el consideră că între Australia și Republica Socialistă România există relații diplomatice și va aprecia un răspuns afirmativ din partea guvernului Republicii Socialiste România drept o confirmare a acestui fapt". Răspunsul guvernului român a fost afirmativ [15].

Curînd după aceasta, România solicită agrementul pentru acreditarea întîiului său ambasador în Australia. La 25 septembrie 1968, Ion Datcu prezintă guvernatorului general al Australiei, Richard Gardner Baron Casey, scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României, cu reședința la

---

[13] Vezi *Buletinul oficial*, partea I, anul IV, nr. 41, 29 martie 1968, p. 2; anul V, nr. 10, 25 ianuarie 1969, p. 80; vezi și *Government Gazette* (Australia), nr. 43, 3 aprilie 1969.

[14] Articolul citat spune: „Stabilirea de relații diplomatice între state și trimiterea de misiuni diplomatice permanente se fac prin consimțămînt mutual". Vezi Mircea Malița. *Diplomația. Școli și instituții.* București, Editura didactică și pedagogică, 1970, Anexa VII, *Convenția cu privire la relațiile diplomatice, încheiată la Viena, la 18 aprilie 1961*, p. 531.

[15] Referindu-se la nota Ambasadei australiene, în nota Ambasadei române se arată că „...guvernul Republicii Socialiste România, la rîndul său, declară că și el consideră că între Republica Socialistă România și Australia există relații diplomatice".

Tokio. La 25 mai 1970, Roy Robert Fernandez prezintă președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, scrisorile de acreditare a sa în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Australiei în România, cu reședința la Belgrad.

*
* *

În anii de după război, paralel cu substanțializarea treptată a legăturilor politice — adesea precedîndu-le și stimulîndu-le —, *schimburile comerciale și contactele culturale* au cunoscut și ele o evoluție ascendentă. În 1957, o delegație comercială românească condusă de președintele Camerei de Comerț a vizitat Australia și a semnat un aranjament comercial. Slabe, sporadice, relațiile comerciale între cele două țări s-au desfășurat pe baza acestui acord timp de un deceniu, pînă în 1967. În 1957 s-au dus tratative și pentru deschiderea unei reprezentanțe comerciale române în Australia, fără rezultat concret. În 1962, Australia se arată interesată ca geologi români să efectueze acolo unele prospecțiuni petroliere. În 1965, consilierul comercial australian de la Viena solicită autorităților române acordul pentru efectuarea unor vizite periodice în România, în vederea dezvoltării relațiilor comerciale. Șeful Agenției economice române de la Djakarta vizitează Australia în același scop. Australia cere României, în iunie 1965, să acorde imunități și privilegii diplomatice consilierului comercial australian de la Viena.

În timpul vizitei în România a lui John McEwen, viceprim-ministru și ministru al industriei și comerțului din Australia (mai 1967), între cele două țări s-a încheiat un acord comercial, în care, printre altele, părțile își acordă reciproc clauza națiunii celei mai favorizate [16].

[16] Acord comercial între România și Uniunea Australiană, publicat în *Buletinul oficial al R. S. România* nr. 71 din 5 august 1967. Vezi și volumul *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă. Momente semnificative ale relațiilor României cu state din Asia și cu Australia. Contacte la nivel înalt, convorbiri bilaterale, documente de stat, cuvîntări, interviuri — iulie 1965—ianuarie 1973*, București, Editura politică, 1973, p. 11—15.

Contactele pe linie culturală s-au desfășurat într-un ritm destul de intens. În timpul Olimpiadei de la Melbourne (1956), cîteva personalități australiene au înființat o asociație culturală Australia—România, care și-a desfășurat activitatea în timpul jocurilor olimpice. În Australia de Vest se constituie un Grup de prieteni ai României. În anii următori, au loc conferințe despre România ; posturile de radio transmit programe de muzică populară românească ; se traduc poezii din literatura noastră (Eminescu etc.) ; la Universitatea Flinders din Adelaide se studiază limba română ; se organizează expoziții românești de artă populară („România are cea mai frumoasă artă populară din Europa", nota un ziar din Sydney). Oameni de cultură români călătoresc în Australia. Au loc schimburi între muzee din cele două țări ; în 1967, Galeria Națională din Melbourne a amenajat un colț permanent de artă populară românească. Personalități australiene (pictori, scriitori, dirijori, cîntăreți, ziariști) vizitează România. La București se deschide expoziția „Aspecte din Melbourne" și o expoziție de fotografii cu imagini din Australia. Se traduc în românește mai multe cărți aparținînd scriitorilor australieni. Au loc tot mai dese participări reciproce la manifestări internaționale științifice, artistice, sportive organizate în cele două țări.

*
* *

După consemnarea formală a existenței relațiilor diplomatice (18 martie 1968) și stabilirea lor la nivel de ambasadă odată cu acreditarea reciprocă de ambasadori, s-a constituit un cadru politic și juridic propice dezvoltării colaborării româno-australiene în cele mai diverse domenii. Existența Consulatului general român de la Sydney oferă și condiții practice pentru promovarea acestor relații.

În martie 1969, o delegație guvernamentală română condusă de un vicepreședinte al Consiliului de Miniștri a vizitat Australia. Cu această ocazie, au avut loc discuții pe teme de interes reciproc, s-a realizat un progres în dezvoltarea relațiilor româno-australiene. În Comu-

nicatul comun dat publicității la încheierea vizitei s-a arătat că discuțiile purtate au evidențiat „multiple posibilități pentru dezvoltarea cooperării comerciale și industriale... În scopul facilitării lărgirii continue a comerțului, în concordanță cu obiectivele Acordului comercial româno-australian (din 1957), la sfîrșitul convorbirilor a fost semnat un memorandum privind înființarea unui comitet mixt de comerț, format din reprezentanți oficiali ai celor două state..." [17]. Australia cumpără de la noi tractoare, vagoane, mașini-unelte, electromotoare, conserve de fructe și legume, brînzeturi, geamuri, plăci aglomerate și placaj, gerovital, sticlărie-menaj, cărți, timbre, covoare etc. România importă lînă, piei, minereu de fier, minerale neferoase etc.

Comerțul total în 1971 era de 22,5 milioane de lei valută, din care exportul român — 10,1 milioane, iar importul — 12,4 milioane [18]. În noiembrie 1969 s-a deschis la Melbourne o expoziție românească permanentă.

Australia a fost prima țară care a acordat României sistemul de preferințe vamale generalizate (începînd cu 12 ianuarie 1972).

Relațiile culturale sînt și ele, în ultimii ani, tot mai bogate. Se înscriu pagini noi în cronica raporturilor româno-australiene, a căror istorie este, după cum am văzut, veche și plină de momente remarcabile.

Liviu Petrina

[17] *Scînteia* din 13 martie 1969.
[18] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1972, p. 423.

BANGLADESH

(Republica Populară Bangla Desh)

Republica Populară Bangladesh, cel mai tînăr stat asiatic, este situată în delta confluenței fluviilor Gange și Brahmaputra, pînă la vărsarea acestora în Golful Bengal. Are ca vecini India la vest, nord și est, Birmania în partea cea mai de est, iar coastele sudice sînt scăldate de apele marelui golf. Suprafața țării, în cea mai mare parte cîmpie, este de 142 800 km. p., iar populația este de peste 75 000 000 locuitori, rezultînd o densitate extrem de ridicată, de aproximativ 500 locuitori/ km. p.

Republica Populară Bangladesh dispune de resurse naturale relativ reduse. Economia țării, în curs de dezvoltare, se bazează, în primul rînd, pe producția de iută, care reprezintă cca 80% din cea mondială. Pentru redresarea situației economice, guvernul a adoptat un program de reconstrucție și dezvoltare planificată. De asemenea, o serie de fabrici de iută, textile, zahăr, precum și unele bănci și companii de asigurare au fost naționalizate. Printr-o reformă agrară s-a fixat un plafon de proprietate asupra pămîntului.

Pe plan extern, după proclamarea republicii, principala preocupare a constituit-o afirmarea pe arena internațională ca stat suveran și independent, stabilirea de relații diplomatice, economice și de altă natură cu alte țări. În prezent Republica Populară Bangladesh este recunoscută de numeroase state, cu unele dintre acestea întreținînd și relații diplomatice. Ea este membră a unor organizații internaționale și se pronunță pentru o politică de nealiniere și coexistență pașnică.

Republica Socialistă România întreține relații prietenești cu Republica Populară Bangladesh, bazate pe principiile respectării suveranității și independenței, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

În trecut, cînd Bangladesh-ul era parte integrantă a vastei colonii britanice din subcontinentul sud-asiatic, contactele dintre poporul român și poporul acestei țări au fost sporadice, constînd mai mult din schimburi de mărfuri. Pe plan cultural, manuscrisul românesc „Povestirea despre țările și imperiile care există în Asia" din 1700, precum și un fragment al unei traduceri dintr-o cosmografie datînd din 1766, care a circulat și în țările române, cuprindeau primele date privind descrieri geografice ale regiunilor Bengalului de est.

După cel de-al doilea război mondial, legăturile româno—est-bengaleze au fost mult mai intense pe toate planurile, acestea contribuind la o mai bună cunoaștere a vieții și activității celor două popoare. Schimburile comerciale au cunoscut o importantă dezvoltare, la Dacca fiind prezent un reprezentant comercial român.

Situînd în centrul politicii sale externe intensificarea relațiilor de prietenie, colaborare și asistență cu toate țările socialiste, România acordă, totodată, o atenție deosebită dezvoltării raporturilor, în spiritul coexistenței pașnice, cu toate statele, indiferent de orînduire, de mărimea teritoriului, de potențial sau poziție geografică.

În acest context se înscriu și acțiunile care au avut loc între Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh, un moment deosebit de important constituindu-l stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări. Referindu-se la aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în Raportul la Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie 1972 : „În poziția sa, România a pornit de la recunoașterea realităților, de la necesitatea dezvoltării relațiilor cu toate statele ce se pronunță pentru o politică independentă, pentru colaborare și prietenie".

În iunie 1972, ambasadorul român la New Delhi s-a deplasat la Dacca, unde a purtat convorbiri cu ministrul afacerilor externe al Bangladesh. Ca urmare, la 29 iunie 1972 s-a dat publicității un comunicat de presă cu urmă-

torul conținut : „Guvernul Republicii Socialiste România a hotărît să recunoască Republica Populară Bangladesh ca stat independent și suveran. În dorința de a dezvolta relații de colaborare reciproc-avantajoase între Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă și să acrediteze ambasadori la București și Dacca“ [1].

Cu aceeași ocazie, ambasadorul român a fost primit de primul ministru al Republicii Populare Bangladesh, Mujibur Rahman. În cadrul întîlnirii, primul ministru a exprimat gratitudinea sa, a guvernului și a poporului țării sale pentru actul prietenesc al României de recunoaștere a Republicii Populare Bangladesh. Ambasadorul român a transmis primului ministru Mujibur Rahman și poporului din Republica Populară Bangladesh un mesaj de prietenie din partea președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Mujibur Rahman a răspuns, la rîndul său, printr-un mesaj adresat președintelui Consiliului de Stat, guvernului și poporului român, în care urează fericire și prosperitate și exprimă speranța țării sale de a promova relații de prietenie și colaborare cu România [2].

Între 7 și 10 noiembrie 1972, ministrul de externe al Republicii Populare Bangladesh, Abdus Samad Azad, a efectuat o vizită oficială în țara noastră la invitația ministrului afacerilor externe, George Macovescu. Moment fructuos în evoluția relațiilor dintre România și Bangladesh, vizita a marcat o etapă importantă în evoluția relațiilor dintre cele două țări. Cu acest prilej, ministrul afacerilor externe al Bangladesh a fost primit de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Conținutul mesajelor schimbate între conducătorul statului român și primul ministru al Bangladesh, cu această ocazie, reflectă stima ce caracterizează relațiile dintre cele două popoare, dorința lor pentru dezvoltarea și diversificarea raporturilor bilaterale.

---

[1] *Scînteia* din 29 iunie 1972.
[2] *Scînteia* din 30 iunie 1972.

Atît în convorbirile cordiale și prietenești prilejuite de vizită, cît și în Comunicatul comun dat publicității la încheierea acesteia, s-a relevat evoluția pozitivă a relațiilor bilaterale, hotărîrea părților de a valorifica posibilitățile existente pentru dezvoltarea acestora în toate domeniile și similitudinea sau apropierea punctelor de vedere într-o serie de probleme internaționale. Între altele, în comunicatul comun se sublinia că cei doi miniștri ai afacerilor externe „au exprimat hotărîrea guvernelor lor de a continua contactele prietenești în vederea dezvoltării și întăririi relațiilor bilaterale atît în domeniile politic, economic, cît și în alte domenii, pe baza principiilor, cu aplicație universală, ale respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc“ [3].

Pe planul colaborării în organizațiile internaționale, țara noastră a votat pentru primirea Republicii Populare Bangladesh în O.M.S., O.I.M., A.I.E.A., UNESCO etc. și și-a reafirmat sprijinul său pentru admiterea acestui stat în O.N.U. în conformitate cu principiul universalității acestei organizații internaționale.

Cu diferite ocazii, cînd populația din Bangladesh a trecut prin perioade grele, cînd a avut de suferit de pe urma unor calamități naturale, țara noastră a acordat Republicii Populare Bangladesh prin Crucea Roșie a Republicii Socialiste România o serie de ajutoare constînd din alimente, îmbrăcăminte, medicamente etc.

După stabilirea relațiilor diplomatice, între cele două țări au avut loc o serie de acțiuni care au dus și la dezvoltarea relațiilor economice și comerciale. Astfel, în august 1972, între România și Bangladesh s-a încheiat un protocol de barter pentru anii 1972—1975, care prevede pentru exportul românesc echipament electric, transformatori, pompe, mașini-unelte etc., iar la import fuior de iută, saci și produse de iută, ceai și altele. Totodată, între guvernele celor două țări s-a semnat un acord de credit. Ca urmare, între cele două țări s-au efectuat schimburi

[3] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, București, Editura politică, 1973, p. 30—31.

de mărfuri din ce în ce mai active, la aceasta contribuind și reprezentanța noastră comercială de la Dacca.

Relațiile bilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bangladesh s-au dezvoltat normal și există posibilități reale pentru diversificarea și extinderea lor în viitor.

Niculae Stancu

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BIRMANIA

(Uniunea Birmană)

Situate pe continente diferite, la o distanță geografică apreciabilă, România și Birmania — țări cu civilizații și culturi deosebite — sînt apropiate, așa cum remarca în discursul său la depunerea scrisorilor de acreditare primul ambasador birman în țara noastră, U Pe Kin, prin tradiția de luptă a celor două popoare pentru eliberarea lor de sub jugul străin și pentru dobîndirea independenței naționale.

Cînd la 4 ianuarie 1948 fostul dominion britanic Birmania își căpăta independența datorită luptei perseverente a popoarelor sale, România — aflată în plin efort de făurire a vieții sale noi — privea cu simpatie și prietenie apariția pe harta Asiei a tînărului stat independent Uniunea Birmană.

De la acest important eveniment, ce avea să rămînă înscris ca zi națională în istoria Birmaniei, aspirațiile popoarelor celor două țări de a trăi în pace, de a se putea consacra operei de făurire a unei vieți prospere au constituit impulsul care a determinat statornicirea unor raporturi de sinceră prietenie între România și Uniunea Birmană.

Consecvent în politica sa de a întări continuu colaborarea prietenească cu țările care au scuturat jugul colonial, guvernul român a luat, în martie 1956, inițiativa de a propune guvernului Uniunii Birmane stabilirea de relații diplomatice între cele două țări. Chestiunea a făcut obiectul unui schimb de note diplomatice între Legația română din India și Ambasada Birmaniei din aceeași țară, în urma căruia s-a ajuns la înțelegerea ca la 15 martie 1956 să se publice simultan în presa ro-

mână și birmaneză un comunicat comun care făcea cunoscut în mod oficial că „guvernele Republicii Populare Române și Uniunii Birmane, dorind să întărească relațiile prietenești între cele două țări, au căzut de acord să stabilească relații diplomatice și să facă un schimb de misiuni la nivel de legație“ [1].

La 29 septembrie 1956, Ambasada Birmaniei în India aducea la cunoștința Legației române din aceeași țară că guvernul birman își dă agrementul pentru numirea lui Pavel Silard în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României în Uniunea Birmană. Țara noastră a deschis în decembrie 1956 prima sa reprezentanță diplomatică din Birmania la nivel de legație, condusă, începînd de la 15 ianuarie 1957, de sus-amintitul ministru român, rezident la Rangoon [2].

Uniunea Birmană — fără a înființa un oficiu diplomatic în România — a acreditat în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la București pe ambasadorul său la Moscova. Primul șef de misiune al Birmaniei acreditat la București, U Kyin, și-a prezentat scrisorile de acreditare la 27 iunie 1958 [3].

Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Birmania și acreditarea reprezentanților diplomatici la București și Rangoon au constituit, cum era și firesc, premise optime pentru dezvoltarea și diversificarea raporturilor politico-diplomatice, economice, comerciale și cultural-științifice dintre cele două state.

Încă în vara anului 1957, o delegație parlamentară birmaneză a vizitat țara noastră, luînd cunoștință de realizările economiei românești și stabilind contacte cu personalități ale vieții politice din România.

O delegație română condusă de președintele Consiliului de Miniștri din acea vreme a vizitat Birmania între 28 și 31 martie 1958. Cu prilejul acestei vizite, premierul român și cel birman au avut un schimb prietenesc de opinii privind situația internațională și problemele dezvoltării relațiilor dintre cele două state.

---

[1] *Scînteia* din 15 martie 1956.
[2] *Scînteia* din 17 ianuarie 1957.
[3] *Scînteia* din 28 iunie 1958.

Dezvoltarea ascendentă a relațiilor de prietenie și colaborare între România și Birmania a determinat discutarea de către cele două guverne a problemei ridicării nivelului reprezentării diplomatice reciproce. În urma înțelegerii intervenite între cele două guverne, la 3 ianuarie 1962, presa română și cea birmană publicau textul Comunicatului comun, care arăta că, „în scopul strîngerii relațiilor de prietenie între Republica Populară Română și Uniunea Birmană, guvernul român și guvernul birman au căzut de acord să ridice la rangul de ambasadă reprezentanța diplomatică a Republicii Populare Române la Rangoon și aceea a Uniunii Birmane la București" [4].

Prezentîndu-și scrisorile de acreditare la 17 august 1962, primul ambasador birman în țara noastră, U Pe Kin, sublinia în discursul său necesitatea dezvoltării și întăririi în viitor a relațiilor de colaborare statornicite între cele două state și hotărîrea sa de a acționa în această direcție [5]. Ambasadorul român la Rangoon, Gh. Popescu, a fost numit la 18 mai 1964 [6].

O pondere deosebită în procesul de întărire și extindere a raporturilor româno-birmaneze au avut-o contactele personale dintre conducătorii și oamenii politici ai celor două state, realizate în cadrul vizitelor reciproce.

La invitația părții birmane, în martie 1962 o delegație parlamentară română condusă de academicianul dr. Ștefan Nicolau, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, a vizitat Birmania în scopul de a contribui la adîncirea relațiilor de colaborare cu această țară, în spiritul politicii de pace și coexistență pașnică promovate de guvernul țării noastre.

De o importanță deosebită pentru dezvoltarea în continuare a colaborării româno-birmane avea să fie vizita în Birmania între 20 și 22 octombrie 1962 a președintelui Consiliului de Stat al României, a președintelui Consiliului de Miniștri și a ministrului afacerilor externe

---

[4] *Scînteia* din 3 ianuarie 1962.
[5] *Scînteia* din 18 august 1962.
[6] *Scînteia* din 18 mai 1964.

la invitația președintelui Consiliului Revoluționar al Uniunii Birmane. Cu acest prilej au fost semnate o declarație comună și un memorandum de înțelegere.

În Declarația comună semnată la încheierea vizitei, cele două părți își exprimau unitatea de vederi în unele probleme majore ale contemporaneității, cum sînt menținerea și întărirea păcii mondiale, înfăptuirea dezarmării generale și totale, rezolvarea pe calea tratativelor a tuturor problemelor internaționale litigioase, condamnarea colonialismului sub multiplele sale forme și manifestări, cooperarea în cadrul O.N.U., pentru ca resursele comunității umane să fie dirijate către bunăstarea omenirii, punerea comerțului internațional pe baze care să apere interesele statelor în curs de dezvoltare.

Declarația mai releva și faptul că cele două părți au convenit asupra necesității de a acorda atenție promovării colaborării între România și Birmania în special în domeniul industriei petroliere, miniere și chimice [7].

Colaborarea politică româno-birmaneză s-a manifestat și în cadrul unor acțiuni internaționale de importanță majoră.

La Organizația Națiunilor Unite, România și Birmania militează neabătut pentru scopurile nobile ale păcii, securității și colaborării internaționale. Ele se află printre coautorii unor rezoluții vizînd realizarea acestor țeluri. România și Birmania se numără printre coautorii rezoluției 1 942/XVIII privind „Problema unei declarații asupra cooperării internaționale", adoptată la 11 februarie 1963. Birmania a sprijinit candidatura ministrului afacerilor externe al țării noastre, Corneliu Mănescu, la președinția celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

România susține în cadrul conferințelor internaționale propunerile țărilor în curs de dezvoltare menite să promoveze dezvoltarea economică a acestora. La Conferința mondială pentru comerț și dezvoltare de la Geneva din 1964, cele două state au figurat printre coautorii

[7] *Scînteia* din 23 octombrie 1962.

recomandării privind „Participarea directă a organizațiilor comerciale guvernamentale la comerțul exterior" (A. VI. 4) [8].

Menite să ducă la o mai bună cunoaștere reciprocă și să creeze un climat favorabil întăririi relațiilor reciproce, contactele personale între conducătorii români și birmanezi aveau să continue și în perioada 1964—1966 prin vizitele făcute în Birmania de către delegații guvernamentale române.

Menționăm, în acest sens, vizita făcută în Birmania de președintele Consiliului de Miniștri al țării noastre, Ion Gheorghe Maurer, precum și convorbirile purtate de premierul român cu generalul de brigadă Tin Pe, președintele interimar al Consiliului Revoluționar Birman (octombrie 1964).

Vizita pe care președintele Consiliului Revoluționar Birman, Ne Win, a făcut-o între 24 și 27 iunie 1966 în țara noastră a fost prima pe care un șef de stat birman a efectuat-o în România și se situează pe linia de continuă dezvoltare ce caracterizează relațiile de prietenie și cooperare româno-birmane. Cu acest prilej, președintele Consiliului Revoluționar al Uniunii Birmane a făcut o călătorie prin țară, putînd lua personal cunoștință de realizările poporului român în opera de construire a vieții sale noi, și a avut întrevederi cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și cu alți membri ai conducerii partidului și statului nostru.

Comunicatul comun semnat la încheierea vizitei evidenția similitudinea de vederi a celor două părți asupra unor probleme majore ale vieții internaționale. Textul Comunicatului menționa invitația făcută secretarului general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, de a vizita Birmania și sublinia aprecierea că „vizita în România a Excelenței Sale generalul Ne Win, președintele Consiliului Revoluționar al Uniunii Birmane, a adus o contribuție importantă la cimentarea legăturilor de sinceră prietenie dintre popoarele român și birman, la înțelegerea reciprocă și întărirea colaborării dintre Republica

[8] *Trade and Development. Final Act and Report*, vol. I, p. 64.

Socialistă România și Uniunea Birmană, în interesul ambelor popoare și al cauzei păcii în lume". Documentul scotea, de asemenea, în evidență că „părțile au fost de acord că există posibilități pentru lărgirea continuă a sferei colaborării reciproc avantajoase în domeniul economic, tehnico-științific și cultural și au convenit să depună noi eforturi în vederea folosirii lor mai depline"[9].

*

* *

Cele două părți s-au preocupat, după stabilirea relațiilor diplomatice, de organizarea schimburilor lor comerciale, reciproc avantajoase.

La 7 februarie 1956 a fost semnat, cu ocazia vizitei la Rangoon a unei delegații economice și comerciale române, Acordul comercial româno-birmanez, ce avea să constituie baza juridică a dezvoltării comerțului dintre cele două state. Acordul era însoțit de un protocol de plăți și un protocol privind cumpărarea de către țara noastră a unor cantități de orez birman.

Etape importante în direcția stimulării schimburilor economice și comerciale româno-birmane le-au constituit înființarea în iunie 1957 a Agenției comerciale a României în Birmania, precum și vizita în țara noastră (noiembrie 1957) a unei misiuni guvernamentale birmane de bunăvoință și observare economică.

În 1962, ca urmare a vizitei în Birmania a unei delegații economice române, dar mai ales în urma semnării memorandumului de înțelegere, cu ocazia vizitei în Birmania a delegației de stat a României, noi produse românești, cum sînt utilajele petroliere, aveau să facă obiectul exportului nostru în Birmania, iar colaborarea economică și tehnico-științifică s-a intensificat.

Schimbările calitative permanente survenite în structura comerțului și colaborării economice cu Birmania reflectă profundele transformări politico-economice ce au avut loc în cele două state. În zilele noastre, România socialistă este în măsură să furnizeze Birmaniei — în cadrul colaborării economice — utilaje ultramo-

[9] *Scînteia* din 30 iunie 1966.

derne, ca de pildă instalațiile de foraj 4 LD livrate în 1964, și să acorde asistență tehnică, menite să contribuie la valorificarea de către poporul birman a propriilor sale resurse naturale.

Specialiști români în domeniul geologiei și forajului petrolier au lucrat în Birmania pentru dezvoltarea industriei de petrol și gaze a acestei țări, precum și a industriei ei miniere. Guvernul Birmaniei a trimis în România pentru documentare în materie de foraj și rafinării o serie de specialiști ai săi, iar în septembrie 1964 o delegație economică guvernamentală condusă de colonelul Than Sein, ministrul petrolului, industriei și minelor, a vizitat țara noastră în scopul studierii posibilităților de dezvoltare a colaborării bilaterale în domeniul petrolier, al mineritului și industriei.

Colaborarea celor două țări a cuprins sfere foarte variate, printre care și organizarea și planificarea economiei și finanțelor. O delegație de experți economici birmanezi a făcut în ianuarie 1967 o vizită în România pentru un schimb de experiență în acest domeniu.

Prestigiul de care se bucură în Birmania realizările economiei țării noastre este ilustrat de modul elogios în care ziarele birmaneze prezintă economia românească. Astfel, într-unul din editorialele sale din iunie 1966, ziarul birmanez de limbă engleză *Guardian* din Rangoon arăta : „România, o țară cu o industrie avansată, constituie un bun exemplu pentru Birmania în ceea ce privește dezvoltarea economică", iar mai departe editorialul sublinia că „experiența României în domeniul industriei petroliere trebuie să se dovedească de neprețuit pentru noi".

În cadrul relațiilor sale comerciale cu Birmania, România a exportat de-a lungul anilor în această țară tractoare, motoare diesel, carbid, fire relon, țesături, mobilă și geamuri. Popularizarea și introducerea pe piața birmană a produselor românești stau în permanență în atenția reprezentanțelor diplomatică și comercială ale țării noastre la Rangoon. O expoziție în cadrul căreia au fost prezentate produse românești în special mașini-unelte, tractoare și aparate electrotehnice, a ființat în acest scop, între anii 1963 și 1965, în cadrul Agenției comerciale a României la Rangoon.

Dacă în perioada 1960—1966 au fost obținute rezultate încurajatoare în domeniul relațiilor comerciale româno-birmaneze, nivelul actual al schimburilor comerciale între cele două țări este încă scăzut, el reprezentînd în anul 1971 2,9 milioane lei valută [10]. Această constatare duce la concluzia că raporturile comerciale dintre România și Birmania au posibilități de extindere.

Dorința guvernelor român și birmanez de a dezvolta în viitor relații comerciale reciproce și-a găsit materializarea în semnarea unui acord comercial (februarie 1969), care trasează liniile generale ale dezvoltării comerțului dintre România și Birmania.

Între 26 și 30 iunie 1972, ministrul comerțului exterior al Uniunii Birmane a efectuat o vizită oficială în Republica Socialistă România. Cu acest prilej au fost analizate posibilitățile de dezvoltare a schimburilor comerciale româno-birmane.

*

* *

Relațiile cultural-științifice româno-birmane se înscriu în contextul de dezvoltare pozitivă care caracterizează relațiile dintre România și Birmania.

În institutele de învățămînt superior din țara noastră, cum sînt Institutul de petrol și gaze, Institutul medico-farmaceutic, Institutul de agronomie, studiază doctoranzi și studenți birmanezi.

Realizările economice și culturale ale țării noastre, arta și folclorul ei, ca și frumosul peisaj românesc au fost prezentate publicului birmanez printr-o serie de expoziții, organizate prin grija Ambasadei române la Rangoon, cum au fost expozițiile de artă populară românească (Rangoon, 27 noiembrie 1958) sau expozițiile de fotografii prezentate în capitala birmaneză în 1959 și în 1961, care au fost vizitate de un numeros public.

---

[10] *Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România*, 1972, p. 420.

Ansamblul Consiliului Central al Sindicatelor din România a prezentat în 1958 o serie de spectacole la Rangoon, urmărite cu interes de publicul birman.

De-a lungul anilor, presa birmană a publicat numeroase materiale despre România, în care sînt abordate o gamă variată de probleme. În acest domeniu, la propunerea părții române, a fost semnat, în decembrie 1968, la Rangoon, un acord de colaborare între agențiile de presă din cele două țări (Agerpres și N.A.B.). Un acord datînd încă din 1957 a fost semnat și între societățile de radiodifuziune din România și Birmania. El reglementează schimburile de emisiuni de muzică populară.

Un rol bine determinat l-au ocupat în relațiile culturale româno-birmane și vizitele reciproce ale unor delegații sau personalități culturale. În vara anului 1957, țara noastră a primit vizita directorului culturii din Ministerul Învățămîntului și Culturii al Uniunii Birmane, pentru ca în februarie 1958 o delegație culturală românească să viziteze Birmania. Între 30 noiembrie și 2 decembrie 1960, o delegație culturală birmaneză a vizitat România, luînd cunoștință de viața cultural-artistică a țării noastre, iar în august 1968, o delegație birmaneză condusă de prim-adjunctul ministrului învățămîntului a făcut o vizită de studii în România.

Relațiile dintre România și Birmania, două state iubitoare de pace și decise să contribuie la instaurarea unui climat de colaborare pașnică în lume, sînt fundamentate pe principiile egalității în drepturi, suveranității și independenței naționale, ale neamestecului în treburile interne și ale avantajului reciproc. Atît tradiția de luptă a celor două popoare pentru libertate și suveranitate, cît și caracterul profund echitabil al relațiilor lor actuale constituie o garanție a dezvoltării acestor legături în viitor.

Arthur A. Vaisman

BOLIVIA

Deşi nu au existat în trecutul îndepărtat relaţii diplomatice între România şi Bolivia, informaţii despre această ţară ca şi despre locuitorii săi au existat în scrierile şi traducerile unor cronicari români, cum ar fi cele ale lui Miron Costin, ale stolnicului Constantin Cantacuzino, ale lui Gherasim, arhimandritul de la Mitropolia Iaşului, în lucrări de geografie şi istorie cu referiri la ţările şi popoarele din America Latină [1].

Mai tîrziu, după obţinerea independenţei de stat de către ţările Americii Latine, printre care şi Bolivia (1810—1826), cînd această regiune se afla mai mult în atenţia opiniei publice mondiale, tînăra presă românească publică numeroase informaţii preluate din ziare străine despre realităţile din această parte a lumii. Într-un articol despre „Minele americane", apărut în revista „Icoana lumei", sînt descrise pe larg minele de argint de la Potozi, Taso şi Sota, aflate pe înălţimile cordilierilor de apus din Bolivia [2].

Proclamarea independenţei de stat a României, la 9 mai 1877, recunoscută de marile puteri europene, a avut un larg ecou şi în ţările Americii Latine, deschizînd noi perspective pentru dezvoltarea relaţiilor între România şi ţările Americii Latine.

Instituţionalizarea relaţiilor dintre România şi ţările latino-americane a început odată cu înfiinţarea consu-

---

[1] Vezi pentru detalii, Virgil Cândea, Constantin I. Turcu. *România şi America Latină*, Bucureşti, Editura politică, 1970, p. 8—16.

[2] *Op. cit.*, p. 20—21.

latelor. Inițiativa creării acestora izvora din necesitățile vieții economice, ale stimulării schimburilor economice și comerciale între România și aceste țări.

În Bolivia, deși au existat mai multe oferte din partea unor cetățeni din această țară pentru a reprezenta, onorific, interesele consulare ale României, nu se cunosc date privind deschiderea unui asemenea consulat. În schimb este cunoscută activitatea consulatului onorific al Boliviei în țara noastră, unde la 17 mai 1905 a fost numit, în calitate de consul general pentru Moldova, S. Petreanu; la 17 martie 1937, înființîndu-se un consulat general onorific, conducerea acestuia a fost încredințată lui S. Deligdische.

Înființarea primului consulat bolivian la București a jucat un rol pozitiv nu numai în stimularea interesului pentru creșterea legăturilor economice și comerciale, dar și pentru o mai bună cunoaștere reciprocă.

Legăturile economice, politice și culturale dintre România și Bolivia au fost, la început, destul de sporadice, datorită unor factori independenți de voința țărilor respective, între care un rol defavorabil l-au avut distanța mare și mijloacele de comunicație și de transport foarte costisitoare. La aceasta se adaugă poziția geografică, oarecum izolată, a Boliviei în cadrul continentului sud-american, lipsită de ieșire la mare după războiul dintre Bolivia și Chile din anul 1869, ceea ce a îngreuiat contactele directe dintre țara noastră și Bolivia.

Cu toate acestea, legăturile româno-boliviene au cunoscut o evoluție favorabilă îndeosebi prin intermediul unor organizații internaționale, așa cum a fost, în perioada interbelică, Liga Națiunilor.

O contribuție remarcabilă în acest sens a fost adusă de marele diplomat român Nicolae Titulescu. În calitatea sa de reprezentant al României în adunările și consiliile Societății Națiunilor, el a colaborat strîns cu reprezentanții statelor latino-americane la opera de pace și înțelegere internațională sub auspiciile organizației mondiale.

Înțelegerea intervenită între Bolivia și Paraguay pentru aplanarea diferendului în problema teritoriului Chaco, prin protocolul semnat la Buenos Aires în iunie 1935, a fost primită cu multă satisfacție în România.

Exprimîndu-şi satisfacţia în legătură cu soluţionarea acestui diferend, Nicolae Titulescu, ministrul de externe al României, scria la 12 iunie 1935 omologului său argentinian, Carlos Saavedra Lamas (care a avut un important rol de mediator în aplanarea diferendului): „Aflu cu mare bucurie ştirea unei înţelegeri în problema Chaco. Tot ceea ce priveşte America Latină este considerat în ţara mea ca privind propriile sale interese". În acelaşi timp, ministrul de externe român transmitea, de asemenea, felicitări „tuturor ţărilor care au contribuit la realizarea acestei mari opere"[3].

*
* *

După cel de-al doilea război mondial, legăturile bilaterale româno-boliviene s-au dezvoltat şi diversificat continuu în domeniile politic, economic şi cultural. În luna mai 1957, ministrul României la Buenos Aires a participat. în calitate de observator la lucrările sesiunii Comisiei Economice a O.N.U. pentru America Latină (CEPAL) ţinute în oraşul La Paz. Reprezentantul român a fost primit cu acest prilej de preşedintele Boliviei, Siles Zuazo, de secretarul general al preşedinţiei, Marcel Tamayo, de ministrul de externe, Z. Barran, precum şi de alţi reprezentanţi ai guvernului bolivian şi a purtat discuţii referitoare la dezvoltarea relaţiilor bilaterale. S-a convenit totodată să se deschidă un consulat român în La Paz, dependent de Legaţia României de la Buenos Aires, urmînd ca ulterior, în funcţie de necesităţile de dezvoltare a relaţiilor dintre cele două ţări, să se ridice nivelul reprezentării acestuia.

Între 15—19 octombrie 1969 o delegaţie economică română, condusă de un adjunct al ministrului industriei minelor şi geologiei, a efectuat o vizită în Bolivia la invitaţia guvernului acestei ţări. Delegaţia română s-a bucurat în timpul şederii sale în Bolivia de o atenţie deosebită din partea oficialităţilor boliviene, convorbirile şi tratativele desfăşurîndu-se într-o atmosferă cordială.

---

[3] Nicolae Titulescu. *Documente diplomatice*, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 652.

La 18 octombrie 1969, în urma tratativelor purtate în La Paz, au fost încheiate un acord de cooperare economică și tehnică și un acord comercial între Republica Socialistă România și Republica Bolivia. „Conform convențiilor încheiate, cele două părți își acordă reciproc clauza națiunii celei mai favorizate și își exprimă interesul de a coopera în domeniul minier, petrolier, chimic, agricol și în alte sectoare de interes comun“ [4]. Acordurile au fost ratificate de partea română la 7 mai 1970, iar de cea boliviană la 1 august 1972. De asemenea, s-a procedat la schimbul scrisorilor privind stabilirea relațiilor diplomatice la rang de ambasadă între cele două țări. „În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Bolivia, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [5], se spunea în comunicatul de presă publicat cu acest prilej.

Aceste prime acorduri și convenții încheiate între România și Bolivia stabileau bazele colaborării politice, economice și tehnice dintre cele două țări, constituind în același timp premisele unei dezvoltări fructuoase a relațiilor de perspectivă.

Documentele au fost semnate din partea boliviană de către ministrul de externe, generalul Cesar Ruiz Velarde, iar din partea română de Ion Mineu, adjunct al ministrului minelor. În discursul rostit cu acest prilej, ministrul de externe bolivian sublinia satisfacția guvernului său pentru vizita delegației române în Bolivia, pentru încheierea primelor acorduri oficiale din istoria relațiilor dintre România și Bolivia. Totodată, ministrul bolivian a evidențiat în discursul său afinitățile de limbă și cultură ce leagă România și Bolivia. La rîndul său, șeful delegației române, Ion Mineu, a subliniat dorința sinceră manifestată de guvernul român pentru dezvoltarea relațiilor multilaterale româno-boliviene în interesul ambelor țări, al păcii și înțelegerii între popoare.

---

[4] Vezi textul acordurilor în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 48, din 19 mai 1970.

[5] *Scînteia* din 21 octombrie 1969.

Cele două părți au constatat cu satisfacție că există posibilități largi de inițiere și dezvoltare a relațiilor comerciale și de cooperare economică și tehnică între România și Bolivia, pe temelia trainică a principiilor suveranității și independenței naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Delegația română a avut, de asemenea, o serie de convorbiri și tratative cu miniștrii bolivieni ai minelor și petrolului, cu ministrul agriculturii, ministrul economiei și a vizitat regiunea petrolieră Camiri.

Delegația română a fost primită de președintele Boliviei, Alfredo Ovando Candia, într-o atmosferă cordială, de prietenie. Cu acest prilej, șeful delegației române, după ce a exprimat satisfacția pentru succesul misiunii pe care a avut-o de îndeplinit în Bolivia, ca și pentru primirea călduroasă pe care autoritățile și poporul bolivian au rezervat-o oaspeților români, a transmis un mesaj de salut președintelui Boliviei din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. La rîndul său, președintele Boliviei a mulțumit pentru mesajul pe care l-a primit și a transmis un salut prietenesc președintelui Consiliului de Stat al României, împreună cu urări de fericire și sănătate. Și-a exprimat, în același timp, satisfacția în legătură cu vizita delegației române în Bolivia, ca și convingerea că relațiile dintre cele două țări se vor dezvolta în interesul reciproc al popoarelor român și bolivian.

Presa din cele două țări a reflectat pe larg aspectele importante ale desfășurării vizitei delegației române în Bolivia, subliniind semnificația deosebită pe care o capătă aceste prime contacte și acorduri care au avut loc între România și Bolivia. Ministrul de externe bolivian Cesar Ruiz Velarde arăta într-un interviu acordat revistei *Lumea* că Bolivia este hotărîtă „să ducă pînă la capăt o politică internațională proprie care să-i permită să facă față... necesității de a elimina factorii străini care se opun programului de dezvoltare a țării, hotărîrii de a edifica un model național de dezvoltare în cadrul autonomiei fixate... Este vorba în primul rînd de deschiderea relațiilor noastre spre toate națiunile lumii, indiferent de

regimurile lor politice, de respectarea principiilor autodeterminării și neintervenției în treburile interne. Această politică relevă o vocație pașnică — prietenia și colaborarea cu toate țările lumii și totodată solidaritatea noastră cea mai amplă cu lupta popoarelor pentru eliberarea lor națională și pentru eliminarea oricăror forme de colonialism" [6].

Referindu-se la rolul și importanța relațiilor diplomatice dintre România și Bolivia pentru perspectivele schimburilor economice și tehnico-științifice, șeful diplomației boliviene spunea : „Stabilirea de relații diplomatice cu România este o consecință imediată a noii politici internaționale pe care o urmează Bolivia. Credem că prin inițierea unui contact permanent între ambele țări se pot deschide și amplifica multe și importante sectoare de cooperare, de asistență tehnică și de schimburi comerciale. Știm că România a atins un important grad de dezvoltare în sectoare care prezintă interes pentru economia boliviană, cum sînt, de exemplu, industrializarea petrolului, tehnica de exploatare minieră și sectorul agricol. Pentru a se ajunge la o cooperare și la dezvoltarea schimburilor comerciale între cele două țări au fost încheiate două convenții de bază, fixîndu-se liniile generale în vederea perfectării de acorduri concrete, care considerăm că pot fi realizate într-un viitor foarte apropiat". După stabilirea relațiilor diplomatice, se întreprind noi pași pe linia dezvoltării raporturilor bilaterale. La 26 aprilie 1971, guvernul bolivian își dă agrementul pentru acreditarea ambasadorului român în Bolivia cu reședința la Lima. Depunerea scrisorilor de acreditare de către ambasadorul român Mircea Nicolaescu a avut loc la 24 mai 1972.

Constantin Bucur

---

[6] *Lumea* nr. 9 din 26 februarie 1970.

BOTSWANA

Consecventă în preocuparea de a extinde legăturile sale cu celelalte state ale lumii, România a luat inițiativa contactării oficialităților din Botswana în dorința de a stabili relații diplomatice la rang de ambasadă. Astfel, ambasadorul român cu reședința la Dar Es Salaam, Ion Drînceanu, cu ocazia unei vizite făcute la Lusaka, a avut, în noiembrie 1970, o întîlnire cu înaltul comisar al Botswanei în Zambia, P.P. Makepe, cu care a discutat posibilitățile stabilirii unor astfel de relații între România și Botswana. La 7 octombrie 1971, înaltul comisar al Republicii Botswana acreditat în Republica Unită Tanzania, cu reședința la Lusaka, a transmis Ambasadei române de la Dar Es Salaam o notă verbală în care se afirma că guvernul Botswanei privește cu satisfacție propunerile părții române și este dornic de a stabili relații cu Republica Socialistă România pe baze nerezidențiale. Cele două părți au convenit să considere ziua de 7 octombrie 1971 ca dată a stabilirii relațiilor diplomatice la rang de ambasadă dintre România și Botswana.

În comunicatul comun de presă se afirma că „în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării relațiilor de colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Botswana, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [1].

[1] *Scînteia* din 18 martie 1972 și *Botswana Daily News* nr. 43 din 17 martie 1972.

Situată în partea de sud a Africii, Republica Botswana se întinde pe o suprafață de 572 000 km. p. și are o populație de 648 000 de locuitori. Țara are înfățișarea unui vast platou situat la o altitudine de 1 000 m., care în partea de sud și sud-est este irigat natural, în partea de nord este acoperit cu păduri tropicale, iar zona de centru și sud-vest cuprinde binecunoscutul deșert Kalahari. La 30 septembrie 1966, fosta colonie britanică Bechuanaland și-a cîștigat independența devenind republică și luînd denumirea de Botswana. Programul partidului democrat, condus de Seretse Khama, care deține funcția de președinte și prim-ministru al țării din anul 1969, cînd au avut loc primele alegeri, prevede și obținerea independenței economice, punerea în valoare a resurselor minerale, îmbunătățirea producției agricole, construirea de fabrici prelucrătoare, de drumuri, școli și spitale, asigurarea aprovizionării cu apă — în mod gratuit pentru toți cetățenii —, reașezarea salariilor lucrătorilor din serviciile publice, limitarea veniturilor persoanelor particulare în scopul reducerii diferenței dintre veniturile diferitelor categorii sociale, atragerea în țară a personalului calificat originar din Botswana care lucrează în alte țări, reducerea diferențelor dintre nivelul de trai de la oraș și sat, instituirea controlului popular asupra activității sectorului de stat.

Economia țării poartă amprenta lăsată de regimul colonial. Ramura de bază este agricultura, creșterea vitelor constituind principala sursă de venit a populației. Botswana posedă cca 1,5 milioane bovine, 0,7 milioane caprine și cultivă porumb, sorg, arahide, bumbac, leguminoase, mei, citrice. Industria se află la începutul dezvoltării ei ; există cîteva fabrici de unt, săpun și de prelucrare a cărnii. În subsolul țării se găsesc însă însemnate rezerve de minereu de cupru, nichel, diamante, sulf, aur, azbest, mangan, a căror punere în valoare ar putea duce la consolidarea independenței economice și financiare a țării.

Botswana este membră a O.N.U. și a O.U.A., promovînd o politică de nealiniere și participînd activ la acțiunile țărilor care fac parte din acest grup. Pe plan continental, Botswana a criticat politica de discriminare rasială practicată în Africa de Sud și de negare a drep-

tului la autodeterminare a locuitorilor din coloniile africane portugheze. În realizarea principalelor sale obiective, guvernul Botswanei pleacă de la convingerea că prima sa preocupare trebuie să fie apărarea libertății și demnității cetățenilor proprii și dobîndirea deplină a independenței economice. Președintele țării, Seretse Khama, a anunțat guvernele de la Pretoria și Salisbury că nu-și va trimite diplomați în țările lor în cazul în care ei vor fi supuși tratamentului umilitor pe care rasiștii albi îl aplică populației de culoare din aceste țări [2].

Sprijinind consecvent tinerele state africane recent eliberate în acțiunea de consolidare a independenței lor, guvernul român a hotărît ca, la data de 29 martie 1972, să comunice, prin intermediul Ambasadei române la Lusaka, Înaltei Comisii a Botswanei din capitala Zambiei, dorința sa de a acredita la Gaberone pe ambasadorul român de la Lusaka și să solicite agrementul pentru numirea acestuia.

La 23 mai 1972, Înalta Comisie a Republicii Botswana, referindu-se la nota verbală a părții române din 29 martie 1972, a comunicat Ambasadei române de la Lusaka agrementul guvernului Botswanei asupra numirii la Gaberone a ambasadorului Aurel Ardeleanu.

În urma acordului exprimat de cele două guverne, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a emis Decretul 228 din 2 iunie 1972 [3] prin care Aurel Ardeleanu a fost numit în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Botswana, cu reședința la Lusaka.

La 26 septembrie 1972 ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România la Gaberone, Aurel Ardeleanu, a fost primit de președintele Republicii Botswana, Seretse Khama, căruia i-a prezentat scrisorile de acreditare [4].

În timpul primirii la președinte, ambasadorul român a transmis șefului statului botswanez un mesaj de prietenie din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. La rîn-

---

[2] *Scînteia* din 14 noiembrie 1970.
[3] *Buletinul oficial* nr. 82, partea I, 10 august 1972.
[4] *Scînteia* din 29 septembrie 1972.

dul său, președintele Republicii Botswana a adresat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România urări de sănătate și fericire personală, de progres și prosperitate pentru poporul român.

În scrisorile de acreditare a ambasadorului român se expune dorința de a contribui la continua întărire a relațiilor prietenești existente între România și Botswana și se exprimă convingerea că dezvoltarea acestor bune relații corespunde dorinței ambelor țări, cauzei păcii și colaborării internaționale.

În cuvîntul său, președintele Republicii Botswana a afirmat că este o mare plăcere să primească pe primul ambasador al României în Botswana și a menționat că bunăvoința și simpatia pe care poporul român o manifestă față de poporul botswanez pentru sprijinirea autodeterminării sale reprezintă o mare încurajare pe linia consolidării independenței depline a Republicii Botswana.

În timpul prezenței sale la Gaberone, ambasadorul român a transmis președintelui Seretse Khama, cu ocazia Zilei naționale — 30 septembrie —, un mesaj verbal de salut din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, mesaj care a fost primit cu o plăcere deosebită.

Schimburile comerciale între Botswana și România sînt relativ reduse, dar există dorința reciprocă ca, prin eforturi comune, să se descopere și să se valorifice posibilitățile de care cele două părți dispun în acest domeniu.

România și Botswana au colaborat adesea în cadrul O.N.U. și al altor organisme internaționale avînd o poziție similară de condamnare a politicii colonialiste și neocolonialiste. Cele două țări s-au găsit întotdeauna alături în momentele în care Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a dezbătut și a votat rezoluții privind condamnarea politicii de apartheid și de discriminare rasială, pentru recunoașterea mișcărilor de eliberare din Africa drept singurele reprezentante legitime ale popoarelor din țările respective.

Ștefan Păpureanu

BURUNDI

Republica Burundi, așezată în centrul Africii, la sud de ecuator, are o suprafață de 27 834 km. p. și o populație de peste 3 500 000 de locuitori. Marea majoritate a populației o formează triburile de origine bantu [1]. Capitala statului este Bujumbura.

Situată pe malul lacului Tanganica, nu departe de izvoarele Nilului, Republica Burundi dispune de un sol și un subsol bogat, o populație harnică și extrem de dotată.

Colonialiștii europeni — între care cei germani (după conferința de la Berlin asupra împărțirii Africii din 1885), apoi cei belgieni (după statutul de la Versailles din 1919) — s-au folosit multă vreme de disensiunile tribale, pe care le-au adîncit, pentru a se impune și a stăpîni astfel mai ușor micul regat. Printr-o politică favorizantă față de unul sau altul dintre triburi, colonialiștii au contribuit la sporirea gradului de complexitate a rivalităților existente. S-au creat astfel și s-au dezvoltat cu timpul, perpetuîndu-se pînă în zilele noastre, focare de nemulțumire și ură, care au izbucnit din timp în timp cu o neobișnuită virulență.

Burundi, fost protectorat german (1884—1916), iar după această perioadă teritoriu sub mandat și tutelă belgiană, s-a proclamat stat independent la 1 iulie 1962, sub denumirea de Regatul Burundi.

---

[1] Vezi amănunte despre Republica Burundi în *Jeune Afrique*, numéro spécial annuel, 1970, p. 262—265.

La 28 noiembrie 1966, ca urmare a acțiunii forțelor progresiste, regimul monarhic a fost abolit, proclamîndu-se Republica Burundi, sub președinția colonelului Michel Micombero.

Proclamarea republicii a atras după sine o serie de reforme politice, menite să asigure mutațiile necesare reconstrucției naționale și reînnoirii instituțiilor și organismelor statale depășite.

A fost creat Partidul Unității și Progresului, partid unic, s-a procedat la fuzionarea organizațiilor de tineret într-o singură organizație (Tineretul Revoluționar Rwagasore), de sindicate (Uniunea Muncitorilor Burundezi) și de femei (Uniunea Femeilor Burundeze). A fost creată, prin ordonanță ministerială, o societate cooperatistă denumită Asociația Comercianților din Burundi (A.C.B.)

Într-o declarație făcută la prima aniversare a republicii (28 noiembrie 1967), colonelul M. Micombero, președintele Republicii Burundi, preciza : „În domeniul organizării economiei și al societății noi înțelegem să lichidăm în mod treptat toate formele de exploatare".

Pe plan extern, Republica Burundi se pronunță pentru susținerea acțiunilor preconizate de Organizația Unității Africane, din care face parte, pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice, împotriva colonialismului, pentru o politică de bună vecinătate cu statele din această zonă a Africii.

România a recunoscut Republica Burundi ca stat independent și suveran la 1 iulie 1962.

Convorbirile pentru stabilirea de relații diplomatice între cele două țări au fost antamate și purtate în cursul celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., în iunie 1968, între ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România și reprezentantul permanent al Republicii Burundi la Organizația Națiunilor Unite.

Cu acest prilej a avut loc un schimb de vederi asupra unor probleme de interes comun și au fost examinate posibilitățile de realizare a unei mai bune cunoașteri reciproce și de dezvoltare a colaborării între cele două țări.

Ca urmare, în scopul extinderii relațiilor prietenești și de cooperare bilaterală, guvernele României și Repu-

blicii Burundi au convenit la 8 august 1968 [2] să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă.

Guvernul burundez s-a dovedit interesat în lărgirea relațiilor sale cu țările socialiste, inclusiv cu țara noastră, și în înființarea de noi misiuni diplomatice.

Schimburile economice, culturale și tehnico-științifice dintre țările noastre sînt într-o fază incipientă.

În cursul anului 1964 în Republica Burundi și-a desfășurat activitatea un medic român în calitate de expert al O.N.U.

În cadrul organismelor internaționale, între delegațiile celor două țări a existat întotdeauna o colaborare normală, bazată pe stimă și respect reciproc.

Începînd cu anul 1969 relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Burundi cunosc o dezvoltare continuă prin creșterea schimburilor de vizite la nivel guvernamental și semnarea unor instrumente juridice.

La invitația ministrului român al afacerilor externe, ministrul afacerilor externe și cooperării al Republicii Burundi a efectuat o vizită oficială în Republica Socialistă România în perioada 31 martie — 7 aprilie 1970.

În discuțiile purtate cu această ocazie, cei doi miniștri au apreciat că există posibilități de dezvoltare, pe baza avantajului reciproc, a relațiilor bilaterale în domeniile politic, economic și cultural-științific.

În timpul vizitei a fost semnat Acordul între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Burundi [3] privind colaborarea culturală și științifică. Pe această bază, partea română a acordat părții burundeze încă din anul școlar 1970—1971 burse complete pentru studii superioare și învățămîntul tehnic și profesional.

În Comunicatul comun semnat cu acest prilej s-a apreciat că „vizita ministrului afacerilor externe și cooperării al Republicii Burundi în Republica Socialistă România, convorbirile avute cu acest prilej reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor de pri-

---

[2] *Scînteia* din 9 august 1968.

[3] Textul în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 48/1970.

etenie și colaborare dintre cele două țări, ceea ce corespunde atît intereselor celor două popoare, cît și cauzei păcii și colaborării internaționale" [4].

Răspunzînd vizitei efectuate de către omologul său în România, ministrul afacerilor externe al țării noastre a făcut o vizită oficială în Republica Burundi între 15 și 18 mai 1970.

În cursul convorbirilor, desfășurate într-un spirit de prietenie și înțelegere reciprocă, s-a constatat că relațiile româno-burundeze evoluează favorabil. Au fost trecute în revistă, de asemenea, domeniile de interes reciproc, desprinzîndu-se o identitate de opinii cu privire la căile de urmat pentru întărirea cooperării bilaterale.

Cu prilejul vizitei au fost negociate și semnate între cele două țări Acordul privind cooperarea economică și tehnică și Acordul comercial, conținînd clauza națiunii celei mai favorizate [5].

Principalele probleme abordate de către cei doi miniștri sînt cuprinse în Comunicatul comun adoptat la încheierea vizitei [6].

În legătură cu reprezentarea diplomatică, cele două părți și-au manifestat intenția acreditării unor ambasadori nerezidenți la Bujumbura și București.

Drept urmare, prin Decretul nr. 476 din 17 noiembrie 1970, Alexandru Tujon a fost numit în calitate de ambasador al Republicii Socialiste România în Republica Burundi cu reședința permanentă la Kinshasa — Republica Zair. Ambasadorul român și-a prezentat scrisorile de acreditare șefului statului burundez, colonelul Michel Micombero, la data de 2 februarie 1971.

În baza principiului reciprocității, Republica Burundi a acreditat în țara noastră ca ambasador pe François Kisukurume, cu reședința permanentă la Moscova, care și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, la data de 11 martie 1971. În cuvîntarea rostită cu acest prilej [7], ambasadorul F. Kisuku-

---

[4] *Scînteia* din 9 aprilie 1970.
[5] Textele în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 100/1970.
[6] *Scînteia* din 20 mai 1970.
[7] *Scînteia* din 12 martie 1971.

rume arăta : „Republica Burundi consideră că dezvoltarea unor relații amicale și a unei adevărate cooperări între state nu este posibilă decît pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne, a dreptului popoarelor de a dispune de ele însele și al avantajului reciproc".

Dorința comună a Republicii Socialiste România și a Republicii Burundi de a dezvolta continuu relațiile lor bilaterale, posibilitățile celor două țări oferă cadrul propice pentru întărirea prieteniei dintre popoarele român și burundez.

Gheorghe Barbu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY

CAMBODGEA

Situat în Asia de sud-est, Regatul Cambodgea și-a dobîndit independența la 9 noiembrie 1953, pășind într-o nouă etapă a istoriei sale.

De la dobîndirea independenței naționale, politica externă a Cambodgei s-a caracterizat prin aplicarea unei linii de apărare a independenței, suveranității, neutralității, integrității teritoriale. Ea s-a declarat constant în favoarea păcii, coexistenței pașnice, împotriva colonialismului și imperialismului.

Participînd în 1955 la prima Conferință afroasiatică de la Bandung, Regatul Cambodgea a aderat la cele cinci principii ale coexistenței pașnice. Poziția pozitivă pe care se situa guvernul cambodgean în problemele internaționale avea să creeze condiții favorabile pentru stabilirea de relații diplomatice cu țările socialiste, inclusiv cu România. Dealtfel, în martie 1956, șeful statului cambodgean, prințul Norodom Sianuk, declara că țara sa dorește să stabilească relații diplomatice cu țările socialiste și să dezvolte relații comerciale pe bază de egalitate în drepturi și avantaj reciproc.

Pentru studierea posibilităților de realizare a unor schimburi comerciale, la sfîrșitul anului 1962, o delegație de experți ai Ministerului Comerțului Exterior din România a efectuat o vizită în Cambodgea.

În perioada premergătoare stabilirii de relații diplomatice, cu prilejul sărbătorilor naționale ale celor două țări au avut loc schimburi de mesaje de felicitare la nivelul șefilor de stat.

În cursul anilor 1956—1958, cele două părți, prin oficiile diplomatice de la Rangoon, Moscova, Londra și

New Delhi, au purtat discuții în vederea stabilirii de relații diplomatice.

În 1962, la cea de-a XVII-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, între delegațiile română și cambodgeană s-a stabilit o colaborare pozitivă, care a fost continuată și în anii următori. Cu prilejul acestei sesiuni, între cele două delegații au fost continuate discuțiile pentru stabilirea de relații diplomatice, ajungîndu-se la un acord în acest sens.

La 10 ianuarie 1963, presa română și cea cambodgeană au publicat comunicate identice, în care se preciza că, „în dorința dezvoltării și întăririi relațiilor de prietenie între cele două țări", guvernele român și cambodgean au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă și să facă schimb de reprezentanți diplomatici [1].

Șeful statului cambodgean a salutat acest act, considerînd pe bună dreptate că stabilirea relațiilor diplomatice româno-cambodgeene deschide drumul spre o prietenie și colaborare strînsă și sinceră, în interesul reciproc.

La 19 iunie 1963 a fost numit, în calitate de ambasador nerezident în Cambodgea, ambasadorul român de la Djakarta, Pavel Silard [2], iar la 23 septembrie 1965 și-a prezentat scrisorile de acreditare în România ambasadorul cambodgean cu reședința la Praga [3].

În discursul rostit cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, ambasadorul român, subliniind politica guvernului român de dezvoltare a relațiilor de colaborare cu toate țările, indiferent de orînduirea lor social-politică, a exprimat convingerea guvernului român că relațiile de prietenie dintre România și Cambodgea vor cunoaște o dezvoltare continuă, spre binele popoarelor român și cambodgean.

Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Cambodgea a creat condiții favorabile unei dezvoltări ascendente a relațiilor bilaterale româno-cambodgeene.

---

[1] *Scînteia* din 10 ianuarie 1963 și *Le Cambodge* din 10 ianuarie 1963.

[2] *Buletinul oficial* nr. 12 din 28 iunie 1963.

[3] *Scînteia* din 24 septembrie 1965.

Eforturile poporului cambodgean pentru menținerea neutralității, apărarea independenței și integrității teritoriale a Cambodgei, s-au bucurat de simpatia și sprijinul poporului român.

În lunile septembrie și decembrie 1965, două delegații guvernamentale cambodgeene au efectuat vizite în România, discutîndu-se cu aceste prilejuri unele aspecte ale relațiilor bilaterale.

Ca urmare a dezvoltării continue a relațiilor româno-cambodgeene și a tratativelor purtate, în aprilie 1967 a fost semnat la București Acordul comercial și de plăți între Republica Socialistă România și Regatul Cambodgei, care prevedea efectuarea unui schimb de mărfuri ce prezenta interes [4].

În același an, România a acordat Cambodgei un ajutor nerambursabil în aparate și utilaje pentru laboratoarele din învățămîntul superior cambodgean, care a fost predat (aprilie 1968) în cadrul unei ceremonii de către ambasadorul român acreditat în Cambodgea. În discursul rostit cu acest prilej, primul vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Regatului Cambodgea aprecia : „Acest gest al României este în ochii noștri nu numai o mărturie a prieteniei și solidarității, dar și un semn de încurajare a educației noastre naționale... poporul khmer și conducătorii săi sînt foarte mișcați de această înțelegere și solidaritate și vor rămîne întotdeauna recunoscători prietenilor lor români" [5].

Declarația expresă făcută în septembrie 1967 de către guvernul român de recunoaștere și respectare a integrității teritoriale a Cambodgei, în limitele frontierelor ei actuale, a fost primită cu profundă satisfacție de poporul și guvernul khmer, acest act politic fiind considerat ca un semn al întăririi legăturilor de prietenie și cooperare dintre cele două țări [6].

Cursul ascendent al relațiilor dintre România și Cambodgea a continuat și în anii următori, politica țării noastre bucurîndu-se de aprecieri elogioase din partea personalităților cambodgeene.

---

[4] *Buletinul oficial* nr. 60 din 6 iulie 1968.
[5] *Le Cambodge* din 23 aprilie 1968.
[6] *Scînteia* din 23 septembrie 1967.

Trăsătura esențială, definitorie, a politicii internaționale a partidului și statului român — acordarea de sprijin activ popoarelor care luptă împotriva imperialismului, pentru salvgardarea dreptului lor sacru de a-și hotărî singure destinele, potrivit voinței și aspirațiilor proprii — a fost încă o dată demonstrată după lovitura de stat din Cambodgea din martie 1970, cînd Norodom Sianuk, șeful statului Cambodgea a fost înlăturat de la putere de cercurile reacționare din țară și din străinătate. La numai cîteva zile de la lovitura de stat, Norodom Sianuk anunță constituirea Frontului Unit Național al Cambodgei (FUNK) și a Guvernului Regal de Uniune Națională al Cambodgei (GRUNK), în scopul redobîndirii suveranității și integrității teritoriale a țării.

Țara noastră s-a numărat printre primele state care au salutat constituirea GRUNK și l-au recunoscut oficial ca unic reprezentant legitim al Cambodgei [7].

Invadarea Cambodgei de către trupele americano-saigoneze a stîrnit o vie indignare în rîndurile poporului român, fiind condamnată cu fermitate de guvernul țării noastre în declarațiile din 1 mai și 6 mai 1970 [8]. Totodată, s-a afirmat deplina solidaritate a poporului român cu cauza dreaptă a poporului khmer.

Convorbirile la nivel înalt dintre delegația de partid și guvernamentală română, condusă de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, și șeful statului cambodgean, Samdeeh Norodom Sianuk, au constituit o nouă expresie a solidarității poporului român cu lupta poporului cambodgean, o reafirmare a legăturilor prietenești, a dorinței de a dezvolta în continuare relațiile dintre cele două țări. „Părțile își exprimă convingerea fermă că relațiile dintre Republica Socialistă România și Regatul Cambodgea se vor dezvolta continuu, spre binele popoarelor român și cambodgean, al luptei împotriva imperialismului, al cauzei progresului și păcii în lume" [9], se arăta în Comunicatul comun cu privire la convorbirile

---

[7] *Scînteia* din 6 mai 1970.

[8] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, Editura politică, București, 1973, p. 53—54 și 55—56.

[9] *Scînteia* din 11 iunie 1971.

oficiale româno-cambodgeene din iunie 1971. Această dorință a ambelor părți va fi concretizată prin vizita în România a unei delegații a GRUNK conduse de ministrul afacerilor externe, Sarin Chhak, apreciată de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, ca fiind „o expresie a relațiilor de prietenie și colaborare dintre guvernele și popoarele noastre“ [10].

Vizita oficială de prietenie pe care șeful statului cambodgean, Samdech Norodom Sianuk, a făcut-o în România în iunie 1972 s-a înscris ca un nou moment deosebit de important în cronica relațiilor româno-cambodgeene. „Și ceea ce ne umple de cea mai profundă și entuziastă satisfacție — arăta prințul Norodom Sianuk — este că din această vizită ies măreț întărite și consolidate legăturile de prietenie, de solidaritate și de cooperare între cele două țări ale noastre, între cele două popoare ale noastre, între cele două guverne și cele două fronturi ale noastre“ [11].

În convorbirile avute cu acest prilej, în declarația comună adoptată, partea cambodgeană a exprimat gratitudine și recunoștință guvernului și poporului român pentru recunoașterea oficială, încă de la constituire, a GRUNK ca unic reprezentant legal și legitim al Cambodgei, pentru sprijinirea consecventă a poporului cambodgean în înfăptuirea idealurilor sale de libertate și independență, în lupta armată contra intervenției imperialiste.

Această vizită a contribuit la dezvoltarea legăturilor de prietenie și solidaritate dintre poporul român și poporul cambodgean, dintre Partidul Comunist Român și Frontul Unit Național al Cambodgei, deschizînd — totodată — noi perspective pentru continua lor dezvoltare, în interesul celor două popoare, al progresului și păcii în lume [12].

Simion Diac

---

[10] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, p. 61.
[11] *Ibidem*, p. 85.
[12] *Ibidem*, p. 108—113.

CAMERUN

(Republica Unită Camerun)

Republica Unită Camerun este situată la extremitatea Golfului Guineei din Africa Ecuatorială şi se învecinează la nord cu Ciadul, la est cu Republica Africa Centrală, la sud cu Republica Populară Congo, Gabon şi Guineea Ecuatorială, iar la vest cu Nigeria. Suprafaţa sa este de 474 945 km. p. şi are o populaţie de circa 5 000 000 de locuitori, aparţinînd, mai ales, grupului etnic bantu [1].

Primele informaţii istorice despre Camerun datează încă din secolul al V-lea î.e.n. În anul 1884, Camerunul a fost ocupat de Germania, iar după primul război mondial Franţa şi Anglia şi-au împărţit teritoriul Camerunului sub mandatul Ligii Naţiunilor (1922) [2]. Cele două teritorii au intrat sub tutela O.N.U. în 1946, dar Franţa şi Anglia au continuat să le administreze pînă în 1960, cînd, în urma luptelor de eliberare, poporul camerunez a reuşit să obţină independenţa ţării sale.

În perioada care a trecut de la dobîndirea independenţei, tînărul stat african a depus eforturi continue pentru lichidarea înapoierii economice, pentru dezvoltarea economiei sale naţionale. În acest scop au fost elaborate planuri cincinale de dezvoltare, punîndu-se un accent deosebit pe valorificarea cît mai eficientă a resurselor umane şi a bogăţiilor naturale.

---

[1] *Dicţionar enciclopedic român*, vol. I, Editura politică, Bucureşti, 1962.

[2] *Ibidem.*

Opera de unificare pe linie de stat a fost realizată și pe plan politic, prin unirea tuturor forțelor politice, în 1966, în cadrul unei formațiuni politice vaste, care se numește Uniunea Națională Camerunează și care s-a format prin fuziunea liberă a patru partide.

În ceea ce privește politica externă, Camerunul pune la baza relațiilor sale cu alte state principiile respectării independenței, integrității teritoriale și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, al egalității în drepturi, avantajului reciproc și al coexistenței pașnice.

Republica Unită Camerun se pronunță împotriva colonialismului portughez și a politicii rasiste practicate de regimurile minoritare de la Pretoria și Salisbury, sprijină lupta de eliberare națională dusă de popoarele din Angola, Mozambic, Guineea-Bisau și Namibia, promovînd în relațiile sale cu țările africane o politică de bună vecinătate, înțelegere și conlucrare pentru soluționarea problemelor care stau în fața continentului. Este membră a Organizației Unității Africane și a Organizației Națiunilor Unite.

Între Republica Socialistă România și Republica Unită Camerun se dezvoltă relații prietenești bazate pe respectarea principiilor dreptului internațional, pe care cele două țări le promovează consecvent în raporturile lor cu alte state. România a recunoscut Camerunul din primul moment al obținerii independenței naționale. La sesiunea O.N.U. din 1959, delegația română, alături de delegațiile altor state, a susținut unificarea tuturor părților Camerunului într-un singur stat național [3]. La 1 ianuarie 1960, cînd a avut loc ceremonia proclamării independenței statului Camerun, țara noastră a fost reprezentată de o delegație [4].

Din 1961 se fac schimburi de telegrame de felicitări între președintele Consiliului de Stat al României și președintele Camerunului cu ocazia zilelor naționale ale celor două țări.

---

[3] *Scînteia tineretului* din 18 noiembrie 1959.
[4] *Scînteia* din 30 decembrie 1959.

În scopul studierii posibilităților de dezvoltare și diversificare a relațiilor româno-cameruneze, guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Unite Camerun au întreprins unele acțiuni concrete în această direcție. Vizita oficială în Camerun a ministrului afacerilor externe al României în luna mai 1970 a constituit un eveniment important în istoria legăturilor de prietenie dintre cele două țări și popoare. Ministrul român a avut convorbiri oficiale cu omologul său camerunez și a fost primit de președintele El-Hadj Ahmadou Ahidjo, căruia i-a transmis un mesaj de prietenie din partea președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Șeful statului Camerun a transmis, la rîndul său, salutări cordiale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ahmadou Ahidjo a vorbit cu căldură despre personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, prieten de nădejde al popoarelor continentului african. Cu prilejul vizitei oficiale în Camerun, ministrul afacerilor externe al României a invitat pe ministrul afacerilor externe al Republicii Unite Camerun să facă o vizită oficială în Republica Socialistă România. Invitația a fost acceptată cu plăcere, urmînd ca data efectuării vizitei să fie fixată prin canale diplomatice. Personalitățile politice cameruneze apreciază în mod deosebit poziția adoptată de România în diferite probleme internaționale, rolul pe care-l joacă țara noastră în rîndul țărilor mici și mijlocii în apărarea principiilor dreptului și echității în relațiile dintre state. Ele își exprimă, totodată, dorința de dezvoltare a legăturilor prietenești româno-cameruneze și interesul pentru cunoașterea mai îndeaproape a realităților românești. În dorința de a dezvolta în continuare relațiile de prietenie dintre cele două țări și popoare, guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Unite Camerun au hotărît la 14 mai 1970 să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă [5]. Stabilirea de relații diplomatice a marcat o nouă etapă în dezvoltarea relațiilor politice, economice și culturale între România și Camerun, a contribuit la întărirea poziției internaționale a

[5] *Scînteia* din 15 mai 1970.

celor două țări care au pornit pe o cale de dezvoltare independentă și care promovează în mod consecvent în raporturile cu alte state principiile dreptului internațional și ale Cartei Națiunilor Unite.

Relațiile dintre România și Camerun prezintă multiple posibilități de dezvoltare ca urmare a interesului ce-l manifestă atît poporul român, cît și poporul camerunez în diversificarea colaborării reciproc avantajoase. România socialistă urmărește cu simpatie eforturile tinerei Republici Cameruneze pentru propășirea economică și socială, activitatea sa susținută pentru dezvoltarea industriei, culturii și științei.

În scopul stabilirii unor acțiuni concrete pe linia dezvoltării legăturilor economice dintre cele două țări, o delegație camerunează de bunăvoință, condusă de reprezentantul acestei țări pe lîngă Piața comună, a vizitat România în 1962. Șeful delegației a fost purtătorul unui mesaj personal al președintelui Camerunului pentru președintele Consiliului de Stat al țării noastre.

În urma convorbirilor și tratativelor care au avut loc la București între delegația camerunează și delegația română a fost parafat un acord comercial care stabilește cadrul dezvoltării relațiilor comerciale dintre cele două țări pe bază de egalitate și avantaj reciproc. Acordul comercial a fost semnat la Paris, la 13 februarie 1964, și prevede acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate în tot ceea ce privește comerțul, examinarea cererilor de import-export în spirit de perfectă cooperare, clauza națiunii celei mai favorizate în domeniul navigației, permisiunea pentru organizarea de tîrguri și expoziții, scutirea de taxe vamale (uzuale) a mărfurilor importate și plata în valută convertibilă.

Reprezentanți ai Republicii Unite Camerun, în discuții cu colegii lor români, și-au exprimat satisfacția pentru buna pregătire profesională a tinerilor camerunezi care și-au făcut studiile în România și dorința încheierii unui acord de colaborare tehnico-științifică și a unui acord de colaborare culturală româno-camerunez.

România socialistă, care a înscris ca una din orientările fundamentale ale politicii sale externe prietenia și solidaritatea cu noile state independente ale Africii, va milita consecvent pentru dezvoltarea relațiilor multilaterale cu Republica Unită Camerun în interesul poporului român și al poporului camerunez, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Aurel Turbăceanu

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CANADA

Țări situate la o distanță apreciabilă, România și Canada au stabilit primele legături oficiale în perioada imediat următoare sfîrșitului primului război mondial, dar acestea s-au limitat multă vreme numai la întreținerea unor relații consulare. În 1919 au fost create primele două consulate generale onorifice românești în Canada, a căror necesitate a fost determinată de existența în această țară a unui însemnat număr de emigranți români, ale căror interese se cereau protejate.

Sugestii pentru înființarea de consulate românești în Canada au fost făcute încă din 1902, cînd Emil Marquette, agent al Oficiului de imigrare al provinciei Quebec, a scris în acest sens primului ministru român din acel timp, Dimitrie Sturdza [1]. Propunerea a rămas însă fără urmare, datorită, în mare măsură, cheltuielilor pe care le-ar fi implicat crearea și funcționarea unor consulate.

Primii emigranți români au început să se stabilească în Canada de prin anii 1880, numărul lor crescînd an de an și ajungînd în 1920 la cîteva zeci de mii. Cum cei mai mulți erau agricultori, ei s-au statornicit în regiuni agricole, grupîndu-se mai ales în provinciile Quebec, Ontario, Saskatchewan, de unde, mai tîrziu, unii s-au deplasat și în alte provincii învecinate, lucrînd în industria forestieră și în cea a minereritului. În unele regiuni, ei au fondat noi localități, cărora le-au dat denumirile așezărilor lor de baștină, din țară.

[1] Arhiva M.A.E., fond 75, vol. 11, p. 65—67.

După terminarea primului război mondial, prin Tratatul de pace de la Trianon, ținuturile românești foste sub stăpînirea habsburgică au intrat în componența statului român, realizîndu-se dezideratul de veacuri al poporului nostru : crearea statului național unitar. Prin aceasta au căpătat cetățenia română și emigranții proveniți din aceste provincii. Ei au cerut guvernului de la București să înființeze consulate în Canada, care să le protejeze interesele și prin mijlocirea cărora să păstreze legăturile cu țara.

Dînd urmare acestor cereri insistente, guvernul român a hotărît să înființeze în 1919 două consulate generale onorifice, unul la Montreal, în provincia Quebec, și al doilea la Hamilton, în provincia Ontario [2].

Mai tîrziu, în 1929, a fost creat un nou consulat onorific, la Regina, în provincia Saskatchewan, care a avut o existență foarte scurtă, pînă în mai 1930, cînd a fost desființat, existența lui necorespunzînd unor nevoi reale.

Faptul că aceste consulate onorifice erau conduse de persoane fără pregătire corespunzătoare și încadrate cu personal străin, care nu cunoștea problemele specifice emigrației românești, a făcut ca activitatea lor să provoace nemulțumire generală în rîndul emigranților, care prin numeroase memorii au cerut guvernului român să înființeze consulate de carieră, încadrate cu personal capabil să le rezolve problemele.

Constatîndu-se temeinicia plîngerilor și necesitatea existenței în Canada a unui consulat general de carieră, prin Decretul nr. 1 270 din 1938 s-a hotărît înființarea unui asemenea consulat la Montreal, la aceeași dată desființîndu-se consulatul onorific ce exista în acest oraș începînd din 1919 [3].

Prin aceste măsuri, din 1938, Consulatul general de carieră din Montreal a rămas reprezentanța consulară română pentru întreaga Canadă.

Acest consulat și-a desfășurat activitatea pînă la 15 februarie 1941, cînd guvernul Antonescu a rupt relațiile cu Anglia și implicit cu Canada — ca dominion

---

[2] *Ibidem*, p. 72—81.
[3] *Ibidem*, p. 459—466.

britanic —, acțiune premergătoare declarării stării de război, care a urmat în decembrie 1941. De la data ruperii relațiilor și pînă în 1949, interesele consulare ale României în Canada au fost reprezentate de Legația Suediei la Ottawa, iar cele canadiene în România de Legația Elveției la București.

* * *

Prin însăși natura atribuțiilor lor, consulatele își desfășoară activitatea aproape exclusiv în domeniul protecției intereselor cetățenilor proprii locuind în țara unde ele își au reședința. Ca atare, ele nu pot constitui pîrghiile cele mai eficiente pentru stimularea dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre țările respective. Efectul acestei situații s-a făcut simțit și în relațiile dintre România și Canada între cele două războaie mondiale. În această perioadă, între cele două țări au fost semnate numai două acorduri : un aranjament între administrațiile poștale ale celor două țări privitor la serviciul mandatelor poștale (15 decembrie 1932) și un acord asupra scutirii de taxe consulare pentru vizele certificatelor de originea mărfurilor (27 iulie 1934).

În ce privește relațiile economice, nivelul acestora a fost foarte scăzut. Această situație s-a datorat în parte și structurii oarecum similare, în acea perioadă, a economiei celor două țări, de asemenea și distanței mari care le desparte și care, cu mijloacele de comunicație existente atunci, făcea foarte anevoioase contactele între oamenii de afaceri.

* * *

Prin semnarea Tratatului de pace la 10 februarie 1947, starea de război între România și Canada a luat sfîrșit. Este de menționat că niciodată, în cursul istoriei lor, între cele două țări nu au existat conflicte directe sau litigii de natură să constituie impedimente în calea dezvoltării unor relații normale. Ar fi fost de așteptat ca, după încetarea stării de război și în condițiile

unor necesități obiective și ale unor posibilități de schimburi sporite, relațiile româno-canadiene să fie reluate și dezvoltate. Din păcate însă, situația politică generală creată în lume după terminarea războiului, caracterizată prin lipsă de încredere, tensiune, temeri de o nouă conflagrație, a avut influență și asupra relațiilor româno-canadiene. O bună bucată de vreme, nici una dintre părți nu a luat inițiativa normalizării relațiilor.

Treptat însă, această stare de tensiune în relațiile internaționale, care constituia ea însăși un pericol pentru pacea lumii, a arătat popoarelor că se cer imperios acțiuni care să ducă la un climat de destindere, de cooperare între țări, care să contribuie la restabilirea încrederii și la normalizarea relațiilor. Una din aceste căi a constituit-o lărgirea și activarea relațiilor bilaterale, bazate pe respectul suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Asemenea acțiuni, servind interesele proprii ale fiecărei țări, constituie, în același timp, verigi trainice pentru consolidarea păcii.

Contactele tot mai frecvente care au avut loc între reprezentanți ai României și Canadei în cadrul diverselor organisme internaționale și cu ocazia unor vizite diplomatice reciproce au dat posibilitatea cunoașterii poziției lor în diverse probleme, au prilejuit schimburi de păreri privind probleme de interes comun, în felul acesta creîndu-se un climat propice discuțiilor privind stabilirea de relații diplomatice, normalizarea legăturilor bilaterale.

În luna martie 1967, o delegație guvernamentală română, condusă de primul adjunct al ministrului afacerilor externe al României, George Macovescu, s-a deplasat la Ottawa, unde a început negocierile cu delegația canadiană, condusă de M. Cadieux, subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe canadian.

Negocierile au fost purtate asupra unui cîmp mai larg de probleme — economice, consulare, financiare —, considerîndu-se însă că stabilirea de relații diplomatice trebuie să aibă prioritate, prin aceasta creîndu-se premisele pentru soluționarea și a celorlalte probleme. Spiritul de înțelegere și colaborare care a caracterizat aceste negocieri a contribuit la depășirea punctelor divergente

și prin aceasta la încheierea cu succes a negocierilor, spre satisfacția și în interesul ambelor părți.

Relațiile diplomatice între România și Canada au fost stabilite pe data de 3 aprilie 1967, documentele fiind semnate de George Macovescu, șeful delegației române, și Paul Martin, ministrul de externe al Canadei.

Pentru etapa inițială s-a stabilit ca ambasadorii celor două țări să nu aibă reședință permanentă, astfel că la Ottawa a fost acreditat ambasadorul României de la Washington, Corneliu Bogdan [4], iar la București ambasadorul canadian de la Belgrad, Bruce A. Williams, care și-a depus scrisorile de acreditare la 29 august 1967, respectiv 19 ianuarie 1968 [5].

* * *

Stabilirea de relații diplomatice a fost urmată de negocieri în problemele economice, care s-au încheiat prin semnarea unui acord comercial în 1968. Prevederile acestui acord menționează, între altele, acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate atît pentru mărfuri, cît și pentru taxele portuare [6].

Existența acestui cadru legal privind relațiile economice, care, prin inserarea clauzei națiunii celei mai favorizate, înlătură discriminările tarifare și creează condiții normale de competitivitate pentru mărfuri, constituie un element important de stimulare a schimburilor comerciale dintre cele două țări.

Economia țării noastre, azi în plină dezvoltare, cu o industrie producînd o varietate, an de an sporită, de mărfuri avînd un înalt nivel calitativ, este în măsură să furnizeze produse cerute de piața canadiană ; de asemenea, industria Canadei, dispunînd de tehnică modernă, poate constitui o sursă interesantă pentru procurarea de mașini și utilaje necesare economiei românești.

---

[4] *Scînteia* din 31 august 1967.
[5] *Scînteia* din 20 ianuarie 1968.
[6] *Buletinul oficial* nr. 65 din 16 mai 1968.

Politica practicată de guvernele ambelor țări în relațiile economice internaționale, preconizînd înlăturarea obstacolelor care îngreuiază desfășurarea normală a schimburilor, constituie un element stimulator în dezvoltarea relațiilor economice bilaterale.

Negocierile care au dus la stabilirea relațiilor diplomatice au cuprins, așa cum s-a arătat mai înainte, o sferă mai largă de probleme interesînd ambele țări. Între acestea figurează relațiile consulare și arieratele financiare. Părțile au căzut de acord să reia discutarea acestora la date ce urmau a fi stabilite ulterior.

În mai 1969 au început discuțiile pentru reglementarea arieratelor financiare.

În ce privește relațiile din domeniul științei, culturii și artelor, în ultimii ani acestea au devenit mai active și există perspectiva dezvoltării lor. Astfel, în anii 1965 și 1968, ansamblurile românești de dansuri și muzică populară „Ciocîrlia" și „Rapsodia română" au făcut turnee în Canada, unde au repurtat succese răsunătoare. Publicul canadian a apreciat în mod deosebit bogăția și căldura muzicii populare românești, varietatea și ritmul dansurilor, grația cu care au fost interpretate. La rîndul ei, țara noastră este foarte bucuroasă să găzduiască manifestări artistice canadiene din toate domeniile.

Ambele țări au arătat interes pentru dezvoltarea cooperării în domeniul științific.

S-au stabilit, de asemenea, contacte și au avut loc discuții preliminare pentru schimburi organizate în domeniul științei și al culturii, vizite reciproce de reprezentanți ai acestor domenii.

Opinia împărtășită de ambele guverne la începerea negocierilor de la Ottawa în 1967, anume că stabilirea de relații diplomatice va crea condiții favorabile pentru discutarea și soluționarea treptată și a celorlalte probleme, s-a dovedit justă. Astfel, a fost semnat Acordul comercial, în luna mai 1969 au avut loc discuții privind arieratele financiare, s-a încheiat primul aranjament de cooperare în domeniul științific, sînt deschise discuții pentru schimburi organizate în sectorul cultural-artistic. România a numit un ambasador rezident în Canada în

persoana lui Bucur Schiopu, care și-a prezentat scrisorile de acreditare la 1 septembrie 1970 [7].

Atmosfera de înțelegere și cooperare care caracterizează legăturile dintre România și Canada, dorința ambelor țări de a întreține și dezvolta relații multilaterale, în interesul propriilor popoare și al consolidării păcii în lume, îndreptățesc încrederea că aceste relații vor cunoaște și în viitor o dezvoltare pozitivă, mereu ascendentă.

Petre Băläceanu

[7] *Scînteia* din 3 septembrie 1970.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

Legăturile dintre România şi China cunosc o tradiţie îndelungată, primele contacte fiind apreciate ca datînd din secolul al XVII-lea, de pe timpul cînd Nicolae Milescu Spătarul a cutreierat „Imperiul ceresc", din primăvara pînă în toamna anului 1675, el fiind amintit în arhivele chineze cu numele de Mi-Ko-Lai.

Spătarul Milescu, care ajunsese să lucreze în slujba ţarului Alexei Mihailovici, tatăl lui Petru cel Mare, merge în China ca trimis al acestuia.

Pe baza însemnărilor de drum întocmite în timpul călătoriei prin China, Nicolae Milescu a scris cîteva lucrări importante, dintre care merită a fi menţionată *Descrierea Chinei;* în aceasta, pe lîngă impresiile de călătorie, sînt descrise viaţa şi obiceiurile poporului chinez, pe care l-a cunoscut în timpul şederii sale de aproape trei luni.

Mai tîrziu, la sfîrşitul secolului al XIX-lea, inginerul român Bazil G. Assan, reprezentant al Societăţii Geografice Române, în timpul unei călătorii în Extremul Orient a vizitat şi China, ajungînd prin Hong Kong pînă la Canton, la sfîrşitul anului 1898. În 1899, acesta prezintă o conferinţă[1] la Societatea Geografică Română, în cadrul căreia vorbeşte despre vechea cultură a chinezilor.

În 1910, patru tineri români, pe atunci studenţi la Paris (Dumitru Dan, Paul Pîrvu, Gheorghe Negreanu şi

[1] *Buletinul Societăţii Geografice Române*, trim. III—IV, 1899, p. 119—163, Biblioteca Academiei R.S.R.

Alexandru Pascu), străbat China în cadrul unui concurs de globetrotteri inițiat de Touring Club France. Dumitru Dan descrie călătoria prin China ca una dintre cele mai interesante etape.

China era cunoscută în România, în afară de descrierile aparținînd celor care ajunseseră pe meleagurile sale, din unele traduceri sau lucrări ale unor autori români. Amintim lucrarea *De obște gheografie* a lui Bouffier, tradusă la Iași în 1795 de către Anfilohie Hotiniul.

Istoricul român Nicolae Iorga, în lucrarea sa din 1905 intitulată *Războiul din Extremul Orient*, descrie China în cuprinsul a 51 de pagini, făcînd o atrăgătoare prezentare a istoriei, culturii, tradițiilor și civilizației chineze.

Presa română începuse să publice diverse materiale informative despre China încă de la începutul celui de-al 4-lea deceniu al secolului al XIX-lea. Astfel, cunoscutele periodice românești *Curierul românesc*, *Transilvania*, *Albina românească* și altele rezervau spații speciale publicării de materiale despre China.

La scurt timp după ce România și-a cucerit independența de stat, între principele Carol I și împăratul Chinei a avut loc, în anii 1880—1881, un schimb de scrisori, care poate fi apreciat ca începutul relațiilor oficiale româno-chineze.

Astfel, la 10/22 iulie 1880, din dispoziția ministrului afacerilor străine român, reprezentantul României în Franța, Mihail Kogălniceanu, a remis reprezentantului Chinei la Paris scrisoarea principelui Carol I prin care împăratului Chinei i se notifica cucerirea independenței de stat a României și, totodată, se exprima dorința „de a vedea stabilindu-se relații de bună și cordială înțelegere“ [2] între cele două țări.

În răspunsul său, împăratul Chinei a transmis principelui Carol I felicitările și urările sale cele mai calde „pentru prosperitatea și bunăstarea țării și a poporului României“ [3].

---

[2] Arhiva M.A.E., fond Paris, vol. 8/1880—1881.

[3] *Ibidem*, fond Războiul de Independență, Raport al Legației României la Paris, vol. 93, fila 269—270.

Prin acest schimb de scrisori, China recunoaște în fapt noul stat suveran și independent, aflîndu-se astfel printre statele care au dat răspuns pozitiv la notificarea României privind noul său statut politic.

La 1 ianuarie 1930, însărcinatul cu afaceri al Legației României la Tokio, Stoicescu, a propus înființarea unei reprezentanțe diplomatice române pe lîngă guvernul de la Nankin ; asemenea intenție a guvernului român existase încă din 1928.

La 1 martie 1930, ministrul Chinei la Berlin a propus ministrului României, fiind autorizat de guvernul chinez, încheierea unui tratat de arbitraj, amiciție și conciliațiune cu România [4].

Întrucît răspunsul României la propunerea Chinei a fost negativ, problema stabilirii de relații diplomatice între România și China a rămas în suspensie pînă în 1939. Guvernul chinez a propus la 16 mai guvernului român, prin reprezentantul său la Praga, Lone Liang, „încheierea unui acord preliminar sub forma unui tratat de amiciție în vederea stabilirii de relații diplomatice între România și Republica China" [5].

În răspunsul dat se arată că „guvernul regal acceptă propunerea de principiu de a stabili relații diplomatice între România și Republica China, fără a crede că în acest scop ar mai fi necesară încheierea unui acord preliminar sub forma unui tratat de amiciție" [6].

Tot în cursul lunii mai 1939, Lone Liang a făcut cunoscut reprezentantului român la Praga că a fost desemnat a reprezenta Republica China „în calitate de Trimis Extraordinar și Ministru Plenipotențiar pe lîngă M. S. Regele" [7], cerînd, totodată, și agrementul.

Acordarea agrementului și prezentarea, la 18 octombrie 1939, a scrisorilor de acreditare de către Lone Liang, reprezentantul guvernului Republicii China, marchează deschiderea primei legații a Chinei la București.

În discursul rostit cu ocazia prezentării scrisorilor de acreditare, Lone Liang, primul trimis extraordinar și

---

[4] *Ibidem*, dosar Relații chino-române, vol. III, 1930—42.
[5] *Ibidem*, fond 71/1939, China, vol. III.
[6] *Ibidem*.
[7] *Ibidem*.

ministru plenipotențiar al Chinei în România, declara că „de multă vreme poporul chinez a manifestat un viu interes și o caldă simpatie față de poporul român, lucru ce a contribuit la cauza păcii și înțelegerii internaționale.

Acțiunile pentru idealul păcii și al înțelegerii internaționale au reunit deja de mulți ani cele două țări ale noastre, în special în Societatea Națiunilor, la Geneva, unde delegația română și delegația chineză au colaborat întotdeauna alături în eforturile pentru pacea mondială și pentru dezvoltarea intelectuală și materială a întregii omeniri“ [8].

Ca urmare a căderii României sub dominația puterilor Axei și a aderării sale la Pactul tripartit (23 noiembrie 1940), România a recunoscut oficial statul Manciukuo, creat la 1 martie 1932, ca rezultat al ocupării Chinei de nord-est (Manciuria) de către Japonia, stat aflat în întregime sub controlul acesteia, iar la 27 mai 1941 ministrul român și-a prezentat scrisorile de acreditare.

La mijlocul anului 1941, guvernul japonez a solicitat guvernului român recunoașterea și a guvernului de la Nankin. Guvernul Republicii China, cu sediul la Nankin, prezidat de Wang Cing Wei, a fost recunoscut de jure de către guvernul român la 1 iulie 1941.

La 8 octombrie 1941, la Șanhai a fost deschis consulatul onorific al României.

În urma recunoașterii guvernului de la Nankin de către guvernul român, guvernul de la Ciun Cing, prezidat de Cian Kai-și, a rupt relațiile diplomatice cu România la 10 iulie 1941 [9].

*
* *

În 1930, Legația română de la Tokio sugera încheierea cu China a unor contracte comerciale în vederea dezvoltării comerțului exterior român. Această problemă a fost

---

[8] *Ibidem.*
[9] *Ibidem*, fond 71/Japonia, dosar special C 5, vol. 299.

discutată în 1930 la București și reluată în cursul anului 1938. Ambasadorul chinez la Paris arăta că țara sa are nevoie anual de o mare cantitate de cereale, de petrol și produse petroliere din România.

Primul reprezentant al Chinei în România, Lone Liang, afirma că România și China dispun de imense bogății naturale, care pot și trebuie să servească în mod util unei baze pentru dezvoltarea comerțului între cele două țări, în vederea creșterii prosperității și completării armonioase a nevoilor lor reciproce.

Schimburile comerciale româno-chineze au fost însă foarte restrînse datorită distanței mari și greutăților de transport, în publicațiile de specialitate neapărînd date concrete cu privire la schimburile comerciale cu China.

În trecut, între România și China nu au existat legături culturale directe (acorduri, asociații culturale etc.).

Între cele două războaie mondiale, în România au apărut unele traduceri și primele lucrări ale unor autori români despre China. În ianuarie 1917 a apărut lucrarea intitulată *Aspecte și fragmente din civilizațiunea și gîndirea chineză de la origine și pînă la zi*, semnată de Mihai Negru. Această carte a fost reeditată în 1937 sub titlul *China și poporul chinez*.

Notele de călătorie *Străbătînd China de la Șanhai la Pekin* au fost publicate de I. Vasilescu Nottara, unul dintre primii turiști români în China, în 1926.

În 1930, un grup de români din Șanhai au înființat un cerc cultural românesc cu scopul de a da posibilitate unor români stabiliți pe acele meleaguri să se perfecționeze în limba română.

Între anii 1939 și 1945 a funcționat Asociația românilor din China, cu sediul la Șanhai, sub egida și protecția Legației României la Tokio, organizație care grupa pe cei 81 de români stabiliți în China.

*

* *

Relațiile româno-chineze au rădăcini în trecutul revoluționar al popoarelor României și Chinei. În decursul

anilor, revoluționari români și chinezi și-au acordat ajutor în luptele de clasă. Spiritul internaționalist a animat mișcarea revoluționară română încă de la începuturile ei, manifestîndu-se cu putere de-a lungul anilor în solidaritatea cu lupta revoluționară a poporului chinez. Comuniștii, revoluționarii, toți oamenii înaintați din România au urmărit cu interes și simpatie marele marș legendar, lupta grea și îndelungată a poporului chinez împotriva imperialismului, a forțelor reacțiunii interne, pentru eliberarea națională și socială. În acei ani grei, Partidul Comunist Român, aflat în adîncă ilegalitate, a chemat clasa muncitoare, oamenii muncii din România să se solidarizeze cu titanica luptă desfășurată de poporul chinez, sub conducerea comuniștilor.

*

* *

Relațiile dintre România și Republica Populară Chineză au fost stabilite formal la 5 octombrie 1949, legăturile româno-chineze fiind reluate cu un nou conținut.

Victoria strălucită a revoluției chineze a fost întîmpinată în România cu sentimente de profundă bucurie.

Republica Populară Română a răspuns la proclamația președintelui Mao Tzedun din 1 octombrie 1949 prin care se anunța crearea Republicii Populare Chineze și instalarea Guvernului Central Popular. La 3 octombrie, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Române a trimis, din însărcinarea guvernului său, o telegramă ministrului afacerilor externe al Guvernului Central Popular al Republicii Populare Chineze, Ciu En-lai, în care se arăta : „Guvernul Republicii Populare Române și poporul român au luat cunoștință și salută proclamarea Republicii Populare Chineze și alegerea Guvernului Central Popular, avînd în frunte pe tovarășul Mao Tzedun.

Guvernul Republicii Populare Române, studiind propunerile cuprinse în proclamația Guvernului Central Popular din 1 octombrie, a hotărît stabilirea de legături diplomatice între Republica Populară Română și Republica Populară Chineză“ [10].

---

[10] *Scînteia* din 4 octombrie 1949.

La 5 octombrie, ministrul afacerilor externe al Guvernului Central Popular al Republicii Populare Chineze, Ciu En-lai, a răspuns :

„În numele Guvernului Popular Central al Republicii Populare Chineze, am avut onoarea să primesc telegrama din 3 octombrie a.c. prin care se comunica hotărîrea Guvernului Republicii Populare Române asupra stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Populară Română și Republica Populară Chineză și asupra schimbului de reprezentanți diplomatici.

Vă comunic acum că Guvernul Popular Central al Republicii Populare Chineze salută călduros stabilirea neîntîrziată de relații diplomatice între Republica Populară Chineză și Republica Populară Română și schimbul de reprezentanți diplomatici“ [11].

La scurt timp după consumarea acestui important eveniment în cronica relațiilor româno-chineze, R. P. Română și R. P. Chineză au acreditat ambasadori la Pekin și București ; primul ambasador al României în R. P. Chineză și-a prezentat scrisorile de acreditare la 10 martie 1950, iar primul ambasador al R. P. Chineze în România la 11 august 1950.

După stabilirea relațiilor diplomatice, raporturile româno-chineze au cunoscut o continuă dezvoltare și diversificare în toate domeniile de activitate : politic, economic, cultural, tehnico-științific, sportiv.

Cele două state și-au desfășurat relațiile în conformitate cu principiile marxism-leninismului și ale internaționalismului socialist, cu principiile respectării cu strictețe a egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

În decursul primelor două decenii de la stabilirea relațiilor diplomatice între cele două state au avut loc numeroase întîlniri la nivel înalt și schimburi de vizite de partid și guvernamentale, parlamentare, militare etc., care au reprezentat momente importante în cronica relațiilor româno-chineze.

---

[11] *Scînteia* din 21 octombrie 1949.

Contacte româno-chineze la nivel înalt au avut loc cu ocazia sărbătoririi aniversărilor eliberării României şi proclamării R. P. Chineze, cu prilejul ţinerii congreselor Partidului Comunist Român şi ale Partidului Comunist Chinez, precum şi cu ocazia efectuării unor vizite pentru adîncirea cunoaşterii reciproce şi schimb de experienţă.

Vizitele între conducătorii celor două ţări, după stabilirea relaţiilor diplomatice, au prilejuit posibilitatea aprecierii relaţiilor româno-chineze, a trecerii în revistă a problemelor bilaterale, efectuarea unor schimburi de păreri asupra principalelor probleme internaţionale, contribuind la cunoaşterea reciprocă a preocupărilor celor două popoare, la adîncirea şi întărirea prieteniei dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist Chinez, dintre popoarele român şi chinez, dintre Republica Socialistă România şi Republica Populară Chineză.

Printre primele contacte, menţionăm vizita delegaţiei guvernamentale române care a participat la sărbătorirea celei de-a V-a aniversări a proclamării R. P. Chineze. Cu prilejul plecării din Pekin, şeful delegaţiei române a declarat :

„Este o mare cinste pentru delegaţia noastră de a fi reprezentat poporul român, guvernul Republicii Populare Române şi Partidul Muncitoresc Român la festivităţile marii zile naţionale a poporului chinez, cea de-a V-a aniversare a constituirii Republicii Populare Chineze.

Delegaţia exprimă călduroasele şi sincerele sale mulţumiri poporului chinez, Partidului Comunist Chinez şi guvernului chinez pentru ospitalitatea frăţească, prietenească şi pentru călduroasa primire care ne-au fost acordate în oraşele, satele, întreprinderile, instituţiile de artă şi cultură pe care le-am vizitat“ [12].

O delegaţie a Partidului Comunist Chinez a participat la lucrările celui de-al II-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român (decembrie 1955). În salutul rostit de conducătorul delegaţiei Partidului Comunist Chinez

[12] *Scînteia* din 16 octombrie 1954.

se aprecia că „între popoarele chinez și român... s-au stabilit o prietenie și o colaborare frățească veșnică și de nezdruncinat. Poporul chinez prețuiește extrem de mult prietenia strînsă cu poporul român.

Prin încheierea și aplicarea acordurilor în domeniul colaborării culturale, al colaborării tehnico-științifice și al celei economice dintre țările noastre, prin vizitele reciproce din ce în ce mai dese ale reprezentanților țărilor noastre, precum și prin contactele și schimburile de experiență dintre partidele noastre frățești în ceea ce privește construirea socialismului, această prietenie frățească se dezvoltă și se întărește pe zi ce trece“ [13].

Un alt contact important între conducătorii celor două țări l-a constituit vizita delegației de partid care a participat la cel de-al VIII-lea Congres al P. C. Chinez (1956). Primul secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, conducătorul delegației române, apreciind, cu acest prilej, stadiul relațiilor româno-chineze, arăta :

„Între Republica Populară Română și Republica Populară Chineză s-au închegat strînse legături de prietenie, de colaborare și întrajutorare frățească, de îmbogățire reciprocă a experienței în toate domeniile vieții sociale. An de an crește volumul schimburilor economice între China populară și Republica Populară Română și există bune perspective pentru continua lor dezvoltare. S-au creat și se dezvoltă posibilitățile de schimb de experiență în diferite ramuri ale tehnicii industriale. Vizitele oamenilor de cultură chinezi în Republica Populară Română și ale celor români în Republica Populară Chineză contribuie la cunoașterea reciprocă și prilejuiesc călduroase manifestări de prietenie între cele două popoare frățești“ [14].

În prima Declarație comună a Guvernului Republicii Populare Române și a Guvernului Republicii Populare Chineze, dată publicității la 9 aprilie 1958, cu ocazia vizitei în R. P. Chineză a delegației guvernamentale române conduse de președintele Consiliului de Miniștri,

---

[13] *Congresul al II-lea al Partidului Muncitoresc Român*, București, E.S.P.L.P., 1956.

[14] *Scînteia* din 19 septembrie 1956.

se menționează că, „în cursul convorbirilor, cele două părți au avut un schimb de păreri asupra situației internaționale actuale, asupra problemelor întăririi continue a unității țărilor socialiste...“ [15].

Făcîndu-se aprecierea relațiilor bilaterale româno-chineze, în declarație se arată : „În cursul convorbirilor, părțile au schimbat păreri privind problemele întăririi continue a relațiilor de prietenie și a colaborării frățești dintre cele două țări și au constatat cu satisfacție că relațiile de colaborare prietenească sînt de mare folos pentru opera de construire a socialismului în ambele țări. Cele două părți vor continua să ia măsuri pentru dezvoltarea și pe mai departe a colaborării politice, economice și culturale între Republica Populară Română și Republica Populară Chineză“ [16].

În vederea dezvoltării relațiilor comerciale între cele două țări, „părțile au căzut de acord ca într-un viitor apropiat să aibă loc tratative cu privire la un acord comercial de lungă durată“ [17].

În Declarația comună este apreciată importanța pe care o au contactele între conducătorii de partid și de stat români și chinezi : „Cele două părți sînt profund convinse că vizita de prietenie a delegației guvernamentale a Republicii Populare Române în Republica Populară Chineză, convorbirile dintre conducătorii celor două țări vor avea o mare influență asupra adîncirii continue a cunoașterii reciproce a popoarelor celor două țări, promovării prieteniei și colaborării dintre ele...“ [18].

Vizita delegației de partid și de stat române care a participat la sărbătorirea celei de-a X-a aniversări a proclamării Republicii Populare Chineze (octombrie 1959) și prezența în România a delegației de partid chineze, care a participat la cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român (1960) au reprezentat noi momente de manifestare a prieteniei româno-chineze, de cunoaștere reciprocă a celor două popoare, de întărire a legăturilor trainice de colaborare și prietenie frățească.

---

[15] *Scînteia* din 9 aprilie 1958.
[16] *Ibidem.*
[17] *Ibidem.*
[18] *Ibidem.*

„Deși între China și România se întind munți și ape fără număr — spunea în cuvîntarea sa conducătorul delegației Partidului Comunist Chinez care a participat la lucrările Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român —, idealul și cauza noastră comună unesc strîns laolaltă popoarele țărilor noastre și partidele noastre.

În ultimii ani s-au dezvoltat și mai mult relațiile de prietenie și colaborare dintre popoarele chinez și român. În cursul construcției socialismului în țara noastră am primit necontenit sprijinul vostru“ [19].

Un nou moment important în relațiile româno-chineze l-a constituit vizita în Republica Populară Chineză a delegației Partidului Muncitoresc Român conduse de Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, care între 3 și 10 martie 1964 a avut convorbiri cu o delegație a Partidului Comunist Chinez, desfășurate într-o atmosferă prietenească [20].

În același an a fost consemnată participarea delegației de partid și de stat chineze la sărbătorirea celei de-a XX-a aniversări a eliberării României (august 1964) și a delegației de partid și de stat conduse de Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, la sărbătorirea celei de-a XV-a aniversări a proclamării Republicii Populare Chineze (octombrie 1964).

Referindu-se la relațiile româno-chineze, conducătorul delegației chineze, Li Sien-nien, membru al Biroului Politic, al Secretariatului Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, vicepremier al Consiliului de Stat, aprecia că „între poporul chinez și poporul român a existat întotdeauna și există o prietenie profundă. Constatăm cu bucurie că relațiile noastre de colaborare și prietenie în domeniile politic, economic, cultural, tehnico-științific corespund normelor comune ale relațiilor reciproce dintre țările socialiste. Odată cu dezvoltarea operei de construcție din țările noastre, prietenia și colaborarea dintre țările noastre se vor întări și pe mai departe“.

---

[19] *Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Român*, București, Editura politică, 1960, p. 305.

[20] *Scînteia* din 12 martie 1964.

Aprecieri asemănătoare au fost făcute în cuvîntul rostit la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român (1965) de către conducătorul delegației de partid chineze, precum și în telegrama adresată cu acest prilej de Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în care, printre altele, se arată : „Prietenia dintre cele două partide, țări și popoare ale noastre este întemeiată pe baza marxism-leninismului și a internaționalismului proletar. În lupta împotriva dușmanului nostru comun, pentru victoria cauzei noastre comune, prietenia noastră de luptă se va consolida și dezvolta cu siguranță și pe mai departe“ [21].

Un moment remarcabil în cronica relațiilor de prietenie româno-chineze l-a constituit vizita în Republica Socialistă România, în iunie 1966, a delegației de partid și guvernamentale chineze conduse de Ciu En-lai, vicepreședinte al C.C. al P.C. Chinez, premierul Consiliului de Stat al R. P. Chineze.

Cu acest prilej au fost evidențiate legăturile de prietenie frățească existente între popoarele român și chinez, între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez.

Cu această ocazie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la atitudinea poporului român față de revoluția chineză și apreciind importanța acesteia arăta : „Oamenii muncii din România au urmărit cu profundă simpatie lupta eroică, îndelungată a poporului chinez împotriva imperialismului, reacțiunii interne, pentru eliberarea națională și socială. Victoria revoluției și proclamarea Republicii Populare Chineze au constituit un moment de cotitură în multimilenara istorie a Chinei, un factor de deosebită importanță în schimbarea raportului de forțe pe plan mondial în favoarea socialismului și mișcării de eliberare a popoarelor, un eveniment de mare însemnătate al epocii noastre“ [22].

---

[21] *Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român*, București, Editura politică, 1965, p. 312.

[22] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 1, București, Editura politică, 1968, p. 481.

Caracterizînd evoluția relațiilor româno-chineze, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez s-au statornicit relații de prietenie și colaborare tovărășească. Aceste relații se dezvoltă continuu în domeniile economic, științific, cultural, al schimburilor de experiență pe diferite planuri ale construcției socialiste, pe baza principiilor marxism-leninismului, ale internaționalismului socialist, respectării suveranității și independenței, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, colaborării și întrajutorării frățești, ceea ce corespunde intereselor ambelor popoare, ale cauzei socialismului și păcii [23].

Referindu-se la relațiile cu România, oaspetele chinez aprecia că : „În decursul luptei revoluționare îndelungate, între cele două partide, cele două țări și cele două popoare ale Chinei și României s-a statornicit o prietenie profundă. Relațiile dintre noi corespund principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar. În ultimii ani, relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două țări ale noastre, în domeniile politic, economic, cultural și tehnico-științific, au cunoscut o dezvoltare continuă" [24].

Această vizită a dovedit încă o dată cît de puternice sînt sentimentele de stimă și prețuire ce și le nutresc reciproc poporul român și poporul chinez, unite de comunitatea ideologică, țelurile și năzuințele lor — construcția orînduirii noi, lupta împotriva imperialismului, promovarea cauzei socialismului și păcii în lume.

În anii următori au continuat să se dezvolte multilateral legăturile de prietenie și colaborare dintre România și R. P. Chineză în toate domeniile de activitate.

Caracterizînd relațiile româno-chineze, în expunerea cu privire la politica externă a partidului și guvernului prezentată la sesiunea Marii Adunări Naționale din 24—26 iulie 1967, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta :

„Cu toate că țările noastre se află la mari distanțe geografice una de alta, între poporul român și poporul

---

[23] *Op. cit.*, p. 482.
[24] *Scînteia* din 18 iunie 1966.

chinez au loc relații de colaborare în toate domeniile de activitate. Se extind relațiile economice, politice, culturale, tehnico-științifice între cele două țări, se dezvoltă relațiile tovărășești între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez. Partidul și guvernul consideră că dezvoltarea multilaterală a prieteniei și colaborării româno-chineze, pe măsura progresului economic și cultural obținut de țările noastre, corespunde interesului ambelor noastre țări, cauzei socialismului și păcii în lume" [25].

Perspectiva relațiilor româno-chineze a fost prefigurată în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român (august 1969), în care se spune :

„Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România dau o apreciere deosebită relațiilor cu Partidul Comunist Chinez, cu Republica Populară Chineză ; vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea multilaterală a colaborării și prieteniei dintre partidele și popoarele noastre" [26].

La cea de-a XXV-a aniversare a eliberării României (23 August 1969), R. P. Chineză l-a desemnat pe ambasadorul său la București, Cian Hai fun, ca reprezentant al guvernului chinez la festivitățile organizate cu acest prilej. Ambasadorul României la Pekin, Aurel Duma, a participat în calitate de reprezentant al guvernului român la festivitățile care au avut loc la Pekin cu ocazia celei de-a XX-a aniversări a proclamării Republicii Populare Chineze (1 octombrie 1969).

Anul 1970 a marcat o dezvoltare importantă a relațiilor româno-chineze în toate domeniile de activitate. Linia ascendentă a acestor relații a fost marcată și de schimburi de delegații. Un eveniment însemnat l-a constituit vizita delegației Consiliului de Stat și a Marii Adunări Naționale, condusă de tovarășul Emil Bodnaraș, vicepreședinte al Consiliului de Stat, la invitația Partidului Comunist Chinez și a Adunării Reprezentanților Populari din Republica Populară Chineză.

---

[25] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 429.

[26] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 334—335.

În același an au mai vizitat R. P. Chineză : o delegație guvernamentală, condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri Gheorghe Rădulescu, o delegație militară, condusă de ministrul forțelor armate, Ion Ioniță, ministrul comerțului exterior, Cornel Burtică, ministrul industriei construcțiilor de mașini, Ioan Avram, o delegație sindicală condusă de vicepreședintele Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Constantin Drăgan.

În urma inundațiilor din mai 1970, R. P. Chineză a acordat României ajutor material nerambursabil în valoare de circa 54 milioane yuani.

România a fost vizitată în anul 1970 de o delegație condusă de un ministru cu ocazia primei ediții a „Tîrgului Internațional București" și de o altă delegație la lucrările sesiunii Comisiei mixte de colaborare tehnico-științifică.

În anul 1971 a continuat schimbul de delegații între cele două țări, care a contribuit la dezvoltarea relațiilor româno-chineze în diverse domenii de activitate.

A avut loc vizita în Republica Populară Chineză a delegației guvernamentale române, condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, și vizita în România a ministrului comerțului exterior al Republicii Populare Chineze, Pai Sian-cuo.

O delegație militară chineză, condusă de Li Dă-șen, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, adjunct al șefului Marelui Stat Major al Armatei Populare de Eliberare, a făcut o vizită în țara noastră.

La lucrările Congresului U.G.S.R. a participat o delegație chineză, condusă de un membru al C.C. al Partidului Comunist Chinez ; un observator a fost prezent la lucrările Congresului U.T.C.

Un moment important al relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez l-a constituit trimiterea de mesaje de felicitare cu prilejul semicentenarelor P.C.R. (8 mai 1971) și P.C.C. (1 iulie 1971).

O manifestare de mare amploare a relațiilor de prietenie frățească româno-chineze, un moment de importanță istorică în dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării multilaterale dintre partidele, guvernele, popoarele României și R. P. Chineze, o contribuție însemnată la cauza socialismului și păcii o constituie vizita oficială de

prietenie a delegației de partid și guvernamentale române conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, în iunie 1971 în Republica Populară Chineză.

Vizita a fost urmarea firească a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre poporul român și poporul chinez.

În cadrul convorbirilor dintre cele două părți, purtate în spiritul prieteniei cordiale și înțelegerii reciproce, au fost analizate stadiul actual și perspectivele relațiilor româno-chineze și a fost efectuat un larg schimb de păreri asupra problemelor de interes comun.

Părțile au relevat cu satisfacție că în ultimii ani s-au dezvoltat foarte puternic relațiile dintre cele două partide, țări și popoare, au sporit întîlnirile dintre conducătorii celor două țări, s-a adîncit cunoașterea reciprocă, a înregistrat o întărire și lărgire însemnată colaborarea româno-chineză în domeniile politic, economic, cultural și în alte domenii.

S-a apreciat că relațiile româno-chineze cunosc o evoluție continuu ascendentă, pe toate planurile — politic, economic și în alte domenii. Ambele părți au exprimat hotărîrea de a întări mai departe prietenia revoluționară și unitatea de luptă dintre cele două partide, țări și popoare, de a lărgi relațiile de colaborare în diferite domenii.

A fost evidențiată dorința reciprocă de a dezvolta legăturile între cele două partide și schimbul de experiență în construirea socialismului.

În Comunicatul comun se aprecia că „dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și China este în folosul cauzei revoluționare a celor două popoare și a popoarelor din lumea întreagă“ [27].

Cu prilejul vizitei a avut loc o întrevedere cordială a tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Mao Tzedun.

În cadrul convorbirilor prilejuite de această vizită au fost abordate pe larg problemele vieții internaționale, ale activității externe a celor două partide și state.

---

[27] *Sub steagul internaționalismului socialist*, Editura politică, București, 1972, p. 95.

În problemele fundamentale ale dezvoltării revoluționare contemporane, ale luptei împotriva imperialismului și reacțiunii și pentru transformarea revoluționară a lumii pe calea socialismului, s-a constatat identitatea de vederi sau păreri apropiate.

Vizita delegației de partid și guvernamentale române în China s-a încheiat cu rezultate deosebit de rodnice, marcînd o contribuție valoroasă la evoluția pozitivă, ascendentă a relațiilor româno-chineze. „Îmi exprim convingerea — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marele miting din Pekin — că întîlnirile și convorbirile pe care le-am avut împreună în aceste zile marchează un moment de importanță istorică în dezvoltarea continuă a relațiilor dintre partidele și țările noastre, a colaborării în toate domeniile de activitate, spre binele ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului și păcii în lume“ [28].

În același spirit, tovarășul Ciu En-lai a declarat: „Sîntem convinși că vizita de prietenie a delegației de partid și guvernamentale române va aduce, în mod sigur, o contribuție prețioasă la întărirea continuă a prieteniei de luptă și a unității revoluționare dintre partidele, țările și popoarele noastre“ [29].

Desfășurată sub semnul prieteniei, al colaborării între două partide și state socialiste, vizita delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România în Republica Populară Chineză va da roade bogate, în interesul cauzei socialismului, al luptei antiimperialiste, al păcii și progresului.

Relațiile dintre România și China au cunoscut multe momente remarcabile. Vizita delegației de partid și guvernamentale, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, va rămîne în istoria legăturilor româno-chineze ca o etapă de cea mai mare însemnătate.

În anul 1972 relațiile româno-chineze au evoluat pe o linie ascendentă, determinată de vizita din iunie 1971 în Republica Populară Chineză a delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

---

[28] *Op. cit*, p. 84.
[29] *Op. cit*, p. 30.

Au continuat schimburile reciproce de delegații în diverse domenii de activitate : delegația guvernamentală militară română, condusă de Emil Bodnaraș, vicepreședinte al Consiliului de Stat, delegația economică, condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, delegația Uniunii Generale a Sindicatelor din România, condusă de Gheorghe Petrescu, vicepreședinte, delegația condusă de Ion Crăciun, ministrul industriei ușoare, delegații ale Ministerului Comerțului Interior și Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, conduse de adjuncți ai ministrului ; o delegație a gărzilor patriotice române, condusă de general-maior Paul Marinescu, șeful de Stat Major al gărzilor patriotice de la C.C. al P.C.R., și altele au efectuat vizite în R. P. Chineză.

România a fost vizitată de delegații din Republica Populară Chineză, conduse de Pai Sian-cuo, ministrul comerțului exterior, Șa Feng, ministrul agriculturii și silviculturii, Cen Sao-cun, ministrul metalurgiei ; a vizitat România, la întoarcerea de la New York, Ciao-Kuan-hua, adjunct al ministrului afacerilor externe, șeful delegației R. P. Chineze la sesiunea O.N.U., și o delegație a reprezentanților organizațiilor muncitorești din Republica Populară Chineză.

În cursul anului 1972 s-au efectuat schimburi de delegații pe linie de partid : o delegație de activiști ai Partidului Comunist Chinez a vizitat România, iar o delegație de activiști ai Partidului Comunist Român a vizitat Republica Populară Chineză pentru schimb de experiență.

La Conferința Națională a Partidului Comunist Român (19—21 iulie 1972), secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la relațiile româno-chineze, a apreciat că „vizita în Republica Populară Chineză (iunie 1971. — Nota red.) a contribuit la dezvoltarea în continuare a relațiilor multilaterale româno-chineze, care cunosc o evoluție mereu ascendentă“ [30].

---

[30] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 7, București, Editura politică, 1973, p. 565.

O expresie a relațiilor principiale statornicite între România și R. P. Chineză a constituit-o poziția consecventă a țării noastre în problema restabilirii în Organizația Națiunilor Unite a drepturilor legitime ale R. P. Chineze, singura îndreptățită să reprezinte poporul chinez.

Considerînd că problemele internaționale majore nu pot fi rezolvate prin ignorarea Chinei populare, țara noastră s-a pronunțat permanent și a acționat în cadrul fiecărei sesiuni pentru restabilirea drepturilor R. P. Chineze în această organizație. În cuvîntarea rostită de șeful delegației române la O.N.U. în 1956 se sublinia că „rolul deosebit de important pe care trebuie să-l aibă O.N.U. în promovarea colaborării internaționale este serios diminuat de absența din cadrul acestei organizații a reprezentanților poporului chinez" [31].

România a susținut, de la includerea acestei probleme, în 1961, pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U., proiectele de rezoluție prin care se cerea restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în O.N.U. sau a participat în calitate de coautor la aceste proiecte.

În discursurile rostite de reprezentanții români în cadrul organizațiilor internaționale, în documentele de politică externă și în cuvîntările conducătorilor României socialiste a fost scos în evidență, în mod consecvent, imperativul restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în Organizația Națiunilor Unite și în celelalte organisme internaționale. Această poziție a reprezentat un ajutor politic și moral pe care România l-a acordat Republicii Populare Chineze și, totodată, o dovadă a relațiilor de prietenie româno-chineze.

În discursul pronunțat de reprezentantul român la 21 octombrie 1971 cu ocazia examinării punctului intitulat „Restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U." se arăta că „Republica Socialistă România a militat și militează neabătut pentru a se pune capăt politicii de izolare a Chinei, pentru eliminarea obstacolelor

[31] *Documente O.N.U.*, ses. XI, vol. 2, p. 469.

prin care R. P. Chineză a fost împiedicată să-şi ocupe locul ce îi revine în cadrul O.N.U.“ [32]

În intervenţia pronunţată de reprezentantul român la 26 octombrie 1971, pentru explicarea votului la rezoluţia privind restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U. se aprecia că „această hotărîre constituie un eveniment politic de o importanţă deosebită pentru viaţa internaţională. S-a impus adevărul că fără participarea Republicii Populare Chineze la activitatea O.N.U., la întreaga viaţă internaţională nu pot fi găsite soluţii viabile şi realiste problemelor care preocupă comunitatea internaţională“ [33].

În declaraţia de salut rostită de reprezentantul român la 15 noiembrie 1971 cu prilejul sosirii delegaţiei R. P. Chineze la O.N.U. se sublinia că „repunerea R. P. Chineze în drepturile sale legitime la O.N.U. se încadrează în procesul firesc al destinderii şi conviețuirii paşnice între popoare, este o nouă dovadă a respingerii politicii anacronice de izolare a Chinei populare, de îngrădire a unui stat sau grup de state de a lua parte, cu drepturi egale, la viaţa comunităţii internaţionale“ [34].

În urma suspendării relaţiilor diplomatice chino-ghaneze, la 1 noiembrie 1966, şi a relaţiilor chino-indoneziene, la 31 octombrie 1967, pe baza înţelegerilor intervenite între guvernele Republicii Socialiste România şi Republicii Populare Chineze şi cu acordul guvernelor ghanez şi indonezian, ambasadele române la Accra şi Djakarta au preluat reprezentarea intereselor R. P. Chineze în Ghana şi în Indonezia.

Cu prilejul zilelor naţionale 23 August şi 1 Octombrie se fac schimburi de telegrame între conducătorii celor două partide şi guverne.

Anual, între cele două ţări se efectuează schimburi de grupuri de activişti de partid. Au loc vizite pentru odihnă ale unor delegaţii militare, ale unor delegaţii sindicale, cu ocazia sărbătoririi Zilei internaţionale a muncii etc.

---

[32] *Scînteia* din 22 octombrie 1971.
[33] *Scînteia* din 27 octombrie 1971.
[34] *Scînteia* din 16 noiembrie 1971.

Prin semnarea și încheierea unor acorduri și convenții în domeniile economico-comercial și cultural-științific a fost creat cadrul juridic în vederea dezvoltării relațiilor româno-chineze și în aceste domenii de activitate.

Schimburile de mărfuri dintre România și R. P. Chineză au început în 1951. Primul acord de schimburi de mărfuri și plăți a fost semnat la 30 iulie 1952. Acorduri anuale au fost semnate pînă în 1958 și între anii 1963 și 1969. În perioada 1959—1962, relațiile comerciale româno-chineze s-au desfășurat pe baza Acordului de lungă durată. În 1959 a fost încheiat Acordul cu privire la cursul valutelor și plăților necomerciale.

Relațiile economice și comerciale româno-chineze au evoluat pe o linie ascendentă, atingînd în 1960 suma de 341,6 milioane de lei valută și în 1966 suma de 395 de milioane de lei. În următorii ani, volumul schimburilor comerciale a înregistrat următoarele sume : 435 milioane în 1967, 507 milioane în 1968, 485 milioane în 1969 [35], 803 milioane în 1970, 1 132,2 milioane lei valută în 1971 și 1 204,1 milioane lei valută în 1972 [36].

Printre mărfurile care constituie obiectul schimburilor comerciale româno-chineze figurează : la exportul României, produse siderurgice, produse petrolifere și chimice, utilaj petrolier, autocamioane și tractoare, nave, mașini-unelte și alte produse ale industriei constructoare de mașini ; la exportul R. P. Chineze, metale neferoase, cocs, produse siderurgice și chimice, produse agroalimentare, textile și alte bunuri de consum.

Creșterea însemnată a schimburilor de mărfuri constituie o reflectare fidelă a dorinței comune și intereselor reciproce ale celor două țări de a dezvolta în ritm mai accelerat relațiile lor bilaterale pe plan economic, constituind totodată o expresie a amplificării relațiilor de prietenie dintre România și China.

Periodic, în capitalele celor două țări sînt organizate expoziții economice, unde sînt prezentate produse industriale care reprezintă nivelul de dezvoltare și diver-

[35] *Anuarul statistic al R. S. România*, București, 1967 și 1970, p. 254—255 și 328—329.

[36] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1973, p. 476.

sificare al economiilor naționale ale României și R. P. Chineze, totodată fiind demonstrate posibilitățile de creștere continuă a schimburilor comerciale româno-chineze.

Relațiile culturale româno-chineze s-au dezvoltat continuu pe baza Acordului de colaborare culturală semnat în 1951 și a Acordului cultural încheiat în 1966. Acordul din 1951 avea o valabilitate de 5 ani și era prevăzută posibilitatea prelungirii automate pe o perioadă de încă 5 ani. Acordul din 1966 este de lungă durată ; între cele două țări se negociau și se semnau planuri de aplicare a acordurilor culturale anual în perioada 1952—1963 și pe doi ani, începînd din 1964.

În conformitate cu prevederile planurilor de aplicare a acordurilor culturale s-au efectuat schimburi de delegații, ziariști, formații artistice, lectori (ființează lectorate de limbă română și chineză la București și Pekin), studenți, prin intermediul cărora s-a realizat cunoașterea valorilor culturale ale celor două țări și popoare. În 1958 s-a constituit la Pekin Asociația de prietenie chino-română.

Printre schimburile culturale importante se numără : din partea română — turneul ansamblului Forțelor Armate ale R. P. Române (1952), turneul ansamblului „Ciocîrlia" (1956), turneul ansamblului „Perinița" (1963, 1964), vizita delegației culturale (1965), turneul ansamblului de cîntece și dansuri ale Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România (1966, 1971 și 1972), expoziția de artă plastică contemporană (1966), expoziția de arhitectură (1966), vizita delegației Uniunii Ziariștilor din România (1967) ; din partea R. P. Chineze — ansamblul de cîntece și dansuri din Pekin (1956), ansamblul artistic din Pekin (1964), ansamblul folcloric de cîntece și dansuri din Pekin (1966), ansamblul de balet (1972), expoziția de artă plastică (1966). La cursurile de vară de limba și literatura română organizate la Sinaia în 1967 au participat și doi reprezentanți ai R. P. Chineze.

Din 1959, Agenția Română de Presă și ziarul *Scînteia* și Agenția de Presă China Nouă și ziarul *Jenminjibao* au acreditat corespondenți de presă la Pekin și București.

Printre schimburile realizate pe linie de presă se remarcă : vizita delegației române de presă (1965), vizita delegației ziarului *Scînteia* (1964), vizita delegației ziarului Jenminjibao (1965), vizita delegației Uniunii Ziariștilor din România (1966), vizita delegației Asociației Ziariștilor din Întreaga Chină (1966), vizita unui redactor al Agenției China Nouă (1967) și schimbul de ziariști anual cu ocazia zilelor de 23 August și 1 Octombrie.

Relațiile pe linia academiilor de știință s-au derulat în baza Convenției de colaborare dintre Academia Republicii Socialiste România și Academia Sinica (1959—1963) și potrivit planurilor anuale de aplicare a convenției de colaborare între cele două academii (1959—1962) și a planurilor pe doi ani în perioada următoare.

Pe linia radiodifuziunii și a televiziunii au fost încheiate Acordul de colaborare în domeniul radiodifuziunii (1953—1958), Acordul de colaborare în domeniul radiodifuziunii și televiziunii (1958—1964) și Convenția de colaborare în domeniul radiodifuziunii și televiziunii (1964—1966, apoi prelungită).

Contracte de schimburi de filme au fost încheiate pe cîte doi ani, începînd din anul 1954.

Colaborarea tehnico-științifică dintre România și R. P. Chineză s-a desfășurat pe baza acordului semnat la 9 ianuarie 1953 și reînnoit la 8 iunie 1963 pentru o perioadă de 5 ani, cu clauza prelungirii automate în caz de nedenunțare.

Această colaborare constă în schimbul de documentații și vizite de studiu ale specialiștilor. Au avut loc anual sesiuni ale comisiei sus-menționate, cu care ocazie se semnează protocoalele, în care sînt prevăzute temele în favoarea fiecărei părți. Pe linia colaborării în acest domeniu s-au efectuat schimburi de experiență, documentații și informații, care contribuie la dezvoltarea economiilor naționale ale României și R. P. Chineze.

*
* *

Întreaga desfășurare a relațiilor României cu R. P. Chineză reflectă solidaritatea activă, internaționalistă

dintre partidele, țările și popoarele român și chinez, dorința reciprocă ca prietenia și colaborarea româno-chineză să se dezvolte necontenit.

Partidul Comunist Român, poporul român urmăresc cu atenție și deosebită simpatie eforturile mărețe ale poporului chinez, succesele sale remarcabile obținute în edificarea unui stat socialist, puternic și prosper. Cu interes și simpatie sînt urmărite de către poporul chinez eforturile și succesele poporului român în opera de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, sub conducerea P.C.R.

Dezvoltarea continuă a relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, colaborarea strînsă în toate domeniile de activitate sînt în folosul cauzei revoluționare a celor două popoare, al socialismului și păcii în lume.

Lucian D. Petrescu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CIAD

(Tchad)

Întinsă țară africană, Republica Ciad, cu o suprafață de 1 284 000 km. p., numără o populație de peste 4 milioane de locuitori.

Proclamată republică în cadrul Comunității franceze în septembrie 1958, Ciadul devine stat independent în noaptea de 10 spre 11 august 1960, cînd evenimentul a fost anunțat de către primul ministru în funcție [1], actualul președinte al statului, François Tombalbaye.

Țara noastră a recunoscut imediat Republica Ciad. În telegrama de felicitare trimisă de către președintele Consiliului de Miniștri primului ministru ciadin, se declara în mod oficial că „guvernul român recunoaște Republica Ciad ca stat independent" [2]. De asemenea, se exprima convingerea că între cele două țări se vor dezvolta relații de prietenie, fapt împărtășit de omologul ciadin în răspunsul său la acest mesaj.

La prima aniversare a dobîndirii independenței, în anul 1961, președintele Consiliului de Miniștri al României a adresat un mesaj de felicitări și bune urări primului ministru al Republicii Ciad.

Situația internă din Ciad a cunoscut numeroase fluctuații, care au determinat autoritățile ciadine să interzică, cu începere din iulie 1962, toate activitățile politice. Atmosfera aceasta se menține pînă în prima parte a anului 1963, cînd, la congresul de la Fort-Archambault, se creează un partid unic — Partidul Progresist Ciadin —, care preia conducerea statului.

---

[1] *Scînteia* din 12 august 1960.
[2] *Scînteia* din 13 august 1960.

Frămîntările interne existente au determinat aria restrînsă de relații externe ale Republicii Ciad. Această stare de fapt a împietat și asupra relațiilor româno-ciadine.

De cîțiva ani însă, mai precis din 1967, sînt tot mai frecvente ocaziile cînd personalități și diplomați ai Republicii Ciad manifestă interes pentru dezvoltarea cooperării cu țara noastră. La aceasta a contribuit, fără îndoială, justețea principiilor care stau la baza politicii externe românești.

În aprilie 1967, partea ciadină s-a arătat interesată în construirea unor fabrici pentru industria ușoară și alimentară, precum și în cumpărarea de mașini și utilaje agricole, efectuarea de cercetări geologice etc., oferind bumbac, piei crude și prelucrate, curmale, arahide, cauciuc natural, gumă arabică etc.

La 17 iunie 1967, aflîndu-se la Moscova în fruntea unei delegații comerciale, Georges Diguimbaye, ministrul planificării și colaborării al Republicii Ciad, a făcut cunoscută ambasadei române în Uniunea Sovietică intenția țării sale de a antama relații comerciale cu România, arătînd că primul contact s-ar putea realiza prin deplasarea unei delegații române în Ciad sau invers.

La 27 ianuarie 1969, guvernul ciadin și-a exprimat dorința de a trimite la București o delegație guvernamentală „de bunăvoință" cu scopul de a studia condițiile necesare pentru promovarea unor relații mai strînse între cele două țări, de a negocia și semna un acord cultural-științific și unul comercial, precum și pentru efectuarea unui schimb de păreri asupra posibilității încheierii unui acord de cooperare economică și de asistență tehnică.

Guvernul țării noastre s-a arătat bucuros să primească vizita delegației ciadine amintite.

În decursul pregătirilor desfășurate pe canale diplomatice pentru aranjarea acestei vizite, cele două părți au căzut de acord să negocieze, cu prilejul prezenței delegației ciadine la București și problema stabilirii de relații diplomatice între România și Ciad.

Printr-o notă verbală din 13 iunie 1969, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Ciad a adus la cunoștință ambasadei noastre de la Moscova dorința guvernu-

lui ciadin de a se stabili relații diplomatice cu România chiar înaintea sosirii delegației sale la București, lăsînd la alegerea părții române fixarea datei pentru publicarea comunicatului comun.

De comun acord a fost consemnată ziua de 15 iulie 1969 ca dată a stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Ciad. Această dată a fost confirmată printr-un schimb de note verbale între ambasadele celor două țări de la Moscova.

Presa română din 15 iulie 1969 a publicat, sub titlul „Stabilirea de relații diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Ciad", următorul comunicat: „În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Ciad, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă" [3].

Același comunicat a fost publicat și în Buletinul Agenției ciadine de presă „Infotchad" [4], organ de presă guvernamental, cu mențiunea că el a fost anunțat simultan la București și Fort-Lamy marți 15 iulie 1969.

Acceptînd invitația de a vizita România adresată de partea română pentru delegația ciadină, guvernul Republicii Ciad și Ambasada acestei țări la Moscova, referindu-se la acuitatea numeroaselor probleme interne ale tînărului stat african, și-au exprimat dorința ca o delegație economică română să vină în vizită la Fort-Lamy pentru negocierea și semnarea acordurilor de cooperare între cele două țări.

Dîndu-se curs acestei invitații, o delegație de experți ai Ministerului Comerțului Exterior s-a deplasat la Fort-Lamy, cu care ocazie, la 5 noiembrie 1969, a fost semnat un acord de cooperare economică și comercială [5].

Luînd cuvîntul la ceremonia semnării, ministrul planului și cooperării, Georges Diguimbaye, a remarcat că România este una din primele țări socialiste cu care Ciadul semnează un acord de cooperare, acord ce va

---

[3] *Scînteia* din 15 iulie 1969.

[4] *Infotchad* din 15 iulie 1969.

[5] Vezi textul în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 15, din 7 martie 1970.

permite țării sale să-și pună în valoare resursele agricole și, ulterior, pe cele minerale. „Noi urmărim cu simpatie — a adăugat vorbitorul — eforturile depuse de către România, după sfîrșitul ultimului război mondial, pentru a ieși din subdezvoltare și știm că în acest domeniu România poate să aducă în Ciad experiențe care ne vor fi foarte folositoare“ [6].

După această vizită, piața ciadină a mai fost explorată și de alți specialiști români, care au studiat la fața locului posibilitățile existente pentru dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor economice dintre România și Ciad. Partea ciadină și-a exprimat dorința de a primi asistență tehnică din partea țării noastre în cultivarea unor terenuri cu bumbac, mecanizarea agriculturii, construirea unor fabrici de îngrășăminte chimice etc.

La 22 iulie 1971, s-a semnat la București un acord de cooperare economică și tehnică între România și Ciad [7].

Ținînd seama de existența unor premise economice reale ca și de dorința de colaborare și cooperare manifestată de cele două guverne, se întrevăd perspective favorabile de dezvoltare a unor relații reciproc avantajoase, în diverse domenii de activitate, între Republica Socialistă România și Republica Ciad.

Mircea Stăncescu

---

[6] Vezi ziarul *La Semaine* (R. P. Congo) din 23 noiembrie 1969.
[7] *Scînteia* din 23 iulie 1971.

BCU SIBIU CENTRAL LIBRARY

CIPRU

Legăturile țării noastre cu „insula înmiresmată a florilor" — cum denumea Homer Ciprul — sînt mult mai vechi decît momentul stabilirii relațiilor diplomatice. Căile maritime de acces spre Marea Neagră au permis pătrunderea negustorilor din zona mediteraneană spre bazinul dunărean, favorizînd comerțul cu populația de pe aceste meleaguri. Referindu-se la înflorirea negoțului extern al Moldovei în perioada domniei lui Alexandru Lăpușneanu (1550—1560) Nicolae Iorga consemna faptul că „cretani, ciprioți (ș.a.) locuitori din Rodos, au un rost tot mai mare în viața comercială a Moldovei" [1].

Dar între țara noastră și locuitorii insulei Cipru au existat, de asemenea, și unele contacte de natură spirituală. Investigații recente au relevat prezența în cîteva muzee și biblioteci din Cipru a unor obiecte de artă executate de români. Aceste bunuri culturale atestă neîndoios înfiripărea, în trecutul îndepărtat, a unor relații spirituale între poporul român și poporul cipriot. Astfel, într-o lucrare a sa, cercetătorul Marcu Beza relatează despre existența, între obiectele de artă din Biblioteca mănăstirii aflate în localitatea Mahera, a unui portret reprezentînd pe arhiepiscopul cipriot Chiprianos, executat la Iași de un pictor localnic. În legenda acestei picturi se menționează că arhiepiscopul Chiprianos „s-a bucurat de bunăvoința Domnului Mihail Constantin Suțu,

[1] N. Iorga. *Istoria românilor prin călători*, București, Ed. Casei școalelor, vol. I, ed. a II-a, p. 103.

de la care a plecat cu multe daruri de bani, obiecte prețioase și odoare"[2].

În Biblioteca bisericii Faneromeni din Nicosia se găsește, de asemenea, „o icoană votivă a lui Iosif Moldovalahul sau Moldoveanul". Nicolae Iorga relatează că „cine a fost Iosif, nu se știe, dar obîrșia valahă reiese din veșminte și din tradiția locului"[3]. În aceeași colecție este păstrat și un epitaf lucrat la Iași în 1792, avînd inscripția: „Proprietatea lui Haralambie Arhimandritul, 1792"[4].

Alături de aceste mărturii ale unor legături materiale și culturale care au durat de-a lungul vremurilor între cele două țări, poporul român a manifestat întotdeauna o adîncă simpatie și solidaritate deplină față de lupta de eliberare națională și socială a poporului cipriot.

Ciprul — această insulă de verdeață și frumusețe, cum îi spunea Nicolae Iorga — a constituit încă din antichitate o atracție ispititoare pentru mulți străini, tentați de bogățiile ei naturale sau de poziția favorabilă pe care o ocupă la încrucișarea căilor comerciale ce leagă Europa, Africa și Asia. Istoriografia consemnează numeroase exemple care atestă că „insula florilor" a devenit deseori o „insulă a suferinței", ca urmare a cuceririi militare și a tranzacțiilor făcute pe seama locuitorilor ei.

Lungi perioade de timp, populația Ciprului a fost, pe rînd, îngenuncheată și asuprită de dorieni, perși, egipteni, romani, arabi, turci etc. În 1878, după pacea de la San Stefano și Berlin, Poarta otomană a încheiat un acord secret cu Anglia, în urma căruia Ciprul a fost trecut în stăpînirea „temporară" a acesteia din urmă. Ulterior, prin Tratatul de la Lausanne din 24 iulie 1923, Ciprul este încorporat Imperiului colonial britanic, statutul de colonie al insulei fiind, în esență, menținut pînă în 1959, cînd, în urma acordurilor de la Zürich și

---

[2] M. Beza. *Urme românești în Răsăritul ortodox*, 1937, ed. a II-a, p. 68.

[3] N. Iorga. *Portretele Domnilor noștri la muntele Athos*, în *Analele Academiei Române*.

[4] *Ibidem*.

Londra, Anglia, Grecia și Turcia au recunoscut independența statului cipriot, proclamată în mod oficial la 16 august 1960. La această dată, steagul englez a fost coborît, iar în întreaga țară au fost arborate steagurile noului stat.

Apariția pe harta lumii a Republicii Cipru a constituit rezultatul luptei îndîrjite a poporului cipriot pentru obținerea independenței naționale și un pas important înainte pe drumul lichidării totale și definitive a colonialismului, al propășirii economice și sociale a țării.

*

* *

Prin intermediul unor acțiuni diplomatice, al luărilor de poziție în cadrul O.N.U. și cu alte prilejuri, țara noastră a sprijinit și sprijină cu consecvență lupta poporului cipriot pentru cucerirea și consolidarea dreptului de a dispune singur de propriile sale destine, fără nici un amestec din afară. Guvernul român s-a pronunțat în repetate rînduri pentru rezolvarea crizei cipriote pe cale pașnică, prin tratative, în conformitate cu voința și aspirațiile poporului cipriot, pe baza respectului dreptului său la independență, suveranitate și integritate teritorială.

În legătură cu nota guvernului grec din 18 septembrie 1958 în problema Ciprului, guvernul român declara la 11 octombrie 1958 că „vechea și binecunoscuta politică bazată pe dictonul «dezbină și stăpînește», condamnată de istorie și discreditată în ochii popoarelor, este folosită de forțele interesate în menținerea dominației asupra Ciprului, pentru a crea artificial o stare de tensiune între populația greacă și turcă din insulă“ [5]. În continuare se arată că „poziția guvernului român în problema Ciprului, exprimată în repetate rînduri, este bine cunoscută și se întemeiază pe recunoașterea dreptului inalienabil al tuturor popoarelor la autodeterminare“. În declarație se sublinia, totodată, profunda simpatie a

[5] Declarația guvernului român în legătură cu nota guvernului grec din 18 septembrie 1958 în problema Ciprului, în *Scînteia* din 11 octombrie 1958.

poporului român față de lupta eroică pentru libertate a poporului cipriot și se releva faptul că exercitarea nestingherită a dreptului la autodeterminare ar crea condiții pentru dezvoltarea liberă și pentru prosperitatea unui popor cu străvechi tradiții de civilizație și cultură, ar duce la înlăturarea unui focar de încordare, contribuind la întărirea păcii și colaborării între popoarele din această zonă a Europei.

În august 1964, guvernul român și-a exprimat din nou poziția în problema cipriotă. Într-un mesaj adresat arhiepiscopului Makarios se sublinia că guvernul țării noastre „își reafirmă poziția exprimată anterior că problemele existente în legătură cu actuala situație din Cipru trebuie reglementate fără nici o imixtiune în treburile interne ale Republicii Cipru, pe calea pașnică a negocierilor, pentru a se găsi soluția care să permită poporului cipriot să reia cursul normal al vieții și activității sale“ [6].

În cadrul dezbaterilor din Organizația Națiunilor Unite consacrate problemei Ciprului, reprezentanții țării noastre s-au pronunțat cu consecvență și fermitate în favoarea cauzei poporului cipriot, pentru a-și hotărî singur soarta, în conformitate cu interesele sale naționale. Astfel, în cadrul sesiunii din 1960 a Adunării Generale a O.N.U., reprezentantul țării noastre a salutat primirea Republicii Cipru ca membră a O.N.U. [7]

Cu prilejul incidentelor care au avut loc în Cipru în toamna anului 1967, soldate cu numeroase victime, guvernul Republicii Socialiste România s-a adresat guvernelor Ciprului, Turciei și Greciei, exprimîndu-și îngrijorarea față de situația încordată care amenință pacea în această regiune [8].

Acțiunea guvernului român a fost determinată — așa cum se comenta în ziarul *Scînteia* [9] — de faptul că recrudescența crizei cipriote afecta, în mod evident, atmosfera politică în Balcani, popoarele din această zonă geografică fiind profund interesate în dezvoltarea unor

---

[6] *Scînteia* din 13 august 1964.
[7] Documente oficiale O.N.U. A/PV 876 din 28 septembrie 1960.
[8] *Scînteia* din 30 noiembrie 1967.
[9] *Ibidem.*

raporturi de bună vecinătate și colaborare între ele, în îmbunătățirea continuă a climatului politic din Balcani și din întreaga lume. Adresîndu-se guvernelor statelor implicate în „criza cipriotă", guvernul român făcea apel la calm și înțelepciune, subliniind că problemele litigioase nu trebuie rezolvate prin forță, prin metoda faptului împlinit, ci numai pe calea înțelegerii, a rațiunii, prin negocieri pașnice, în interesul tuturor popoarelor din această regiune. Într-un interviu acordat presei din Turcia, la 11 aprilie 1970, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu a declarat : „Apreciez că asigurarea independenței și integrității Ciprului constituie un factor primordial pentru rezolvarea problemelor Ciprului de către însăși populația cipriotă — fie greacă sau turcă —, pentru conviețuirea în pace și înțelegere. În același timp, un Cipru independent va fi un factor activ de pace și colaborare în Balcani și în Europa" [10].

Cu referire la evoluția evenimentelor din Cipru, în comunicatul comun dat publicității la 17 aprilie 1970, în urma vizitei în România a președintelui Republicii Turcia, între altele, s-a menționat că „...Cei doi președinți au manifestat preocupare față de aceste evoluții și reafirmînd poziția lor în legătură cu independența Ciprului au exprimat speranța că situația va evolua în mod pozitiv, pe calea mijloacelor pașnice, către o soluție care să țină seama de interesele legitime ale tuturor părților interesate" [11].

La 17 noiembrie 1972, în comunicatul de presă referitor la vizita secretarului general al Partidului Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru (AKEL), Ezekias Papaioannu, la secretarul general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, s-au menționat următoarele : „...Reprezentanții celor două partide au reafirmat atașamentul lor față de dreptul imprescriptibil al fiecărui popor de a-și hotărî nestînjenit destinele fără ingerințe din exterior. În acest cadru, s-a subliniat dreptul poporului

[10] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 750.

[11] *Pentru securitate și cooperare internațională*, vol. II, București, Editura politică, 1972, p. 457—458.

cipriot de a decide singur calea dezvoltării viitoare, pe baza asigurării independenței și suveranității Ciprului, în interesul întregului popor cipriot...“ [12]

Poziția consecventă a României de sprijinire a luptei poporului cipriot pentru a-și hotărî singur destinele a fost apreciată în diverse ocazii de către diferite personalități cipriote. Într-un interviu acordat unui ziarist român, președintele Ciprului, Makarios, a declarat între altele : „...Noi sîntem foarte recunoscători României pentru sprijinul pe care ni l-a acordat în momentele grele și pe care ni-l acordă în continuare...“ [13]

*

* *

După proclamarea independenței Ciprului, arhiepiscopul Makarios, președintele republicii și șeful guvernului cipriot, a adresat conducerii de stat românești un mesaj prin care îi aducea la cunoștință importantul eveniment. La 19 august 1960, în mesajul de răspuns adresat se menționa, printre altele, că guvernul român „declară că recunoaște Republica Cipru ca stat independent și că, în dorința de a dezvolta relații prietenești și de colaborare cu noul stat, este gata să stabilească relații diplomatice cu Republica Cipru“ [14]. În telegrama de răspuns din 30 august 1960, președintele Ciprului sublinia că împărtășește dorința de a dezvolta relații prietenești și de colaborare între cele două țări și că a luat notă de recunoașterea de către guvernul român a Republicii Cipru ca stat independent și de dorința de a stabili relații diplomatice [15].

După acest schimb de mesaje, între cele două țări au avut loc negocieri cu privire la stabilirea de relații diplomatice. Consemnînd rezultatul acestor tratative, comunicatul publicat la 13 noiembrie 1960 arăta că, „în urma discuțiilor avute între reprezentanții țării noastre și Republica Cipru la Atena în noiembrie 1960, s-a căzut

---

[12] *Scînteia* din 17 noiembrie 1972.
[13] *Lumea* nr. 7 din 8 februarie 1973.
[14] *Scînteia* din 19 august 1960.
[15] *Scînteia* din 30 august 1960.

de acord să se stabilească relații diplomatice între cele două țări la nivel de ambasade și să se facă schimb reciproc de ambasadori" [16]. Presa și televiziunea din cele două țări, precum și marile agenții de presă străine au comentat favorabil acest eveniment.

La 6 martie 1961, Mircea Bălănescu a fost numit prin decret primul ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Cipru, cu reședința permanentă la Atena [17]. După terminarea misiunii primului reprezentant diplomatic român în Cipru, la 26 octombrie 1968, Francisc Păcurariu, ambasador în Grecia, și-a depus scrisorile de acreditare președintelui Republicii Cipru [18].

Misiunea diplomatică a țării noastre la Nicosia este condusă în prezent, de un însărcinat cu afaceri ad-interim. Republica Cipru nu are misiune permanentă la București ; la 9 aprilie 1970, primul ambasador cipriot în România, Nikos Krandiotis, cu reședința la Atena, și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România [19].

Stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări și deschiderea misiunii noastre diplomatice la Nicosia au permis reluarea legăturilor tradiționale dintre cele două popoare, dezvoltarea și diversificarea lor pe plan politic, economic și cultural-științific.

Vizitele reciproce ale unor personalități din cele două țări au prilejuit contacte utile și au contribuit la o mai bună cunoaștere a preocupărilor și tradițiilor din cealaltă țară. Menționăm, în acest sens, vizita în țara noastră în 1961 a unei delegații parlamentare cipriote, la invitația grupului român al Uniunii interparlamentare. La plecarea din România, E. Frangos, șeful delegației parlamentarilor ciprioți, a făcut — în cadrul unei declarații de presă — aprecieri elogioase cu privire la realizările poporului român, exprimînd, totodată, dorința de a contribui la întărirea și dezvoltarea prieteniei și colaborării dintre cele două țări. De asemenea, în octombrie 1962, țara noastră a găzduit pe președintele Ca-

[16] *Scînteia* din 13 noiembrie 1960.
[17] *Buletinul oficial* nr. 7 din 10 martie 1961, p. 127.
[18] *Scînteia* din 28 octombrie 1968.
[19] *Scînteia* din 10 aprilie 1970.

merei Reprezentanților a Parlamentului cipriot, G. Cleridis.

Dintre oaspeții ciprioți care ne-au mai vizitat țara remarcăm de asemenea : delegația Uniunii progresiste țărănești, secretarul general al Uniunii lucrătorilor din comerț, unele delegații care au participat în calitate de observatori la întîlnirea Comitetului de colaborare balcanică, președintele Asociației juriștilor, Lefkos Kleridis, care a luat parte în 1969 la colocviile privind problemele cooperării și securității europene organizate de Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale (A. D. I. R. I.) din Republica Socialistă România.

În cadrul schimburilor de vederi organizate între ministerele afacerilor externe din cele două țări, în perioada 4—8 ianuarie 1972 a vizitat România Ch. Veniamin, director general, locțiitorul ministrului afacerilor externe al Ciprului.

În Republica Cipru s-au deplasat, cu diferite ocazii, unele delegații românești, dintre care amintim : delegația Ministerului Economiei Forestiere (la nivel de ministru adjunct), care a luat parte la studiile de silvicultură, cu prilejul sesiunii a 13-a a Comisiei europene a pădurilor (mai 1967), reprezentanți ai Consiliului Superior al Agriculturii, care au participat la al IV-lea congres al Uniunii țăranilor ciprioți de stînga (E.K.A.).

Între 12—15 septembrie 1972 a avut loc vizita în Cipru a adjunctului ministrului afacerilor externe, Vasile Gliga, pentru schimburi de vederi cu reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe cipriot.

Relațiile economice româno-cipriote se desfășoară pe baza Acordului comercial de lungă durată semnat la Nicosia la 19 iunie 1962 și a protocoalelor anuale de schimb de mărfuri și plăți.

Spre deosebire de trecut, cînd comerțul dintre cele două țări se reducea doar la cîteva produse, actualele liste de schimburi includ o gamă mai largă de mărfuri. La exportul românesc de ulei de floarea-soarelui, lăzi de fag, sticlărie, se mai adaugă mașini și unelte agricole, mașini de prelucrat lemn și metale, motoare electrice, compresoare, medicamente etc. Cu prilejul semnării, în 1967, a unui nou protocol, prin care s-a reînnoit Acordul comercial și de plăți tip clearing dintre

cele două țări, gama mărfurilor românești la export s-a lărgit cu noi produse, ca : tractoare, carbid, anvelope, produse chimice, textile etc. Importul nostru din Cipru cuprinde citrice, ulei de măsline, piei de oi și capre, azbest etc.

Dinamica schimburilor comerciale cu Cipru a cunoscut în ultimul deceniu o curbă ascendentă ; astfel, dacă în 1960, volumul global al importurilor și exporturilor dintre cele două țări a înregistrat valoarea de 5,2 milioane de lei valută, în 1972 totalul schimburilor în ambele sensuri a atins cota de 19,1 milioane de lei valută [20], existînd posibilități reale pentru dezvoltarea și diversificarea în continuare a comerțului dintre cele două țări. Pentru a favoriza exportul românesc pe piața cipriotă, întreprinderile de comerț exterior din țara noastră participă la Tîrgul internațional de mărfuri de la Nicosia, organizează expoziții proprii și trimit periodic delegații pentru încheierea unor noi tranzacții. Pe de altă parte, un număr sporit de oameni de afaceri ciprioți ne-au vizitat țara în ultimii ani, încheind noi contracte comerciale cu partenerii români.

Încheierea acordului de colaborare culturală dintre cele două țări la 6 ianuarie 1972 și semnarea programului de schimburi cultural-științifice la 1 august 1972 au creat cadrul juridic necesar desfășurării schimburilor în acest domeniu pe baze organizate și cu perspectivă.

Interesul față de creația spirituală a popoarelor român și cipriot s-a concretizat în organizarea reciprocă a unor variate manifestări culturale, științifice, sportive etc. printre care spectacolele ansamblurilor C.C. al U.T.C. și „Ciocîrlia" au întrunit aprecierile elogioase ale publicului cipriot. Țara noastră a fost vizitată de o formație artistică din Cipru, care a participat la Festivalul tineretului din zona balcanică și a Mării Adriatice, precum și de personalități din viața cultural-artistică. Schimburile reciproce de ziariști s-au concretizat prin consemnarea în presă a impresiilor culese privind preocupările și obiceiurile celor două popoare.

---

[20] *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, București, 1972.

Expozițiile de diferite genuri organizate în orașele Ciprului, galele filmului, precum și alte manifestări culturale românești au făcut cunoscute publicului cipriot valorile materiale și spirituale create de poporul român. Menționăm, între altele, montarea de către teatrul OTHAK din Nicosia a piesei lui Alexandru Mirodan *Celebrul 702*, unanim elogiată în rîndul spectatorilor și al presei de specialitate.

Prin intermediul U.N.E.S.C.O., țara noastră a acordat un număr de burse de studii în domenii de interes pentru partea cipriotă.

Relațiile consulare și turistice dintre R. S. România și Republica Cipru au căpătat un cadru organizat prin încheierea la 12 aprilie 1973 a acordului privind desființarea vizelor și, la 2 mai 1973, a acordului de colaborare în domeniul turismului precum și a altor convenții și înțelegeri guvernamentale.

Un teren propice pentru o rodnică colaborare între România și Cipru îl constituie Organizația Națiunilor Unite și organismele sale specializate. Menționăm că, împreună cu alte state, cele două țări au fost coautoare la rezoluția adoptată la cea de-a XVII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din 1962, în legătură cu examinarea principiilor de drept internațional privind relațiile de prietenie și colaborare între state, conform Cartei O.N.U.

De asemenea, la cea de-a XVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din 1963, România și Cipru au fost coautoare la rezoluția privind teritoriile administrate de Portugalia.

*

* *

Stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări, deschiderea misiunii diplomatice române la Nicosia, încheierea unor înțelegeri guvernamentale pe linie economică, cultural-științifică, consulară și de turism au creat premise favorabile pentru o evoluție ascendentă a schimburilor bilaterale în toate domeniile de activitate.

Contactele directe între reprezentanții României și Ciprului, schimburile economice și cultural-artistice ro-

mâno-cipriote, sprijinul politico-diplomatic acordat de țara noastră cauzei drepte a poporului cipriot se încadrează, în mod firesc, în procesul care se desfășoară în prezent tot mai intens, de amplificare a relațiilor interstatale. În acest fel, cele două țări își aduc contribuția la îmbunătățirea climatului politic în Europa, la cauza păcii și cooperării internaționale.

Ion Nicolae

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

COASTA DE FILDEŞ

Relaţiile diplomatice dintre Republica Socialistă România şi Republica Coasta de Fildeş sînt de dată recentă, după cum de dată recentă este şi obţinerea independenţei de către această ţară africană.

Republica Coasta de Fildeş este situată în Africa de vest, se întinde pe o suprafaţă de 319 822 km. p. şi are o populaţie de aproximativ 4 milioane de locuitori. Scăldată la sud de apele Oceanului Atlantic, Coasta de Fildeş se învecinează cu republicile Liberia, Guineea, Mali, Volta Superioară şi Ghana.

Ca urmare a luptei de eliberare desfăşurate de poporul ivorian, Coasta de Fildeş, fostă colonie franceză, şi-a dobîndit independenţa la 7 august 1960 şi, la numai cîteva zile după aceasta, România a recunoscut-o ca stat independent şi suveran.

Exprimînd năzuinţa ambelor ţări de a dezvolta relaţii normale între ele, reprezentanţii României şi ai Coastei de Fildeş au avut numeroase contacte la Londra, Berna şi în alte capitale în vederea stabilirii relaţiilor diplomatice. În decursul anilor 1965 şi 1966, diplomaţi ai Coastei de Fildeş au vorbit diplomaţilor români despre dorinţa ţării lor de a stabili relaţii diplomatice cu România şi au luat cunoştinţă de interesul reciproc manifestat de ţara noastră în această direcţie.

Un moment important în desfăşurarea relaţiilor de prietenie dintre cele două ţări l-a constituit vizita pe care o delegaţie română condusă de Mircea Ocheană, ambasador extraordinar şi plenipotenţiar în Ministerul Afacerilor Externe, reprezentant al preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a fă-

cut-o în Republica Coasta de Fildeș în august 1966, pentru a participa la festivitățile organizate cu ocazia celei de-a VI-a aniversări a proclamării independenței acestei țări. În mesajul adresat cu această ocazie președintelui Republicii Coasta de Fildeș, Felix Houphouët Boigny, și transmis de delegație, șeful statului român își exprima speranța că relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Coasta de Fildeș se vor dezvolta în interesul ambelor popoare.

Delegația română s-a bucurat de atenție din partea conducătorilor ivorieni, a fost primită de președintele republicii, a făcut vizite la Ministerul Afacerilor Externe și a avut întîlniri cu alte personalități din Coasta de Fildeș. În timpul vizitei, delegația română a putut constata la fața locului rezultatele pozitive ale eforturilor făcute de poporul Coastei de Fildeș în primii șase ani de existență independentă ; de asemenea, delegația a constatat interesul pe care conducătorii și poporul acestei republici îl manifestă față de România și dorința lor ca relațiile cu țara noastră să se dezvolte.

Ca urmare a interesului reciproc manifestat de cele două țări, au fost inițiate tratative directe pentru stabilirea relațiilor diplomatice. Aceste tratative s-au desfășurat la New York între reprezentanții permanenți ai României și Coastei de Fildeș la O.N.U. La 14 aprilie 1967, referindu-se la discuțiile anterioare, reprezentantul ivorian a comunicat reprezentantului român că guvernul țării sale este gata să procedeze la stabilirea relațiilor diplomatice cu Republica Socialistă România.

În urma tratativelor, cei doi reprezentanți au pus de acord un comunicat comun privind stabilirea relațiilor diplomatice, pe care, în virtutea împuternicirilor primite de la cele două guverne, l-au semnat la 17 mai 1967. Iată textul Comunicatului comun, publicat simultan la București și Abidjan la 18 mai 1967 :

„În dorința de a realiza o mai bună cunoaștere reciprocă și de a dezvolta cooperarea între cele două țări ale lor pe baza respectării reciproce a suveranității și integrității teritoriale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, Guvernul Republicii So-

cialiste România și Guvernul Republicii Coasta de Fildeș au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [1].

Stabilirea relațiilor diplomatice a constituit doar un pas, desigur important, pe calea dezvoltării multilaterale a legăturilor de colaborare și cooperare între cele două țări. În mesajul adresat președintelui Coastei de Fildeș în august 1967, cu ocazia celei de-a VII-a aniversări a proclamării independenței, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România își exprima din nou convingerea că relațiile dintre România și Coasta de Fildeș se vor dezvolta spre binele ambelor popoare, al înțelegerii și păcii în lume [2]. Aceeași dorință a fost exprimată și de reprezentanții ivorieni. Astfel, în octombrie 1967, ministrul afacerilor externe al Coastei de Fildeș, într-o convorbire cu ministrul român al afacerilor externe sublinia dorința și intenția țării sale de a dezvolta relațiile cu țările socialiste din Europa, inclusiv cu România.

Au fost făcuți primii pași și în direcția dezvoltării relațiilor economice între cele două țări. În august 1967, o delegație a Ministerului Comerțului Exterior al României formată din directori, consilieri și specialiști economiști a făcut o vizită în Republica Coasta de Fildeș pentru a prospecta piața acestei țări în vederea viitoarei dezvoltări a schimburilor comerciale și a cooperării economice.

În iunie 1968 și în aprilie 1971, delegații ale Ministerului Comerțului Exterior au vizitat din nou Coasta de Fildeș, purtînd discuții, la diferite niveluri, cu privire la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

*
* *

Existența relațiilor diplomatice între România și Coasta de Fildeș, promovarea de către cele două țări în politica externă a principiilor respectării suveranității și

[1] *Scînteia* și *Fraternité Matin* din 18 mai 1967.
[2] *Scînteia* din 19 august 1967.

independenței naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, dorința manifestată de ambele părți de a dezvolta legăturile politice, economice, tehnico-științifice și culturale reprezintă o bună premisă pentru lărgirea colaborării și cooperării între cele două țări.

Costache Zavu

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

COLUMBIA

(Republica Unitară Columbia)

Un complex de împrejurări geografice şi istorice a constituit, mult timp, un obstacol în calea dezvoltării timpurii a relaţiilor dintre poporul român şi cel columbian, ca, dealtfel, şi cu celelalte naţiuni ale comunităţii latino-americane. Distanţa mare dintre cele două ţări, situate la extremităţile estică şi vestică ale lumii latine, izolarea la care a fost supus secole de-a rîndul poporul român ca urmare a prezenţei otomane în Balcani, au fost tot atîţia factori care au împiedicat dezvoltarea unor legături permanente între România şi Columbia în secolele trecute.

În pofida acestor condiţii nefavorabile, cele două popoare au căutat întotdeauna, pe măsura posibilităţilor, să se apropie, să-şi facă cunoscute unul altuia existenţa şi schimbările intervenite în viaţa lor. Informaţii sumare despre descoperirea Lumii noi şi bogăţiile acestui continent au circulat în principatele române încă din secolul al XVIII-lea, în scrierile cronicarilor. Ele se înmulţesc în primele decenii ale secolului al XIX-lea, odată cu obţinerea independenţei de stat a Columbiei şi a celorlalte republici latino-americane. Ziarele şi revistele româneşti (*Albina Românească*, *Curierul Românesc*, *Icoana Lumei* etc.) preiau cu tot mai multă frecvenţă articole, memorii, descrieri geografice apărute în presa apuseană despre Columbia sau alte state latino-americane. [1]

Ca şi în cazul celorlalte state latino-americane, contactele oficiale româno-columbiene s-au stabilit încă

[1] Vezi Virgil Cândea, Constantin I. Turcu. *România şi America Latină*, Bucureşti, Editura politică, 1970, p. 20.

din primele momente ale cuceririi independenței României. În 1880, răspunzînd notificării privind proclamarea independenței de stat a României, președintele Statelor Unite ale Columbiei, Rafael Nuñez, își exprima „satisfacția și bucuria" în legătură cu acest eveniment și sublinia că guvernul și poporul columbian „vor folosi cu plăcere orice ocazie favorabilă pentru a promova stabilirea și cultivarea de relații cordiale și de prietenie între cele două țări" [2].

Declarații similare s-au făcut și cu ocazia schimbului de scrisori dintre cele două state efectuat în 1881, cînd România a notificat proclamarea sa ca regat [3].

După stabilirea primelor contacte oficiale între guvernele român și columbian, ambele părți au manifestat interes pentru oficializarea relațiilor consulare între cele două țări. Din documentele existente reținem ofertele lui Ernesto Michelsen Mantilla din 8 martie 1916, și ale lui Ernesto Esquerra Serrana din 13 septembrie 1921 și 27 martie 1922 de a reprezenta — în calitate de consuli onorifici — interesele României în Columbia. În același cadru de preocupări, într-un raport din 17 decembrie 1938 al Legației României din Mexic, însărcinatul cu afaceri român la Ciudad de Mexico, Vintilă Petală, propunea înființarea, începînd cu data de 1 februarie 1939, a unui consulat de categoria a II-a la Bogota, sugerînd să fie numit în această funcție Daniel Arias Argaez [4].

Aceste încercări, neconcretizate la timpul respectiv, pregătesc terenul pentru înființarea unui consulat general onorific al României la Bogota, acțiune finalizată la 1 septembrie 1940. Persoana desemnată ca titular al noului oficiu consular român a fost Julio Pardo Davila [5]. Crearea acestui consulat a reprezentat o etapă importantă în cunoașterea reciprocă și dezvoltarea legăturilor economice și culturale. În această perioadă s-au efectuat și primele operațiuni comerciale româno-columbiene.

---

[2] Arhiva M.A.E., fond Războiul de independență, vol. 93, p. 279.

[3] Arhivele statului, fond Casa regală, dosar 44/1 881.

[4] Arhiva M.A.E., fond 75, vol. 13. Decret de numire nr. 2 656 din august 1940.

[5] *Ibidem*, fond 75, vol. 13 (D. 32). Nota Legației României la Washington nr. 4 780/C 26 din 19 noiembrie 1940.

*
* *

Relațiile româno-columbiene, întrerupte în timpul celui de-al doilea război mondial, au fost reluate în perioada postbelică și intensificate în ultimii ani. Importanța pe care a căpătat-o după război Columbia și America Latină, în general, în economia, politica și cultura mondială, condițiile noi de viață ale poporului român și politica sa de dezvoltare a relațiilor cu toate statele lumii, indiferent de regimul lor social-politic, au permis realizarea unui schimb mai larg de informații și contacte directe între cele două țări, favorizînd o mai bună cunoaștere și apropiere pe calea colaborării internaționale și a dezvoltării relațiilor lor economice, culturale, parlamentare și politico-diplomatice.

În primii ani de după război în cadrul relațiilor româno-columbiene s-au desfășurat unele acțiuni, care, deși sporadice, au stimulat interesul pentru cunoașterea reciprocă. Astfel s-au depus eforturi pentru cunoașterea și difuzarea artei și culturii columbiene în România, cum este apariția în 1961, cu concursul unor literați români de renume, cum ar fi Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Maria Banuș, a *Antologiei poeziei latino-americane* [6], care reunește între cei 84 de poeți de pe continent tratați în paginile sale și o serie de autori columbieni reprezentativi. De asemenea, cititorii români au avut prilejul să cunoască o serie de capodopere ale literaturii columbiene traduse în limba română, între care romanul *La Voragine* (*Viltoarea*) a lui Jose Eustacio Rivera [7], apărut în 1968, sau lucrarea lui Gabriel García Marqués *Colonelului n-are cine să-i scrie*, apărută în 1967 [8].

---

[6] *Antologia poeziei latino-americane*, București, Editura pentru literatură universală, 1962 ; vezi și Iorgu Iordan, Paul Alexandru Georgescu. *Los Estudios Hispánicos en Rumania*, București, 1962, p. 27.

[7] Jose Eustacio Rivera. *Viltoarea*, București, Editura pentru literatură universală, 1968.

[8] Gabriel García Marqués. *Colonelului n-are cine să-i scrie*, Editura pentru literatură universală, București, 1967.

Pe linia unei mai bune cunoaşteri reciproce se înscrie şi schimbul de vizite în diverse domenii promovat în ultimele decenii între România şi Columbia. În anii 1959 şi 1963 ne-au vizitat ţara două delegaţii parlamentare columbiene. În 1961 a efectuat o vizită în România ziaristul Enrique Milan de la ziarul El Tiempo, unul din cele mai importante organe de presă columbiene.

O serie de delegaţii române au vizitat, la rîndul lor, Columbia. În 1967, o delegaţie a Ministerului Comerţului Exterior a purtat discuţii fructuoase cu oficialităţile columbiene în favoarea intensificării relaţiilor economice între cele două ţări.

În dorinţa reciprocă de cunoaştere şi apropiere, de dezvoltare a raporturilor lor bilaterale, România şi Columbia au stabilit, la 15 noiembrie 1967, relaţii diplomatice la rang de ambasadă. Comunicatul comun dat publicităţii cu acest prilej subliniază : „În dorinţa de a promova o mai bună înţelegere reciprocă şi de a dezvolta cooperarea între cele două ţări, pe baza respectării mutuale a suveranităţii, integrităţii teritoriale, egalităţii în drepturi şi neamestecului în treburile interne, Guvernul Republicii Socialiste România şi Guvernul Columbiei au hotărît să stabilească relaţii diplomatice la rang de ambasadă“ [9].

Ulterior, relaţiile dintre România şi Columbia, bazate pe principiile unanim acceptate ale convieţuirii internaţionale, au cunoscut o dezvoltare continuă. În luna septembrie 1968 a vizitat Columbia o delegaţie economică guvernamentală română condusă de vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, Gheorghe Rădulescu. Vizita a confirmat interesul reciproc pentru intensificarea schimburilor economice, corespunzător nivelului atins de relaţiile bilaterale.

În Comunicatul comun semnat cu această ocazie, cele două părţi şi-au exprimat, între altele, „satisfacţia pentru dezvoltarea pozitivă a relaţiilor dintre România şi Columbia, manifestînd interes pentru a le lărgi şi mai mult în viitor“. Părţile au constatat cu satisfacţie că există interes şi posibilităţi pentru dezvoltarea relaţiilor de cooperare economică şi tehnică între România şi Co-

[9] *Scînteia* din 16 noiembrie 1967.

lumbia în domeniile industriei petroliere, miniere, chimice, petrochimice și al agriculturii [10].

Cu prilejul vizitei, s-au semnat între cele două țări importante acorduri economice (un acord de cooperare economică și tehnică și un acord comercial și de plăți), care creează premisele intensificării relațiilor în acest domeniu [11].

Un moment important în relațiile româno-columbiene l-a constituit vizita în Columbia a ministrului afacerilor externe al României la invitația oficială a omologului său columbian realizată între 17 și 20 octombrie 1968. Cu această ocazie, ministrul afacerilor externe român a purtat discuții cu președintele Republicii Columbia, Carlos Lleras Restrepo, cu ministrul de externe și alte oficialități.

În cursul convorbirilor și în Comunicatul comun dat publicității, părțile au subliniat dorința reciprocă de a depune toate eforturile pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale. Pe această linie s-a convenit că o cale potrivită pentru o mai bună cunoaștere reciprocă, pentru consolidarea și dezvoltarea raporturilor bilaterale ar fi deschiderea de misiuni diplomatice și acreditarea de ambasadori în capitalele celor două țări.

Cu ocazia vizitei s-a semnat, la 18 octombrie 1968, la Bogota [12], un acord de colaborare culturală între România și Columbia. El dă curs dorinței celor două țări de a promova cunoașterea reciprocă a rezultatelor obținute de popoarele român și columbian în dezvoltarea culturii, științei, învățământului, artei, sănătății, presei, radiodifuziunii și televiziunii, cinematografiei etc.

În ultimii ani raporturile bilaterale politico-diplomatice, economice, culturale au cunoscut o evoluție rapidă. În cursul anului 1970 a avut loc acreditarea de ambasadori ai celor două țări cu reședința în capitalele unor state apropiate. Ulterior, în vederea continuei dezvoltări a relațiilor bilaterale s-au deschis ambasadele celor

---

[10] *Scînteia* din 28 septembrie 1968.
[11] *Ibidem.*
[12] Textul acordului în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 13 din 28 ianuarie 1969.

două state la București și Bogota conduse de însărcinați cu afaceri a.i. Deschiderea ambasadei columbiene la București a avut loc la 17 septembrie 1972 iar a celei române în Bogota la 19 martie 1973.

Pe linia schimburilor de vizite, în ultimii ani s-au desfășurat contacte deosebit de semnificative pentru stadiul și perspectivele largi de dezvoltare a relațiilor bilaterale. Un oaspete de seamă, fostul președinte al Republicii Columbia, Carlos Lleras Restrepo, ne-a vizitat țara în februarie 1971 în fruntea grupului de experți ai comitetului special pentru reforma agrară din cadrul F.A.O. Fostul președinte al Columbiei a fost primit de către președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și de ministrul afacerilor externe român.

Tot în anul 1971 a avut loc un schimb de delegații parlamentare între cele două țări. Delegația Congresului columbian a vizitat România în luna iunie 1971, iar cea a Marii Adunări Naționale, condusă de președintele Comisiei de politică externă a vizitat Columbia în luna decembrie 1971, la invitația Congresului din această țară.

Cu ocazia vizitei parlamentarilor români la Bogota a luat ființă în cadrul Universității Jorge Tadeo Lozano din Bogota Casa prieteniei columbiano-române.

O creștere însemnată au cunoscut, de asemenea, schimburile comerciale dintre cele două țări. România exportă în Columbia autoturisme de teren, autocamioane, produse chimice etc. primind în schimb cafea, bumbac, fibre și alte produse tradiționale. Există preocuparea de a importa din Columbia și articole manufacturate.

Pentru a studia posibilitățile existente de intensificare și diversificare a relațiilor economice reciproce, în luna mai 1972, a vizitat Columbia o delegație economică guvernamentală română, condusă de ministrul secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior.

Legăturile tradiționale dintre popoarele român și columbian sînt continuate pe un plan superior în zilele noastre. Pe măsură ce țara noastră obține noi succese în edificarea societății noi, socialiste, și se afirmă ca un factor tot mai activ al vieții internaționale, iar poporul

columbian, la rîndul său, avansează în direcția emancipării sale economice și politice, se lărgește baza colaborării dintre popoarele noastre pe plan bilateral, ca și pe arena internațională, pe baza principiilor suveranității și independenței naționale, ale egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Gheorghe R. Burlacu

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA POPULARĂ CONGO

Republica Populară Congo este situată în partea centrală a Africii și se învecinează cu Republica Gabon, Camerun, Republica Centrafricană, Zair, enclava Cabinda și Oceanul Atlantic. Are o climă ecuatorială cu două anotimpuri (uscat și ploios), cu o temperatură medie de 24°. Se întinde pe o suprafață de 342 000 km. p. și are o populație de 1 milion de locuitori, de origine bantu, împărțiți în patru triburi etnice (kongo — 49%, také — 20%, bobangui — 16%, gabonezi — 15%).

Pe actualul teritoriu al Republicii Populare Congo a descins în 1482 portughezul Diego Cao, conaționalii acestuia rămînînd în Congo timp de mai multe secole.

După Conferința de la Berlin din 26 februarie 1885, Congo devine colonie franceză.

Dispunînd de însemnate bogății naturale și fiind așezat la încrucișarea drumurilor de tranzit, Congo cunoaște o continuă dezvoltare, orașul Brazzaville devenind principalul centru al Africii Ecuatoriale Franceze și sediu al organelor de administrație colonială.

După cel de-al doilea război mondial, ca rezultat al luptei maselor populare, în septembrie 1958, Congo devine stat autonom în cadrul comunității franceze și se proclamă republică la 28 noiembrie același an, cîștigîndu-și independența la 15 august 1960. La 20 septembrie 1960 este admis în O.N.U.

La 31 decembrie 1968, statul congolez se proclamă republică populară, condusă de un Consiliu al Revoluției, al cărui președinte devine comandantul Marien N'Gouabi. La aceeași dată ia ființă Partidul Congolez al Muncii (P.C.M.), partid unic de guvernămînt.

România a recunoscut Republica Populară Congo la 15 august 1960 [1] și a stabilit cu aceasta relații diplomatice la rang de ambasadă la 21 august 1966.

Stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări a avut loc la Brazzaville, cu prilejul vizitei unei delegații de partid și guvernamentale din România, prin semnarea unui comunicat comun româno-congolez [2].

La 7 martie 1968, guvernul de la Brazzaville și-a dat agrementul pentru acreditarea în Republica Populară Congo a ambasadorului român Alexandru Tujon, cu sediul la Kinshasa, care și-a prezentat scrisorile de acreditare la 3 mai 1968 [3].

Cu prilejul celei de-a treia aniversări a revoluției congoleze (1966), la invitația partidului Mișcarea Națională a Revoluției (M.N.R.), o delegație de partid și guvernamentală a țării noastre a participat la festivitățile de la Brazzaville, bucurîndu-se de o atenție deosebită din partea conducerii de partid și de stat. Delegația română a fost primită de către A. Massamba Debat, secretar general al partidului M.N.R., pe atunci președinte al republicii, de către primul ministru al țării și ministrul de externe congolez. În timpul șederii la Brazzaville, delegația română a mai purtat convorbiri și cu miniștrii comerțului, informațiilor și alte personalități congoleze.

Delegația română a transmis cu această ocazie președintelui Republicii Populare Congo un mesaj de felicitare din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și invitația din partea C.C. al P.C.R. ca o delegație congoleză de partid să viziteze țara noastră la o dată convenabilă.

Dînd curs acestei invitații, conducerea de partid a M.N.R. a trimis în România, în august 1967, o delegație de partid condusă de un membru al Biroului Politic și secretar al C.C. al Mișcării Naționale a Revoluției.

Convorbirile oficiale purtate în timpul vizitei la București a delegației de partid și de stat congoleze, într-o atmosferă de înțelegere și prietenie, au pus și mai puternic în evidență că legăturile dintre cele două țări

---

[1] *Scînteia* din 18 august 1960.
[2] *Scînteia* din 21 august 1966.
[3] *Scînteia* din 4 mai 1968.

se îndreaptă pe făgaşul dorit de ambele popoare. A reieşit că atît România, cît şi Republica Congo năzuiesc spre lărgirea sferei colaborării lor, spre diversificarea şi lărgirea relaţiilor existente. Cele două părţi au convenit să facă un schimb de delegaţii de experţi, care să studieze posibilităţile concrete de dezvoltare a relaţiilor dintre cele două ţări şi să facă propuneri guvernelor lor privind extinderea schimburilor comerciale, realizarea cooperării economice şi tehnice, a colaborării cultural-ştiinţifice.

Între 13 şi 15 august 1968, o delegaţie guvernamentală română a participat la festivităţile de la Brazzaville prilejuite de cea de-a V-a aniversare a revoluţiei congoleze.

În noiembrie 1969, la invitaţia preşedintelui Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, ne-a vizitat ţara primul ministru congolez, în fruntea unei delegaţii guvernamentale.

Cu prilejul convorbirilor, care s-au desfăşurat într-o atmosferă de cordialitate şi înţelegere reciprocă, cei doi prim-miniştri s-au informat asupra activităţii şi preocupărilor celor două state şi popoare, au analizat problemele colaborării bilaterale şi au făcut un schimb de păreri cu privire la unele probleme ale situaţiei internaţionale.

În urma discuţiilor purtate au fost semnate : un acord de cooperare economică şi tehnică [4], un acord de colaborare cultural-ştiinţifică [5] şi un acord comercial pe termen lung [6].

Cele două părţi au apreciat că acordurile încheiate constituie o bază pentru extinderea şi diversificarea relaţiilor bilaterale între Republica Socialistă România şi Republica Populară Congo, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii şi cooperării internaţionale.

În vederea creării unor condiţii cît mai favorabile aplicării documentelor semnate, cei doi prim-miniştri au stabilit, de comun acord, să se întreprindă măsurile necesare pentru a se proceda în cel mai scurt timp la

---

[4] *Buletinul oficial*, nr. 5/1970.
[5] *Buletinul oficial*, nr. 94/1970.
[6] *Buletinul oficial*, nr. 14/1970.

schimb de ambasadori cu reşedinţa în capitalele celor două ţări.

Drept urmare, la 4 septembrie 1970, Republica Populară Congo a deschis ambasadă la Bucureşti, iar la 7 martie 1971 România a deschis ambasadă la Brazzaville, conduse de ambasadori rezidenţi.

În luna mai 1970, efectuînd o călătorie prin mai multe state din Africa, ministrul afacerilor externe al ţării noastre a întreprins o vizită oficială la Brazzaville, unde a purtat convorbiri cu omologul său congolez asupra unor probleme de interes reciproc. În timpul vizitei, a fost semnat protocolul primei sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică şi tehnică, fiind adoptat şi statutul acestui organism. Semnarea protocolului a fost apreciată de către ambele părţi ca o formă concretă de manifestare a bunelor relaţii dintre cele două ţări.

În perioada 13—16 mai 1971, Republica Populară Congo a fost vizitată de o delegaţie economică guvernamentală română condusă de Ion Păţan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. Şeful delegaţiei române a avut convorbiri cu preşedintele ţării gazdă, precum şi cu alte înalte oficialităţi congoleze, discuţiile abordînd probleme ale dezvoltării relaţiilor bilaterale. Au fost trecute în revistă principalele aspecte ale relaţiilor economice româno-congoleze, evidenţiindu-se existenţa unor posibilităţi reale pentru o colaborare fructuoasă în domeniul industriei textile, prelucrării lemnului, minelor etc.

Anul 1972 marchează cel mai însemnat eveniment în raporturile bilaterale prin vizita oficială (de partid şi de stat) efectuată în Republica Populară Congo între 18 şi 21 martie de către secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, împreună cu soţia, tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia preşedintelui Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, preşedintele Republicii Populare Congo, şef al statului, comandant Marien N'Gouabi.

Convorbirile oficiale dintre conducătorii celor două partide şi state, desfăşurate într-o atmosferă de prietenie şi cordialitate, într-un spirit de deplină înţelegere şi

respect mutual, s-au încheiat cu rezultate fructuoase, consemnate, dealtfel, în Declarația comună româno-congoleză [7].

Considerînd că acordurile din domeniul economic au creat un cadru favorabil intensificării schimburilor comerciale, cooperării economice și tehnico-științifice, părțile au apreciat că „o formă care ar fi de natură să contribuie la dezvoltarea eficientă a cooperării între cele două țări ar constitui-o înființarea de societăți mixte în domeniile de interes comun" [8].

În timpul vizitei, la invitația conducerii Partidului Congolez al Muncii, a fost convocată o ședință plenară extraordinară a Comitetului Central al acestui partid, în cadrul căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost invitat să facă o expunere privind unele aspecte din experiența Partidului Comunist Român, din preocupările acestuia. Expunerea [9], ascultată cu o mare atenție și un profund interes, a constituit o expresie elocventă a relațiilor de solidaritate și colaborare tot mai amplă între P.C.R. și P.C.M.

În vederea strîngerii legăturilor de prietenie dintre cele două partide, s-a convenit să se stabilească un program concret de colaborare, informare reciprocă și schimburi de delegații pe linie de partid, precum și pe linia organizațiilor de masă.

Părțile au apreciat că vizita oficială a secretarului general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în Republica Populară Congo și convorbirile care au avut loc cu acest prilej constituie o contribuție importantă la întărirea raporturilor de prietenie româno-congoleze, la cauza păcii și înțelegerii între popoare.

Traducînd în viață cele convenite de către tovarășii Nicolae Ceaușescu și Marien N'Gouabi, pînă la sfîrșitul anului 1972 au avut loc numeroase vizite reciproce de delegații și reprezentanți pe linie de partid și de

---

[7] *Scînteia* din 22 martie 1972.

[8] *Ibidem.*

[9] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 7, București, Editura politică, 1973, p. 94—106.

stat, la nivelul ministerelor, departamentelor, organizațiilor de masă și obștești.

În luna august 1972 o delegație de partid a vizitat Republica Populară Congo și a participat la festivitățile prilejuite de cea de-a IX-a aniversare a revoluției congoleze. Delegația a avut un schimb de vederi și experiență în domeniul conducerii și activității de partid, al intensificării colaborării între cele două partide, precum și al adîncirii cooperării economice și tehnico-științifice româno-congoleze.

În luna decembrie o delegație congoleză avînd în frunte un membru al C.C. al P.C.M. a fost prezentă la sesiunea științifică organizată de Academia de științe sociale și politice „Ștefan Gheorghiu" cu ocazia celei de-a 25-a aniversări a Republicii Socialiste România.

România a fost vizitată de miniștrii congolezi ai comerțului și agriculturii, apelor și pădurilor. Au avut loc întîlniri cu omologii români, vizitarea unor unități industriale, agricole, forestiere și comerciale, schimburi de experiență și luarea unor noi măsuri privind aplicarea în practică a hotărîrilor la nivel înalt în scopul dezvoltării cooperării economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase.

La sfîrșitul lunii noiembrie s-a aflat în țara noastră ministrul industriei, minelor și turismului, care a condus delegația congoleză la sesiunea a IV-a a Comisiei mixte de cooperare economică și tehnică.

S-a aflat în România, de asemenea, secretarul general al Consiliului Sindicatelor Congoleze care, folosind prilejul participării la sesiunea Consiliului Executiv al FSM (București, noiembrie 1972), a avut contacte cu conducerea U.G.S.R., discutînd și stabilind acțiuni de lărgire a cooperării pe linie sindicală.

La invitația C.C. al U.T.C., o delegație a tineretului congolez a efectuat o vizită de 2 săptămîni în țara noastră.

O reflectare a bunelor relații existente între România și Congo este și modul fructuos în care colaborează delegațiile lor în cadrul O.N.U. și al altor organizații internaționale.

Astfel, delegația congoleză la sesiunea a XXVII-a a Adunării generale a O.N.U. a fost coautoare la rezoluția

inițiată de România privind întărirea rolului O.N.U. pe plan internațional. De asemenea, R. P. Congo a votat în favoarea admiterii României la Fondul Monetar Internațional și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Delegațiile române la reuniunile economice internaționale (UNCTAD III, sesiunea a XXVII-a a O.N.U. etc.) au sprijinit activ rezoluțiile prezentate de „Grupul celor 77", printre care și R. P. Congo, rezoluții care cer acordarea unui ajutor mai intens și mai eficient țărilor în curs de dezvoltare din partea O.N.U. și a comunității internaționale. La unele din aceste rezoluții, România s-a asociat, alături de Congo, în calitate de coautor (sesiunea a XXVII-a a O.N.U.)

O evoluție pozitivă cunosc și relațiile culturale. În prezent, studiază în țara noastră un număr mare de tineri congolezi. De asemenea, partea română sprijină Congo în calificarea de cadre pentru obiectivele economice ce se construiesc pe baza cooperării bilaterale dintre cele două țări.

Raporturile bune statornicite între Republica Socialistă România și Republica Populară Congo atestă faptul că vizita șefului statului român din anul 1972 în R. P. Congo și hotărîrile luate în comun cu șeful statului congolez au dat un puternic impuls relațiilor româno-congoleze, au creat condițiile cele mai favorabile pentru extinderea și consolidarea pe multiple planuri a colaborării dintre cele două țări.

Gheorghe Barbu, Ion Nicola

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA POPULARĂ DEMOCRATĂ COREEANĂ

Între România și Coreea, state aflate la mare distanță unul de altul, nu au existat, de-a lungul vremurilor, practic, nici un fel de relații pînă după cel de-al doilea război mondial.

Absența oricăror relații s-a datorat și distanței apreciabile care separă cele două țări, dar mai ales evenimentelor istorice, care au dus, la începutul secolului nostru, la includerea Coreei în Imperiul japonez. Consecințele acestei situații au fost transformarea Coreei, de fapt, într-o colonie a Imperiului japonez, ruperea și izolarea acesteia de restul lumii. Singurele relații externe ale Coreei erau cele cu Japonia. În mod cu totul excepțional, Coreea era autorizată să întrețină astfel de raporturi și cu alte cîteva state, dar numai prin intermediul metropolei.

Lupta de eliberare națională a poporului coreean de sub ocupația japoneză, desfășurată din 1931 sub conducerea comuniștilor, prin forma luptei de partizani a fost încununată de succes ; în august 1945, poporul coreean reușește să elibereze partea de nord a Coreei, pînă la paralela 38°.

Potrivit prevederilor unor acorduri încheiate între puterile aliate în cursul războiului împotriva Japoniei, în Coreea a fost instituită temporar o administrație militară. Conferința miniștrilor afacerilor externe ai U.R.S.S., S.U.A., și Angliei care a avut loc la Moscova la 26 decembrie 1945 a hotărît restabilirea Coreei ca stat democratic, independent și unitar [1].

[1] *Keesing's Contemporary Archives*, anii 1946—1948, p. 7 629.

În partea de nord a Coreei (pînă la paralela 38°) au luat ființă organe ale unei noi puteri, democratice — comitetele populare —, care au inițiat și au înfăptuit transformări revoluționare radicale.

În partea de sud, cu sprijinul S.U.A., cercurile de dreapta au pornit pe calea scindării țării, instaurînd, după organizarea unor așa-zise alegeri separate, în mai 1948, un regim reacționar, complet aservit S.U.A.

În această situație, Adunarea Populară Supremă din Coreea de nord, aleasă în august 1948, a proclamat, la 9 septembrie 1948, Republica Populară Democrată Coreeană.

Apariția Republicii Populare Democrate Coreene a determinat o vie activitate diplomatică pentru obținerea recunoașterii și stabilirea de relații diplomatice cu un număr cît mai mare de state ale lumii.

În acest scop, la 8 octombrie 1948, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Democrate Coreene a adresat o scrisoare ministrului afacerilor externe al României, în care se spune : „În Coreea au fost alese organele puterii de stat, Marea Adunare Națională și Guvernul Republicii Populare Democrate Coreene, în care sînt reprezentate toate păturile populare. În numele guvernului, mă adresez dumneavoastră și guvernului dumneavoastră cu propunerea de a stabili legături diplomatice și economice între guvernele noastre. Sînt convins că stabilirea legăturilor diplomatice prietenești între popoarele noastre nu numai că va ajuta la înflorirea lor, dar va aduce o mare contribuție cauzei păcii și bunăstării popoarelor din lumea întreagă“ [2].

Dînd curs propunerii Guvernului Republicii Populare Democrate Coreene, Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române, întrunit în ziua de 26 octombrie 1948, sub președinția primului ministru dr. Petru Groza, după ce a deliberat asupra propunerii făcute de Ministerul Afacerilor Externe de a stabili legături diplomatice și economice între Republica Populară Română și Republica Populară Democrată Coreeană, a hotărît ca Ministerul Afacerilor Externe să transmită Guvernului Repu-

[2] *Scînteia* din 27 octombrie 1948.

blicii Populare Democrate Coreene răspunsul pozitiv al Guvernului Republicii Populare Române.

În scrisoarea adresată la 26 octombrie 1948 de ministrul afacerilor externe român ministrului afacerilor externe coreean se arăta printre altele : „Guvernul Republicii Populare Române şi poporul român salută constituirea Guvernului Republicii Populare Democrate Coreene.

Guvernul Republicii Populare Române acceptă cu bucurie stabilirea legăturilor diplomatice şi economice cu Republica Populară Democrată Coreeană..." [3]

La 27 octombrie 1948, ziarul *Scînteia* a publicat comunicatul privind şedinţa Consiliului de Miniştri din 26 octombrie, la care s-a hotărît stabilirea legăturilor diplomatice şi economice între Republica Populară Română şi Republica Populară Democrată Coreeană, mesajul din partea guvernului coreean şi răspunsul guvernului român.

După stabilirea relaţiilor diplomatice la rang de ambasadă, în cele două capitale au fost acreditaţi ambasadori. România a cerut, la 24 octombrie 1950, agrementul pentru numirea primului ambasador în R. P. D. Coreeană, Pavel Babuci, care i-a fost acordat la 23 noiembrie 1950. Agrementul pentru ambasadorul R. P. D. Coreene a fost acordat la 10 decembrie 1951.

Ambasadorul Republicii Populare Române a depus scrisorile de acreditare la Phenian la 18 aprilie 1951 [4], iar ambasadorul Republicii Populare Democrate Coreene la Bucureşti, la 4 martie 1951. [5]

În discursul rostit de ambasadorul român, Pavel Babuci, se menţiona că „poporul român a salutat cu bucurie stabilirea relaţiilor diplomatice între Guvernul R. P. D. Coreene şi Guvernul Republicii Populare Române, fiind convins că întărirea şi adîncirea prieteniei dintre popoarele noastre contribuie la consolidarea frontului invincibil al păcii şi democraţiei..." [6]

---

[3] *Ibidem.*
[4] *Scînteia* din 19 aprilie 1951.
[5] *Scînteia* din 5 martie 1951.
[6] *Scînteia* din 19 aprilie 1951.

În cuvîntul de răspuns, președintele Prezidiului Adunării Populare Supreme a R. P. D. Coreene arăta că „relațiile de prietenie și înțelegere reciprocă, stabilite atît de fericit între popoarele țărilor noastre, vor servi viitoarei înfloriri a popoarelor noastre, în interesele lor comune, în interesul consolidării păcii în Orient și în întreaga lume“ [7].

În condițiile situației speciale din Coreea, relațiile româno-coreene, pînă la începerea intervenției militare a S.U.A. din iunie 1950, au fost relativ restrînse, limitîndu-se în general la schimburi de informații politice, la transmiterea de materiale informative în vederea cunoașterii reciproce, precum și la mesaje de felicitare cu diverse ocazii.

România a acordat R. P. D. Coreene sprijin politic permanent și multilateral, concretizat, în special, prin pozițiile exprimate față de provocările și pregătirile de război ale autorităților sud-coreene îndreptate împotriva R. P. D. Coreene.

În situația dificilă creată prin începerea războiului, prietenia, colaborarea și întrajutorarea tovărășească dintre popoarele român și coreean s-au întărit și s-au aprofundat.

Declanșarea războiului din Coreea a stîrnit în România vehemente proteste, dezaprobarea și condamnarea agresiunii împotriva R. P. D. Coreene.

Solidaritatea internațională a poporului român cu lupta poporului coreean a fost exprimată prin numeroase documente ale guvernului României.

Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie răspunsul guvernului român din 19 iulie 1950 la înștiințarea guvernului american în legătură cu blocarea coastelor coreene, în care se arată :

„Guvernul Republicii Populare Române consideră că intervenția ordonată de președintele S.U.A. prin trimiterea flotei, aviației și trupelor terestre împotriva R. P. D. Coreene, ca și blocarea navală a coastelor coreene constituie o agresiune directă a S.U.A. împotriva poporului coreean.

---

[7] *Ibidem.*

Guvernul Republicii Populare Române, credincios cauzei păcii și principiilor de independență a popoarelor și de neintervenție în treburile lor interne, consideră că agresiunea împotriva poporului coreean aduce o gravă atingere păcii în lume“ [8].

În nota președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, dr. Petru Groza, din 29 august 1950 și în telegrama Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române din 8 septembrie 1950 adresate Consiliului de Securitate al O.N.U. se cerea încetarea imediată a bombardamentelor și retragerea trupelor americane din Coreea [9].

Sprijinul politic și moral, precum și simpatia poporului român față de lupta poporului coreean au fost exprimate, de asemenea, în declarațiile și mesajele de solidaritate adoptate de Comitetul Central al Uniunii Femeilor Democrate din Republica Populară Română la 7 iulie 1950, de Comitetul pentru Apărarea Păcii din România la 8 iulie 1950, de Confederația Generală a Muncii din România la 8 august 1950, precum și de alte organizații de masă și obștești.

Sprijinul și solidaritatea poporului român s-au manifestat și prin organizarea a numeroase mitinguri de solidaritate, a „Săptămînii de solidaritate a tineretului român cu tineretul coreean“, la 7—14 august 1950, a „Săptămînii mondiale de solidaritate cu lupta poporului coreean“, precum și prin constituirea Comitetului de ajutorare a poporului coreean. U.F.D.R. și Crucea Roșie au lansat un apel pentru ajutorarea poporului coreean și acțiunea de colectare de ajutoare.

Poporul și guvernul român au acordat poporului coreean în anii războiului (1950—1953), precum și în perioada refacerii, ajutor material în valoare de 90 de milioane lei, transmis prin delegația oamenilor muncii din Republica Populară Română care a plecat în Republica Populară Democrată Coreeană la 19 august 1950, 50 de milioane de lei în 1951, cu ocazia împlinirii unui an de la declanșarea războiului în Coreea, prin intermediul Comitetului pentru Apărarea Păcii din Republica Popu-

[8] *Scînteia* din 20 iulie 1950.
[9] *Scînteia* din 30 august 1950 și 9 septembrie 1950.

lară Română, din fondul pentru ajutorarea poporului coreean la dispoziția Comitetului pancoreean pentru apărarea păcii, 200 de vagoane de alimente, îmbrăcăminte și medicamente și 50 de milioane de lei în 1952, precum și mari cantități de daruri obținute prin colecte. La acestea se adaugă ajutorul acordat în perioada 1950—1953 de Crucea Roșie a României în valoare de 77 de milioane de lei, neinclus în cadrul sumei de 90 de milioane de lei sus-amintite.

Ajutorul acordat R. P. D. Coreene în perioada refacerii a fost concretizat în Acordul de ajutor economic și tehnic nerambursabil pe termen lung (1953—1956).

Acordul prevedea livrarea de produse petrolifere, vagoane, produse chimice, utilaje și mărfuri generale, livrarea de instalații complexe pentru o fabrică de aspirină, o fabrică de cărămidă și țiglă și o fabrică de ciment.

În 1956, ajutorul nerambursabil a fost suplimentat cu ocazia unui schimb de vizite la Phenian și București a unor delegații guvernamentale române și coreene, el constînd în livrări de utilaje diferite și mărfuri de larg consum. Cu același prilej a fost oferit poporului coreean, din inițiativa muncitorilor de la Uzinele de tractoare și mașini agricole din Brașov, utilajul necesar pentru dotarea unei stațiuni de mașini și tractoare. Un număr de 10 specialiști coreeni din domeniul agriculturii au vizitat România în vara anului 1956 pentru a se documenta asupra cultivării și folosirii porumbului.

România a construit în R. P. D. Coreeană, în cadrul acestui ajutor, o fabrică de ciment cu o producție de 100 000 de tone pe an, o fabrică de cărămizi și țiglă și o fabrică de medicamente; obiectivele economice menționate au intrat în funcțiune în anii 1958—1959.

Delegația guvernamentală română care a vizitat R. P. D. Coreeană în 1956, a adus la cunoștința conducătorilor R. P. D. Coreene hotărîrea de construire de către România a unui spital cu 350 de paturi în orașul Nampho. În martie 1957, între Ministerul Sănătății din România și cel din R. P. D. Coreeană a fost încheiat protocolul privind construirea de către România a unui spital la Phenian, potrivit propunerii guvernului R. P. D. Coreene. Spitalul a fost terminat în 1959; totodată, a

fost oferită în dar o stațiune de mașini și tractoare complet utilată.

Cu ocazia vizitei în România, în 1959, a unei delegații guvernamentale economice coreene a fost încheiat un acord cu privire la livrări de utilaj și acordare de asistență tehnică pentru construirea laminorului de țevi de la Kansen. În octombrie 1960 a fost semnat la Phenian contractul general privind livrarea laminorului de țevi.

Comitetul român de Cruce Roșie a trimis în R. P. D. Coreeană în perioada 1951—1956 aproximativ 600 de persoane, organizate în 6 echipe sanitare, care au deservit în portul Nampho un spital de 400 de paturi.

Au fost acordate gratuit medicamentele, instrumentele medicale, materialul gospodăresc și o parte însemnată a alimentelor pentru hrana bolnavilor. În România au fost tratați ostași coreeni răniți în timpul războiului.

În școli și în institute de învățământ superior din România au fost întreținuți și educați 2 000 de copii coreeni orfani.

Mulțumind pentru ajutorul acordat de poporul român prin construirea unui spital modern, locuitorii provinciei Phenianul de Sud au adresat o scrisoare în care, printre altele, se arăta :

„Cu prilejul inaugurării acestui spital uriaș, care reprezintă încă un simbol al prieteniei și colaborării în spiritul internaționalismului proletar dintre poporul coreean și poporul român, transmitem mulțumiri și salutul nostru fierbinte Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român... și întregului popor român.

În perioada cea mai grea a poporului coreean, poporul frate român i-a întins mîna sa caldă de ajutor frățesc, a crescut orfanii noștri de război și a trimis echipe medico-sanitare care au salvat viața multor coreeni, suportînd și împărțind cu noi toate greutățile și dificultățile războiului, aflîndu-se împreună cu noi în flăcări, între viață și moarte.

Astăzi, pretutindeni în țara noastră, tinerii crescuți și educați de poporul român, precum și oamenii muncii care și-au salvat viața mulțumită îngrijirii medicilor români păstrează o mare recunoștință poporului român“ [10].

---

[10] *Scînteia* din 22 octombrie 1959.

După încheierea războiului, Prezidiul Adunării Populare Supreme a Republicii Populare Democrate Coreene a conferit, în semn de recunoştinţă, pentru sprijinul şi solidaritatea manifestate de poporul român, ordine şi medalii unui număr de peste 100 de conducători de partid şi de stat români, unor reprezentanţi ai organizaţiilor de masă şi obşteşti, unor medici şi specialişti români care au lucrat în R.P. D. Coreeană.

Ajutorul acordat R. P. D. Coreene în perioada 1950—1956 constituie o elocventă ilustrare a traducerii în fapt a politicii internaţionaliste şi iubitoare de pace promovate de România.

În 1956, an care a marcat încheierea procesului de reconstrucţie a R. P. D. Coreene şi începerea primului plan cincinal, R. P. D. Coreeană şi-a concentrat atenţia asupra activizării relaţiilor politice şi economice externe.

În acest context se înscrie schimbul de vizite la înalt nivel efectuat în 1956 (delegaţia română de partid şi de stat, condusă de primul secretar al C.C. al P.M.R., şi delegaţia coreeană de partid şi guvernamentală, condusă de secretarul general al C.C. al P.M.C.), care a contribuit la adîncirea şi diversificarea colaborării pe linie de partid şi de stat între România şi R. P. D. Coreeană.

După 1956, o dezvoltare continuă a înregistrat cadrul juridic al relaţiilor româno-coreene, prin încheierea unor acorduri între guvernele României şi R. P. D. Coreene : Acordul comercial şi de plăţi pe anii 1957—1960, în valoare de circa 30 de milioane de ruble, Acordul de colaborare tehnico-ştiinţifică şi Acordul de colaborare culturală (1956), care aveau menirea de a da curs voinţei celor două ţări şi popoare de a dezvolta relaţiile economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale, de a crea cadrul organizat al circuitului de valori materiale şi spirituale între România şi R. P. D. Coreeană.

Acestor acorduri li s-au adăugat, în 1956, convenţiile de colaborare bilaterală între Agerpres şi Agenţia Centrală Telegrafică Coreeană, între comitetele de stat ale radiodifuziunii (septembrie 1956), un acord româno-coreean privind schimbul de filme, precum şi o convenţie de colaborare între academiile din România şi R. P. D. Coreeană, semnată în 1963.

Realizarea prevederilor acordurilor, convențiilor și înțelegerilor semnate între România și R. P. D. Coreeană a dus la dezvoltarea relațiilor multilaterale româno-coreene.

Schimburile de vizite la nivel înalt care au avut loc în anii următori între conducătorii din cele două țări au prilejuit posibilitatea trecerii în revistă a problemelor relațiilor bilaterale și efectuarea unor schimburi de păreri asupra principalelor probleme internaționale. A fost reafirmat sprijinul României pentru cauza legitimă a poporului coreean — unificarea Coreei.

În 1957 a avut loc la Phenian vizita delegației române conduse de președintele Consiliului de Miniștri, iar în 1959 vizita în România a delegației de stat coreene conduse de președintele Prezidiului Adunării Populare Supreme a R. P. D. Coreene.

Ca momente remarcabile în cronica relațiilor româno-coreene se înscriu vizita delegației române de partid, condusă de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, în R.P.D. Coreeană în 1964 și a delegației coreene de partid și de stat, condusă de Kim Ir, membru al Prezidiului Comitetului Politic, secretar al C.C. al P.M.C., prim-vicepreședinte al Cabinetului de Miniștri, în România la 23 August 1964.

În salutul rostit cu acest prilej, Kim Ir aprecia că „politica industrializării, urmată cu perseverență de P.C.R., este linia cea mai justă, care oglindește năzuințele de înalt patriotism ale oamenilor muncii din România, care vor să transforme țara lor într-un puternic stat industrial socialist. Aceasta corespunde pe deplin nu numai intereselor naționale ale poporului român, ci și tuturor intereselor întregului lagăr socialist.

Prin succesele obținute în construirea economiei sale, poporul român demonstrează nu numai superioritatea regimului socialist victorios, ci contribuie și la întărirea puternicelor forțe ale socialismului.

De asemenea, prin stăruința neîntreruptă de a dezvolta relații de prietenie și colaborare între toate statele frățești, pe baza principiilor independenței, suveranității, egalității, neamestecului în treburile interne, respectării integrității teritoriale și ajutorului reciproc to-

vărășesc, poporul român contribuie mult la cauza întăririi unității socialismului“ [11].

Aprecieri asemănătoare au fost făcute și în mesajul adresat celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. precum și în telegrama C.C. al P.M.C. adresată cu ocazia celei de-a 45-a aniversări a creării P.C.R. în care se arată :

„Partidul Muncii din Coreea se bucură sincer de succesele obținute de poporul frate român, sub conducerea Partidului Comunist Român, și-l felicită călduros pentru aceste succese.

Partidul Comunist Român apără normele relațiilor dintre partidele și țările frățești, întemeiate pe principiile egalității în drepturi, independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărășești, și duce o luptă activă pentru apărarea unității socialismului și a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale“ [12].

La sfîrșitul anului 1966 a avut loc vizita neoficială în România a lui Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al P.M.C., președintele Cabinetului de Miniștri al R. P. D. Coreene, prin care s-a adus o nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie multilaterală româno-coreene.

Caracterizînd relațiile româno-coreene, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „poporul român și poporul coreean sînt legate printr-o prietenie sinceră, prin sentimente de stimă, respect reciproc și solidaritate în lupta pentru construirea socialismului. Sîntem convinși că progresul continuu al construcției socialiste în cele două țări va fi însoțit de dezvoltarea tot mai largă a legăturilor dintre partidele, popoarele și țările noastre“ [13].

În septembrie 1968, o delegație guvernamentală română condusă de Emil Drăgănescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a participat la festivitățile de la Phenian, ocazionate de aniversarea a 20 de ani de la proclamarea R. P. D. Coreene.

În raportul prezentat la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român (august 1969) tovarășul

---

[11] *Scînteia* din 23 august 1964.

[12] *Scînteia* din 9 mai 1966.

[13] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 430.

Nicolae Ceaușescu, referindu-se la relațiile româno-coreene prefigura perspectiva acestora arătînd că vor fi dezvoltate prietenia și colaborarea cu Republica Populară Democrată Coreeană, cu partidul frățesc din această țară [14].

Relațiile româno-coreene au cunoscut o dezvoltare și diversificare constantă și în domeniul colaborării economice și tehnico-științifice.

Schimburile de mărfuri dintre România și R. P. D. Coreeană se desfășoară începînd din 1957.

În perioada 1957—1960, acestea s-au derulat pe baza primului acord comercial pe o durată de 3 ani, iar ulterior pe baza protocoalelor și acordurilor comerciale anuale.

În 1967 a fost semnat al doilea acord comercial de durată, pe perioada 1968—1970.

Volumul schimburilor comerciale româno-coreene s-a cifrat la 49,6 milioane de lei valută în 1960, 63 de milioane în 1963, 66,1 milioane în 1964, 51,4 milioane în 1965, 39,7 milioane în 1966, 60,9 milioane în 1967, 82,4 milioane în 1968, 104 milioane de lei valută în 1969 [15], iar în 1970 suma de 83,8 milioane lei valută. Protocolul comercial pe 1971 a prevăzut o creștere de 20% față de volumul realizat în 1970, înregistrîndu-se un volum de 123,9 milioane lei valută, în 1972 s-a prevăzut o creștere de 60% față de anul 1971.

În octombrie 1970 a fost semnat la București acordul de lungă durată pe anii 1971—1975, în valoare de aproximativ 470 milioane lei valută, ceea ce reprezintă cu 27% mai mult față de realizările din perioada 1966—1970. Greutatea specifică a mașinilor și utilajelor la exportul românesc era în perioada ultimului cincinal de 50%, iar la materii prime și alte produse de bază 40%. Printre principalele mărfuri exportate menționăm : fabrici de ciment, instalații de foraj, autobasculante, compresoare frigorifice, rulmenți, piese de schimb auto și pentru tractoare, produse sodice, cauciuc sintetic, anve-

[14] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, București, Editura politică 1970, p. 335.

[15] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1967 și 1970, p. 255 și 328.

lope auto, negru de fum, cocs de petrol, medicamente, hîrtie ș.a.

Creșterile considerabile realizate în anii 1963—1964 s-au datorat în special livrărilor utilajelor pentru oțelăriile Kansen (un laminor de țevi de 6 țoli cu o capacitate de 50 000 de tone pe an).

La import, ponderea cea mai mare o deține grupa de materii prime și alte produse de bază (80—85%) și anume : antracit, magnezită, sodă caustică și sintetizată, laminate din oțel, oțeluri speciale, plăcuțe din metale dure, scule, ferosiliciu, zinc și plumb electrolitic, tutun și altele.

În scopul impulsionării schimburilor comerciale româno-coreene, la Phenian a fost semnat la 21 mai 1966 un contract între Romtrans și Agenția coreeană de transport maritim.

La evoluția pozitivă a relațiilor româno-coreene contribuie și dezvoltarea legăturilor între armatele din cele două țări, în 1965 realizîndu-se acreditarea reciprocă de atașați militari.

Schimburile culturale, științifice și sportive se desfășoară în conformitate cu planurile anuale sau bianuale, care se semnează alternativ la București și Phenian, pe baza Acordului de colaborare culturală dintre România și R. P. D. Coreană, semnat în 1956 la Phenian.

În cadrul schimburilor culturale, R. P. D. Coreeană a fost vizitată de ansamblurile românești „Barbu Lăutaru" în 1954, „Ciocirlia" în 1956, „Perinița" în 1963, un ansamblu de circ în 1965, ansamblurile artistice ale Ministerului Apărării Naționale în 1971 și 1972, iar din R. P. D. Coreeană menționăm ansamblul coreean de circ (1971) și turneul operei din Phenian (1972). Între România și R. P. D. Coreeană s-au semnat în 1971 o convenție consulară și un acord privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale. În cadrul schimburilor culturale între cele două țări se efectuează și schimburi de studenți și doctoranzi și au loc expoziții, turneele unor formațiuni sportive etc.

Republica Socialistă România a acordat R. P. D. Coreene ajutor politic și moral pe plan internațional prin sprijinirea acțiunilor de politică externă, în mod deosebit a celor din cadrul organizațiilor internaționale.

România a sprijinit activ cererile R. P. D. Coreene privind înscrierea pe ordinea de zi a sesiunilor Adunărilor Generale ale O.N.U. a punctelor intitulate „Retragerea trupelor americane și a tuturor trupelor străine care, sub steagul O.N.U. ocupă Coreea de sud", „Desființarea Comisiei O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei" și a susținut, în mod constant, poziția guvernului R. P. D. Coreene referitoare la discutarea în cadrul O.N.U. a așa-zisei „probleme coreene".

În 1966, la cererea unui grup de țări, printre care și România, în Adunarea Generală a O.N.U. a fost discutată propunerea care viza atît retragerea trupelor, cît și desființarea Comisiei O.N.U. pentru unificarea și refacerea Coreei.

Începînd din 1967 (sesiunea a XXII-a), un număr de țări, cărora li s-a raliat și România, a solicitat discutarea separată, ca puncte pe ordinea de zi, a problemelor desființării Comisiei O.N.U. pentru Coreea, retragerii trupelor S.U.A. și a altor trupe străine din Sudul Coreei și încetarea dezbaterilor la O.N.U. în problema coreeană.

În fiecare an delegația română a fost coautoare la proiectele de rezoluție privind invitarea necondiționată la discuții a reprezentanților din Nordul și Sudul Coreei. De asemenea delegațiile române au sprijinit constant problema reunificării independente a Coreei, în cadrul sesiunilor O.N.U., iar în numeroase organizații internaționale au fost susținute interesele R. P. D. Coreene.

În discursul rostit la sesiunea jubiliară a Adunării Generale a O.N.U. (1970), președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat că „o mare însemnătate pentru pacea lumii ar avea retragerea trupelor S.U.A. din Coreea, asigurîndu-se poporului coreean posibilitatea de a-și realiza singur, pe cale pașnică, aspirația spre unificare" [16].

La sesiunea a 26-a a Adunării Generale a O.N.U., reprezentantul României în intervenția sa arăta : Republica Socialistă România a propus în fiecare an, împreună cu alte state, înscrierea pe ordinea de zi a prece-

[16] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 5, București, Editura politică, 1971, p. 159.

dentelor sesiuni ale Adunării Generale a punctelor privind „retragerea trupelor S.U.A. și a celorlalte trupe străine din Coreea de sud și desființarea acestei creații artificiale care este Comisia pentru reunificarea și refacerea Coreei, astfel încît poporul coreean să fie lăsat să-și realizeze aspirațiile sale, pe deplin legitime, de a-și hotărî singur soarta, de a trăi într-o patrie liberă și independentă, unită pe o bază pașnică și democratică“ [17].

Ministrul afacerilor externe al R. P. D. Coreene a exprimat mulțumiri prin scrisori adresate ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, pentru sprijinul acordat anual poziției guvernului R. P. D. Coreene la O.N.U. de către delegația română.

Între România și R. P. D. Coreeană au loc legături și pe linie parlamentară. Un moment remarcabil în cadrul schimburilor în acest domeniu a fost vizita în România a delegației parlamentare coreene conduse de Kang Riang Uk, vicepreședinte al Prezidiului Adunării Populare Supreme R. P. D. Coreene, în luna iunie 1969, care a contribuit la adîncirea cunoașterii reciproce și la întărirea relațiilor dintre popoarele român și coreean.

Cu ocazia aniversării a 25 de ani de la eliberarea României, R. P. D. Coreeană a fost reprezentată de o delegație guvernamentală care a participat la festivitățile de la București. Cu prilejul zilelor naționale și a unor evenimente importante se efectuează schimburi de telegrame și mesaje între conducătorii celor două partide și popoare.

*
* *

În perioada 1969—1971 între cele două țări au avut loc și alte acțiuni care au determinat dezvoltarea relațiilor româno-coreene, o mai bună cunoaștere reciprocă. Astfel o delegație guvernamentală economică coreeană, condusă de Cion Giun Thek, vicepreședinte al Cabinetului de Miniștri, a efectuat o vizită în țara noastră în 1970, cu care prilej a fost semnată convenția privind înființarea comisiei interguvernamentale consultative în

[17] *Scînteia* din 24 septembrie 1971.

problemele relațiilor economice și tehnico-științifice, iar în anul 1971 o delegație militară coreeană, condusă de O Gin U, membru al Comitetului Politic, secretar al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, șef al Marelui Stat Major, a vizitat România.

R. P. D. Coreeană a fost vizitată în 1970 de o delegație a Marii Adunări Naționale și a Consiliului de Stat, condusă de Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat. De asemenea, au mai vizitat R. P. D. Coreeană în 1970 o delegație militară, condusă de Ion Ioniță, ministrul forțelor armate, o delegație economică guvernamentală (1971), condusă de Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, o delegație de tineret și altele, care au prilejuit discuții utile și au contribuit la dezvoltarea relațiilor româno-coreene în diferite domenii de activitate.

Un eveniment memorabil în evoluția ascendentă a relațiilor de prietenie și solidaritate militantă dintre P.C.R. și P.M.C., dintre România și R. P. D. Coreeană, o înaltă expresie a legăturilor profunde care unesc popoarele român și coreean, a fost vizita de prietenie în R. P. D. Coreeană, în iunie 1971, a delegației de partid și guvernamentale române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat.

La sosirea în capitala R. P. D. Coreene, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că „vizita este urmarea firească a bunelor relații de prietenie ce se dezvoltă continuu între partidele și țările noastre, pe baza principiilor de nezdruncinat ale marxism-leninismului și internaționalismului socialist, de stimă și încredere reciprocă, constituie o expresie a solidarității poporului român cu lupta poporului coreean pentru realizarea sarcinilor sale legitime de reunificare pașnică a patriei“ [18].

Salutînd sosirea delegației române, tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al P.M.C., președintele Cabinetului de Miniștri al Republicii Populare Democrate Coreene, declara că „poporul coreean și poporul român

---

[18] *Sub steagul internaționalismului socialist.* Editura politică. 1972, p. 112.

sînt unite prin legături puternice, de nezdruncinat, de prietenie, încă din trecut.

Poporul nostru dă întotdeauna o înaltă prețuire relațiilor de prietenie și colaborare cu poporul român, statornicite în lupta pentru realizarea țelurilor și idealurilor comune, se bucură în mod sincer de realizările strălucite dobîndite de harnicul și talentatul popor român în construirea societății noi, sub conducerea justă a Partidului Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu" [19].

Vorbind despre relațiile româno-coreene, apreciind semnificația acestora pe plan bilateral și internațional, tovarășul Kim Ir Sen arăta că „atît Coreea cît și România sînt țări frățești care, după cel de-al doilea război mondial, au pășit pe drumul construirii socialismului, în Orient și Occident, iar popoarele celor două țări ale noastre întrețin relații de strînsă prietenie și colaborare, pe baza principiilor marxism-leninismului și ale internaționalismului proletar...

Actuala dv. vizită în țara noastră constituie nu numai un remarcabil eveniment în consolidarea și dezvoltarea prieteniei și coeziunii între partidele, guvernele și popoarele celor două țări, ci și o contribuție la extinderea legăturilor de solidaritate internaționalistă cu țările socialiste, pe baza principiului suveranității...

Relațiile de prietenie și colaborare care se dezvoltă pe zi ce trece în mod fericit între cele două țări, Coreea și România, servesc nu numai intereselor popoarelor noastre, ci și intereselor întregii mișcări comuniste internaționale" [20].

Referindu-se la lupta pentru eliberare a poporului coreean, la continuitatea relațiilor româno-coreene și la ajutorul acordat de România, tovarășul Nicolae Ceaușescu amintea că „în țara noastră este cunoscută lupta îndelungată dusă în trecut de poporul coreean împotriva colonialismului, a militarismului japonez și a imperialismului american. Poporul român și-a manifestat solidaritatea internaționalistă și a acordat un sprijin activ Republicii Populare Democrate Coreene în anii războiu-

[19] *Op. cit.*, p. 111.
[20] *Op. cit.*, p. 117—118.

lui de apărare împotriva agresiunii imperialismului american...

Prietenia și solidaritatea româno-coreeană au continuat să se întărească și să se dezvolte în procesul luptei pentru făurirea noii orînduiri în Republica Socialistă România și în Republica Populară Democrată Coreeană, al colaborării și sprijinului reciproc pe care și le-au acordat cele două popoare în construcția socialistă" [21].

La marele miting al prieteniei, care a avut loc la Phenian, tovarășul Kim Ir Sen arăta că Coreea și România, ca prieteni apropiați au întreținut raporturi prietenești și au colaborat strîns de-a lungul istoriei. „Adîncind necontenit relațiile reciproce, partidele, guvernele și popoarele țărilor noastre s-au sprijinit și s-au ajutat reciproc, iar aceste minunate relații de prietenie și colaborare au cunoscut o tot mai mare dezvoltare și extindere în ultimii ani, prin schimburi de delegații la nivel înalt și prin întărirea legăturilor reciproce în toate domeniile — politic, economic, militar.

Atît în timpul războiului, cît și în timpul reconstrucției, Partidul Comunist Român, guvernul și poporul român au acordat un ajutor sincer poporului nostru și, în prezent, sprijină activ lupta dreaptă a poporului nostru pentru unificarea independentă și pașnică a patriei" [22].

Referindu-se la fundamentul relațiilor româno-coreene, și la trăinicia acestora, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma în cuvîntarea rostită la marele miting de la Phenian: „Distanța mare care desparte țările noastre nu a împiedicat — și nu poate împiedica — poporele român și coreean să se simtă aproape și să dezvolte între ele o prietenie trainică.

În lupta împotriva imperialismului, ca și în activitatea de construire a socialismului, între țările noastre s-au statornicit relații de strînsă colaborare. Faptul că popoarele noastre sînt însuflețite de idealurile făuririi noii orînduiri socialiste, că relațiile dintre ele se înte-

[21] *Op. cit.*, p. 120—121.
[22] *Op. cit.*, p. 160.

meiază pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului proletar, ale respectului și încrederii reciproce asigură raporturilor româno-coreene o temelie de neclintit“ [23].

În timpul vizitei, ambele părți au constatat cu satisfacție că relațiile româno-coreene — pe plan economic, tehnico-științific, cultural — cunosc o evoluție pozitivă, potențialul economic în continuă creștere al celor două țări oferind noi posibilități pentru intensificarea colaborării reciproce.

În Comunicatul comun româno-coreean, dat publicității la 15 iunie 1971, s-a subliniat că vizita în R. P. D. Coreeană a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, „constituie un eveniment de mare însemnătate în întărirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare statornicite între partidele, guvernele și popoarele celor două țări, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar, și reprezintă o contribuție importantă la întărirea unității țărilor socialiste și a mișcării comuniste și muncitorești internaționale“ [24].

Ca rezultat al acestei vizite, al discuțiilor purtate de conducătorii celor două partide și țări, relațiile româno-coreene au cunoscut o rapidă dezvoltare în numeroase domenii de activitate. În anii 1971—1972 au avut loc schimburi de delegații, dintre care menționăm : delegația guvernamentală militară, condusă de Emil Bodnaraș, vicepreședinte al Consiliului de Stat (1972), vizitele ministrului industriei construcțiilor de mașini (1971) și a reprezentantului permanent al României la O.N.U, precum și delegații din partea Consiliului Național al Femeilor, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, U.N.C.A.P. și altele.

În România au efectuat vizite : o delegație guvernamentală coreeană, condusă de Hă Dam, ministrul afacerilor externe (1972), o delegație a ministerului afacerilor externe, condusă de un adjunct al ministrului

[23] *Op. cit.*, p. 164.
[24] Comunicatul Comun româno-coreean în *Op. cit.*, p. 184.

(1972), vizita ministrului industriei metalurgice (1972), vizita delegației Secției relațiilor externe a C.C. al P.M.C. (1972) și altele.

*
* *

Potrivit hotărîrii adoptate de cele două părți cu ocazia vizitei în R. P. D. Coreeană a delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, relațiile româno-coreene în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii se dezvoltă, se întărește și se aprofundează, ca și prietenia frățească dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre poporul român și poporul coreean.

Se dezvoltă schimburile de delegații și experiență, se intensifică contactele dintre cele două partide, legăturile dintre diverse ministere din cele două țări, dintre organizațiile sindicale, de tineret, studenți, femei și alte organizații de masă și obștești din Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană.

Raporturile româno-coreene, în toate domeniile de activitate sînt caracterizate de dorința comună de a dezvolta relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre popoarele român și coreean, de a contribui la întărirea unității țărilor socialiste și a mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Aceasta explică amploarea pe care o cunosc în prezent relațiile dintre cele două state și constituie garanția evoluției lor și mai favorabile în viitor.

Lucian D. Petrescu

COSTA RICA

Costa Rica a fost descoperită în 1502 de Cristofor Columb, care a debarcat pe litoralul estic al continentului american, iar litoralul dinspre Oceanul Pacific al țării a fost descoperit în 1522 de Gil Gonzáles Dávila. Colonizarea a început în 1560, teritoriul respectiv devenind parte a provinciei coloniale spaniole conduse de căpitanul general al Guatemalei. În 1821 America Centrală s-a declarat independentă, iar în 1823 Costa Rica, Guatemala, El Salvador, Honduras și Nicaragua au format Provinciile Unite ale Americii Centrale. În 1839 Costa Rica s-a retras din federație și a devenit un stat separat [1].

Așezată în America Centrală și învecinată cu Oceanul Pacific, cu Republica Nicaragua, cu Marea Caraibilor și cu Republica Panama, Costa Rica are o suprafață de 51 011 km. p. și o populație de 1 790 000 de locuitori [2].

Costa Rica este o republică, cu un președinte ca șef al puterii executive și cu o putere legislativă reprezentată de un organ unicameral, ai cărui membri sînt aleși pe o durată de patru ani.

*
* *

Relațiile diplomatice dintre România și Costa Rica au fost stabilite la 4 iulie 1970, cînd în presa celor două țări s-a publicat un comunicat cu următorul conținut :

[1] *Cowles Encyclopedia of Nations*, New York, 1968, p. 52.
[2] *Grand Larousse Enciclopédique*, vol. 3, Paris, 1960, p. 540 ; *Journal de l'année 1971—1972*, Librairie Larousse, 1972, p. 163.

„În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Costa Rica, guvernele celor două țări au convenit să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [3].

Anterior, între cele două țări avuseseră loc contacte pe cale diplomatică în diferite capitale și la O.N.U., precum și convorbiri pe linie economică, cu ocazia vizitei pe care a făcut-o în România, în septembrie 1969, o delegație economică a Republicii Costa Rica avînd în frunte pe adjunctul ministrului industriei și comerțului.

Cu ocazia instalării președintelui Republicii Costa Rica, José Figueres Ferrer, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, i-a adresat o telegramă de felicitare în care, printre altele, se arăta : „Îmi exprim convingerea că există toate premisele pentru dezvoltarea unor relații reciproc avantajoase între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica, în interesul ambelor popoare și al păcii în lume“ [4]. În răspunsul său, președintele Republicii Costa Rica, împărtășind aprecierea șefului statului român, a menționat la rîndul său că stabilirea de relații între cele două țări este în interesul lor reciproc și al păcii în lume [5].

Ca urmare a stabilirii relațiilor diplomatice, cele două țări au acreditat ambasadori, fără a deschide pentru moment ambasade rezidente.

Ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Peru, Mircea Nicolaescu, și-a prezentat, la 9 septembrie 1971, scrisorile de acreditare și în calitate de ambasador în Republica Costa Rica — primul ambasador român în această țară —, avînd cu această ocazie o convorbire care s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească cu președintele José Figueres Ferrer [6].

La 21 septembrie 1971 și-a prezentat scrisorile de acreditare și primul ambasador extraordinar și pleni-

[3] *Scînteia* din 4 iulie 1970.
[4] *Scînteia* din 17 aprilie 1970.
[5] *Scînteia* din 11 iunie 1970.
[6] *Scînteia* din 12 septembrie 1971.

potențiar al Republicii Costa Rica la București, Benjamin Nuñez Vargas, care, în cuvîntarea pronunțată cu această ocazie, a arătat că „începe astfel un dialog între popoarele și guvernele celor două țări" ce „va fi creator, de fraternitate și fericire, pe un fundal comun de valori spirituale și aspirații pe care le împărtășim" [7].

În răspunsul său, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a spus : „Deși din punct de vedere geografic țările noastre sînt situate la mari distanțe una de alta, există toate condițiile ca între ele să se dezvolte largi relații de colaborare, pe baza stimei și respectului reciproc. Faptul că popoarele noastre sînt animate de aceleași aspirații către pace și progres constituie o chezășie că relațiile dintre ele se vor dezvolta pe o bază trainică... România va face totul ca aceste relații să cunoască o dezvoltare continuă, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale" [8].

La 10 noiembrie 1972 și-a prezentat scrisorile de acreditare noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Costa Rica în România, Arnaldo Ortiz Lopez [9].

În cuvîntarea rostită cu acest prilej, ca răspuns la cuvîntarea ambasadorului, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a spus, printre altele : „Constatăm cu satisfacție că între țările și popoarele noastre s-au stabilit și se dezvoltă relații de prietenie și colaborare, întemeiate pe stimă și respect reciproc, relații favorizate și de afinitățile de limbă și cultură ale popoarelor român și costarican. Apreciem că există posibilități pentru adîncirea și diversificarea în continuare a acestor raporturi prin promovarea de forme și acțiuni concrete de cooperare economică, tehnică și cultural-științifică" [10].

Pe linia dezvoltării relațiilor româno-costaricane, trebuie să se menționeze vizita pe care o delegație economică română a făcut-o, în septembrie 1970, în Costa

---

[7] *Scînteia* din 22 septembrie 1971.
[8] *Ibidem.*
[9] *Scînteia* din 11 noiembrie 1972.
[10] *Ibidem.*

Rica, precum și vizita în România, în octombrie 1971, a unei delegații costaricane conduse de ministrul relațiilor externe al Republicii Costa Rica, Gonzalo Facio din care a făcut parte și ministrul finanțelor, Claudio Alpizar. Cei doi miniștri au fost primiți de președintele Nicolae Ceaușescu, cu care ocazie a avut loc, într-o atmosferă de cordialitate, o convorbire în cadrul căreia au fost abordate probleme referitoare la dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre România și Costa Rica, precum și unele aspecte ale situației internaționale actuale [11]. Cei doi miniștri au fost primiți și de primul vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Ilie Verdeț, cu care au discutat probleme privind dezvoltarea schimburilor comerciale și cooperării economice dintre România și Costa Rica [12]. Delegația costaricană a avut de asemenea convorbiri la Ministerul Finanțelor, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Lemnului, Ministerul Industriei Ușoare și la Banca Română de Comerț Exterior și a vizitat unele obiective economice [13]. Cu ocazia vizitei s-a semnat un acord comercial între România și Costa Rica, care reglementează relațiile economice dintre cele două țări [14]. Acordul prevede, printre altele, că fiecare dintre cele două state va putea deschide o reprezentanță comercială în capitala celuilalt, precum și că va fi constituită o comisie, care va avea ca sarcină să se preocupe de aplicarea acordului și să facă propuneri și recomandări guvernelor respective în vederea îndeplinirii prevederilor acestuia. Acordul a fost aprobat de partea română prin H.C.M. nr. 1 419 din 3 noiembrie 1971, în conformitate cu prevederile referitoare la intrarea lui în vigoare [15].

La încheierea vizitei în România, șeful delegației costaricane, Gonzalo Facio, a declarat, printre altele: „Membrii delegației noastre sînt foarte onorați că au fost primiți de președintele Nicolae Ceaușescu, a cărui politică clarvăzătoare o admirăm mult în Costa Rica.

---

[11] *Scînteia* din 7 octombrie 1971.
[12] *Ibidem.*
[13] *Scînteia* din 6 și 7 octombrie 1971.
[14] *Scînteia* din 7 octombrie 1971.
[15] *H.C.M.* nr.1 419/1971 și textul Acordului comercial — în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 140, din 8 noiembrie 1971.

Președintele Nicolae Ceaușescu este un conducător de stat ale cărui eforturi îndreptate în direcția menținerii păcii în lume și pentru o dezvoltare independentă a fiecărui stat se bucură de mult respect... Convorbirile pe care le-am avut cu membri ai guvernului român au dezvăluit perspectiva unei dezvoltări a cooperării între România și Costa Rica în diferite domenii de activitate". Oaspetele s-a declarat de asemenea foarte mulțumit de acordul comercial încheiat, care fixează un cadru favorabil dezvoltării relațiilor economice și comerciale între cele două țări [16].

*

* *

Stabilirea de legături în multiple domenii între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica se înscrie pe linia politică promovată cu consecvență de statul român, de dezvoltare a relațiilor cu toate țările în folosul popoarelor, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

Constantin Stănescu

---

[16] *Scînteia* din 10 octombrie 1971

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

CUBA

Primele informații despre Cuba au ajuns în țara noastră încă din secolul al XVIII-lea și sînt datorate lui Amfilohie Hotiniul [1]. Tot la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, lucrarea abatelui Joseph Delaporte *Călătorul francez* este tradusă în limba română sub titlul *Călătorie prin lumea largă sau informații despre lumea veche și nouă*, prezentînd, la rîndul său, date și elemente prețioase, între care și unele referitoare la Cuba.

La mijlocul secolului trecut, în *Gazeta de Moldavia* putea fi citită o descriere geografică a Cubei, cuprinzînd date cu privire la suprafața insulei, numărul locuitorilor, produsele principale ale țării (cafea, zahăr, bumbac, tutun etc.) [2].

O contribuție însemnată la apropierea și cunoașterea celor două popoare au avut-o călătoriile unor oameni de știință români în Cuba. Întîia prezență românească în Cuba este aceea a inginerului Iuliu Popper (1857—1893), căruia la începutul deceniului al optulea al secolului trecut i se încredințează alcătuirea planului de sistematizare a orașului și portului Havana [3].

La 31 august 1906, în drum spre Mexic, unde a participat la lucrările celui de-al X-lea Congres internațional de geologie, Gregoriu Ștefănescu, savant de renume mondial, explorator, geolog, filozof, unul dintre

---

[1] Amfilohie Hotiniul. *De obște gheografie*, Iași, 1795.

[2] *Gazeta de Moldavia*, Iași, XXII (1850), p. 184.

[3] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea. Călători și exploratori români de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea*, București, Editura științifică, 1962, p. 46.

primii naturaliști care au susținut și răspîndit darwinismul la noi, a poposit în Cuba. El a vizitat cu această ocazie portul și orașul vechi al Havanei, „cu case înalte, străzi drepte, dar strîmte și cu frumoase piețe-parcuri“ [4].

O aprofundată și veridică imagine a Cubei o datorăm eminentului cărturar român Mihail Ralea. Este rezultatul unei călătorii întreprinse în Cuba la începutul anului 1949, ale cărei impresii au fost publicate de autor în 1955 [5].

Primele contacte oficiale româno-cubaneze au fost cele prilejuite de demersurile făcute pentru deschiderea la Havana a unui consulat onorific al României. La 2 mai 1919, Roger Lefebure era numit consul onorific al României la Havana [6]. Desființat la scurtă vreme de la această dată, consulatul a fost reînființat la 1 iulie 1928 prin numirea lui Perez de la Riva Francesco în calitate de consul onorific. Acesta a funcționat pînă în 1942, cînd consulatul a fost desființat [7].

Este de menționat, de asemenea, intenția Cubei de a înființa în 1927 un oficiu diplomatic la București. Într-o convorbire care a avut loc la Praga la 13 aprilie 1927 între miniștrii României și Cubei acreditați în capitala Cehoslovaciei, acesta din urmă a făcut cunoscut că în cursul lunii iunie 1927 intenționează să vină la București pentru a-și prezenta scrisorile de acreditare. În cele din urmă, nu s-a dat curs acestei intenții [8].

Cu toate acestea, la data de 27 septembrie 1942, ca urmare a hotărîrilor luate de conferința panamericană a miniștrilor de externe din martie 1942 de la Rio de Janeiro, Cuba anunță ruperea relațiilor diplomatice cu România.

Cuba — primul teritoriu al Americii pe care a descins acum 481 de ani Cristofor Columb, pornit în desco-

---

[4] V. Hilt. *Călători și exploratori români pe meleaguri îndepărtate*, București, 1961, p. 36.

[5] M. Ralea. *În Extremul Occident. Note de drum din Antile, California, Canada*, București, Editura de stat pentru literatură și artă, (Descrierea călătoriei în Cuba este cuprinsă între paginile 47 și 72).

[6] Arhiva M.A.E., fond 75/L. 17.

[7] *Loc. cit.*, vol. 13, p. 499.

[8] *Loc cit.*, dosar 22, reprezentanți, L 2.

perirea unui nou drum spre Indii — avea să fie mai tîrziu și întîia țară socialistă din Lumea nouă.

Patrioții cubanezi, sprijiniți de întregul popor, au desfășurat o luptă eroică între 26 iulie 1953 și 1 ianuarie 1959 pentru scoaterea țării din situația umilitoare de semicolonie a monopolurilor nord-americane, pentru suveranitate și independență națională. La 1 ianuarie 1959, în cea mai mare insulă din arhipelagul Antilelor — Cuba — a învins revoluția.

Primele contacte oficiale româno-cubaneze după obținerea independenței au avut loc în luna septembrie 1960, cu prilejul participării șefilor celor două state la lucrările celei de-a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

În cuvîntarea rostită la 27 septembrie 1960 în cadrul Adunării Generale, șeful delegației române a condamnat de la înalta tribună a O.N.U. „actele ostile împotriva eroicului popor al Republicii Cuba, care a pășit ferm pe calea independenței sale naționale“ [9].

Contactele româno-cubaneze au continuat în cursul anului 1960, cînd, la 20 octombrie, a sosit la Havana prima delegație guvernamentală română, condusă de ministrul comerțului exterior. În cursul celor 12 zile cît a rămas în Cuba, delegația română a avut numeroase convorbiri cu personalități ale vieții politice, economice și culturale cubaneze, fiind primită de primul ministru al Cubei, Fidel Castro Ruz, și de președintele Republicii, Osvaldo Dorticos Torrado.

Cu prilejul acestei vizite, la 26 octombrie 1960, a fost semnat un comunicat privind stabilirea relațiilor diplomatice și schimbul de ambasadori între cele două țări [10].

Prin Decretul nr. 82 din 18 martie 1961 [11], Mihai Magheru a fost numit ambasador extraordinar și plenipotențiar al României la Havana. La 5 mai 1961, primul reprezentant diplomatic al României în Cuba prezenta președintelui republicii, dr. Osvaldo Dorticos, scrisorile

---

[9] *Scînteia* din 28 septembrie 1960.
[10] *Scînteia* din 28 octombrie 1960.
[11] Publicat în *Buletinul oficial* nr. 10 din 20 aprilie 1961.

sale de acreditare, în prezența ministrului relațiilor externe, Raul Roa Garcia, și a altor personalități oficiale cubaneze. Cu această ocazie, președintele Dorticos a exprimat recunoștință pentru acțiunile de solidaritate ale poporului român cu poporul cubanez [12].

Primul ambasador cubanez în România, Manuel Yepe Menendez, și-a prezentat scrisorile de acreditare la 15 decembrie 1961 [13].

*
* *

Poporul român s-a manifestat permanent ca sprijinitor al luptei poporului cubanez pentru independență, împotriva agresiunii imperialiste.

În ședința plenară din 31 octombrie 1960 a Adunării Generale a O.N.U., reprezentantul României a susținut plîngerea Cubei împotriva acțiunilor agresive îndreptate asupra sa, acțiuni patronate și organizate de S.U.A. [14]

În expunerea făcută de conducătorul delegației române cu privire la lucrările celei de-a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. se arată : „Guvernul român consideră că O.N.U. are datoria să condamne cu hotărîre acțiunile agresive ale S.U.A. împotriva Cubei și să ceară Guvernului S.U.A. încetarea lor imediată. Poporul cubanez nu va putea fi îngenuncheat, pentru că de partea sa este dreptatea, sînt puternicele forțe ale păcii" [15].

Atacul armat îndreptat împotriva Cubei la începutul anului 1961 de către bande de mercenari organizate și pornite de pe teritoriul S.U.A. și al unor țări din America Centrală a trezit indignarea tuturor forțelor progresiste din lume. Alături de aceste forțe, România a militat activ pe plan politic și diplomatic pentru cauza Cubei.

În cuvîntările și intervențiile lor în cadrul lucrărilor Adunării Generale a O.N.U. (1961), reprezentanții României au condamnat cu hotărîre actele ostile îndreptate împotriva Cubei.

---

12 *Scînteia* din 7 mai 1961.
13 *Scînteia* din 16 decembrie 1961.
14 *Scînteia* din 2 noiembrie 1960.
15 *Scînteia* din 3 noiembrie 1960.

Guvernul român, prin intermediul delegației sale la O.N.U., a cerut Adunării Generale să adopte un proiect de rezoluție [16] care să prevadă încetarea imediată a acțiunilor militare împotriva Cubei, precum și a oricărui sprijin pe care bandele intervenționiste îl primesc din partea altor state.

La 21 aprilie 1961, guvernul român a dat publicității Declarația sa cu privire la acțiunile agresive împotriva Cubei. În acest document, după ce se exprima profunda indignare, guvernul român declara că, „alături de toate statele iubitoare de pace, Republica Populară Română înfierează și condamnă cu energie acțiunile agresive inspirate și organizate împotriva Cubei de către Statele Unite ale Americii, care constituie un atentat împotriva dreptului inalienabil al poporului cubanez de a fi stăpîn în patria sa" [17].

În încheiere se arăta că guvernul român va acționa pentru susținerea poporului cubanez în lupta sa dreaptă de apărare a independenței și suveranității sale naționale.

Declarația guvernului român a fost primită cu o deosebită satisfacție de către întregul popor cubanez.

Colaborarea în cadrul O.N.U. și în alte organisme internaționale se înscrie ca un element pozitiv în evoluția relațiilor româno-cubaneze. În multe rînduri, cele două țări s-au sprijinit reciproc sau au colaborat la elaborarea unor documente de importanță internațională.

România a fost unul din inițiatorii rezoluției nr. 1 888, adoptată la cea de-a XVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., privitoare la măsurile ce urmau să fie luate de către statele membre, individual sau colectiv, pentru ajutorarea teritoriilor lovite de ciclon din Marea Caraibilor, între care și Cuba. În legătură cu aceasta

---

[16] „Adunarea Generală,

Profund neliniștită de atacul armat îndreptat împotriva Republicii Cuba, atac care reprezintă o amenințare pentru pacea și securitatea generală,

Cere, în interesul apărării păcii generale, încetarea imediată a operațiunilor militare împotriva Republicii Cuba,

Adresează tuturor statelor ale căror teritorii și mijloace sînt folosite pentru atacul împotriva Republicii Cuba chemarea insistentă de a înceta fără întîrziere orice ajutor acordat celor care întreprind acest atac armat" (*Scînteia* din 19 aprilie 1961).

[17] *Scînteia* din 21 aprilie 1961.

amintim ajutorul Crucii Roșii a României acordat sinistraților din Cuba în octombrie 1963.

Dintre documentele la care România și Cuba au fost coautori amintim rezoluția nr. 1 913 (XVIII) cu privire la „Teritorii administrate de Portugalia", recomandarea adoptată de Comisia a III-a a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare în ședința a 55-a din 27 mai 1964 cu privire la „Obiectivele asistenței financiare și tehnice internaționale", rezoluția nr. 2 037 (XX) din 7 decembrie 1965 despre „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare" [18].

Discriminările față de Cuba manifestate în cadrul lucrărilor celei de-a II-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la New Delhi (1 februarie — 29 februarie 1968) au fost condamnate de către delegația română, ele contravenind principiului egalității suverane a statelor [19].

Relațiile româno-cubaneze au cunoscut o evoluție ascendentă, marcată de intensificarea și diversificarea contactelor pe diferite planuri, a colaborării economice, tehnico-științifice, culturale ș.a.

În acest sens trebuie menționate vizitele și convorbirile care au avut loc la nivelul conducerilor de partid și de stat.

Astfel, între 7 și 15 februarie 1968 o delegație de partid, condusă de tovarășul Emil Bodnaraș, a efectuat o vizită în Cuba. Discuțiile avute au reliefat dorința ambelor părți de a întări și lărgi în viitor relațiile de prietenie și colaborare în toate domeniile de activitate.

Un eveniment de seamă în istoria legăturilor prietenești româno-cubaneze îl constituie vizita în Republica Socialistă România, între 26 și 30 mai 1972 a delegației de partid și guvernamentale în frunte cu tovarășul Fidel Castro, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba, prim-ministru al Guvernului Revoluționar al Republicii Cuba.

---

[18] Documente oficiale O.N.U. Document E/Conf. 46 C. 3 Rec. 18.

[19] *Ibidem*, Document TD/SR 64.

În cadrul convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Fidel Castro s-a exprimat satisfacția pentru bunele relații existente și, totodată, convingerea că raporturile de solidaritate frățească între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cuba, colaborarea multilaterală dintre România și Cuba vor cunoaște o dezvoltare fructuoasă și în viitor.

În comunicatul comun publicat la încheierea vizitei se arată: „Cele două părți au subliniat că un rol de seamă în dezvoltarea relațiilor româno-cubaneze îl au întîlnirile și convorbirile între reprezentanții conducerilor de partid și de stat, extinderea schimbului de experiență în diferite domenii de activitate, lărgirea și diversificarea legăturilor între instituțiile și organizațiile din cele două țări, precum și colaborarea pe plan internațional“ [20].

Pe linie de partid se realizează vizite de delegații pentru schimb de experiență.

S-au dezvoltat și diversificat legături directe între organizațiile de tineret și sindicate. Delegații din Cuba au luat parte la congresele U.T.C., U.G.S.R., precum și la semicentenarul creării U.T.C., iar o delegație română a participat la lucrările congresului Uniunii Tinerilor Comuniști din Cuba.

În anul 1972 s-au stabilit relații directe între Frontul Unității Socialiste și Comitetele pentru Apărarea Revoluției din Cuba, între U.N.C.A.P. și Asociația Națională a Micilor Agricultori (A.N.A.P.), ca și între alte organizații de masă și obștești.

Evoluția pozitivă a relațiilor româno-cubaneze este ilustrată și de colaborarea celor două țări în domeniul schimburilor economice.

La 26 octombrie 1960 [21], în urma tratativelor purtate la Havana de o delegație guvernamentală română, a fost semnat un acord comercial și de plăți româno-cubanez. Era întîia reglementare oficială a schimburilor comerciale între România și Cuba.

---

[20] *Scînteia* din 31 mai 1972.
[21] *Scînteia* din 28 octombrie 1960.

La 5 martie 1973 s-a semnat la București un nou acord comercial și de plăți. Anual se încheie protocoale privind schimburile comerciale.

În cadrul acestor schimburi, principalele mărfuri livrate de partea română sînt : produse ale industriei constructoare de mașini, uleiuri minerale, produse agroalimentare, ale industriei chimice etc. iar de partea cubaneză : zahăr, melasă, minereuri, băuturi etc.

Dintre produsele românești livrate Cubei, am putea îndeosebi aminti vagoanele destinate transportului trestiei de zahăr, linia de ciment construită de Uzinele „23 August", care funcționează la Fabrica „José Mercerón" din Santiago de Cuba, grupurile de foraj de la centrul petrolier Guanabo, tractoarele care brăzdează pămînturile cultivate cu trestie de zahăr, camioane etc.

Atenția reciprocă acordată statornicirii și dezvoltării relațiilor economice este ilustrată și de numeroasele vizite întreprinse de-a lungul anilor de unele personalități ale vieții politice și economice din cele două țări.

Vizita la Havana între 19 și 26 noiembrie 1967 a delegației guvernamentale economice române conduse de Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, întreprinsă în scopul examinării posibilităților de dezvoltare a relațiilor de colaborare în domeniul economic și tehnico-științific, a marcat o etapă importantă în evoluția relațiilor româno-cubaneze.

Tratativele purtate au deschis noi perspective legăturilor economice reciproce. Cu acest prilej a fost semnată Convenția cu privire la crearea Comisiei mixte româno-cubaneze de colaborare economică și tehnico-științifică.

Referindu-se la acordurile semnate în capitala Cubei, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, arăta într-un interviu acordat revistei *Lumea* : „Documentele pe care le-am semnat la Havana exprimă evoluția ascendentă a relațiilor economice dintre România și Cuba și arată, totodată, posibilitățile tot mai largi pe care succesele celor două țări în dezvoltarea potențialului lor material le oferă pentru extinderea și

lărgirea continuă a schimburilor comerciale şi a colaborării bilaterale economice şi tehnico-ştiinţifice...“ [22].

La 31 octombrie 1972, s-a semnat la Bucureşti Convenţia de cooperare economică între România şi Cuba privind participarea ţării noastre la construirea unor noi capacităţi de producere a cimentului necesar dezvoltării economiei cubaneze. În cadrul acestei cooperări, partea cubaneză va rambursa creditul prin livrări în România de sinter de nichel [23].

Protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1973, semnat la 5 martie 1973 la Bucureşti, prevede o creştere de 63% faţă de realizările din anul 1972.

Colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică între România şi Cuba, bazată pe principiile independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi şi neamestecului în treburile interne, întrajutorării tovărăşeşti şi avantajului reciproc, are o însemnătate deosebită pentru progresul celor două state şi, prin aceasta, pentru întărirea statelor socialiste în ansamblu. Afirmîndu-se ca un gen nou de colaborare între state libere şi suverane, relaţiile economice româno-cubaneze sînt menite să devină în faţa opiniei publice mondiale un exemplu de raporturi pe deplin echitabile.

În primăvara anului 1973 s-au desfăşurat la Bucureşti lucrările celei de-a 3-a sesiuni a Comisiei mixte de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică.

Cu prilejul primirii la tovarăşul Nicolae Ceauşescu, Pedro Miret Prieto, viceprim-ministru al Guvernului Revoluţionar, preşedinte din partea ţării sale la Comisia mixtă, şi-a exprimat satisfacţia pentru rezultatele bune ale recentei sesiuni, subliniind că acestea contribuie la dezvoltarea relaţiilor dintre cele două ţări, se înscriu pe linia îndeplinirii înţelegerilor convenite cu prilejul întîlnirii din anul 1972, de la Bucureşti, dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Fidel Castro.

În cursul întrevederii a fost subliniată hotărîrea reciprocă de a face totul pentru punerea în valoare a posibilităţilor pe care le oferă economiile în plină dez-

[22] V. Cândea, C. I. Turcu. *România şi America Latină*, Bucureşti, Editura politică, 1970, p. 147—148.

[23] *Scînteia* din 1 octombrie 1972.

voltare ale celor două țări, de a iniția noi acțiuni în vederea adîncirii colaborării și cooperării multilaterale, în interesul construcției socialiste în România și Cuba, spre binele celor două popoare [24].

O evoluție pozitivă cunosc și relațiile culturale româno-cubaneze. Stabilirea și intensificarea unor schimburi de valori spirituale între România și Cuba este o expresie a interesului viu al celor două popoare — legate prin afinități de limbă și cultură — de a-și cunoaște reciproc, cît mai îndeaproape, atît trecutul istoric, tradițiile, obiceiurile, cît și creațiile contemporane ale oamenilor de știință, litere și artă.

Guvernele celor două țări, „dornice de a promova colaborarea dintre ele în domeniul educației, științei și culturii și convinse că această colaborare va duce la întărirea relațiilor de prietenie", au negociat și au semnat la Havana la 28 octombrie 1960 un acord de colaborare culturală — întîia reglementare în acest domeniu între România și Cuba [25].

Părțile își exprimau în articolul 2 al acordului dorința de a dezvolta colaborarea mutuală în domeniul activităților educative, științifice și culturale, precum și în domeniul publicității și informațiilor. În acest scop, ele se angajau să dezvolte și să promoveze în special colaborarea între instituțiile lor de cercetări științifice, societățile și organizațiile tehnice, educative și culturale ; schimbul reciproc de informații și materiale asupra progreselor obținute în domeniul educației, științei și culturii ; organizarea de conferințe și vizite reciproce de persoane care se dedică activităților educative, științifice și culturale ; schimbul de lucrări și publicații științifice, tehnice, literare și artistice, precum și traducerea și publicarea lor ; schimbul de filme și organizarea de concerte, reprezentații teatrale, expoziții artistice și tehnice, întîlniri sportive și altele.

---

[24] *Scînteia* din 16 mai 1973.

[25] Textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 6 din 6 februarie 1961, p. 120.

Pentru aplicarea acestui acord, cele două părți au stabilit, prin convorbiri purtate alternativ la București și Havana, programe din doi în doi ani de colaborare în domeniul educației, științei și culturii.

În perioada care a urmat au avut loc numeroase acțiuni cultural-științifice, între care amintim contactele și întîlnirile dintre oamenii de cultură români și cubanezi, academicieni și cercetători științifici, scriitori, artiști plastici, arhitecți, medici, organizarea reciprocă de expoziții pe diferite teme, traducerile din literatura beletristică și științifică a celor două țări, turneele artistice etc.

Între personalitățile vieții culturale, științifice și artistice cubaneze care ne-au vizitat țara amintim pe prozatorul, poetul, cineastul și muzicianul Alejo Carpentier (1961), prof. univ. dr. Roverto Guerra Valdes, decanul Facultății de medicină a Universității din Havana, prof. Garcia Gallo, președintele Asociației oamenilor de știință din Cuba (1962), prof. dr. Antonio Nunez Jimenez, președintele Academiei de Științe (1963)[26], dr. Jose Lopez Sanchez, vicepreședinte al Academiei de Științe. Din țara noastră au vizitat Cuba, printre alte personalități, Miron Nicolescu, președintele Academiei Republicii Socialiste România (1972), scriitorii Titus Popovici, Simion Pop, Mircea Radu Iacoban ș.a.

Expozițiile reciproce organizate în cele două țări au avut tematici dintre cele mai diverse privind : învățămîntul și materialul didactic, arta populară, pictură și gravură, viața medicală etc.

Între turneele artistice amintim pe cele ale Ansamblului de balet din Cuba (1961), ale cîntărețului Ignacio Villa (1961), artistei și cîntăreței Miriam Acevedo (1964), pianistului Corneliu Gheorghiu (1964), formației de muzică ușoară Enrique Jorin El Cha, Cha (1964), ansam-

---

[26] La 30 septembrie 1965 i s-a decernat titlul de membru de onoare al Academiei Republicii Socialiste România (festivitatea a avut loc la Havana).

blului Teatrului de operă și balet al Republicii Socialiste România (1967), Cuartetului vocal și instrumental Los Bucaneros și Nonetului instrumental al orchestrei cubaneze de muzică modernă — două formații de prestigiu internațional (1968), Ansamblului „Ciocîrlia" (1969), Baletului național din Cuba (22—25 martie 1969), formația de estradă a Teatrului „Al. Davila" din Pitești (1972), dirijori și instrumentiști etc.

În aprilie 1969, la București a fost organizată o expoziție de sculptură care a cuprins lucrări din creația a opt artiști cubanezi (Francisco Antiguo Arencibio, José Antonio Diaz Pelaez, Rita Longo, Sergio Martinez Sopena, Enrique Moret Astruelio, José Nunez Booth, Tomas Oliva Gonzalez și Eugenio Rodriguez), iar expoziția „Grafica românească contemporană" a fost prezentată la Havana și în alte orașe cubaneze (1973).

Între traducerile efectuate în cele două țări amintim : editarea la Havana a unui volum de teatru românesc în traducerea lui Felix Soloni, traducerea și reprezentarea la televiziunea cubaneză a piesei *Titanic Vals* de Tudor Mușatescu etc.

De asemenea, în România, literatura cubaneză a putut fi cunoscută prin intermediul traducerii amplei lucrări a lui Nicolas Guillen *Poeme cubane* de către Eugen Jebeleanu [27]. Prefața acestei lucrări, semnată de traducător, completează cu multe elemente noi și interesante, cunoașterea vieții și operei marelui scriitor cubanez. În același timp, eseul semnat de poetul și criticul cuban Roberto Fernández Retamar, ca postfață la această lucrare, oferă cititorului român prilejul de a cunoaște un punct de vedere cubanez asupra specificului artei și al personalității artistice a marelui poet.

De asemenea, în țara noastră au mai apărut și traduceri ale unor scriitori de limbă spaniolă, printre care amintim o traducere după scriitorul guatemalez de renume mondial Miguel Angel Asturias în 1964 [28] cu

[27] Nicolas Guillen. *Poeme cubane.* În românește de Eugen Jebeleanu, cu o prefață a tălmăcitorului și o postfață de Roberto Fernández Retamar, București, Editura pentru literatură universală, 1963 (317 p.).

[28] A. M. Asturias. *Romanul latino-american,* București, Editura pentru literatură și artă, 1964.

privire la romanul latino-american, lucrare care a mijlocit cunoașterea unor date prețioase cu privire la scriitorii cubanezi José Maria Heredia, José Martí, Cirilo Villaverde, Alejo Carpentier, José Antonio Portuondo și Labrador Enrique Ruiz, cartea lui Raul Roa, ministrul de externe cubanez, „Acuturas, venturas y desventuras de un mambi".

La 21 noiembrie 1972 s-a semnat, la București, Programul de colaborare în domeniile științei, învățământului și culturii pe anii 1973—1974 între România și Cuba.

Documentul prevede dezvoltarea relațiilor bilaterale în aceste domenii, prin realizarea unui număr sporit de vizite ale oamenilor de știință și cultură, expoziții, gale de filme, turnee artistice, prin creșterea schimburilor de cadre didactice și de studenți etc.[29]

În vederea intensificării schimburilor de valori spirituale, în ultimii ani s-au încheiat o serie de înțelegeri directe între diferite instituții cultural-științifice din cele două țări. Asemenea documente au fost convenite între academiile de știință, pe linia uniunilor de creație, a radioteleviziunii, între edituri, ministerele sănătății etc.

În țara noastră se află la studii aproximativ 200 de studenți și elevi cubanezi, majoritatea lor urmînd a deveni ingineri și tehnicieni, cadre calificate necesare dezvoltării economiei naționale a Cubei.

*

* *

Între Republica Socialistă România și Republica Cuba s-au statornicit, așadar, în decursul acestor ani, pe baza identității țelurilor și aspirațiilor popoarelor lor, relații strînse de colaborare frățească și ajutor reciproc.

Colaborarea economică și tehnico-științifică, acordurile comerciale semnate, schimburile culturale, vizitele reciproce ale unor importante personalități ale vieții politice din cele două țări, ca și vizitele unor delegații de partid și de stat din ultimii ani au făcut ca aceste re-

[29] *Scînteia* din 22 noiembrie 1972.

lații să cunoască o dezvoltare continuă, spre binele amb-elor țări și popoare.

„În activitatea noastră internațională — se arată în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român — un loc important îl va ocupa în continuare dezvoltarea relațiilor cu partidul comunist și cu poporul cubanez, cu primul stat socialist de pe continentul american“ [30].

Mircea Ocheană
Nicolae-Alexandru Nicolescu

[30] Nicolae Ceaușescu. *Raport la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român,* București, Editura politică, 1969, p. 108.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DAHOMEY

În 1897, trei tineri români — Nicolae Rosetti, George și Dimitrie Strat — se îmbarcau pe vasul „Tibet" pentru a explora ceea ce se numea pe atunci „Coasta sclavilor" [1]. La 25 mai al aceluiași an, exploratorii români au debarcat pe coasta Dahomeyului.

Jurnalul de călătorie al acestei îndrăznețe expediții conține interesante observații privind traiul, obiceiurile băștinașilor etc.

Observatori atenți ai condițiilor sociale, tinerii exploratori români au reflectat și asupra istoriei poporului dahomeian. Vorbind despre ținuturile pe care dahomeienii le-au apărat în fața armatelor colonialiste străine, jurnalul a consemnat următoarele reflecții :

„...Trebuie să recunoaștem că, pentru a ține piept trupelor europene, numai într-o mică măsură mai puțin numeroase, pentru a le opune rezistența îndârjită... i-au trebuit acestui mic popor însușiri războinice neobișnuite... Oamenii care-și apără țara în acest chip — concludeau tinerii exploratori români —, indiferent de succesul final, au dreptul la stima tuturor" [2].

Succesul final a fost de partea poporului dahomeian, care la 1 august 1960 a proclamat independența țării sale sub numele de Republica Dahomey.

---

[1] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea. Călători și exploratori români de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea*, București, Editura științifică, 1962, p. 179.

[2] *Ibidem*, p. 184.

Guvernul român a salutat cu bucurie realizarea acestei aspirații a poporului dahomeian și a recunoscut Republica Dahomey ca stat independent [3]. În același timp, guvernul român își exprima speranța că între România și Dahomey se vor stabili și dezvolta relații prietenești.

Răspunzînd mesajului șefului guvernului român, premierul dahomeian a exprimat dorința ca recunoașterea independenței Dahomeyului de către România „să fie preludiul stabilirii unor relații regulate".

Schimbul de mesaje între șefii guvernelor român și dahomeian ocazionat de actul proclamării independenței de stat a Republicii Dahomey a creat premisele politice pentru stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări și dezvoltarea relațiilor lor bilaterale pe multiple planuri.

În acest cadru de preocupări, între 25 și 29 iunie 1962, o misiune de bunăvoință a Republicii Dahomey condusă de vicepreședintele Sourou Migan Apithy a făcut o vizită în România, la invitația Consiliului de Stat.

În cursul convorbirilor oficiale la președintele Marii Adunări Naționale, misiunea de bunăvoință dahomeiană, reafirmînd dorința Guvernului Republicii Dahomey de a promova relații de colaborare prietenești, a făcut propunerea de a stabili relații diplomatice și de a efectua schimbul de ambasadori. Astfel, prin negocieri directe între factorii de răspundere ai celor două guverne s-a ajuns la perfectarea actului stabilirii relațiilor diplomatice între România și Republica Dahomey la data de 29 iunie 1962 [4].

Părțile au apreciat, de comun acord, că stabilirea relațiilor diplomatice este menită să faciliteze valorificarea întregului potențial de colaborare, pe baza avantajelor reciproce.

Cu prilejul vizitei au avut loc o serie de convorbiri și schimburi de vederi cu privire la posibilitățile de lărgire a relațiilor dintre țara noastră și Republica Dahomey. În vederea dezvoltării relațiilor comerciale,

---

[3] Telegrama din 1 august 1960 a președintelui Consiliului de Miniștri al României adresată președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Dahomey, în *Scînteia* din 2 august 1960.

[4] *Scînteia* din 30 iunie 1962.

cele două părți au hotărît să facă schimb reciproc de delegații de experți pentru prospectarea pieților și stabilirea posibilităților concrete în acest domeniu.

În același timp, ambele părți și-au exprimat convingerea că relațiile dintre state, indiferent de orînduirea lor socială și politică, pot și trebuie să se dezvolte pe baza principiilor coexistenței pașnice, respectării independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în afacerile interne și avantajului reciproc.

Ambele părți au scos în evidență, totodată, necesitatea și urgența punerii în aplicare a Declarației adoptate la sesiunea a XV-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite privind lichidarea definitivă și completă a colonialismului și au condamnat represiunile împotriva popoarelor africane care luptă pentru eliberarea lor [5].

În luna decembrie 1963, o delegație economică română a vizitat Republica Dahomey. Cu această ocazie, la 19 decembrie 1963 s-au semnat la Cotonou un acord de schimburi comerciale care fixa cadrul contractual general pentru dezvoltarea comerțului bilateral, un acord de colaborare tehnico-științifică și un acord de colaborare culturală între Republica Populară Română și Republica Dahomey [6].

Stabilirea relațiilor diplomatice și crearea unui cadru juridic al relațiilor bilaterale sînt de natură să stimuleze dezvoltarea și diversificarea raporturilor dintre cele două țări.

Întemeiate pe baza solidă a principiilor fundamentale ale dreptului internațional și reglementate prin acorduri reciproc avantajoase, relațiile României cu Republica Dahomey beneficiază de condiții obiective propice care permit dezvoltarea legăturilor lor de prietenie și colaborare.

Teodor Dițulescu

---

[5] Vezi Comunicatul comun în *Scînteia* din 30 iunie 1962.

[6] *Buletinul oficial* nr. 8 din 25 iunie 1964 ; vezi și *Scînteia* din 22 decembrie 1963.

ECUADOR

Legăturile oficiale româno-ecuadoriene datează, ca dealtfel în cazul multor țări de pe continentul latino-american, din perioada imediat următoare proclamării independenței de stat a României la 9 mai 1877.

Informații despre Ecuador au fost difuzate în țara noastră prin lucrările geografice apărute în secolul al XVIII-lea. Frecvența lor crește la începutul secolului al XIX-lea, odată cu cucerirea independenței Ecuadorului și cu perioada de înflorire a culturii românești, sub influența tiparului, a școlii și a condițiilor generale mai favorabile.

Primul document oficial atestînd existența unor relații între România și Ecuador îl constituie notificarea făcută la 8 aprilie 1881 președintelui Republicii Ecuador, Ignacio de Veintemilla, de către guvernul român în legătură cu proclamarea independenței de stat a țării noastre. În răspunsul său din 8 iulie 1881, președintele Ecuadorului arăta că salută cu satisfacție „proclamarea solemnă a independenței României ca stat liber și independent", exprimînd totodată „dorința guvernului ecuadorian de a stabili relații cordiale de prietenie între România și Ecuador" [1].

La scurt timp după aceasta Ecuadorul și România inițiază contacte vizînd stabilirea de relații consulare. În acest cadru de preocupări, la 7 iulie 1900, Ministerul Afa-

[1] Arhiva M.A.E., fond Războiul de independență, vol. 93, p. 296.

cerilor Străine al Republicii Ecuador comunica la București intenția guvernului ecuadorian de a înființa în România un consulat general onorific. În nota de răspuns, datată 20 noiembrie 1900, Ministerul Afacerilor Străine român arăta că „salută cu plăcere" crearea unui consulat ecuadorian la București și anunța acordarea execuatur-ului pentru persoana propusă de guvernul ecuadorian în vederea reprezentării intereselor sale în România, V. A. Urechia[2]. Doi ani mai tîrziu, V. A. Urechia a încetat din viață, consulatul ecuadorian rămînînd fără titular. De-abia în anul 1932 partea ecuadoriană și-a reafirmat dorința de a numi un consul onorific la București. Persoana propusă, Carol A. Jahoda, a fost acceptată de guvernul român, care, la 20 septembrie 1933, comunica reprezentantului Ecuadorului la Paris că numitul Jahoda este „o persoană onorabilă și că nu avem obiecții". Un capitol important al legăturilor bilaterale între România și Ecuador l-a constituit în toată această perioadă colaborarea în cadrul Ligii Națiunilor și al altor organisme internaționale ale timpului, colaborare care devine deosebit de apropiată prin activitatea marelui diplomat român și prieten al popoarelor Americii Latine, Nicolae Titulescu.

Crearea unui consulat onorific al României în Ecuador are loc mult mai tîrziu, deși discuții în vederea înființării sale s-au desfășurat încă din deceniul al doilea al secolului nostru. Oferte pentru a reprezenta onorific interesele României în Ecuador s-au primit, între altele, la 20 aprilie 1916 din partea cetățeanului columbian Pedro Antonio Pavón. Ulterior au avut loc cereri similare, între care amintim solicitarea din 10 iunie 1937 a coloniei române din Ecuador (estimată pe atunci la peste 300 de persoane) privind numirea unui consul onorific al României în această țară în persoana lui Humberto Ugolitt Dansay. La 22 februarie 1938, se înființa la Guayaquil, cu data de 1 februarie 1938, un consulat onorific al României, titular al acestuia fiind numit

---

[2] Vezi Decretul nr. 3 959 din 16 noiembrie 1900 în Arhiva M.A.E. Reprezentanți H 1.

Juan Xavier Marcos[3]. Consulatul onorific român la Guayaquil a funcționat pînă la 10 iunie 1942, cînd își încetează activitatea. După această dată J. Xavier Marcos a predat toate bunurile girate Consulatului Suediei din acest oraș[4].

*
* *

După cel de-al doilea război mondial legăturile româno-ecuadoriene sînt reluate, inițial în domeniul economic, iar ulterior pe plan politico-diplomatic. În prima parte a acestei perioade au loc diverse contacte între reprezentanții celor două țări în forurile internaționale, rezultînd dorința reciprocă de apropiere a celor două națiuni. Legăturile directe dobîndesc mai multă frecvență și consistență începînd cu a doua jumătate a deceniului al șaptelea, cînd se inițiază o serie de acțiuni ce aveau să ducă la stabilirea de relații diplomatice.

În octombrie 1967 a avut loc vizita în România a unei delegații economice guvernamentale ecuadoriene, condusă de Jaime Nebot Velasco, președintele Juntei de Planificare din Ecuador. În urma convorbirilor purtate cu această ocazie s-au semnat un acord comercial și un aranjament de plăți pe perioada 1968—1970, în baza cărora România a exportat în Ecuador utilaj petrolier și energetic, tractoare, mașini agricole, material rulant, produse chimice și bunuri de uz casnic, primind în schimb cafea, cacao, banane și alte mărfuri ecuadoriene[5]. Acordul sus-menționat, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1968, prevedea și înființarea unei comisii mixte româno-ecuadoriene, care urma să se întrunească cel puțin o dată pe an.

Evoluția ulterioară a raporturilor româno-ecuadoriene a confirmat pe deplin interesul reciproc pentru dezvol-

---

[3] Prin raportul nr. 538 din 27 iunie 1939 Legația României la Santiago de Chile comunica acordarea de către guvernul ecuadorian a execuatur-ului pentru Juan Xavier Marcos. (Vezi Arhiva M.A.E., fond 75, vol. 14—M 58.)

[4] *Ibidem.*

[5] *Lumea* din 19 octombrie 1967.

tarea relațiilor bilaterale și a colaborării internaționale. Un moment important în dezvoltarea acestor legături îl reprezintă stabilirea relațiilor diplomatice, realizată cu prilejul vizitei în Ecuador a ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România între 10 și 12 noiembrie 1968. În scrisorile schimbate între miniștrii de externe ai celor două țări cu această ocazie se arată că, „în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării unei largi colaborări între Republica Socialistă România și Republica Ecuador, cele două părți au convenit să stabilească relații la rang de ambasadă“ [6].

În cuvîntările rostite, cei doi miniștri au subliniat, de asemenea, importanța stabilirii relațiilor diplomatice între România și Ecuador pentru dezvoltarea unei colaborări rodnice și multilaterale și a prieteniei între popoarele român și ecuadorian, a hotărîrii de a deschide misiuni diplomatice în capitalele celor două țări.

Vizita ministrului de externe al României în Ecuador a prilejuit și un larg schimb de păreri în legătură cu dezvoltarea relațiilor bilaterale și evoluția unor probleme internaționale. În Comunicatul comun [7] semnat la încheierea vizitei s-a subliniat necesitatea continuării eforturilor pentru îmbunătățirea relațiilor dintre state, a dezvoltării cooperării internaționale, a asigurării păcii și securității în întreaga lume. Părțile au reafirmat că dezvoltarea unor relații normale între state, indiferent de sistemul lor social-politic, trebuie să se fundamenteze pe respectarea principiilor legalității internaționale.

Reliefînd similitudinea existentă în poziția României și Ecuadorului față de diverse probleme internaționale, cei doi miniștri și-au exprimat convingerea că stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări deschide perspective deosebit de importante în vederea dezvoltării colaborării pe tărîm economic, cultural, tehnico-științific, ca și în alte domenii, contribuind toto-

[6] *Scînteia* din 13 noiembrie 1968.

[7] Vezi Comunicatul comun în *Scînteia* din 14 noiembrie 1968.

dată la întărirea prieteniei dintre popoarele român și ecuadorian.

În cadrul convorbirilor avute cu ministrul relațiilor externe, ministrul industriei și comerțului, ministrul agriculturii, președintele Juntei Naționale de Planificare și Coordonare Economică și cu alte oficialități ecuadoriene au fost discutate căile de dezvoltare a relațiilor multilaterale între România și Ecuador și în special a celor economice pe baza acordurilor comercial și interbancar existente între cele două țări. S-a subliniat dorința comună de dezvoltare a relațiilor de prietenie între cele două țări prin intensificarea contactelor între factorii de răspundere, inclusiv în cadrul organismelor internaționale, și promovarea de acțiuni care să permită mai buna cunoaștere și apropiere între popoarele român și ecuadorian în spiritul coexistenței pașnice și al cooperării rodnice între națiuni. Pe această linie, ministrul afacerilor externe al României a transmis ministrului relațiilor externe al Ecuadorului în numele guvernului român, invitația de a efectua o vizită oficială în țara noastră.

După vizita ministrului afacerilor externe al țării noastre în Ecuador contactele bilaterale au continuat. În anul 1969 a vizitat România, în fruntea unei delegații economice, ministrul Pedro Menendez Gilbert, pe atunci consilier al președintelui Republicii, iar în februarie 1970 a fost oaspetele nostru vicepreședintele Republicii Ecuador, din perioada respectivă, Jorge Zavala Baquerizo, care a avut întrevederi utile pe linie economică.

La 20 iulie 1970, guvernul ecuadorian a acordat agrementul pentru numirea ambasadorului României la Quito, cu reședința în Venezuela. Prezentarea scrisorilor de acreditare a avut loc la 5 februarie 1971. În același spirit, partea română a acordat, încă din 15 decembrie 1969, agrementul pentru acreditarea în România a ambasadorului ecuadorian cu reședința la Viena.

Venind în întîmpinarea dorinței reciproce de a amplifica schimburile economice bilaterale și în scopul valorificării mai depline a posibilităților pe care le oferă economiile în plină dezvoltare ale celor două țări, în

luna februarie 1972 s-a deschis la Quito o agenție economică română.

În cadrul organismelor internaționale delegațiile române și ecuadoriene s-au întîlnit adeseori pe poziții comune sau apropiate într-o serie de probleme aflate pe ordinea de zi. Republica Ecuador a fost coautoare la rezoluția inițiată de România „Măsuri în vederea informării opiniei publice mondiale în legătură cu lucrările U.N.C.T.A.D. și problemele dezvoltării".

La rîndul său, România a votat în favoarea proiectului de rezoluție în problema garanțiilor de securitate prezentat de 14 țări latino-americane, între care și Ecuadorul, la Conferința statelor neposesoare de arme nucleare de la Geneva din august-septembrie 1968.

De asemenea, la sesiunile O.N.U., ca și în alte organisme internaționale, România și Ecuadorul au fost coautoare la o serie de rezoluții. Merită a fi subliniată, de asemenea, cooperarea dintre delegațiile română și ecuadoriană în cadrul Comisiei juridice a Adunării Generale în legătură cu lucrările Comitetului special privind relațiile prietenești și cooperarea între state, al Comitetului special pentru problema definirii agresiunii etc. Un moment de seamă al apropierii dintre cele două țări l-a constituit poziția activă a Ecuadorului atît în perioada pregătitoare cît și în timpul desfășurării celei de-a III-a Conferințe U.N.C.T.A.D. de la Santiago de Chile în sprijinul recunoașterii internaționale a apartenenței României la grupul țărilor în curs de dezvoltare.

*
* *

Legate prin tradiții istorice, dar mai ales prin preocupările actuale în domeniul creșterii lor economice și al promovării principiilor care trebuie să guverneze relațiile dintre state, România și Ecuadorul beneficiază de un cîmp larg de colaborare atît pe planul relațiilor bilaterale cît și pe acela al contribuției lor la statornicirea unor raporturi de justiție și echitate între state. Stadiul relațiilor româno-ecuadoriene ne îndreptățește să

considerăm că sînt create condițiile pentru intensificarea pe toate planurile a cooperării dintre România și Ecuador pe temelia trainică a respectului și avantajului reciproc, ceea ce corespunde pe deplin intereselor celor două state și ale păcii în lume.

Gheorghe R. Burlacu

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ETHIOPIA

Legăturile dintre popoarele român şi ethiopian au o îndelungată tradiţie, care-şi găseşte temeiul în dorinţa comună a celor două popoare de a se cunoaşte reciproc, în ataşamentul lor pentru libertate, suveranitate şi independenţă naţională, pace şi progres social[1]. Şi dacă aceste trăsături reflectă fondul relaţiilor bilaterale aşa cum s-au desfăşurat în ultimul secol, nu este mai puţin adevărat că cele două popoare s-au întîlnit şi s-au cunoscut, sporadic, cu mult înainte, atît în ansamblul circulaţiei de bunuri, idei, curente dintre vechea şi bogata civilizaţie a Africii şi cea europeană, cît şi în cadrul unor contacte directe.

Relaţiile dintre cele două ţări şi popoare au cunoscut o dezvoltare în împrejurările dramatice ale luptei poporului etiopian pentru apărarea libertăţii şi independenţei sale faţă de cotropirea fascistă, în 1935, precum şi în anii ce au urmat. Solidaritatea cu această luptă şi simpatia sinceră pentru cauza dreaptă a Ethiopiei sînt o oglindire a ataşamentului de veacuri al poporului nostru pentru libertate, pentru egalitate în relaţiile internaţionale şi pentru respectul suveranităţii. Manifestată prin pana unor remarcabile personalităţi ale culturii şi publicisticii româneşti progresiste, solidaritatea poporului nostru cu poporul ethiopian reprezenta, totodată, un strigăt de alarmă pentru întreaga omenire faţă de pri-

[1] Toastul rostit la 5 decembrie 1966, la dineul oferit de împăratul Haile Selassie la Addis Abeba, în *Scînteia* din 7 decembrie 1966.

mejdia fascismului, căruia Ethiopia urma să-i devină prima pradă.

Un rol de seamă în cunoașterea Ethiopiei în țara noastră în acea perioadă l-a avut cartea călătorului Mihai Tican Rumano *Abisinia*, apărută în 1935, frescă cuprinzătoare a muncii, obiceiurilor poporului ethiopian și cadrului său geografic, de un rar pitoresc. Scrisă cu înțelegere și multă sensibilitate față de suflul înnoitor de care era străbătută Ethiopia în acea vreme, cartea are cuvinte de apreciere și stimă față de rolul împăratului Haile Selassie I în acest proces. Mihai Tican Rumano este impresionat de dorința ethiopienilor de a lupta contra agresiunii fasciste. El menționează că Abisinia „se află într-o epocă de renaștere ; renașterea unui popor vechi, care și-a conservat libertatea de mii de ani și care este hotărît să și-o apere..." [2] Tot în 1935, într-o broșură de popularizare publicată în preajma izbucnirii agresiunii fasciste italiene, profesorul universitar I. Simionescu evocă mindria națională a poporului ethiopian: „O însușire însă e comună tuturora. Dorința de libertate. Pentru libertate s-au luptat întotdeauna și au biruit adesea" [3]. Poate fi amintită și lucrarea lui D. Constantinescu, apărută tot în 1935, care, manifestînd aceeași caldă simpatie față de eroismul acestui popor, demasca cu mult curaj acțiunile agresive ale guvernului fascist italian [4].

Cît privește presa democratică română, poziția sa de sprijinire și încurajare a poporului ethiopian și de raliere a opiniei publice din țara noastră la acest sprijin s-a îmbinat cu condamnarea severă a cotropitorilor, în articole deosebit de vehemente, apărute atît înainte, cît și după agresiune. În paginile unor ziare ca *Adevărul, Facla, Lupta* și chiar în unele reviste de provincie, sub semnătura unor cărturari progresiști, ca poetul Ion Vinea, ziaristul Tudor Teodorescu-Branișteori Barbu Brănișteanu și alții, au apărut articole de analiză lucidă și

---

[2] Mihai Tican Rumano. *Abisinia*, 1935, p. 98.

[3] I. Simionescu. *Abisinia*, 1935, Colecția „Cunoștințe folositoare", p. 30.

[4] D. Constantinescu. *Abisinia (Etiopia). Originea războiului italo-abisinian. Studiu geografic și istoric*, Botoșani, 1935, p. 48.

profundă a mobilului agresiunii fasciste şi a urmărilor acesteia, nu fără referiri, unele directe, la soarta ce aşteaptă şi alte state ca urmare a brutalei desconsiderări a dreptului popoarelor. Într-un articol dedicat acestei probleme, Barbu Brănişteanu se întreba, la 2 iulie 1935, cum poate fi justificat un război care urmăreşte făţiş cotropirea unui stat şi transformarea lui într-o colonie ? [5] Iar cu cîteva zile înainte de declanşarea atacului armat, ziarul *Adevărul*, într-un editorial elocvent, preciza : „Ne aflăm în faţa celui mai clar caz de agresiune care s-a înregistrat vreodată“ [6]. Acelaşi ziar, la două zile după lansarea odiosului atac fascist, scria : „Războiul din Abisinia este un război care nu poate fi justificat prin nimic şi cu drept cuvînt este condamnat de conştiinţa întregii omeniri civilizate“ [7].

Nicolae Titulescu, şeful diplomaţiei româneşti în acea perioadă, a sprijinit cu generozitate dreptul Ethiopiei de a se apăra, de a-şi păstra fiinţa naţională. Poziţia României la Liga Naţiunilor de condamnare a agresiunii şi de sprijinire călduroasă a Ethiopiei, exprimată cu claritate de eminentul om de stat şi patriot Nicolae Titulescu, a constituit o contribuţie remarcabilă la mobilizarea opiniei publice internaţionale în sprijinul Ethiopiei atacate şi la adoptarea măsurilor de sancţionare a agresorilor. Corespunzînd intereselor poporului român, ca şi ale tuturor popoarelor aflate atunci în faţa primejdiei fasciste, intereselor apărării păcii şi securităţii mondiale, atitudinea lui Titulescu a însemnat un moment remarcabil din patrimoniul preţios al legăturilor româno-etiopiene.

Încrezător în forţa acţiunilor diplomatice colective, Titulescu a depus eforturi deosebite pentru atragerea Angliei şi Franţei, precum şi a Micii Înţelegeri la realizarea unor măsuri în vederea menţinerii păcii prin intermediul Societăţii Naţiunilor [8].

După declanşarea atacului fascist asupra Ethiopiei şi declararea Italiei ca agresor, el şi-a îndreptat atenţia

---

[5] *Adevărul* din 2 iulie 1935, articolul *Mussolini şi Abisinia.*
[6] *Adevărul* din 21 septembrie 1935.
[7] *Adevărul* din 5 octombrie 1935.
[8] Nicolae Titulescu. *Documente diplomatice*, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 655—666.

spre limitarea conflictului, desfăşurînd o activitate deosebit de intensă pentru aprobarea de către Liga Naţiunilor a sancţiunilor faţă de agresor şi apoi în vederea aplicării acestora, în scopul limitării şi stingerii conflictului. Între 11 şi 19 octombrie 1935, Titulescu a luat de nouă ori cuvîntul în cadrul dezbaterilor Ligii Naţiunilor, sprijinind cu fermitate aplicarea măsurilor prevăzute de pact împotriva agresorului, punerea neîntîrziată în practică a embargoului asupra armelor [9]. România, deşi era serios afectată din punct de vedere valutar, a aplicat cu stricteţe măsurile economice de constrîngere hotărîte de Liga Naţiunilor împotriva agresorului şi nu le-a ridicat decît după ce înlăturarea sancţiunilor a fost votată de organizaţia internaţională. Şi după încetarea ostilităţilor, Titulescu a apărat în continuare independenţa poporului ethiopian şi principiile fundamentale ale Pactului Ligii Naţiunilor. Astfel, în instrucţiunile trimise Legaţiei României din Argentina, el menţiona hotărîrea statelor Micii Înţelegeri de a nu recunoaşte anexarea Ethiopiei, pornind de la principiul că „nici o achiziţie de teritoriu prin forţă nu se recunoaşte“ [10]. A rămas ca un moment de memorabilă manifestare a atitudinii sale gestul cu profunde semnificaţii al apărării împăratului Ethiopiei în incinta forului de la Geneva în iunie 1936. Apărîndu-şi „cu o atitudine de demnitate desăvîrşită“ ţara în faţa Adunării Generale a Societăţii Naţiunilor, Haile Selassie a adresat o chemare solemnă pentru ca anexiunea înfăptuită să nu fie recunoscută, gest întîmpinat cu fluierături de ziariştii fascişti din tribune. În acel moment, Titulescu s-a ridicat de la locul său şi, înaintînd în mijlocul sălii, a cerut preşedintelui Adunării, care nu intervenea, să ia măsuri imediate pentru „a face să înceteze asemenea acte“ [11]. Ovaţionată de întreaga Adunare, această declaraţie a făcut înconjurul lumii, stîrnind însă cele mai violente şi triviale reacţii din partea presei fasciste faţă de ministrul afacerilor externe al României.

---

[9] *Ibidem*, p. 57—59.
[10] *Ibidem*, p. 788—790.
[11] *Ibidem*, p. 788—790.

Evocînd acest moment într-un interviu acordat revistei *Lumea*, împăratul Ethiopiei preciza : „Atunci Nicolae Titulescu s-a ridicat în sprijinul meu şi mi-a acordat un ajutor nepreţuit, care, în condiţiile respective, poate fi apreciat drept o faptă de eroism“ [12]. Cu ocazia vizitei în Ethiopia, în 1966, a preşedintelui din acea vreme al Consiliului de Stat al României, Chivu Stoica, salutînd pe oaspetele român, împăratul menţiona : „Nu trebuie să neglijăm a aminti aici că Ethiopia întreţine de mult timp relaţii prieteneşti cu România, nu numai în vreme de pace, ci şi în vremuri de mari nenorociri şi tribulaţii, cînd însăşi existenţa noastră ca naţiune a fost ameninţată de către agresorii fascişti. Ne vom aminti mult timp sprijinul moral pe care l-am primit de la poporul României prin ministrul său de externe, domnul Titulescu, cînd am adresat un apel Ligii Naţiunilor“ [13].

Închegate faptic de multă vreme şi întărite în împrejurările dramatice amintite, legăturile dintre cele două state au fost oficializate, din punct de vedere diplomatic, la 2 iulie 1957, cînd cele două părţi au căzut de acord să stabilească relaţii diplomatice la nivel de legaţie [14], ulterior, la 11 decembrie 1966, consemnîndu-se dorinţa comună de a fi ridicate la rang de ambasadă [15]. Primul ambasador român acreditat la Addis Abeba a avut reşedinţa la Cairo, iar la Bucureşti a fost acreditat ambasadorul Ethiopiei de la Belgrad. În decembrie 1967 a luat fiinţă la Addis Abeba Agenţia comercială română, cu statut diplomatic.

În noile condiţii, relaţiile dintre cele două ţări au cunoscut şi cunosc o nouă înflorire, aşezate pe temelia legăturilor trecute.

Consacrare a acestei dezvoltări au fost vizita efectuată între 26 şi 29 septembrie 1964 în România de către împăratul Haile Selassie şi cea a preşedintelui din acea vreme al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste Ro-

[12] *Lumea* nr. 40 din 1 octombrie 1964, p. 3.
[13] *Scînteia* din 6 decembrie 1966.
[14] *Scînteia* din 2 iulie 1957.
[15] *Scînteia* din 11 decembrie 1966.

mânia, Chivu Stoica, în Ethiopia între 5 și 9 decembrie 1966.

În 1964, în semn de apreciere a activității dedicate apărării și consolidării țării sale, a devotamentului și eforturilor neobosite depuse pentru cauza păcii și înțelegerii internaționale, precum și a contribuției remarcabile la promovarea culturii și științei, Universitatea din București a acordat împăratului Haile Selassie I titlul de doctor honoris causa.

Contactele cu realitățile din cele două țări, discuțiile purtate cu aceste ocazii au reconfirmat prietenia tradițională, înțelegerea și respectul reciproc ce caracterizează ambele țări ; vizitele respective au prilejuit trecerea în revistă a relațiilor bilaterale și investigarea de noi domenii și posibilități pentru amplificarea lor, precum și reafirmarea principiilor de bază pe care trebuie să se clădească relațiile dintre țări și popoare.

În comunicatele comune publicate cu aceste ocazii, ca și în discursurile și toasturile pronunțate și-au găsit confirmarea pozițiile comune și apropiate ale celor două țări în problemele majore ale vieții internaționale.

Astfel, cu ocazia discuțiilor din 1964 s-a evidențiat importanța hotărîtoare a menținerii și consolidării păcii în lume, ca cea mai importantă problemă a zilelor noastre, precum și necesitatea ca toate statele mari sau mici să-și aducă contribuția și să sprijine orice acțiune îndreptată spre lichidarea încordării internaționale, spre întărirea păcii și securității popoarelor. Coexistența pașnică între state cu sisteme sociale diferite și reglementarea problemelor litigioase pe calea tratativelor constituie unica alternativă a războiului nuclear. De asemenea, realizarea dezarmării generale și totale, a încetării cursei înarmărilor, precum și crearea de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii ar constitui contribuții de seamă la crearea unui climat de destindere în relațiile internaționale [16].

Întîlnirile din 1966 de la Addis Abeba au contribuit, la rîndul lor, la sporirea sprijinului acordat de cele două

[16] Comunicat comun româno-etiopian, în *Scînteia* din 29 septembrie 1964.

țări menținerii și consolidării păcii în lume, prin afirmarea hotărîrii de a întreprinde pe viitor noi acțiuni și inițiative în acest scop. Rezultat al propriei experiențe istorice, reafirmarea adevărului că în lumea contemporană relații sănătoase pot fi stabilite numai prin respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară, este strîns legată de respectarea principiilor suveranității, independenței naționale, integrității teritoriale, egalității în drepturi.

Pe o poziție comună se situează cele două țări și în privința condamnării încălcării acestor principii în vederea frînării procesului lichidării definitive a colonialismului, ca și în recunoașterea rolului procesului eliberării naționale și al transformărilor politice, economice și sociale pentru refacerea din temelii a întregii vieți a popoarelor africane.

Cele două părți au subliniat comunitatea de vederi și în ce privește dezarmarea, necesitatea de a se adopta măsuri urgente pentru reducerea și eliminarea completă a armamentelor nucleare, precum și în privința declarării Africii și a altor regiuni ale lumii ca zone denuclearizate, acțiune ce trebuie întărită de angajamentul țărilor nucleare de a nu folosi niciodată arma atomică împotriva țărilor nenucleare.

Ca un semn de prețuire prietenească, Comunicatul semnat la Addis Abeba la 8 decembrie 1966 consemnează că împăratul Haile Selassie „a apreciat însemnătatea inițiativelor României pe plan internațional, menite să contribuie la crearea unui climat de încredere și colaborare între state cu regimuri social-economice diferite, la înlăturarea a tot ce poate genera neîncredere în relațiile dintre state". Dealtfel, o colaborare rodnică are loc, pe această bază, și în cadrul organizațiilor internaționale.

Este de remarcat că în ultimii ani au avut loc și vizite în Ethiopia ale unor experți români din diverse domenii ale activității economice, în special comercial și minier : în 1966, Ethiopia a fost vizitată de o delegație mixtă de experți din partea Ministerului Comerțului Exterior, a Ministerului Petrolului, Ministerului Minelor și Ministerului Construcțiilor de Mașini ; în 1967, doi spe-

cialişti români în geologie minieră au activat ca experţi, o perioadă mai îndelungată, pe lîngă Ministerul Imperial al Minelor ; s-au intensificat şi relaţiile culturale : un număr însemnat de tineri etiopieni şi-au făcut ori îşi fac studiile universitare la Bucureşti, iar între Biblioteca Centrală de Stat din Bucureşti şi Biblioteca Universităţii Haile Selassie I din Addis Abeba au loc schimburi de lucrări ştiinţifice.

În ultimii ani, schimburile comerciale între cele două ţări înregistrează o tendinţă ascendentă, avînd posibilităţi de extindere faţă de nivelul actual. Există, de asemenea, perspective pentru iniţierea unor acţiuni de cooperare economică şi tehnică, în special în domeniile agriculturii, industriei alimentare, miniere, construcţiilor civile.

În spiritul bunelor relaţii de prietenie, între România şi Ethiopia, cu prilejul zilelor naţionale, are loc un schimb permanent de mesaje de felicitări la nivelul conducerii de stat.

Similitudinea ori apropierea dintre poziţiile României şi Ethiopiei faţă de unele probleme internaţionale au permis celor două ţări să colaboreze rodnic în cadrul O.N.U., cît şi al altor organisme şi organizaţii internaţionale.

Mircea Nicolaescu

BCUIAŞI/CENTRAL

FILIPINE

Stat situat în zona de sud-est a continentului asiatic între apele Oceanului Pacific și ale Mării Chinei, avînd o suprafață de 296 213 km. p. și o populație de peste 39 milioane de locuitori, Republica Filipine este formată dintr-un arhipelag compus din peste 7 100 insule. Principalele insule ale arhipelagului filipinez sînt Luzon, Mindanao, Mindoro, Samar, Panay, Negros, Cebu, Palawan și Leyte.

Filipinele au fost descoperite de Magellan la 16 martie 1521. Au urmat apoi o serie de alte expediții spaniole. În 1565, Miquel Lopez de Legazpi, conducătorul unei expediții terminate cu succes, a dat întregului arhipelag denumirea de „Filipinas".

După anul 1565, Filipinele cad sub stăpînirea Spaniei, situație care durează pînă în anul 1898. Insurecția armată, condusă de eroul național Rizal, a culminat prin crearea, la 12 iunie 1898, a Republicii Filipine, această dată devenind ziua națională a țării.

Dar, o dată înlăturat jugul colonial spaniol, potrivit prevederilor Tratatului de la Paris, încheiat între S.U.A. și Spania la 10 decembrie 1898, Filipinele cad sub ocupația americană, care durează pînă la 8 decembrie 1941, cînd țara este ocupată de trupele japoneze. Ocupația japoneză durează pînă la 27 februarie 1945. Filipinele își recuceresc independența națională la 4 iulie 1946.

*

* *

Relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Filipine sînt de dată recentă.

Tratative între cele două țări cu privire la efectuarea unor schimburi comerciale au fost numeroase, ele du-

cîndu-se prin intermediul ambasadelor lor în diferite capitale. În același timp, au avut loc schimburi de vizite ale unor delegații pe linie comercială și parlamentară. În 1967 România a fost vizitată de Manuel Enverga, președintele Comisiei de politică externă a parlamentului. În 1968, adjunctul ministrului comerțului exterior, Campos, a vizitat țara noastră pentru a explora posibilitățile de inițiere a unor schimburi comerciale și de acțiuni de cooperare româno-filipineze.

În 1971, ministrul afacerilor externe filipinez, Carlos P. Romulo, a participat la Conferința cu tema „O.N.U. în deceniul următor", organizată în țara noastră, cu care ocazie s-a întîlnit cu ministrul român al afacerilor externe.

În februarie 1972, Narciso G. Reyes, ambasador, reprezentant permanent al Republicii Filipine la O.N.U., s-a aflat în România, într-o misiune oficială, cu prilejul căreia s-au purtat discuții privind raporturile dintre cele două țări. Cu această ocazie, ambasadorul filipinez a fost primit de președintele Consiliului de Stat al țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În cadrul acestei convorbiri au fost abordate probleme privind relațiile dintre România și Filipine, iar ambasadorul filipinez a transmis președintelui Consiliului de Stat al țării noastre un mesaj prietenesc din partea președintelui Republicii Filipine, Ferdinand E. Marcos. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rîndul său, președintelui filipinez un salut prietenesc, exprimîndu-și satisfacția pentru dezvoltarea relațiilor între România și Filipine [1].

În urma tratativelor desfășurate la București, la 28 februarie 1972 a avut loc schimbul de note prin care guvernul român și guvernul filipinez au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă.

În comunicatul de presă dat publicității la 10 martie 1972 se arată : „În dorința dezvoltării legăturilor de colaborare reciproc avantajoase dintre Republica Socialistă România și Republica Filipine, guvernul român și gu-

[1] *Scînteia* din 29 februarie 1972.

vernul filipinez au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă și au convenit să acrediteze ambasadori la București și Manila" [2].

La 22 mai 1972, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a primit pe Luis Moreno Salcedo, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Filipine în țara noastră, cu reședința la Paris [3].

Guvernul filipinez a comunicat agrementul în vederea acreditării ambasadorului român cu reședința la Tokio, Iosif Gheorghiu, în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Filipine. În ianuarie 1973, acesta și-a încheiat misiunea sa în Japonia ; ca urmare nu și-a mai prezentat scrisorile de acreditare în Republica Filipine.

Ulterior, guvernul filipinez a comunicat agrementul pentru acreditarea noului ambasador român cu reședința la Tokio, Nicolae Finanțu, în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Filipine.

În ultimii ani, relațiile româno-filipineze au cunoscut o evoluție pozitivă. Unele acțiuni au fost inițiate și pe linia cooperării economice, tehnico-științifice și în producție.

Stabilirea relațiilor diplomatice, acțiunile întreprinse în vederea asigurării unui cadru juridic adecvat relațiilor bilaterale, schimburile de vizite și delegații la diferite nivele deschid un cîmp tot mai favorabil pentru lărgirea cooperării dintre Republica Socialistă România și Republica Filipine.

Dumitru Tănasă

---

[2] *Scînteia* din 11 martie 1972.
[3] *Scînteia* din 22 mai 1972.

GABON

Situată pe coasta vestică a Africii Ecuatoriale, Republica Gabon are frontiere cu Guineea Ecuatorială, Republica Unită Camerun și Republica Populară Congo. Litoralul său la Oceanul Atlantic măsoară 800 km. Populația țării este de aproximativ 1 milion de locuitori (de origine bantu și fang), iar suprafața țării este de 267 000 km. p.

Fostă colonie franceză, Republica Gabon devine mai întîi stat autonom în cadrul comunității franceze (1958), iar, la 17 august 1960, se proclamă stat independent. La 20 septembrie 1960 este admisă în O.N.U. Este o republică de tip prezidențial.

În Gabon există un partid unic de guvernămînt — Partidul Democrat Gabonez, înființat la 12 martie 1968.

Republica Gabon promovează pe plan extern o politică de nealiniere, pe baza respectării principiilor suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, folosirii dialogului în reglementarea diferendelor internaționale.

Gabonul întreține relații diplomatice cu peste 30 de state ; în capitala statului gabonez, Libreville, sînt instalate 25 misiuni diplomatice și consulare.

*
* *

Republica Socialistă România a recunoscut Republica Gabon ca stat independent și suveran în august 1960.

În mai 1970, ministrul român al afacerilor externe, care se afla în vizită prin mai multe state din Africa,

s-a oprit și la Libreville, unde a avut un schimb de păreri cu oficialități gaboneze în legătură cu stabilirea de relații diplomatice între România și Gabon.

Ca urmare a discuțiilor purtate prin ambasadele română și gaboneză la Paris, guvernele celor două țări au hotărît la 19 septembrie 1972 să stabilească relații diplomatice, la rang de ambasadă, „în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre România și Gabon" [1].

În continuarea acestei acțiuni, ministrul de externe gabonez, în convorbirile purtate la New York, în octombrie 1972, cu omologul său român, a exprimat dorința guvernului Republicii Gabon de a deschide o ambasadă permanentă la București, condusă de un ambasador rezident. Ambasada gaboneză de la București ar urma să se ocupe și de relațiile acestui stat cu țările învecinate României.

La 31 octombrie 1972, guvernul Republicii Gabon a solicitat agrementul pentru acreditarea ambasadorului său la București, agrement care s-a acordat în luna noiembrie a aceluiași an.

Ținînd seama de principiul reciprocității, organele române competente au în vedere, de asemenea, înființarea unei ambasade a țării noastre la Libreville.

Prin înființarea de ambasade în cele două capitale, vor fi create posibilități reale pentru o mai bună cunoaștere între cele două popoare și pentru intensificarea relațiilor de cooperare româno-gaboneze.

Schimburile economice, culturale și tehnico-științifice dintre cele două state sînt într-o fază incipientă. În luna noiembrie 1969 o delegație economică română a vizitat Republica Gabon și a prospectat posibilitățile de lărgire a schimburilor comerciale cu această țară. Ca urmare a negocierilor purtate, la 12 noiembrie 1969, a fost semnat la Libreville Acordul comercial între România și Gabon [2].

Țara noastră a exportat în Gabon mici cantități de țesături și tricotaje.

---

[1] *Scînteia* din 19 septembrie 1972.
[2] Textul în *Buletinul oficial*, nr. 15/1970.

Existența unor bogății importante (fier, magneziu, petrol, gaze naturale, păduri bogate în esențe de lemn prețios), așezarea geografică a Republicii Gabon pe coasta Oceanului Atlantic, ca și interesul manifestat pentru o serie de produse finite ale industriei românești, oferă bune perspective pentru dezvoltarea cooperării economice și tehnice, precum și a schimburilor comerciale dintre Gabon și România. Se prevede ca, în viitor, gama produselor românești exportate să se mărească, cuprinzînd mașini și utilaje, produse chimice și bunuri de larg consum ; la import se preconizează lemn tropical, cafea, cacao, iar, mai tîrziu, minereu de fier și alte materii prime.

Politica externă a țării noastre și succesele obținute în dezvoltarea economică și socială sînt cunoscute și apreciate în Gabon, guvernul acestei țări manifestînd interes pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare, pe baza avantajului reciproc, în vederea valorificării bogățiilor naturale și propășirii economice a poporului gabonez.

Partea gaboneză dorește să coopereze cu partea română pentru construirea unor obiective economice, pentru primirea de asistență tehnică în anumite domenii și pentru formarea de cadre naționale.

Relațiile Republicii Socialiste România cu Republica Gabon, ce se înscriu în contextul politicii externe a țării noastre de colaborare cu tinerele state independente din Africa, de inițiere și dezvoltare a unei cooperări economice bilaterale în domenii de interes reciproc, au perspective bune de dezvoltare, ce se vor materializa fără îndoială în mod plenar odată cu înființarea reciprocă de reprezentanțe diplomatice în cele două capitale.

Gheorghe Barbu

GAMBIA

Republica Gambia — situată pe coasta de vest a Africii — cuprinde un teritoriu de 10 368 km. p. ce se întinde pe ambele maluri ale fluviului Gambia, de la care şi-a luat numele. Acest teritoriu este înconjurat de cel al Senegalului.

Gambia are o populaţie de circa 350 000 locuitori, iar capitala ei este Banjul (fost Bathurst), situată la vărsarea fluviului Gambia în Oceanul Atlantic, cu o populaţie de 31 600 locuitori.

Actualul teritoriu al Republicii Gambia a fost descoperit de navigatorii portughezi în anul 1455.

În 1588 Portugalia a vîndut unor negustori englezi dreptul de a face comerţ pe ambele maluri ale fluviului Gambia.

După cucerirea Senegalului de către Franţa, actualul teritoriu al Republicii Gambia a devenit obiectul unei îndelungate rivalităţi între cele două mari puteri coloniale, Anglia şi Franţa.

Prin tratatele de pace de la Utrecht (1713) şi Versailles (1783), Anglia a obţinut dreptul de stăpînire deplină a fluviului Gambia şi a regiunilor limitrofe.

După războaiele napoleoniene, Anglia şi-a consolidat stăpînirea asupra Gambiei construind o puternică bază militară la gurile fluviului Gambia.

În 1816, şeful tribului Kombo a cedat Angliei insula Banjul denumită ulterior St. Mary, care a devenit în scurt timp centrul administrativ al coloniei. Capitala coloniei a fost denumită Bathurst după numele guvernatorului colonial din perioada respectivă.

Ulterior, în 1821, Gambia a fost încorporată coloniei engleze Sierra Leone.

Conflictul anglo-francez a fost definitiv soluționat în 1857, cînd, în urma unui schimb de teritorii, Franța a cedat localitatea Albreda. Prin acest schimb Anglia și-a instaurat stăpînirea deplină asupra ambelor maluri ale fluviului Gambia.

În 1888, printr-o ordonanță regală, Gambia a fost desprinsă de Sierra Leone, devenind colonie de sine stătătoare, iar în 1894 a fost declarată protectorat britanic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, soldați de origine gambiană au fost încorporați în armata britanică, participînd la campania din Birmania împotriva japonezilor.

După cel de-al doilea război mondial lupta maselor populare din Gambia capătă o amploare tot mai mare. Intensificarea mișcării de eliberare națională obligă Anglia să țină seama de rezoluția adoptată în 1960 de Organizația Națiunilor Unite privind abolirea colonialismului și acordarea independenței teritoriilor aflate sub dominația coroanei britanice.

Ca urmare, în 1962, Gambia este primită în Commonwealth, iar la 18 februarie 1965 se proclamă independentă.

La 24 aprilie 1970, în Gambia s-a ținut un referendum la care au participat toți cetățenii cu drept de vot. Din cei 120 606 cetățeni care s-au prezentat la vot 84 968 au votat în favoarea adoptării unei noi constituții și pentru proclamarea Gambiei republică.

Acest act major a însemnat eliminarea formală a oricăror legături de subordonare a țării față de fosta metropolă și coroana britanică.

Republica Socialistă România, exprimîndu-și profunda solidaritate cu lupta popoarelor pentru înlăturarea tuturor formelor de dominație și asuprire, a recunoscut Gambia din ziua în care această țară a devenit independentă.

Cu prilejul proclamării independenței Gambiei, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a transmis primu-

lui ministru al Gambiei, Dawda Jawara, un mesaj de felicitare [1].

Presa română a consemnat importanța acestui eveniment.

În 1973, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a trimis o telegramă de felicitare președintelui Republicii Gambia, sir Dawda Jawara [2].

De asemenea, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, George Macovescu, l-a felicitat, cu același prilej, pe ministrul afacerilor externe al Republicii Gambia, Andrew David Camara [3].

Relațiile de prietenie și solidaritate dintre Republica Socialistă România și Republica Gambia s-au dezvoltat continuu. Astfel, România a sprijinit primirea în Organizația Națiunilor Unite a Gambiei.

Ca urmare a interesului și preocupării dovedite de cele două țări pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale, la Dakar (Senegal) au fost începute tratative pentru stabilirea de relații diplomatice.

La 30 iulie 1971, în capitalele celor două țări a fost publicat un comunicat în care se arată că „în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Gambia, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă" [4].

Stabilirea de relații diplomatice cu Republica Gambia, schimbul reciproc de ambasadori ce va avea loc într-un viitor apropiat, deschid noi perspective pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale pe plan politic, economic și cultural.

Lucian C. Petrescu

---

[1] *Scînteia* din 18 februarie 1965.
[2] *Scînteia* din 18 februarie 1973.
[3] *Ibidem.*
[4] *Scînteia* din 30 iulie 1971.

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ

Împrejurările istorice deosebit de complexe în care a apărut primul stat german socialist şi condiţiile în care s-au stabilit relaţiile diplomatice dintre România şi R. D. Germană se încadrează în realităţile intervenite pe continentul european după cel de-al doilea război mondial.

Ca rezultat al acţiunii conjugate a forţelor insurecţionale, în condiţiile înaintării victorioase a armatei sovietice, la 23 August 1944 dictatura antonesciană a fost răsturnată. Armata română a întors armele împotriva trupelor fasciste, luptînd alături de armata sovietică pînă la zdrobirea definitivă a Germaniei hitleriste.

Sub imperiul desfăşurării evenimentelor, al acţiunilor hotărîte ale forţelor patriotice antifasciste, conduse de partidul comunist, România proclama în seara zilei de 23 august ieşirea din alianţa cu puterile Axei şi „imediata încetare a războiului cu Naţiunile Unite", arătîndu-se, totodată, că se „încetează lupta şi orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum şi starea de război cu Marea Britanie şi S.U.A." România accepta condiţiile de armistiţiu oferite de aceste state, iar guvernul hotăra denunţarea tratatelor de alianţă cu puterile Axei [1].

[1] Documentele prin care România ieşea din războiul antisovietic şi se alătura Naţiunilor Unite au fost puse de acord cu conducerea P.C.R. şi transmise la posturile de radio în ziua de 23 august orele 22, fiind publicate în ziarul *România liberă* şi în *Monitorul oficial* nr. 197 bis din 24 august 1944.

În Declarația[2] sa, Partidul Comunist Român chema muncitorimea, țărănimea, intelectualii, întregul popor la luptă activă împotriva Germaniei fasciste, pentru grăbirea victoriei și dobîndirea unei păci durabile, pentru propriul lor viitor. Acționînd în același timp și în cadrul Blocului național-democratic, P.C.R. împreună cu celelalte trei partide politice care formau acest bloc, prin Manifestul[3] din 24 august 1944, au cerut, „în numele țării, ruperea alianței cu Axa".

Legația germană și comandamentul armatei germane din România sînt încunoștințate de guvern[4] că întrucît acestea „au întreprins acțiuni militare ostile față de trupele române și față de populația civilă a țării..., România dorește să-și lichideze raporturile cu Germania și guvernul ordonă deci armatei de a începe lupta împotriva tuturor formațiunilor militare germane..."

Aceste documente oficiale atestau ruperea oricăror relații, inclusiv a celor diplomatice, cu Germania hitleristă la 23 august 1944 și intrarea în raporturi de beligerantă la 24 august 1944.

La 9 mai 1945, omenirea aclama victoria definitivă asupra fascismului. Germania hitleristă capitula necondiționat.

Sînt cunoscute condițiile concrete în care a evoluat problema viitorului statului german în epoca postbelică. În zonele de ocupație americană, engleză și franceză, la 23 mai 1949 a fost adoptată o constituție, iar la 14 august 1949 au avut loc alegeri pentru parlament (Bundestag). În același an, la 20 septembrie, în noul stat german — Republica Federală Germania — a fost ales primul președinte.

---

[2] Declarația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, publicată în primul număr legal al ziarului *România liberă* din 24 august 1944.

[3] Manifestul Blocului național-democratic referitor la lupta împotriva Germaniei hitleriste din 24 august 1944.

[4] Proclamația guvernului către țară privind starea de război cu Germania din 24 august 1944.

Prezentîndu-şi punctul de vedere în legătură cu crearea acestui stat, guvernul român[5] a arătat că ţara noastră — „ca stat care a suferit ocupaţia armatelor germane în timpul primului război mondial şi a fost antrenată de către Germania hitleristă într-un război de agresiune în cursul celui de-al doilea război mondial — este direct interesată, laolaltă cu toate ţările şi popoarele iubitoare de pace, la formarea unui stat german unitar, democratic şi paşnic".

Neputîndu-se realiza pe cale diplomatică o Germanie unitară, a apărut necesitatea obiectivă a constituirii unui stat german al muncitorilor şi ţăranilor în zona de ocupaţie sovietică. La 7 octombrie 1949, Consiliul Poporului German, în cadrul celei de-a 9-a sesiuni, a hotărît să se transforme în Adunarea Naţională Provizorie a Republicii Democrate Germane şi să formeze un guvern provizoriu, căruia, la 10 octombrie, guvernul sovietic i-a încredinţat atribuţiile de pînă atunci ale administraţiei militare sovietice. La 15 octombrie, Republica Democrată Germană a fost recunoscută oficial de către U.R.S.S., după care între cele două state au fost stabilite relaţii diplomatice la rang de misiune diplomatică.

*
* *

Prin promptitudinea cu care a reacţionat la aceste evenimente şi prin conţinutul actelor sale de politică externă, România a acordat sprijinul său internaţionalist noului stat german al oamenilor muncii încă din primele zile ale existenţei sale.

În telegrama adresată la 12 octombrie 1949[6] de către preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, C. I. Parhon, prin care Wilhelm Pieck era felicitat cu prilejul alegerii sale, la 11 octombrie 1949, în funcţia de preşedinte al R. D. Germane se transmitea „încrederea

[5] Declaraţia guvernului R.P.R. referitoare la formarea statului separat în Germania occidentală, în *Scînteia* din 6 octombrie 1949.

[6] *Scînteia* din 13 octombrie 1949.

cu care poporul nostru privește lupta dusă de forțele democrate, în frunte cu clasa muncitoare din R. D. Germană împotriva spiritului fascist și militarist", pentru o Germanie democrată. Aceleași sentimente de solidaritate și de încredere au fost transmise primului președinte al Republicii Democrate Germane în telegrama de felicitare[7] adresată, în numele C.C. al P.M.R., de către secretarul său general. Felicitîndu-l pe Otto Grotewohl cu prilejul alegerii sale în fruntea primului guvern al R. D. Germane, premierul român, dr. Petru Groza, își exprima, de asemenea, încrederea că „lupta va fi încununată de succes pentru că ea este sprijinită de forțele democratice din întreaga lume..." [8]

În condițiile specifice perioadei postbelice, reprezentarea intereselor reciproce ale celor două țări a îmbrăcat forme diferite, adecvate în fiecare etapă atît dezvoltărilor din România, și din R. D. Germană, cît și evoluției în ansamblu a situației lor internaționale.

Ca urmare a împrejurărilor cunoscute, deosebit de complexe, ale relațiilor româno-germane, în prima perioadă de după război, interesele României se refereau la mai multe domenii, dintre care cele cu caracter economic și consular erau preponderente.

În 1948, în Germania a funcționat o comisie română de restituiri, sarcina principală a acesteia fiind, după cum rezulta și din denumirea sa, redobîndirea bunurilor românești transportate în Germania în timpul războiului fără o bază conformă cu dreptul internațional.

La cîteva luni după intrarea în vigoare a Tratatului de pace al României cu Națiunile Unite, guvernul țării noastre a transmis Consiliului Aliat de Control de la Berlin un document care se referea în esență la acreditarea unei misiuni românești pe lîngă acest Consiliu (februarie 1948). În atribuțiile acestuia ar fi urmat să intre chestiuni privind repatrierea, identificarea de bunuri naționale, probleme de comerț exterior etc., deci probleme consulare și comerciale, și nu de reprezentare politico-diplomatică. Documentul român a fost discutat

---

[7] *Scînteia* din 14 octombrie 1949.
[8] *Ibidem.*

în ședința plenară a Consiliului Aliat de Control, dar rezolvarea a fost amînată.

La 5 ianuarie 1949 a luat ființă la Berlin Comisia română de repatriere, pe lîngă Comandamentul Suprem al Administrației U.R.S.S., în zona de ocupație sovietică. Din împuternicirea guvernului român, președintele acestei comisii, Petre Suciu, a prezentat la 10 ianuarie 1949 un Memorandum prin care arăta că are misiunea de a verifica cetățenii români aflați în zona de ocupație sovietică și de a duce tratative cu autoritățile competente pentru repatrierea acestora. La 7 februarie 1949, Comisia română de repatriere își anunța, în mod public, pentru cei interesați începerea activității, la început la Berlin — unde avea sediul permanent — și apoi în capitalele unor regiuni germane din zona de ocupație sovietică. Menționăm că anterior își începuseră activitatea comisii române de repatriere și în celelalte zone de ocupație.

În conformitate cu înțelegerea și cu sprijinul comandamentului sovietic, cu practica stabilită la Berlin prin prezența și activitatea misiunilor și comisiilor altor țări socialiste (Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, Bulgaria), precum și cu ajutorul organelor și al instituțiilor germane competente, Comisia română de repatriere a desfășurat și o susținută activitate de popularizare a realizărilor țării noastre pe drumul socialismului. Prin popularizarea propriilor realizări, România, după cum subliniau chiar fruntași ai P.S.U.G., a acordat un ajutor prețios la consolidarea democrației antifasciste în R. D. G. Dealtfel, președintele Comisiei române de repatriere se bucura de atenția acordată și reprezentanților altor state, el fiind, de exemplu, invitat la diferite ceremonii oficiale. De asemenea, el organiza și unele manifestări de reprezentare politică a României, cum au fost acțiunile festive din anul 1949 prilejuite de ziua națională a țării noastre — 23 August. Sprijinirea diferitelor delegații comerciale a constituit o preocupare importantă și necesară în activitatea acesteia. Comisia română de repatriere a jucat astfel un rol deosebit sub multiple aspecte ale relațiilor dintre cele două țări, mai

ales în perioada cînd nu luase încă ființă misiunea diplomatică a României la Berlin.

La 19 octombrie 1949, Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române a hotărît, iar la 22 octombrie 1949 a propus Guvernului Provizoriu al R. D. Germane „stabilirea de relații diplomatice între Republica Populară Română și Republica Democrată Germană și schimbul de reprezentanți diplomatici între cele două țări".

Mulțumind în numele Guvernului Provizoriu al Republicii Democrate Germane pentru hotărîrea guvernului român de a efectua imediat schimburi de misiuni diplomatice între cele două state, ministrul afacerilor externe al R. D. G., într-o scrisoare [9] adresată omologului său român, își exprima convingerea că stabilirea relațiilor diplomatice între R. D. Germană și România reprezintă un progres și o consolidare a păcii.

În acest fel, începînd cu 24 octombrie 1949, cînd a fost întrunit acordul ambelor părți, relațiile diplomatice dintre cele două state aveau să se desfășoare la rang de legație. Titulatura oarecum neobișnuită pe care avea să o poarte inițial misiunea României la Berlin, Oficiul diplomatic al României pe lîngă Guvernul Provizoriu al R. D. Germane, sau cea germană de la București, Misiunea diplomatică a R. D. Germane pe lîngă Guvernul României, își găsea explicația în însăși situația politică aparte a R. D. Germane, în rapoartele sale externe. Acest lucru nu afecta însă nivelul de reprezentare, întrucît el era considerat ca fiind echivalent cu cel de legație, ceea ce se poate constata, dealtfel, și din faptul că șefii celor două misiuni diplomatice își aveau locul de precădere în ierarhia protocolară la rînd cu șefii legațiilor altor țări, în ordinea vechimii prezentării scrisorilor de acreditare. Titulaturi similare au purtat inițial și misiunile diplomatice ale altor țări socialiste acreditate la Berlin, inclusiv cea a U.R.S.S.

Misiunile diplomatice în capitalele celor două țări au fost deschise în decurs de cîteva luni de la data stabilirii relațiilor diplomatice. Primul trimis extraordinar

---

[9] *Dokumente zur Aussenpolitik der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik*, Berlin, 1954, A.D.N., 24 octombrie 1949 ; *Scînteia* din 26 octombrie 1949.

și ministru plenipotențiar al României, Mircea Bălănescu, prezenta la 28 februarie 1950 președintelui R.D.G., Wilhelm Pieck, scrisorile de acreditare în calitate de șef al Oficiului diplomatic al României pe lîngă Guvernul Provizoriu al R. D. Germane [10].

La 9 aprilie 1950 sosește la București primul trimis extraordinar și ministru plenipotențiar, Jonny Löhr, în calitate de șef al misiunii diplomatice a R. D. Germane pe lîngă guvernul României, iar la 19 aprilie 1950 prezintă președintelui Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R., prof. dr. C. I. Parhon, scrisorile de acreditare [11].

La inițiativa țării noastre, cele două guverne hotărăsc, la 17 octombrie 1953, să ridice nivelul de reprezentare diplomatică la rang de ambasadă. În Comunicatul publicat cu acest prilej se arăta că, „în vederea întăririi și dezvoltării continue a legăturilor de prietenie și de colaborare frățească între Republica Populară Română și Republica Democrată Germană pe tărîm politic, economic și cultural, guvernele ambelor state au convenit pe cale diplomatică — în urma propunerii Guvernului Republicii Populare Române — să transforme în ambasade misiunea diplomatică a Republicii Populare Române pe lîngă Guvernul Republicii Democrate Germane și misiunea diplomatică a Republicii Democrate Germane pe lîngă Guvernul Republicii Populare Române și să facă schimb de ambasadori“ [12].

Ca urmare, de la data publicării Comunicatului din 17 octombrie 1953, relațiile dintre cele două țări continuă să se desfășoare la cel mai înalt rang de reprezentare diplomatică, acela de ambasadă.

La 27 octombrie 1953, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale al Republicii Populare Române, dr. Petru Groza, în scrisorile prin care Gheorghe Stoica era acreditat în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în R. D. Germană [13], sublinia „do-

---

[10] A.D.N., 1 martie 1950.

[11] *Scînteia* din 20 aprilie 1950 ; A.D.N., 19 aprilie 1950.

[12] *Scînteia* din 18 octombrie 1953 ; A.D.N., 17 octombrie 1953.

[13] În perioada 28 mai 1953—6 noiembrie 1953, Gheorghe Stoica funcționase la Berlin în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar, șef al misiunii diplomatice a României pe lîngă guvernul R. D. Germane.

rința de a contribui neîncetat la continua întărire a relațiilor prietenești care există în mod atît de fericit între Republica Populară Română și Republica Democrată Germană", precum și „convingerea că întărirea prieteniei dintre țările noastre corespunde intereselor păcii și securității internaționale". Aceste scrisori au fost prezentate președintelui R. D. Germane, Wilhelm Pieck, la 6 noiembrie 1953.

La 1 martie 1954 sosește la București primul ambasador al R. D. Germane în România, Werner Eggerath. Scrisorile de acreditare, semnate de președintele R. D. Germane, Wilhelm Pieck, la 20 februarie 1954, au fost prezentate președintelui Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, dr. Petru Groza, la 6 martie 1954, odată cu scrisorile de rechemare ale lui G. Handke, care pînă atunci funcționase în calitate de șef al misiunii diplomatice a R. D. Germane la București. Prezentînd scrisorile de acreditare, W. Eggerath arăta că „poporul muncitor german urmărește cu multă simpatie marea dezvoltare politică, economică și culturală a Republicii Populare Române și nutrește pentru poporul român simțăminte de caldă prietenie și profund atașament". În răspunsul său, dr. Petru Groza evidenția faptul că „poporul român privește cu dragoste și bucurie succesele obținute de Republica Democrată Germană pe tărîm economic, politic și cultural, pentru necontenita creștere a bunăstării celor ce muncesc, pentru prosperitatea și fericirea poporului german".

Prezentările scrisorilor de acreditare de către noii șefi ai misiunilor diplomatice au constituit prilejul de evidențiere și reafirmare a conținutului relațiilor de prietenie și colaborare, a sprijinului și solidarității reciproce dintre România și R. D. Germană.

În raporturile României cu Germania, ca și în cele ale Germaniei cu celelalte state socialiste[14], din punct de vedere juridic, formal, nu era încă închis capitolul de beligeranță, deschis la 24 august 1944. Urmărind să

[14] La 25 ianuarie 1955 Sovietul Suprem al U.R.S.S. hotărăște încetarea stării de război cu Germania (*Pravda* din 26 ianuarie 1955); măsuri similare au luat Polonia la 18 februarie 1955 și Bulgaria la 1 martie 1955.

aducă în concordanță situația de fapt cu doctrina juridică de drept internațional, Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, la propunerea guvernului român, a emis Decretul privind încetarea stării de război cu Germania la 7 martie 1955. În articolul unic al acestui decret se arăta că „starea de război declarată Germaniei de către România la 24 august 1944 încetează. Încetarea stării de război cu Germania nu afectează drepturile și obligațiile reciproce ale României și Germaniei rezultînd din acordurile internaționale în vigoare“ [15].

Între națiunile coaliției antifasciste și statele formate pe teritoriul german nu s-a încheiat un tratat de pace.

*

* *

Temeinic așezate pe principiile fundamentale care guvernează relațiile dintre țările socialiste — principiile marxist-leniniste ale internaționalismului socialist, ale egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, neamestecului în treburile interne —, relațiile dintre România și R. D. Germană s-au dezvoltat și s-au consolidat continuu. Aceste relații de tip nou se încadrează organic în politica promovată de România de a dezvolta prietenia și cooperarea multilaterală cu toate statele socialiste.

La mai puțin de un an de la data stabilirii de relații diplomatice, între 20 și 23 septembrie 1950, a avut loc la București vizita delegației Guvernului Provizoriu al R. D. Germane, condusă de W. Ulbricht, vicepreședinte al guvernului provizoriu. Pe lîngă faptul că vizita a constituit o manifestare politică de evidențiere a unor relații de tip nou, a țelurilor comune spre care cele două state năzuiesc, după cum se învedera în Declarația comună [16] semnată cu acest prilej, au fost încheiate im-

---

[15] Decretul nr. 60 din 7 martie 1955 privind încetarea stării de război cu Germania, publicat în *Monitorul oficial*, nr. 5 din 11 martie 1955.

[16] Declarația comună a Guvernului R.P.R. și a Guvernului R.D.G. din 22 septembrie 1950.

portante instrumente de colaborare bilaterală, care constituie primele documente de cooperare, denumite de Wilhelm Pieck drept „baze sigure pentru o colaborare rodnică" în diferite domenii între popoarele noastre. În temeiul celor convenite cu această ocazie a fost deschis șirul numeroaselor acorduri, convenții și înțelegeri, care vor continua cu și mai multă vigoare în contextul altor evenimente importante, prilejuite de alte vizite la nivel înalt, sau în cadrul schimburilor dintre instituțiile centrale din cele două țări.

Un alt eveniment deosebit l-a constituit vizita în R.D.G. a delegației guvernamentale și de partid conduse de președintele Consiliului de Miniștri al României, Chivu Stoica, din 24—28 aprilie 1957.

În Declarația comună [17] prilejuită de această vizită se constată cu satisfacție că relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două state s-au dezvoltat și s-au întărit în toate domeniile, în special după semnarea Declarației comune a Guvernului R.P.R. și a Guvernului R.D.G. din 22 septembrie 1950.

Premierul R. D. Germane, Otto Grotewohl, a adus mulțumiri poporului român și guvernului său „pentru sprijinul pe care l-au dat întotdeauna pentru rezolvarea pașnică a problemei germane" [18].

Continuînd practica, dovedită a fi atît de fructuoasă, a întîlnirilor la nivel înalt, în perioada 15—19 septembrie 1962 o delegație de partid și guvernamentală a R. D. Germane condusă de W. Ulbricht a vizitat România.

În Comunicatul semnat cu acest prilej [19] se constată că succesele și perspectivele de dezvoltare ale celor două țări se datoresc, în primul rînd, colaborării și întrajutorării frățești.

Această vizită „a constituit o manifestare a prieteniei și a legăturii frățești între statele noastre" [20], precum

---

[17] *Scînteia* din 30 aprilie 1957.

[18] Toastul președintelui Consiliului de Miniștri al R.D.G., Otto Grotewohl în *Scînteia* din 25 aprilie 1957.

[19] Comunicat privind vizita de prietenie a delegației de partid și guvernamentale a R.D.G. în R.P.R., în *Scînteia* din 21 septembrie 1962.

[20] Articolul *Se vor coace roadele bogate*, semnat de Johannes Könnig, adjunct al ministrului afacerilor externe al R.D.G., publicat în *Neues Deutschland* din 22 septembrie 1962.

și o contribuție importantă la întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste.

Într-un articol publicat în ziarul *Scînteia*, vicepreședintele Consiliului de Miniștri și ministrul afacerilor externe al R.D.G., Lothar Bolz, constata cu satisfacție că „de la stabilirea de relații diplomatice, imediat după întemeierea republicii noastre, am obținut rezultate importante în lupta comună pentru menținerea păcii..." [21]

Deosebit de utile contacte și schimburi de păreri au fost prilejuite de alte întîlniri la nivel înalt, în cadrul bilateral sau multilateral, între care menționăm pe cele în legătură cu prezența la București, în iulie 1965, a delegației de partid condusă de W. Ulbricht, prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D.G. care a participat la lucrările celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român ; cu vizita în R. D. Germană a președintelui Consiliului de Stat al României, din noiembrie 1966, cînd a petrecut o parte a concediului de odihnă în R.D.G., precum și convorbirile care au avut loc cu prilejul consfătuirilor Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, sau a sesiunilor Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

În cronica relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, o nouă și importantă filă a fost înscrisă prin vizita oficială de prietenie în România a delegației de partid și guvernamentală a R. D. Germane condusă de Erich Honecker, prim-secretar al C.C. al Partidului Socialist Unit din Germania, și Willi Stoph, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G. care a avut loc în perioada 11—12 mai 1972. În timpul acestei vizite a fost semnat primul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală între România și R. D. Germană.

---

[21] Articolul *Pacea în Germania izvorăște din republica noastră*, publicat în *Scînteia* din 14 septembrie 1962.

Cu acest prilej, la mitingul oamenilor muncii din Capitală, consacrat prieteniei dintre cele două țări și partide, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că vizita a ocazionat fructuoase convorbiri, ale căror rezultate au fost consemnate în comunicatul comun semnat de conducătorii celor două delegații și că aceasta „constituie o expresie a dorinței partidelor și popoarelor noastre de a acționa cu toată fermitatea pentru dezvoltarea colaborării internaționale, pentru triumful cauzei socialismului și păcii în întreaga lume" [22]. În același timp, a subliniat că aceste convorbiri, precum și semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală deschid noi perspective legăturilor multilaterale dintre România și R. D. Germană, slujind intereselor popoarelor noastre și, totodată, cauzei generale a socialismului, colaborării și păcii [23].

Contacte fructuoase, care au prilejuit schimburi utile de experiență, s-au realizat și între organele supreme ale puterii de stat, parlamentele celor două țări. O importanță deosebită a avut vizita în R.D.G. a delegației Marii Adunări Naționale a R.P.R. [24], care în perioada 4—16 septembrie 1957 a fost oaspetele Camerei Populare a R.D.G. Deputații români au avut numeroase convorbiri, în care au împărtășit din propria experiență și s-au informat în legătură cu activitatea Camerei Populare și a organelor locale ale puterii de stat din R.D.G.

De asemenea, în perioada 12—24 aprilie 1958, la invitația Marii Adunări Naționale a R.P.R. [25], o delegație a Camerei Populare a R.D.G. a făcut o vizită de prietenie în țara noastră ca răspuns la vizita parlamentarilor români din septembrie 1957. Delegația germană a vizitat regiunile Timișoara, Brașov, Ploiești și București, unde oaspeților li s-au înfățișat preocupările și realizările oamenilor muncii din România, efectuîndu-se, pe acest fond, un bogat schimb de experiență cu deputații Marii

---

[22] *Sub steagul internaționalismului socialist*, Editura politică, București, 1972, p. 422.
[23] *Ibidem*.
[24] *Scînteia* din 5—13 septembrie 1957.
[25] *Scînteia* din 11—25 aprilie 1958.

Adunări Naționale și ai organelor locale ale puterii de stat.

În martie 1972, o delegație a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România[26], condusă de Ștefan Voitec, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Marii Adunări Naționale, a făcut o vizită în R.D.G., cu care prilej a fost primită de Walter Ulbricht, președintele Consiliului de Stat al R.D.G., și a avut convorbiri cu înalte oficialități din această țară în legătură cu preocupările parlamentelor, precum și ale conducerilor de partid și de stat din cele două țări în construcția socialistă, pentru ridicarea continuă a nivelului material și cultural al poporului.

Schimburi de păreri și informări reciproce asupra evoluției relațiilor bilaterale, precum și în legătură cu unele probleme ale situației internaționale au fost realizate și la alte nivele ca, de exemplu, convorbirile de la București din iulie 1959 și cele de la Berlin din decembrie 1968 între miniștrii de externe.

Cum era și firesc, întîlnirile la nivel înalt, ale miniștrilor de externe, precum și ale unor delegații guvernamentale s-au finalizat, după cum se va vedea în continuare, prin încheierea de importante instrumente de colaborare în cele mai felurite domenii ale construcției socialiste.

Pentru importanța deosebită ce o reprezintă, menționăm Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală semnat la București la 12 mai 1972 și ratificat de parlamentele celor două țări[27]. Acest important instrument va stimula întărirea continuă a legăturilor ce unesc cele două țări, va contribui la întărirea statelor socialiste, a forțelor progresiste din întreaga lume, care luptă pentru dreptate, înțelegere, cooperare și pace[28].

Cele două țări prietene, partidele de guvernămînt din România și R.D.G. au folosit practic orice prilej pentru a-și manifesta sentimentele de solidaritate și

---

[26] *Scînteia* din 25 martie 1972.

[27] M.A.N. a ratificat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între România și R.D.G. la 25 iulie 1972 (Decret al Consiliului de Stat nr. 301), iar Camera Populară a R.D.G., la 19 iulie 1972.

[28] *Sub steagul internaționalismului socialist*, p. 408 și 422.

prietenie. De la tribune oficiale din România sau din R. D. Germană au fost rostite calde cuvinte de salut cu ocazia congreselor partidelor, a diverselor aniversări ale unor date remarcabile din viața celor două țări. De zilele naționale, 23 August și 7 Octombrie, sau în alte împrejurări, de ambele părți au fost trimise telegrame de felicitare — importante documente politice oficiale. La congrese, festivaluri sau reuniuni internaționale, delegațiile celor două țări s-au manifestat în spiritul deplinei solidarități și al sprijinului tovărășesc.

Ca membre ale C.A.E.R. și ale Tratatului de la Varșovia, cele două țări au conlucrat fructuos de la crearea acestor organizații pentru a se ajunge la măsuri eficiente, unanim acceptabile, menite să întărească și să dezvolte relațiile dintre țările socialiste, solidaritatea lor internațională.

* * *

Colaborarea economică și tehnico-științifică dintre România și R.D.G. — țări cu largi posibilități pentru realizarea unor importante schimburi de bunuri materiale — a cunoscut o permanentă ascendență.

Primele instrumente de colaborare economică și tehnico-științifică au fost semnate în 1950, cu prilejul vizitei delegației guvernamentale a R.D.G. la București. Acordul de colaborare tehnico-științifică din 22 septembrie 1950 va constitui timp de peste un deceniu baza juridică în temeiul căreia se va realiza un fructuos schimb de experiență și de documentație pentru procedee tehnologice, pentru aparaturi. La 2 martie 1961 a fost încheiat un nou acord în acest domeniu.

În perioada 1950—1972, Comisia permanentă de colaborare tehnico-științifică s-a întrunit cu regularitate și a analizat stadiul și perspectivele acestei importante colaborări.

Tot cu prilejul vizitei din 1950 s-a încheiat și un protocol asupra finanțării cheltuielilor necomerciale și s-a căzut de acord, în principiu, să se lărgească schimbul de mărfuri între cele două țări și să se încheie între ele un acord de lungă durată. Între timp, la 6 noiembrie

1950 s-a semnat primul acord comercial, pe perioada 1 octombrie 1950 — 31 decembrie 1951. Primul acord de lungă durată, cel privind livrările reciproce de mărfuri pe perioada 1952—1955, a fost încheiat la 23 ianuarie 1952. După expirarea acestuia au urmat două acorduri anuale, în 1956 și 1957, iar pentru perioada 1958—1960 a fost semnat un nou acord comercial de lungă durată, convenit în timpul vizitei la nivel înalt din aprilie 1957. La 17 februarie 1960 a fost încheiat Acordul pe perioada 1961—1965, iar la 22 ianuarie 1966, Acordul cu privire la livrările reciproce de mărfuri pe perioada 1966—1970. Concretizarea schimburilor comerciale are loc pe baza unor protocoale anuale încheiate între ministerele comerțului exterior.

Acordul comercial pe perioada 1971—1973, semnat la 22 decembrie 1970, prevede o creștere a schimburilor comerciale cu 70 la sută față de perioada ultimilor 5 ani, în care ritmul mediu anual a fost de peste 14 la sută.

Cele două părți au căzut de acord să inițieze noi acțiuni de cooperare în producție, realizarea de investiții comune care să contribuie la înfăptuirea prevederilor Programului complex adoptat în 1971 la București privitor la dezvoltarea colaborării între țările membre ale C.A.E.R. [29]

În timpul tratativelor de la București din septembrie 1962, cele două delegații la nivel înalt, constatînd posibilitățile largi de dezvoltare, în special în domeniile chimiei, metalurgiei, construcțiilor de mașini, agriculturii etc., pentru adîncirea acestei colaborări, au hotărît să înființeze o comisie guvernamentală mixtă de colaborare economică. De asemenea, au hotărît ca în trimestrul I 1963 să aibă loc tratative pentru lărgirea cadrului acordului comercial în vigoare pînă în 1965 și pentru coordonarea dezvoltării relațiilor economice reciproce pe perioada pînă în 1970. La 24 aprilie 1963 a avut loc prima sesiune, la 26 martie 1966 a doua sesiune, la 12 noiembrie 1969 a treia sesiune, la 13 mai 1971 a patra sesiune, iar la 22 iunie 1972 a cincea sesiune a acestei comisii. De menționat că la ultima sesiune o

[29] *Sub steagul internaționalismului socialist*, p. 418—419.

atenție deosebită s-a acordat analizării posibilităților cooperării și specializării în domeniul industriei constructoare de mașini, în special în ceea ce privește instalațiile și utilajele de înaltă tehnicitate, care corespund nevoilor de perspectivă ale celor două țări. Între sesiuni au avut loc cu regularitate numeroase întîlniri de lucru ale președinților celor două părți în comisia mixtă guvernamentală.

Între cele două țări s-au negociat și s-au finalizat numeroase alte instrumente referitoare la colaborarea în domenii concrete ale economiei, unele încadrîndu-se în acordurile existente de lungă durată, altele avînd putere de sine stătătoare. Dintre acestea amintim Acordul de lungă durată privind efectuarea plăților din 21 decembrie 1955, Protocolul în legătură cu cele mai importante livrări reciproce de mărfuri pe anii 1959—1965, Protocolul cu privire la problemele de colaborare economică din 16 martie 1959, Acordul privind colaborarea în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice din 12 aprilie 1959.

Anul 1955 a fost consemnat în cronica relațiilor de cooperare dintre România și R.D.G. prin acordul intervenit pentru construirea în România a unui combinat de celuloză pe bază de stuf, în colaborare cu Cehoslovacia și Polonia. Prima convenție, semnată la 2 iulie 1955, a fost înlocuită cu noua convenție de la 18 iulie 1956 și completată cu cea din 20 octombrie 1965, privind acordarea către România a unui credit pentru construirea Combinatului de celuloză de la Brăila.

Între cele două țări s-au mai încheiat importante acorduri și convenții din diferite alte domenii : la 31 octombrie 1952 — Aranjamentul privind serviciile de telecomunicații ; la 28 iulie 1955 — Acordul referitor la traficul aerian civil ; la 16 iulie 1968 — Acordul rutier ; la 14 ianuarie 1971 — Acordul de colaborare în domeniul poștelor și telecomunicațiilor.

Cooperarea în domeniul agriculturii, silviculturii și zootehniei a preocupat, de asemenea, cele două țări, ceea ce se poate constata din existența mai multor instrumente de colaborare, dintre care amintim : Convenția privind combaterea dăunătorilor și bolilor de plante din 5 august 1955, Convenția cu privire la co-

laborarea în domeniul sanitar-veterinar din 8 septembrie 1956, precum și unele protocoale și înțelegeri directe de cooperare între ministerele agriculturii din cele două țări.

Această largă rețea de instrumente de colaborare, care formează cadrul juridic al relațiilor economice și tehnico-științifice, pe fondul existenței unor largi posibilități concrete în economia celor două țări, a favorizat o rodnică colaborare și un intens schimb de bunuri materiale.

Ocupînd locul II în comerțul cu țările socialiste și locul III în ansamblul comerțului exterior al României, R.D.G. a livrat țării noastre un volum important de mașini și utilaje, materiale, materii prime, produse textile și bunuri de consum. În același timp, mii de tractoare importate din România brăzdează pămînturile R.D.G., iar sondele sale petroliere, inclusiv sonda de 7 000 m adîncime de tipul 4 DH-315, forează adîncurile terestre ale acestui stat. Atît produsele industriei constructoare de mașini, ale industriei ușoare, cît și fructele, legumele proaspete și prelucrate, vinurile și alte mărfuri românești și-au cîștigat un renume bine meritat în rîndurile consumatorilor din R.D.G. România participă cu regularitate la toate edițiile Tîrgului internațional de mostre de la Leipzig, iar R.D.G. la Tîrgul internațional de la București.

Relațiile cultural-științifice s-au dezvoltat într-un ritm susținut, asigurîndu-se cunoașterea valorilor culturii celor două țări, printr-un schimb util de experiență în domeniul învățămîntului, al cercetării științifice, radio-televiziunii, editurilor, uniunilor de creație, sănătății, prevederilor sociale, sportului, turismului.

Acordul privind colaborarea culturală semnat în septembrie 1950 stabilește cadrul juridic în temeiul căruia se vor încheia ulterior un șir de legături între instituțiile de specialitate din cele două țări. Acest acord va rămîne în vigoare pînă în 15 iulie 1958, cînd se va încheia un altul.

Între instituțiile de radiodifuziune și televiziune a existat o strînsă colaborare, încheindu-se mai multe documente bilaterale.

Academiile din cele două țări au realizat un larg schimb de experiență, de publicații științifice, au colabo-

rat la realizarea unor importante obiective ale științei. În noiembrie 1967, între cele două academii a fost încheiată o convenție.

Schimburile de studenți și doctoranzi, deși s-au desfășurat în cadrul acordurilor de colaborare cultural-științifică, au avut la bază și unele înțelegeri aparte. Dealtfel, colaborarea româno-germană în cadrul universitar are vechi tradiții. Ca o continuare a acestor legături, și în prezent în cele două țări funcționează lectorate de limba română și respectiv de limba germană, iar numeroși studenți și-au pregătit cariera profesională pe băncile țării prietene.

Pentru protejarea reciprocă a intereselor cetățenilor aflați pe teritoriul celeilalte țări, pentru dezvoltarea turismului și o mai bună cunoaștere a realizărilor dintre cele două țări, între România și R. D. Germană s-au încheiat, la 15 iulie 1958, Convenția consulară și Tratatul privind acordarea de asistență juridică în cauzele civile, familiale și penale. În mai 1960, înțelegerea privind desființarea vizelor s-a extins și asupra grupurilor de turiști, iar la 12 iulie 1972 cele două părți au semnat o convenție de colaborare în domeniul turismului. La 23 noiembrie 1971 a fost semnată Convenția pentru desființarea vizelor, iar la 15 noiembrie 1972 o nouă convenție consulară.

Remarcînd, de asemenea, larga colaborare între instituțiile cultural-științifice, de învățămînt, sănătate, este necesar să evidențiem și schimburile deosebit de rodnice între uniunile de creație, între teatre, edituri, muzee, biblioteci.

*

* *

Sprijinul reciproc și colaborarea dintre România și R. D. Germană pe plan internațional au îmbrăcat cele mai diferite forme.

Pe plan diplomatic, guvernul țării noastre a acceptat solicitarea R.D.G ca unele misiuni diplomatice române să ofere bunele oficii, conform cu practica internațională, acolo unde R.D.G., ca urmare a situației sale deosebite, a considerat necesar să solicite sprijinul unei țări prietene.

Ca state europene aparținînd sistemului mondial socialist, România și R.D.G. au cooperat consecvent și permanent încă de la data creării R.D.G. ca stat.

Este semnificativă sub acest aspect declarația secretarului general al C.C. al P.C.R., Nicolae Ceaușescu, la sesiunea Marii Adunări Naționale din 24—26 iulie 1967, conform căreia „abordarea rațională și eficientă a problemei securității europene presupune să se pornească de la realitățile istorice rezultate după cel de-al doilea război mondial și în primul rînd de la existența celor două state germane — Republica Democrată Germană și Republica Federală Germania. De aici decurge concluzia logică de a se stabili relații normale cu ambele state germane, necesitatea ca cele două state germane să participe activ la viața politică a Europei, la eforturile pentru întărirea păcii și securității, pentru dezvoltarea colaborării între popoare. Înfăptuirea securității europene implică respectarea inviolabilității frontierelor statornicite în Europa după război, inclusiv a granitei Oder-Neisse“ [30]. Aceeași poziție constructivă a fost reafirmată în ultima vreme cu diferite alte ocazii. Astfel, cu prilejul întîlnirii de la Berlin din decembrie 1968, miniștrii de externe ai celor două țări au subscris în Comunicatul comun [31] importante teze care reprezintă punctul de vedere comun al colaborării celor două state atît în cadrul relațiilor bilaterale, cît și al securității pe continentul european.

Cu o deosebită claritate, concepția României privitoare la problema germană în contextul securității europene a fost din nou înfățișată opiniei publice de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin articolul *România și securitatea europeană* din 25 mai 1969 [32], și în multe alte documente oficiale ale partidului și statului român. În Comunicatul comun [33], semnat la 12 mai 1972, în urma vizitei oficiale de prietenie a delegației de partid și gu-

---

[30] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 454.

[31] Comunicatul comun în *Scînteia* din 15 decembrie 1968.

[32] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 38—56.

[33] *Sub steagul internaționalismului socialist*, p. 440.

vernamentale a R. D. Germane în România se menționează că tratatele dintre U.R.S.S. și R. F. Germania, dintre R. P. Polonă și R. F. Germania, acordul cvadripartit asupra Berlinului de Vest din 3 septembrie 1971, reglementările dintre cele două state germane, dintre R. D. Germană și Berlinul de Vest constituie o contribuție la îmbunătățirea climatului politic european, la cauza destinderii în Europa, a păcii și securității.

Ca stat membru al Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, prin participarea sa activă și prin semnăturile puse pe declarațiile adoptate, îndeosebi pe Declarația de la București din 6 iulie 1966, pe Apelul statelor participante la Tratatul de la Varșovia către toate statele europene, de la Budapesta din 17 martie 1969, pe Declarația de la Berlin din 1970 și pe Declarația de la Praga din ianuarie 1972, România și-a reafirmat și în acest cadru poziția constructivă, de sprijin față de R.D.G. În Apelul de la Budapesta, România a subscris teza conform căreia „una din premisele înfăptuirii securității europene o constituie intangibilitatea frontierelor existente în Europa, inclusiv a frontierelor de pe Oder-Neisse, precum și a frontierei dintre R.D.G. și R.F. Germania, renunțarea R. F. Germania la pretențiile de a reprezenta întregul popor german, de a obține sub orice formă acces la arma nucleară". România a subscris, de asemenea, la teza că „Berlinul occidental are un statut special și nu aparține R. F. Germania", ceea ce practic este similar cu mențiunea din articolul 9 al Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între România și R.D.G., semnat la 12 mai 1972, în care se arată că „cele două Părți Contractante consideră Berlinul occidental o unitate politică specială".

Poziția României de sprijinire pe plan internațional a Republicii Democrate Germane — primul stat german socialist — a fost în mod constant prezentă în cuvîntările secretarului general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, ca și în alte acțiuni întreprinse de țara noastră. Aceasta contribuie în mod nemijlocit la întărirea și dezvoltarea continuă a legăturilor de prietenie și colaborare frățească între țara noastră și Republica Democrată Germană pe toate planurile.

Gheorghe Colț

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

Existența a două state germane — Republica Democrată Germană și Republica Federală Germania [1] — reprezintă una din realitățile continentului european, apărută ca urmare a celui de-al doilea război mondial și a evoluției ulterioare a evenimentelor.

Este îndeobște recunoscut că stabilirea și dezvoltarea unor relații normale între toate statele, bazate pe principiile dreptului internațional, reprezintă una din premisele statornicirii unui climat de pace, înțelegere și colaborare în Europa și în lume. Țara noastră a stabilit și dezvoltă strînse relații de prietenie și colaborare cu primul stat socialist german — R. D. Germană, de care ne leagă comunitatea orînduirii, a țelurilor și aspirațiilor. Totodată, România a acționat cu perseverență pentru stabilirea unor relații normale și cu R. F. Germania.

*
* *

În lipsa unui tratat de pace, stabilirea de relații normale cu cele două state germane a fost precedată, pentru

[1] Republica Federală Germania formată pe teritoriul zonelor de ocupație americană, engleză și franceză, a fost proclamată la 23 mai 1949, odată cu intrarea în vigoare a Constituției. În anii următori, puterile occidentale au pus capăt stării de război cu Republica Federală Germania, au introdus modificări și apoi au suprimat statutul de ocupație, au atras statul vest-german în alianțele și organizațiile occidentale. Ca urmare a acestei evoluții, în partea răsăriteană a Germaniei, reprezentînd, imediat după război, zona sovietică de ocupație, a fost creată, la 7 octombrie 1949, Republica Democrată Germană.

țările participante la coaliția antihitleristă, de încetarea stării de război cu Germania. Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române a adoptat, în ședința din 7 martie 1955, Decretul prin care înceta starea de război între România și Germania, declarată la 24 august 1944. Acest fapt, se menționa în decret, „nu afectează drepturile și obligațiile reciproce ale României și Germaniei rezultînd din acordurile internaționale în vigoare" [2].

În declarațiile privind încetarea stării de război cu Germania, unele țări socialiste din Europa [3] și-au exprimat, în același timp, intenția de a-și normaliza relațiile cu Republica Federală Germania. Astfel, Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. din 25 ianuarie 1955, după ce consacra încetarea stării de război între Uniunea Sovietică și Germania, menționa că „între ele se stabilesc relații pașnice" [4]. Guvernul R. P. Polone, în declarația din 31 ianuarie 1955, considera posibilă normalizarea relațiilor cu R. F. Germania, subliniind că, „în dorința unei asemenea normalizări", a adresat Consiliului de Stat cererea de a aproba o hotărîre care să pună capăt stării de război cu Germania [5].

La 7 iunie 1955, Guvernul sovietic a adresat Guvernului Republicii Federale Germania propunerea privind stabilirea de relații diplomatice, comerciale și culturale între cele două țări, invitînd pe cancelarul federal să facă o vizită în U.R.S.S. pentru discutarea acestei probleme [6]. În timpul vizitei cancelarului federal la Moscova, între U.R.S.S. și R.F.G. au fost stabilite, la 13 septembrie 1955, relații diplomatice la nivel de amba-

---

[2] Decretul nr. 60, în *Buletinul oficial*, nr. 5 din 11 martie 1955.

[3] U.R.S.S. — 25 ianuarie 1955 ; Cehoslovacia — 3 februarie 1955 ; Polonia — 18 februarie 1955 ; Bulgaria — 1 martie 1955 ; Ungaria — 22 martie 1955 (*Keesing's Contemporary Archives*, 1955, p. 14 027, 14 037, 14 091, 14 111).

[4] Decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. privind încetarea stării de război cu Germania, în *Scînteia* din 26 ianuarie 1955.

[5] Alfons Klafkowski. *The Legal Aspects of the Second World War and the German Problem*, Varșovia, 1968, p. 248.

[6] *Scînteia* din 8 iunie 1955.

sadă[7], Uniunea Sovietică devenind astfel primul stat dintre puterile coaliției antihitleriste care a stabilit relații diplomatice cu ambele state germane.

Salutînd propunerea U.R.S.S. de stabilire a relațiilor diplomatice cu R.F.G., un articol redacțional al ziarului *Scînteia* sublinia : „În măsura corespunzătoare și-ar putea dovedi eficacitatea și rodnicia dezvoltarea unor relații economice normale" între R.F.G. și celelalte țări socialiste[8]. La 22 august 1955, președintele Consiliului de Miniștri al României declara că stabilirea de relații diplomatice, economice și culturale între Republica Populară Română și Republica Federală Germania ar servi intereselor păcii în Europa[9].

Intenția României de normalizare a relațiilor cu R. F. Germania a fost reafirmată și în documentele semnate cu prilejul unor vizite de stat. În declarația comună din 28 aprilie 1957 privind vizita delegației guvernamentale române în R. D. Germană, subliniindu-se că stabilirea de relații normale ale ambelor state germane cu toate țările ar influența favorabil situația internațională, se arăta, totodată, că „ambele delegații sînt de acord că dezvoltarea relațiilor politice, economice și culturale între România și Republica Federală Germania corespunde intereselor naționale ale popoarelor român și german, ca și intereselor generale ale păcii și colaborării între state"[10]. Această poziție a fost, de asemenea, reiterată în Comunicatul publicat în urma vizitei de prietenie a delegației de partid și guvernamentale a R. D. Germane în România din septembrie 1962[11].

Toate acestea atestă că țara noastră s-a situat neabătut pe poziția stabilirii de relații normale cu ambele state germane, ca o premisă importantă a creării în Europa a unui climat de cooperare și securitate.

Inițiativele țării noastre, ca și cele ale altor țări socialiste privind normalizarea relațiilor cu Republica Fe-

---

[7] Comunicatul asupra negocierilor între U.R.S.S. și R.F.G. din 13 septembrie 1955, în *Scînteia* din 14 septembrie 1955.

[8] *Scînteia* din 9 iunie 1955.

[9] Gheorghe Gheorghiu-Dej. *Articole și cuvîntări*, București, Editura de stat pentru literatură politică, 1955, ed. a IV-a, p. 860.

[10] *Scînteia* din 30 aprilie 1957.

[11] *Scînteia* din 21 septembrie 1962.

derală Germania nu au putut fi materializate în această perioadă datorită poziției autorităților vest-germane, sintetizată în „doctrina Hallstein", anunțată oficial în decembrie 1955, potrivit căreia R. F. Germania încetează să mențină relații diplomatice cu acele țări care recunosc R.D.G. [12] Evoluția ulterioară a relațiilor internaționale a demonstrat caracterul anacronic, profund nerealist al acestei doctrine, în contradicție cu cerințele vieții internaționale.

O lungă perioadă de timp după constituirea Republicii Federale Germania, în atmosfera perioadei „războiului rece", între R.F.G. și țările socialiste, cu excepția U.R.S.S., nu a intervenit o normalizare a relațiilor, acestea limitîndu-se îndeosebi la schimburi comerciale, pe baza unor înțelegeri între diferite instituții. În acest cadru se situează, în perioada menționată, și relațiile țării noastre cu R. F. Germania.

Prima înțelegere comercială româno-vest-germană a intervenit la 8 februarie 1954, între „Agroexport" — în numele său și al altor întreprinderi românești de comerț exterior — și Comisia pentru răsărit din cadrul Uniunii industriașilor vest-germani. În cursul aceluiași an, în iulie, la Frankfurt pe Main s-a deschis reprezentanța întreprinderii de comerț exterior „Agroexport". În decembrie 1954 s-a încheiat un protocol adițional la înțelegerea din februarie 1954. Schimburile comerciale dintre cele două țări au fost în continuare reglementate prin protocoale între instituții din România și R. F. Germania, încheiate la 19 decembrie 1956, 27 mai 1958 și 23 decembrie 1959. Concomitent cu înțelegerile privind schimburile comerciale au fost încheiate protocoale de plăți, la 19 decembrie 1956 și 27 mai 1958.

Volumul schimburilor comerciale dintre România și R. F. Germania a crescut în perioada 1950—1953 de 2,5 ori, iar după încheierea instrumentelor de schimb, sporul a fost de 4,3 ori în 1960 față de 1954 [13].

Înțelegeri între instituții din cele două țări au fost semnate în această perioadă și în legătură cu reluarea traficului de navigație pe Dunăre (Convenția din 1955).

---

[12] *Frankfurter Allgemeine Zeitung* din 9 decembrie 1955.
[13] *Viața economică* nr. 20 (402) din 14 mai 1971.

remorcajul reciproc, acordarea de ajutor în caz de avarii și agenturarea navelor în porturile dunărene (Convenția din 1957), dezvoltarea transportului de mărfuri pe Dunăre între cele două țări (Protocolul din decembrie 1957).

Reflectînd interesul crescînd al cercurilor de afaceri din R. F. Germania pentru extinderea legăturilor, îndeosebi a celor economice, cu țările socialiste din Europa [14], în cursul anilor 1963 și 1964, Guvernul R. F. Germania a acceptat oficializarea relațiilor economice cu unele țări socialiste europene, procedîndu-se la realizarea schimburilor de reprezentanțe comerciale cu Polonia (7 martie 1963), Ungaria (10 noiembrie 1963) și Bulgaria (6 martie 1964).

La 17 octombrie 1963, în urma tratativelor între delegațiile guvernului român și guvernului vest-german, a fost semnat la București un protocol privind înființarea, pe bază de reciprocitate, de reprezentanțe comerciale. Pe baza acestui protocol, în 1964 a luat ființă la Frankfurt pe Main Reprezentanța comercială a Republicii Socialiste România în R. F. Germania, iar R. F. Germania și-a înființat Reprezentanța comercială la București, stabilindu-se că aceste reprezentanțe își desfășoară activitatea în legătură cu executarea acordurilor comerciale și de plăți între cele două state [15].

Extinderea schimburilor comerciale româno-vest-germane a creat premisele reglementării lor pe baza unor acorduri de lungă durată, menite să asigure o bază mai stabilă de desfășurare a acestor schimburi. La 24 decembrie 1963, în urma tratativelor dintre reprezentanții guvernelor Republicii Socialiste România și R. F. Germania, la Bonn s-a semnat Acordul comercial pe termen lung, care, prelungit în iulie 1965 [16], a fost valabil pînă la 31 decembrie 1969.

În perioada 1963—1966 au avut loc vizite reciproce ale unor personalități din cele două țări. Din partea română au vizitat R. F. Germania ministrul economiei

---

[14] Klaus Bölling. *Republic in Suspense, Politics, Parties and Personalities in Postwar Germany*, 1964, p. 242.

[15] *Scînteia* din 18 octombrie 1963.

[16] *Scînteia* din 16 iulie 1965.

forestiere (mai 1965) și ministrul comerțului exterior (mai 1966). Țara noastră a fost vizitată în mai 1965 de secretarul de stat din ministerul de externe vest-german, iar în septembrie 1966, de ministrul federal al economiei. În aceeași perioadă s-au desfășurat și unele schimburi cultural-științifice, inclusiv vizite reciproce ale unor personalități de prestigiu din cele două țări.

* * *

Extinderea relațiilor comerciale, schimburile pe linie cultural-științifică, vizitele reciproce ale personalităților române și vest-germane s-au înscris în procesul pozitiv al îmbunătățirii climatului pe continentul european, caracterizat prin dezvoltarea legăturilor multiple dintre statele europene, fără deosebire de orînduire socială.

Remarcînd că în Europa se intensifică și se dezvoltă tot mai mult curentul în favoarea lichidării rămășițelor războiului rece și a obstacolelor care stau în calea dezvoltării normale a relațiilor intereuropene, Declarația Consfătuirii de la București din 4—6 iulie 1966 a statelor participante la Tratatul de la Varșovia sublinia : „Dezvoltarea colaborării general-europene face necesar ca toate statele să renunțe la orice fel de discriminări și presiuni, fie ele politice sau economice, față de alte țări, să colaboreze pe bază de egalitate și să stabilească relații normale între ele inclusiv stabilirea de relații normale cu ambele state germane“ [17].

Cursul pozitiv al relațiilor intereuropene a stimulat tendințele realiste din R. F. Germania spre înlăturarea barierelor artificiale din calea normalizării relațiilor cu țările socialiste.

Pornind de la realitatea obiectivă a existenței celor două state germane, de la interesele securității europene și acționînd de o manieră constructivă în situația politică creată pe continent, guvernul român, în conformitate cu punctul său de vedere consecvent, a început negocieri cu R. F. Germania în vederea normalizării relațiilor

[17] „Declarația cu privire la întărirea păcii și securității în Europa“, în *Lumea*, supliment la nr. 29 (142) din 14 iulie 1966.

dintre cele două țări. În acest scop, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România a făcut o vizită în R. F. Germania, în perioada 30 ianuarie — 3 februarie 1967. În cursul negocierilor, miniștrii de externe ai celor două țări au exprimat satisfacția în legătură cu evoluția favorabilă a schimburilor economice și culturale reciproce. Ministrul afacerilor externe al României sublinia cu acest prilej : „Guvernele noastre vor deci să stabilească relații diplomatice și să facă schimb de ambasadori între Republica Federală Germania și Republica Socialistă România. Prin această hotărîre, legăturile practice multilaterale între țările noastre, care în ultimul timp și-au croit drum, vor fi promovate. În sfîrșit, prin această hotărîre dorim să servim destinderii și securității europene, întrucît ea nu este îndreptată împotriva nici unui al treilea stat și este menită să întărească colaborarea internațională și să creeze încredere între state cu sisteme sociale diferite“ [18].

Consemnînd rezultatele acestor negocieri, Comunicatul comun semnat de cei doi miniștri de externe arăta : „În dorința de a cultiva și adînci în continuare colaborarea multilaterală dintre țările lor, guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Federale Germania au căzut de acord să stabilească relații diplomatice și să facă schimb de reprezentanți diplomatici la rangul de ambasadori extraordinari și plenipotențiari. Ambele părți sînt convinse că aceasta va contribui la dezvoltarea înțelegerii reciproce dintre Republica Socialistă România și Republica Federală Germania în interesul ambelor părți și, prin aceasta, vor servi păcii și securității, înțelegerii durabile și conviețuirii pașnice a popoarelor Europei, destinderii internaționale“ [19].

Într-o declarație autorizată a Agenției române de presă „Agerpres“ se sublinia că stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și R. F. Germania, care „așază pe baze normale raporturile diplomatice dintre cele două state, este rezultatul evoluției relațiilor lor economice.

---

[18] *Scînteia* din 1 februarie 1967.

[19] Comunicatul comun cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Federală Germania, în *Lumea* nr. 6 (171) din 2 februarie 1967.

tehnice, cultural-științifice, constituie un pas înainte spre dezvoltarea înțelegerii reciproce, servește intereselor ambelor părți. În același timp, aceasta slujește creării unui climat de încredere și apropiere între statele Europei, corespunde asigurării securității și păcii". În legătură cu declarația cancelarului federal al R.F.G. prezentată la 1 februarie 1967 în Bundestag, în care se reafirmase punctul de vedere vest-german după care guvernul federal ar fi singurul guvern îndreptățit să vorbească în numele întregului popor german, Agenția română de presă „Agerpres" reitera poziția cunoscută a guvernului român, potrivit căreia „una din realitățile fundamentale ce se impun în Europa, ca urmare a celui de-al doilea război mondial și a evoluției ulterioare a evenimentelor, este existența celor două state germane — Republica Democrată Germană și Republica Federală Germania. Recunoașterea acestei realități este una din premisele dezvoltării cooperării între țările europene și îmbunătățirii atmosferei politice pe continentul nostru" [20].

Stabilirea relațiilor diplomatice între România și R. F. Germania s-a dovedit o acțiune utilă, în deplină concordanță cu cerința vieții internaționale, potrivit căreia deosebirile de structură social-politică și de poziții în diverse probleme ale vieții contemporane nu trebuie să împiedice întreținerea de contacte și legături de cooperare între state ; aceasta era, în același timp, expresia necesității tot mai evidente ca, prin menținerea și dezvoltarea de relații normale cu ambele state germane, să li se creeze condiții de a participa cu întregul lor potențial la dezvoltarea cooperării intereuropene, la asigurarea păcii pe continentul nostru.

Opinia publică internațională a apreciat normalizarea relațiilor României cu R. F. Germania ca o acțiune pozitivă, de natură să contribuie la înlăturarea piedicilor și barierelor artificiale din calea cooperării intereuropene, la slăbirea poziției forțelor imperialiste, militariste și

[20] Cu privire la stabilirea relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Federală Germania. Declarația Agenției române de presă „Agerpres", în *Lumea* nr. 6 (171) din 2 februarie 1967.

revanşarde, promotoare ale politicii retrograde de respingere şi torpilare a cooperării şi contactelor interstatale, la sprijinirea tendinţelor realiste din Europa, inclusiv din R. F. Germania, care se pronunţă pentru o politică de destindere şi multiplicare a relaţiilor Est-Vest. Alegerea preşedintelui Heinemann ca şef al statului vest-german, formarea guvernului Brandt-Scheel şi programul acestuia au reprezentat, după aprecierea unor largi cercuri ale opiniei publice europene, o expresie a dezvoltării în R.F.G. a tendinţelor pozitive, care se pronunţă împotriva orientărilor militariste şi revanşarde, pentru dezvoltarea cooperării europene şi stabilirea unor relaţii de colaborare şi încredere între R.F.G. şi statele socialiste.

După cum se ştie, în noile condiţii şi-au găsit concretizare o serie de probleme care au făcut obiectul unor preocupări majore pe plan european. În acest cadru se înscriu tratatele sovieto-vest-german şi polono-vest-german, tratatul asupra bazelor relaţiilor dintre Republica Democrată Germană şi Republica Federală Germania, acordul asupra Berlinului occidental, reglementarea relaţiilor dintre R.F.G. şi Cehoslovacia etc.

La scurt timp după stabilirea relaţiilor diplomatice, cele două ţări au trecut la înfiinţarea de misiuni diplomatice. La 23 martie 1967, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a hotărît înfiinţarea Ambasadei române la Bonn [21]. Primul ambasador al României în R. F. G., Constantin Oancea, şi-a prezentat scrisorile de acreditare la 14 iulie 1967. Cu acest prilej, ambasadorul român sublinia că dezvoltarea rapidă a potenţialului economic creează României posibilităţi de extindere a relaţiilor de colaborare cu toate statele, indiferent de orînduirea lor social-economică, pe baza respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, a egalităţii în drepturi, avantajului reciproc şi neamestecului în treburile interne [22]. La 4 iulie 1967, ambasadorul R. F. Germania

[21] Decretul nr. 222, în *Buletinul oficial* nr. 27 din 23 martie 1967.
[22] *Scînteia* din 16 iulie 1967.

la București, Erich Strätling, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România [23].

Schimbul de misiuni diplomatice între țara noastră și R. F. Germania a avut, în linii generale, o influență pozitivă atît în privința relațiilor dintre țările noastre, cît și în ce privește cursul de destindere în Europa, de normalizare a relațiilor dintre statele continentului nostru.

* * *

După stabilirea relațiilor diplomatice și realizarea schimbului de ambasadori, relațiile dintre cele două țări au cunoscut un curs dinamic. Această evoluție pozitivă a fost favorizată în mare măsură de contactele politice și schimburile de vizite la diferite nivele dintre factorii de răspundere ai celor două țări, printre care menționăm vizita actualului cancelar Willy Brandt în România, atunci cînd avea calitatea de vicecancelar și ministru de externe (3—7 august 1967), vizita oficială în R. F. Germania a președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer (22—26 iunie 1970), ca și vizita în România a președintelui R. F. Germania, Gustav Heinemann (17—20 mai 1971).

În ultimii ani, contactele și schimburile de păreri între reprezentanții celor două țări s-au extins și s-au diversificat la nivelul parlamentelor, al partidelor și organizațiilor politice, sindicale, de tineret, între instituții cu atribuții în cele mai diferite domenii.

Întîlnirile dintre membri ai guvernelor și alți reprezentanți ai celor două țări s-au dovedit deosebit de utile pentru o mai bună cunoaștere a domeniilor de colaborare, pentru identificarea posibilităților de dezvoltare a

[23] *Scînteia* din 5 iulie 1967.

relațiilor bilaterale. După cum se știe, contactele dintre cele două țări vor fi menținute și dezvoltate prin vizitele reciproce proiectate a avea loc în viitor.

În schimburile de păreri prilejuite de vizitele de pînă acum, un loc important l-a ocupat extinderea relațiilor reciproce în domeniul economic. În Comunicatul comun semnat la 6 august 1967, miniștrii de externe român și vest-german subliniau că potențialul economic al celor două țări oferă largi posibilități pentru sporirea schimburilor lor economice, fiind de acord că așezarea acestor schimburi pe o bază sănătoasă, reciproc avantajoasă este de natură să asigure creșterea lor continuă în viitor, corespunzător intereselor ambelor țări [24].

Schimburile comerciale româno-vest-germane au cunoscut o extindere an de an, R. F. Germania aflîndu-se pe unul din locurile de frunte în comerțul României cu statele occidentale. Volumul comerțului total dintre cele două țări a crescut de la 1 042,2 milioane lei valută în 1965 la 1 963,0 milioane lei valută în 1970 [25] (exportul românesc reprezentînd în acest an 1 253,4 milioane lei valută, iar importul — 886,8 milioane lei valută).

În ultimii ani s-a înregistrat o continuă diversificare a gamei de mărfuri pe care cele două țări le vînd reciproc. Țara noastră importă din R. F. Germania mașini și utilaje, care în 1970 au avut o pondere de 60% în totalul acestor importuri, precum și produse chimice, semifabricate metalice, bunuri industriale de consum etc. La exportul românesc în R. F. Germania sînt prevăzute : produse ale industriei constructoare de mașini, industriei chimice și petroliere, industriei lemnului, bunuri de consum etc.

Un loc tot mai important în relațiile economice dintre cele două țări îl ocupă cooperarea în producție, tehnică și știință. Printre acțiunile de cooperare din ultimii ani menționăm : asimilarea în țara noastră a fabricației

[24] *Scînteia* din 7 august 1967.
[25] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1971, p. 606—607.

cazanelor de aburi de mare capacitate, cu firma „Babcock Wilcox" ; folosirea de electrofiltre în România pe baza documentației tehnologice a grupului Lurgi ; realizarea în România a unei instalații pentru producția de amoniac și uree, cu firmele „Salzgitter" și „Bocchaeko" ; cooperarea cu firma M.A.N. în construcția de autocamioane și autobuze dotate cu motoare diesel. Acțiunile de cooperare vizează atît producția, cît și domeniul comercializării. În R. F. Germania funcționează societăți mixte pentru comercializarea produselor chimice — „Contechemie", a produselor de industrie locală — „Artis", precum și societatea „Carpaten". La Düsseldorf există un birou tehnic român. În cadrul Camerei de Comerț a țării noastre funcționează Secția pentru R.F.G., iar Comitetul vest-german pentru promovarea relațiilor economice cu țările socialiste a deschis Secția română.

Un rol însemnat în dezvoltarea relațiilor economice româno-vest-germane îl au schimburile de delegații de specialiști, precum și participarea la tîrgurile și expozițiile din cele două țări. În ultimii ani s-a asigurat prezența țării noastre la expozițiile și tîrgurile internaționale din orașele Frankfurt pe Main, Nürnberg, Hanovra, München, Köln etc. Între 4—13 iunie 1971, la Düsseldorf a fost organizată o expoziție economică reprezentativă a țării noastre, la care 100 de uzine au expus un mare număr de produse din toate ramurile economiei românești.

R. F. Germania a organizat la București, în mai 1965, o expoziție tehnică [26] la care peste 400 de firme vest-germane au prezentat o gamă largă de produse, precum și unele expoziții specializate în anii următori ; firmele vest-germane participă la edițiile Tîrgului internațional de la București.

Relațiile economice româno-vest-germane se desfășoară pe baza Acordului de cooperare tehnico-economică, semnat la București la 3 august 1967 [27], și a Acordului

[26] *Scînteia* din 19 mai 1965.

[27] Textul acordului și hotărîrea nr. 2 586 a Consiliului de Miniștri privind aprobarea acestui acord, în *Buletinul oficial* nr. 93 din 27 octombrie 1967.

privind schimbul de mărfuri și lărgirea cooperării economice, semnat la Bonn la 22 decembrie 1969 [28], ambele acorduri fiind valabile pînă la 31 decembrie 1974.

Pentru examinarea tuturor problemelor privind cooperarea tehnico-economică, în vederea prezentării de propuneri și recomandări guvernelor, s-a creat, în baza Acordului de cooperare tehnico-economică din 1967, o comisie mixtă, formată din reprezentanți ai celor două guverne. Ulterior, prin Acordul din 22 decembrie 1969, competența comisiei s-a extins asupra ansamblului relațiilor economice dintre cele două țări, inclusiv schimbul de mărfuri. Începînd din decembrie 1968, această comisie ține sesiuni anuale ; în cadrul ei, au fost constituite și funcționează grupe de lucru pentru cooperare în diferite domenii ale relațiilor economice bilaterale.

Pentru lărgirea schimburilor și a cooperării economice și tehnico-științifice româno-vest-germane, apare necesar să se acționeze în continuare pentru soluționarea unor probleme, și, înainte de toate, renunțarea de către partenerul vest-german la aplicarea unor restricții sau discriminări în relațiile economice cu România, creînd condiții pentru un export avantajos al produselor românești pe piața vest-germană, ceea ce ar asigura echilibrarea balanței de plăți și dezvoltarea în continuare în ritm susținut a relațiilor de colaborare economică dintre România și R. F. Germania. Atît potențialul economic al R. F. Germania, cît și dezvoltarea economică rapidă a României, succesele ei în modernizarea și ridicarea calitativă a producției permit o creștere amplă, susținută a colaborării economice româno-vest-germane.

Schimburile cultural-științifice dintre cele două țări au cunoscut o dezvoltare și diversificare continuă. Desfășurate inițial sub forma contactelor directe dintre instituții și personalități din cele două țări, aceste schimburi au căpătat în ultimii ani un caracter mai organizat.

[28] Textul acordului și hotărîrea nr. 245 a Consiliului de Miniștri privind aprobarea acestui acord, în *Buletinul oficial* nr. 18 din 13 martie 1970.

Schimburile cultural-științifice s-au desfășurat pe baza unor liste-program stabilite de cele două părți pentru perioada martie 1969—aprilie 1971 [29], a protocolului de colaborare între comisiile naționale pentru U.N.E.S.C.O., valabil în anii 1969—1970 [30], și a înțelegerii privind schimburile tehnico-științifice în domeniul agriculturii [31]. Se dezvoltă, de asemenea, relații directe între instituții din cele două țări în domeniile științei, presei, radioteleviziunii, cinematografiei, pe plan editorial.

Toate acestea au dus la creșterea numărului vizitelor în R. F. Germania în scop de studiu, documentare, schimb de experiență și pentru conferințe ale unor personalități române din domeniul științei și culturii. S-au intensificat, de asemenea, acțiunile de perfecționare și specializare a cadrelor îndeosebi din domeniile tehnico-științifice. Expoziții românești de artă, fotografii și documentare au fost deschise în unele din principalele orașe vest-germane. Ansambluri, printre care Filarmonica „George Enescu", Teatrul de Comedie, Corul „Madrigal", formații și artiști români au dat spectacole sau au participat la concursuri și festivaluri internaționale organizate în R.F.G. Lectorate de limbă și literatură română funcționează în cadrul a 21 instituții de învățământ superior vest-germane.

În același timp, în România au fost organizate acțiuni similare, printre care menționăm expozițiile vest-germane de artă plastică și afiș publicitar, turneul Operei din Stuttgart și al Filarmonicii din Bamberg ; artiști din R. F. Germania au fost prezenți la festivalurile și concursurile cu participare internațională găzduite de țara noastră.

La mai buna cunoaștere reciprocă au contribuit, de asemenea, acțiunile tot mai numeroase pe linie de presă, radio și televiziune.

Nivelul dezvoltării științei și culturii în cele două țări, necesitatea schimbului continuu de valori științifice

---

[29] *Scînteia* din 14 mai 1969.

[30] *Buletinul Comisiei Naționale a R. S. România pentru U.N.E.S.C.O.* nr. 4/1968, p. 66.

[31] Semnată la București, la 10 iunie 1969, înțelegerea a fost valabilă pînă la 1 iulie 1971.

și culturale impun valorificarea în continuare a posibilităților de dezvoltare a relațiilor cultural-științifice dintre țara noastră și R. F. Germania. Există condiții pentru stimularea cooperării și colaborării tehnico-științifice bilaterale având ca obiect cercetarea în comun și valorificarea de licențe, brevete, cooperarea în înființarea de centre și laboratoare de cercetare, specializări prin angajarea temporară în producție, colaborarea în domeniul energiei electrice etc.

Între cele două țări s-a intensificat, de asemenea, turismul, care prin valențele contactului direct cu realitățile constituie un mijloc important de cunoaștere reciprocă. Dintre țările occidentale, R. F. Germania este principalul partener turistic al țării noastre. La Frankfurt pe Main funcționează un birou român de turism. Diversificarea în continuare a formelor de turism, explorarea și valorificarea posibilităților de cooperare bilaterală vor permite extinderea și în viitor a relațiilor în acest domeniu.

Amplificarea schimburilor reciproce româno-vest-germane determină o preocupare permanentă a celor două țări pentru perfecționarea și dezvoltarea cadrului contractual al relațiilor bilaterale ; în acest scop au fost încheiate noi înțelegeri bilaterale cu privire la relațiile culturale, în domeniul consular etc.

Contactele între cele două țări, urmărind îndeosebi analiza nivelului relațiilor bilaterale și căutarea de soluții pentru continua lor dezvoltare, au prilejuit, totodată, schimburi de păreri în problemele internaționale de interes comun. Desigur, asupra unora dintre aceste probleme, punctele de vedere ale celor două țări diferă, dar abordarea lor deschisă s-a dovedit utilă pentru mai buna cunoaștere și înțelegere a pozițiilor celor două guverne, pentru identificarea domeniilor de interes comun. După cum rezultă din comunicatele comune semnate în urma vizitelor ce au avut loc [32], contactele directe între

[32] Comunicatele comune privind vizita președintelui Gustav Heinemann în R. S. România (mai 1971), vizita tovarășului Ion Gheorghe Maurer în R. F. Germania (iunie 1970), precum și vizita lui Willy Brandt în R. S. România (august 1967), în lucrarea *Pentru securitate și colaborare în Europa*, vol. I, p. 629—696.

reprezentanții autorizați ai celor două țări au reliefat planuri de incidență în interesul față de multe probleme internaționale actuale.

S-a evidențiat a fi comună înțelegerea faptului că înfăptuirea securității europene constituie un factor dintre cei mai importanți, susceptibili să influențeze favorabil situația internațională și să constituie un aport pozitiv la cauza păcii.

Este, în același timp, deosebit de importantă hotărîrea celor două țări, reafirmată și în documentele comune semnate, de a pune la baza relațiilor dintre ele, ca și cu statele terțe, principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța în relațiile interstatale.

Relațiile dintre România și R. F. Germania — fiind o expresie a tendinței majore de pe continentul european spre dezvoltarea raporturilor între toate statele, fără deosebire de orînduire socială — au, în același timp, un reflex pozitiv, concret asupra climatului politic european, contribuind la procesul de destindere, de normalizare a relațiilor între statele continentului. Se verifică astfel și în cadrul relațiilor româno-vest-germane faptul că lărgirea, pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc, a schimburilor bilaterale nu este numai în beneficiul părților, dar și al cauzei generale a păcii și cooperării internaționale.

Dezvoltarea multilaterală a legăturilor țării noastre cu R. F. Germania se încadrează organic în politica consecventă a României de normalizare a relațiilor interstatale, de extindere a schimburilor economice, comerciale, tehnico-științifice și culturale între state — factor important pentru îmbunătățirea atmosferei politice, pentru conlucrarea în domeniul asigurării păcii, pentru cunoașterea și apropierea între popoare.

Costache Ciubotaru

GHANA

Relațiile româno-ghaneze au debutat sub auspiciile cadrului internațional favorizant din perioada postbelică, ale avîntului impetuos pe care l-a înregistrat mișcarea generalizată a popoarelor continentului african pentru afirmarea dreptului lor imprescriptibil la o existență națională proprie, de sine stătătoare.

Situată pe poziții înaintate în dispozitivul african al forțelor antiimperialiste, fosta colonie britanică Coasta de Aur a pășit pe arena internațională ca stat independent la 6 martie 1957, sub denumirea statală de Ghana [1].

Cronica relațiilor româno-ghaneze consemnează ziua de 6 martie 1957 drept momentul de început al contactelor oficiale bilaterale, marcat prin actul recunoașterii independenței de stat a Ghanei de către guvernul român [2]. Acestei inițiative politico-diplomatice i se adaugă substanță prin alte acțiuni ale părții române. Astfel, o delegație guvernamentală română condusă de un adjunct al ministrului afacerilor externe a reprezentat România la festivitățile organizate la Accra cu prilejul proclamării independenței Ghanei.

În luna martie 1961, ambasadorul Republicii Ghana acreditat la Moscova se face mandatarul dorinței guvernului său, propunînd stabilirea relațiilor diplomatice la rang de ambasadă. Negocierile s-au purtat pe canale

[1] Ghana a menținut raporturile specifice cu Commonwealth-ul britanic pînă la data de 1 iulie 1960, cînd s-a proclamat Republica Ghana.

[2] Telegrama președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România adresată primului ministru al Ghanei, în *Scînteia* din 6 martie 1957.

diplomatice normale, finalizîndu-se în luna august 1961, cu prilejul vizitei oficiale în România a șefului statului și a Guvernului Ghanei din acea perioadă [3].

Hotărîrea stabilirii relațiilor diplomatice a fost formulată în Declarația comună româno-ghaneză semnată la București la 10 august 1961 : „Cele două guverne au constatat cu satisfacție că există largi posibilități de dezvoltare a relațiilor de prietenie și colaborare între cele două țări și, ca urmare, au hotărît stabilirea de relații diplomatice între Republica Populară Română și Republica Ghana și acreditarea de ambasadori" [4].

În luna decembrie 1961 a luat ființă Ambasada Republicii Ghana la București, condusă de un ambasador rezident, care și-a prezentat scrisorile de acreditare la 3 martie 1962 [5].

În luna iulie 1966, guvernul ghanez și-a retras ambasada de la București cu titlu de măsură temporară dictată de rațiuni de ordin economic. La București a fost acreditat un ambasador ghanez rezident la Belgrad.

Ambasada României la Accra a început să funcționeze în luna august 1962, sub conducerea unui însărcinat cu afaceri ad interim [6].

Izvorînd din necesitatea fructificării posibilităților obiective de colaborare, precum și din dorința exprimată de părți de a promova relații de prietenie, stabilirea relațiilor diplomatice între România și Ghana a dobîndit substanță reală prin măsurile adoptate de cele două țări în privința cooperării economice [7]. Astfel, părțile s-au declarat de acord să lărgească schimburile economice și comerciale reciproce. În acest scop, s-a convenit ca delegații economico-comerciale la nivel ministerial să fie trimise de fiecare parte în țara cealaltă. De asemenea, s-a efectuat un schimb de note care cuprindeau amănunte asupra principalelor probleme economice ale fie-

---

[3] Dr. Kwame Nkrumah.

[4] *Scînteia* din 11 august 1961.

[5] *Scînteia* din 4 martie 1962.

[6] La 1 decembrie 1969 ambasadorul român rezident la Lagos a fost acreditat concomitent la Accra.

[7] Declarația comună româno-ghaneză, în *Scînteia* din 11 august 1961.

cărei părți, spre a fi examinate de către delegațiile guvernamentale sus-menționate.

În toamna anului 1961 au avut loc tratative la București care au stabilit cadrul contractual al relațiilor economice, culturale și tehnice dintre România și Ghana. Astfel, la 30 septembrie 1961 a fost semnat primul acord comercial de lungă durată (5 ani), precum și un acord de plăți (5 ani), care prevedeau clauza națiunii celei mai favorizate și, respectiv, sistemul de plăți în cont de clearing [8]. În urma negocierilor purtate la București în luna noiembrie 1966, acordurile sus-menționate au fost reînnoite pe 5 ani în aceleași condiții.

Acest cadru contractual a favorizat dezvoltarea sensibilă a comerțului româno-ghanez. La export, furnizorii români au livrat în Ghana utilaj petrolier, produse chimice, plăci aglomerate, ciment și produse agroalimentare. Economia ghaneză a obținut debușeu în România pentru cacao boabe și bușteni de esențe exotice. În expresie valorică, schimburile comerciale româno-ghaneze au evoluat astfel [9] :

(în milioane lei valută)

	1960	1965	1966	1967	1968	1969
Export	—	22,8	2,8	2,9	3,2	3,2
Import	—	9,8	7,3	9,7	6,4	0,2

Acordul de colaborare tehnico-științifică semnat la București la 30 septembrie 1961, cu valabilitate pe 5 ani, a contribuit la impulsionarea relațiilor economice bilaterale. Pe baza acestui acord, partea română a dat curs solicitărilor de asistență formulate de partea ghaneză în domeniile geologic și prospecțiuni petroliere. Asistența tehnică a fost finanțată din creditul în valoare de 10 milioane de dolari S.U.A. acordat de către România.

[8] *Buletinul oficial* nr. 3 din 8 martie 1962.
[9] *Breviar statistic al Republicii Socialiste România*, București, 1970.

Printre acțiunile realizate sînt de menționat efectuarea de către trei grupuri de specialiști români a unor studii geologice în Ghana (octombrie 1962, iulie 1963, martie 1964), executarea unor lucrări de foraj petrolier în sudul bazinului fluviului Volta de către un important grup de tehnicieni români în perioada 1967—1968 etc.

Activitatea petroliștilor români s-a dovedit utilă pentru partea ghaneză. Într-un comunicat oficial difuzat la 17 aprilie 1968 [10] de către Ministerul Informațiilor din Accra se sublinia că forajele de la Atiavi și Anloga „au dezvăluit informații geologice foarte utile".

De asemenea, cotidianul ghanez *Evening News* consemna aprecierea că exploatările petrolifere „au justificat pe deplin eforturile serioase și fondurile investite". Același ziar considera că „prietenii români au efectuat o treabă bună, pentru care merită toate complimentele și felicitările" [11].

Colaborarea culturală româno-ghaneză a fost stimulată prin semnarea la București, la 30 septembrie 1961, a Acordului de cooperare culturală [12] valabil pe 5 ani, cu posibilitatea reînnoirii sale pe noi perioade de timp, convenite de părți [13].

Cadrul contractual delimitat prin Acordul de cooperare culturală a permis exploatarea posibilităților de schimb în domenii variate : artistic, învățămînt, publicații, presă și radioteleviziune etc.

Circuitul valorilor spirituale între România și Ghana dispune de un potențial apreciabil. Acțiunile ce s-au realizat sînt doar indicative pentru posibilitățile existente.

Pe baza burselor acordate de guvernul român, tineri ghanezi și-au făcut studiile universitare în România în domeniile medicinei, filologiei, politehnicii.

Sub auspiciile Consiliului artelor din Ghana, au fost organizate o serie de manifestări culturale românești în

---

[10] Cu ocazia sistării lucrărilor de foraj, la cererea părții ghaneze, din considerente de dificultăți financiare.

[11] *Evening News* din 18 aprilie 1968.

[12] Textul acordului a fost publicat în *Buletinul oficial* nr. 3 din 8 martie 1962.

[13] La sfîrșitul anului 1969 au fost angajate negocieri bilaterale la Accra pentru încheierea unui nou acord cultural. Inițiativa a revenit părții ghaneze.

diferite orașe ghaneze (expoziții fotografice, seri culturale, gale de filme etc.). Între Consiliul artelor din Ghana și Institutul român pentru relații culturale cu străinătatea s-au stabilit raporturi de conlucrare prin schimburi de publicații, cărți, filme.

De asemenea, Radioteleviziunea română întreține contacte directe cu Radioteleviziunea din Ghana.

În perioada 14—19 iulie 1969, Ansamblul folcloric „Ciprian Porumbescu" din Suceava a susținut mai multe spectacole la Accra și în alte orașe ghaneze, sub auspiciile Consiliului artelor, fiind primul turneu în Ghana al unei formații artistice românești.

În perioada relativ scurtă care a trecut de la stabilirea relațiilor diplomatice, colaborarea dintre România și Ghana a cunoscut o evoluție ascendentă. Stadiul la care s-a ajuns relevă dorința și voința ambelor părți de a stimula continuu procesul de apropiere, cunoaștere, înțelegere și respect reciproc.

Desfășurîndu-se în conformitate cu normele dreptului internațional, relațiile României cu Ghana atestă valoarea universală și influența pozitivă pe care o exercită asupra climatului bilateral, precum și pe plan internațional promovarea consecventă a principiilor suveranității și independenței naționale, egalității depline în drepturi, neintervenției în treburile interne și avantajului reciproc.

Teodor Dițulescu

BCUIAȘI/CENTRAL

GUINEEA

Guineea, fostă colonie franceză pînă la sfîrşitul celui de-al şaselea deceniu al secolului nostru, este situată pe coasta de vest a Africii ecuatoriale.

Populaţia Guineei — care astăzi numără aproximativ 4 milioane de locuitori [1] — a fost inclusă în 1895, prin forţa armelor colonialiste, în aşa-numita Africă Occidentală Franceză, cunoscînd din plin exploatarea şi oprimarea colonială. De aceea, economia şi viaţa socială a coloniei au purtat pînă la dobîndirea independenţei pecetea subdezvoltării, a înapoierii tehnice şi analfabetismului.

Încă la sfîrşitul secolului trecut, cînd Guineea devenise colonie franceză şi nu existau posibilităţi pentru statornicirea unor legături mai strînse între poporul român şi cel guineez, începeau să pătrundă în România — prin intermediul călătorilor şi turiştilor ce vizitau continentul negru — tot mai multe ştiri despre această îndepărtată ţară de la tropice. Printre aceşti călători se numărau şi trei tineri entuziaşti excursionişti, Nicolae Rosetti, George şi Dimitrie Strat, care, vizitînd în 1897 continentul african, s-au oprit şi în Guineea. În reportajele lor, ei subliniau contrastul izbitor pe care îl observau la tot pasul între situaţia mizeră în care se afla populaţia băştinaşă şi marea bogăţie potenţială a ţării [2].

---

[1] *The Europa Year Book 1971 A World Survey*, vol. II. *Africa, the Americas, Asia and Australia*, p. 561.

[2] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea. Călători şi exploratori români de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul celui de-al XX-lea*, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1962, p. 182—183.

Ştirile despre Guineea şi populaţia ei erau primite cu interes de poporul român, ce se simţea legat de semenii săi din Africa îndepărtată prin suferinţele şi vicisitudinile la care atît unii, cît şi alţii fuseseră supuşi de-a lungul secolelor, dar mai ales prin lupta pe care ambele popoare o duseseră şi o duceau împotriva cotropirii străine, pentru libertate şi independenţă.

Continuînd tradiţiile de luptă ale legendarului său erou naţional, Samori Turé, care la sfîrşitul secolului al XIX-lea a condus operaţiile armate ale guineezilor împotriva colonialiştilor francezi, poporul Guineei nu s-a resemnat niciodată să trăiască sărac şi asuprit într-o ţară frumoasă şi virtual bogată. „Nu-ul zdrobitor[3] cu care guineezii au răspuns, în cadrul referendumului din 28 septembrie 1958, tentativei colonialiste de a include Guineea în Comunitatea franco-africană şi proclamarea, în consecinţă, a independenţei ţării au încununat lupta îndelungată pentru libertate a patrioţilor din Guineea. El reprezenta cea de-a doua lovitură grea dată colonialismului în Africa tropicală — după proclamarea independenţei Ghanei, în 1957 — şi prevestea apropierea marelui val de eliberare naţională ce avea să cuprindă continentul african în anii '60.

La 2 octombrie 1958 — dată ce a intrat în istoria ţării ca sărbătoare naţională —, Adunarea Teritorială a Guineei, convocată în şedinţă extraordinară, a proclamat solemn independenţa şi suveranitatea noului stat — Republica Guineea — şi s-a transformat în Adunarea Naţională Constituantă. Adunarea a proclamat, de asemenea, adeziunea Guineei la principiile înscrise în Carta O.N.U. şi a învestit cu puteri depline noul guvern, condus de Seku Turé, pentru a lua toate măsurile necesare în vederea acreditării reprezentanţilor Republicii Guineea pe lîngă celelalte naţiuni şi în scopul admiterii ei în O.N.U.

Consecventă politicii sale de sprijinire a tinerelor state ce şi-au cucerit independenţa politică, ţara noastră a fost printre primele state care au recunoscut oficial noua republică. Cu ocazia proclamării independenţei Re-

[3] 1 119 568 de voturi nu şi 57 134 da (cf. Lionel Nitescu. *Republica Guineea*, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1959, p. 93).

publicii Guineea, în telegrama din 9 octombrie 1958 adresată de guvernul român primului ministru al Guineei, Seku Turé, se exprima convingerea că între Republica Populară Română și Republica Guineea se vor stabili relații de prietenie și colaborare [4].

Înțelegerea de a se stabili relații diplomatice între cele două țări a fost definitiv perfectată la 14 noiembrie 1958, cînd președintele Republicii Guineea, într-un mesaj adresat președintelui Consiliului de Miniștri al României, exprima satisfacția părții guineeze față de actul de recunoaștere de către țara noastră a independenței și suveranității Republicii Guineea și sublinia acordul părții guineeze de a stabili relații diplomatice cu țara noastră [5].

În noiembrie 1960, România a luat hotărîrea de a deschide o misiune diplomatică la Conakry. La 19 august 1961 Gheorghe Popescu a fost acreditat în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Guineea [6].

Evocînd sentimentele pe care poporul român și conducerea țării noastre le nutrește față de tînărul stat guineez și poporul său, primul ambasador român la Conakry arăta, în discursul său din 12 septembrie 1961, la ceremonia de prezentare a scrisorilor de acreditare, că poporul român privește cu multă simpatie lupta poporului guineez pentru apărarea independenței sale naționale, pentru dezvoltarea economiei și culturii patriei sale, după cum privește cu profundă simpatie și admirație lupta curajoasă a popoarelor africane pentru cucerirea libertății și independenței naționale. Guvernul Republicii Populare Române — se arăta în acest discurs — este animat de dorința sinceră de a dezvolta relații strînse de prietenie și colaborare cu Republica Guineea, fiind convins că acestea servesc ambelor țări, intereselor păcii generale și colaborării internaționale.

---

[4] *Scînteia* din 10 octombrie 1958.
[5] *Scînteia* din 16 octombrie 1958.
[6] *Buletinul oficial al M.A.N. a R.P.R.* nr. 23 din 13 septembrie 1961, p. 340.

Înființarea Ambasadei României la Conakry a constituit un pas important pe calea adîncirii și extinderii relațiilor dintre cele două țări. Fiind prima reprezentanță diplomatică a României în țările Africii negre, Ambasada română din Guineea simboliza însă în egală măsură amploarea pe care țara noastră înțelegea să o dea lărgirii și întăririi relațiilor cu tinerele state independente ce apăruseră pe harta continentului african.

La 26 iulie 1961, președintele Guineei, printr-o scrisoare adresată președintelui Consiliului de Stat al țării noastre, cerea agrementul pentru numirea lui Barry Bocar Biro în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Guineei la București, cu reședința la Moscova. Agrementul fiind acordat, președintele Consiliului de Stat a primit la 3 martie 1962 pe noul ambasador, care și-a prezentat scrisorile de acreditare. Cu acest prilej, scoțind în evidență relațiile de prietenie dintre popoarele român și guineez, Barry Bocar Biro arăta că „legăturile care unesc cele două popoare s-au dezvoltat continuu după obținerea independenței de către Guineea și s-au întărit și mai mult odată cu stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări. Aceste legături firești, create în cursul deceniilor trecute în lupta noastră comună, în epoci diferite, împotriva feudalității, aservirii, iar astăzi împotriva imperialismului, pentru progres și pace, ne-au permis să închegăm o prietenie sinceră și o cooperare rodnică“ [7].

Un factor important în dezvoltarea relațiilor politice, economice și cultural-științifice l-a constituit schimbul de vizite de partid și guvernamentale între cele două țări, care a facilitat o mai bună cunoaștere reciprocă, consolidînd relațiile de prietenie româno-guineeze. Între 29 septembrie și 12 octombrie 1966, la invitația președintelui Republicii Guineea și secretarului general al Partidului Democrat din Guineea, Seku Turé, o delegație de partid și guvernamentală română a făcut o vizită în Republica Guineea cu ocazia Zilei naționale a acestei țări. Convorbirile româno-guineeze care au avut loc cu acest prilej s-au desfășurat într-o atmosferă prie-

[7] *Scînteia* din 4 martie 1962.

tenească și de înțelegere reciprocă, vădind dorința comună de a dezvolta relațiile bilaterale.

Între 25 noiembrie și 2 decembrie 1966, o delegație de partid și guvernamentală guineeză a făcut o vizită oficială în România, la invitația conducerii de partid și de stat a țării noastre. Delegația, care a fost primită de conducerea de partid și de stat a țării noastre, a continuat cu partea română discuțiile începute la Conakry în vederea analizării posibilităților de dezvoltare a relațiilor româno-guineeze.

Cu ocazia sărbătoririi celei de-a X-a aniversări a dobîndirii independenței naționale a Guineei, o delegație guvernamentală română a participat la festivitățile ce au avut loc la Conakry. În timpul ședерii de 10 zile în Guineea, oaspeții români au vizitat diferite obiective social-culturale și industriale, s-au întîlnit cu specialiști din agricultura guineeză.

În telegrama de răspuns la felicitările adresate cu prilejul celei de-a X-a aniversări a Republicii Guineea de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintelui Seku Turé, se arăta: „Am fost deosebit de fericiți de a avea alături de noi, cu ocazia celei de-a X-a aniversări a obținerii independenței naționale a Guineei, o delegație a Republicii Socialiste România, care a onorat prin prezența sa celebrarea acestui eveniment istoric. Vă mulțumim sincer, în numele poporului Guineei, al partidului și guvernului său, pentru acest gest de înaltă semnificație politică și morală, care se înscrie la activul relațiilor de prietenie ce există, din fericire, între Republica Socialistă România și Republica Guineea“ [8].

În martie 1972 un reprezentant al Uniunii Generale a Sindicatelor din România a participat la Congresul Confederației Naționale a Oamenilor Muncii din Guineea [9].

În noiembrie 1972 o delegație de partid și de stat condusă de Ștefan Péterfi, vicepreședinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a participat la festivitățile care au avut loc în Guineea cu prilejul celei

[8] *Scînteia* din 22 decembrie 1968.
[9] *Scînteia* din 26 martie 1972.

de-a doua aniversări a victoriei împotriva colonialiștilor portughezi [10].

Colaborarea politică a celor două țări s-a manifestat și în cadrul unor organizații internaționale. Astfel, la Organizația Națiunilor Unite, România și Guineea au figurat printre autorii unor rezoluții ale organizației mondiale, cum au fost rezoluția inițiată de țara noastră și adoptată la 7 decembrie 1965 în cadrul sesiunii a XX-a a Adunării Generale sub titlul „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare" sau rezoluția adoptată la 8 decembrie 1965 referitoare la „Campania mondială pentru alfabetizare universală" [11].

Țara noastră participă cu regularitate prin observatori la sesiunile Comisiei Economice a O.N.U. pentru Africa și sprijină, în cadrul conferințelor internaționale, propunerile grupului de state afro-asiatice menite să îmbunătățească climatul în domeniul schimburilor economice internaționale și să favorizeze progresul economic al țărilor în curs de dezvoltare. La Conferința U.N.C.T.A.D. ținută la Geneva în 1964, Guineea a fost unul dintre coautorii recomandărilor adoptate — la propunerea României — privind „Aranjamente de credit nefinanciare pentru livrarea de echipament" [12].

Înfăptuind consecvent politica sa de lărgire a relațiilor comerciale și a cooperării economice cu statele în curs de dezvoltare pe baza egalității în drepturi și a reciprocității de avantaje, țara noastră a încheiat, în 1966, cu Republica Guineea, cu ocazia vizitei în România a delegației guvernamentale economice guineeze, un acord comercial și de plăți și un protocol cu privire la colaborarea economică și tehnică între România și Guineea (ambele la 1 decembrie 1966).

În dorința de a spori comerțul reciproc și de a sprijini Guineea în eforturile sale de dezvoltare a economiei și de consolidare a independenței, România a acordat acesteia credite comerciale importante. Pe baza lor, în

---

[10] *Scînteia* din 22 noiembrie 1972.

[11] *Assemblée Générale — Documents Officiels : Vingtième session. Supplément no. 14 (A/6 014)*, p. 22, 42.

[12] *Tradeand development — Final Act and Report*, vol. I, p. 46.

cadrul Acordului comercial sus-menționat și al Protocolului privind colaborarea economică și tehnică, au fost perfectate contracte între întreprinderile române de comerț exterior „Autotractorul" și „Mașinexport" și întreprinderea guineeză „Agrima".

În temeiul acestor contracte, în cursul anilor 1967 și 1968, România a livrat Guineei tractoare, remorci basculante, autobasculante, autocamioane, autoturisme, excavatoare, rulouri compresoare, precum și piesele de schimb necesare. Ulterior, noi loturi de utilaje au fost livrate și brăzdează plaiurile guineeze, contribuind la realizarea planului de dezvoltare a agriculturii tinerei republici.

Departe de a fi epuizat toate posibilitățile de dezvoltare, relațiile comerciale și economice româno-guineeze pot face noi pași în direcția lărgirii și diversificării schimburilor comerciale și a colaborării economice. Eforturile depuse de cele două guverne în atingerea acestui scop constituie o serioasă premisă pentru obținerea unor rezultate pozitive în viitor.

În acest sens este de menționat vizita făcută în țara noastră între 27 iunie și 2 iulie 1969 de delegația de partid și guvernamentală guineeză condusă de Ismail Touré, membru al Biroului Politic Național al Partidului Democratic din Guineea și ministrul finanțelor acestei țări.

Delegația a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român și președinte al Consiliului de Stat, și de membri ai guvernului.

Între delegația guineeză și o delegație guvernamentală română condusă de Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, au avut loc convorbiri oficiale, în urma cărora au fost semnate, la 2 iulie 1969, protocoalele privind schimbul de mărfuri pe anul 1969, colaborarea și cooperarea economică și tehnică între cele două țări.

Părăsind țara noastră, Ismail Touré, șeful delegației guineeze, a subliniat, în cadrul unui interviu, importanța deosebită a convorbirilor pe care le-a avut cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, precum și cu membri ai guvernului. „În timpul acestor întrevederi — a declarat oaspetele — am fost deosebit de impresionat de atenția

pe care România o acordă soluționării problemelor Africii, dezvoltării și consolidării independenței țării noastre, de prietenia și solidaritatea manifestată în țara dumneavoastră în cadrul politicii sale externe, de activitatea ei rodnică depusă atît la O.N.U., cît și în alte foruri internaționale. Pentru politica sa, România se bucură în Guineea, în întreaga Africă de un mare prestigiu" [13].

În octombrie 1971 o delegație a Partidului Democrat din Guineea, condusă de Touré Mahamed Lamine, membru al Comitetului Central, ministrul minelor, industriei și energiei, a făcut o vizită în România, unde a purtat convorbiri la o serie de instituții și a vizitat obiective economice. Cu această ocazie s-a semnat un Protocol privind dezvoltarea cooperării economice și tehnice între Republica Socialistă România și Republica Guineea [14].

Șeful delegației guineeze a fost primit de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu [15].

În februarie 1972 a avut loc vizita în România a lui N'Famara Keita, ministru al domeniului schimburilor, cu care prilej au avut loc convorbiri la Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei și Ministerul Industriei Chimice și s-a semnat Protocolul privind schimburile de mărfuri pe 1972 între România și Guineea [16].

O delegație economică română a vizitat Guineea în august 1972. Au fost discutate probleme de cooperare în domeniul minelor și geologiei.

În decembrie 1972 o delegație de partid și guvernamentală condusă de Diakite Moussa, membru al Biroului Politic al Partidului Democrat din Guineea și ministru al domeniilor interne și securității, a făcut o vizită oficială în România, cu care ocazie a purtat convorbiri cu o delegație de partid și guvernamentală română cu privire la dezvoltarea în continuare a relațiilor de prietenie și la

[13] *Scînteia* din 3 iulie 1969.
[14] *Scînteia* din 19, 20, 24, 27 și 28 octombrie 1971.
[15] *Scînteia* din 28 octombrie 1971.
[16] *Scînteia* din 10, 11, 12 și 13 februarie 1972.

lărgirea schimburilor comerciale şi a cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între cele două ţări. La sfîrşitul convorbirilor s-a semnat un Protocol asupra cooperării economice şi tehnice între România şi Guineea, în care sînt prevăzute măsuri pentru extinderea cooperării în industria construcţiilor de maşini, mine şi geologie, industria lemnului, pescuit, agricultură şi în alte domenii de interes comun [17].

Şeful delegaţiei guineeze a fost primit de secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu [18].

Republica Socialistă România a acordat şi acordă un sprijin multilateral cultural şi tehnico-ştiinţific Republicii Guineea, destinat să contribuie la consolidarea economiei acestei ţări şi la suplinirea insuficienţei de cadre naţionale în unele domenii de activitate, cum sînt învăţămîntul, poligrafia, asistenţa sanitară, meteorologia.

În baza Protocolului cu privire la profesorii români detaşaţi în Republica Guineea, semnat la 10 mai 1962, a Protocolului privind tipografii români detaşaţi în Republica Guineea, încheiat la 21 noiembrie 1963, precum şi în temeiul unor contracte individuale, profesori, linotipişti şi medici români au lucrat în Guineea. Autorităţile guineeze au avut aprecieri elogioase privind competenţa şi eficienţa activităţii specialiştilor din ţara noastră.

România a oferit burse de studii unor tineri guineezi în vederea specializării lor în domenii de activitate utile economiei Guineei. Pe baza acestor burse, elevi şi studenţi din Republica Guineea studiază în ţara noastră.

Urmărind intensificarea colaborării culturale, ştiinţifice şi sportive româno-guineeze, guvernele celor două state au încheiat la 26 noiembrie 1964 Acordul de colaborare în domeniile ştiinţei, educaţiei, ocrotirii sănătăţii, culturii şi sportului, intrat în vigoare la 12 mai 1966.

În cadrul relaţiilor culturale dintre România şi Guineea, populaţia guineeză a putut lua cunoştinţă de realizările ţării noastre şi de frumuseţea peisajului românesc pe calea unor expoziţii româneşti prezentate în Gui-

[17] *Scînteia* din 7, 8 şi 13 decembrie 1972.
[18] *Scînteia* din 9 decembrie 1972.

neea, printre care amintim pe cea organizată la 31 mai 1968 la Institutul politehnic din Conakry și intitulată „Din viața unei uzine", precum și Expoziția „Delta Dunării", prezentată publicului din capitala guineeză în iunie 1968.

*
* *

Relațiile politico-diplomatice, economice și cultural-științifice dintre România și Guineea, două țări iubitoare de pace și dornice să-și dedice eforturile construirii unei vieți demne pentru popoarele lor, continuă să se dezvolte cu succes pe baza principiilor egalității în drepturi, ale suveranității și independenței naționale, ale neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc. Voința guvernelor și popoarelor ambelor țări de a întări prietenia și cooperarea româno-guineeză constituie garanția sigură a dezvoltării și în viitor a legăturilor dintre România și Guineea.

Gheorghe Popescu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

GUINEEA ECUATORIALĂ

Republica Guineea Ecuatorială cuprinde teritoriul continental Rio Muni (situat în Golful Guineei), insula Fernando Poo (situată în faţa coastelor Nigeriei şi Camerunului), insulele Corisco şi Elove (situate în faţa coastelor zonei continentale) şi insula Annobon în emisfera centrală, la 300 mile de Fernando Poo. Zona continentală este mărginită la nord de Camerun, la sud şi est de Gabon, iar la vest de Oceanul Atlantic.

Republica Guineea Ecuatorială are o suprafaţă de 28 051 km. p., din care 26 017 corespund provinciei continentale Rio Muni şi o populaţie de 282 000 locuitori (1968). Capitala ţării este Santa Isabel, situată în provincia Fernando Poo, cu o populaţie de 40 000 locuitori.

Actualele teritorii care constituie Republica Guineea Ecuatorială au fost descoperite de portughezi în secolul al XV-lea. Insula Fernando Pao poartă chiar numele descoperitorului ei. La 24 martie 1778, Spania şi Portugalia încheie un tratat prin care Portugalia cedează Spaniei, în schimbul unei concesiuni în Brazilia, teritoriul continental al Guineei, insulele Fernando Poo şi Annobon, precum şi dreptul de a face comerţ între gurile fluviilor Gabon şi Niger. Conferinţa de la Berlin din 1885 recunoaşte suveranitatea Spaniei asupra insulelor şi asupra unui teritoriu de 300 000 km. p. din Africa, inclusiv cel al fostei colonii Guineea Spaniolă.

În 1900 prin Tratatul de la El Prado teritoriile dominate de Spania în golful Guineei se reduc la 28 051 km. p.

În condiţiile intensificării mişcării de eliberare naţională şi de emancipare a popoarelor din Africa, a prăbuşirii edificiului colonialismului, lupta maselor populare

din Guineea obligă Spania să ia în considerare hotărîrile Organizației Națiunilor Unite din 1960 privind abolirea colonialismului. Ca urmare, în anul 1963, guvernul spaniol este obligat să recunoască instaurarea unui regim autonom în provinciile Fernando Pao și Rio Muni care, sub numele de Guineea Ecuatorială, primesc un statut constituțional.

În anul 1966, Organizația Națiunilor Unite, prin rezoluția nr. 2230, cere Spaniei să accelereze procesul de eliberare a teritoriilor aparținînd Guineei Ecuatoriale. În urma tratativelor purtate de către reprezentanții poporului guineez cu guvernul spaniol, la 12 octombrie 1968, Republica Guineea Ecuatorială și-a dobîndit independența.

În fiecare an de la cucerirea independenței Guineei Ecuatoriale, presa română a consemnat importanța acestui eveniment. La 11 august 1968, a avut loc în Guineea un referendum în cursul căruia marea majoritate a corpului electoral s-a pronunțat pentru independență. Al doilea moment important al acestui proces l-au constituit alegerile generale din 22 septembrie 1968 în urma cărora a fost ales ca președinte al statului Francisco Macias Nguema. Tot cu acest prilej, s-a constituit Adunarea Națională care cuprinde 35 de membri.

Republica Socialistă România, profund atașată cauzei libertății și solidară cu lupta popoarelor pentru înlăturarea asupririi străine, a recunoscut Republica Guineea Ecuatorială din ziua în care această țară a devenit independentă. Cu prilejul acestui eveniment, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a transmis un mesaj de felicitare președintelui Republicii Guineea Ecuatorială, Francisco Macias Nguema, în care se precizează : „Cu prilejul proclamării independenței Republicii Guineea Ecuatorială, în numele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, al poporului român și al meu personal, adresez, Excelenței Voastre, felicitări cordiale împreună cu cele mai bune urări de progres, pace și prosperitate poporului țării dumneavoastră“ [1].

La acest mesaj, președintele Francisco Macias Nguema a transmis președintelui Consiliului de Stat,

[1] *Scînteia* din 12 octombrie 1968.

Nicolae Ceauşescu, următoarea telegramă de răspuns: „În numele poporului Guineei şi al meu personal, mulţumesc, Excelenţei Voastre, pentru telegrama trimisă cu ocazia cuceririi de către Guineea Ecuatorială a independenţei sale şi vă transmit consideraţiile cele mai înalte pentru progresul şi prosperitatea pe care le doriţi ţării mele“ [2].

Sentimentele de prietenie şi solidaritate dintre Republica Socialistă România şi Republica Guineea Ecuatorială s-au amplificat continuu.

Republica Socialistă România a sprijinit primirea Republicii Guineea Ecuatorială în rîndul membrilor O.N.U. şi a colaborat permanent cu această ţară în cadrul O.N.U. şi a organismelor sale.

La rîndul ei, Republica Guineea Ecuatorială şi poporul guineez s-au solidarizat cu poporul român în timpul inundaţiilor catastrofale care s-au produs în România în anul 1970. Cu acest prilej, preşedintele Republicii Guineea Ecuatorială, Francisco Macias Nguema, a transmis preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, următorul mesaj: „Am aflat cu adîncă mîhnire de calamităţile care s-au abătut asupra poporului român în urma recentelor inundaţii. În numele meu personal, al guvernului şi al poporului din Guineea Ecuatorială, transmit, Excelenţei Voastre, sincere condoleanţe“ [3].

Schimbul de mesaje dintre şefii de stat ai Republicii Socialiste România şi Republicii Guineea Ecuatorială oglindesc preocuparea şi interesul celor două ţări pentru a dezvolta relaţiile bilaterale. Acest schimb a impulsionat contactele dintre reprezentanţii diplomatici ai României şi Guineei Ecuatoriale la O.N.U. şi în alte capitale şi a determinat crearea cadrului juridic al relaţiilor dintre cele două ţări.

În acest fel, ca urmare a tratativelor dintre reprezentanţii permanenţi la O.N.U. ai Republicii Socialiste România şi Republica Guineea Ecuatorială, la 9 martie 1972, au fost stabilite relaţii diplomatice între cele două ţări. Comunicatul dat publicităţii în aceeaşi zi precizează:

---

[2] *Scînteia* din 15 octombrie 1968.
[3] *Scînteia* din 24 mai 1970.

„În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării relațiilor de colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Guineea Ecuatorială, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [4].

Stabilirea de relații diplomatice între România și Guineea Ecuatorială deschide noi perspective pentru apropierea și cunoașterea reciprocă a celor două state, pentru folosirea posibilităților de care dispun în vederea dezvoltării relațiilor bilaterale.

Politica externă promovată de România socialistă, importanța pe care țara noastră o acordă intensificării relațiilor sale cu țările în curs de dezvoltare, cu tinerele state africane, precum și politica de pace, înțelegere și cooperare internațională promovată de Guineea Ecuatorială îndreptățesc încrederea în dezvoltarea continuă a relațiilor dintre cele două țări.

Gheorghe Avram

---

[4] *Scînteia* din 9 martie 1972

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY

INDIA

Relaţiile interstatale româno-indiene sînt de dată relativ recentă, dar istoria frămîntată a marelui popor indian, cultura şi creaţiile sale spirituale au fost cunoscute în ţara noastră cu sute de ani în urmă.

Cultura şi filozofia indiană au constituit obiectul preocupării unor personalităţi de seamă ale vieţii culturale şi, în special, literare româneşti din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, M. Eminescu, care a avut o mare admiraţie şi a manifestat mult interes pentru cultura indiană, dobîndind în acest domeniu cunoştinţe temeinice. Poezia sa lirică şi filozofică dovedeşte o profundă informaţie asupra culturii indiene, de asemenea, referirile sale la literatura indiană veche şi cu deosebire la hinduismul din perioada vedică.

Pe linia drumului deschis de Eminescu, tradiţia este continuată de George Coşbuc. Bun cunoscător al culturii vechi indiene el s-a remarcat prin traducerea unor capodopere ale literaturii indiene : *Sakuntala*, a marelui poet Kalidasa, precum şi o *Antologie sanscrită* prefaţată de poet [1].

De o largă popularitate s-a bucurat în România poetul, filozoful şi umanistul Rabindranath Tagore şi, cu deosebire, poezia sa lirică, în tălmăcirile ei româneşti. Încă din 1913 au apărut primele traduceri din poemele sale ; din 1921, el este tot mai prezent în publicaţiile româneşti. Cînd în 1926 ne-a vizitat ţara, fiind primit ca adevărat sol al poporului său, el era bine cunoscut în România.

---

[1] G. Coşbuc. *Antologie sanscrită*, Craiova, 1912.

*
* *

Legături oficiale între cele două țări au existat încă înainte de stabilirea relațiilor româno-indiene. Dar consemnarea stabilirii relațiilor diplomatice, la nivel de legație, a avut loc la 14 decembrie 1948, ca urmare a tratativelor duse la Ankara de ambasadorii celor două țări, Gr. C. Moisil și Divan Chaman Lall.

Misiunea diplomatică a României a fost înființată la 7 aprilie 1955, cînd primul trimis extraordinar și ministru plenipotențiar român rezident în India, Mihai Magheru, și-a prezentat scrisorile de acreditare [2].

În toamna anului 1957, raporturile diplomatice româno-indiene au fost ridicate la rang de ambasadă. Primul ambasador român rezident în India a fost Nicolae Cioroiu, care la 19 noiembrie 1957 și-a prezentat președintelui Indiei scrisorile de acreditare [3].

Primul ambasador indian la București, Jagan Nath Kosla, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în țara noastră la 24 februarie 1958, avea reședința la Praga [4], iar primul ambasador indian cu reședința permanentă la București a fost K. R. Khilnani, care și-a prezentat scrisorile de acreditare la 30 septembrie 1963 [5].

Relațiile prietenești stabilite între România și India au permis mai buna cunoaștere reciprocă. Un rol important l-au avut întîlnirile între personalitățile din conducerile celor două țări, cu deosebire între șefii de stat și guverne.

Între 26 și 29 iunie 1956, vicepreședintele Indiei, dr. Sarvapalli Radhakrishnan, a vizitat țara noastră. La începutul lunii martie 1958, președintele Consiliului de Miniștri al României, Chivu Stoica, a vizitat India [6]. În 1962, între 12 și 20 octombrie, India a fost vizitată de președintele Consiliului de Stat, Gheorghe Gheorghiu-Dej, împreună cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, însoțiți de ministrul afacerilor ex-

---

[2] *Scînteia* din 12 aprilie 1955.
[3] *Scînteia* din 20 noiembrie 1957.
[4] *Scînteia* din 25 februarie 1958.
[5] *Scînteia* din 1 octombrie 1963.
[6] *Scînteia* din 11 martie 1958.

terne, Corneliu Mănescu. La încheierea vizitei a fost semnat un comunicat comun [7]. În anul 1964, o delegație guvernamentală română a participat la funeraliile primului ministru, Jawaharlal Nehru, iar în anul următor, între 7 și 10 octombrie, țara noastră a fost vizitată de președintele Indiei, Sarvapalli Radhakrishnan [8]. O altă vizită importantă în România a avut loc în octombrie 1967, cînd primul ministru al Indiei a fost, timp de patru zile, oaspetele țării noastre [9].

Aceste întîlniri și-au dovedit utilitatea, dînd impuls considerabil relațiilor bilaterale româno-indiene.

În 1969 a avut loc o însemnată acțiune în cadrul relațiilor româno-indiene. Între 13 și 18 octombrie, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și soția sa, Elena Ceaușescu, împreună cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și soția sa au făcut o vizită oficială în India la invitația președintelui Varahagiri Venkata Giri.

Purtători ai unui mesaj de pace, bună înțelegere și colaborare, solii României pe străvechiul pămînt al Indiei au fost primiți cu sentimente de prietenie și stimă.

Întîmpinîndu-l pe președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, președintele Indiei spunea : „Urîndu-vă bun venit, domnule președinte, noi salutăm România modernă, o națiune și un popor angajat pe drumul construirii unei societăți care va oferi o viață mai bună tuturor fiilor și fiicelor sale“ [10].

Iar primarul orașului New Delhi rostea următorul salut în cinstea înaltului oaspete din România : „Salutăm pe excelența voastră nu numai în calitate de șef al statului cu care noi avem cele mai cordiale și prietenești relații, dar și ca pe un mare conducător revoluționar care a luptat și a suferit pentru eliberarea țării sale de sub dominația străină“ [11].

Între președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Con-

---

[7] *Scînteia* din 21 octombrie 1962.
[8] *Scînteia* din 11 octombrie 1965.
[9] *Scînteia* din 20 octombrie 1967.
[10] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, București, Editura politică, 1973, p. 155.
[11] *Op. cit.*, p. 166.

siliului de Miniştri, Ion Gheorghe Maurer, de o parte, şi primul ministru al Indiei, Indira Gandhi, de alta, a avut loc un amplu schimb de opinii cu privire la relaţiile româno-indiene.

Esenţa convorbirilor şi rezultatele fructuoase ale contactelor între oamenii de stat români şi indieni s-au oglindit în Comunicatul comun dat publicităţii la încheierea vizitei. Subliniind „atmosfera sinceră şi cordială, caracteristică relaţiilor de prietenie dintre cele două ţări" în care s-au desfăşurat întrevederile, comunicatul consemna dezvoltarea multilaterală a legăturilor româno-indiene şi înregistra hotărîrea celor două părţi de a folosi posibilităţile oferite de economiile lor pentru a intensifica, în avantajul reciproc, schimburile comerciale, cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică, precum şi relaţiile culturale.

Au fost abordate, de asemenea, unele aspecte ale situaţiei internaţionale. S-a evidenţiat că relaţiile româno-indiene constituie o ilustrare a rezultatelor pozitive pe care le pot avea pentru climatul internaţional respectarea principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, principii pe care se întemeiază, în fapt, relaţiile româno-indiene şi despre care preşedintele Indiei spunea : „Cu fiecare zi constatăm o creştere a semnificaţiei şi a eficacităţii acestor principii" [12].

Discutarea problemelor internaţionale a permis preşedintelui Consiliului de Stat să constate că există „o apropiere şi în multe privinţe o identitate a punctelor de vedere" [13] ale României şi Indiei. Dealtfel, această constatare a fost inclusă şi în Comunicatul comun româno-indian, care consemna, de pildă, poziţia comună a celor două părţi cu privire la necesitatea ca divergenţele între state să fie rezolvate prin mijloace paşnice, dorinţa lor de a se ajunge cît mai grabnic la un acord privind dezarmarea generală şi totală, inclusiv dezarmarea nucleară, sub un control internaţional efectiv, şi releva, totodată, importanţa pe care o reprezintă interzicerea armelor atomice şi lichidarea stocurilor existente, desfiinţa-

[12] *Op. cit.*, p. 157.
[13] *Op. cit.*, p. 177.

rea blocurilor și bazelor militare străine, retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor state.

De asemenea, părțile au exprimat solidaritatea cu popoarele care luptă pentru libertate și independență, precum și profunda lor îngrijorare față de existența unor focare de tensiune și conflicte armate în lume, care primejduiesc securitatea. S-a declarat că „România și India salută ideea unei conferințe a statelor europene consacrată cooperării și asigurării securității în Europa" și s-a exprimat aprecierea că trebuie găsite soluții grabnice „pentru problemele care frînează creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare ". S-a subliniat, totodată, că „vizita președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a președintelui Consiliului de Miniștri a constituit o contribuție valoroasă la mai buna înțelegere reciprocă, un pas important în evoluția relațiilor de prietenie și cooperare dintre cele două țări și popoare" [14].

Angajate într-un proces de dezvoltare multilaterală a economiilor lor naționale, în vederea valorificării tot mai înalte a resurselor lor interne și a micșorării decalajului ce le separă de țările cu economie avansată, România și India s-au aflat pe o poziție comună, considerînd „necesar ca discrepanța existentă între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate din lume să fie înlăturată cît mai curînd posibil în interesele unei societăți umane pașnice și progresiste" [15].

Schimburile comerciale dintre România și India au cunoscut o evoluție ascendentă și o continuă diversificare, ca urmare a dezvoltării economiilor naționale ale celor două state. Primul acord comercial româno-indian, pe baza căruia au fost organizate schimburile între anii 1954 și 1958, cuprindea o listă relativ restrînsă de produse. Al doilea acord economic, valabil pe perioada 1959—1962, prevedea o majorare de cinci ori a volumului schimburilor față de primul acord și marca, totodată, o lărgire sensibilă a listelor de mărfuri atît la importuri, cît și la exporturi, fiind incluse de ambele părți noi produse ale industriilor celor două țări. Al treilea acord co-

[14] *Op. cit.*, p. 196—197.
[15] *Scînteia* din 21 octombrie 1962.

mercial și de plăți pe termen lung, care prevedea realizarea schimburilor în rupii transferabile, a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1963 și a funcționat pînă în 1971.

Analiza cooperării economice și comerciale dintre România și India realizată în 1969 cu ocazia vizitei președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în India a prilejuit părților constatarea că relațiile economice și schimburile comerciale s-au dezvoltat rapid, precum și exprimarea încrederii că ele se vor lărgi substanțial în viitor. Apreciind contribuția României la dezvoltarea economică a Indiei, președintele V. V. Giri spunea : „Contribuția României la dezvoltarea noastră economică a fost într-adevăr substanțială“ [16].

La rîndul său, dînd o înaltă apreciere eforturilor poporului indian pentru progresul economic al țării sale și pentru valorificarea bogățiilor naționale, președintele Nicolae Ceaușescu spunea : „Viața a demonstrat că pe măsură ce țările noastre își dezvoltă economia, știința, cultura, se creează condiții tot mai bune pentru lărgirea colaborării, pentru amplificarea schimburilor de valori dintre România și India. Avem toate motivele să apreciem ca fructuoasă colaborarea româno-indiană, rezultatele ei, care corespund pe deplin intereselor popoarelor noastre, cauzei înțelegerii și colaborării în lume“ [17].

La mai puțin de doi ani după realizarea acestei acțiuni, s-a încheiat la București, în spiritul declarațiilor celor doi șefi de state și a documentelor adoptate, un nou Acord comercial și de plăți pe termen lung, pentru anii 1971—1975 [18]. Documentul prevede, printre altele, acordarea reciprocă a tratamentului națiunii celei mai favorizate, discuții periodice între cele două părți pentru identificarea căilor noi de cooperare în domeniul industrial, precum și pentru diversificarea și creșterea schimburilor bilaterale, cercetarea posibilităților de cooperare pe terțe piețe. Listele de mărfuri anexe cuprind, pe lîngă produsele tradiționale, o nouă serie de mărfuri ce reflectă posibilitățile economice lărgite ale celor două state, ca de pildă, la exportul României : echipamente pentru

[16] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, p. 156.
[17] *Op. cit.*, p. 159.
[18] *Buletinul oficial* nr. 54 din 3 mai 1971.

rafinării de petrol și pentru industria minieră și metalurgică, fabrici pentru industria chimică și petrochimică, tractoare și piese de schimb pentru acestea, vase fluviale și maritime, locomotive diesel, rulmenți și altele, iar la exportul Indiei : minereu de fier și alte minereuri, feroaliaje, cabluri, motoare cu combustie internă, vehicule, mașini unelte, laminate etc.

Ca urmare a transpunerii în viață a acestor acorduri, schimburile comerciale s-au derulat în bune condițiuni, evoluînd după cum urmează [19] :

(în milioane lei valută)

	1960	1965	1970	1971
Total	89,7	93,4	187,8	199,1
Export R.S.R	69,3	40,5	96,1	85,6
Import R.S.R.	20,4	52,9	91,7	113,5

Schimburile dintre cele două țări au căpătat, cu timpul, un caracter tot mai organizat. Acordurile respective au fost completate an de an prin protocoale și aranjamente de cooperare în domenii tot mai largi. Astfel, exploatarea petrolului în sectorul de stat a fost inaugurată în 1957 la Jawallamukhi, statul Punjab, cu ajutorul specialiștilor români, care au executat forări cu echipament de fabricație românească. Un an mai tîrziu, pe baza acordului din 20 octombrie 1958, specialiștii români începeau construirea la Gauhati, statul Assam, a primei rafinării de petrol din sectorul de stat al Indiei. Proiectată în întregime în țara noastră și dotată cu utilaj românesc, rafinăria — cu o capacitate inițială de 750 000 de tone anual — a fost inaugurată de Jawaharlal Nehru la 1 ianuarie 1962 [20]. De asemenea, în perioada 1958—1961, țara noastră a construit în cadrul rafinăriei de la Barauni o instalație de solventare cu o capacitate de 600 000 de

[19] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1972, p. 420.
[20] *All India Market Report*, 1968, p. 35.

tone anual. În 1959 a fost încheiat un contract de navigație între cele două țări și a fost creat un serviciu radiotelegrafic direct între România și India.

Colaborarea economică și tehnico-științifică s-a lărgit cu noi forme de activitate, pe măsura dezvoltării relațiilor bilaterale în general. Specialiști români de înaltă calificare au desfășurat o activitate fructuoasă în India, în timp ce un număr de ingineri și tehnicieni indieni s-au calificat în țara noastră.

Totodată, s-au perfectat în decursul anilor o serie de acorduri, protocoale și contracte noi. În prezent, România participă la construirea rafinăriei de la Haldia, unul din obiectivele industriale importante, căruia îi va furniza complexul instalațiilor pentru fabricarea uleiurilor. În 1968 a fost semnat un protocol privind cumpărarea de către India a unui număr de zece nave comerciale moderne, pe care România s-a angajat să le livreze pînă în 1975 [21]. În 1972 a fost dată în funcție fabrica de tractoare de la Haiderabad construită de specialiști români, cu utilaj românesc.

La cunoașterea posibilităților reciproce de colaborare și de schimburi comerciale a contribuit și participarea Republicii Socialiste România la Tîrgurile Internaționale de la New Delhi, edițiile din 1956 și 1972, cu care prilej produsele și utilajele expuse, îndeosebi cele petroliere, au stîrnit interesul și aprecierea părții indiene.

*
* *

Stabilirea relațiilor diplomatice și, îndeosebi, inaugurarea activității reprezentanțelor diplomatice ale celor două țări au creat condiții prielnice pentru extinderea legăturilor cultural-artistice și tehnico-științifice, pentru intensificarea procesului de cunoaștere reciprocă a creației spirituale a celor două popoare. Un rol însemnat în asigurarea unui cadru adecvat în acest domeniu l-a avut acordul de schimburi culturale semnat la New Delhi, la 30 aprilie 1957.

[21] *Scînteia* din 20 octombrie 1968.

Relațiile și cooperarea în domneiul științific și tehnic au căpătat un impuls substanțial în cursul și după vizita în India a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. După cum consemna comunicatul comun amintit „cele două părți au exprimat satisfacția față de încheierea în cursul vizitei a unui acord de cooperare științifică și tehnologică“ [22]. Acordul [23], care a început să fie pus în aplicare prin intermediul Consiliului Național al Cercetării Științifice din România și al Consiliului Cercetării Științifice și Industriale din India, prevede crearea unui consiliu științific mixt care se va întruni ori de cîte ori va fi necesar. Acordul prevede, de asemenea, o gamă largă de acțiuni : schimb de experți și tehnicieni, invitarea reciprocă de oameni de știință pentru conferințe, consultări, cercetări, schimb de experiență etc., schimb de informații și de documentație privind știința și tehnologia și altele [24].

Un rezultat remarcabil al vizitei din 1969 îl constituie semnarea la București, la 30 august 1971, a unui Acord între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Indiei privind folosirea energiei atomice în scopuri pașnice [25]. Acordul, primul de acest gen adoptat de România și India, consemnează lărgirea cadrului juridic de cooperare și marchează, totodată, evoluția ascendentă a relațiilor de prietenie dintre cele două popoare. El detaliază punctele asupra cărora s-a convenit pentru a transpune în viață dorința celor două state de a intensifica legăturile în acest domeniu al științei moderne : schimbul de informații privind cercetarea și experiențele în domeniul folosirii în scopuri pașnice a energiei atomice, oferirea pe bază de reciprocitate de burse de specializare și pentru studii, vizite ale oamenilor de știință și tehnicienilor în problemele de interes comun, cooperarea în domeniul cercetărilor pentru dezvoltarea de obiective specifice. Acordul, încheiat pe 5 ani cu posibilități de prelungire automată, a fost în-

[22] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, p. 195
[23] A se vedea textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 34 din 14 aprilie 1970.
[24] *Ibidem.*
[25] *Buletinul oficial* nr. 141 din 1971.

credințat spre aplicare instituțiilor de specialitate din cele două state, Comitetul de Stat al Energiei Nucleare din Republica Socialistă România și Comisia de Energie Atomică din India.

Prin cele două acorduri semnate, relațiile româno-indiene au căpătat noi valențe, relevînd totodată perspectiva pozitivă a evoluției lor viitoare.

Relațiile cultural-științifice au consemnat, în decursul anilor, numeroase vizite de delegații de specialiști și personalități cultural-științifice, schimburi de ansambluri artistice și de expoziții care înfățișau tradițiile culturale, istoria, precum și munca neobosită pe care cele două popoare o depun în condițiile independenței și suveranității, vizite de cadre didactice, precum și de alte acțiuni. Au fost acordate reciproc burse pentru studii universitare și specializare, s-au realizat schimburi în domeniile cinematografiei și radiodifuziunii, au fost efectuate traduceri din cele mai reprezentative opere aparținînd patrimoniului literar al celor două popoare. Aceste acțiuni, care au avut loc în cadrul aranjamentelor cultural-științifice existente, au contribuit la mai buna cunoaștere reciprocă, la întărirea prieteniei româno-indiene.

Între anii 1956 și 1972, patru ansambluri de dansuri împreună cu delegații culturale indiene au fost oaspeții țării noastre. În aceeași perioadă, un număr egal de ansambluri folclorice și delegații culturale românești au vizitat India prezentînd comorile tradiției și artei populare din țara noastră.

O expoziție de pictură a unor artiști români a fost itinerată, în 1957, prin diferite orașe indiene. O mare expoziție etnografică și de artă populară românească a fost organizată în 1958 la New Delhi, Haiderabad și Bombay, bucurîndu-se de prețuire atît din partea specialiștilor, cît și a publicului larg indian. O expoziție de arhitectură românească, în 1960, o nouă expoziție de artă populară, în 1969, precum și o expoziție de grafică românească în 1972—1973 completează seria manifestărilor de acest gen.

Începînd din 1965 au avut loc în India gale ale filmului românesc, ultima fiind organizată în ianuarie

1973. Peliculele prezentate (Columna, Pădurea spînzuraților, Codin), fiind bine primite de spectatorii indieni.

În ce privește literatura, menționăm traducerea în limbile indiene a unor opere reprezentative din literatura română ca „Bordeenii" de Mihail Sadoveanu și „Desculț" de Zaharia Stancu. Consemnăm, totodată, traducerea și montarea pe scenele teatrelor din marile orașe indiene — New Delhi, Bombay, Calcutta — a unor capodopere ale dramaturgiei românești cum sînt „O scrisoare pierdută" și „O noapte furtunoasă" de I. L. Caragiale și „Ultima oră" de Mihail Sebastian.

Arta indiană antică și modernă a putut fi admirată de publicul român în cadrul expoziției „Aspecte din creația poporului indian" (1959) și a unei expoziții de artizanat, a expozițiilor pictorilor Devayani Krishna (1969) și H. Gade (1970).

În mod deosebit menționăm expoziția comemorativă dedicată marelui patriot indian, Mahatma Gandhi, inaugurată la București în aprilie 1969 și itinerată apoi în mai multe orașe ale țării noastre. Expoziția de fotografii India și poporul ei, prezentată în 1972, a constituit o ilustrare a vieții și muncii acestui popor prieten după eliberarea de sub jugul colonialist.

Cu deosebit interes a fost primită în țara noastră lucrarea *Descoperirea Indiei* de Jawaharlal Nehru, care a înfățișat cititorului român o interpretare modernă a istoriei poporului indian. La aceasta s-au adăugat traduceri din operele unor iluștri oameni de cultură și litere, cum sînt Rabindranath Tagore și Prem Chand, precum și ale unor prozatori de seamă ca Mulk Raj Anand, Bhabani Bhattacharia, Krishan Chander și alții, făcînd mai larg cunoscută publicului român literatura modernă a Indiei.

Contactele dintre oamenii de cultură, artă și știință români și indieni au contribuit, de asemenea, la mai buna cunoaștere reciprocă a patrimoniului spiritual al celor două popoare. Consemnăm vizitele în India ale unor eminenți reprezentanți ai culturii românești, ca academicienii Tudor Vianu, Mihai Ralea și Zaharia Stancu în 1956, Ștefan Nicolau în 1958, Horia Hulubei în 1960, Geo Bogza în 1961, artistul poporului Costache Antoniu în 1965, profesorul Ioan Ursu în 1969, acade-

micianul Alexandru Rosetti în 1969 și 1972 și mulți alții.

Din partea indiană, personalități de seamă au fost invitații țării noastre, luînd cunoștință de preocupările oamenilor de cultură și ale întregului popor român. Menționăm pe C. V. Raman, laureat al Premiului Nobel pentru fizică, care ne-a vizitat țara în 1958, pe scriitorii Yashpal (1956) și Syed Sajjad Zahir (1962), savantul atomist H. Sethna (1964), profesorul Mohammad Habib de la Universitatea Alligarh, publicistul H. K. Vyas și alții.

*

* *

Relațiile româno-indiene, care s-au amplificat considerabil în cei aproape 25 de ani de la stabilirea lor, prin străduința ambelor părți, se bucură azi de condiții favorabile pentru continua lor dezvoltare. Relevînd acest lucru, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, spunea în cuvîntarea rostită cu ocazia prezentării scrisorilor de acreditare de către ambasadorul Indiei la București, V. K. Ahuja: „Constatăm cu satisfacție că legăturile dintre Republica Socialistă România și Republica India cunosc o continuă dezvoltare, în interesul popoarelor noastre, al păcii și cooperării internaționale. Bunele relații dintre țările și popoarele noastre sînt rezultatul faptului că la baza lor stau principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Noi sîntem convinși că așezarea raporturilor pe baza acestor principii — a căror valabilitate a fost confirmată de viață și de adeziunea tot mai largă a opiniei publice internaționale — creează condiții și premise favorabile pentru evoluția continuă ascendentă a legăturilor noastre bilaterale, pentru dezvoltarea lor pe multiple planuri“ [26].

Mircea Nicolaescu, Agop Bezerian

---

[26] *Scînteia* din 4 martie 1972.

INDONEZIA

Stabilirea legăturilor directe între România și Indonezia nu a fost posibilă vreme îndelungată datorită unor condiții istorice și geografice obiective, printre care o importanță deosebită a avut-o distanța care separă cele două țări (aproximativ 11 000 km).

În pofida dificultăților, spre sfîrșitul veacului trecut, doi români ajungeau pe meleagurile Indiilor Olandeze, cum era numită Indonezia în acele vremuri, unul din ei lăsîndu-ne mărturii despre această îndepărtată țară și despre poporul ei. Este vorba de medicul Ilarie Mitrea din Rășinarii Sibiului, care acum un secol, în 1870, s-a stabilit și a rămas aproape două decenii în Indonezia. În această perioadă de timp, el a practicat profesiunea sa cu multă conștiinciozitate și, totodată, mînat de curiozitatea specifică omului de știință, a întreprins pe cont propriu studii etnografice și cercetări asupra faunei și florei din Java, principala insulă din componența Indoneziei, precum și asupra celor din insulele Kalimantan (Borneo) și Sulavesi (Celebes). La Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa" din București se află expuse și astăzi armele, obiectele de uz casnic, păsările și animalele împăiate, precum și alte lucruri colecționate de medicul român în cursul cercetărilor sale și dăruite muzeului din patrie.

La sfîrșitul secolului trecut, un alt român, naturalistul ardelean Samuel Fenișel, a făcut timp de un an și jumătate cercetări de specialitate în Irianul de Vest (Noua Guinee). El a murit însă pe cînd își desfășura activitatea, colecțiile adunate fiind împrăștiate prin diferite muzee europene.

Situată la răscrucea unor importante drumuri maritime, Indonezia a constituit o puternică atracție pentru statele colonialiste prin frumusețea ei și mai ales prin bogățiile cu care natura a înzestrat-o din plin (metale rare, fructe exotice, mirodenii și condimente, cauciuc natural și petrol etc.). Rînd pe rînd s-au perindat pe aici portughezii (încă din 1509), spaniolii, englezii, olandezii, dintre toate stăpînirea olandeză fiind cea mai îndelungată. Timp de aproximativ trei secole și jumătate, Olanda a exploatat un teritoriu care depășea de aproape șaizeci de ori pe cel al metropolei. În decursul vremii, poporul indonezian s-a ridicat în repetate rînduri împotriva colonialiștilor. La începutul secolului nostru, rezistența sa a căpătat un caracter organizat și a crescut în amploare, culminînd în timpul celui de-al doilea război mondial. Ca o încununare a luptei îndelungate de eliberare, la 17 august 1945 poporul indonezian și-a proclamat independența. Astfel a apărut pe arena internațională unul din marile state ale Asiei, cu o cultură străveche, cu o structură colorată, la fel ca și natura care l-a binecuvîntat : Indonezia, țara celor 13 600 de insule, cu o suprafață de 1,9 milioane km^2 și o populație apreciată la 110 milioane de locuitori. Olanda, deși nu s-a putut împăca cu gîndul unei asemenea pierderi [1], a trebuit să cedeze în fața mersului implacabil al istoriei, recunoscînd, în cele din urmă, faptul împlinit.

La 22 decembrie 1949, Olanda informa țara noastră că în cîteva zile va recunoaște de jure Indonezia. Luînd act de această comunicare, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Române transmitea, la 18 februarie 1950, omologului său indonezian un mesaj telegrafic în care se arăta că „guvernul român a hotărît să recunoască Republica Statelor Unite ale Indoneziei ca stat independent și suveran și să stabilească relații diplomatice".

Răspunsul Indoneziei a fost primit sub forma unui mesaj cu data de 20 februarie 1950, semnat de ministrul afacerilor externe. Mulțumind călduros din partea guvernului indonezian pentru recunoașterea de jure a no-

[1] Olanda a recunoscut de jure Indonezia abia în anul 1949.

ului stat, în mesaj se arăta : „Guvernul meu [2] va lua în considerație cu plăcere stabilirea relațiilor diplomatice cu guvernul Excelenței-Voastre".

Stabilirea primelor contacte oficiale, precum și dorința manifestată de ambele părți de a diversifica și dezvolta legăturile dintre cele două state au dat impuls relațiilor româno-indoneziene. În anii următori au avut loc acțiuni bilaterale, care au pus bazele colaborării dintre România și Indonezia și au demonstrat că distanța geografică nu constituie o piedică între două popoare libere.

Pe plan politic se consemnează acum primele legături între conducătorii celor două state. În 1954 are loc astfel un schimb de mesaje între dr. Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, și dr. Sukarno, președintele Indoneziei, prilejuit de sărbătorile naționale ale celor două țări. În cadrul contactelor directe se mai consemnează vizita, în octombrie 1956, a unei delegații parlamentare din Indonezia, prima delegație indoneziană cu acest caracter primită în țara noastră.

În aceeași perioadă, relațiile comerciale devin din ce în ce mai active, astfel încît necesitatea impunea oficializarea lor. Acest lucru se realizează la 31 iunie 1954, cînd la Djakarta, capitala Indoneziei, este încheiat primul acord comercial. Peste doi ani, la 27 noiembrie 1956, este încheiat al doilea acord comercial, a cărui valabilitate a fost prelungită pînă în 1962.

Ca un corolar al acestei situații, la 25 mai 1956 guvernele celor două țări au convenit, pe baza unui schimb de scrisori între miniștrii de externe, să stabilească reprezentanțe comerciale la Djakarta și, respectiv, la București, în vederea stimulării schimburilor comerciale. În același an, în luna august, Reprezentanța comercială a Republicii Populare Române își inaugura activitatea în capitala Indoneziei.

Evoluția pozitivă a relațiilor româno-indoneziene, precum și perspectiva dezvoltării lor făcea necesară înființarea oficiilor diplomatice în capitalele celor două

[2] Primul ministru, Mohammad Hatta, era, totodată, și ministru al afacerilor externe al Indoneziei.

țări. Tratative în problema respectivă au fost purtate în mai multe etape între ambasadele României și Indoneziei de la Moscova și Pekin. La 5 iulie 1958, presa celor două țări publica comunicatul privind acordul intervenit între România și Indonezia în legătură cu schimbul de misiuni diplomatice la rangul de legație [3], iar peste mai puțin de un an, în aprilie 1959, Pavel Silard, primul reprezentant diplomatic al Republicii Populare Române cu reședința la Djakarta, avînd gradul de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar, prezenta scrisorile de acreditare președintelui Indoneziei.

După stabilirea relațiilor diplomatice, ritmul acțiunilor bilaterale a crescut. În 1960, guvernele celor două țării au convenit să ridice reprezentanțele lor diplomatice la rangul de ambasade [4], ministrul plenipotențiar menționat devenind primul ambasador al României în Indonezia. Peste un an, în 1961, Sukrisno, primul ambasador indonezian cu reședința la București, și-a luat în primire postul.

Actul creării reciproce de oficii diplomatice și al acreditării de ambasadori rezidenți a influențat în mod pozitiv relațiile bilaterale. El a fost urmat — la scurtă vreme — de prima vizită în țara noastră a unei înalte personalități indoneziene. În 1960, președintele Indoneziei împreună cu o suită care cuprindea mai mulți miniștri din guvernul țării au fost oaspeții poporului nostru. Între 11 și 14 aprilie 1960, oaspeții indonezieni au vizitat întreprinderi industriale, instituții științifice, de artă și cultură din București și Ploiești, luînd cunoștință de realizările și realitățile din România și informîndu-se la fața locului de munca și preocupările poporului român.

Convorbirile dintre conducătorii celor două țări s-au concretizat în Acordul de colaborare tehnico-științifică și Acordul cultural semnate cu acest prilej și s-au reflectat în Declarația comună româno-indoneziană dată publicității la sfîrșitul vizitei [5].

---

[3] *Scînteia* din 5 iulie 1958.
[4] *Buletinul oficial* nr. 8 din 17 iunie 1960.
[5] *Scînteia* din 15 aprilie 1960 ; vezi textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 15 din 10 august 1960.

Un an mai tîrziu, ca urmare a evoluției ascendente a relațiilor dintre cele două țări, președintele Indoneziei, însoțit de mai mulți miniștri din guvern și de alte personalități, a întreprins a doua sa călătorie în România între 31 mai și 5 iunie 1961. Cu acest prilej a fost semnat un protocol privind dezvoltarea, în continuare, a colaborării economice și tehnice și intensificarea comerțului, convenindu-se, totodată, asupra creării unei comisii mixte guvernamentale de colaborare economică și tehnică.

Ca răspuns la vizitele în România ale președintelui indonezian, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Române, împreună cu președintele Consiliului de Miniștri și cu ministrul afacerilor externe au efectuat în octombrie 1962 o vizită în Indonezia. Conducătorii români au străbătut în decurs de 12 zile un traseu de peste 3 000 km pe teritoriul Indoneziei, vizitînd localitățile Djakarta, Bogor, Bandung, Djokjakarta, barajul de la Djatiluhur, monumentul istoric-arheologic de la Borobudur, precum și Insula Bali. Oaspeții români au avut prilejul să ia cunoștință de munca poporului indonezian, de tradițiile și obiceiurile sale pitorești și să admire, totodată, frumusețile țării. Pretutindeni, în parlament, unde președintele Consiliului de Stat s-a adresat deputaților, printre studenți și intelectuali sau printre oamenii de rînd, solii poporului român au fost întîmpinați cu căldură. Convorbirile prietenești dintre conducătorii celor două țări au avut drept rezultat încheierea Acordului comercial de lungă durată și a Protocolului privind dezvoltarea colaborării economice și tehnice și s-au reflectat în Declarația comună dată publicității la sfîrșitul vizitei [6].

A doua vizită în Indonezia a conducătorilor români a avut loc în 1965. În acest an, între 15 și 18 august, președintele Consiliului de Stat și ministrul afacerilor externe au participat la festivitățile prilejuite de cea de-a XX-a aniversare a proclamării independenței Indoneziei.

---

[6] *Scînteia* din 12 octombrie 1962.

Relațiile de colaborare dintre România și Indonezia au îmbrăcat și alte forme. Indonezia a fost coautoare a rezoluției pe baza căreia România a fost admisă în O.N.U. la cea de-a X-a sesiune a Adunării Generale (1955). Țara noastră a acordat Indoneziei sprijin moral-politic în lupta pentru eliberarea Irianului de Vest, care se afla sub dominație colonialistă. Indonezia a votat în favoarea celor două rezoluții propuse de țara noastră la cea de-a XX-a sesiune a O.N.U., intitulate: „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună-vecinătate între țări aparținînd unor sisteme social-politice diferite" și „Declarație privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare". De asemenea, s-a stabilit o bună colaborare în diferite organisme internaționale (A.I.E.A., E.C.O.S.O.C., O.I.M., F.A.O. și altele), cele două țări acordîndu-și sprijin reciproc în diferite ocazii.

Această succintă prezentare a evoluției relațiilor româno-indoneziene este suficientă pentru a releva importanța acordată de ambele părți comerțului și cooperării economice. Schimburile comerciale dintre România și Indonezia începuseră să capete valori mai însemnate încă înainte de 1960. Crearea bazei juridice prin semnarea documentelor amintite, precum și realizarea mai bunei cunoașteri reciproce a resurselor și posibilităților materiale au permis activizarea comerțului, care, lărgindu-se neîntrerupt, a atins în 1965 valoarea de 22 de milioane de lei valută [7]. Structura schimburilor din această perioadă relevă perspectivele reciproc avantajoase ale comerțului româno-indonezian. Printre mărfurile românești exportate în Indonezia se aflau tractoare, vagoane de marfă, rulouri compresoare, mașini-unelte, ciment, produse ale industriei chimice și ușoare (lubrifianți, produse sodice, relon, țesături, geamuri) etc. La import figurau, în principal, cauciuc natural, cositor, piper și alte condimente, mirodenii etc.

A căpătat impuls, totodată, colaborarea economică și tehnico-științifică. Cele două țări, care se numără

[7] *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, București, 1971, p. 610.

printre importantele producătoare de petrol ale lumii, au inițiat o colaborare și în acest domeniu, România posedînd o industrie petrolieră în plină dezvoltare, iar Indonezia dorind să-și lărgească acest sector al economiei sale. Pe baza Acordului tehnico-științific din 1961, la cererea guvernului indonezian, specialiștii români au activat în Indonezia în două etape, schițînd proiectul unei colaborări în domeniul petrolier.

Dezvoltarea relațiilor politice și economice a influențat favorabil, cum era și firesc, cooperarea în domeniul cultural. Bogata moștenire culturală a ambelor popoare, dorința lor de a cunoaște reciproc atît vechile valori culturale, cît și pe cele moderne au constituit o bază propice colaborării în acest domeniu. Unele schimburi au existat și înainte de 1966, însă Acordul cultural semnat în acest an și alte documente încheiate, ca, de pildă, Convenția de colaborare dintre radiodifuziunile română și indoneziană, au creat cadrul favorabil lărgirii lor. După 1960 s-au intensificat schimburile culturale, în primul rînd, prin vizitele reciproce ale unor personalități culturale și științifice. Astfel, între anii 1960 și 1964, țara noastră a primit vizitele rectorilor universităților din Djakarta și Bandung, a decanului Facultății de educație fizică și sport a Universității din Bandung, precum și a președintelui Consiliului de Știință din Indonezia și a unor ziariști indonezieni. Din partea română menționăm vizitele în Indonezia ale unor delegații de medici, profesori și a unui grup de balerini de la Opera Română din București.

Cunoașterea reciprocă în acest domeniu a fost lărgită pe calea organizării unor expoziții de diferite profile din domeniul artei și culturii, prin schimburi în domeniul sportului și educației fizice. Traducerea în limba indoneziană a unor nuvele de Alexandru Sahia, organizarea unui festival al filmului românesc la Bandung, turneul în România al unui ansamblu studențesc indonezian sînt acțiuni care, împreună cu cele menționate mai înainte, relevă diversificarea schimburilor culturale.

Dacă adăugăm cele cîteva zeci de burse oferite de statul român tinerilor indonezieni pentru studii în institutele de învățămînt superior din țara noastră, căpă-

tăm o imagine concludentă a evoluției pozitive a schimburilor culturale.

Între 1965 și 1971, condiții obiective ce au rezultat din situația internă a Indoneziei au determinat o încetinire a ritmului schimburilor reciproce.

În 1971 au avut loc la București convorbiri româno-indoneziene în vederea soluționării unor probleme economice bilaterale. Terminarea cu succes a tratativelor a permis încheierea, la 9 iulie 1971, a Acordului privind reglementarea plăților pendinte dintre România și Indonezia [8], marcîndu-se astfel începutul unei noi etape în relațiile dintre cele două țări. Cu acest prilej, ministrul comerțului exterior al Republicii Socialiste România și ministrul afacerilor externe al Indoneziei, semnatarii acordului, au exprimat, odată cu satisfacția de a fi adoptat documentul respectiv, și convingerea că el „va contribui la dezvoltarea relațiilor comerciale, a cooperării economice și tehnice dintre cele două țări" [9].

Ministrul afacerilor externe indonezian a avut, de asemenea, o întrevedere cu omologul său român în cadrul căreia au fost discutate posibilitățile de dezvoltare a relațiilor româno-indoneziene și de lărgire a schimburilor comerciale și a cooperării economice. Cu același prilej, cei doi miniștri au realizat și un schimb de păreri cu privire la unele aspecte ale situației internaționale.

Programul organizat pentru ministrul de externe indonezian cu ocazia ședерii sale în România a inclus și vizitarea unor unități industriale din zona Capitalei, printre care Uzinele 23 August și Fabrica de mașini-unelte și agregate.

În anul următor, cadrul juridic care reglementează relațiile româno-indoneziene a fost lărgit prin semnarea, la 9 septembrie 1972, a Acordului de cooperare economică și tehnică între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Indonezia [10]. Conform

[8] *Scînteia* din 10 iulie 1971.
[9] *Ibidem.*
[10] Vezi textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 16 din 16 februarie 1973, p. 7.

articolului 1 din acordul menționat „părțile contractante se vor strădui să faciliteze, în conformitate cu practicile lor legislative, cooperarea economică și tehnică între întreprinderile de stat române și cetățeni, întreprinderi și organizații particulare și de stat indoneziene, în special pe bază de întreprinderi mixte". Acordul, care a intrat deja în vigoare, va permite ca cele două părți să folosească mai eficient posibilitățile existente pentru a înviora cooperarea economică și pentru a da impuls schimburilor comerciale româno-indoneziene.

Referindu-se la principiile care trebuie să fie respectate de toate statele în vederea asigurării păcii și realizării unei largi și fructuoase cooperări între popoare, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, adresa următoarele cuvinte noului ambasador indonezian în țara noastră, cu ocazia ceremoniei de prezentare a scrisorilor de acreditare de către acesta [11] : „România militează în mod ferm pentru promovarea largă a acestor principii în viața internațională și sîntem convinși că, pe această bază, relațiile româno-indoneziene pot cunoaște o continuă dezvoltare în domenii variate spre folosul popoarelor român și indonezian, în interesul păcii în lume".

Agop Bezerian

---

[11] *Scînteia* din 15 aprilie 1972.

IORDANIA

Legăturile dintre poporul român şi poporul de pe actualul teritoriu al Iordaniei sînt foarte vechi. Documentele istorice care au rămas pînă în vremurile noastre atestă existenţa unor intense legături între cele două popoare în epoca evului mediu. Astfel, între aşezămintele creştine din România şi cele din valea fluviului Iordan s-au statornicit raporturi de-a lungul anilor sub multiple forme. În acest sens arătăm că opera *Divanul sau gîlceava înţeleptului cu lumea, sau giudeţul sufletului cu trupul* a cărturarului român Dimitrie Cantemir a fost tradusă în limba arabă la începutul secolului al XVIII-lea şi a circulat între Eufrat, Marea Mediterană şi Marea Roşie, inclusiv pe teritoriul de azi al Iordaniei [1]. De asemenea, şase şcoli pentru copii arabi au funcţionat în acelaşi secol, în această zonă, graţie daniilor româneşti [2].

Un element deosebit de semnificativ îl constituie întreţinerea instituţiilor culturale şi religioase creştine din această zonă în exclusivitate de către români, pînă în 1863 [3].

Aceste fapte de cultură sînt prezente în memoria cărturarilor iordanieni şi ai celorlalţi din Orientul Apro-

---

[1] Virgil Cîndea. *La diffusion de l'oeuvre du maître Cantemir dans l'Europe du Sud-Est et le Proche-Orient*, în *Révue des Etudes Sud-Est Européennes*, 1972, nr. 2.

[2] C. C. Giurescu. Articol în volumul *Contribuţii la istoria învăţămîntului românesc*, Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1970.

[3] M. Popescu-Spineni. *Procesul mănăstirilor închinate*, Bucureşti, 1935.

piat și ele vor rămîne ca mărturii de prietenie ce leagă popoarele arabe de poporul român.

Între anii 1931 și 1939, o activitate deosebită pentru punerea în valoare a tradițiilor culturale dintre țările române și țările arabe din Orientul Apropiat, inclusiv Iordania, a fost desfășurată de Marcu Beza, scriitor român, consulul general al țării noastre la Ierusalim. Timp de cîțiva ani, Marcu Beza a cercetat arhivele, muzeele și bibliotecile din Iordania, Palestina, Siria, Liban și a comunicat Academiei Române, al cărei membru corespondent era, un număr mare de manuscrise, documente și opere de artă care dovedesc locul ocupat de români în dezvoltarea culturală a comunităților creștine arabe [4].

Singurul așezămînt religios românesc existent și astăzi în Valea Iordanului a fost întemeiat în timpul funcționării lui Marcu Beza, și în bună măsură, grație eforturilor sale. Acest așezămînt reprezintă principalul centru de cultură românească din Orientul Apropiat.

În afara raporturilor statornicite între așezămintele culturale din România și Iordania, între cele două țări, se efectua și un intens schimb de mărfuri (se importa ulei de măsline, roșcove, susan, citrice și se exporta cherestea, brînzeturi, penel, artizanat etc.). De asemenea, numeroși cetățeni români obișnuiau să viziteze centrele de veche tradiție spirituală din Valea Iordanului (monumente, temple, bazilici), cunoscute în întreaga lume.

Aflat secole de-a rîndul sub jugul otoman, apoi din 1921 sub mandat britanic, poporul Iordanian își proclamă, la 26 mai 1946, independența națională [5].

Situația politică existentă în zonă, generată de prelungirea conflictului arabo-israelian, continuarea, încă mult timp, sub diferite forme a dependenței sale față de fosta metropolă britanică și după cucerirea independenței politice, moștenirile trecutului — toate acestea

---

[4] Virgil Cîndea. *Sources roumaines et grecques dans les bibliothèques du Proche-Orient*, în *A.I.E.S.E.E. Bulletin*, 1970, nr. 1—2, p. 66—70.

[5] Rona Randall and Frederick Muller. *Jordan and the Holy Land*, Londra, 1968.

au împiedicat noul stat iordanian să se manifeste plenar pe plan internațional încă de la început [6].

Iordania trece la stabilirea de relații diplomatice cu țările socialiste după 1956. Tot din această perioadă datează și începutul raporturilor dintre România și Iordania. Primele contacte au fost stabilite în cadrul Organizației Națiunilor Unite, între reprezentanții și delegațiile celor două țări participante la activitățile organismelor O.N.U., delegații care, animate de dorințe și scopuri comune în ce privește pacea și securitatea în lume, au colaborat în probleme privind dezvoltarea economică și socială, sprijinirea luptei popoarelor pentru dobîndirea independenței naționale etc. Concomitent au început să se dezvolte și să se consolideze legăturile economice și comerciale româno-iordaniene.

Un eveniment deosebit de important în evoluția relațiilor româno-iordaniene îl constituie începerea discuțiilor, în 1963, între reprezentanțele diplomatice ale celor două țări la Bagdad, Damasc și Moscova, în vederea stabilirii de relații diplomatice între România și Iordania. Oficializarea lor a avut loc la 2 aprilie 1965, cînd s-a publicat un comunicat comun prin care guvernul român și guvernul iordanian au exprimat hotărîrea lor de a stabili relații diplomatice la rang de ambasadă, subliniind, totodată, dorința reciprocă de a dezvolta bunele raporturi statornicite și de a acredita ambasadori în capitalele celor două țări, București, și respectiv Amman [7].

În primăvara anului 1967, România înființează la Amman o reprezentanță comercială, care, prin activitatea ce o desfășoară, aduce o importantă contribuție la dezvoltarea schimburilor economice româno-iordaniene.

La 25 septembrie 1968, prin Decret al Consiliului de Stat, dr. Iacob Ionașcu a fost numit ambasador al României în Iordania, cu reședința la Beirut, iar la 17 noiembrie 1968 a prezentat scrisorile sale de acreditare

[6] *Middle East and Nord Africa*, Edition 1968, Londra, chapter Jordan.

[7] Comunicat de presă publicat în *Scînteia* din 2 aprilie 1965.

regelui Iordaniei, Hussein Ibn Tallal [8]. El a funcționat pînă în iulie 1969, cînd în această calitate a fost numit ambasadorul dr. Ștefan Cleja, cu reședința la Beirut, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în aprilie 1970.

În august 1967, Crucea Roșie din Republica Socialistă România a acordat Semilunii Roșii din Iordania un ajutor constînd din alimente, paturi, medicamente și alte produse, destinat populației iordaniene care a avut de suferit de pe urma conflictului armat arabo-israelian din iunie 1967.

Contactele și schimburile de păreri ce au avut loc la O.N.U. între miniștrii de externe ai celor două țări au pus bazele unor raporturi bilaterale, la nivel guvernamental, între România și Iordania.

În cursul lunii aprilie 1969, o delegație parlamentară iordaniană condusă de senatorul Suleiman Nabulsi (fost prim-ministru) a vizitat țara noastră, la invitația Marii Adunări Naționale. Parlamentarii iordanieni au fost primiți de către președintele M.A.N., Ștefan Voitec, de ministrul afacerilor externe, și, în timpul vizitei lor prin țară, de președintele Consiliului municipal al orașului Brașov. În cadrul discuțiilor s-a făcut un schimb de păreri cu privire la perspectivele de dezvoltare a relațiilor economice, politice și parlamentare dintre cele două țări și s-a exprimat satisfacția pentru evoluția pozitivă a acestora.

Iordania, depunînd eforturi pentru crearea unei industrii naționale prin valorificarea resurselor sale naturale (fosfați, potasă, marmură, petrol etc.) pentru dezvoltarea agriculturii pe baze moderne, a găsit în România un partener util, cu care poate să dezvolte o colaborare fructuoasă, pe baze echitabile, reciproc avantajoase. Schimburile comerciale româno-iordaniene au înregistrat creșteri de la un an la altul, mergînd continuu pe o linie ascendentă, deși condițiile politico-militare de criză din Orientul Apropiat, care a zguduit în nenumărate rînduri economia iordaniană, au împiedicat dezvoltarea normală a acestora, pe măsura dorințelor și a posibilităților existente. Volumul schimburilor

[8] *Scînteia* din 19 noiembrie 1968.

comerciale româno-iordaniene a crescut de la 5,4 milioane de lei valută în 1960 la 14,8 milioane de lei valută în 1969 [9]. În cadrul acestora, exporturile țării noastre au avut ponderea principală, ele cuprinzînd produse ca : tractoare, automobile de teren, produse chimice, articole sanitare, cherestea, produse agroalimentare, carne, textile etc. Importurile noastre din Iordania au constat mai ales din fosfați, principalul produs al tinerei industrii iordaniene în formare.

Dezvoltarea schimburilor comerciale și posibilitățile existente de cooperare economică au determinat cele două părți să reglementeze aceste raporturi prin intermediul unor acorduri guvernamentale. Astfel, în urma tratativelor economice ce au avut loc la Amman în noiembrie 1968, cu prilejul vizitei în Iordania a ministrului român al comerțului exterior, s-au semnat trei acorduri economice : un acord comercial, un acord de cooperare în domeniul petrolului și un acord de cooperare economică și tehnică [10]. Tratativele de la Amman au fost precedate de discuții la București, realizate cu ocazia vizitei în țara noastră a vicepreședintelui organismului de stat iordanian Natural Resources Authority, în atribuțiile căruia intră valorificarea tuturor bogățiilor solului și subsolului Iordaniei. Din discuțiile purtate și vizitele efectuate la diferite obiective economice din țara noastră, oaspetele iordanian s-a convins de posibilitățile potențiale și de calitatea superioară a utilajelor și asistenței tehnice românești. Acordurile încheiate în 1968, valabile și în prezent, prevăd, printre altele, clauza națiunii celei mai favorizate pentru schimburile de mărfuri, livrarea, pe credit, către Iordania de echipamente industriale, mașini, utilaje de foraj și instalații complete, inclusiv acordarea de asistență tehnică prin specialiști și în pregătirea de cadre calificate.

Cu excepția Acordului comercial, acordurile de cooperare economică nu au putut fi puse în aplicare, deși a existat dorința și interesul ambelor părți, datorită

[9] *Anuarul statistic al R. S. România*, București, 1971, p. 610—611.

[10] *Scînteia* din 22 noiembrie 1968.

evenimentelor interne din Iordania generate de criza din Orientul Apropiat.

În domeniul cultural, posibilitățile oferite de trecutul bogat în tradiții al celor două țări conferă posibilitatea unor acțiuni care să facă reciproc cunoscute valorile de civilizație. În acest scop, cele două părți sînt preocupate în prezent de încheierea unor programe de schimburi culturale, care să contribuie la o mai bună cunoaștere și punere în evidență treptată a valorilor tradiționale și contemporane acumulate de cele două popoare, în spiritul înțelegerii, apropierii și respectului reciproc.

O prezență mai intensă a României în presa iordaniană s-a constatat cu prilejul zilei naționale 23 August în 1969, cînd cotidienele de limbă arabă iordaniene au publicat ample articole prezentînd multilateral realizările țării noastre.

Relațiile dintre România socialistă și Iordania, deși s-au dezvoltat mult în ultimul timp, beneficiază încă de vaste posibilități, care prin punerea lor în valoare, în interesul celor două părți, vor ridica pe o treaptă superioară prietenia tradițională dintre poporul român și cel iordanian.

Nicolae Iordache

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

IRAK
(Iraq)

Leagăn al primelor state sclavagiste timpurii cunoscute — Ur, Uruk, Lagaş — şi al unora dintre cele mai vechi civilizaţii — sumeriană, akkadiană, babiloniană veche şi asiriană —, teritoriul de astăzi al Irakului cuprinde între frontierele sale ţinuturile vechilor regate ale Asiriei şi Babilonului, inclusiv vechea Mesopotamie.

Documentele cunoscute nu atestă existenţa unor relaţii între ţara noastră şi Irak pînă la proclamarea Republicii Irak.

Pe arena internaţională, lipsa relaţiilor diplomatice şi a altor relaţii bilaterale între România şi Irak nu a împiedicat contactele dintre reprezentanţii celor două ţări la sesiunile Ligii Naţiunilor şi în diferite alte reuniuni internaţionale.

Cu interes a fost primită în România parafarea, în 1935, şi apoi semnarea, la 9 iulie 1937, a tratatului de neagresiune cunoscut sub denumirea de Pactul de la Saadabad [1], la care, în afara Irakului, au devenit părţi Iranul, Turcia şi Afganistanul. Pactul a fost conceput de autorii săi nu numai ca un instrument al colaborării între statele semnatare, ci, aşa cum l-a caracterizat ministrul din acel timp al afacerilor externe al Turciei, Tewfik Rüstü Aras, şi ca o „prelungire orientală a Pactului Balcanic, astfel cum Mica Înţelegere reprezintă o prelungire a lui spre Europa Centrală" [2]. Pactul con-

[1] Textul tratatului în *Recueil des Traités, Société des Nations*, vol. CXC, p. 21.

[2] Arhiva M.A.E., dosar 71/1935, T. 3, vol. 465.

ţinea — în afara prevederilor referitoare la intangibilitatea frontierelor partenerilor, la abţinerea de la agresiune, la neamestecul în treburile interne şi la consultări în problemele internaţionale de interes comun — dispoziţii cu privire la definirea agresiunii. Aceste dispoziţii erau conforme cu acelea din convenţiile pentru definirea agresiunii semnate la Londra la 3 şi 4 iulie 1933, la care sînt părţi, printre alte state, România şi trei ţări membre ale Pactului de la Saadabad — Turcia, Iranul şi Afganistanul.

După cel de-al doilea război mondial, opinia publică română, presa democrată din ţara noastră au adoptat în mod constant o poziţie de sprijinire a mişcărilor patriotice din Irak, de condamnare a regimului de teroare sîngeroasă instaurat de Nuri Said şi a participării Irakului la Pactul de la Bagdad, bloc militar creat de S.U.A. şi de Anglia ca o punte între N.A.T.O. şi S.E.A.T.O.

*
* *

Proclamarea Republicii Irak, la 14 iulie 1958, a fost primită cu simpatie de poporul român. La 16 iulie 1958, preşedintele Consiliului de Miniştri al ţării noastre a trimis primului ministru irakian o telegramă în care se spunea că „poporul român urează poporului irakian succes în lupta pentru consolidarea independenţei patriei sale şi îl asigură de întreaga sa simpatie“ [3]. Totodată, în Declaraţia din aceeaşi dată, guvernul român — arătînd că a luat cunoştinţă cu „îngrijorare de intervenţia militară a Statelor Unite în Liban“ şi că această intervenţie este îndreptată „şi împotriva poporului irakian şi a tuturor popoarelor care luptă pentru libertate şi independenţă naţională“ — reafirma deplina sa solidaritate, ca şi a poporului român, cu „lupta popoarelor arabe pentru cauza dreaptă a independenţei şi suveranităţii lor naţionale“ [4]. Într-o declaraţie făcută cu aceeaşi ocazie, secretarul general al Ligii de prietenie cu popoarele din Asia şi Africa arăta că Liga „condamnă

[3] *Scînteia* din 17 iunie 1958.
[4] *Ibidem.*

agresiunea anglo-americană și privește cu profundă simpatie lupta dreaptă a popoarelor libanez și irakian", cu convingerea că „nu există armă și putere pe lume care să poată să zăgăzuiască popoarele în mersul lor spre libertate, progres și pace" [5].

La 14 august 1958, guvernele român și irakian au căzut de acord asupra stabilirii de relații diplomatice la rang de ambasadă între cele două țări [6]. După obținerea agrementului guvernului irakian, ambasadorul român cu reședința la Cairo, Constantin Stănescu, a fost acreditat, prin Decretul nr. 391 din 13 septembrie 1958 al Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române [7], și în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României la Bagdad ; el și-a prezentat scrisorile de acreditare, ca primul ambasador român în Irak, la 13 octombrie 1958 [8].

Cîteva luni mai tîrziu, în aprilie 1959, s-a deschis în mod efectiv o ambasadă română în Irak, condusă la început de un însărcinat cu afaceri ad-interim. Prin Decretul nr. 157 din 12 mai 1959 al Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române [9] a fost acreditat în Irak primul ambasador român cu reședința la Bagdad, Ion Georgescu, care și-a prezentat scrisorile de acreditare la data de 28 mai 1959 [10].

După o perioadă de timp în care Ambasada română de la Bagdad a fost condusă din nou de un însărcinat cu afaceri ad-interim, Constantin Stănescu a fost acrediat pentru a doua oară, prin Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România nr. 1 044 din 8 octombrie 1968, în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al țării noastre în Irak [11] ; prezentarea scrisorilor de acreditare președintelui Republicii Irak a avut loc la data de 6 februarie 1969 [12].

---

[5] *Scînteia* din 18 iulie 1958.
[6] *Scînteia* din 16 august 1958.
[7] *Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române* nr. 35 din 27 septembrie 1958.
[8] *Scînteia* din 15 octombrie 1958.
[9] *Buletinul oficial* nr. 14 din 27 mai 1959.
[10] *Scînteia* din 29 mai 1959.
[11] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 144 din 9 noiembrie 1968.
[12] *Scînteia* din 8 februarie 1969.

Interesele Irakului în România au fost reprezentate inițial, începînd cu data de 23 septembrie 1965, de Ambasada Republicii Arabe Egipt la București. La 1 martie 1967, ambasadorul irakian cu reședința la Moscova și-a prezentat scrisorile de acreditare ca ambasador extraordinar și plenipotențiar al țării sale în Republica Socialistă România [13], iar la 9 august 1968 Irakul a deschis o ambasadă la București, condusă de un însărcinat cu afaceri ad-interim rezident, așa cum era condusă în acel timp și Ambasada română de la Bagdad.

*
* *

Între România și Irak s-au încheiat, de la stabilirea relațiilor diplomatice, o serie de înțelegeri internaționale.

La 24 decembrie 1958, în cursul vizitei unei delegații guvernamentale române în Irak, s-a semnat un acord comercial care a intrat în vigoare la data de 2 iulie 1959, după îndeplinirea formalităților constituționale în cele două țări [14]. Acordul se prelungește anual în mod tacit. Odată cu acest acord, între cele două țări a intervenit, prin schimb de note, și o înțelegere referitoare la înființarea unei agenții comerciale române la Bagdad.

Tot la 24 decembrie 1958 s-a încheiat și un acord de colaborare tehnico-științifică între România și Irak. După aprobarea lui de către ambele părți [15], acordul a intrat în vigoare în aprilie 1959 pentru o perioadă de cinci ani.

Un acord de colaborare culturală între România și Irak, pe durată nelimitată, a fost încheiat la Bagdad la 4 august 1959 și a intrat în vigoare la 17 august 1960,

---

[13] *Scînteia* din 2 martie 1967.

[14] În țara noastră, ratificarea convenției, prin Decretul nr. 126 din 8 aprilie 1959 al Prezidiului Marii Adunări Naționale, publicat în *Buletinul oficial* nr. 12/1959.

[15] Partea română a aprobat acordul prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 405/1959, publicată în *Colecția de hotăriri și dispoziții ale Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române* nr. 19/1959.

după îndeplinirea formalităților constituționale în cele două țări [16].

Printr-un schimb de note verbale efectuate la 1 martie 1965 între Ambasada României de la Bagdad și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Irak s-a realizat o înțelegere referitoare la unele facilități în acordarea vizelor de către fiecare din cele două țări pentru membrii misiunii diplomatice a celeilalte țări de pe teritoriul său.

Mai recent, pe linia creării cadrului juridic necesar dezvoltării relațiilor dintre Republica Socialistă România și Republica Irak, s-a semnat la Bagdad, la 28 octombrie 1971, un acord de cooperare economică și tehnică privind dezvoltarea industriei naționale petroliere din Irak [17]. Acordul, care a intrat în vigoare la 24 ianuarie 1972, prevede efectuarea de către specialiști români a unor prospecțiuni geologice, precum și executarea de lucrări pentru darea în exploatare a unor zăcăminte petrolifere din Irak. În acest scop, experții români vor elabora studii și proiecte, România urmînd să livreze utilajele și echipamentele necesare exploatării noilor zăcăminte.

* * *

Pe baza acordurilor încheiate, România și Irakul au realizat schimburi comerciale și cultural-artistice care reflectă interesul reciproc al popoarelor român și irakian pentru continuarea și dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, dar care sînt departe de a epuiza posibilitățile existente.

Volumul schimburilor comerciale dintre cele două state a cunoscut o evoluție sinuoasă. Aceste schimburi au atins cel mai înalt nivel în 1968 și 1972, cînd au totalizat 31,3 milioane și respectiv 38,5 milioane de lei valută [18], dar în general, volumul lor nu reflectă stadiul dezvoltării economiei celor două țări.

[16] Ratificat de partea română prin Decretul nr. 3 din 7 ianuarie 1960 al Prezidiului Marii Adunări Naționale, publicat, împreună cu textul acordului, în *Buletinul oficial* nr. 1/1960.

[17] *Scînteia* din 30 octombrie 1971.

[18] *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, București, 1971, p. 611 și 1972, p. 421.

Participarea Republicii Socialiste România cu standuri reprezentative, în 1971 și 1972, la Tîrgul internațional de la Bagdad este de natură să ducă la creșterea volumului comerțului româno-irakian, ceea ce s-a observat, dealtfel, în schimburile comerciale din 1972.

Exporturile românești în Irak au constat, în ultimii ani, mai ales în cherestea, textile, sticlărie, tractoare, produse chimice și unele produse alimentare, mărfuri cărora li se adaugă în prezent diferite mașini și unelte.

România a importat din Irak bumbac, lînă, piei și unele semințe.

Pe lîngă schimburile comerciale între România și Irak au fost inițiate și alte acțiuni economice. Astfel, pe baza unui contract încheiat la Bagdad, la 14 iunie 1971, partea română execută construcțiile pentru o fabrică de ciment în portul irakian Umm-Qasr [19], iar pe baza altor două contracte se construiesc șosele în Irak de către o întreprindere de stat română.

Planurile pentru dezvoltarea economiei irakiene întocmite de guvernul Irakului creează posibilitatea lărgirii schimburilor comerciale și unei mai ample colaborări economice între România și Irak.

Dintre acțiunile cultural-artistice mai importante care au avut loc în ultimii ani merită să fie relevate, pentru succesul de care s-au bucurat, turneul Ansamblului artistic „Oltenia" în Irak, la începutul anului 1963, și Expoziția „Tezaurului irakian", prezentată la București în vara aceluiași an.

Este de semnalat, de asemenea, că aproximativ o sută de tineri irakieni au făcut, iar peste 20 fac în prezent, studii superioare sau de specializare în România în domenii de mare importanță pentru Irak, cum sînt acelea ale petrolului și gazelor, minelor, medicinei, planificării.

La fel ca și în domeniul economic, există posibilități de dezvoltare a schimburilor dintre România și Irak în domeniile cultural-artistic și științific, care ar putea duce la o mai bună cunoaștere reciprocă a popoarelor român și irakian.

---

[19] *Scînteia* din 18 iunie 1971.

*
* *

Raporturile dintre România şi Irak au fost marcate, în timpul scurs de la stabilirea relaţiilor diplomatice, de o serie de contacte între diverşi reprezentanţi oficiali ai celor două ţări.

La festivităţile organizate la Bagdad în primii ani după proclamarea Republicii Irak cu ocazia aniversării acestui important eveniment din viaţa poporului irakian au fost invitate în mod oficial şi au participat delegaţii guvernamentale române.

În septembrie 1962, o delegaţie culturală guvernamentală irakiană a vizitat România pentru perfectarea planului acţiunilor culturale ce urmau a fi realizate pe baza acordului cultural dintre cele două ţări [20].

O delegaţie română a participat la festivităţile care au avut loc la Bagdad în luna noiembrie 1962, cu ocazia sărbătoririi a o mie două sute de ani de la întemeierea oraşului şi a aniversării a o mie de ani de la naşterea filozofului arab Al Kindi.

Între 26 şi 28 aprilie 1967, ministrul afacerilor externe al Irakului a efectuat o vizită oficială în România, unde a avut convorbiri cu ministrul afacerilor externe român. În Comunicatul publicat la sfîrşitul vizitei se arată că „această vizită, prima făcută de un ministru de externe al Republicii Irak în Republica Socialistă România, reflectă prietenia care există de mult timp între cele două ţări...“ şi că „cei doi miniştri de externe au constatat cu satisfacţie dezvoltarea relaţiilor dintre ţările lor în domeniul economic, cultural şi tehnic şi au convenit că trebuie luate în continuare măsuri concrete în vederea întăririi şi lărgirii colaborării, pe baza principiilor respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, a egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc“ [21].

Ministrul culturii şi informaţiilor al Republicii Irak a vizitat România între 6 şi 9 martie 1968, la invitaţia preşedintelui Comitetului de Stat pentru Cultură şi

[20] *Scînteia* din 18 septembrie 1962.
[21] *Scînteia* din 18 septembrie 1962.

Artă [22], iar în noiembrie 1968 acesta din urmă a vizitat Irakul [23].

La invitația comitetului de pregătire a celei de-a treia Conferințe generale a Asociațiilor țărănești din Irak, o delegație a Uniunii naționale a cooperativelor agricole de producție din Republica Socialistă România a participat, între 19 și 26 mai 1969 la conferință, cu care ocazie a luat cunoștință de problemele ce se pun țărănimii irakiene, vizitînd, totodată, și unele obiective agricole, sisteme de irigații etc.

La festivitățile care au avut loc la Bagdad între 14 și 17 iulie 1969, cu ocazia sărbătorii naționale irakiene, au participat două delegații din țara noastră — una de partid și una guvernamentală [24]. Delegațiile au fost primite de președintele Republicii Irak, Ahmed Hassan Al-Bakr, cu care au discutat despre stadiul și perspectivele relațiilor dintre România și Irak, ambele părți exprimîndu-și dorința de a dezvolta aceste relații [25]. Delegația guvernamentală română a purtat, de asemenea, discuții cu ministrul irakian al petrolului și al resurselor minerale în legătură cu posibilitățile de cooperare româno-irakiene în domeniul petrolului și chimiei [26].

În toamna anului 1971, la invitația ministrului irakian al economiei, a făcut o vizită în Irak ministrul comerțului exterior al Republicii Socialiste România, care a participat la deschiderea festivă a celei de-a opta ediții a Tîrgului internațional de la Bagdad și a avut întîlniri cu diferite personalități irakiene, printre care ministrul economiei, ministrul industriei, ministrul petrolului și resurselor minerale, președintele Companiei Naționale Irakiene a Petrolului și președintele Federației Camerelor de Comerț [27]. Discuțiile, purtate într-o atmosferă cordială, au permis un schimb larg de vederi cu privire la perspectivele dezvoltării relațiilor româno-irakiene.

---

[22] *Scînteia* din 30 aprilie 1967.
[23] *Scînteia* din 4 și 12 noiembrie 1968.
[24] *Scînteia* din 14 și 16 iulie 1969.
[25] *Scînteia* din 18 iulie 1969.
[26] *Ibidem.*
[27] *Scînteia* din 2, 3, 5 și 7 octombrie 1971.

În 1971—1972 au mai efectuat vizite în Irak adjunctul ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România și o serie de delegații economice române, dintre care una condusă de adjunctul ministrului minelor, petrolului și geologiei, iar în România o delegație a Companiei Naționale Irakiene a Petrolului și o serie de alte delegații economice.

*
* *

Relații multiple de colaborare s-au stabilit între reprezentanții României și cei ai Irakului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al instituțiilor sale specializate. Schimbul de vederi cu privire la principalele probleme de pe ordinea de zi a sesiunilor acestor organizații, sprijinirea reciprocă pentru alegerile în organele de conducere ale acestora și prezentarea în comun de propuneri constituie pricipalele forme de colaborare în acest important domeniu al relațiilor internaționale. Astfel, la sesiunile din ultimii ani ale Adunării Generale a O.N.U., România și Irakul s-au aflat alături, împreună cu alte țări, în calitate de coautoare sau de susținătoare ale unor importante proiecte de rezoluții, cum ar fi rezoluția cu privire la retragerea trupelor S.U.A., care, sub steagul O.N.U., ocupă Coreea de Sud, rezoluțiile cu privire la Conferința O.N.U. în legătură cu mediul de viață al omului și la Conferința internațională pentru drepturile omului, rezoluțiile cu privire la restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la O.N.U., rezoluțiile referitoare la abolirea colonialismului, a politicii de discriminare rasială și de apartheid și altele.

*
* *

La 18 august 1969, guvernul irakian a hotărît — invocînd ridicarea nivelului reprezentării diplomatice dintre România și Israel, făcută cunoscută la 17 august 1969 — să reducă nivelul conducerii ambasadei sale de la București prin retragerea însărcinatului cu afaceri

ad-interim, care avea grad de ministru plenipotențiar, și înlocuirea lui printr-un diplomat cu un grad mai mic din cadrul ambasadei.

Guvernul român — așa cum se arată în Comunicatul Agerpres din 25 august 1969, care tratează despre această problemă [28] a relevat că „ridicarea nivelului de reprezentare diplomatică este o acțiune obișnuită în practica relațiilor internaționale, în conformitate cu prerogativele oricărui stat suveran" și a menționat că hotărîrea guvernului irakian nu ține seama de „politica statului român, a cărui poziție principială, prietenească față de Irak și celelalte țări arabe este binecunoscută".

Considerînd că neînțelegerea astfel creată nu poate avea decît caracter trecător, guvernul român s-a străduit, ulterior, să dezvolte în continuare relațiile multilaterale româno-irakiene, în interesul celor două țări și popoare.

În acest sens pot fi interpretate înțelegerile internaționale încheiate și acțiunile de cooperare inițiate în 1971 între România și Irak, vizitele reciproce care au avut loc între delegații ale celor două state în ultimii doi ani și o serie de alte acțiuni bilaterale, care au răspuns unei necesități — resimțite și de partea irakiană — mai puternice decît norii ce se ivesc uneori în relațiile dintre state.

În relațiile sale cu Irakul, ca și cu alte state, Republica Socialistă România se conduce după principiile respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, principii înscrise în Constituția țării și respectate cu strictețe în politica externă a României socialiste.

Constantin Stănescu

---

[28] *Scînteia* din 25 august 1969

ISLANDA

Primele contacte oficiale pe linie guvernamentală dintre România şi Islanda datează din 1954, cînd a fost negociat şi semnat un acord privind schimburile de mărfuri şi plăţi între cele două ţări. Cu acest prilej a fost abordată pentru prima oară şi problema stabilirii relaţiilor diplomatice între România şi Islanda. În continuare, pe această temă au avut loc contacte între reprezentanţii diplomatici ai celor două state acreditaţi la Londra (martie 1956) şi la Moscova (mai 1956), în urma cărora s-a ajuns la hotărîrea comună a guvernelor român şi islandez de a stabili relaţii diplomatice la nivel de legaţie. Această hotărîre a fost dată publicităţii în ambele capitale la data de 16 mai 1956 [1].

La 18 iulie 1956, presa română, făcînd referire la acordul realizat între cele două guverne, publică hotărîrea prin care trimisul extraordinar şi ministrul plenipotenţiar al României la Londra, Nicolae Korcinski, este numit în aceeaşi calitate şi la Reykjavik. Totodată, se anunţa numirea ca trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Islandei în România a lui Petur Thorsteinsson, ambasadorul Islandei la Moscova [2]. La 8 august 1956, ministrul român la Reykjavik a înmînat scrisorile sale de acreditare preşedintelui Islandei, A. Asgeirsson, în prezenţa ministrului de externe interimar, E. Jonsson, iar în ziua de 12 noiembrie a aceluiaşi an, ministrul islandez la Bucureşti, Petur Thorsteinsson, a prezentat scrisorile sale de acreditare vicepreşedintelui Pre-

[1] *Scînteia* din 16 mai 1956.
[2] *Scînteia* din 18 iulie 1956.

zidiului Marii Adunări Naționale a României, acad. Mihail Sadoveanu.

În anii care au urmat, reprezentarea diplomatică a celor două țări a fost asigurată prin același procedeu — acreditarea în Islanda a titularului misiunii diplomatice a României la Londra, iar la București a ambasadorului islandez la Moscova. Astfel, la 14 aprilie 1958 își prezintă scrisorile de acreditare în calitate de ministru plenipotențiar la Reykjavik, Petre Bălăceanu, iar în iunie 1962 — Alexandru Lăzăreanu. De asemenea, în mai 1961 are loc ceremonia prezentării scrisorilor de acreditare a noului ministru al Islandei la București, cu reședința permanentă la Moscova, Kristinn Gudmundsson.

Prin stabilirea relațiilor diplomatice s-a asigurat continuitatea și stabilitatea contactelor oficiale dintre cele două țări, s-au îmbunătățit cunoașterea și înțelegerea reciprocă, s-a îmbogățit conținutul relațiilor economice și culturale. Deși în cele două capitale nu au fost deschise oficii diplomatice cu reprezentanți oficiali rezidenți, călătoriile întreprinse de miniștrii plenipotențiari acreditați la București și, respectiv, la Reykjavik le-au permis să aibă, ori de cîte ori s-a simțit nevoia — de regulă cel puțin o dată pe an —, întîlniri și discuții de lucru cu membrii guvernelor și alte personalități oficiale în vederea rezolvării problemelor curente ale relațiilor bilaterale.

Dînd expresia stadiului superior, calitativ nou al raporturilor româno-islandeze, cele două guverne au hotărît ca, începînd de la 31 decembrie 1963, să ridice nivelul reprezentării diplomatice reciproce la rang de ambasadă [3]. În aprilie 1964, Alexandru Lăzăreanu se deplasează în Islanda pentru a-și prezenta scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Islanda. Cu cîteva luni mai tîrziu, la 18 august 1964, ambasadorul Kristinn Hudmundsson, în cadrul ceremoniei înmînării scrisorilor sale de acreditare vicepreședintelui Consiliului de Stat al României, Ștefan Voitec, referindu-se la dezvoltarea schimburilor comerciale și culturale dintre cele două țări, declara : „Este neîndoielnic că asemenea schimburi au contribuit la promovarea înțelegerii reciproce și contactelor prietenești,

[3] *Scînteia* din 31 decembrie 1963.

care constituie întotdeauna baza pentru relații bune și prietenie între națiuni" [4]. La 4 august 1966 își depune scrisorile de acreditare noul ambasador al Republicii Socialiste România la Reykjavik, Vasile Pungan. Primind, la 24 mai 1968, scrisorile prin care Oddur Gudjonsson era acreditat în calitate de ambasador al Republicii Islanda la București, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, sublinia: „Prețuind legăturile prietenești dintre țările noastre, împărtășim pe deplin satisfacția dumneavoastră de a constata evoluția pozitivă a relațiilor româno-islandeze și sîntem convinși că acestea vor cunoaște în continuare o dezvoltare multilaterală în interesul ambelor noastre popoare" [5].

Conform înțelegerii intervenite între cele două guverne, reprezentarea diplomatică a României în Islanda se realizează, din anul 1973, prin ambasada română din Danemarca. Astfel, la 6 aprilie 1973, noul ambasador al României la Reykjavik, cu reședința permanentă la Copenhaga, Gheorghe Ploieșteanu, și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Islandei, Kristjan Eldjarn. Cu acest prilej a avut loc o convorbire cordială în cadrul căreia a fost exprimată dorința de a se dezvolta în continuare relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două țări [6].

Bazîndu-se pe experiența pozitivă acumulată în dezvoltarea relațiilor româno-islandeze și avînd în vedere lărgirea cadrului contractual al acestor relații în domeniul consular, guvernele celor două țări au căzut de acord să încheie o înțelegere cu privire la desființarea vizelor. Această înțelegere a fost oficializată printr-un schimb de scrisori semnate de reprezentanții diplomatici ai României și Islandei la Moscova, la 1 aprilie 1969.

Dînd expresie stadiului nou al dezvoltării raporturilor româno-islandeze, între 26 și 30 aprilie 1970 a avut loc vizita oficială în România a ministrului afacerilor externe al Islandei, Emil Jonsson. În această călătorie miministrul islandez a fost însoțit de Petur Thorsteinsson,

[4] *Scînteia* din 19 august 1964.
[5] *Scînteia* din 25 mai 1968.
[6] *Scînteia* din 7 aprilie 1973.

secretar general în M.A.E. (care a fost acreditat în România în calitate de ministru plenipotențiar în perioada 1956—1961) și de Oddur Gudjonsson, ambasadorul Islandei în România, cu reședința la Moscova. Cu ocazia vizitei, ministrul E. Jonsson a fost primit de Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, și Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, și a avut convorbiri cu ministrul afacerilor externe, și cu ministrul comerțului exterior.

Comunicatul comun [7] semnat la încheierea vizitei consemnează cu satisfacție evoluția favorabilă a relațiilor bilaterale, evidențiază existența unor posibilități pentru dezvoltarea lor multilaterală. Este subliniată necesitatea continuării eforturilor pentru extinderea și diversificarea schimburilor comerciale și studierea posibilităților de cooperare economică, industrială și tehnică. Ministrul afacerilor externe al României a fost invitat să efectueze o vizită oficială în Islanda.

Un eveniment de o importanță deosebită pentru viitorul relațiilor româno-islandeze a avut loc la 12 octombrie 1970, cînd președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția, Elena Ceaușescu, a făcut o escală în Islanda, în drum spre New York pentru a participa la lucrările sesiunii a XXV-a, jubiliare, a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Înalții oaspeți români au fost întîmpinați de Kristjan Eldjarn, președintele Republicii Islanda și de alte persoane oficiale islandeze. La reședința prezidențială a avut loc apoi o recepție în cinstea delegației române conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În toastul rostit cu acest prilej președintele Kristjan Eldjarn, trecînd în revistă dezvoltarea pozitivă a relațiilor dintre cele două țări și-a exprimat convingerea că vizita președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România „va reduce, ca să mă exprim simbolic, distanțele care separă geografic cele două națiuni ale noastre, ne va apropia și mai mult și va întări legăturile de prietenie care, sînt bucuros să o spun, s-au stabilit deja în mod ferm între noi". În răspunsul său, președintele Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru

[7] *Scînteia* din 1 mai 1970.

amabila invitație și primirea călduroasă făcută pe pământul Islandei. „Faptul că, deși țările noastre au orînduiri sociale diferite, relațiile dintre ele se dezvoltă în mod pozitiv, se datorește respectării principiilor independenței și suveranității, deplinei egalități în drepturi, respectului reciproc — ceea ce deschide o bună perspectivă evoluției viitoare a acestor relații", a arătat președintele Consiliului de Stat, exprimînd speranța că președintele Islandei va vizita România într-un viitor nu prea îndepărtat, „pentru a cunoaște munca și preocupările poporului nostru, dorința sa de pace, de colaborare cu Islanda, cu toate popoarele lumii" [8].

Cu ocazia zilelor naționale și a altor date memorabile din viața popoarelor român și islandez au avut loc schimburi de mesaje cordiale între președinții celor două state.

De asemenea, în urma alegerilor parlamentare din Islanda, în anul 1971, președintele Consiliului de Miniștri și ministrul român al afacerilor externe au adresat omologilor lor islandezi mesaje de felicitare cu ocazia numirii lor în funcție în cadrul noului guvern [9]. Articolele și știrile publicate în presă și difuzate prin celelalte mijloace de informare în masă din România au reflectat într-un spirit prietenesc asemenea evenimente, contribuind la statornicirea unui climat de apropiere și respect reciproc [10]. Într-un comentariu închinat celei de-a 24-a aniversări a sărbătorii naționale a statului islandez — proclamarea Republicii independente Islanda (17 iunie 1944) —, ziarul *România liberă* scria: „Între Republica Socialistă România și Republica Islanda s-au statornicit relații de prietenie și colaborare, care se dezvoltă pe baza principiilor respectării suveranității și independenței, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc" [11].

În pas cu dezvoltarea raporturilor politice guvernamentale au fost inițiate contacte și schimburi în alte domenii de activitate. Între 18 și 25 mai 1970 a vizitat

---

[8] *Pentru securitate și cooperare internațională*, vol. I, p. 740.

[9] *Scînteia* din 22 iulie 1971.

[10] Vezi *Lumea* nr. 37 din 9 septembrie 1965, nr. 48 din 24 noiembrie 1966, nr. 26 (295) din 19 iunie 1969.

[11] *România liberă* din 16 iunie 1968.

România o delegație parlamentară islandeză condusă de Benedikt Groendal, vicepreședintele Althing-ului. Delegația a fost primită de Emil Bodnaraș, vicepreședinte al Consiliului de Stat, și a avut discuții cu președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, precum și la Ministerul Afacerilor Externe.

Relațiile pe linie de partid, schimbul de informații și experiență au cunoscut, de asemenea, o creștere continuă. În iunie 1968 o delegație a Partidului Comunist Român a vizitat Islanda la invitația Partidului Socialist Unit Islandez (actualmente Partidul Alianța Populară din Islanda — P.A.P.I.). Ragnar Arnalds, președintele P.A.P.I., a participat ca invitat, în august 1969, la cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Au urmat vizita în România, în septembrie 1970, a unei delegații a Partidului Alianța Populară din Islanda și vizita în Islanda (21—26 mai 1972) a delegației Partidului Comunist Român condusă de Mihai Gere, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R. [12]

Schimburile economice și comerciale româno-islandeze s-au dezvoltat în decursul anilor, oferind o bază materială sănătoasă relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare. Primul document oficial în această materie l-a reprezentat Tratatul de comerț încheiat între România și Danemarca în 1931 și care includea în sfera sa de aplicare și Islanda. Cîștigarea independenței depline a Islandei, în 1944, a făcut ca prevederile acestui tratat să devină caduce. În 1954 a fost semnată la Geneva o înțelegere directă între reprezentanții guvernelor român și islandez, care cuprindea un protocol comercial și un acord de plăți. Ulterior, aceste acorduri au fost prelungite prin tacită reconducțiune. La început, schimburile economice au fost sporadice și nesemnificative ca volum, însă, mai cu seamă în urma stabilirii relațiilor diplomatice și ca rezultat al eforturilor depuse de ambele părți, ele au cunoscut o sporire, pe măsură ce au fost identificate și puse în valoare posibilitățile efective existente. România a exportat în Islanda produse petroliere, țesături, confecții, diverse produse din lemn și a importat, la rîndul ei, pește și produse

[12] *Scînteia* din 21 și 28 mai 1972.

din peşte. În aceste condiţii, ambasadorul Islandei în România era îndreptăţit să spună : „A fost o plăcere să constat cum s-au dezvoltat schimburile comerciale în interesul reciproc şi spre avantajul ambelor naţiuni“ [13].

Pentru a prospecta noi domenii de colaborare reciproc avantajoasă, o delegaţie economică islandeză a vizitat România în ianuarie 1972 şi a purtat convorbiri la Ministerul Comerţului Exterior, precum şi la alte instituţii interesate. Schimburile economice dintre cele două ţări au fost aşezate pe o bază durabilă, de perspectivă, prin semnarea la Londra, la 16 iunie 1972 de către Ion Păţan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul comerţului exterior, şi Ludovik Josefsson, ministrul pescuitului şi comerţului al Islandei, a unui acord comercial pe termen lung [14]. Acordul conţine prevederi de natură să dea un conţinut important schimburilor economice şi comerciale, cum sînt acordarea reciprocă a clauzei naţiunii celei mai favorizate, efectuarea decontărilor în devize liber convertibile, promovarea colaborării economice etc.

Pe linia unei mai bune cunoaşteri şi aprecieri reciproce a valorilor spirituale ale celor două popoare, schimburile culturale au jucat rolul unui factor activ, înscriindu-se ca un element semnificativ în ansamblul relaţiilor româno-islandeze. În absenţa unui aranjament oficial cu valoare juridică, aceste schimburi s-au desfăşurat prin contacte directe între instituţiile culturale româneşti şi islandeze sau pe bază de impresariat. S-au organizat, în condiţii de reciprocitate, gale de filme, expoziţii de fotografii, s-au transmis înregistrări de muzică populară şi clasică, s-au efectuat schimburi de publicaţii. Pe baza unei burse oferite de statul român, începînd din 1963 doi studenţi islandezi au urmat cursurile institutelor de învăţămînt superior din Bucureşti. În 1956 au vizitat România ca oaspeţi ai Institutului român pentru relaţiile culturale cu străinătatea scriitorul Kristinn Aredresson şi pictorul Magnus A. Arnasson, care a prezentat o expoziţie de tablouri la Bucureşti. Recitalurile date de violonistul român Ion Voicu în Islanda în aprilie 1958 s-au

[13] *Scînteia* din 25 mai 1968.
[14] *Scînteia* din 17 iunie 1972.

bucurat de un mare succes în rîndul publicului islandez. Tot în 1958, romanul academicianului Zaharia Stancu *Desculț* a fost tradus și editat la Reykjavik într-un număr de 6 000 de exemplare, tiraj apreciat ca deosebit de mare pentru condițiile Islandei. Operele scriitorului islandez Halldor Laxness, laureat al Premiului Nobel pentru literatură și al Premiului internațional pentru pace, sînt cunoscute și apreciate de cititorii români. Din traducerile publicate se pot aminti *Întîmplare la Reykjavik* (1955), *Stațiunea atomică* (1956), *Clopotul din Islanda* (1957), *Oameni independenți* (1964). O contribuție meritorie la promovarea cunoașterii culturii românești în Islanda a avut-o activitatea Asociației de prietenie româno-islandeză, creată în 1954 din inițiativa tinerilor participanți la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la București (1953).

În activitatea desfășurată pe plan extern, în cadrul diferitelor reuniuni și organizații internaționale, România și Islanda s-au întîlnit adesea pe terenul comun al dorinței de a promova un climat de pace și colaborare, propice dezvoltării unor relații sănătoase și echitabile între statele din Europa și din lumea întreagă. La Organizația Națiunilor Unite — Islanda este cel de-al 53-lea membru al O.N.U., din 1946 — precum și în cadrul altor organizații și reuniuni internaționale, reprezentanții români și islandezi au avut prilejul să colaboreze în mod fructuos, contribuind la materializarea a numeroase inițiative valoroase. În mod deosebit se cuvine relevat spiritul de cooperare în care au acționat delegațiile celor două țări în timpul lucrărilor reuniunii multilaterale de la Helsinki, începute în luna noiembrie 1972, în vederea pregătirii Conferinței pentru securitate și colaborare în Europa.

Experiența practică a relațiilor dintre România și Islanda atestă că apartenența lor la sisteme social-politice diferite, la alianțe militare diferite nu constituie un impediment major în calea dezvoltării unor raporturi de colaborare fructuoasă, bazată pe principiile universal valabile ale legalității și moralei internaționale.

Sergiu Celac

ISRAEL

La 14 mai 1948, data la care, potrivit rezoluției Adunării Generale a O.N.U. din 29 noiembrie 1947, a încetat mandatul Marii Britanii asupra Palestinei, membrii Consiliului național reprezentînd pe exponenții mișcării de emancipare națională a evreilor, au proclamat constituirea statului Israel.

*
* *

Legăturile dintre România și acea parte a Palestinei pe care s-a constituit statul contemporan Israel datează din vremuri foarte vechi. Acestea au fost determinate, pe de o parte, de faptul că aici se află „locurile sfinte" ale religiei creștine, iar pe de alta, de importanța pe care acest teritoriu o avea din punct de vedere economic, aflîndu-se la confluența drumurilor comerciale din Europa, Asia și Africa. Datorită acestor factori, conducătorii principatelor române și șefii bisericii ortodoxe au acordat o atenție deosebită raporturilor economice și ecleziastice cu respectiva regiune.

Într-o ambianță extrem de largă și complexă de realități și semnificații ivite în Orientul Apropiat, determinate de eliminarea dominației otomane, la capătul anului 1917, și apoi de aplicarea prevederilor mandatului britanic asupra Palestinei, a apărut necesitatea înființării în această zonă a unui consulat român.

Problema oportunității deschiderii unui consulat român la Ierusalim a fost ridicată de Gh. Manu, șeful Le-

gației țării noastre de la Constantinopol, care într-un raport din 13/26 aprilie 1913 [1] relata primului ministru și ministrului afacerilor externe, Titu Maiorescu, că „România neavînd acolo un consulat al ei", mai mulți supuși români s-au văzut constrînși să apeleze la Consulatul francez pentru a fi înscriși în listele străinilor și a obține astfel protecția sa. La 14 iunie 1913, T. Maiorescu răspundea lui Gh. Manu că, „pentru a înlătura în viitor orice fel de cerere de această natură, cred că ar fi nimerit să înființăm la Ierusalim un consulat onorar", dînd în același timp indicația să se purceadă la căutarea unui titular corespunzător [2].

Înființarea primului consulat român în Palestina a avut loc în 1921, în baza Decretului nr. 4 515 din 15 octombrie 1921 [3].

Consulatul respectiv era de categoria a doua și avea sediul la Ierusalim. Funcția de consul i s-a încredințat lui Mihail A. Gerassimo, vicepreședinte al Camerei de Comerț din Ierusalim.

Prin Decretul nr. 667 din 18 martie 1933, Consulatul de la Ierusalim a fost ridicat la „categoria întîi", iar titularul postului a devenit Marcu Beza [4], istoric și orientalist de vază, membru corespondent al Academiei Române. În funcția de viceconsul a fost numit Adrian Botez, diplomat și jurist.

Curba ascendentă a relațiilor economice ale României cu Palestina și creșterea volumului problemelor pe care avea să le rezolve Consulatul de la Ierusalim au evidențiat necesitatea înființării unor reprezentanțe consulare și la Haifa și Jaffa. În acest sens menționăm o notă a Direcției serviciului maritim român, datată 15 iulie 1925 [5], adresată Ministerului Afacerilor Străine în care se pune cu acuitate această problemă.

Ca urmare, prin Decretul nr. 2 812 din 15 octombrie 1925 se hotărăște înființarea de consulate onorifice la Haifa și Jaffa. Acestea vor începe să funcționeze efec-

---

[1] Arhiva M.A.E., vol. 19, problema 82 (1913—1933), Israel — Consulate.
[2] *Ibidem.*
[3] *Ibidem.*
[4] *Ibidem*, dosar 77/b 59.
[5] *Ibidem*, vol. 91, problema 82 (1913—1933), Israel-Consulate.

tiv din 1926. Dezvoltarea rapidă înregistrată de orașul Tel Aviv face ca în 1936 Viceconsulatul de la Jaffa să fie transformat în „Consulat al României de la Jaffa — Tel Aviv".

Între anii 1933 și 1936 se pun bazele unei concepții originale privind raporturile statului român cu Palestina, luîndu-se în considerare totalitatea factorilor reali interni, externi și istorici și ca o expresie a acestei concepții se individualizează și o seamă de importante acțiuni și inițiative diplomatice, economice, culturale ș.a.

O importantă contribuție a avut Consulatul general de la Ierusalim în stimularea comerțului exterior româno-palestinean. Spre deosebire de deceniul anterior, la începutul anului 1933 încep să apară, în deplină consonanță cu construirea unui sistem de relații politico-diplomatice, elementele de stabilitate în relațiile economice.

Prin mijlocirea Camerei de Comerț palestineano-română, înființată la Tel Aviv în 1933, relațiile economice ale României cu Palestina s-au dezvoltat neîntrerupt. Astfel, în 1934 exportul românesc în Palestina a atins valoarea de 978 000 de lire palestinene [6], în care nu figurau veniturile flotei comerciale, în timp ce importul reprezenta suma de 61 000 L.P. Astfel, firmele românești ocupau locul 5 în importul Palestinei, după Anglia, Germania, S.U.A., Siria, în urma României situîndu-se Franța, Uniunea Sovietică, Belgia, Japonia, Italia ș.a. Printre principalele produse românești desfăcute pe piața palestineană figurau materialul lemnos, vitele, produsele manufacturate și, îndeosebi, petrolul cu derivatele sale, care constituiau aproape 40% din valoarea exportului.

Importul palestinean de produse românești se ridica în 1939 la valoarea de 1,112 milioane L. P., în pofida faptului că începuse cel de-al doilea război mondial. Dar evoluția politico-militară din estul Mediteranei, precum și instaurarea regimului de dictatură fascisto-militară în România au determinat restrîngerea considerabilă a activității consulatelor române din Palestina. La 10 februarie 1941, Marea Britanie rupe relațiile diplo-

[6] Ziarul *Haboker* din 13 iunie 1940.

matice cu România, intrată în orbita puterilor Axei, și, ca urmare, la 15 februarie 1941 consulatele române din Palestina — teritoriu aflat sub mandatul Angliei — își încetează activitatea.

*
* *

După ce a luat ființă ca stat suveran, Israelul a căutat să obțină recunoașterea sa pe plan internațional. La 8 iunie 1948, ministrul afacerilor externe al Israelului a trimis ministrului afacerilor externe al României o telegramă prin care notifica crearea statului Israel și solicita guvernului român recunoașterea oficială a acestuia și a guvernului său. În telegrama de răspuns, datată 11 iunie 1948, a ministrului afacerilor externe al României adresată omologului său israelian se arăta că „guvernul român a luat act de notificarea făcută (proclamarea statului Israel — *n.a.*) și a hotărît să recunoască statul Israel și guvernul său provizoriu“ [7]. De asemenea, în telegramă se exprima speranța că între Republica Populară Română și statul Israel se vor dezvolta relații prietenești.

În luna septembrie 1948, guvernul israelian a cerut guvernului român agrementul pentru acreditarea la București, în calitate de trimis extrordinar și ministru plenipotențiar, a pictorului Reuven Rubin. Fiind agreat, Reuven Rubin își prezintă scrisorile de acreditare la 12 ianuarie 1949, devenind astfel primul șef al misiunii diplomatice a Israelului la București.

În calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Tel Aviv a fost desemnat Nicolae Cioroiu, care, după primirea agrementului guvernului israelian, și-a prezentat scrisorile de acreditare la 21 septembrie 1949. Astfel, începînd din a doua parte a anului 1949, în capitalele celor două țări funcționează misiuni diplomatice la rang de legație. Prin existența și activitatea lor neîntreruptă, Legația României de la

[7] *Scînteia* din 14 iunie 1948. Vezi și Valentin Urum. *Relațiile româno-israeliene : preliminarii istorico-diplomatice*, Institutul de științe politice și de studiere a problemei naționale, București, martie 1973, p. 37—38.

Tel Aviv şi Legaţia Israelului de la Bucureşti au contribuit la mai buna cunoaştere reciprocă între cele două popoare, la desfăşurarea normală a relaţiilor dintre cele două ţări, pe plan politico-diplomatic, economic şi cultural.

Pe baza acordului intervenit între guvernul român şi guvernul israelian, România şi Israelul au procedat la 17 august 1969 la ridicarea la rang de ambasadă a nivelului reprezentării diplomatice reciproce [8].

Urmare a acestui act, la 19 august 1969, trimisul extraordinar şi ministrul plenipotenţiar al Republicii Socialiste România la Tel Aviv, Valeriu Georgescu, a prezentat şefului statului Israel scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al României în statul Israel [9].

În aceeaşi zi, Raphael Benshalom a prezentat preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, scrisorile prin care şeful statului Israel îl acreditează în calitate de ambasador extraordinar şi plenipotenţiar, cu reşedinţa la Bucureşti.

Cu prilejul depunerii scrisorilor de acreditare de către cei doi ambasadori a fost reafirmată hotărîrea ambelor părţi de a-şi întemeia relaţiile bilaterale pe respectarea principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc.

Desfăşurarea relaţiilor româno-israeliene a fost marcată de acţiuni pe plan politico-diplomatic, economic şi cultural. În acest sens, se cuvin menţionate contactele dintre miniştrii afacerilor externe ai celor două ţări la New York cu ocazia sesiunilor Adunării Generale a O.N.U., vizita în România (octombrie 1968) a ministrului israelian al sănătăţii, schimburile de vizite între primul adjunct al ministrului afacerilor externe român şi directorul general al Ministerului Afacerilor Externe din Israel (1968).

De-a lungul anilor, relaţiile economice româno-israeliene au cunoscut o evoluţie normală, corespunzătoare dezvoltării economiei României şi Israelului. Primul

[8] *Scînteia* din 18 august 1969.
[9] *Scînteia* din 20 august 1969.

acord comercial de cooperare economică între România și statul Israel s-a încheiat în septembrie 1954.

Relațiile economice dintre România și Israel sînt acum reglementate de Acordul de cooperare economică și tehnică, semnat la București la 14 aprilie 1967 [10] și de Acordul comercial semnat tot la București la 30 ianuarie 1971 [11].

Odată cu creșterea volumului schimburilor comerciale se înregistrează o diversificare a structurii acestora. În exportul țării noastre spre Israel a crescut ponderea mașinilor și utilajelor.

Acordul comercial prevede creșterea schimburilor de mărfuri între cele două țări, astfel că în anul 1971, potrivit datelor oficiale, comerțul exterior al României cu statul Israel s-a ridicat la o valoare de 178,9 milioane lei valută [12]. În conformitate cu Acordul de cooperare economică și tehnico-științifică, au fost stabilite o serie de posibilități de cooperare în domeniul industriei chimice, industriei alimentare, agriculturii, turismului și în alte domenii, întocmindu-se programul de lucru pentru finalizarea acestora și încheierea de contracte corespunzătoare. În scopul asigurării derulării normale a acordurilor menționate, la 19 decembrie 1967, cu prilejul vizitei în Israel a unei delegații economice guvernamentale române conduse de ministrul comerțului exterior, a fost creată Comisia mixtă româno-israeliană și s-a aprobat statutul acestei comisii. Cu același prilej, a fost semnat un protocol adițional privind schimburile de mărfuri în perioada 1968—1970 și au fost întocmite planuri pentru dezvoltarea cooperării în domeniile industriei, agriculturii și turismului. În afara sesiunii de constituire, Comisia mixtă s-a mai întrunit din nou, atît în România cît și în Israel de patru ori. Delegațiile celor două părți la sesiunile Comisiei mixte au avut în frunte de fiecare dată persoane cu grad de ministru. Cu aceste prilejuri, părțile au constatat că prevederile Acordului comercial și Acordului de cooperare economică și tehnico-științifică sînt îndepli-

[10] *Scînteia* din 16 aprilie 1967.
[11] *Buletinul oficial* nr. 25/1971.
[12] *Anuarul statistic al Republicii Socialiste România*, 1972, p. 421.

nite în mod satisfăcător, că volumul schimburilor economice dintre cele două țări înregistrează creșteri în raport cu perioadele anterioare. În domeniul cooperării economice a fost studiată posibilitatea realizării unor obiective în sectoarele agricol, tehnic și științific.

La 19 decembrie 1967 a fost semnat și Acordul aerian între România și Israel [13].

Pe baza acestuia, între București și Tel Aviv a fost stabilită o linie aeriană directă deservită în paralel de avioanele companiei române TAROM și de avioanele companiei israeliene EL-AL.

Schimburile turistice, alături de cele culturale, expozițiile, turneele artistice, publicațiile contribuie la mai buna cunoaștere dintre cele două popoare.

Pe aceeași linie se înscriu vizitele reciproce între oamenii de știință, artă și cultură din cele două țări, schimburile de experiență în domenii de interes reciproc (ca, de exemplu, în domeniu irigațiilor), precum și întîlnirile între sportivi din diferite ramuri.

Relațiile existente între România și Israel și-au găsit expresia și în modul în care reprezentanții celor două țări au colaborat la O.N.U. sau cu prilejul altor reuniuni internaționale în promovarea unor măsuri destinate să pună în practică principiile înscrise în Carta O.N.U. Astfel, în cadrul activităților prilejuite de prezența sa la sesiunea jubiliară a Organizației Națiunilor Unite, în spiritul promovării largi și consecvente a contactelor internaționale la nivel înalt, la 23 octombrie 1970, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a avut întrevederi cu o serie de personalități politice aflate la New York : el a primit la sediul Misiunii permanente a României la O.N.U. pe Golda Meir, primul ministru al Israelului, întîlnire în cadrul căreia au fost abordate probleme de actualitate ale situației internaționale, probleme privind reglementarea pe cale politică a conflictului din Orientul Apropiat, aspecte ale relațiilor dintre cele două țări [14].

---

[13] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 153/1968.

[14] *Pentru securitate și cooperare internațională*, București, Editura politică, 1972, p. 501—502.

Contactele la nivel înalt româno-israeliene au fost reluate în timpul vizitei oficiale în România a primului ministru al Israelului Golda Meir, din 4—7 mai 1972, la invitația premierului român, Ion Gheorghe Maurer. O vizită protocolară făcută președintelui Consiliului de Miniștri român într-o atmosferă cordială, convorbiri oficiale între Ion Gheorghe Maurer și Golda Meir, în cadrul cărora au avut loc schimburi de păreri privind problemele relațiilor bilaterale și dezvoltarea lor, afirmarea principiilor și spiritului de convergență într-o serie de probleme privind relațiile reciproce cu prilejul toasturilor rostite în timpul dineurilor oferite în onoarea primului ministru al Israelului și a președintelui Consiliului de Miniștri al României, au sintetizat dorința ambelor părți de a se cunoaște mai bine și de a dezvolta legăturile între cele două națiuni.

Un moment remarcabil al vizitei l-a constituit primirea la 5 mai 1972, la palatul Consiliului de Stat, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a primului ministru al Israelului, Golda Meir. Cu această ocazie președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au oferit înaltei demnitare oaspete un dejun ; din partea română au participat tovarășii Ion Gheorghe Maurer, Ilie Verdeț și alte persoane oficiale.

Vizita premierului israelian, după cum a subliniat șeful guvernului român, Ion Gheorghe Maurer, „se situează pe linia dezvoltării relațiilor prietenești dintre cele două țări și popoare, evidențiind că ea a oferit posibilitatea discutării cu spirit de înțelegere și obiectivitate a unor probleme. Indiscutabil, la sfîrșitul acestei vizite, ne cunoaștem mai bine și în felul acesta asigurăm dezvoltarea bunelor legături existente“ [15].

Valentin Urum

[15] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, p. 388.

KENYA

Situată în Africa orientală, pe țărmul Oceanului Indian, Republica Kenya are o suprafață de 582 646 km.p. și o populație de aproximativ 11 milioane de locuitori.

Istoria modernă a Kenyei, ca și a majorității covîrșitoare a statelor africane, a cunoscut de timpuriu consecințele nefaste ale expansiunii coloniale imperialiste, care a atins apogeul la sfîrșitul secolului al XIX-lea.

În 1895 [1], Marea Britanie instituie protectoratul — formă obișnuită în acea vreme de acaparare a coloniilor — asupra teritoriului kenian. În 1920 [2], teritoriul Kenyei este transformat oficial în colonie a coroanei britanice.

În perioada interbelică are loc un proces intens de colonizare a țării cu populație europeană. Imigranții europeni, sprijiniți activ de administrația colonială, ocupă cu forța pămînturile cele mai fertile și care aparțineau de drept populației africane.

Poporul kenian, care nu o dată s-a ridicat împotriva acestor „musafiri nepoftiți", începe, după cel de-al doilea război mondial, să se organizeze în vederea luptei pentru cucerirea libertății naționale. Mișcarea de eliberare națională din Kenya capătă avînt și se generalizează în întreaga țară la începutul anilor '50. În 1952 [3] izbucnește o puternică răscoală armată — devenită cunoscută sub numele de „Mau Mau" —, care avea ca

[1] *Africa South of the Sahara*, Londra, 1971, p. 404.
[2] *Ibidem*.
[3] J. M. Kariuki. *Mau Mau Detainee*, Nairobi, 1963.

scop redobîndirea pămînturilor strămoşeşti şi izgonirea colonialiştilor. Abia în 1955, trupele colonialiste, prin reprimări sîngeroase, arestări în masă şi violenţă [4], restabilesc controlul asupra întregii colonii, starea de asediu menţinîndu-se însă pînă în 1960.

Dînd lovituri puternice colonialismului, poporul kenian, sub conducerea organizaţiei de masă Uniunea Naţională Africană din Kenya (K.A.N.U.), al cărei preşedinte, Jomo Kenyatta, care fusese arestat, este eliberat în 1960 în urma unei campanii naţionale, sileşte administraţia colonială să-i acorde independenţa naţională în 1963. În consecinţă, la 12 decembrie 1963, la Nairobi este coborît, într-o atmosferă de entuziasm, steagul britanic şi se arborează drapelul kenian. Un an mai tîrziu, la aceeaşi dată, Kenya se proclamă republică.

Lupta poporului kenian pentru cîştigarea libertăţii şi independenţei naţionale s-a bucurat de calda simpatie şi solidaritate a poporului român, care a fost alături şi a sprijinit cauza dreaptă a acestuia [5].

În Adunarea Generală a O.N.U., în celelalte organe ale O.N.U., reprezentanţii României au denunţat actele de represiune şi violenţă ale colonialiştilor împotriva poporului kenian, s-au pronunţat cu fermitate pentru lichidarea neîntîrziată a sistemului colonial.

Prezentînd, la cea de-a XVI-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., poziţia guvernului şi poporului român în problema colonialismului, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Române arăta : „Priviţi ce se petrece în Algeria şi Angola, în Africa de Sud-Vest, în *Kenya* şi Oman şi vă veţi da seama că sistemul colonial nu este încă mort. Pe aceste teritorii, numeroase armate, dotate cu tipul de armament cel mai modern, extermină populaţia autohtonă, care luptă pentru independenţă, omoară femei şi copii, rad de pe suprafaţa pămîntului sate şi localităţi întregi, închid mii şi mii de oameni în lagăre de concentrare“ [6].

---

[4] *Ibidem.*

[5] *Scînteia* din 4 noiembrie (articolul *Teroare colonialistă în Kenya*) şi din 19 decembrie 1953.

[6] Discurs pronunţat la 4 octombrie 1961, „România la O.N.U....“, M.A.E., 1961.

Actul proclamării independenței Kenyei coincide cu începutul legăturilor oficiale dintre cele două state suverane — România și Kenya. Cu acest prilej, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, Ion Gheorghe Maurer, a adresat o telegramă primului ministru al Kenyei, Jomo Kenyatta, în care a transmis guvernului și poporului kenian, în numele guvernului și poporului român, calde felicitări și cele mai bune urări de succes în consolidarea independenței, propășirea economică și culturală a patriei sale. „Poporul român — se arăta în continuare — se bucură din toată inima de marea victorie repurtată de poporul kenian, care încununează lupta sa eroică împotriva subjugării coloniale, pentru eliberare și progres". În telegramă se exprima, totodată, dorința guvernului român de a stabili relații diplomatice cu Kenya la rang de ambasadă [7].

În semn de prietenie și stimă față de lupta dîrză a poporului kenian pentru cucerirea independenței naționale, România a fost reprezentată la festivitățile de la Nairobi din 12 decembrie 1963 de o delegație guvernamentală condusă de un adjunct al ministrului afacerilor externe [8].

După proclamarea independenței Kenyei, reprezentanții celor două țări au inițiat contacte și au purtat discuții în scopul examinării posibilităților existente pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale, respectiv pentru crearea cadrului diplomatic și juridic al acestora. Roadele acestor contacte nu au întîrziat să se vadă. La 18 decembrie 1965, cu ocazia vizitei oficiale în Republica Kenya a delegației guvernamentale române conduse de un adjunct al ministrului comerțului exterior, s-au semnat la Nairobi Acordul comercial și Acordul de colaborare tehnico-științifică [9]. De asemenea, printr-un schimb de scrisori la nivel de ministru, s-a hotărît înființarea unei reprezentanțe economice române, cu statut diplomatic, la Nairobi. Aceasta din urmă și-a început activitatea în luna aprilie 1966.

[7] *Scînteia* din 12 decembrie 1963.
[8] *Ibidem.*
[9] *Scînteia* din 23 decembrie 1965 ; vezi și *Buletinul oficial* nr. 69 din 29 iulie 1967.

Expresie a voinței celor două țări de a dezvolta și întări relațiile comerciale pe baze reciproc avantajoase, Acordul comercial prevede acordarea de către ambele părți a clauzei națiunii celei mai favorizate în cadrul acțiunilor lor comerciale, îndeosebi în domeniul taxelor vamale și al impozitelor de altă natură percepute la exportul și importul de mărfuri, organizarea de tîrguri comerciale și de expoziții temporare sau permanente. Potrivit listelor anexă la acord, Kenya exportă în România : cafea, ceai, sisal, piei, bumbac, copra, arahide, bușteni din lemn exotic, iar la exportul țării noastre în Kenya sînt incluse următoarele categorii de mărfuri : mașini și utilaje, echipament industrial, tractoare, mașini agricole, produse chimice, articole de îmbrăcăminte și încălțăminte etc.

Acordul comercial a fost încheiat pe o perioadă de 2 ani, urmînd a fi prelungit prin tacită reconducțiune în cazul în care nu ar fi denunțat de vreuna din părți.

Acordul de colaborare tehnico-științifică, care reprezintă cadrul juridic al cooperării în domeniile respective, prevede încheierea de protocoale pentru obiectivele concrete de cooperare asupra cărora ambele părți convin.

Cele două acorduri încheiate au creat condiții favorabile colaborării economice dintre România și Kenya, concretizării unor obiective de cooperare în diferite domenii și au contribuit la creșterea schimburilor comerciale bilaterale.

Un alt moment important, atît pe planul relațiilor economice, cît și pe cel al relațiilor politico-diplomatice dintre cele două țări, l-a constituit vizita oficială în Kenya, în luna mai 1968, a delegației guvernamentale române conduse de Bujor Almășan, ministrul minelor. Cu această ocazie, ministrul român a purtat convorbiri fructuoase cu membri ai guvernului kenian, relevîndu-se, de către ambele părți, domenii de interes pentru realizarea unor acțiuni comune de cooperare [10].

[10] *Viața economică* din 28 iunie 1968.

În acest sens, s-a semnat un protocol privind colaborarea în domeniile forestier, prelucrării lemnului, minier și al agriculturii [11].

La mijlocul anului 1968, tractoarele românești au trecut cu un deosebit succes probele lor tehnice pe cîmpiile Kenyei.

În cursul întrevederii dintre ministrul român al minelor și ministrul afacerilor externe al Kenyei, care a avut loc cu prilejul aceleiași vizite, s-a constatat identitatea de păreri asupra multor probleme internaționale [12] și s-a convenit, în principiu, asupra stabilirii de relații diplomatice între cele două țări la nivel de ambasadă, acțiune dată publicității în presa celor două părți la 22 iunie 1968 [13].

Stabilirea de relații diplomatice — moment remarcabil în istoria legăturilor româno-keniene — a consfințit voința celor două țări de a întări relațiile de prietenie și colaborare economică, în interesul ambelor popoare, al păcii și înțelegerii internaționale. S-a stabilit astfel și cadrul diplomatic al relațiilor dintre România și Kenya, realizîndu-se concordanța între aspectul politic-diplomatic și cel economic, față de care se găsea într-o relativă întîrziere.

În etapa următoare, părțile au acționat pentru reglementarea reprezentării diplomatice reciproce la București și Nairobi.

În luna decembrie 1968, prin Decret al Consiliului de Stat, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România cu reședința la Dar es Salaam (Republica Unită Tanzania), Ion Drînceanu, a fost acreditat în aceeași calitate și la Nairobi. Cîteva luni mai tîrziu, la 12 martie 1969, ambasadorul român și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Republicii Kenya, Jomo Kenyatta [14].

La scurt timp, respectiv la 16 aprilie 1969, ambasadorul kenian cu reședința la Moscova, David M. Kayanda, și-a prezentat scrisorile de acreditare președinte-

[11] *Scînteia* din 19 mai 1968.
[12] *Viața economică* din 28 iunie 1968.
[13] *Scînteia* din 22 iunie 1968.
[14] *Scînteia* din 14 martie 1969.

lui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu [15].

Între 23 februarie—2 martie 1970, la invitația președintelui Jomo Kenyatta, a avut loc o nouă vizită la Nairobi a unei delegații guvernamentale române conduse de Bujor Almășan, ministrul minelor. Cu acest prilej, conducătorul delegației române a avut convorbiri cu Njoroge Mungai, ministrul afacerilor externe, Mbiyu Koinange, ministru de stat la președinția republicii, și a purtat tratative cu William Omamo, ministrul resurselor naturale, alți conducători ai unor organisme economice keniene [16].

La sfîrșitul vizitei a fost încheiat un protocol [17] privind cooperarea economică dintre România și Kenya în domeniul prospecțiunilor geologice și al industriei miniere.

În urma executării cu succes de către Geomin a lucrărilor de prospectare geologică [18], în 1971 s-a trecut la înființarea societății mixte româno-keniene pentru exploatarea plumbului — KMIL, iar la 13 ianuarie 1972 au fost inaugurate [19], în prezența președintelui Kenyei, Jomo Kenyatta, lucrările miniere la zăcămîntul de la Kinangoni. La festivitate au fost prezenți Bujor Almășan, ministrul minelor, petrolului și geologiei, Ion Drînceanu, ambasadorul României la Nairobi precum și specialiștii români aflați în Kenya. Cu acest prilej ministrul român a înmînat președintelui Republicii Kenya un mesaj de prietenie din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Președintele Kenyatta a exprimat vii mulțumiri [20] pentru mesajul transmis și a subliniat, în discursul său, rezultatele bune ale cooperării cu România, elogiind activitatea specialiștilor români în valorificarea bogățiilor subsolului kenian. În cuvîntul său, Bujor

[15] *Scînteia* din 17 aprilie 1969.
[16] *Scînteia* din 28 februarie 1970.
[17] *Scînteia* din 4 martie 1970.
[18] *Lumea* din 9 martie 1972.
[19] *Scînteia* din 14 ianuarie 1972.
[20] *Ibidem.*

Almăşan, apreciind importanţa acestei cooperări, şi-a exprimat convingerea că dezvoltarea activităţii miniere din zona Kinangoni va contribui la progresul economiei naţionale a Kenyei şi va marca începutul unei colaborări reciproc avantajoase tot mai strînse între cele două ţări. Ministrul kenian al resurselor naturale, W. Omamo, a arătat, în alocuţiunea sa rostită cu acelaşi prilej, că „datorită cooperării cu România s-a descoperit zăcămîntul într-o zonă care şi anterior a fost cercetată de alte companii, însă fără rezultat“ [21].

Sub auspicile acestei colaborări fructuoase în domeniul minier s-a desfăşurat, între 24—26 iunie 1972, vizita în România, la invitaţia Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei, a ministrului resurselor naturale al Republicii Kenya, W. Omamo, care a discutat cu omologul său român probleme legate de extinderea cooperării bilaterale în industria extractivă [22].

Cu această ocazie, oaspetele kenian a fost primit de Ion Păţan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministrul comerţului exterior, şi a avut convorbiri cu Vasile Patilineţ, ministrul economiei forestiere şi materialelor de construcţii.

În cadrul acestor întrevederi au fost abordate aspecte ale colaborării dintre cele două ţări în diferite domenii.

Ministrul W. Omamo a făcut vizite în judeţul Maramureş, unde i s-au prezentat unele realizări obţinute în ţara noastră în ceea ce priveşte îmbogăţirea minereurilor şi metalurgia neferoasă, la obiective ale industriei lemnului din Bucureşti, precum şi la diferite instituţii de învăţămînt superior, profesional şi liceal [23].

Dînd curs favorabil solicitărilor părţii keniene, partea română a acordat anual burse la studii tinerilor kenieni, care, întorşi în ţară după terminarea cursurilor unor facultăţi, institute tehnice de învăţămînt superior şi şcoli profesionale din România, contribuie, prin cunoştinţele căpătate, la dezvoltarea economică a patriei lor.

---

[21] *Ibidem.*
[22] *Scînteia* din 25 iunie 1972.
[23] *Scînteia* din 27 iunie 1972.

Participînd activ la menținerea în lume a unui climat de pace, securitate și înțelegere internațională și acționînd pe baza normelor fundamentale ale dreptului și moralei internaționale, România și Kenya s-au întîlnit deseori la O.N.U. și în alte foruri și reuniuni internaționale pe aceeași poziție politică, au colaborat și s-au sprijinit reciproc în asemenea ocazii.

Kenya a votat sau s-a pronunțat în favoarea rezoluțiilor adoptate de O.N.U. la inițiativa României la sesiunile a XX-a și a XXVII-a ale Adunării Generale, iar România a votat în mod constant în favoarea rezoluțiilor adoptate în legătură cu lichidarea colonialismului și a politicii de apartheid, propuse de țările africane, printre care și Kenya, precum și pentru stabilirea la Nairobi a sediului Secretariatului O.N.U. pentru problemele mediului înconjurător.

*

* *

Întemeiate pe respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, relațiile dintre România și Kenya au cunoscut o dezvoltare neîntreruptă, realizîndu-se astfel bazele colaborării viitoare dintre cele două țări și popoare.

Zaharia Stoian

KUWEIT

(Kuwait)

Statul Kuweit, situat în regiunea Golfului Persic, are o suprafață de 21 500 km. p. și o populație de 475 000 de locuitori. Numai 5% din suprafața țării este cultivabilă, restul este acoperită de nisipuri, care în timpul verii ating temperaturi incandescente [1].

Întreaga economie se bazează pe venitul provenit din extracția vastelor zăcăminte de petrol (rezervele geologice sînt estimate la circa 9,5 miliarde de tone), a căror exploatare se face în principal de către „Kuweit Oil Company", cu capital anglo-american. Petrolul kuweitian a fost concesionat acestei companii pe o perioadă de 75 de ani (pînă în anul 2026), 50% din venituri revenind statului Kuweit. În bugetul Kuweitului, 90% din totalul veniturilor provin din exploatarea petrolului [2]. În 1970, producția de petrol brut a Kuweitului a fost de peste 150 de milioane de tone (teritoriul Kuweitului și zona neutră) [3].

Prin Acordul din 1899 s-a instituit asupra Kuweitului protectoratul englez. Acordul, confirmat de lordul Curzon în 1903, a prelungit protectoratul respectiv pînă în 1961, cînd Kuweitul se proclamă stat independent.

Datorită însemnatelor venituri, în creștere, provenite din petrol, în ultimii 20 de ani Kuweitul și-a schimbat radical înfățișarea. După statisticile O.N.U.,

---

[1] *Middle East and North Africa*, Edition 1968, Londra.
[2] *Kuwait Today — A welfare State*, Nairobi (Kenya).
[3] *Arab Report and Record*, Second Suppliment to Issue nr. 1.

Kuweitul nu a primit, totuşi, în perioada postbelică decît 1/6 din valoarea petrolului exportat. Cu toate acestea, Kuweitul este statul arab cel mai bogat din Orientul Apropiat, lucru dovedit şi prin aceea că a construit o infrastructură economică : rafinării, uzine de distilare a apei de mare, uzine de îngrăşăminte, un port modern, un aeroport, şosele etc.

Al-Kuweit, capitala Kuweitului, a devenit un oraş modern, cu edificii social-culturale importante (universităţi, spitale, şcoli şi magazine universale), ca în marile metropole ale lumii.

Datorită posibilităţilor de care dispune, perspectivelor sale de dezvoltare, Kuweitul oferă un cîmp larg de cooperare cu celelalte ţări, inclusiv România, pe multiple planuri : politic, economic, cultural şi turistic.

*
* *

Relaţiile României cu Kuweitul au fost stabilite în perioada postbelică. În istoriografia română veche găsim însă multe referiri la populaţia de pe teritoriul de azi al Kuweitului. Dintre acestea menţionăm, în special, faptul că în cartea *Sistema religiei mahometane*, publicată la Petersburg de savantul român Dimitrie Cantemir, în care vorbind de Kuweit, se descrie cele mai vechi tradiţii de formare a culturii musulmane [4].

În 1963, la New York şi la Teheran au avut loc contacte directe între reprezentanţii României şi Kuweitului. În acelaşi an, România a recunoscut statul Kuweit şi a votat în favoarea primirii sale în O.N.U.

Tot în acelaşi an, cu ocazia sărbătorii naţionale a Kuweitului, şeful statului român a adresat şefului statului Kuweit un mesaj de felicitare, la care s-a primit răspuns, devenind un fapt obişnuit ca de zilele naţionale ale celor două ţări să se facă schimburi de mesaje de felicitare.

Oficializarea relaţiilor la nivel de ambasadă între cele două state s-a realizat la 10 iunie 1963, cînd acor-

[4] D. Cantemir. *Sistema religiei mahometane*, Pitersburg, 1722.

dul celor două guverne a fost făcut public printr-un comunicat comun de presă [5].

Primul ambasador al României în Kuweit, numit prin Decretul Consiliului de Stat nr. 592 din 5 august 1965, a fost Ion Drînceanu [6], cu reşedinţa la Ankara, care a funcţionat în această calitate pînă în 1967, cînd a fost acreditat în calitate de ambasador în Kuweit dr. Iacob Ionaşcu, cu reşedinţa la Beirut. Diplomatul român şi-a prezentat scrisorile de acreditare emirului Kuweitului la 19 martie 1968 [7]. El a fost înlocuit în iunie 1969 cu ambasadorul dr. Ştefan Cleja, tot cu reşedinţa la Beirut.

Primul ambasador al Kuweitului acreditat, în august 1965, în ţara noastră a fost Jacoob Shammas, cu reşedinţa la Moscova.

În aprilie 1968 a fost acreditat la Bucureşti ambasadorul kuweitian de la Moscova, Feysal Saleh Al Mutawa.

În septembrie 1966, la invitaţia ministrului român al comerţului exterior, ministrul kuweitian al comerţului şi industriei, Abdalah Al-Jaber Al Sabah, a făcut o vizită în ţara noastră [8]. Discuţiile care au avut loc cu acest prilej la Ministerul Comerţului Exterior, Ministerul Afacerilor Externe şi la alte instituţii centrale din ţară s-au desfăşurat într-o atmosferă cordială şi de deplină înţelegere, evidenţiindu-se dorinţa ambelor părţi şi posibilităţile reale de dezvoltare multilaterală a relaţiilor româno-kuweitiene, în interesul celor două popoare.

Kuweitul, angajat într-o vastă operă de dezvoltare a economiei sale, de modernizare a ţării şi eliminare a moştenirilor din epoca dominaţiei coloniale, a găsit în România, prin dezvoltarea relaţiilor prieteneşti, de cooperare economică, culturală şi tehnico-ştiinţifică, pe baza principiilor unanim recunoscute ale dreptului internaţional, un partener util, potenţial, cu care poate colabora în interesul celor două părţi, al cauzei păcii şi înţelegerii între popoare.

---

[5] *Scînteia* din 10 iunie 1963.
[6] *Buletinul oficial* nr. 25 din 12 august 1965.
[7] *Scînteia* din 21 martie 1968.
[8] *Scînteia* din 16 septembrie 1966.

România și Kuweitul, deși aparțin unor sisteme social-politice diferite, militează pe planul relațiilor externe pentru respectarea independenței și suveranității naționale a fiecărei țări, pentru cooperarea internațională și ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare, pentru lichidarea amestecului în treburile interne ale altor state. Kuweitul, ca și România, se pronunță cu consecvență în Organizația Națiunilor Unite pentru eliminarea forței ca mijloc de reglementare a divergențelor dintre state. Ambele țări se pronunță pentru o reglementare pașnică a conflictului din Orientul Apropiat, pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, cu respectarea drepturilor legitime ale populației palestinene.

În noiembrie 1967, țara noastră a înființat în Kuweit o agenție comercială care funcționează și în prezent ca secție economică a Ambasadei române de la Beirut. Activitatea acesteia a stimulat dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două țări. România exportă în Kuweit cherestea, oțel-beton, ciment, brînzeturi, produse ale industriei ușoare. Plata acestor mărfuri se face în devize libere, dat fiind caracterul pieței acestei țări, prin excelență importatoare.

În februarie 1968, ministrul român al petrolului a efectuat o vizită în Kuweit ca invitat al ministrului kuweitian al petrolului și finanțelor. Cu acest prilej s-au pus bazele cooperării economice româno-kuweitiene.

Ca urmare a tratativelor purtate de I.S.C.E. Industrial-export cu Ministerul Lucrărilor Publice din Kuweit, în mai 1969 s-a semnat un contract privind executarea în această țară — cu utilaje și aparatură românească, de către întreprinderi românești — a unor lucrări de drumuri și canalizare.

În lumea contemporană, dezvoltarea națională, apărarea păcii și securității internaționale nu pot fi concepute fără o cooperare corespunzătoare interstatală. În acest context, România și Kuweitul sînt interesate să colaboreze, la nivelul posibilităților existente, ceea ce va contribui neîndoios la dezvoltarea celor două popoare.

Iacob Ionașcu

LAOS

Situat în Asia de sud-est, în Peninsula Indochina, regatul Laos se întinde pe o suprafață de 236 800 km. p. și are o populație de circa 3 milioane de locuitori.

Țară care a moștenit o economie mult rămasă în urmă și care nu are ieșire la mare, regatul Laos are o agricultură axată în principal pe cultivarea orezului și o industrie formată dintr-un număr redus de mici întreprinderi. Tipică pentru viața economică a Laosului este mica producție cu caracter natural și seminatural.

Din punct de vedere istoric, încă la începutul mileniului nostru, o parte a Peninsulei Indochineze era ocupată de strămoșii poporului laoțian, care în secolul al XIV-lea au creat de-a lungul văii fluviului Mekong regatul Lan Yang — „al milioanelor de elefanți", cunoscut mai tîrziu de către celelalte popoare sub denumirea de regatul Laos. Ca și vecinii săi din Indochina, poporul laoțian cunoaște împilarea colonială franceză, împotriva căreia s-a ridicat încă de la început cu fermitate și curaj. Răscoalele și revoltele din anii 1901, 1911, 1919, 1928, 1937 sînt momente importante în istoria luptei hotărîte a poporului laoțian pentru libertate și independență. În timpul celui de-al doilea război mondial, în Laos s-a desfășurat o largă mișcare populară împotriva ocupației japoneze.

După al doilea război mondial, datorită acțiunilor imperialiste din Indochina, poporul laoțian traversează o perioadă deosebit de frămîntată, caracterizată prin lupta pentru independență și suveranitate, proces care continuă și astăzi.

Toate acestea sînt bine cunoscute în țara noastră, presa română relatînd pe larg, în decursul anilor, evenimentele din Laos. Poporul român a urmărit cu atenție și simpatie lupta poporului laoțian, a salutat hotărîrile conferințelor de la Geneva din 1954 și 1962 cu privire la Laos și a exprimat în repetate rînduri solidaritatea sa față de idealul de pace, neutralitate și unitate națională, de independență și suveranitate al poporului laoțian. În acest sens, menționăm faptul că, în martie 1961, Liga română de prietenie cu popoarele din Asia și Africa a transmis Consiliului de solidaritate a popoarelor afro-asiatice o telegramă prin care, condamnînd amestecul blocului S.E.A.T.O. în treburile interne ale Laosului, exprima deplina solidaritate față de lupta eroică a poporului acestei țări [1].

În iulie 1962, după formarea în Laos a guvernului de coaliție, în telegrama de felicitare transmisă de premierul român primului ministru al Laosului se sublinia că guvernul român „salută realizarea acestui pas important pe calea reglementării pașnice, asigurării neutralității și independenței Laosului" și se exprima convingerea că între cele două țări „se vor stabili și dezvolta relații prietenești, în interesul păcii și colaborării internaționale" [2]. În mesajul de mulțumire, primul ministru laoțian exprima, la rîndul său, aceeași dorință.

Potrivit Declarației Guvernului regal al Laosului cu privire la neutralitate, document semnat la Conferința de la Geneva, la 23 iulie 1962, de către cele 14 state participante, se arată că acest guvern „va traduce în viață cu fermitate cele cinci principii ale coexistenței pașnice în relațiile internaționale, va dezvolta relații de prietenie și va stabili relații diplomatice cu toate țările, în primul rînd cu țările vecine, pe baza egalității și respectării independenței și suveranității Laosului" [3].

Ca urmare, prin tratativele purtate între reprezentanții României și Laosului, în noiembrie 1962, între cele două țări s-au stabilit relații diplomatice. În comunicatul

[1] *Scînteia* din 17 martie 1961.
[2] *Scînteia* din 6 iulie 1962.
[3] Art. 1 al Declarației și Protocolului privind neutralitatea Laosului, Geneva, 23 iulie 1962.

dat publicității se arăta că, „în scopul dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare între cele două țări, Guvernul român și Guvernul regal al Laosului au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă între Republica Populară Română și regatul Laos și să efectueze schimb de reprezentanți diplomatici“ [4].

Pentru traducerea în viață a acestui act deosebit de important în evoluția relațiilor româno-laoțiene, la 19 iunie 1963 a avut loc numirea primului ambasador român în regatul Laos [5].

La 10 septembrie 1963, ambasadorul român la Hanoi, Vasile Pogăceanu, a prezentat la Luang Prabang regelui Sri Savang Vatthana scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al țării noastre în regatul Laos. Acest fapt a însemnat un nou moment de afirmare a dorinței celor două țări de a promova relații prietenești, în interesul ambelor popoare, al păcii și colaborării internaționale. În cuvîntul său, regele Laosului a relevat că „poporul român este cunoscut și apreciat pentru istoria sa plină de lupte pentru apărarea teritoriului și independenței sale“ [6].

Ulterior, la 16 iulie 1964, ambasadorul laoțian cu reședința la Moscova, Khamphan Panya, și-a depus scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al regatului Laos în țara noastră. Cu acest prilej, șeful statului român, exprimînd poziția țării noastre față de problema laoțiană, sublinia că, „în împrejurările actuale, respectarea independenței și neutralității Laosului, în conformitate cu prevederile acordurilor de la Geneva din 1962, ar constitui o contribuție însemnată la lichidarea unui focar de neliniște în lume“ [7].

În anii următori, noii ambasadori români și laoțieni, cu reședința la Hanoi și, respectiv, Moscova, au fost acreditați concomitent în regatul Laos și, respectiv, în România.

Totodată, între șefii celor două state s-a statornicit practica transmiterii reciproce de telegrame de felicitare

---

[4] *Scînteia* din 28 noiembrie 1962.
[5] *Buletinul oficial* nr. 12 din 25 iunie 1963.
[6] *Scînteia* din 11 septembrie 1963.
[7] *Scînteia* din 17 iulie 1964.

cu prilejul zilelor naționale ale celor două țări, precum și cu prilejul Anului nou.

La O.N.U. și în alte organizații internaționale, delegațiile celor două țări au dezvoltat în ultimii ani o colaborare rodnică, exprimată atît în adoptarea unei poziții comune față de unele probleme dezbătute în Adunarea Generală, cît și în susținerea unor propuneri sau rezoluții menite să asigure un cadru propice păcii și înțelegerii internaționale.

Relațiile româno-laoțiene au cunoscut o anumită dezvoltare și pe linia cunoașterii mai bune a culturii celor două popoare, a tradițiilor lor. În acest domeniu însă, ca și în cel al raporturilor economice și comerciale, există posibilități neexploatate, aspecte la care s-au făcut referiri și cu prilejul depunerilor scrisorilor de acreditare de către ambasadorii români la Luang Prabang, sau de cei laoțieni la București. La 6 octombrie 1969, în cuvîntarea sa de răspuns la alocuțiunea ambasadorului regatului Laos, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și-a exprimat convingerea că „există reale posibilități pentru dezvoltarea relațiilor amicale dintre cele două țări“ [8]. La 22 august 1972, noul ambasador laoțian la București sublinia în cuvîntarea sa, că va face totul pentru dezvoltarea și consolidarea relațiilor bilaterale, la baza cărora există un spirit de înțelegere mutuală și respect reciproc [9]. În răspunsul său, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, și-a exprimat convingerea că relațiile dintre cele două țări ale noastre se vor dezvolta continuu în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale [10].

În ultimii ani, Republica Socialistă România s-a pronunțat cu consecvență pentru restabilirea păcii în Laos, pe baza idealurilor de independență și suveranitate, de neutralitate și unitate națională ale poporului laoțian, față de lupta căruia poporul român și-a manifestat întotdeauna simpatia.

---

[8] *Scînteia* din 7 octombrie 1969.
[9] *Scînteia* din 23 august 1972.
[10] *Ibidem.*

În telegrama transmisă de către președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, regelui Laosului, Sri Savang Vatthana, în legătură cu semnarea la 21 februarie 1973, la Vientiane, a Acordului de restabilire a păcii și înțelegere națională în Laos, se arată : „Poporul român a primit cu vie satisfacție știrea semnării Acordului de restabilire a păcii și înțelegere națională în Laos, care deschide perspective pentru înfăptuirea năzuințelor naționale ale poporului laoțian". În continuare, se exprimă convingerea că „relațiile de prietenie dintre Republica Socialistă România și Regatul Laos se vor dezvolta continuu, spre binele popoarelor noastre, al cauzei păcii și progresului în lume" [11].

Niculae Stancu

[11] *Scînteia* din 11 martie 1973.

LIBAN

După unele izvoare, încă insuficient cercetate, activitatea strămoşilor libanezilor de azi (fenicienii) s-a extins pînă în zona Mării Negre unde au avut contacte cu populaţiile de pe teritoriul actual al României.

Cele mai vechi dovezi cunoscute despre relaţiile existente între înaintaşii românilor şi ai libanezilor datează din epoca romană. Campaniile lui Traian în Dacia au fost întreprinse cu trupe venite din diferite părţi ale Imperiului roman, între care şi Libanul de azi. Ulterior, aceşti soldaţi, deveniţi coloni ai provinciei, au continuat în arcul carpatic activităţi negustoreşti sau meşteşugăreşti din ţara lor. Ei au clădit fortificaţii, aşezăminte şi temple ale divinităţilor lor, între care acel Jupiter Cammagenus, al cărui cult este atestat de către descoperirile arheologice făcute în Transilvania [1].

La începutul secolului al XVI-lea, expansiunea otomană aduce Libanul, ca şi ţările române, în sfera de dominaţie a Porţii otomane.

Produsele ţărilor române care plecau în Turcia — fie pentru vînzare, fie în contul tributului — erau distribuite apoi pe pieţele altor provincii ale Imperiului otoman, care includea şi teritoriile de azi ale Libanului, Siriei şi Egiptului.

Schimburile comerciale dintre ţările române şi statele de pe malul Mediteranei din acea vreme sînt descrise de Paul de Alep, însoţitorul patriarhului Macarie al Antio-

[1] *Istoria României*, vol. I, Bucureşti, Editura Academiei R.P.R., 1960, p. 416.

hiei (1652—1658) în călătoriile sale pe meleagurile noastre [2].

În perioada dependenței față de Imperiul otoman, atît țările române, cît și Libanul s-au manifestat activ în lupta pentru autonomie și pentru menținerea ființei lor naționale. Autonomia țărilor române față de Poartă, ca și autonomia emirilor libanezi, între care cel mai cunoscut a fost Fakhr el-Din Maar, în secolul al XVII-lea, sînt, pe drept cuvînt, citate pînă azi ca exemple istorice de menținere a libertăților și structurilor naționale în ciuda dominației otomane.

Între țările române și Liban au existat în timpul evului mediu strînse legături și în domeniul culturii și al religiei. Exemplul cel mai edificator în acest sens îl oferă schimburile de cărți și tipărituri dintre așezămintele din aceste țări. Se știe că cele dintîi cărți bisericești tipărite în limba arabă au apărut la Snagov, cu sprijinul lui Constantin Brîncoveanu și Antim Ivireanul [3]. Tiparnița arabă de la Snagov a ajuns apoi la mănăstirea Balabmand din Liban. Dealtfel, în bisericile din Liban se mai slujește și azi după cărți purtînd stema Țării Românești. În secolul al XVIII-lea (1746), Constantin Mavrocordat, domn al Moldovei, sprijinea tipărirea lucrării *Arbitrul adevărului* în limba arabă [4].

Începînd din 1922 și pînă la proclamarea independenței sale de stat, interesele Libanului în România au fost reprezentate de către Franța, ca putere mandatară (în timpul mandatului francez, Libanul a fost unit cu Siria, avînd o administrație comună [5]).

În cadrul relațiilor cu România a luat ființă Camera de comerț siro-libano-română (1932), cu sediul la Beirut, prin intermediul căreia s-au efectuat schimburi comerciale și s-au încheiat mai multe convenții.

---

[2] *Călătoriile patriarhului arab Macarie în țările române*, traducere de Emilia Cioran, București, 1900.

[3] Virgil Cândea. *Une Politique commune Roumano-Arabe au début du XVIII-siècle*, în *A.I.S.S.E.E. Bulletine*, 1967, p. 54—63.

[4] Ion Vianu și Hodoș Nerva. *Bibliografia românească veche*, vol. II, București, 1912.

[5] *Histoire du Liban* par Jacques Nantet, Paris, Les Editions de Minuit, 1963.

De la 16 februarie 1924 pînă la 2 iunie 1927 a funcționat în calitate de agent consular al României la Beirut Georges Hadad, după care este numit în această funcție Emile Rabbat, al cărui mandat durează pînă la cel de-al doilea război mondial.

În 1936, Ministerul Agriculturii și Domeniilor a trimis la Beirut o delegație pentru studierea posibilităților de dezvoltare a exporturilor românești către Liban și Siria. Ca urmare, la 15 iulie 1937 a avut loc un schimb de scrisori între guvernul român și Camera de comerț siro-libano-română, prin intermediul cărora s-a perfectat un acord privind schimburile economice. În vara anului 1938, o delegație a Camerei de comerț siro-libano-română a vizitat România pentru a trata cu Ministerul Economiei Naționale un acord pentru schimbul de produse. Acordul a fost semnat la 1 august 1939 pentru perioada 1 august 1939—31 iulie 1940 și a fost prelungit pînă la 1 august 1941.

. În perioada respectivă schimburile comerciale dintre România și Liban (împreună cu Siria) au cunoscut o intensă dezvoltare, țara noastră exportînd, în principal, cereale, lemn, petrol (de reținut că România exporta petrol și în Orientul Apropiat), mobilă, brînzeturi etc. și importînd ulei de măsline, lămîi, susan, curmale, fisticuri etc. De menționat este faptul că în 1929 exporturile de produse românești în Liban și Siria reprezentau 5,5% din importurile totale ale acestor țări, iar în 1932 ponderea lor se ridică la 6%.

Relațiile tradiționale existente între poporul român și poporul libanez au intrat într-o fază nouă de dezvoltare după ce Libanul s-a proclamat stat independent, la 22 noiembrie 1946. La baza relațiilor dintre cele două state s-au statornicit, pentru prima dată, principiile unanim recunoscute și promovate cu consecvență pe planul relațiilor externe de țara noastră : egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, respectarea independenței și suveranității naționale a fiecărei țări, avantajul reciproc — principii care au dat dimensiuni și valențe noi relațiilor româno-libaneze. Astfel, corespunzător voinței și intereselor celor două popoare și state, relațiile româno-libaneze s-au diversificat și au

îmbrăcat formele cele mai moderne și dinamice existente în practica contemporană a relațiilor internaționale.

În ansamblul relațiilor româno-libaneze, cele mai dinamice sînt schimburile economice. Aceasta datorită faptului că economiile celor două țări sînt complementare și ca urmare a rolului pe care-l joacă Libanul în Orientul Apropiat, ca principal centru bancar, comercial și de tranzit al mărfurilor. Libanul, o țară relativ mică (10 400 km.p. și 2,6 milioane de locuitori), datorită unor condiții specifice, a devenit „poarta Orientului Apropiat", principala piață a capitalurilor din această regiune cu imense bogății de petrol [6].

Pe plan politic, între România și Liban nu există probleme divergente, pozițiile celor două state în principalele probleme internaționale fiind apropiate sau chiar identice ; ambele țări se pronunță pentru reglementarea politică a conflictului arabo-israelian, pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967.

În aceste condiții politice și economice favorabile, relațiile româno-libaneze au găsit un teren fertil de dezvoltare, în interesul reciproc, pentru progresul și prosperitatea celor două popoare, pentru cauza păcii și colaborării internaționale.

Schimburile comerciale au cunoscut un nou avînt după deschiderea, în 1956, a Reprezentanței comerciale române la Beirut, în baza Acordului comercial și de plăți semnat între România și Liban la 6 ianuarie 1956 și care este în vigoare și în prezent. Valabilitatea acordului se prelungește anual, prin tacita reconducție. Activitatea Reprezentanței comerciale române la Beirut a contribuit, pe de o parte, la îmbunătățirea cunoașterii, în rîndul oamenilor de afaceri libanezi, a posibilităților de export în creștere ale țării noastre, iar pe de altă parte, a oferit posibilitatea realizării de contacte directe și studierea cerințelor pieței libaneze, a fluxurilor de mărfuri în Orientul Apropiat, fapt ce a făcut ca volumul schimburilor de ambele părți, ca și sortimentul mărfurilor să înregistreze, de la an la an, creșteri substanțiale. Volumul schimburilor comerciale româno-libaneze a crescut de la

[6] *Le Régime politique Libanais* par Charles Rizk, Paris, 1966.

39,7 milioane de lei valută în 1960 la 239,4 milioane de lei valută în 1967 [7].

Elementul calitativ deosebit de important în evoluția ascendentă a relațiilor româno-libaneze l-a constituit stabilirea, la 6 ianuarie 1965, de relații diplomatice la rang de ambasadă între România și Liban, în urma hotărîrii comune a guvernelor celor două țări [8]. După aceasta s-a trecut la realizarea primului schimb de ambasadori între cele două țări. Primul ambasador român în Liban, cu reședința permanentă la Beirut, a fost dr. Iacob Ionașcu, numit prin Decretul Consiliului de Stat nr. 288 din 23 aprilie 1966 [9], iar al Libanului în România a fost Robert Klatt, cu reședința permanentă la Atena. Robert Klatt și-a prezentat scrisorile de acreditare la 28 aprilie 1966, iar Iacob Ionașcu la 11 noiembrie 1966 [10].

În luna noiembrie 1966, România a înființat la Beirut o ambasadă, marcînd astfel o nouă evoluție în dezvoltarea relațiilor româno-libaneze.

În februarie 1967 a fost semnat la Beirut, la propunerea părții libaneze, primul acord aerian între cele două țări, cerut de necesitățile crescînde ale traficului de mărfuri și pasageri ce se realizează între România și Liban [11]. În baza Acordului aerian a fost inaugurată prima linie aeriană română București-Beirut, în octombrie 1967. Zborul inaugural a avut loc într-un cadru festiv, cu sprijinul autorităților libaneze. La acest zbor au luat parte secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri al Republicii Liban, directori din Ministerul libanez al Transporturilor, reprezentanți ai presei, radioteleviziunii, oameni de cultură.

Din 1968 activează la Beirut un reprezentant NAVROM, care asigură deservirea celor peste 60 de nave românești care vizitează anual porturile libaneze. Agentul local al NAVROM-ului este firma libaneză „Pharaon".

---

[7] Vezi *Anuarul statistic al R. S. România*, 1971, p. 610—611.

[8] Comunicatul comun publicat în *Scînteia* din 6 ianuarie 1965.

[9] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 18 din 25 aprilie 1966.

[10] *Scînteia* din 29 aprilie și 12 noiembrie 1966.

[11] Vezi textul acordului în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 91 din 16 octombrie 1967.

Este de reținut faptul că de peste două decenii compania maritimă libaneză „Denline“ efectuează curse regulate între porturile Beirut, Constanța, Galați, Brăila. Tot din 1968 funcționează la Beirut un birou al Oficiului Național de Turism și TAROM prin intermediul agentului local „Fouad Khayat and Co. “ Potrivit înțelegerii convenite cu partea libaneză, se află în curs de perfectare încheierea unei convenții de turism care să stimuleze fluxul de turiști dintre cele două țări. Numărul turiștilor din Liban și țările arabe vecine care vin în România să-și petreacă concediul de odihnă este în creștere.

Utilizîndu-se forme moderne și variate de comerț exterior, în decembrie 1967 a fost deschisă la Beirut prima expoziție cu vînzare de produse românești, iar începînd din 1968 s-a trecut la constituirea de societăți mixte comerciale româno-libaneze.

Deși de la stabilirea de relații diplomatice la rang de ambasadă și pînă la finele anului 1972 nu au avut loc schimburi de delegații guvernamentale, totuși, contactele și întîlnirile care s-au realizat între factorii de răspundere ai celor două țări au evidențiat bunele raporturi existente între România și Liban. În acest sens menționăm : vizita în România (octombrie 1967) a lui Nazem Akkary, secretarul general al Președinției Consiliului de Miniștri al Libanului ; discuții purtate la Beirut în ianuarie 1968 cu reprezentanți ai conducerii libaneze de către vicepreședintele Consiliului de Miniștri Gheorghe Rădulescu, cu prilejul trecerii sale prin Liban ; vizita în Liban (aprilie 1968) a secretarului general al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România ; contacte între miniștrii de externe ai celor două țări la sesiuni ale Adunării Generale a O.N.U. ; vizite particulare în România (în a doua jumătate a anului 1969) efectuate de ministrul transporturilor din Liban, René Mouawad, și deputatul Pierre Pharaon ; contacte și discuții cu membri ai guvernului libanez ocazionate de trecerea prin Liban (tranzit) a miniștrilor români ai

petrolului, comerțului precum și vizita unuia din adjuncții ministrului afacerilor externe la jumătatea anului 1971. De asemenea, la acestea trebuie să adăugăm colaborarea fructuoasă ce se realizează între delegațiile române și libaneze la sesiunile O.N.U., U.N.E.S.C.O., conferințele U.N.C.T.A.D., reuniunile Uniunii interparlamentare și în alte organisme internaționale.

Între Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România și Camera Deputaților din Republica Liban s-au statornicit relații amicale evidențiate prin informarea reciprocă asupra preocupărilor celor două parlamente și schimburile de telegrame ce se realizează, cu diverse prilejuri, între conducerile celor două organe legislative.

Ca expresie a acestor bune relații, în perioada 29 noiembrie — 3 decembrie 1971, o delegație parlamentară română condusă de Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, a efectuat o vizită oficială în Liban, la invitația lui Kamel El-Assad, președintele Camerei Deputaților a Republicii Liban. În timpul vizitei, președintele M.A.N., Ștefan Voitec, a fost primit de Suleiman Frangieh, președintele Republicii Liban, și a avut convorbiri cu Kamel El-Assad, președintele Camerei Deputaților, Saëb Salam, președintele Consiliului de Miniștri, și cu alți demnitari libanezi.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a invitat pe președintele Camerei Deputaților din Liban, Kamel El-Assad, să facă o vizită în România, în fruntea unei delegații parlamentare libaneze. Invitația a fost acceptată cu plăcere.

În perioada 13—21 septembrie 1971, Selim Alouzi redactor șef al revistei libaneze de limbă arabă „Al-Hawades" a întreprins o vizită în țara noastră. La cererea sa, a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, care i-a acordat un interviu. A fost primul interviu acordat de președintele țării noastre unei publicații de limbă arabă, eveniment care a avut un puternic ecou în presa din Liban și din celelalte state arabe.

Pe linia pozitivă ce caracterizează relațiile româno-libaneze, schimburile cultural-artistice au marcat evolu-

ții ce se înscriu în contextul tradițiilor și afinităților spirituale dintre cele două popoare.

Ca urmare a colaborării cultural-artistice dintre Academia Română și Muzeul de stat „Sursock" din Beirut, pentru prima dată arta națională libaneză postbizantină (melkită) a fost pusă în valoare, deschizîndu-se prin aceasta un capitol nou în istoria universală a artelor [12].

În perioada 1967—1970 au dat spectacole în Liban baletul Operei de Stat din București („*Lacul lebedelor*" și „*Giselle*"), ansamblurile „Perinița" și „Oltenia", pianistul Corneliu Gheorghiu, a fost prezentată piesa *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale în limbile arabă și armeană etc., manifestări culturale care s-au bucurat de mult succes și au contribuit la întregirea imaginii publicului libanez asupra valorilor noastre artistice. Programele de muzică românească cultă la radio și la televiziune, consacrate lui Enescu, Lipatti, Sabin Drăgoi, ca și cele de muzică populară sînt din ce în ce mai frecvente și îndrăgite de publicul libanez. De asemenea, în Liban au fost organizate o serie de expoziții ca : „Prin România azi", expozițiile de artă grafică și contemporană (în saloanele galeriei „Baccache"), „Aspecte din viața culturală românească" (la casa de cultură „Dar El Fan"), „Pictura mănăstirilor din Moldova" etc.

Din domeniul literaturii, prin acțiuni diverse inițiate de ambasada română, au fost prezentate publicului libanez lucrări din operele lui M. Eminescu, Bacovia, Sadoveanu, Liviu Rebreanu (s-a difuzat în limba arabă romanul *Ion*), Ion Creangă etc., iar prin reviste culturale și proiecții de filme, lucrări ale lui Brâncuși, Luchian, Ghiață, Țuculescu ș.a.

Ca urmare a diversificării și dezvoltării relațiilor culturale dintre România și Liban, cele două părți au con-

[12] Contribuția principală în descoperirea și cercetarea acestei arte a avut-o, alături de oameni de știință libanezi, profesorul Virgil Cândea, membru al Academiei Române de Științe Sociale și Politice. Sub îndrumarea sa s-a organizat la Beirut prima Expoziție internațională de artă melkită și s-a editat un album cu principalele exponate studiate de către echipa de specialiști respectivi (1968). Expoziția a fost considerată în mod unanim ca cel mai important eveniment cultural din istoria Libanului, bucurîndu-se de un larg ecou internațional.

venit, de comun acord, să reglementeze aceste raporturi în sensul stimulării dezvoltării lor prin încheierea unui program de schimburi cultural-artistice.

Vasta sferă de posibilități existente pentru dezvoltarea în și mai mare măsură a raporturilor, pe multiple planuri, dintre cele două țări, dorința și interesele comune de strîngere a prieteniei dintre poporul român și cel libanez vor dinamiza și în viitor relațiile româno-libaneze, spre binele celor două țări, al cauzei păcii și cooperării internaționale.

Nicolae Iordache

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

LIBERIA

Situată în Africa de vest, pe coasta Oceanului Atlantic, şi învecinată cu Sierra Leone, Guineea şi Coasta de Fildeş, Republica Liberia are o suprafaţă de 111 370 km.p. şi o populaţie de circa 1,5 milioane de locuitori. Este puţin cunoscut trecutul îndepărtat al ţării, al populaţiilor care au locuit-o, dar se ştie că în a doua jumătate a secolului al XV-lea pe ţărmurile sale au apărut navigatori portughezi, olandezi, englezi şi francezi. Începînd din anul 1822, pe suprafeţe de teren concesionate de Statele Unite ale Americii de la şefii locali de triburi au început să ia fiinţă aşezări ale negrilor americani eliberaţi din sclavie, iar în 1824 teritoriile astfel colonizate au fost denumite în mod oficial Liberia. În 1847, aceste teritorii, constituite în 1838 în Commonwealth liberian, s-au proclamat republică independentă.

Republica Liberia a fost membră originară a Ligii Naţiunilor, ca ţară al cărei nume figurează în anexa Pactului Ligii [1].

Participînd la Conferinţa Naţiunilor Unite de la San Francisco, din 1945, Liberia este de asemenea membru fondator al Organizaţiei Naţiunilor Unite [2], unde, aşa cum subliniază conducătorii ţării, duce o politică întemeiată pe principiile respectului reciproc, cooperării internaţionale, autodeterminării şi respectării suveranităţii altor state.

Liberia se numără totodată printre statele fondatoare ale Organizaţiei Unităţii Africane, în cadrul căreia de-

[1] *Dictionnaire diplomatique*, Paris, vol. II, p. 757.
[2] *Op. cit.*, vol. VI, p. 830.

pune eforturi pentru realizarea unității țărilor continentului african.

Dispunînd de însemnate resurse naturale, ca aur, diamante, minereu de fier, păduri întinse și importante resurse hidroenergetice, Liberia este totuși o țară cu o economie slab dezvoltată (locul principal este deținut de agricultură, în care este ocupată peste 75% din populația țării).

Liberia, care consacră o treime din bugetul său pentru plata ratelor și dobînzilor împrumuturilor externe oneroase contractate de-a lungul timpului, duce în prezent o politică îndreptată către vindecarea rănilor cauzate de exploatarea străină și către obținerea, din partea firmelor străine care operează pe teritoriul său, a unor condiții mai favorabile la împărțirea beneficiilor, astfel încît guvernul liberian să dobîndească 50% din acestea.

*

* *

Între România și Liberia nu au existat mult timp decît legături sporadice, în special în cadrul organizațiilor și conferințelor internaționale.

În intervalul 31 decembrie 1963—3 ianuarie 1964, la invitația guvernului liberian, o delegație oficială română a participat la festivitățile prilejuite de reinstalarea președintelui țării, W. Tubman, reales pentru a cincea oară consecutiv în această funcție, pe care o îndeplinea din 1944.

În decembrie 1967—ianuarie 1968, la ceremoniile reinstalării pentru a șasea oară consecutiv a președintelui W. Tubman a participat din nou o delegație oficială română.

În august 1969 s-a aflat în vizită în Republica Socialistă România vicepreședintele Republicii Liberia, William R. Tolbert jr., care a avut convorbiri desfășurate într-o atmosferă cordială, cu Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România[3].

[3] *Scînteia* din 16 august 1969.

Tot în anul 1969, la cea de-a XXIV-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, ministrul afacerilor externe român a avut convorbiri cu omologul său liberian referitoare la stadiul relațiilor româno-liberiene și la perspectivele acestora.

Problema relațiilor dintre România și Liberia a fost discutată și cu noul președinte al Liberiei, William R. Tolbert jr., la a cărui instalare a fost invitat și a participat un reprezentant al guvernului român [4].

Ca urmare a discuțiilor purtate, la 30 aprilie 1972 a fost publicat simultan în cele două țări un comunicat în care se spune că „în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării legăturilor bilaterale, guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Liberia au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă" [5].

*
* *

Schimburile comerciale româno-liberiene au început să se dezvolte în anul 1966, pe baza prospectării reciproce a posibilităților de import și export. România a exportat în Liberia în special ciment, saci de hîrtie, încălțăminte și cosmetice, dar din discuțiile purtate între cele două părți a reeșit că partea liberiană este interesată să importe și alte produse românești, cum ar fi mașini agricole, camioane, echipament pentru industria forestieră, produse chimice, textile, articole de larg consum și altele.

În scopul studierii posibilităților de dezvoltare a relațiilor economice între Republica Socialistă România și Republica Liberia, o delegație de experți români a efectuat o vizită la Monrovia în martie 1968, cu care ocazie s-a semnat un „Memorandum în domeniul economic și social" între cele două țări.

La 19 august 1968 a sosit în vizită în România dr. Cyril Bright, ministrul planului și afacerilor economice

[4] *Scînteia* din 4 ianuarie 1972.
[5] *Scînteia* din 30 aprilie 1972.

al Republicii Liberia [6], care a avut întrevederi cu ministrul comerțului exterior și cu ministrul minelor, petrolului și geologiei ai Republicii Socialiste România și a vizitat rafinăria Brazi [7]. Cu ocazia vizitei s-a semnat un Aide-mémoire în care se constată existența posibilităților pentru intensificarea schimburilor comerciale și pentru stabilirea unei cooperări în domeniile minier, petrolier și forestier între cele două țări.

La invitația Ministerului Comerțului Exterior al Republicii Socialiste România, la 24 septembrie 1972 a sosit în România o delegație guvernamentală economică liberiană condusă de ministrul agriculturii și având ca membri pe ministrul comerțului, industriei și transporturilor, pe ambasadorul Republicii Liberia din Marea Britanie și pe președintele Societății „Liberian Iron Steel Company" [8].

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a primit delegația liberiană, al cărui conducător a transmis șefului statului român un mesaj din partea președintelui Republicii Liberia. Președintele Consiliului de Stat, mulțumind pentru acest mesaj, a transmis la rîndul său șefului statului liberian cordiale urări de sănătate și de fericire, relevînd dorința României de a dezvolta raporturile bilaterale dintre cele două țări pe baza egalității în drepturi și a avantajului reciproc. În cursul convorbirii, care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, au fost abordate probleme referitoare la promovarea colaborării dintre cele două țări, subliniindu-se hotărîrea comună de a imprima un curs ascendent relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale, în interesul celor două popoare, al înțelegerii și cooperării internaționale. Au fost discutate de asemenea probleme actuale ale vieții internaționale, îndeosebi cu privire la situația politică din Africa și din Europa [9].

În cursul vizitei delegației liberiene în România a fost semnat Acordul comercial și de cooperare economică

---

[6] *Scînteia* din 20 august 1968.
[7] *Scînteia* din 21 august 1968.
[8] *Scînteia* din 25 septembrie 1972.
[9] *Scînteia* din 27 septembrie 1972.

și industrială dintre Republica Socialistă România și Republica Liberia, precum și un memorandum privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru punerea în aplicare a acordului [10].

* * *

Republica Liberia și-a afirmat în nenumărate rînduri încrederea în principiile Cartei Națiunilor Unite și în Organizația Națiunilor Unite, insistînd asupra necesității rezolvării prin intermediul acesteia a conflictelor și a oricăror diferende dintre state.

Guvernul liberian se pronunță în favoarea dezarmării generale. El a semnat Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, pe care îl consideră ca primul pas pe calea realizării unui tratat mai vast de neproliferare a acestor arme ; a exprimat însă rezerve față de faptul că prin tratat țările nucleare nu acordă garanții suficiente țărilor nenucleare.

Liberia duce o politică anticolonialistă și condamnă politica de apartheid din Republica Sud-Africană, regimul de la Salisbury și acțiunile colonialiștilor portughezi în Africa. Ea se află printre coautorii rezoluției prin care se condamnă încercările Republicii Sud-Africane de a extinde politica de apartheid asupra Namibiei precum și a altor rezoluții cu caracter anticolonialist.

Avînd poziții identice sau foarte apropiate într-o serie de probleme internaționale, Republica Socialistă România și Republica Liberia găsesc multiple modalități de colaborare în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al altor organizații internaționale, caută noi posibilități de lărgire și intensificare a colaborării lor.

Constantin Stănescu

---

[10] *Scînteia* din 29 septembrie 1972.

MALAYEZIA
(Malaysia)

Malayezia este situată în partea de sud-est a continentului asiatic, avînd o suprafață de 333 470 km. p. și o populație de peste 11 milioane de locuitori, formată de malayezieni (52%), chinezi (33%), indieni și pakistanezi (11%) și alte naționalități [1].

Resursele naturale importante, cum ar fi : cauciuc, petrol, cupru, cositor, bauxită, cobalt, aur etc. i-au atras încă din anul 1511 pe colonialiștii portughezi, care au cucerit peninsula Malacca, transformînd-o în colonie a lor. În perioada 1641—1824 colonialiștii olandezi iau locul portughezilor. În 1824 printr-un tratat încheiat între englezi și olandezi, Malayezia a trecut complet sub stăpînirea Angliei. În 1895, sultanatele de pe teritoriul Malayeziei au fost unite sub numele de „Statele federale malayeziene", federație ce s-a menținut pînă în timpul celui de-al doilea război mondial. Între anii 1941 și 1945, Malayezia a fost ocupată de japonezi. După 1945 englezii s-au reîntors în Malayezia.

La 31 august 1957, ca urmare a luptei de eliberare a poporului malayezian, guvernul englez a acordat Malayeziei independența politică, această zi devenind sărbătoarea ei națională.

Apariția acestui nou stat independent pe harta lumii a fost consemnată în presa română „ca o mare victorie a luptei de decenii duse de poporul malayezian pentru libertate" [2].

---

[1] *Malayesia in brief*, printed by the Department of Information, 1970, p. 24.

[2] *Scînteia* din 31 august 1957.

La 17 septembrie 1957, la cea de-a XII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., Malayezia a devenit membră a organizației ca al 82-lea stat. Alături de alte state România a votat pentru primirea noului stat independent în acest forum internațional.

După această dată, Malayezia a început să se afirme pe plan internațional, extinzîndu-și și diversificîndu-și relațiile politice și economice cu celelalte state ale lumii.

Schimbările intervenite pe plan internațional au determinat conducerea malayeziană să accentueze nota de promovare a unei politici externe independente, neutre și active. Au fost inițiate acțiuni în vederea normalizării relațiilor Malayeziei cu țările socialiste.

În cadrul acestor acțiuni au început să fie stabilite și contacte româno-malayeziene. După anul 1967, contactele între România și Malayezia s-au intensificat. O delegație economică română a vizitat în aprilie 1968, în cadrul unui turneu efectuat în Asia de sud-est, și Malayezia, cu care prilej au fost semnate mai multe contracte între întreprinderile române de comerț exterior și firmele malayeziene.

Înțelegerea privind stabilirea de relații diplomatice între cele două state a fost realizată în martie 1969, cu prilejul vizitei oficiale la Kuala Lumpur a vicepreședintelui Consiliului de Miniștri Gheorghe Rădulescu. Cu același prilej a fost semnat un acord comercial între România și Malayezia, care prevede și înființarea de reprezentanțe comerciale.

Comunicatul comun dat publicității subliniază că, „dorind să dezvolte pe mai departe relații de prietenie între România și Malayezia, cele două părți, în conformitate cu principiile coexistenței pașnice și respectului reciproc al independenței și suveranității, au hotărît să stabilească relații diplomatice între cele două țări. Părțile și-au exprimat încrederea că stabilirea relațiilor diplomatice și semnarea acordului comercial vor contribui la dezvlotarea unor relații mai bune între cele două țări și la promovarea cooperării internaționale și a păcii mondiale“ [3].

[3] *Scînteia* din 23 martie 1969.

După stabilirea relațiilor diplomatice între România și Malayezia s-au pus bazele unei colaborări reciproc avantajoase în domeniul comercial, economic, cultural etc.

În acest cadru de preocupări consemnăm vizita în România între 1 și 3 octombrie 1969 a ministrului comerțului și industriei malayezian, Mohamed Khir Yohari. Ministrul malayezian a purtat discuții cu ministrul român al comerțului exterior, cu președintele Camerei de comerț [4] și a fost primit de către vicepreședintele Consiliului de Miniștri Gheorghe Rădulescu [5].

În cadrul convorbirilor purtate a fost relevat interesul celor două părți de a dezvolta schimburile comerciale și cooperarea economică între România și Malayezia.

După stabilirea relațiilor diplomatice, remarcăm ca un factor pozitiv interesul manifestat de către Malayezia pentru intensificarea contactelor politice la nivel guvernamental între cele două țări, premisă a unei evoluții favorabile a relațiilor româno-malayeziene.

Pe această linie se înscrie deschiderea la Kuala Lumpur, la 12 februarie 1970, a primei agenții comerciale a țării noastre în Malayezia.

Un moment important în evoluția ascendentă a relațiilor bilaterale româno-malayeziene îl constituie vizita efectuată în țara noastră între 17—19 septembrie 1970 a actualului premier malayezian Tun Abdul Razak, pe atunci vicepremier.

Cu acest prilej Tun Abdul Razak a fost primit de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a purtat negocieri cu o delegație română condusă de prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri Ilie Verdeț.

În cadrul primirii la președintele Consiliului de Stat ambele părți și-au exprimat dorința de a dezvolta și diversifica relațiile dintre România și Malayezia în interesul celor două popoare, al cauzei păcii, colaborării și înțelegerii internaționale [6].

Printre rezultatele concrete ale convorbirilor purtate menționăm realizarea înțelegerii de a se acredita reci-

[4] *Scînteia* din 2 octombrie 1969.
[5] *Scînteia* din 3 octombrie 1969.
[6] *Scînteia* din 17 septembrie 1970.

proc ambasadori cu reședințe în altă țară și semnarea Acordului de cooperare economică și tehnică dintre România și Malayezia. În același timp, vicepremierul malayezian a lansat invitații verbale ca președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, să viziteze Malayezia.

În timpul convorbirilor purtate cele două părți au subliniat necesitatea intensificării contactelor bilaterale, în vederea explorării posibilităților de diversificare a schimburilor comerciale și cooperării economice româno-malayeziene.

În acest context consemnăm vizita în țara noastră a delegației economice guvernamentale din Malayezia, condusă de Abdul Gaffar Baba, ministrul dezvoltării naționale și rurale, între 11—15 iunie 1971.

Cu această ocazie ministrul dezvoltării naționale și rurale a fost primit de vicepreședintele Consiliului de Miniștri Gheorghe Rădulescu. În cursul întrevederii au fost discutate posibilitățile privind dezvoltarea și diversificarea schimburilor economice româno-malayeziene.

De asemenea, Abdul Gaffar Baba și membrii delegației au avut întrevederi și au purtat negocieri referitoare la perspectivele de dezvoltare a relațiilor bilaterale dintre cele două țări cu ministrul comerțului exterior, ministrul secretar de stat la Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, cu reprezentanți ai Ministerului Industriei Lemnului și ai Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție.

În contextul aplicării înțelegerii privind acreditarea reciprocă de ambasadori la 15 martie 1971, tovarășul Marin Alexie a fost numit în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Malayezia, cu reședința la Djakarta.

La 26 aprilie 1971, Marin Alexie, primul ambasador al României în Malayezia, a prezentat scrisorile de acreditare șefului statului malayezian, Tunku Abdul Halim Mu'Azzam Shan ibni al-Marhum Sultan Badlishah [7].

[7] *Scînteia* din 27 aprilie 1971.

La 22 noiembrie 1972, primul ambasador al Malayeziei în țara noastră și-a prezentat scrisorile de acreditare [8].

Pe baza acordului de cooperare semnat în 1970, între România și Malayezia au loc schimburi comerciale și se realizează o cooperare economică din ce în ce mai diversificată. S-au purtat discuții cu partea malayeziană pentru realizarea unor proiecte economice în domeniul forestier, prelucrării cuprului și bauxitei.

Contactele statornicite între România și Malayezia, cadrul juridic existent, precum și dorința manifestată de ambele părți privind intensificarea și lărgirea relațiilor româno-malayeziene în domeniul politic, economic, cultural etc. sînt premise pentru o evoluție favorabilă a legăturilor româno-malayeziene.

Dumitru Tănasă

[8] *Scînteia* din 23 noiembrie 1972.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA MALGAȘĂ

Republica Malgașă (Insula Madagascar) este situată în partea de sud-est a Africii și are o suprafață de 595 790 km. p.

Populația acestei țări, de aproximativ 7 milioane de locuitori, cuprinde cel puțin zece grupuri etnice principale, dintre care majoritatea sînt malgași (merina, betrimisaraka, betsilco, tsimihety, sakalava, antaisaka etc.), indieni și chinezi [1].

Țară a vaniliei, cafelei, sisalului, bananelor, cuișoarelor, bumbacului, trestiei de zahăr, manioculuí, orezului, precum și cu bogate zăcăminte minerale (grafit, mică, ilmenite, columbite, tantalite, beriliu, uraniu etc.), Republica Malgașă a fost colonie franceză din anul 1895 pînă în 1960.

Aspirațiile de libertate și independență ale locuitorilor insulei au fost realizate de-abia în 1960, cînd Madagascarul s-a proclamat stat independent, la 26 iunie, avînd în frunte Partidul Social-Democrat, condus de Philibert Tsiranana.

De la data proclamării independenței, insula a luat denumirea de Republica Malgașă.

Lupta pentru independență și dezvoltare a populației de pe insulă a fost privită cu simpatie de către guvernul și poporul român.

La 1 iulie 1960, România a recunoscut Republica Malgașă ca stat independent. În telegrama trimisă președintelui Philibert Tsiranana de către președintele Con-

[1] Vezi amănunte despre Republica Malgașă (Madagascar) în *Jeune Afrigue*, numero spécial annuel, 1970, p. 366—373.

siliului de Miniștri al Republicii Socialiste România se arăta că guvernul Republicii Populare Române „recunoaște Republica Malgașă ca stat independent și își exprimă convingerea că între cele două state se vor dezvolta relații de prietenie în folosul ambelor popoare“ [2].

La începutul anului 1968, o delegație de experți din Ministerul Comerțului Exterior al Republicii Socialiste România a făcut o vizită în Republica Malgașă. Cu această ocazie, delegația română a predat părții malgașe un proiect de acord comercial, oferte de mărfuri românești, propunîndu-se și deschiderea unei agenții economice române la Tananarive.

Tot în cursul anului 1968, la Alger ambasadorul Republicii Malgașe a comunicat ambasadorului Republicii Socialiste România că guvernul său dorește să stabilească relații diplomatice cu țara noastră.

Ambasadorul malgaș a menționat că politica externă a României se bucură de aprecieri elogioase și de prestigiu pe plan internațional, ceea ce a determinat guvernul țării sale de a face demersul pentru stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări.

În urma acestor tratative, la 10 septembrie 1968 în presa din cele două țări a fost publicat următorul comunicat comun : „Guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Malgașe, conștiente de necesitatea unei cît mai mari apropieri între cele două state și dornice de a dezvolta cooperarea reciprocă, au hotărît să stabilească relații diplomatice reciproce, la rang de ambasadă. Prin negocieri ulterioare, se va stabili modalitatea deschiderii eventuale de misiuni diplomatice la Tananarive și București“ [3].

Pe linia dezvoltării relațiilor bilaterale, ministrul de stat al afacerilor externe al Republicii Malgașe a făcut, în septembrie 1969, o vizită în România, unde a fost primit de prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri și a avut convorbiri la Ministerul Afacerilor Externe, la Ministerul Comerțului Exterior și la alte instituții cen-

[2] *Scînteia* din 2 iulie 1960.
[3] *Scînteia* din 10 septembrie 1968.

trale [4]. În cursul convorbirilor s-a ajuns la concluzia că există posibilități largi de cooperare între România și Republica Malgașă în domeniile economic, comercial și cultural. S-a făcut totodată un schimb de păreri asupra problemelor internaționale de interes comun.

În mai 1970, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România a făcut o vizită în Republica Malgașă, unde a avut întrevederi cu vicepreședintele guvernului, cu ministrul afacerilor externe și cu ministrul finanțelor [5]. Cu ocazia vizitei, între Republica Socialistă România și Republica Malgașă s-au încheiat trei acorduri menite să reglementeze relațiile dintre cele două țări, și anume un acord comercial, unul de cooperare economică și tehnică și unul de cooperare culturală și științifică. Aceste acorduri constituie noi premise pentru dezvoltarea relațiilor româno-malgașe în interesul ambelor țări și popoare.

Stabilirea de relații diplomatice între cele două țări a marcat o dată importantă în relațiile dintre ele, a deschis perspectiva unei colaborări reciproc avantajoase, a contribuit la crearea unui climat de prietenie pe plan bilateral, înscriindu-se și ca un act menit să întărească pacea și colaborarea internațională. Evoluția ulterioară a relațiilor româno-malgașe confirmă existența unor largi posibilități de dezvoltare a acestora.

Mircea Bec

---

[4] *Scînteia* din 18, 19, 20, 21 și 22 septembrie 1969.
[5] *Scînteia* din 23 mai 1970.

MALI

Rezultat al uriaşului val de eliberare naţională care a cuprins continentul african în 1960, statul independent Mali, situat în vestul „continentului negru", avînd o suprafaţă de 1 204 000 km. p. şi numărînd o populaţie de 4,5 milioane de locuitori, şi-a dobîndit libertatea în acelaşi an, ca urmare a luptei curajoase a poporului său împotriva dominaţiei coloniale.

Istoria zbuciumată a Maliului, cunoscut în trecutul său colonial sub numele de Sudanul Francez, a cunoscut vremuri de considerabilă dezvoltare a civilizaţiei şi organizării statale, cum au fost secolele al XIII-lea şi al XIV-lea — perioada sa de aur —, dar şi epoci de declin, printre care cea mai dureroasă a coincis cu procesul de subordonare colonială de la sfîrşitul secolului al XIX-lea, cînd ţara a devenit posesiune franceză.

Credincios tradiţiilor luptei de eliberare duse în secolul trecut de înaintaşii săi, sub conducerea marelui erou Al Hadj Omar, poporul malian a militat cu hotărîre în anii '50 ai secolului nostru pentru înlăturarea opresiunii coloniale şi obţinerea independenţei. În 1959, teritoriul fostului Sudan Francez se uneşte cu Senegalul pentru a forma Federaţia Mali, devenită în iunie 1960 stat independent. Ulterior, ca urmare a scindării acestei federaţii prin ieşirea Senegalului, fostul Sudan Francez s-a proclamat stat independent la 22 septembrie 1960, sub denumirea de Republica Mali.

Printr-o telegramă din 22 septembrie 1960, preşedintele guvernului acestei ţări aducea la cunoştinţă preşedintelui Consiliului de Miniştri al României proclamarea independenţei Republicii Mali şi sublinia „voinţa po-

porului malian și a guvernului său de a întreține relații amicale cu toate popoarele lumii..."

Reafirmînd politica țării noastre de consecventă susținere a luptei de eliberare a popoarelor coloniale și de sprijinire a tinerelor state care și-au dobîndit independența națională, guvernul român declara solemn, în mesajul adresat la 7 octombrie 1960 președintelui guvernului Republicii Mali, că „recunoaște Republica Mali ca stat independent și suveran și este gata să stabilească relații diplomatice cu Republica Mali" [1].

Ecoul pe care l-a produs în tînărul stat african recunoașterea de către țara noastră a independenței sale naționale, ca și dorința României de a stabili relații diplomatice cu aceasta a ajuns la noi pe calea mesajului din 8 noiembrie 1960 al președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Mali, în care se confirma primirea mesajului prin care guvernul Republicii Populare Române recunoștea Republica Mali ca stat independent și suveran, se aduceau mulțumiri în numele guvernului acestei țări și se transmiteau poporului român sentimentele de prietenie ale poporului malian.

La 1 decembrie 1960, în România și în Mali se anunța că, prin schimbul de mesaje care a avut loc între președinții guvernelor celor două state cu ocazia proclamării independenței Republicii Mali, „între cele două țări s-au stabilit relații diplomatice" [2].

Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Mali a dus în mod firesc la realizarea unei reprezentări diplomatice reciproce și, implicit, la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

La 3 octombrie 1961, prin decret al Consiliului de Stat, Gheorghe Popescu, ambasadorul României în Guineea, era numit și ambasador extraordinar și ministru plenipotențiar al țării noastre în Republica Mali [3], iar la 30 decembrie 1961 primul ambasador român în Mali își prezenta scrisorile de acreditare.

Republica Mali avea să fie reprezentată la București prin ambasadorul său acreditat în Cehoslovacia. La 13

---

[1] *Scînteia* din 7 octombrie 1960.
[2] *Scînteia* din 1 decembrie 1960.
[3] *Buletinul oficial* nr. 24 din 7 octombrie 1961.

septembrie 1962, primul ambasador malian în România, Abdulah Maiga, şi-a prezentat scrisorile de acreditare în ţara noastră [4].

Ca urmare a dezvoltării relaţiilor prieteneşti şi de colaborare între România şi Mali, au avut loc în perioada 1962—1972 o serie de acţiuni politico-diplomatice, economice şi culturale de certă însemnătate. Astfel, între 12 şi 14 decembrie 1962, viceprimarul oraşului Bamako a făcut o vizită în ţara noastră, avînd întrevederi cu ministrul român al comerţului exterior şi cu preşedintele Sfatului popular al Capitalei. Cu prilejul vizitei în România a viceprimarului capitalei Maliului, Bamako, s-au purtat la Ministerul Comerţului Exterior tratative, în urma cărora a fost parafat un acord comercial între cele două ţări.

În cursul anului 1963 au fost semnate la Bamako un acord de colaborare culturală şi ştiinţifică între România şi Republica Mali (26 septembrie) [5] şi un acord comercial şi de plăţi (23 decembrie).

România a primit în decembrie 1963 vizita ministrului justiţiei al Maliului. Oaspetele malian a avut prilejul să cunoască realizările poporului român şi să se întreţină cu personalităţi din conducerea ţării noastre.

Cu ocazia celei de-a XXV-a aniversări a eliberării României (23 August 1969), şeful statului Mali a adresat o telegramă de felicitare preşedintelui Consiliului de Stat al ţării noastre, Nicolae Ceauşescu, în care sublinia dorinţa statului Mali de a „dezvolta pe mai departe legăturile de prietenie şi de cooperare care unesc cele două ţări [6]. În acelaşi an, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a felicitat, la rîndul său, cu ocazia sărbătorii naţionale maliene, pe şeful acestui stat, exprimîndu-şi „convingerea că relaţiile de prietenie şi colaborare dintre România şi Mali se vor dezvolta continuu, în interesul ambelor ţări, al păcii şi înţelegerii internaţionale" [7].

---

[4] *Scînteia* din 14 septembrie 1962.
[5] Vezi textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 3 din 6 aprilie 1964.
[6] *Scînteia* din 25 august 1969.
[7] *Scînteia* din 22 septembrie 1969.

Schimbul de telegrame de felicitare cu ocazia sărbătorilor naționale ale celor două țări au continuat cu regularitate. În telegrama pe care colonelul Maussa Traore, președintele Comitetului Militar de Eliberare Națională, președintele guvernului și șeful statului, a adresat-o tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, cu ocazia celei de-a 28-a aniversări a eliberării României, se spune, printre altele : „Succesele strălucite înregistrate de gloriosul dumneavoastră partid, sub conducerea dumneavoastră clarvăzătoare, demonstrează faptul că țara dumneavoastră progresează în toate domeniile dezvoltării și edificării socialiste“ [8].

Organizațiile internaționale au oferit un larg teren pentru dezvoltarea cooperării româno-maliene. România și Mali au fost printre coautorii rezoluției privind lucrările în domeniul codificării și dezvoltării progresive a dreptului internațional, adoptată la 18 decembrie 1961, la sesiunea a XVI-a a Adunării Generale a O. N. U. Cele două țări s-au numărat, de asemenea, printre coautorii unor astfel de rezoluții cum au fost „Examinarea principiilor de drept internațional cu privire la relațiile amicale și la cooperarea dintre state, în conformitate cu Carta O.N.U.“, adoptată la 18 decembrie 1962 (sesiunea a XVII-a a Adunării Generale a O.N.U.) și rezoluția privind problema unei declarații asupra cooperării economice internaționale, adoptată la sesiunea a XVIII-a a Adunării Generale a O.N.U. (11 decembrie 1963).

La cea de-a a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., numele celor două state s-au găsit printre autorii rezoluției „Declarație cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare“ (adoptată la 7 decembrie 1965) și a rezoluției privind „Campania mondială pentru alfabetizarea universală“ [9].

La sesiunile conferințelor mondiale privind comerțul și dezvoltarea (U.N.C.T.A.D.), de la Geneva și New Delhi,

---

[8] *Scînteia* din 27 august 1972.

[9] *Assemblée Générale. Documents Officiels : Vingtième session. Supplément nr. 14. — (A/6 014)*, p. 22, 42.

delegațiile române au susținut propunerile și rezoluțiile menite să sprijine dezvoltarea economică a țărilor afro-asiatice ce și-au dobîndit de curînd independența. România și Mali au fost coautori ai recomandărilor Conferinței U.N.C.T.A.D. de la Geneva privind „participarea directă a organizațiilor comerciale guvernamentale la comerțul exterior“ [10].

Relațiile economice și comerciale româno-maliene nu au atins nivelul pe care l-ar permite potențialul economic al celor două țări, în ciuda existenței cadrului juridic oferit de acordul comercial semnat de guvernele român și malian. Vizita în țara noastră, în octombrie 1966, a misiunii economice de bunăvoință a guvernului malian, ca și eforturile depuse pentru găsirea unor noi căi de cooperare economică n-au modificat simțitor cuantumul, destul de scăzut, al schimburilor economice și comerciale dintre cele două state.

O nouă încercare pe linia dezvoltării relațiilor de prietenie și de cooperare între România și Republica Mali s-a făcut cu ocazia vizitei oficiale pe care a întreprins-o în România, în luna octombrie 1971, o delegație malianā condusă de ministrul dezvoltării industriale și al lucrărilor publice, Robert N'Daw.

Delegația a purtat convorbiri cu privire la posibilitățile dezvoltării schimburilor comerciale și a cooperării economice la Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Construcțiilor Industriale și Ministerul Industriei Ușoare [11].

Înainte de a părăsi România, conducătorul delegației maliene a declarat că atitudinea cordială a gazdelor și în general atmosfera prietenească în care s-a desfășurat vizita constituie premisele dezvoltării legăturilor reciproce, ale unei foarte bune înțelegeri între cele două țări [12].

---

[10] *Trade and Development — Final Act and Report*, vol. I, p. 64.

[11] *Scînteia* din 4, 5 și 6 octombrie 1971.

[12] *Scînteia* din 9 octombrie 1971.

În domeniul cooperării cultural-științifice, relațiile dintre Mali și România au înregistrat de-a lungul anilor progrese. În institutele de învățămînt superior românești studiază — pe baza burselor oferite de guvernul român — tineri malieni. În 1962, țara noastră a primit vizita directorului muzeelor din Mali, iar în mai 1964 pe cea a ministrului educației naționale.

Publicul malian a avut, încă de la începutul relațiilor dintre cele două țări, ocazia să cunoască frumusețile peisajului românesc și realizările economice și culturale ale poporului nostru prin intermediul Expoziției „România în imagini", organizată la Bamako în ianuarie 1963.

*

* *

Cu toate că raporturile româno-maliene au înregistrat, mai ales la începutul anilor '60, unele rezultate pozitive, se poate afirma că stadiul lor actual, atît în domeniul politico-economic, cît și în cel cultural-științific, nu este încă la nivelul posibilităților existente, fiind necesare eforturi bilaterale pentru ridicarea lor pe treapta la care se situează relațiile României cu majoritatea statelor Africii Negre cu care întreține relații diplomatice.

Gheorghe Popescu

BCUIAȘI/CENTRAL

MALTA

Poziția geografică și vicisitudinile istorice au făcut ca timp de secole popoarele român și maltez să fie lipsite de posibilitatea de a intra în contact direct, de a se cunoaște și deci de a face schimburi de valori materiale și spirituale.

Așezată la încrucișarea drumurilor ce leagă Mediterana occidentală cu cea orientală, Malta a atras, prin poziția sa strategică, diferiți cuceritori ai vremurilor de demult și ai celor mai noi. Timp de douăzeci și nouă de secole pe aici s-au perindat romanii, cartaginezii, bizantinii, arabii, normanzii, apoi spaniolii, cavalerii ioaniți, zișI ulterior și „de Malta", francezii și, în sfîrșit, englezii (pînă în 1964, cînd arhipelagul maltez se proclamă ca stat independent în cadrul Commonwealthului britanic).

În asemenea condiții, popoarele român și maltez n-au reușit să se cunoască îndeajuns. Abia din secolul al XIX-lea încep să se înfiripe unele contacte între negustorii români de grîu ce cutreierau porturile Mediteranei și cei din Malta. Schimburile erau, desigur, sporadice și la un nivel foarte redus.

Acest caracter sporadic al contactelor româno-malteze a continuat și în deceniile următoare. Abia din anul 1954 schimburile comerciale au fost reluate, însă tot fără a fi efectuate pe baza unui aranjament oarecare, de durată. Acestea au devenit stabile abia în 1965, cînd au început să crească an de an.

Contactele dintre reprezentanții celor două popoare nu s-au rezumat însă numai la schimburile comerciale. Schimburile de idei în cadrul organismelor internaționale, întîlnirile între sportivi români și maltezi și-au adus

și ele contribuția la extinderea și diversificarea relațiilor dintre cele două țări.

În 1966, Paul Naudi, directorul informațiilor din guvernul maltez, a vizitat România în calitate de oaspete al Ministerului Comerțului Exterior, cu care ocazie au fost prospectate posibilitățile de dezvoltare a schimburilor comerciale dintre România și Malta.

Cu prilejul proclamării Maltei ca stat independent, la 21 septembrie 1964, președintele Consiliului de Miniștri al țării noastre, Ion Gheorghe Maurer, a trimis primului ministru al Maltei, Giorgio Borg Oliver, o telegramă de felicitare.

În răspunsul său, premierul maltez își exprima mulțumirea pentru mesajul primit, precum și încrederea în dezvoltarea relațiilor prietenești dintre cele două țări [1].

*

* *

Evoluția pozitivă a relațiilor româno-malteze a creat premisele necesare instituționalizării acestora prin stabilirea de relații diplomatice între cele două țări.

În acest cadru de preocupări, în toamna anului 1967, la New York, cu ocazia sesiunii Adunării Generale a O.N.U. în discuțiile dintre ministrul român al afacerilor externe și primul ministru și ministru al Commonwealthului și afacerilor externe al Maltei, s-a abordat, pentru prima dată, problema stabilirii de relații diplomatice între România și Malta.

Ca urmare a celor convenite, la 27 decembrie al aceluiași an, Paul Naudi, directorul informațiilor în guvernul maltez, adresează Agenției economice a României la Roma o scrisoare prin care transmite invitația oficială a guvernului maltez de a purta discuții cu privire la „relațiile comerciale și diplomatice dintre România și Malta" și de a fixa o eventuală nouă vizită a sa la București.

La 5 mai 1968, ambasadorul român la Roma, în cadrul unei discuții cu Paul Naudi, i-a predat acestuia proiectul unei scrisori care urma să fie trimisă ambasadorului maltez acreditat la Roma, împreună cu pro-

[1] *Scînteia* din 22 septembrie 1964.

iectul unui comunicat comun, ambele vizînd confirmarea stabilirii relațiilor diplomatice între România și Malta.

La 22 mai 1968 a avut loc schimbul de scrisori între ambasadorul român în capitala Italiei și omologul său maltez, Philip Pullicino. Acesta înmînează și un aide-mémoire, prin care guvernul Maltei preciza, printre altele, că, „deși dorește stabilirea fără amînare a relațiilor diplomatice cu Republica Socialistă România, nu va fi totuși posibilă efectuarea imediată a numirii unui ambasador maltez la București, fie chiar nerezident". Se exprima, totodată, speranța că o asemenea numire va putea surveni într-un timp nu prea îndepărtat.

În urma acestor discuții și schimburi de scrisori, cele două guverne au dat simultan publicității comunicatul privind stabilirea de relații diplomatice la rang de ambasadă între România și Malta [2].

La 19 iulie 1968 s-a cerut agrementul pentru numirea tovarășului Cornel Burtică în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Malta, cu reședința la Roma.

În ianuarie 1969, primul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Malta, Cornel Burtică, își prezenta scrisorile de acreditare guvernatorului general al acestei țări, Maurice Dorman.

După stabilirea relațiilor diplomatice între România și Malta și, în special, după instaurarea guvernului laburist condus de Dom Mintoff (iunie 1971), raporturile politice și economice dintre cele două țări s-au dezvoltat în mod ascendent.

La invitația guvernului maltez, o delegație română condusă de ministrul minelor, petrolului și geologiei, Bujor Almășan, a făcut o vizită în Malta, în perioada 12—14 octombrie 1971.

Cu prilejul primirii delegației de către primul ministru maltez au fost evidențiate utilitatea contactelor între cele două părți, precum și necesitatea continuării lor. S-au cristalizat, totodată, unele domenii de colaborare bilaterală.

---

[2] *Scînteia* din 7 iunie 1968.

Un moment de o mare importanță în evoluția relațiilor dintre cele două țări l-a constituit vizita oficială în România a primului ministru maltez, Dom Mintoff (2—6 noiembrie 1971). În cursul șederii sale în țara noastră premierul maltez a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, și a avut convorbiri cu tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri.

În cadrul discuțiilor au fost examinate relațiile bilaterale româno-malteze, căile și mijloacele de dezvoltare a acestora.

Partea română a exprimat simpatia și solidaritatea deplină a poporului nostru față de eforturile poporului maltez, în direcția consolidării independenței și suveranității naționale, a înfăptuirii năzuințelor sale legitime de progres economic și social, de pace și colaborare internațională.

Partea malteză a dat o înaltă apreciere activității laborioase a întregului popor român, pentru transpunerea în viață a programului construcției societății socialiste multilateral dezvoltate, precum și politicii externe promovate de România, de prietenie și colaborare cu toate statele, indiferent de sistemul lor social, politic, economic, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Primul ministru maltez, Dom Mintoff, a invitat pe președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, să facă o vizită oficială în Malta. Invitația a fost acceptată cu plăcere, data acesteia urmînd a fi stabilită ulterior, pe cale diplomatică.

Ion Gostian

MAROC

Între Africa, în special partea de nord a acestui continent, incluzînd Marocul, și teritoriul european locuit de poporul român a existat din cele mai vechi timpuri un schimb permanent de informații, de valori materiale și spirituale.

Miron Costin, Grigore Ureche și Dimitrie Cantemir au furnizat în lucrările lor informații despre aceste meleaguri, despre negoțul care se făcea încă din vechime între țările române și statele din nordul Africii.

O călătorie întreprinsă de poetul și viitorul diplomat Vasile Alecsandri în Marocul anului 1853, guvernat de sultanul Mulay Abderhaman, a contribuit la lărgirea cîmpului cunoștințelor românești despre ruta parcursă de la Tanger la Tetuan [1].

În scopul obținerii recunoașterii internaționale, România a trimis, după cucerirea independenței sale de stat, scrisori șefilor diverselor state, printre care și celui al Marocului, anunțînd importantul eveniment. În răspunsul din 8/20 octombrie 1881, sultanul Marocului, Mulay Hassan, partizan al modernizării vieții interne a țării sale și al limitării privilegiilor de care se bucurau un mare număr de supuși europeni în Maroc, își exprima speranța în statornicirea unor relații prietenești cu România și saluta proclamarea solemnă a independenței sale de stat [2].

---

[1] V. Alecsandri. *Proză. Călătorie în Africa*, București, Editura pentru literatură, 1966.

[2] V. Urum. *Raporturi diplomatice româno-africane*, în *Lumea* nr. 7 din 1968.

Printre românii pe care pașii i-au purtat la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea și pe meleagurile Marocului, menționăm pe Albert C. Ghica, care între anii 1897 și 1898 a reușit să pătrundă pînă în mijlocul Munților Atlas [3], precum și pe cunoscuții globtroteri Dumitru Dan și Paul Pîrvu, care în 1915 au parcurs pe jos distanța de la Tanger la Tunis [4].

Pînă la recîștigarea independenței naționale de către țările Maghrebului, România a întreținut cu ele relații consulare sub forma consulatelor onorifice. Crearea acestora a fost impusă de necesitatea de a dezvolta relații comerciale cu respectivele țări și de a acorda ocrotire și sprijin intereselor românești și persoanelor de origine română aflate în alte locuri.

Dr. Steiner, român de origine, nepot al unui pitar din București, stabilit la Tanger pe la sfîrșitul veacului al XIX-lea, solicita deseori sprijinul Ministerului Afacerilor Străine din București pentru soluționarea diferitelor probleme legate de familiile unor conaționali din Maroc. Într-o scrisoare din 23 februarie 1911, dr. Steiner arăta Ministerului Afacerilor Străine că „nu sîntem reprezentați în Maroc și, datorită regimului capitulațiilor, traiul și siguranța lor (a românilor) stau la bunul plac al guvernului și al legilor marocane", iar printr-o altă scrisoare, la 16 decembrie 1913, solicita ca țara noastră să fie reprezentată pe linie consulară la Tanger [5].

Pentru aceeași cauză pleda și Legația României din Londra, care la 13 ianuarie 1921 propunea deschiderea unui oficiu consular la Tanger și numirea lui Artur Keyser ca titular onorific [6].

Cerîndu-se avizul Ministerului de Externe francez, acesta a răspuns, la 10 februarie 1921, că „am avea mai multe avantagii dacă am deschide un consulat la Casa-

---

[3] V. Hilt. *Călători și exploratori români pe meleaguri îndepărtate*, București, 1961.

[4] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea*, București, Editura științifică, 1962.

[5] Arhiva M.A.E., fond 75, Maroc.

[6] *Ibidem.*

blanca — adevăratul centru economic al Marocului —, și nu la Tanger“ [7].

La cererile lui Emile Allegre, agent maritim din Casablanca, de a fi numit consul al României, Legația română din Paris scria, la 24 februarie 1931, că „guvernul șerifian nu crede în utilitatea unui consulat român la Casablanca, deoarece relațiile comerciale ale României cu Marocul sînt aproape inexistente, ambele țări exportînd aceleași articole : produsele solului“ [8].

România exporta în Maroc, în acea perioadă, numai petrol și cereale.

Un răspuns asemănător l-a dat guvernul șerifian și Ministerului de Externe francez, în sensul că „a da o preferință României ar pune guvernul marocan într-o situație delicată“ față de alte țări care au mai mulți resortisanți și legături comerciale mai strînse cu Marocul [9].

Au mai fost făcute încercări pentru deschiderea unui consulat român la Marrakech de către doctorul Cunea, român de origine, care la 5 octombrie 1933 solicita postul de consul în orașul amintit [10].

La 27 martie 1935, Legația română din Belgia propunea ministrului de externe, Nicolae Titulescu, candidatura lui Elias Hassan pentru postul de consul onorific al României la Tanger [11].

S-a răspuns legației că, prin Decretul nr. 745 din 1935, Elias Hassan a fost numit pe ziua de 1 aprilie 1935 consul general onorific al României la Tanger, în circumscripția sa consulară întrînd întreg teritoriul Marocului. Formalitățile necesare au fost îndeplinite prin legațiile române din Paris și Madrid [12]. Acesta a fost primul consulat român deschis în Maroc.

În patenta lui Elias Hassan, semnată de ministrul afacerilor externe al României, Nicolae Titulescu, se arăta că „este numit pentru a proteja și apăra interesele României mai ales în ce privește comerțul și navi-

---

[7] *Ibidem.*
[8] *Ibidem.*
[9] *Ibidem.*
[10] *Ibidem.*
[11] *Ibidem.*
[12] *Ibidem.*

gația, de a veghea la îndeplinirea tratatelor, de a da concursul resortisanților statelor prietene și de a îndeplini tot ce i se va cere prin instrucțiunile și ordonanțele ce-i vor fi trimise" [13].

După deschiderea acestui consulat onorific, s-au făcut propuneri, rămase fără rezultat, pentru transformarea lui într-un consulat condus de un consul de carieră.

Consulatul român din Tanger a funcționat pînă la 1 septembrie 1942, cînd a fost desființat [14].

Încetarea relațiilor consulare dintre România și Maroc nu a însemnat însă o întrerupere a legăturilor dintre cele două țări. Opinia publică din țara noastră urmărea cu viu interes desfășurarea evenimentelor din Maroc, acțiunile anticolonialiste care erau organizate. Nu puține au fost articolele din presa română — în special după 1945 — prin care se lua poziție față de încercările de a se tergiversa acordarea independenței Marocului.

Poporul român a salutat cu bucurie obținerea independenței de stat a Marocului, la 3 martie 1956. Pe linia politicii de sprijinire a noilor țări independente, România a recunoscut Marocul ca stat independent la 17 august 1956.

Între cele două state au fost stabilite, la 20 februarie 1962, relații diplomatice la rang de ambasadă [15], iar în septembrie 1962, România a deschis la Rabat o misiune diplomatică condusă de un însărcinat cu afaceri. Aceste acte aveau să constituie o etapă nouă în dezvoltarea relațiilor româno-marocane.

Un nou act diplomatic în spiritul acestor bune relații l-a reprezentat acreditarea, în februarie 1968, a unui ambasador român în Maroc, cu reședința permanentă la Roma. În iunie 1969 a fost acreditat primul ambasador marocan în România, cu reședința la Belgrad, iar în august 1969 a fost acreditat un nou ambasador român în Maroc, cu reședința permanentă la Rabat [16].

---

[13] *Ibidem.*
[14] *Ibidem.*
[15] *Scînteia* din 20 februarie 1962.
[16] *Buletinul oficial* nr. 90 din 1969.

Urmînd cu consecvență politica de dezvoltare multilaterală a relațiilor cu țările în curs de dezvoltare, Republica Socialistă România s-a preocupat permanent de amplificarea relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale cu Marocul.

Începînd cu anul 1966, între cele două țări au avut loc schimburi de delegații economice în scopul explorării posibilităților de dezvoltare a colaborării economice și tehnice.

În cursul anului 1966 țara noastră a fost vizitată de două delegații economice marocane, pentru a examina posibilitățile de colaborare economică, în special în domeniile agriculturii, cercetării și explorării miniere și petroliere.

În următorul an a vizitat Marocul o delegație a Consiliului Superior al Agriculturii din România, care a purtat discuții de principiu asupra problemelor legate de acordarea asistenței tehnice în domeniul agriculturii. Ca urmare, în mai 1967, o nouă delegație economică marocană ne-a vizitat țara și a încheiat contracte cu specialiști români în domeniul agriculturii, care din septembrie 1967 au și început să lucreze în Maroc.

Un corolar al acestor schimburi de delegații și, în același timp, o confirmare a dorinței de extindere a colaborării dintre cele două țări l-a constituit semnarea la Rabat, la 28 iunie 1968, cu ocazia vizitei ministrului de externe român, a Acordului de colaborare economică și tehnică dintre România și Maroc. Acordul cuprindea prevederi generale referitoare la colaborarea în construirea unor obiective marocane, furnizarea pe credit de către țara noastră de echipament industrial, mașini etc.

Cu același prilej s-a semnat la Rabat Acordul de colaborare tehnico-științifică între România și Maroc.

La 17 decembrie 1968 a fost semnată la Rabat Convenția de colaborare în domeniul experimentării și extinderii culturii de floarea-soarelui în Maroc, convenție pe baza căreia specialiștii români au împărtășit din experiența lor colegilor marocani.

Cu tot interesul reciproc de a dezvolta schimburile comerciale, exprimat și prin înființarea unei agenții economice române la Rabat în 1967, aceste schimburi nu s-au ridicat la nivelul posibilităților existente. În principal, România exportă în Maroc ulei de floarea-soarelui, țesături de bumbac, carbid, lăzi de fag etc. și importă măsline și conserve de pește. Semnarea la București, la 24 ianuarie 1969, cu prilejul vizitei în țara noastră a ministrului de externe marocan, a unui acord comercial româno-marocan a constituit un impuls în dezvoltarea acestor schimburi. De asemenea, participarea țării noastre la Tîrgul internațional de la Casablanca din 1969 a reprezentat un prilej pentru o mai bună cunoaștere a produselor românești în Maroc, ocazionînd încheierea unor contracte cu firme marocane.

De la data stabilirii relațiilor diplomatice, și schimburile culturale dintre cele două țări au cunoscut o dezvoltare continuă.

Printre personalitățile marocane care ne-au vizitat țara în anii 1965 și 1966 menționăm pe rectorul Universității din Rabat și pe decanul Facultății de litere din Rabat și președintele Uniunii scriitorilor marocani (1966).

La invitația Ministerului Sănătății Publice din Maroc, prof. dr. Ana Aslan a conferențiat în 1965 în fața specialiștilor din Rabat și a vizitat instituții medicale marocane.

Sportivi români (ciclişti, tenismeni, luptători) au evoluat în ultimii ani în Maroc, iar pe linia acordării de sprijin material în domeniul sportului menționăm și donarea de materiale documentare și publicații de către Consiliul Național de Educație Fizică și Sport Școlii normale superioare de educație fizică din Rabat.

Cadrul oficial al schimburilor din domeniul artei, culturii, științei și învățămîntului îl constituie în prezent Acordul cultural semnat la București în ianuarie 1969, cu ocazia vizitei ministrului de externe marocan.

În 1969 au avut loc cîteva manifestări românești în Maroc, printre care menționăm seara consacrată artelor plastice românești, organizată la Rabat de asociația

„Prietenii artelor", și „Săptămîna filmului românesc", organizată la Rabat și în alte orașe marocane (Casablanca, Tanger, Fès, Meknes și Marrakech) de Federația marocană a cineclubur ilor, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Culturale, Ministerul Informațiilor și Ambasada română. Cu acest ultim prilej a fost prezentată la Casablanca și o expoziție despre cinematografia românească.

De asemenea, tot în 1969 a fost organizată la Rabat Expoziția de fotografii despre viața și opera sculptorului român Constantin Brâncuși ; țara noastră a participat în același an și la Expoziția internațională de afișe turistice de la Meknes.

Nenumărate emisiuni despre România și respectiv Maroc sînt prezentate la posturile de radio și televiziune din cele două țări. Numai în 1969, posturile de radio marocane au dedicat țării noastre peste 150 de emisiuni, din care se remarcă cele cuprinse în ciclul „Să descoperim muzica românească".

Presa marocană și română conține deseori articole dedicate vieții politice și succeselor dobîndite în diferite domenii de cealaltă țară. Dealtfel, între radioteleviziunile, agențiile de presă și studiourile cinematografice române și marocane există acorduri de colaborare directă. În baza Acordului dintre societățile de televiziune, patru operatori marocani s-au specializat în țara noastră în cursul anului 1969.

Fără îndoială că vizitele miniștrilor de externe, a ministrului de externe român în Maroc între 25 și 29 iunie 1968 și a ministrului de externe marocan în România între 20 și 25 ianuarie 1969, au contribuit substanțial la dezvoltarea relațiilor româno-marocane.

Cu prilejul respectivelor vizite, ministrul de externe român a fost primit de către regele Hassan al II-lea și de către primul ministru al Marocului, iar ministrul de externe marocan a fost primit de către președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, și de către președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer.

Convorbirile care au avut loc cu aceste ocazii, desfășurate într-o atmosferă cordială și de sinceritate, au confirmat voința celor două țări de a întări legăturile

de prietenie și de înțelegere care caracterizează relațiile dintre ele și de a dezvolta cooperarea lor în diferite domenii [17].

Anul 1970 a înregistrat noi acțiuni pe linia dezvoltării relațiilor româno-marocane, a unei mai bune cunoașteri între cele două popoare.

Pentru punerea în aplicare a Acordului cultural româno-marocan, la 20 iulie 1970 a fost semnat la Rabat un program de schimburi culturale pe anii 1970—1971. În cadrul acestuia, în cursul anului 1970 au avut loc la Rabat „zilele filmului românesc", iar la București au fost organizate „zilele filmului documentar marocan". Ansamblul folcloric „Rapsodia Română" a întreprins un turneu în Maroc în luna decembrie 1970, spectacolele sale fiind în mod elogios apreciate atît de public, cît și de presa marocană.

Studenți marocani au continuat să învețe în institutele de învățămînt superior din țara noastră, ca bursieri ai statului român, iar specialiști români în domeniul agriculturii, nenumărate cadre didactice și medici din țara noastră acordă asistență și contribuie la creșterea cadrelor de specialitate din Maroc. În luna noiembrie 1970 a fost semnat la București un protocol care reglementează colaborarea în domeniul sănătății între cele două țări.

Evenimentul cel mai marcant din istoria relațiilor româno-marocane l-a constituit, fără îndoială, vizita în Maroc, între 7—11 decembrie 1970, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Convorbirile celor doi șefi de stat, întrevederile și discuțiile ce au avut loc între personalitățile oficiale române și marocane au reliefat caracterul profund constructiv al acestei vizite, dorința reciprocă de lărgire și intensificare, pe multiple planuri, a colaborării și cooperării bilaterale.

S-a convenit ca instituțiile corespunzătoare din cele două țări să întreprindă măsurile necesare pentru con-

[17] *Scînteia* din 30 iunie 1968 și 26 ianuarie 1969.

cretizarea unor acțiuni de cooperare în domeniile industriei și lucrărilor publice, al agriculturii, prospectărilor și exploatărilor miniere, prospectărilor petroliere. În acest sens, în timpul vizitei a fost semnat un aide-memoire.

Convorbirile cu regele Hassan al II-lea, cu primul ministru și cu alți membri ai guvernului marocan s-au desfășurat într-o atmosferă de sinceritate și înțelegere reciprocă. Ele au evidențiat apropierea sau chiar identitatea punctelor de vedere asupra problemelor internaționale abordate.

Un loc important în discuții l-a ocupat reafirmarea, de către ambele părți, a necesității respectării principiilor fundamentale care trebuie să guverneze relațiile interstatale, participării tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, de potențialul lor economic și militar, la rezolvarea problemelor majore ale contemporaneității.

Președintelui Consiliului de Stat i s-a rezervat o primire deosebit de călduroasă din partea regelui Hassan al II-lea, a guvernului și a populației Marocului.

Cuvîntarea rostită de șeful statului român în Camera Reprezentanților din Maroc a produs o deosebită impresie, iar decorarea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu Marele Colan al Ordinului Mohammaddi, cea mai înaltă distincție marocană, a constituit o confirmare a aprecierii gazdelor față de personalitatea politică marcantă a oaspetelui român.

Pretutindeni, pe toată durata vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu cordialitate, cu o sinceră prietenie, cu urări și cuvinte de caldă simpatie față de poporul român, de prețuire și stimă pentru președintele Consiliului de Stat. Presa, radioul și televiziunea din Maroc au prezentat pe larg vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, prima vizită într-o țară africană a șefului statului român, realizările țării noastre pe plan intern, precum și politica externă principială, constructivă și poziția României față de problemele internaționale actuale [18].

[18] *Scînteia* din 12 decembrie 1970.

Vizita în Maroc a tovarășului Nicolae Ceaușescu a dat un impuls deosebit dezvoltării relațiilor româno-marocane, în anii 1971 și 1972 înregistrîndu-se nenumărate acțiuni concrete atît pe plan economic, cultural, cît și politic.

Astfel, în cursul anului 1971, țara noastră a fost vizitată de o importantă delegație de deputați și industriași marocani, precum și de o delegație condusă de ministrul agriculturii Marocului, cu care prilej s-a semnat un protocol privind lărgirea acțiunilor de cooperare în acest domeniu. Din țara noastră au făcut vizite în Maroc ministrul construcțiilor industriale, precum și o delegație a Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor, cu care prilej s-a discutat realizarea de către țara noastră a unei ferme-pilot pentru creșterea animalelor. Au luat ființă Asociația mixtă româno-marocană pentru explorarea și exploatarea unor zăcăminte de cupru în Maroc și Societatea mixtă româno-marocană ARCOMAR, pentru realizarea în Maroc a unor lucrări de construcții-montaj.

Pe linia bunelor relații dintre cele două țări, în anii 1971 și 1972 au avut loc noi vizite ale miniștrilor afacerilor externe.

Cu prilejul vizitei în România a ministrului afacerilor externe al Marocului, între 3 și 7 decembrie 1971 [19], au fost concretizate noi obiective de cooperare economică ce urmează a fi realizate în Maroc cu participarea României, s-au desfășurat lucrările Comisiei mixte economice româno-marocane pentru aplicarea acordurilor comercial și de cooperare economică și tehnică și a fost semnat un protocol privind schimburile comerciale pe perioada 1972—1975. Au fost, de asemenea, semnate un acord privind transporturile aeriene civile, un acord referitor la colaborarea în domeniul turismului și un acord de desființare a vizelor.

Vizita în Maroc a ministrului afacerilor externe al țării noastre, care a avut loc între 29 august și 1 septembrie 1972, a prilejuit semnarea unei convenții juridice între cele două state [20].

---

[19] *Scînteia* din 8 decembrie 1971.
[20] *Scînteia* din 31 august 1972.

Cu ocazia vizitelor miniștrilor afacerilor externe a fost subliniată contribuția deosebită a vizitei în Maroc a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea relațiilor româno-marocane, hotărîrea celor două țări de a intensifica și diversifica buna colaborare statornicită între ele, spre folosul ambelor popoare, al cauzei păcii și înțelegerii în lume.

Dr. Ovidiu Popescu

BCUIAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MAURITANIA

(Republica Islamică Mauritania)

Situată în vestul Africii şi avînd o suprafaţă de 1 169 000 km. p., cu o populaţie de peste un milion de locuitori [1], Republica Islamică Mauritania se numără — ca întindere teritorială — printre statele africane mari.

Colonizarea Mauritaniei, care a avut loc la începutul secolului al XX-lea, a dat loc la lupte îndîrjite între populaţia autohtonă şi colonialişti. Despre această rezistenţă eroică împotriva aservirii şi oprimării vorbesc în reportajele lor din Africa occidentală patru tineri români — Dumitru Dan, Paul Pîrvu, Gh. Negreanu şi Alexandru Pascu — care în 1910 au întreprins o călătorie în jurul lumii :

„Dealtfel — arătau ei — manifestările de rezistenţă în faţa colonialismului puteau fi întîlnite de-a lungul întregii coaste de vest a continentului. În Mauritania, de pildă, din 1902, de cînd au cotropit-o francezii, pînă în 1908 au avut loc nu mai puţin de 125 de ciocniri între trupele franceze şi detaşamentele de berberi" [2].

Rezistenţa populaţiei acestei ţări a fost însă înfrîntă datorită disproporţiei între forţele ei şi cele ale colonialiştilor. În 1903, Franţa creează în Mauritania „Protectoratul statelor maure", protectorat transformat la

---

[1] Cf. Alfred A. Gerteiny. *Mauritania*, Ed. Pall Mall Press Limited, 1967, p. 46, care, reproducînd datele oficiale ale guvernului Mauritaniei, cifrează, în 1964, populaţia ţării la 1,2 milioane de locuitori.

[2] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea*, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1962, p. 326.

18 octombrie 1904 în „teritoriu civil", sub controlul unui comisar al guvernului Africii Occidentale Franceze. La 4 decembrie 1920, ea capătă statutul de colonie franceză.

După cel de-al doilea război mondial, Mauritania devine pe rînd „teritoriu de peste mări", membră a Comunității Africii Occidentale Franceze, iar la 28 noiembrie 1958 se proclamă Republica Islamică Mauritania, însă continuă să rămînă membră a comunității franceze [3].

La 28 noiembrie 1960, Mauritania își proclamă independența.

Aplicînd cu consecvență politica sa de sprijinire a tinerelor state care și-au dobîndit independența, guvernul român a recunoscut Republica Islamică Mauritania, iar în 1964, între reprezentanții diplomatici de la Paris ai celor două țări au fost duse tratative în vederea stabilirii relațiilor diplomatice româno-mauritane.

Ca urmare a încheierii cu succes a acestor tratative, cele două guverne au hotărît stabilirea relațiilor diplomatice la rang de ambasadă între România și Mauritania. Comunicatul privind stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări a fost publicat la București și Nouackchott, la 15 ianuarie 1965 [4].

La 20 iunie 1970 România a acreditat în Mauritania primul său ambasador, Nicolae Sipoș, cu reședința la Alger [5], iar la 19 februarie 1971 a fost acreditat la București primul ambasador al Mauritaniei cu reședința la Moscova [6].

La 19 septembrie 1972, și-a prezentat scrisorile de acreditare în România ambasadorul Mauritaniei, cu reședința la Moscova, Sidi Bouna Ould Sidi [7].

Țara noastră a deschis, în noiembrie 1972, o ambasadă la Nouackchott, iar la 13 februarie 1973, ambasa-

---

[3] *Encyclopedie Africaine et Malgache — Mauritania*, Ed. Larousse, 1966, p. 12—13.
[4] *Scînteia* din 15 ianuarie 1965.
[5] *Scînteia* din 23 iunie 1970.
[6] *Scînteia* din 20 februarie 1971.
[7] *Scînteia* din 20 septembrie 1972.

dorul extraordinar și plenipotențiar român, Ion Moangă, și-a prezentat scrisorile de acreditare [8].

Mauritania nu a deschis pînă în prezent o ambasadă în România.

Între 27 aprilie și 4 mai 1965, o misiune de bunăvoință a Republicii Islamice Mauritania, condusă de Sidi Momahomed Ould Abderrahmane, ministrul economiei rurale și membru al Biroului Politic al Partidului Poporului Mauritan, a vizitat țara noastră. Cu această ocazie, în urma convorbirilor purtate, au fost parafate un acord comercial și un schimb de scrisori prin care s-a stabilit, în principiu, posibilitatea acordării de către România de asistență tehnică și stabilirea concretă a căilor de colaborare în viitor.

Cu ocazia primirii sale de către personalitățile oficiale române, conducătorul delegației mauritane a remis președintelui Consiliului de Stat al României un mesaj din partea președintelui Republicii Islamice Mauritania.

O delegație economică română condusă de unul din adjuncții ministrului comerțului exterior a făcut o vizită în Mauritania în luna aprilie 1967. Cu această ocazie, între cele două state a fost semnat, la 12 aprilie 1967, un acord comercial.

Între 26 și 28 mai 1971 o delegație guvernamentală română, condusă de tovarășul Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a făcut o vizită în Mauritania. Cu această ocazie a fost semnat un proces-verbal privind cooperarea în domeniul minier și al industrializării cărnii [9].

Delegați și specialiști români din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor au vizitat Mauritania în noiembrie 1971 și august 1972 în vederea studierii și elaborării măsurilor de concretizare a prevederii procesului-verbal încheiat în mai 1971.

România și Mauritania au adoptat o atitudine comună în unele probleme importante ale vieții internaționale. Cele două state ce află printre semnatarii Tratatului de la Moscova pentru încetarea experiențelor nu-

[8] *Scînteia* din 15 februarie 1973.
[9] *Scînteia* din 27 mai 1971.

cleare în trei medii (1963). În cadrul Organizației Națiunilor Unite, reprezentanții Republicii Islamice Mauritania au votat constant pentru restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în această organizație.

România colaborează activ cu Republica Islamică Mauritania în cadrul organizațiilor internaționale. Cele două state s-au numărat printre coautorii rezoluției nr. 2 037, adoptată la 7 decembrie 1965 (sesiunea a XX-a), intitulată „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare". Mauritania a figurat, de asemenea, împreună cu România printre coautorii rezoluției nr. 2 043, adoptată la sesiunea a XX-a, privind „Campania mondială pentru alfabetizare universală" [10].

Rezolvarea problemei reprezentării diplomatice reciproce constituie în mod neîndoios un impuls în dezvoltarea raporturilor dintre cele două state și popoare prietene în multiple domenii de activitate. Referindu-se la perspectivele relațiilor româno-mauritane, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în cuvîntarea rostită cu ocazia prezentării scrisorilor de acreditare de către ambasadorul Sidi Bouna Ould Sidi : „Deși țările noastre se află la mari distanțe una de alta, există, după convingerea mea, reale posibilități ca relațiile româno-mauritane — care și pînă acum au cunoscut un curs ascendent — să se dezvolte și mai puternic în interesul deplin al celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale" [11].

Gheorghe Popescu

---

[10] *Assemblée Générale — Documents Officiels. Vingtième Session*, Supplément nr. 14 (A/6 014), p. 22, 42.

[11] *Scînteia* din 20 septembrie 1972.

REPUBLICA POPULARĂ MONGOLĂ

Mongolia, sau țara cu „cerul veșnic albastru", cum o numesc poeții, este situată în centrul Asiei, la peste 8 500 km depărtare de România.

Trecerea puterii de stat în mîinile poporului muncitor, condus de către Partidul Popular Revoluționar Mongol, la 11 iulie 1921, a făcut posibilă înfăptuirea de transformări revoluționare în vederea lichidării într-o perioadă istorică scurtă a înapoierii seculare a țării.

Crearea sistemului socialist mondial a deschis noi perspective pentru dezvoltarea economică și culturală a Mongoliei și de afirmare a ei pe plan internațional.

Datorită condițiilor deosebite de dezvoltare istorică și distanței apreciabile care desparte România de Mongolia, pînă la instaurarea puterii populare nu au existat relații organizate interstatale româno-mongole.

Popoarelor român și mongol nu le-au fost însă necunoscute preocupările și aspirațiile reciproce. Documente istorice dovedesc că, pînă la stabilirea de relații oficiale, în aceste țări a existat interes pentru o cunoaștere reciprocă.

*

* *

Primul document autentic despre contactele româno-mongole îl constituie jurnalul de călătorie în China a lui Nicolae Milescu-Spătarul. El este primul român care în urmă cu aproape 300 de ani, în 1675, a cercetat Mongolia cu ocazia misiunii diplomatice încredințate de către țarul Rusiei pe lîngă împăratul Chinei. În timpul călăto-

riei spre China, el a stabilit contacte cu populația mongolă și a făcut numeroase observații geografice, istorice, etnografice și economice despre ținutul locuit de mongoli.

În jurnalul său, Spătarul Milescu notează : „Mungalii [1] locuiesc de jur împrejur, peste tot locul în mare număr. Ei fac comerț cu cazacii, cărora le vînd cai, cămile și alte animale, precum și tot felul de marfă de Kitaia, iar de la ruși cumpără samuri și alte lucruri rusești. Aici se isprăvește împărăția Siberiei și se începe a mungalilor. Toate cîmpiile sînt de ei locuite, trăind sub diferite taisa (capi) ; acei de pe lîngă Kitaia sînt supuși ai Kitaiților, iar cei ce sînt mai departe au peste taișele lor comandant pe Oțiraia-Saih-hanul, carele acum domnește. La cele spirituale au pe marele Lama Katuhta. Cetăți și tîrguri ei nu au, ci locuiesc în iurturi, pe cîmpii, pentru nutrirea numeroaselor lor turme de vite“ [2].

Caracterizîndu-i ca oameni pașnici, Nicolae Milescu aprecia astfel acest popor : „Mungalii nici o răutate nu fac oamenilor ce trec prin împărăția lor“ [3].

Din cele relatate de cărturarul și diplomatul Nicolae Milescu-Spătarul rezultă simpatia față de acest popor, care l-a primit prietenește și l-a ajutat cu călăuze, animale de povară și merinde în îndeplinirea misiunii sale.

În Mongolia au existat, de asemenea, scrieri despre țara noastră. Primul document despre România apare la începutul secolului al XIX-lea. În 1830, geograful și istoricul mongol Zambalcioiji-Danzan Peringlaem, în volumul al III-lea al lucrării sale intitulate *Așezarea geografică a țărilor din partea de sud a lumii* [4], publicată în limba tibetană și mongolă, citează și România în cadrul descrierii țărilor Europei. După o scurtă prezentare

---

[1] Deși în textul original se folosește expresia „mungali“, din discuțiile cu istorici mongoli a reieșit că este vorba de poporul mongol. Expresia de mungali o foloseau și unele popoare din Asia.

[2] N. Milescu-Spătarul. *Jurnal de călătorie în China*, București, Editura pentru literatură și artă, 1962, p. 119.

[3] *Ibidem*, p. 122.

[4] *Emuneki jambutil-jin bayiri boyicaji delger nomlagsen todurgai toli kemejebesku orusibal Surbodugar debter*, Biblioteca de Stat a R. P. Mongole, Ulan Bator.

geografică, autorul menționează existența de condiții climatice favorabile dezvoltării agriculturii în ținutul locuit de români. El subliniază în mod special abundența de pomi fructiferi și ape minerale foarte folositoare întreținerii sănătății, arătînd că în această regiune există orașe și sate în număr mare, iar oamenii sînt inteligenți și au un aspect exterior frumos.

După obținerea independenței și suveranității naționale de către Mongolia ca urmare a revoluției populare, sporesc informațiile și contactele între cele două țări.

Un exemplu al simpatiei poporului român față de poporul mongol îl constituie satisfacția cu care a fost întîmpinată vestea înfăptuirii cu succes a revoluției populare mongole.

În interviul acordat de către Togoocin Ghenden, ambasadorul R. P. Mongole la București, cu ocazia celei de-a 45-a aniversări a acestui eveniment istoric, el a apreciat în felul următor sprijinul acordat de România : „Poporul mongol își amintește că fii curajoși ai poporului român au participat la acțiunile în sprijinul cauzei revoluției din 1921, la lupta poporului nostru împotriva dușmanilor străini“ [5].

*

* *

Prin eliberarea României de sub jugul fascist, care a făcut posibilă înfăptuirea revoluției populare și trecerea la construirea socialismului în țara noastră, s-a deschis, totodată, și calea dezvoltării relațiilor româno-mongole. Un pas important în consolidarea și lărgirea acestor legături l-a constituit stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări. Ca urmare a contactelor dintre reprezentanții diplomatici ai R. P. Române și R. P. Mongole la Moscova, la 15 aprilie 1950, din însărcinarea guvernului de la Ulan Bator, ambasadorul mongol a transmis ambasadorului român o notă prin care guvernul țării sale își exprima dorința stabilirii de relații diplomatice cu România. În notă se exprima „adînca convingere că stabilirea relațiilor diplomatice între R. P. Mongolă și R. P. Română

[5] *Lumea* nr. 28 (141) din 7 iulie 1966, p. 15.

va contribui la dezvoltarea cu succes a relațiilor dintre popoarele noastre, pentru binele lor și al cauzei păcii și democrației..." [6]

Ca răspuns la propunerea mongolă, la 29 aprilie 1950, ambasadorul țării noastre la Moscova a înmînat ambasadorului mongol nota guvernului român prin care se exprima „adînca simpatie a poporului nostru pentru lupta și munca creatoare a poporului mongol pentru pace, democrație și socialism". Guvernul român, se arăta, totodată, în notă, accepta „cu bucurie propunerea de a se stabili relații diplomatice între R. P. Română și R. P. Mongolă" [7].

Stabilirea relațiilor diplomatice a dus la activizarea relațiilor politice, culturale și economice dintre cele două țări.

Primul ambasador al României acreditat la Ulan Bator a fost Mihai Dalea [8], iar primul ambasador mongol acreditat la București a fost N. Idamjav. Cei doi ambasadori aveau însă reședința la Moscova.

Ca urmare a dezvoltării relațiilor dintre cele două țări, în 1963 s-a deschis la București Ambasada R. P. Mongole, iar în 1965, Ambasada României la Ulan Bator.

În scopul lărgirii contactelor politice s-au efectuat schimburi reciproce de delegații de partid și de stat.

Pentru prima dată, în luna iulie 1951 o delegație guvernamentală română a făcut o vizită la Ulan Bator pentru a participa la festivitățile prilejuite de cea de-a XXX-a aniversare a revoluției populare mongole. Delegația română a luat cunoștință de eforturile depuse de poporul mongol în transformarea socialistă a țării. Totodată, a prezentat, în convorbirile cu personalitățile mongole, politica partidului și statului nostru, precum și dorința de lărgire a relațiilor de prietenie cu Mongolia.

În același an, la cea de-a VII-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, a fost prezentă la București o delegație a R. P. Mongole în frunte cu Jumja-

---

[6] *Scînteia* din 5 mai 1950.
[7] *Ibidem.*
[8] *Buletinul oficial* nr. 2 din 15 februarie 1955.

aghiin Ţedenbal, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluţionar Mongol.

În dorinţa cunoaşterii mai îndeaproape a activităţii şi preocupărilor poporului mongol, delegaţia română condusă de către dr. Petru Groza, preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale a R. P. Române, care a efectuat în 1954 o călătorie în R. P. Chineză, s-a oprit pentru cîteva zile la Ulan Bator.

În timpul vizitei, oaspeţilor români li s-a oferit prilejul să discute cu conducători mongoli probleme care interesau în mod reciproc cele două ţări. Observaţiile şi impresiile culese cu ocazia acestei călătorii au fost publicate în cartea intitulată *Prin ţara celor şase sute de milioane* [9]. În afară de o prezentare a locurilor pitoreşti vizitate în Mongolia, autorul subliniază ospitalitatea şi căldura cu care au fost primiţi solii poporului român de către poporul mongol.

Anii 1957 şi 1958 marchează noi prilejuri de manifestare a bunelor relaţii dintre România şi Mongolia prin vizitele reciproce ale delegaţiilor guvernamentale. La invitaţia guvernului român, în luna septembrie 1957, o delegaţie guvernamentală mongolă condusă de J. Ţedenbal, preşedintele Consiliului de Miniştri al R. P. Mongole, a sosit într-o vizită de prietenie în ţara noastră.

În Declaraţia comună semnată la Bucureşti se subliniază că delegaţiile au avut un schimb de păreri cu privire la problemele internaţionale care prezintă interes pentru ambele ţări şi au analizat problemele referitoare la dezvoltarea relaţiilor de prietenie frăţească şi colaborare între România şi Mongolia [10].

Guvernul român a declarat că va sprijini năzuinţa dreaptă a R. P. Mongole de a deveni membră a Organizaţiei Naţiunilor Unite.

Cele două guverne au hotărît să lărgească şi să întărească relaţiile politice, economice şi culturale între Republica Populară Română şi Republica Populară Mongolă, în scopul sprijinirii reciproce în opera de construc-

---

[9] Petru Groza. *Prin ţara celor şase sute de milioane*, Bucureşti, Editura de stat pentru literatură şi artă, 1956, p. 23—25 şi 314—328.

[10] *Scînteia* din 7 septembrie 1957.

ție pașnică. S-a ajuns la înțelegerea de a se începe tratative în vederea încheierii unui acord privind schimburile de mărfuri.

Un an mai tîrziu, la invitația guvernului mongol, o delegație guvernamentală condusă de președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Române a făcut o vizită de răspuns la Ulan Bator.

La sfîrșitul vizitei, la 15 aprilie 1958, a fost semnată o declarație comună. Delegațiile guvernamentale au reafirmat prevederile esențiale ale declarației guvernelor R. P. Mongole și R. P. Române din 7 septembrie 1957. Totodată, și-au exprimat simpatia și solidaritatea cu lupta popoarelor din Asia și Africa pentru dobîndirea sau apărarea independenței și libertății lor naționale[11].

Vizitele menționate s-au bucurat de o primire caldă din partea poporului român și mongol și au avut un ecou pozitiv pe plan internațional.

Oamenii muncii din țara noastră se bucură de realizările obținute de poporul mongol și sînt gata să-i acorde ajutor cînd este nevoie.

Un exemplu în acest sens l-a constituit situația apărută în iulie 1966, cînd, datorită unor ploi torențiale, orașul Ulan Bator a fost inundat, suferind pierderi umane și materiale de cîteva sute de milioane de tugrici.

Odată cu mesajul de compasiune transmis din partea conducătorilor de partid și de stat ai țării noastre, poporul român, pătruns de sentimente umanitare, a contribuit la ameliorarea suferințelor victimelor, acordînd ajutor în medicamente și în bunuri materiale.

*

* *

Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Mongolia a stimulat, totodată, dezvoltarea schimburilor culturale.

Primele manifestări ale țării noastre la Ulan Bator în acest domeniu au fost turneele efectuate de către ansamblul de cîntece și dansuri al Forțelor Armate ale României în 1952 și de ansamblul „Ciocîrlia" în 1956.

---

[11] *Scînteia* din 15 aprilie 1958.

Locuitorii capitalei mongole au primit cu simpatie pe reprezentanții artei românești. La spectacolele prezentate au asistat cîteva zeci de mii de spectatori.

Publicul din țara noastră a luat cunoștință de muzica și dansurile populare mongole cu ocazia spectacolelor susținute de către ansamblul artistic al tineretului mongol care a participat la cel de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților din 1953, de la București, precum și de ansamblul de cîntece și dansuri al armatei mongole, care a făcut un turneu, în 1956, în țara noastră.

Creșterea interesului în favoarea intensificării manifestărilor culturale între România și Mongolia a necesitat stabilirea unui cadru juridic în vederea stimulării contactelor în acest domeniu.

Ca urmare, la 8 mai 1956, la București, a fost încheiat Acordul de colaborare culturală, prevederile lui fiind realizate prin încheierea de planuri de colaborare culturală bianuale.

Conform prevederilor instrumentelor bilaterale menționate, s-au organizat numeroase acțiuni, ca : expoziții și fotoexpoziții, gale de film, schimburi de ansambluri artistice, materiale didactice, cărți de literatură, vizite reciproce ale unor oameni de știință, ziariști etc.

România a acordat burse pentru pregătirea de specialiști mongoli în diverse sectoare de activitate. Țara noastră a deschis la Ulan Bator cîteva expoziții tratînd teme ca : „Realizările primului plan cincinal al R.P.R.“, „Aspecte din industria petrolieră și din viața muncitorilor petroliști“, „Expoziția de pictură și acuarelă contemporană“, care a prezentat peste 100 de lucrări ale artiștilor români contemporani etc.

În ultimii ani, locuitorii capitalei mongole au dat o înaltă apreciere „Expoziției de artă plastică românească“ și fotoexpozițiilor „Peisaje și tipuri în R. S. România“, „Din viața Uzinei «Tractorul» — Brașov“.

Arta păpușerească din țara noastră s-a făcut cunoscută tineretului mongol cu ocazia turneului teatrelor de păpuși din orașele Craiova și Timișoara. Spectatorii mongoli au asistat cu multă plăcere la piesele prezentate, inspirate din folclorul românesc.

Aspecte din lupta și activitatea poporului mongol, a artei mongole au fost prezentate la expozițiile deschise la București : „Mongolia — țară care construiește socialismul", „Expoziția de artă populară" etc., care s-au bucurat de mult succes, manifestat prin numărul mare de vizitatori și aprecieri pozitive notate în cărțile de aur ale acestor acțiuni culturale.

Spectacolele prezentate în 1968 în cîteva orașe din țara noastră de către Ansamblul de cîntece și dansuri al tineretului mongol a constituit un nou prilej de manifestare a simpatiei publicului nostru față de solii artei acestei țări prietene.

Cu ocazia vizitelor reciproce efectuate de scriitori și ziariști s-au publicat în presă diverse note de călătorie, articole cuprinzînd o descriere pe larg a locurilor vizitate. Ca exemplu menționăm publicarea în țara noastră a cărții intitulate *În întîmpinarea soarelui* [12], apărută în 1962, care cuprinde note de călătorie și impresii privind Republica Populară Mongolă etc.

În dorința difuzării unor cunoștințe mai largi despre cele două țări, au fost efectuate diverse traduceri de cărți. În limba mongolă sînt traduse *O culegere de nuvele* de I. L. Caragiale, volumele *Povești* și *Mitrea Cocor* de M. Sadoveanu, poeziile *Plugul* de Tudor Arghezi, *Lira veselă* de M. Beniuc etc. În limba română au fost traduse : *Scurtă privire asupra revoluției populare mongole* de H. Cioibalsan și altele.

Pe linia lărgirii contactelor româno-mongole se înscrie înființarea în 1960, la Ulan Bator, a Asociației de prietenie mongolo-române. Această asociație, care ține o legătură strînsă cu Institutul român pentru relații culturale cu străinătatea, organizează diverse acțiuni cu caracter cultural în scopul întăririi prieteniei și colaborării dintre România și Mongolia.

O contribuție la lărgirea contactelor între cele două țări este adusă și prin schimburile care au loc pe linie sportivă. Zeci de sportivi români și mongoli au avut prilejul să se cunoască și să facă schimb de experiență cu

[12] Boris Buzilă. *În întîmpinarea soarelui (note de drum din R. P. Mongolă)*, București, Editura tineretului, 1962.

ocazia numeroaselor competiții organizate la București și Ulan Bator.

* * *

Paralel cu relațiile pe linie politică și culturală, cunosc o creștere și cele economice.

Economia celor două țări, care se află în plin proces de dezvoltare, constituie o bază corespunzătoare pentru lărgirea schimburilor de mărfuri.

În scopul dezvoltării relațiilor comerciale între România și Mongolia, al întăririi prieteniei și colaborării, la 22 ianuarie 1958, la Moscova, a fost semnat Acordul privind schimbul de mărfuri și plăți.

Deși distanța dintre cele două țări este apreciabilă, organele de comerț exterior s-au achitat în bune condiții de livrarea mărfurilor contractate.

În vederea menținerii ritmului rapid de creștere a schimburilor comerciale, s-a trecut la încheierea unui acord de lungă durată. Delegațiile guvernamentale ale celor două țări au negociat și au semnat la 31 decembrie 1965, la Ulan Bator, Acordul privind schimbul de mărfuri și plăți dintre România și Mongolia pentru anii 1966—1970.

Acordul prevedea o creștere apreciabilă a schimburilor reciproce de mărfuri. Pentru aplicarea lui, s-au încheiat anual protocoale comerciale cuprinzînd listele de mărfuri livrabile de către cele două țări.

Schimburile comerciale româno-mongole au cunoscut în dezvoltarea lor următoarele valori [13] :

(în milioane lei valută)

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Total	2,7	5,4	6,2	7,7	10,5	9,7	9,9	17,7	20,4	23,5
Export	1,3	2,7	3,1	3,6	6,4	5,2	4,9	8,7	11,3	12,6
Import	1,4	2,7	3,1	4,1	4,1	4,5	5,0	9,0	9,1	10,9

Din aceste cifre rezultă că în perioada 1960—1967 schimburile comerciale au sporit de peste 6 ori.

[13] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1970.

La 21 octombrie 1968, la București a fost semnat Protocolul privind schimbul de mărfuri pe anul 1969 [14]. În conformitate cu prevederile acestui document, livrările de mărfuri au continuat să crească.

Țara noastră a exportat în R. P. Mongolă următoarele produse : mobilă și produse ale industriei lemnului, diverse produse chimice și din mase plastice, bunuri de larg consum și alte mărfuri.

Din R. P. Mongolă au fost importate mărfuri de origine animalieră, ca : piei crude și prelucrate, blănuri, lînă, articole din piele și alte mărfuri.

În afara dezvoltării schimburilor de mărfuri cu R. P. Mongolă, țara noastră a manifestat interes în dezvoltarea colaborării tehnico-științifice cu această țară. În urma tratativelor de la București, la 13 aprilie 1962 a fost semnat Acordul privind colaborarea tehnico-științifică între R. P. Română și R. P. Mongolă [15]. Acordul prevede vizite reciproce ale unor specialiști și tehnicieni, schimb de documentații în diferite ramuri ale economiei celor două țări. Pentru coordonarea acestei colaborări, în anii 1962 și 1963 au avut loc primele ședințe ale comisiilor mixte de colaborare tehnico-științifică dintre România și Mongolia, care au aprobat regulamentul lor de funcționare și au stabilit domeniile de colaborare.

Între cele două țări au avut loc schimburi de specialiști și documentații în domeniul construcțiilor, industriei lemnului, geologiei etc.

Specialiștii români s-au deplasat în Mongolia pentru a studia posibilitățile valorificării unor bogății naturale din această țară.

Un pas înainte pe calea lărgirii relațiilor economice l-a constituit încheierea cu succes a convorbirilor între delegațiile română și mongolă care au avut loc la București între 21 și 23 octombrie 1968 [16].

Cu acest prilej au fost analizate condițiile de dezvoltare a colaborării economice și tehnice în conformitate cu interesele și posibilitățile celor două țări.

---

[14] *Scînteia* din 23 octombrie 1968.
[15] *Scînteia* din 14 aprilie 1962.
[16] *Scînteia* din 24 octombrie 1968.

Pe linia dezvoltării relațiilor de prietenie și a schimburilor de delegații se înscrie și Convenția consulară semnată la București la 29 aprilie 1967, ratificată în 1968 de către Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România [17].

În afară de relațiile bilaterale, țara noastră colaborează cu R. P. Mongolă în cadrul diverselor organizații internaționale.

România a sprijinit în mod activ cererea R. P. Mongole de a deveni membră a Organizației Națiunilor Unite. Începînd din 1961, de cînd Mongolia a devenit membră a O.N.U., se constată o colaborare permanentă între delegațiile române și mongole care participă la diverse reuniuni ale acestei organizații. Delegațiile celor două țări au colaborat în vederea adoptării de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a numeroase rezoluții menite să dezvolte cooperarea internațională în diverse domenii de activitate.

România și Mongolia au participat în calitate de coautori la prezentarea unor rezoluții cum ar fi : rezoluția 1 821 (XVII) din 18 decembrie 1962 — „Activitatea Organizației Națiunilor Unite în domeniul dezvoltării industriale" ; rezoluția 1 963 (XVIII) din 13 decembrie 1963 — „Cooperarea internațională privind folosirea pașnică a spațiului cosmic" ; rezoluția 2 090 (XX) din 20 decembrie 1965 — „Rolul Organizației Națiunilor Unite în formarea de personal tehnic național în vederea industrializării accelerate a țărilor în curs de dezvoltare" etc.

La Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare care a avut loc la Geneva între 23 martie și 15 iunie 1964, România și Mongolia au participat în calitate de coautori la două rezoluții : „Finanțarea destinată să permită expansiunea schimburilor internaționale" și „Expansiunea comerțului internațional și importanța sa pentru dezvoltarea economică" [18].

La Sesiunea Conferinței O.N.U. pentru codificarea dreptului tratatelor ținută la Viena între 9 aprilie și

[17] *Buletinul oficial* nr. 44 din 5 aprilie 1968.

[18] Vezi *România la Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare*, București, 1964, p. 194 și 202.

24 mai 1969, delegația română împreună cu delegația mongolă au prezentat un proiect de preambul al Convenției privind dreptul tratatelor [19], în care se subliniază importanța respectării în relațiile contractuale dintre state a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, a principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state. Acest proiect a fost aprobat de delegațiile participante, fiind inclus în textul Convenției [20].

Ca membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, România a fost de acord cu cererea R. P. Mongole de a deveni membră a acestei organizații în luna iunie 1962. Delegațiile celor două țări colaborează în cadrul C.A.E.R. la dezvoltarea relațiilor lor economice.

*

* *

Din cele arătate mai înainte rezultă că relațiile româno-mongole cunosc o creștere continuă, multilaterală.

Analizînd relațiile româno-mongole, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, arăta la 22 octombrie 1968, cu ocazia prezentării scrisorilor de acreditare de către Damdinnerenghiin Bataa, ambasadorul R. P. Mongole la București :

„Între Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă, de-a lungul anilor, s-au statornicit relații de colaborare frățească în domeniile politic, economic, cultural și tehnico-științific. Remarcăm cu satisfacție întărirea relațiilor de prietenie româno-mongole și sîntem convinși că există largi posibilități pentru continua lor dezvoltare în viitor" [21].

În perioada care a urmat au avut loc mai multe acțiuni bilaterale în scopul dezvoltării legăturilor multilaterale româno-mongole. În primele luni ale anului 1969, țara noastră a fost vizitată de numeroase delegații mongole, printre care : delegația de specialiști sosiți în schimb

[19] *Scînteia* din 22 mai 1969.
[20] *Document O.N.U. A/Conf. 39/27* din 23 mai 1969.
[21] *Scînteia* din 23 octombrie 1968.

de experiență în problemele economiei forestiere și industriei lemnului [22]; delegația Ministerului Sănătății pentru schimb de experiență în domeniul organizării sanitare; delegația Ministerului Agriculturii a R. P. Mongole, cu care prilej s-a încheiat Protocolul de colaborare tehnico-științifică în domeniul agriculturii pentru anii 1971—1975 [23]; delegația Consiliului Central al cooperației meșteșugărești pentru stabilirea unui schimb reciproc de mărfuri cu organizațiile similare din țara noastră etc.

La Ulan Bator s-au deplasat delegații ale României, cum au fost: delegația grupului parlamentar român pentru schimb de păreri în legătură cu unele probleme actuale ale situației internaționale și activității Uniunii interparlamentare; delegația Crucii Roșii din România; delegații din partea întreprinderilor de comerț exterior, precum și specialiști care lucrează pe linia cooperării economice și tehnice dintre cele două țări etc.

Ca și în anii precedenți, se prevede organizarea a numeroase manifestări menite să ducă la întărirea relațiilor dintre cele două țări: schimburi reciproce de expoziții de artă, expoziții fotografice, gale de film, ansambluri artistice, lectori, scriitori etc.

Creșterea necontenită a potențialului economiei românești creează țării noastre posibilități tot mai mari de a participa cu succes la schimbul de valori materiale și culturale pe plan internațional. Această situație oferă condiții optime pentru dezvoltarea în viitor a relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale româno-mongole.

Politica promovată cu consecvență de către Partidul Comunist Român și Guvernul Republicii Socialiste România de dezvoltare a relațiilor de prietenie și colaborare frățească cu toate statele socialiste, de care ne leagă comunitatea de orînduire, ideologia marxist-leninistă și țelul comun — construirea socialismului și comunismului —, reprezintă o garanție sigură pentru dezvoltarea și în viitor a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă.

---

[22] *Scînteia* din 23 mai 1969.
[23] *Scînteia* din 23 martie 1969.

În ultimii ani numeroase acțiuni au marcat dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă. În 1971, cînd s-au aniversat 50 de ani de la revoluția populară mongolă și de la înființarea unor instituții și organizații mongole, și cînd a avut loc Congresul al XVI-lea al Partidului Popular Revoluționar Mongol, au fost organizate numeroase acțiuni la care au participat o serie de delegații din Republica Socialistă România.

Vizita în Republica Populară Mongolă a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat, a însemnat punctul cel mai ridicat al liniei ascendente a evoluției relațiilor bilaterale.

În timpul convorbirilor dintre delegația de partid și guvernamentală a țării noastre și delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Mongole a fost relevată colaborarea fructuoasă în domeniul politic, economic, comercial, cultural și tehnico-științific dintre România și Mongolia. Așa cum se arăta în comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei, cele două părți au dat expresie voinței reciproce de a se explora noi căi pentru lărgirea și intensificarea conlucrării pe multiple planuri.

Înscriindu-se în tradiția bunelor relații dintre cele două țări și popoare, vizita delegației de partid și guvernamentale române pe meleagurile Mongoliei populare a constituit un eveniment de seamă în cronica legăturilor de prietenie româno-mongole.

„Sîntem bucuroși — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — să subliniem evoluția pozitivă a relațiilor dintre partidele și popoarele noastre, reflectate în dezvoltarea contactelor și schimburilor de experiență pe linie de partid, în extinderea comerțului exterior dintre cele două țări, în lărgirea colaborării tehnico-științifice și culturale. Prietenia dintre popoarele român și mongol își are izvorul în comunitatea țelurilor construirii noii orînduiri sociale, în faptul că relațiile noastre se înte-

meiază trainic pe principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist“ [24].

La rîndul său, tovarășul Jumjaaghiin Țedenbal spunea : „Noi considerăm vizita înalților oaspeți români în Republica Populară Mongolă o expresie a relațiilor prietenești care există între statele și popoarele noastre, unite prin interesele și țelurile comune ale construirii socialismului.

Extinderea, în continuare, a legăturilor dintre Partidul Popular Revoluționar Mongol și Partidul Comunist Român și întărirea prieteniei și colaborării dintre Republica Populară Mongolă și Republica Socialistă România, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar, corespund intereselor popoarelor mongol și român, intereselor întăririi unității comunității socialiste și coeziunii forțelor revoluționare, antiimperialiste“ [25].

Evidențiind perspectiva pozitivă a relațiilor româno-mongole, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, arăta următoarele cu prilejul primirii scrisorilor de acreditare a noului ambasador al R. P. Mongole în România :

„Țin să relev că relațiile de prietenie și colaborare statornicite între partidele, țările și popoarele noastre se dezvoltă continuu, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, în interesul popoarelor român și mongol, al unității țărilor socialiste, al cauzei păcii și socialismului în lume“ [26].

Dumitru Albu, Ion Bobocea

---

[24] *Sub steagul internaționalismului socialist*, Editura politică, București, 1972, p. 265.

[25] *Op. cit.*, p. 256.

[26] *Scînteia* din 27 iulie 1972.

NEPAL

Stabilirea relațiilor diplomatice cu Nepalul reprezintă un eveniment în cadrul relațiilor româno-nepaleze, el nefiind precedat de contacte sau schimburi tradiționale datorită, evident, mai ales marii distanțe geografice care separă cele două state.

În ciuda acestui factor, poporul român a putut urmări și cunoaște o serie de elemente de ordin istoric, cultural și turistic despre țara aflată în îmbrățișarea lanțurilor munților Himalaya, acolo unde se spune că s-ar afla locul de naștere al lui Buda.

Țară cu neasemuite frumuseți naturale, străjuită de cel mai înalt pisc din lume, Everest, Nepalul a fost cunoscut în România prin informații despre cele 2 500 de temple budiste și hinduse, care i-au adus renumele de „Valea Zeilor", cuprinzînd adevărate comori de arhitectură veche asiatică, cioplite cu mare măiestrie în marmură și piatră, printre care temple ale zeilor Buda și Shiva, Templul Swayanbunath ș.a.

Nu mai puțin cunoscuți în România erau vestiții „sherpa", călăuzele montane devenite de notorietate mondială datorită lui Tensing, care împreună cu Ed. Hillary au escaladat Everestul în 1953.

Poporul român a urmărit cu deosebit interes lupta poporului nepalez pentru libertate și independență națională, pentru dezvoltarea nivelului său economic și social-cultural.

Ignorat secole de-a rîndul, închistat în orînduiri învechite, Nepalul a trecut după cel de-al doilea război mondial la croirea drumului său spre viața modernă, spre circuitul normal al relațiilor interstatale. Pașii fă-

cuți pe drumul realizării democrației interne, al reformei agrare, interzicerii poligamiei, modernizării nivelului de viață, precum și afirmarea pe plan internațional a Nepalului, stabilirea de relații cu diferite state ale lumii, participarea la lucrările O.N.U. s-au bucurat de atenția și simpatia poporului nostru.

Cu satisfacție a fost primită în țara noastră declarația regelui Mahendra al Nepalului, care, definind politica externă a țării sale, arăta că „mica națiune nepaleză urmează o politică de nealiniere și neangajare", precizînd că „aceasta nu înseamnă că Nepalul stă în expectativă". Aceeași poziție au adoptat-o reprezentanții nepalezi la sesiunile Adunării Generale a O.N.U.

*

* *

Politica de pace și colaborare internațională promovată de statul român, precum și pozițiile adoptate pe plan extern de regatul Nepalului au facilitat stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări.

Contactele între reprezentanții români și nepalezi au avut loc mai ales în cadrul vieții diplomatice în capitalele unde cele două țări au misiuni diplomatice, precum și, în mod deosebit, în cadrul O.N.U. sau cu prilejul unor importante reuniuni internaționale.

Devenite membre ale O.N.U. în același an, 1955, România și Nepalul și-au acordat reciproc sprijin în alegerea unor reprezentanți în diferite organizații și organisme internaționale. De asemenea, urmînd interesele de apărare a păcii și securității internaționale, cele două țări s-au pronunțat împreună în favoarea adoptării unor importante documente internaționale, punîndu-și semnătura pe asemenea tratate ca cel privind interzicerea experiențelor nucleare în atmosferă, pe sol și în apă. În cuvîntul rostit la cea de-a XXIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. (15 octombrie 1968), Kirti Nidhi Bista, ministrul afacerilor externe al Nepalului — referindu-se la alegerea ministrului român al afacerilor externe în înalta funcție de președinte al Adunării Generale a O.N.U. — dădea o deosebită apreciere poli-

ticii externe active de pace şi cooperare internaţională a României :

„În cursul celor 22 de ani de existenţă a O.N.U. este pentru prima oară cînd un reprezentant al unei ţări socialiste ocupă fotoliul prezidenţial al Adunării. Alegerea Dv. reflectă spiritul de coexistenţă şi cooperare care domneşte în general astăzi în relaţiile dintre ţările din Vest şi Est. România s-a dedicat în mod special întronării acestui spirit în relaţiile ei cu ţările Europei, cît şi cu celelalte ţări" [1].

După ani de colaborare fructuoasă între reprezentanţii români şi nepalezi în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite, în diferite capitale europene sau asiatice, au început contactele şi convorbirile pentru stabilirea relaţiilor oficiale între cele două ţări.

Un moment deosebit în cadrul acestor contacte l-a constituit vizita neoficială în România, între 6 şi 9 mai 1967, a regelui Mahendra Bir Bikram Shah Deva. Efectuată în compania reginei Ratna Rajaya Lakshmi Devi Shah, a prinţului Gyanendra şi a prinţesei Shova, precum şi a altor personalităţi, vizita a avut drept scop cunoaşterea la faţa locului a realizărilor multilaterale obţinute de patria noastră, a creaţiei artistice, tradiţiei istorice şi culturale, a modului de viaţă al poporului român.

Vizita, care a inclus în programul ei obiective variate din Bucureşti, Valea Prahovei, Braşov, a prilejuit şi un fructuos schimb de opinii între conducerea română de stat şi cea nepaleză, în cadrul cărora partea română a sondat posibilităţile de stabilire a relaţiilor diplomatice.

În decembrie 1967, după un schimb de vederi avut la New York cu ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România şi preşedintele celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., regele Mahendra îi scrie personal ministrului de externe român amintind cu satisfacţie convorbirile de interes reciproc purtate în timpul vizitei sale cu preşedintele Consiliului de Stat al României.

---

[1] *Nations Unies — Assemblée Générale. Documents officiels*, nr. 1 583/1967.

Schimbul de păreri împreună cu continuarea convorbirilor prin ambasadele României și Nepalului la New Delhi și Moscova au dus în cele din urmă la stabilirea relațiilor diplomatice.

În martie 1968, ambasadorul Nepalului la New Delhi, Jharendra Narayan Singha, l-a informat pe ambasadorul român că guvernul maiestății-sale regele Nepalului a hotărît să stabilească relații diplomatice cu România la rang de ambasadă. Din împuternicirea guvernului român, la 8 aprilie al aceluiași an ambasadorul român în India, A. Ardeleanu, transmite cu satisfacție acordul de stabilire a relațiilor diplomatice cu Nepalul, considerînd acest eveniment — după cum se arăta în răspuns — drept un pas deosebit de important în direcția dezvoltării continue a relațiilor româno-nepaleze.

În urma acordului celor două părți, consemnat într-un schimb de scrisori personale între ambasadorii celor două țări la New Delhi, la 20 aprilie 1968 în presa celor două state s-a dat publicității comunicatul prin care se stabileau în mod oficial relațiile diplomatice dintre România și Nepal [2]. Acest important act a fost urmat de schimbul de ambasadori, în Nepal fiind acreditat ambasadorul român în India, Aurel Ardeleanu [3], iar la București ambasadorul nepalez cu reședința la Moscova.

Cu prilejul depunerii scrisorilor de acreditare, la 11 octombrie 1968, ambasadorul român în Nepal a subliniat încă o dată importanța stabilirii relațiilor diplomatice între România și Nepal : „Animat de dorința de a dezvolta relațiile de prietenie și colaborare — arăta diplomatul român — guvernul României privește cu satisfacție stabilirea relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Nepal. Acest act va facilita, în ciuda distanțelor geografice care separă cele două țări ale noastre, o mai bună cunoaștere și înțelegere între poporul român și poporul nepalez, ceea ce va deschide perspective largi de contacte și cooperare reciproc avantajoase".

---

[2] *Scînteia* din 20 aprilie 1968.

[3] Decretul nr. 726 publicat în *Buletinul oficial* nr. 116 din 5 septembrie 1968.

Stabilirea relațiilor diplomatice a deschis posibilități mai largi pentru colaborarea între cele două state, deși trebuie spus că aceasta se află încă în faza de început, de studiere a posibilităților reciproce, în special în ceea ce privește domeniul economic.

Dorința de cunoaștere reciprocă, ce o nutresc cele două popoare, s-a manifestat în închegarea primelor schimburi culturale : în timp ce în bibliotecile nepaleze și-au făcut apariția cărți și publicații românești, studenți nepalezi au început să vină la institutele și academiile românești. În toamna anului 1968, un grup de studenți nepalezi au înființat la Kathmandu o asociație de prietenie româno-nepaleză.

Pe aceeași linie a prieteniei se înscriu și acțiunile organizate în îndepărtatul Nepal cu prilejul Zilei naționale a statului nostru, schimbul de felicitări ce are loc între diferite personalități dintre cele două țări.

Relațiile dintre cele două state au înregistrat un nou impuls prin vizita efectuată în România între 4 și 6 septembrie 1969 de către ministrul afacerilor externe al Nepalului.

Însoțit de personalități ale vieții economice, politice și științifice din această țară, șeful diplomației nepaleze a avut prilejul să cunoască o serie de aspecte ale dezvoltării economice, sociale și culturale a României.

Vizita înaltului demnitar nepalez, convorbirile avute cu președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, cu membri ai conducerii M.A.E., ai Ministerului Petrolului etc. au relevat posibilități de cooperare româno-nepaleze în domeniile cercetării geologice, exploatării petrolului, industriei forestiere. Ministrul de externe al Nepalului s-a arătat bucuros să constate capacitatea și dorința României de a contribui la perfecționarea unor cadre tehnice nepaleze și de a acorda burse universitare pentru studenți nepalezi. În anii care au urmat experți români au lucrat în Nepal, iar o serie de tineri nepalezi și-au făcut studiile în țara noastră.

În februarie 1970, ambasadorul român în Nepal, cu reședința la New Delhi, a participat, în calitate de reprezentant special al președintelui Consiliului de Stat,

Nicolae Ceaușescu, la ceremonia căsătoriei actualului rege, Birendra Bikram Shah Deva.

Sîntem în prezent martorii perioadei cînd, în urma stabilirii relațiilor diplomatice, a schimbului de vederi dintre reprezentanți ai celor două state, s-a deschis un cîmp favorabil inițierii și lărgirii unor acțiuni variate de cooperare între țara noastră și îndepărtatul regat al Nepalului.

Eugen Popa

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

NIGER

Situat în plin continent african, la distanțe relativ egale de țărmurile Oceanului Atlantic, Mării Mediterane, Mării Roșii și Golfului Guineei, avînd ca vecin Volta Superioară, Mali, Algeria, Libia, Ciad și Nigeria, Nigerul — datorită inaccesibilității geografice — a fost considerat pînă în secolul al XIX-lea un „pămînt necunoscut“ [1], a cărui istorie se pierde în negura vremurilor.

Cu o suprafață mare, de 1 267 000 km. p., și o populație relativ redusă, de circa 4 milioane de locuitori, Republica Niger a intrat în rîndul statelor independente din Africa la începutul deceniului șapte al veacului nostru.

Debutul luptei organizate, deschise a poporului nigerean împotriva asupririi coloniale este considerată ziua de 12 mai 1962 [2], cînd un mic grup de intelectuali a elaborat și depus la biroul politic al guvernatorului, Statutul Partidului Progresist Nigerean. De la această dată, în Niger s-a creat o organizație națională de luptă, dîndu-se posibilitate elementelor progresiste să acționeze, în circumscripțiile electorale constituite în cadrul Uniunii Sudan-Niger, pentru dobîndirea independenței.

Printre obiectivele înscrise în Statutul partidului figurau : emanciparea politică, libertatea de organizare sindicală, dezvoltarea economică și socială, ameliorarea producției interne și a schimburilor externe etc.

---

[1] *La Documentation Française* nr. 2 638, din 26 februarie 1960, p. 7.

[2] *Les temps du Niger* din 13 mai 1970.

După ani grei de luptă, în noaptea de 2 spre 3 august 1960, la Niamey se anunța oficial că Nigerul, proclamat republică la 18 decembrie 1958, devenea stat independent și suveran.

România, profund atașată cauzei libertății, păcii și colaborării internaționale, manifestînd stimă și respect față de popoarele africane, sprijinind multilateral lupta lor împotriva asupririi străine, pentru consolidarea independenței și suveranității naționale, a recunoscut a doua zi, la 4 august 1960, independența Republicii Niger. Printr-o telegramă adresată de președintele Consiliului de Miniștri al României, Chivu Stoica, președintelui Consiliului de Miniștri nigerean, Diori Hamani, guvernul român declara că „recunoaște Republica Niger ca stat independent“ [3]; transmițîndu-se felicitările guvernului și poporului român cu prilejul acestei sărbători, în telegramă se exprima convingerea că între România și Niger se vor dezvolta relații de prietenie.

Actul recunoașterii de către România a independenței Nigerului a avut o mare influență asupra dezvoltării relațiilor dintre cele două țări.

La 2 august 1961, Ambasada Republicii Niger din Paris a informat că guvernul Nigerului are intenția de a trimite în țara noastră o misiune oficială de bunăvoință cu scopul de a examina împreună cu autoritățile române competente posibilitățile existente pentru promovarea raporturilor bilaterale.

Vizita misiunii, compunsă din patru deputați ai Adunării Naționale și condusă de Amadou Mayaki, în acea vreme ministrul industriei și comerțului, a avut loc între 15 și 18 septembrie 1961, iar la sfîrșit a fost semnat un comunicat comun, care sublinia atmosfera de prietenie și înțelegere în care s-au desfășurat convorbirile. Cele două părți constatau, de asemenea, cu satisfacție că există condiții favorabile pentru dezvoltarea relațiilor economice, comerciale și culturale dintre România și Niger. În acest scop, s-a convenit ca delegații din ambele țări să facă vizite reciproce pentru a stabili în mod concret posibilitățile de colaborare. Misiunea nigereană

[3] *Scînteia* din 5 august 1960.

a invitat o delegație guvernamentală română să viziteze Nigerul [4].

Pentru perfectarea vizitei de răspuns a delegației române și rezolvarea unor probleme ale relațiilor bilaterale, între reprezentanții celor două țări la O.N.U. au avut loc, începînd din anul 1963, discuții și contacte.

În anul 1966, șeful misiunii nigerene la O.N.U. a sugerat ca delegația română să vină la Niamey în primul trimestru al anului 1967, în vederea încheierii unui acord comercial și a stabilirii de relații diplomatice.

Ca urmare, între 27 aprilie și 6 mai 1967, o delegație economică guvernamentală română, condusă de un adjunct al ministrului comerțului exterior, a vizitat Republica Niger. În timpul ședерii în această țară, delegația a avut contacte cu personalități din diverse departamente, cu miniștrii economiei, finanțelor, lucrărilor publice și minelor, afacerilor economice, comerțului și industriei etc. De asemenea, delegația a fost primită de către Diori Hamani, președintele Republicii Niger și secretar general al Partidului Progresist Nigerean [5], care a apreciat în mod deosebit principiile politicii externe românești, realizările obținute în economia națională și pe cele din domeniul comerțului nostru exterior.

Făcînd aprecieri elogioase față de poziția României în principalele probleme internaționale, Diori Hamani a menționat că guvernul său consideră oportun să se inițieze o cooperare multilaterală cu țara noastră, care se bucură de o reputație excelentă în relațiile ei economice și politice cu alte state.

Cu prilejul vizitei, a fost perfectat și semnat, la 5 mai 1967, un acord comercial, primul acord al Republicii Niger cu o țară socialistă, care cuprinde clauza națiunii celei mai favorizate [6].

De asemenea, s-a convenit ca stabilirea relațiilor diplomatice, față de care președintele Diori Hamani și-a exprimat acordul, să fie definitivată ulterior, cu prilejul vi-

---

[4] Vezi *Scînteia* din 16 și 19 septembrie 1961.

[5] Partid unic de guvernămînt, fundat la 12 mai 1946.

[6] Vezi textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 82 din 15 septembrie 1967.

zitei unei delegații nigerene la București, ca răspuns la invitația adresată de delegația română.

Această problemă, care fusese discutată și de delegațiile celor două țări la cea de-a XXI-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., a fost abordată și în alte împrejurări.

La 3 decembrie 1967, în timpul celei de-a XXII-a sesiuni, președintele Adunării Generale a O.N.U., Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al României, a avut o întrevedere cu președintele Republicii Niger, Diori Hamani, care și-a reafirmat hotărîrea de a realiza stabilirea relațiilor diplomatice cu țara noastră, menționînd însă că acest act va fi finalizat după vizita unei delegații guvernamentale nigerene la București.

Întrucît această vizită nu a mai avut loc, problema stabilirii relațiilor diplomatice între cele două țări a rămas a fi rezolvată pe cale diplomatică, prin misiunile permanente română și nigereană de la New York.

În iunie 1969, ambasadorii celor două state la New York au convenit asupra condițiilor stabilirii relațiilor diplomatice, a comunicatului comun și a faptului ca publicarea acestuia să se facă la 20 iunie 1969 simultan la București și Niamey, după aprobarea lui de către guvernele român și nigerean.

Partea română a transmis acordul său la 10 iunie 1969, iar partea nigereană la 10 iulie 1969. Ulterior, s-a hotărît ca dată a stabilirii relațiilor diplomatice între România și Niger să rămînă consemnată, conform înțelegerii inițiale, ziua de 20 iunie 1969.

Ca urmare a acestei precizări, presa română a publicat următorul comunicat: „În scopul unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării relațiilor de colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Niger, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [7]. Acest comunicat fusese anterior publicat și de presa nigereană [8].

După acest prim pas în relațiile oficiale dintre cele două țări, s-a trecut la rezolvarea problemei reprezentării diplomatice reciproce.

---

[7] *Scînteia* din 13 iulie 1969.

[8] *Le temps du Niger* din 21 iunie 1969.

În urma discuțiilor purtate în cursul anului 1969 tot prin intermediul misiunilor permanente de la O.N.U., România și Niger au căzut de acord să reglementeze această problemă, pentru început, prin acreditarea de ambasadori nerezidenți. România a acreditat la Niamey pe ambasadorul său de la Lagos, Gheorghe Iason.

Președintele Republicii Niger a desemnat pe Ibra Kabo, ambasador al Nigerului în R. F. Germania, pentru a fi acreditat și în țara noastră. Ceremoniile prezentării scrisorilor de acreditare la București și Niamey au avut loc în anul 1970.

Faptul că Republica Socialistă România a fost întîia țară cu orînduire socialistă care a stabilit relații diplomatice cu Republica Niger a avut un deosebit ecou în rîndul opiniei publice nigerene. Totodată, țara noastră a fost apreciată în Republica Niger pentru progresele sale economice, pentru ritmul înalt și constant al dezvoltării multilaterale și realizările obținute în toate domeniile de activitate.

După reglementarea reprezentării diplomatice dintre cele două țări, noi contacte au avut loc între acestea. În martie 1971, o delegație economică română a făcut o vizită la Niamey, unde a fost primită de două ori de președintele Diori Hamani și a purtat discuții la ministerele economice și la alte organisme competente, în legătură cu dezvoltarea relațiilor economice între România și Niger. Rezultatele acestor discuții și ale altor contacte între reprezentanți ai celor două țări constituie baza unor relații româno-nigerene avantajoase celor două popoare, cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Mircea Stăncescu

BCUIASI/CENTRU

NIGERIA

(Republica Federală Nigeria)

Expresie a sentimentelor de stimă și deplină solidaritate pe care poporul român le nutrește față de popoarele care, rupînd lanțurile robiei coloniale, au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, Republica Socialistă România a stabilit relații diplomatice cu un mare număr de țări africane ce și-au cîștigat independența în ultimul timp. Dintre acestea face parte și Nigeria, cel mai populat stat din Africa și una dintre cele mai bogate țări din acest continent. Situată pe coasta Golfului Guineei în Africa de vest și avînd o suprafață de 923 772 km. p., Nigeria are o populație de peste 56 de milioane de locuitori. Fostă colonie și apoi protectorat britanic, în 1954 Nigeria a devenit federație.

În 1958 a fost ales primul Consiliu Executiv din istoria Nigeriei, format în întregime din africani.

În urma tratativelor cu liderii politici nigerieni și sub presiunea revendicărilor populațiilor din toate provinciile federației, guvernul englez a fost nevoit să renunțe la prerogativele sale asupra acestui teritoriu și să-i acorde dreptul la autodeterminare.

Astfel, la 1 octombrie 1960 se înfăptuiește dorința popoarelor din Federația Nigeriei de a trăi într-un stat independent și de a păși, libere și stăpîne pe soarta lor, alături de popoarele comunității internaționale.

Cu acest prilej, președintele Consiliului de Miniștri al României a trimis primului ministru al Nigeriei un mesaj prin care se adresau conducerii de stat și poporului nigerian felicitări și urări de fericire și prosperitate din partea guvernului și poporului român. În con-

ținutul mesajului său, salutînd acest eveniment de importanță istorică din viața poporului nigerian, guvernul român declara în mod solemn că „recunoaște Federația Nigeriei ca stat independent și suveran". Totodată, se exprima convingerea că între România și Nigeria „se vor stabili și dezvolta relații prietenești, în interesul păcii și colaborării internaționale" [1].

În vara anului 1962, o delegație a Ministerului Comerțului Exterior din România a vizitat Nigeria, cu care ocazie s-a constatat existența posibilităților de stabilire a unei colaborări economice în diferite domenii și de realizare a unui schimb de mărfuri.

La invitația guvernului nigerian, în luna octombrie 1962, România a participat la Tîrgul internațional de la Lagos cu un pavilion. Exponatele românești s-au bucurat de aprecierea oficialităților, oamenilor de afaceri și a celorlalți vizitatori nigerieni.

În cursul anului 1963 au avut loc vizitele în România ale unor personalități ale vieții publice din Nigeria și acțiuni pe linie culturală între cele două țări. Aceste vizite și manifestări, la care trebuie adăugate legăturile stabilite încă din 1960 de Institutul român pentru relații culturale cu străinătatea cu cadre didactice, studenți, ziariști, oameni de cultură nigerieni au contribuit la mai buna cunoaștere reciprocă, la apropierea dintre cele două țări și popoare.

La 1 octombrie 1963, poporul nigerian a înscris cu litere de aur în istoria sa proclamarea Republicii Federale Nigeria, eveniment de importanță deosebită pe calea consolidării independenței și suveranității sale naționale.

Cu această ocazie, președintele Consiliului de Stat al României a adresat președintelui tinerei republici un mesaj de salut, în care, pe lîngă felicitările conducerii de stat și ale poporului român, se transmiteau poporului nigerian cele mai bune urări de bunăstare și progres.

În virtutea bunelor relații dintre cele două țări, în 1964 și 1965, România a oferit Nigeriei burse de studii, în baza cărora tineri nigerieni se pregătesc în institutele de învățămînt superior de la București pentru a

[1] *Scînteia* din 6 octombrie 1960.

deveni specialiști cu înaltă calificare, necesari economiei țării lor.

Delegațiile României și Nigeriei la sesiunile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și la alte reuniuni internaționale au avut contacte, schimburi de vedere și au colaborat la elaborarea unor documente de lucru pe probleme care interesează cele două țări și popoare.

În cuvîntul lor, reprezentanții României și Nigeriei au exprimat puncte de vedere identice sau apropiate în legătură cu problemele majore aflate în dezbaterea diferitelor foruri internaționale : dezarmarea, acordarea independenței popoarelor coloniale, lupta împotriva discriminării rasiale, dezvoltarea comerțului internațional și a colaborării economice, educarea tineretului în spiritul păcii și înțelegerii între popoare etc.

Contactele menționate, îndeosebi discuțiile purtate între șefii delegațiilor României și Nigeriei la sesiunile Adunării Generale a O.N.U. din 1965 și 1966, precum și cele dintre șefii misiunilor diplomatice ale celor două țări la Conakry au evidențiat dorința ambelor părți de a pune bazele cadrului juridic al dezvoltării ulterioare a relațiilor dintre ele.

Dînd expresie hotărîrii guvernelor român și nigerian de a stabili relații diplomatice între cele două țări, ambasadele României și Nigeriei din capitala Republicii Guineea au fost împuternicite să procedeze la un schimb de note verbale în legătură cu aceasta și cu modalitatea de informare a opiniei publice. Pe baza acordului reciproc, la 12 noiembrie 1966, la București și la Lagos a fost difuzat în presă un comunicat comun, în care se arăta : „În vederea realizării unei mai bune înțelegeri reciproce și a promovării unor relații cordiale între Republica Socialistă România și Republica Federală Nigeria, guvernele celor două țări au hotărît stabilirea de relații diplomatice la nivel de ambasadă“ [2].

În scopul reprezentării Republicii Socialiste România în Republica Federală Nigeria și al dezvoltării relațiilor bilaterale, guvernul român a hotărît să înființeze

---

[2] *Buletinul oficial*, anul II, partea a III-a, nr. 119 din 14 noiembrie 1960.

în Lagos o ambasadă [3]. La 18 iulie 1968, primul ambasador român în Nigeria, Gheorghe Iason, și-a prezentat scrisorile de acreditare generalului-maior Yakubu Gowon, șeful guvernului militar federal și comandant suprem al Forțelor armate ale Republicii Federale Nigeria. În cuvîntările rostite cu acest prilej s-a exprimat dorința ambelor țări de a intensifica și diversifica relațiile bilaterale, de a contribui la menținerea păcii și securității internaționale.

Prin deschiderea Ambasadei române din Nigeria, au fost create condiții pentru dezvoltarea continuă a legăturilor româno-nigeriene, pentru sporirea contactelor și acțiunilor menite să ducă la apropierea celor două popoare și la întărirea prieteniei lor.

Pe această linie se înscrie semnarea, la 12 august 1968, a Acordului comercial româno-nigerian pe termen lung (5 ani), care în articolul 1 stipulează că „Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Federale Nigeria își vor acorda reciproc tratamentul națiunii celei mai favorizate în privința tuturor problemelor legate de comerțul între cele două țări" [4]. În urma aprobării de către cele două guverne, acordul a intrat în vigoare în luna februarie 1969. Totodată, în scopul intensificării schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Nigeria, în septembrie 1968 s-a înființat Agenția economică română de la Lagos.

La 19 iulie 1970, ambasadorul Nigeriei la București, cu reședința la Varșovia, și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

Pe linia dezvoltării relațiilor bilaterale, în mai 1970, ministrul afacerilor externe al României a făcut o vizită oficială în Nigeria, la invitația ministrului federal al afacerilor străine [5].

În mai 1971, o delegație guvernamentală română, condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Ion

---

[3] Vezi Decretul pentru înființarea Ambasadei române la Lagos, în *Buletinul oficial* din 17 aprilie 1967.

[4] *Buletinul oficial*, partea I, din 26 ianuarie 1969.

[5] *Scînteia* din 15 mai 1970.

Pățan, a efectuat o vizită oficială, la invitația guvernului nigerian. Cu acest prilej a fost semnat Acordul de cooperare economică, științifică și tehnică între România și Nigeria [6].

Această vizită a pus bazele unei largi cooperări în producție între organizațiile industriale din cele două țări prin realizarea de către partea română a unor unități industriale, pregătirea cadrelor locale necesare, trimiterea de experți români în Nigeria etc. Au avut loc numeroase vizite reciproce de delegații economice în scopul prospectării posibilităților de lărgire și diversificare a schimburilor comerciale și de cooperare dintre România și Nigeria.

O dezvoltare remarcabilă au cunoscut și relațiile culturale. Un număr însemnat de tineri nigerieni studiază în învățămîntul superior din țara noastră, ca bursieri ai guvernului român.

O contribuție însemnată la apropierea și la mai buna cunoaștere reciprocă dintre popoarele român și nigerian a constituit-o turneul Ansamblului folcloric „Ciprian Porumbescu" din Suceava în Nigeria. În perioada 26 iunie — 13 iulie 1969 artiștii români au dat spectacole în mai multe orașe nigeriene. Acestea au fost foarte bine primite de oficialități, inclusiv de șeful guvernului militar federal, generalul maior Yakubu Gowon, de public și de presa din Nigeria, care au dat o înaltă apreciere frumuseții și bogăției cîntecului, jocului și costumelor populare românești și măiestriei artiștilor.

Guvernul român și cel nigerian pun la baza relațiilor dintre cele două țări respectarea înaltelor principii ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state, avantajului și respectului reciproc, principii înscrise în Carta Organizației Națiunilor Unite. În acest fel, dezvoltarea continuă a relațiilor dintre România și Nigeria corespunde atît interesului popoarelor respective, cît și cauzei nobile a menținerii păcii mondiale și promovării cooperării internaționale.

Ion Agaficioaia

---

[6] *Scînteia* din 25 mai 1971.

NOUA ZEELANDĂ

Noua Zeelandă, arhipelag în Oceanul Pacific situat la aproximativ 2 000 km sud-est de coastele Australiei, are o suprafață de 268 676 km. p., oferind cu generozitate adăpost unei populații de aproape 3 000 000 de neozeelandezi de origine europeană și maoră.

Primele contacte între România și Noua Zeelandă au avut loc după primul război mondial, cu ocazia participării celor două țări la Conferința de pace și, ulterior, la Liga Națiunilor. De asemenea, au existat și unele încercări de a se realiza legături directe între ele. Astfel, în iulie 1928, Oswald Charles Hebb [1], cetățean neozeelandez, unul dintre directorii firmei „Lever Brothers Limited", care vizitase deja țara noastră în calitatea sa de om de afaceri, a venit la București cu recomandare din partea însărcinatului cu afaceri român de la Londra și a purtat discuții la Ministerul Afacerilor Străine solicitînd să fie numit consul onorific al României la Wellington. Un an mai tîrziu, O. C. Hebb notifică în scris guvernului român dorința sa de a fi numit consul onorific al României în Noua Zeelandă, asigurînd că, dacă propunerea sa va fi acceptată, va face tot ce-i va sta în putință pentru a susține cu demnitate interesele României și ale naționalilor săi, a favoriza interesele țării cu toată publicitatea posibilă [2].

Deși O. C. Hebb prezenta referințe pozitive pentru numirea sa în calitate de consul onorific al României la Wellington, iar autoritățile române îi erau favorabile,

[1] Arhiva M.A.E., problema 75/1928, vol. 49, p. 488—503.
[2] *Ibidem.*

din documentele existente în arhivă nu reiese dacă acesta a fost numit, în cele din urmă, în calitatea solicitată.

Izbucnirea celui de-al doilea război mondial avea să determine, la sfîrșitul anului 1941, apariția stării de război între cele două state, notificată guvernului român de către guvernul Noii Zeelande prin intermediul Legației S.U.A. la București [3]. În 1947, Noua Zeelandă a semnat cu România, alături de puterile aliate, Tratatul de pace de la Paris, ratificat ulterior. Acest fapt a fost consemnat în Proclamația din 5 ianuarie 1948 publicată la Wellington.

Pînă la stabilirea relațiilor diplomatice între cele două state, guvernul Noii Zeelande a apelat la bunele oficii ale Marii Britanii, S.U.A. sau Elveției, pentru rezolvarea problemelor apărute în relațiile sale cu România. La rîndul său, România a soluționat chestiunile sale privind relațiile cu Noua Zeelandă în principal prin intermediul Marii Britanii, S.U.A. sau Suediei.

Afirmarea României și Noii Zeelande în viața internațională după cel de-al doilea război mondial, necesitatea participării la circuitul mondial al valorilor materiale și spirituale au determinat cele două state să se cunoască mai bine, să inițieze contacte și schimburi între ele.

În anul 1955, Noua Zeelandă s-a numărat printre statele care au votat în favoarea admiterii României la O.N.U. [4].

Primele contacte pe linie culturală între cele două țări au avut loc în anul 1961 prin I.R.R.C.S. și unele firme neozeelandeze. În diverse orașe din Noua Zeelandă încep să fie prezentate filme românești, între cele două părți au loc schimburi de materiale documentare, presa din cele două țări publică știri referitoare la viața internă și politica externă a celeilalte țări. Cu ocazia zilelor naționale, între conducătorii României și Noii Zeelande au loc schimburi de mesaje de felicitare.

---

[3] Nota verbală a Legației S.U.A la București din 8 decembrie 1941 (Arhiva M.A.E., fond 71/E 9, vol. 340, p. 44 ; 51—56).

[4] Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. nr. 995 (X).

În anii 1966 și 1967, reprezentantul comercial al României în Indonezia a vizitat Noua Zeelandă pentru prospectarea pieței locale. În noiembrie 1968, ministrul cu problemele comerciale de pe lîngă Înaltul Comisariat al Noii Zeelande la Londra s-a deplasat la București pentru a se informa și a stabili contacte pe linie comercială.

Între 13 și 16 martie 1969, o delegație guvernamentală română condusă de un vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, a vizitat Noua Zeelandă la invitația guvernului acestei țări, bucurîndu-se de o primire călduroasă. Delegația română a avut întrevederi cu conducătorii de stat neozeelandezi, precum și cu reprezentanți ai cercurilor comerciale, oameni de afaceri etc. În urma negocierilor dintre reprezentanții guvernului român și ai guvernului Noii Zeelande, la 14 martie 1969 a fost semnat la Wellington un acord comercial, primul din istoria relațiilor celor două țări, care prevede acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate [5]. Cu aceeași ocazie, pentru realizarea unei mai bune cunoașteri și dezvoltarea în continuare a relațiilor bilaterale, s-a hotărît să se procedeze la un schimb de scrisori consemnînd stabilirea de relații diplomatice.

Schimbul scrisorilor a avut loc în toamna aceluiași an, respectiv la 13 octombrie 1969, între reprezentanții diplomatici ai celor două țări la Londra, confirmîndu-se astfel stabilirea relațiilor diplomatice la rang de ambasadă între România și Noua Zeelandă. Totodată, a avut loc și schimbul instrumentelor de ratificare a acordului comercial sus-amintit [6].

În vederea dezvoltării în continuare a relațiilor bilaterale, România a acreditat [7] un ambasador în Noua Zeelandă, cu reședința permanentă la Tokio, în persoana diplomatului Iosif Gheorghiu, care și-a depus scrisorile de acreditare la 20 februarie 1970 [8]. De asemenea, s-a

---

[5] *Scînteia* din 17 martie 1969.

[6] *Scînteia* din 14 octombrie 1969.

[7] Noua Zeelandă n-a acreditat încă un ambasador în România.

[8] *Scînteia* din 22 februarie 1970.

realizat un acord în vederea înființării unui consulat general al României la Wellington cu jurisdicție asupra întregului teritoriu al acestei țări, în baza căruia din decembrie 1970 la Wellington este prezent un consul comercial român. Aceasta a contribuit la dezvoltarea schimburilor comerciale între cele două țări, la creșterea volumului acestora.

De remarcat faptul că în anul 1972, Noua Zeelandă a fost una dintre primele țări care au acordat României preferințe vamale generalizate.

În decembrie 1972, cu prilejul plecării definitive de la post a ambasadorului României, în convorbirile purtate cu reprezentanții noii administrații constituite în urma victoriei în alegerile generale a Partidului Laburist s-a relevat dorința celor două părți de a exploata posibilitățile existente în vederea dezvoltării raporturilor dintre cele două țări în domeniul politic, economic-comercial, cultural.

Rezultatele obținute pînă în prezent în dezvoltarea relațiilor româno-neozeelandeze au dus la crearea condițiilor corespunzătoare care să permită României și Noii Zeelande că se cunoască mai bine, să amplifice și să diversifice, în continuare, relațiile lor bilaterale, în interesul popoarelor lor, al cauzei cooperării și păcii în lume.

Ion Scumpieru

BCUIAȘI/CENTRAL

PAKISTAN

(Republica Islamică Pakistan)

Dacă privim în trecut, legăturile care ar fi putut exista între România şi Pakistan nu puteau fi decît acelea dintre România şi statele din întregul subcontinent indo-pakistanez, căci, după cum ştim, Pakistanul a apărut ca stat de-abia în 1947 prin eliberarea, în acelaşi timp cu India, de sub regimul colonial britanic. Pînă la eliberare, Pakistanul a făcut parte din colonia şi apoi dominionul britanic indian.

În Ţara Românească au sosit, în secolele XVII-XIX, o serie de mărfuri de pe teritoriul Indiei şi Pakistanului. Tariful vamal din 17 iunie 1727 cuprinde printre mărfurile importate şi „culoarea albastră indiană", numită popular şi „lahur". Numele de „lahur" vine de la Lahore, unul dintre oraşele importante ale Pakistanului de azi. Prin anii 1818 se aduceau din Kashmir şaluri scumpe de mătase. Ruta urmată era, aşa cum ne indică documentul vamal, din Kashmir la Bagdad, de aici la Istanbul şi apoi în Ţara Românească. Se aduceau multe calităţi de şaluri de Kashmir (sau „hindico"), taxate foarte scump : 1 balot costa 2 880, 1 980, 1 710 şi 810 bani, în funcţie de calitate.

În secolul al XVIII-lea, aria teritorială din care face parte şi statul pakistanez a devenit mai bine cunoscută în ţara noastră datorită cronicilor şi literaturii geografice.

În *Cartea despre prima colonizare* (1686), Miron Costin scria despre oraşele fondate de Alexandru cel Mare

în valea Indusului. Cronicarul nostru reia părerea eronată a istoricului latin Qvintus Curtius, după care dacii erau originari din aria teritorială indo-pakistaneză. În poemul în versuri *Viața lumii*, Miron Costin vorbește despre cuceririle lui Cyrus în India.

Dintre primele texte geografice care aduc cititorilor români informații despre țările din această parte a lumii, menționăm *Povestirea despre țările și imperiile care există în Asia*, cuprinsă într-o colecție de manuscrise care datează aproximativ din 1700 [1].

Un fragment al unei traduceri dintr-o „cosmographie" care a circulat în țara noastră, datînd din 1766 [2], cuprinde o succintă descriere a Indiei și a Pakistanului, conținînd date despre fauna, bogățiile, puterea militară și splendoarea ultrabizantină a „curților boierești".

Abia în secolul al XIX-lea, țara noastră a luat contact direct cu aria teritorială din care face parte și statul pakistanez prin călătorii transilvăneni în India. Primul călător transilvănean în India a fost Johan Martin Honigberger, născut în 1796, la Brașov. După ce studiază chimia la Brașov și Bistrița, la 21 de ani, Honigberger părăsește țara, plecînd în Asia de vest, unde practică medicina. Ajunge, în cele din urmă, în India, unde slujește ca medic personal al lui Ranjit Singh, maharajah din Lahore, la curtea căruia a fost chirurg, chimist, inginer-șef, director al Arsenalului și chiar amiral.

În 1833 se reîntoarce în Europa, dar revine în scurt timp în India pentru a îngriji pe Ranjit Singh, grav bolnav. Honibgerger a rămas în India și după moartea lui Singh, în 1836 [3].

În 1956 a apărut în Editura științifică, în colecția „Pe harta lumii", cartea *Pakistanul* de Al. Sorin, care conține date istorice, geografice și demografice și informează cititorul despre situația economică și politică a acestei țări.

---

[1] Biblioteca Academiei R.S.R., ms. 1 436 (49—76).
[2] *Ibidem.*, ms. 1 556, fila 15.
[3] V. Smith. *Oxford History of India*, ed. a II-a, p. 690—693.

*
* *

Relațiile propriu-zise dintre cele două țări nu au putut să înceapă efectiv decît după obținerea independenței de către Pakistan, chiar și acest început fiind destul de anevoios.

Relații sporadice au avut loc începînd de prin anul 1956 cînd o delegație parlamentară română venind de la Bangkok s-a oprit pentru scurt timp la Karachi, unde a purtat discuții cu primul ministru și alte personalități pakistaneze.

Colaborarea în cadrul organizațiilor internaționale a fost însă activă, mai ales după primirea României ca membră a O.N.U., în decembrie 1955.

Ceea ce a apropiat mai mult cele două țări a fost crescînda influență și prestigiul politicii externe a țării noastre, pe de o parte, și, pe de altă parte, evoluția treptată a concepției politicii externe a guvernului pakistanez, care, din punct de vedere principial, se apropia de cea promovată de țara noastră.

După cum este cunoscut, Pakistanul a devenit în primii ani ai existenței sale, datorită anumitor împrejurări istorice, membru activ al pactelor militare C.E.N.T.O. și S.E.A.T.O., ceea ce a dat un caracter oarecum unilateral relațiilor sale externe din acea perioadă. Pakistanul s-a afirmat însă în ultimii 10—12 ani din ce în ce mai mult pe arena internațională ca o țară independentă și suverană, dornică de a dezvolta relații, pe baza egalității și a respectului reciproc, cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială. În organizațiile internaționale, reprezentanții pakistanezi s-au situat pe poziții antiimperialiste, anticolonialiste și antineocolonialiste.

Relațiile politice propriu-zise au început prin mesajul de felicitare adresat președintelui Pakistanului de către președintele Marii Adunări Naționale a țării noastre, la 23 martie 1956, cu prilejul Zilei naționale a acestui stat.

Momentul principal în ceea ce privește începutul relațiilor româno-pakistaneze îl constituie vizita în Pakistan a președintelui Consiliului de Miniștri al țării

noastre, Ion Gheorghe Maurer, între 13 și 15 octombrie 1964.

Comunicatul comun semnat cu prilejul vizitei constată apropierea sau identitatea poziției celor două țări față de principalele probleme internaționale și exprimă, totodată, hotărîrea celor două părți de a stabili relații diplomatice. „În scopul colaborării între cele două state — se spune în comunicat —, Guvernul Republicii Populare Române și Guvernul Pakistanului au hotărît să stabilească relații diplomatice".

În final, comunicatul exprimă convingerea că „relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Pakistan se vor dezvolta în interesul celor două popoare și al păcii" [4].

Hotărîrile și ideile exprimate în comunicat au fost traduse în viață, ceea ce arată, pe de o parte, sinceritatea politică a celor două părți, iar pe de altă parte seriozitatea cu care au fost examinate posibilitățile de dezvoltare a relațiilor de colaborare dintre ele.

După vizita președintelui Consiliului de Miniștri al țării noastre în Pakistan a urmat o serie de noi vizite și acțiuni între cele două țări.

În octombrie 1965, Zulfikar Ali Bhutto, pe atunci ministru de externe, a făcut o vizită la București și a avut întrevederi cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și cu alte personalități române. Convorbirile au arătat încă o dată apropierea punctelor de vedere ale celor două guverne în majoritatea problemelor abordate.

La 19 ianuarie 1965, guvernul pakistanez a făcut cunoscut, prin Ambasada României de la Moscova, că a hotărît să deschidă o misiune diplomatică la București și a cerut pentru început agrementul în vederea acreditării în România a ambasadorului pakistanez în Cehoslovacia, M. Shafquat. Primul ambasador al Pakistanului în România, M. Shafquat, a prezentat scrisorile de acreditare la 19 august 1965.

În discursul rostit cu prilejul depunerii scrisorilor de acreditare, ambasadorul pakistanez a relevat că „guver-

[4] *Scînteia* din 16 octombrie 1964.

nul și poporul pakistanez acordă o mare importanță dezvoltării relațiilor prietenești și extinderii cooperării cu guvernul și poporul român". El a arătat în continuare că „poporul pakistanez are cea mai profundă admirație și respect față de obiectivele și sarcinile nobile pe care guvernul și poporul român le-au trasat pentru progresul țării și pentru înaltul rol constructiv jucat de guvernul român în domeniul politicii naționale și internaționale".

Răspunzînd acestor cuvinte de apreciere, vicepreședintele Consiliului de Stat, Ștefan Voitec, arăta că „numirea ambasadorului M. Shafquat la București, primul reprezentant diplomatic al Pakistanului în Republica Populară Română, reprezintă un moment important în dezvoltarea relațiilor româno-pakistaneze".

„Guvernul român — arăta în continuare vicepreședintele Consiliului de Stat —, animat de dorința de a dezvolta relații normale cu toate statele, întemeiate pe respectarea independenței, suveranității, egalității în drepturi și avantajului reciproc, va promova și în viitor întărirea colaborării dintre cele două țări" [5].

La 27 iunie 1966 a fost numit primul însărcinat cu afaceri pakistanez în România, iar la 9 iulie 1966, guvernul român a acordat agrementul pentru Ahsan-ul Huque, primul ambasador al Pakistanului cu reședința la București, care și-a prezentat scrisorile de acreditare la 15 august 1966. În cuvîntarea rostită cu acest prilej, ambasadorul pakistanez a transmis președintelui Consiliului de Stat urări cordiale de sănătate, de bunăstare și prosperitate pentru poporul român din partea președintelui Pakistanului și a arătat că poporul pakistanez este impresionat de progresele remarcabile realizate de România în domeniul economic și tehnic și urmărește cu admirație contribuția conducătorilor români pe plan internațional, înaltul rol pe care România este în stare să-l joace în reducerea încordării, exprimînd convingerea că relațiile de prietenie dintre cele două țări vor evolua favorabil [6].

Salutînd prezența în România a primului ambasador pakistanez cu reședința la București, președintele Con-

[5] *Scînteia* din 20 august 1965.
[6] *Scînteia* din 16 august 1966.

siliului de Stat a relevat cu satisfacție că relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Pakistan se dezvoltă continuu, devenind în ultimii ani tot mai strînse.

La 31 martie 1966, Mihai Magheru a fost numit ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Pakistan [7].

Ambasadorul român și-a prezentat scrisorile de acreditare la 6 octombrie 1966 [8].

Începînd deci din toamna anului 1966, ambele țări au avut reprezentanțe diplomatice la rang de ambasadă, cu șefi de misiuni avînd reședința la Islamabad și, respectiv, la București.

Stabilirea relațiilor diplomatice și deschiderea oficiilor diplomatice în cele două capitale a însemnat o etapă importantă în dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări. S-a creat posibilitatea contactului direct și permanent între cele două guverne, a cunoașterii nemijlocite a celor două țări.

În perioada care a urmat au avut loc o serie de acțiuni și vizite între cele două țări. Astfel, în aprilie 1967, ministrul comerțului pakistanez, Ghulam Faruque, a făcut o vizită în România, la invitația ministrului comerțului exterior al țării noastre.

Ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România a făcut între 22 și 27 mai 1967 o vizită în Pakistan, la invitația ministrului de externe pakistanez. El a fost primit de președintele Pakistanului și a avut întrevederi cu ministrul comerțului pakistanez și alte personalități din viața politică, economică și culturală a Pakistanului.

Cu ocazia acestei vizite a fost publicat un comunicat comun [9] care reafirmă poziția identică sau apropiată a României și Pakistanului în unele probleme internaționale, relevînd, totodată, relațiile prietenești existente între cele două țări.

Între 20 și 26 octombrie 1967, președintele Ayub Khan, însoțit de o delegație din care făcea parte și ministrul de externe, a făcut o vizită în România, în cursul căreia

[7] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 15 din 10 aprilie 1966.
[8] *Scînteia* din 7 octombrie 1966.
[9] *Scînteia* din 28 mai 1967.

a avut întrevederi cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., cu președintele Consiliului de Stat, cu președintele Consiliului de Miniștri și alte personalități.

În Comunicatul comun publicat cu această ocazie [10] se făcea o apreciere pozitivă asupra dezvoltării relațiilor dintre cele două țări, scoțîndu-se în evidență importanța stabilirii și dezvoltării între toate statele, indiferent de sistemul lor social și politic, a unor relații bazate pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neintervenției în afacerile interne și avantajului reciproc.

S-a creat astfel o identitate de vederi între România și Pakistan asupra principiilor care trebuie să stea la baza relațiilor între state.

Sînt semnificative cooperarea și sprijinul reciproc în cadrul organizațiilor internaționale. Astfel, în cursul anului 1968 a avut loc la Geneva Conferința țărilor care nu posedă arma atomică. Guvernul român, prin delegatul său, a sprijinit alegerea ca președinte al Conferinței a lui Arshad Husain, pe atunci ministru de externe al Pakistanului.

Nu puține sînt cazurile cînd în cadrul O.N.U. sau în cadrul unor conferințe internaționale România și Pakistanul au fost coautori la diverse rezoluții. Amintim în acest sens că cele două țări au fost coautoare ale proiectelor de rezoluție, devenite hotărîri ale Adunării Generale a O.N.U., în problemele mediului uman (rezoluția nr. 2 398) și ale folosirii fundului mărilor și oceanelor (rezoluția nr. 2 467).

*

* *

Începînd din decembrie 1967 au avut loc schimburi de informări și delegații economice, care au permis delimitarea posibilităților de cooperare în domeniul economic și tehnico-științific și mărirea plafonului schimburilor comerciale.

---

[10] Vezi *Comunicatul comun* în lucrarea *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, București, Editura politică, 1973, p. 462—465.

În aprilie 1968, ministrul comerțului exterior al Republicii Socialiste România a făcut o vizită în Pakistan, la invitația ministrului comerțului pakistanez. Cu această ocazie a fost semnat un acord comercial pe termen lung [11].

Relațiile comerciale dintre cele două țări s-au desfășurat la început pe baza Acordului comercial semnat la 20 mai 1964 la Islamabad. În iulie 1966 a fost semnat primul protocol cuprinzînd listele de mărfuri ce urmau a fi cumpărate de ambele părți în cursul anului 1966. Asemenea liste au fost stabilite și în anii următori. România a cumpărat din Pakistan iută și produse de iută (saci), produse textile, bumbac brut, produse din lînă, covoare etc. Pakistanul a importat din România utilaje de diferite feluri, mașini (buldozere ș.a.), echipament electric (transformatoare, cabluri ș.a.), produse petrolifere (uleiuri ș.a.), îngrășăminte (uree) etc.

Creșterea constantă a schimburilor arată că există o bază serioasă pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor comerciale.

În Pakistan, la Karachi s-a deschis din 1965 o reprezentanță comercială a României. În 1969, sediul principal al reprezentantului comercial s-a mutat la Islamabad.

La Karachi a fost deschisă în 1968 o expoziție permanentă de mașini și utilaje românești. În ultimii ani, peste 20 de diferite delegații comerciale române au vizitat Pakistanul. De asemenea, oameni de afaceri și delegații oficiale pakistaneze au vizitat România. Este cert că aceste prezențe au ajutat și vor ajuta și în viitor să se găsească mijloacele de lărgire a gamei de produse de schimb între cele două țări, în folosul reciproc. Compania de transport maritim pakistaneză a hotărît organizarea transporturilor regulate între Karachi și unele porturi din Marea Neagră, inclusiv Constanța, ceea ce va constitui un element favorizant pentru intensificarea schimburilor bilaterale.

---

[11] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 72 din 5 iunie 1968.

*
* *

Concomitent cu creşterea şi diversificarea relaţiilor economice, a început şi procesul dezvoltării schimburilor culturale româno-pakistaneze. Aceste schimburi îmbrăţişează o gamă variată de activităţi : expoziţii, prezentări de filme, emisiuni de radio, programe de televiziune şi multe alte acţiuni de popularizare a realizărilor celor două popoare.

În anii 1966—1972 au fost prezentate publicului pakistanez din principalele localităţi : Rawalpindi, Lahore, Karachi, numeroase expoziţii de popularizare a multiplelor aspecte ale dezvoltării ţării noastre, din viaţa poporului român.

În septembrie 1967, Altaf Gauhar, secretar al Ministerului Informaţiilor din Pakistan, a vizitat ţara noastră, participînd şi la reuniunea internaţională de ştiinţe filozofice şi umane care a avut loc la Bucureşti.

Ansamblul folcloric „Oltenia" a dat spectacole în ianuarie 1968 în oraşele Rawalpindi, Lahore, Karachi, în săli publice şi la televiziune. Interpretarea artiştilor români s-a bucurat de multă preţuire. Un mare interes a stîrnit faptul că unele din doinele noastre se aseamănă cu cîntecele populare din regiunile de munte ale Pakistanului.

Staţiile de radio pakistaneze transmit deseori muzică populară şi cultă românească, iar la televiziune au fost transmise deseori emisiuni de filme documentare româneşti.

Editura pakistaneză „National Publishing House" a publicat în limba urdu, în 3 000 de exemplare, o carte frumos ilustrată despre România.

Între Agerpres şi Agenţia de presă pakistaneză, Associated Press of Pakistan (A.P.P.) a fost încheiat un acord de schimb de ştiri şi articole. Presa pakistaneză publică în limbile engleză, urdu, bengali şi altele numeroase ştiri şi articole despre România, ceea ce contribuie în mod substanţial la cunoaşterea României, a politicii guvernului român, a poporului şi la aprecierea lor pozitivă în Pakistan.

În România au fost deschise în diferite localități expoziții pakistaneze și diferiți specialiști au participat la conferințe internaționale în țara noastră. Televiziunea și radioul din România au prezentat filme despre Pakistan și emisiuni de muzică pakistaneză.

În iulie 1968 a fost semnat la Islamabad Acordul de cooperare culturală și științifică între România și Pakistan [12]. Guvernul român a ratificat acest acord. După ratificarea lui de către partea pakistaneză, schimbul instrumentelor de ratificare a avut loc la București. Prevederile acordului au fost puse în aplicare. Prin semnarea acestui acord se deschid noi perspective de intensificare a schimburilor culturale, a relațiilor între universități, instituții culturale și științifice din cele două țări, a schimburilor de studenți și specialiști ș.a.

*

* *

Ca un corolar al evoluției pozitive a relațiilor româno-pakistaneze din ultimii ani, între 8 și 12 ianuarie 1973 a avut loc vizita oficială a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în Republica Islamică Pakistan, la invitația președintelui Zulfikar Ali Bhutto. Șeful statului român a fost însoțit de George Macovescu, ministrul afacerilor externe, Nicolae M. Nicolae, ministru secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior, de consilieri și experți.

În cursul vizitei, președintele Consiliului de Stat și personalitățile care l-au însoțit au vizitat obiective economice, așezăminte social-culturale și monumente istorice din orașele Islamabad, Tarbela, Rawalpindi, Lahore și Karachi. Oaspeții români au fost primiți pretutindeni cu caldă ospitalitate, manifestare a prieteniei și stimei reciproce dintre poporul român și poporul pakistanez.

Cu această ocazie, între cei doi președinți au avut loc convorbiri oficiale cu privire la evoluția relațiilor bilaterale și la unele probleme internaționale importante. Chintesență a rezultatelor fructuoase ale acestor convorbiri, Declarația solemnă comună, semnată în timpul vi-

[12] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 139 din noiembrie 1968.

zitei, fixează principiile care trebuie să stea la baza relațiilor bilaterale româno-pakistaneze și a relațiilor cu toate celelalte state, acesta fiind primul document de acest gen pe care România îl încheie cu un stat asiatic în curs de dezvoltare.

În Comunicatul comun dat publicității cu prilejul vizitei oficiale în Pakistan a președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, se arată că cele două părți, analizînd relațiile româno-pakistaneze, „au constatat cu satisfacție că acestea au înregistrat o dezvoltare rapidă" și „au căzut de acord că există condiții favorabile pentru dezvoltarea în continuare a acestor relații, corespunzător intereselor popoarelor român și pakistanez, ale păcii și înțelegerii internaționale". Totodată, președinții celor două state au exprimat dorința „de a folosi deplin posibilitățile oferite de economiile în dezvoltare ale României și Pakistanului în vederea intensificării, pe baza avantajului reciproc, a schimburilor comerciale, cooperării economice și tehnico-științifice, a relațiilor culturale, precum și activităților în alte domenii" [13].

În scopul asigurării unei dezvoltări de lungă durată a relațiilor economice între cele două țări, părțile au hotărît în timpul vizitei să încheie un acord de cooperare economică și tehnico-științifică pe termen lung și să înființeze o comisie mixtă guvernamentală de cooperare.

De asemenea, în vederea folosirii posibilităților multiple existente, părțile au încheiat un protocol cu privire la dezvoltarea relațiilor economice dintre România și Pakistan, cuprinzînd principiile convenite și modalitățile de cooperare, precum și un acord între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Islamice Pakistan privind transporturile aeriene.

Pentru dezvoltarea schimburilor în domeniul cultural s-au semnat acorduri între Comitetul de stat al radioteleviziunii române și Societatea pakistaneză de televiziune, precum și între Comitetul de stat al radioteleviziunii române și Radiodifuziunea din Republica Islamică Pakistan.

---

[13] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, p. 514.

Părțile au mai convenit, pentru explorarea posibilităților de cooperare în domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare, ca organele de specialitate să elaboreze cadrul juridic corespunzător.

Vizita în sine, ca și importantele documente încheiate au demonstrat că relațiile româno-pakistaneze evoluează sub semnul unei trainice prietenii și bune înțelegeri, al cordialității și stimei reciproce, al dorinței de apropiere între popoare și a deschis largi perspective dezvoltării în viitor a relațiilor româno-pakistaneze în toate domeniile de activitate.

Mihai Magheru, George M. Naumescu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY

PANAMA

Stabilirea de relații diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Panama în anul 1971 a constituit oficializarea unor raporturi mai vechi, de colaborare între cele două țări, pe planul relațiilor multilaterale existente în cadrul unor organe și organisme specializate ale Organizației Națiunilor Unite, între delegațiile sau reprezentanții celor două state. Această colaborare are la bază puncte de vedere similare sau apropiate în legătură cu probleme de politică externă, ca expresie a promovării principiilor independenței și suveranității naționale, neintervenției în treburile interne ale altor state, deplinei egalități în drepturi și respectului reciproc.

Republica Panama și-a proclamat independența de stat în anul 1903. Pe teritoriul ei este situat Canalul Panama, una din cele mai importante căi de navigație maritimă care unește oceanele Atlantic și Pacific.

Ca urmare a interesului celor două părți, a tratativelor purtate pe cale diplomatică, la 5 octombrie 1971, a avut loc la New York o întrevedere între ministrul afacerilor externe român și ministrul relațiilor externe panamez, în cadrul căreia s-a efectuat un schimb de scrisori prin care guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Panama, în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a colaborării, au hotărît să stabilească relații diplomatice între cele două țări, la rang de ambasadă [1].

[1] *Scînteia* din 6 octombrie 1971.

Cîteva luni mai tîrziu, la 22 februarie 1972, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a primit din partea ambasadorului Maximiliano Eduardo Jimenez Icaza scrisorile prin care acesta a fost acreditat în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Panama în România.

Începutul bun al relațiilor diplomatice dintre Republica Socialistă România și Republica Panama a fost subliniat de ambasadorul M. E. Jimenez Icaza, care, în cuvîntul său, a apreciat că acesta este un pas ferm făcut de guvernele celor două țări și a exprimat convingerea că acest act va fi numai prima etapă a unui pod solid și larg, de cordialitate, prietenie și înțelegere care se întinde între popoarele celor două țări. Ambasadorul panamez și-a exprimat speranța într-o dezvoltare a schimburilor comerciale fructuoase între țara sa și România [2].

Între România și Panama au fost inițiate schimburi comerciale încă din anul 1966. În vederea dezvoltării relațiilor economice și comerciale dintre cele două țări, partea română a trimis în cursul anului 1972 două delegații economice, cu scopul de a prospecta posibilitățile de folosire a condițiilor pe care le oferă zona liberă a portului Colon din Panama.

Politica activă, consecventă și perseverența cu care România militează pe planul relațiilor internaționale pentru statornicirea între toate țările a unor raporturi de prietenie și colaborare multilaterală găsește ecou favorabil și în Panama, unde — așa cum a declarat ambasadorul acestei țări — guvernul și poporul țării sale nutresc o mare admirație pentru Republica Socialistă România, pentru eforturile pe care țara noastră le face în vederea strîngerii din ce în ce mai mult a raporturilor de prietenie și colaborare cu națiunile din America Latină. În acest context, ambasadorul a spus că „Republica Panama are plăcerea să ofere României colaborarea sa cea mai largă și sprijin fără rezervă" [3].

---

[2] *Scînteia* din 23 februarie 1972.
[3] *Ibidem.*

Referindu-se în mod expres la relațiile româno-panameze, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a subliniat că „între țările și popoarele noastre s-au stabilit relații de prietenie și colaborare, întemeiate pe stimă și respect reciproc, relații favorizate și de afinitățile de limbă și cultură ale popoarelor român și panamez“ [4].

În același an, guvernul Republicii Socialiste România a numit primul său ambasador în Republica Panama. La 6 decembrie 1972, ambasadorul Corneliu Bogdan — cu reședința la Washington — a prezentat președintelui Demetrio B. Lakas scrisorile prin care a fost acreditat în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Panama.

Cu acest prilej, președintele Republicii Panama, Demetrio B. Lakas, a reliefat legăturile de prietenie și stimă reciprocă existente între cele două țări, a exprimat convingerea că în viitor relațiile dintre Panama și România, în special în domeniile economic și comercial, vor cunoaște o dezvoltare mai mare.

Virgil Baboianu

[4] *Scînteia* din 23 februarie 1972.

PERU

Despărțite prin imensa distanță care separă orientul Europei de litoralul pacific al Americii, popoarele român și peruan au luat cunoștință unul de altul relativ tîrziu pe scara istoriei.

Desigur, evenimentul epocal al descoperirii Americii în 1492 n-a rămas necunoscut în cercurile cărturărești ale țărilor române. Legăturile de rudenie între suveranii Spaniei, stăpînitori ai Americii Latine, și împărații vienezi au facilitat, la rîndul lor, informarea, în special în Transilvania, asupra civilizațiilor precolumbiene din Peru și a bogățiilor din acest îndepărtat pămînt.

Primele noțiuni despre legendarul leagăn al incașilor au circulat în România prin paginile unei lucrări geografice din secolul al XVIII-lea.

Legăturile oficiale dintre România și Peru datează de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, după proclamarea independenței de stat a României. Peru se numără între primele state latino-americane care au recunoscut actul intrării României în rîndul statelor suverane și independente.

La 8 aprilie 1880 guvernul român notifica părții peruane proclamarea independenței de stat a României, „exprimîndu-și speranța în stabilirea unor relații de bună și cordială prietenie între cele două țări". Răspunzînd acestei notificări, președintele Republicii Peru, Nicolás de Pierola, sublinia, în scrisoarea din 17 septembrie 1880, satisfacția față de „proclamarea solemnă a independenței României ca stat liber și suveran", precum

și dorința fierbinte ca „relațiile de bună și cordială prietenie dintre cele două state să se dezvolte“ [1].

La 12 august 1894, noul președinte al Republicii Peru, Andrés A. Caceres, notifica preluarea „conducerii supreme a Națiunii“, exprimîndu-și, la rîndul său, dorința ca popoarele român și peruan să întrețină relații de prietenie.

După primul război mondial, între reprezentanții celor două țări au loc contacte în vederea stabilirii de relații consulare, iar mai tîrziu diplomatice. Un prim act în acest sens a avut loc în anul 1922, cînd interesele României în Peru au fost încredințate ministrului francez în această țară. Doi ani mai tîrziu, dînd expresie sentimentelor de prețuire reciprocă existente între cele două țări, ministrul afacerilor străine al Perului, César Elquera, invita un reprezentant al guvernului român să participe la festivitățile din 9 decembrie 1924, ocazionate de centenarul bătăliei de la Ayacucho. Ca răspuns la această invitație, guvernul român a acreditat pe baronul de Groote, ambasadorul Belgiei în Peru, ca trimis extraordinar și ministru plenipotențiar cu misiunea specială de a reprezenta România pe lîngă președintele Republicii Peru cu prilejul festivităților de la Ayacucho [2].

În același an, la 6 decembrie, ministrul afacerilor străine peruan, A. Salomón, făcea cunoscută hotărîrea guvernului țării sale de a crea un consulat onorific la București, „în dorința de a strînge relațiile comerciale ce există între țările noastre“. Discuțiile în această problemă au continuat pînă la 2 decembrie 1927, cînd, prin Decretul nr. 3 332, a fost acordat execuatur-ul pentru numirea lui Octav Garoescu în calitate de consul onorific al Republicii Peru în România, cu sediul la București [3]. În cursul anilor 1929—1930 au loc tatonări în vederea creării unui consulat onorific peruan la Galați, problemă care nu ajunge în faza concretizării [4]. Cu unele întreruperi, consulatul onorific al Republicii Peru la București a funcțio-

---

[1] Arhiva M.A.E., fond Războiul de independență, vol. 93, p. 232.

[2] Arhiva M.A.E., fond 71, Țări ale Americii Latine, vol. I, p. 241—242 (nota nr. 47 236).

[3] *Ibidem*, dosar 22, Reprezentanți, G. 4.

[4] *Ibidem*, dosar 22, Reprezentanți, C. 3.

nat pînă în anul 1942, cînd, datorită războiului, legăturile între cele două țări au fost întrerupte.

Ca rezultat al discuțiilor care s-au purtat de-a lungul deceniilor trei și patru ale secolului nostru, România a înființat, la rîndul său, un consulat general onorific la Lima la 1 martie 1939, numind pe generalul Pedro Pablo Martinez ca titular [5].

Ca o încoronare a contactelor stabilite cu diverse prilejuri și a colaborării dintre reprezentanții români și peruani, îndeosebi în cadrul Ligii Națiunilor, la 30 septembrie 1939 ministrul de externe peruan, José Felix Aramburu, aduce la cunoștința părții române că guvernul țării sale, „în dorința de a dezvolta relațiile între cele două țări ale noastre... a hotărît să creeze o reprezentanță diplomatică în România și a numit pe José Gambetta ca însărcinat cu afaceri a.i. al Legației peruane la București" [6].

Izbucnirea celui de-al doilea război mondial a împiedicat dezvoltarea normală a relațiilor între cele două țări. Legația Republicii Peru la București a funcționat pînă la 6 martie 1942, dată la care relațiile diplomatice între România și Peru au fost întrerupte [7].

*

* *

În perioada postbelică, raporturile între România și Peru au evoluat într-un climat de înțelegere și respect reciproc. Dacă în primul deceniu postbelic acțiunile de cunoaștere reciprocă au avut un caracter sporadic, ulterior ele dobîndesc un cadru tot mai organizat. În 1957 a fost creată la Lima Fundația culturală peruano-română, care a organizat o serie de manifestări dedicate cunoașterii realităților din țara noastră. Un an mai tîrziu, sub îngrijirea acesteia s-a publicat în Peru o carte intitulată „România", cuprinzînd impresii despre locurile, oamenii și preocupările majore ale poporului român.

În România au apărut de asemenea o serie de volume despre Peru, de pildă o lucrare monografică,

---

[5] *Ibidem*, fond 75, vol. 42, Decret nr. 776 din 8 decembrie 1939.

[6] *Ibidem*, Reprezentanți, G. 12, telegrama nr. 4 157.

[7] *Ibidem*, fond 71/1920—1944, România, vol. 84, p. 90.

publicată în 1969, privind situația istorico-geografică, realitățile economice și culturale din această țară [8], și traduceri din cei mai reprezentativi literați peruvieni.

Tot pe linia raporturilor culturale, au avut loc în această perioadă o serie de vizite în România ale unor personalități din domeniul culturii și artei, dintre care remarcăm pe directorul Fundației culturale româno-peruane, publicistul Julio Castro Franco, autorul lucrării „România", mai sus-amintită, scriitorii și publiciștii Ronaldo Valle, Sergio Arron Castillo, precum și artiști fotografi, cineaști, ziariști etc. De asemenea, în anul 1961 ne-a vizitat țara o delegație de deputați peruvieni, ca invitați ai Grupului interparlamentar român, precum și secretarul general al Asociației Naționale a Scriitorilor și Artiștilor din Peru (A.N.E.A.), Jorge Falcon.

La rîndul său, România a participat la expoziția mondială a cărții de la Lima și a inițiat în Peru acțiuni culturale care au permis o mai bună cunoaștere a realităților social-istorice din țara noastră. Printre acestea, expozițiile de gravură și pictură românească, expoziția „România" (1959), „50 de ani de la moartea lui I. L. Caragiale" (1962), „Dobrogea și Delta Dunării" (1963), „Învățămîntul și arta în România". Între anii 1962 și 1965 în cadrul Universității „Nacional Mayor de San Marcos" din Lima, una din cele mai vechi instituții de cultură din America Latină a funcționat un lectorat de limbă română.

În deceniul trecut contactele între diverși reprezentanți ai celor două țări s-au intensificat paralel cu creșterea interesului și dorinței reciproce de oficializare a schimburilor comerciale ca prim pas pe linia stabilirii de relații diplomatice între România și Peru. În cadrul organismelor sau conferințelor internaționale, a avut loc, de asemenea, o lărgire a contactelor și colaborării dintre delegațiile române și peruane, care s-au sprijinit reciproc în diverse probleme de interes bilateral, în alegerile pentru organele de conducere, în adoptarea unor rezoluții.

---

[8] Radu Val. *Peru*, București, Editura Enciclopedică Română, 1969.

De asemenea, la sesiunile O.N.U. a existat o colaborare fructuoasă între delegațiile celor două țări, materializată în prezentarea de rezoluții în calitate de coautori (rezoluțiile privind lucrările Comitetului special pentru problema definirii agresiunii, ale Comitetului special asupra principiilor dreptului internațional, relațiile prietenești și cooperarea între state).

La cea de-a doua sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la New Delhi (februarie 1968) șeful delegației române, Gheorghe Rădulescu, a purtat convorbiri cu șeful delegației peruane, Edgardo Seoane Corrales, pe atunci prim-vicepreședinte al Perului. În discuții a fost confirmat interesul celor două părți de a dezvolta raporturile bilaterale mai întîi prin oficializarea schimburilor comerciale, urmată de stabilirea, într-o etapă ulterioară, a relațiilor diplomatice.

Ca un corolar al contactelor fructuoase româno-peruane, în luna septembrie 1968 s-a deplasat în Peru o delegație economică guvernamentală română condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, prilej cu care s-a reafirmat dorința reciprocă de dezvoltare a relațiilor bilaterale.

La 9 noiembrie 1968, cu prilejul vizitei efectuate în Peru de ministrul afacerilor externe al României, s-a dat publicității comunicatul privind reluarea relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Peru. În schimbul de scrisori dintre miniștrii de externe ai celor două state se arată că părțile, „în dorința de a promova o mai bună cunoaștere reciprocă între țările noastre, precum și pentru a colabora pe linia dezvoltării, au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă“ [9].

În cadrul discuțiilor purtate de ministrul de externe român cu președintele Velasco Alvarado, cu ministrul de externe Edgardo Mercado Jarrin și cu alte oficialități peruane, s-a exprimat convingerea că stabilirea relațiilor diplomatice constituie o bază pentru dezvoltarea unei colaborări rodnice între cele două popoare. Apreciind contribuția României la salvgardarea principiilor Cartei Națiunilor Unite, oficialitățile peruane au subli-

[9] *Scînteia* din 10 noiembrie 1968.

niat necesitatea unei mai strînse colaborări între cele două țări în apărarea legalității internaționale, precum și dorința de a dezvolta relații cu toate țările, indiferent de regimul lor social-politic, pe baza respectării principiilor suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta.

Odată cu stabilirea relațiilor diplomatice s-a semnat un acord comercial și unul de cooperare economică și tehnică [10]. În baza acordului comercial, cele două părți și-au acordat reciproc clauza națiunii celei mai favorizate, angajîndu-se să promoveze schimburi comerciale crescînde între ele, inclusiv de produse manufacturate și semimanufacturate, să-și ofere una alteia asistența necesară pentru organizarea de expoziții permanente sau temporare, să participe la tîrguri internaționale pe teritoriul celeilalte țări. În scopul de a promova dezvoltarea relațiilor comerciale, părțile contractante au prevăzut înființarea de reprezentanțe comerciale în capitalele celor două țări.

Acordul de cooperare economică și tehnică stipulează dorința guvernelor celor două țări de a promova cooperarea economică și tehnică pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc. În acest scop, părțile contractante se angajează să coopereze în domeniul industrializării și al asistenței tehnice, promovînd prin mijloacele de care dispun importul și exportul de fabrici, mașini și utilaje industriale și facilitînd acordarea de licențe și autorizații în conformitate cu legislația în vigoare în fiecare din cele două țări.

Cele două acorduri au fost ratificate la 25 februarie 1969 de guvernele român și peruan, iar schimbul instrumentelor de ratificare a avut loc la 17 iunie 1969. O lună mai tîrziu — în iulie 1969 — a început să funcționeze la Lima un birou comercial român, iar în martie 1970 s-a deschis în această capitală și un birou de inginerie minieră format din reprezentanți ai Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei și „Geomin".

În vederea concretizării prevederilor acordurilor în vigoare între cele două țări și a intensificării în general

[10] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 27, din 4 martie 1969.

a raporturilor bilaterale pe plan economic au avut loc, în perioada menționată, numeroase contacte bilaterale. În cursul anului 1969 s-a efectuat un schimb de delegații economice, cu prilejul cărora s-au discutat problemele cooperării și intensificării relațiilor comerciale dintre cele două țări. În anul următor, alte două delegații economice peruane, una condusă de adjunctul ministrului industriei și comerțului, Eduardo Villa Salcedo, iar cealaltă de adjunctul ministrului energiei și minelor, German Tito Gutiérez, au vizitat România. Din partea română, mai multe delegații economico-comerciale reprezentînd Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini au vizitat Peru, studiind noi posibilități concrete de dezvoltare a schimburilor comerciale și a cooperării economice și tehnice între cele două țări.

Toate aceste acțiuni și dezvoltarea în general a schimburilor economice au impus ca o consecință firească noi pași pe planul raporturilor politico-diplomatice bilaterale. În anul 1970 se realizează deschiderea misiunilor diplomatice și acreditarea de ambasadori cu reședințele în capitalele celor două țări. Depunerea scrisorilor de acreditare ale ambasadorului peruan la București are loc la 8 mai 1970, iar ale ambasadorului român la Lima la 28 decembrie 1970. Funcționarea celor două misiuni diplomatice la București și la Lima a pregătit cadrul pentru o mai mare frecvență a acțiunilor și contactelor reciproce, pe toate planurile.

În luna mai 1972, soția președintelui Republicii Peru, doamna Maria Consuelo Gonzales de Velasco, a efectuat o vizită neoficială în țara noastră.

În primul semestru al anului 1972 două importante delegații economice române au vizitat Peru. În luna aprilie 1972 s-a desfășurat vizita delegației Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, condusă de un adjunct al ministrului. Cu această ocazie au fost semnate două documente care reglementează modul de desfășurare a colaborării româno-peruviene în domeniul minier.

În perioada 6—11 mai 1972 a avut loc vizita în Peru a delegației economice guvernamentale române conduse de ministrul secretar de stat la Ministerul Comerțului

Exterior, Nicolae M. Nicolae. Delegația română a purtat tratative cu diverse organisme economico-financiare peruane pentru stabilirea de acțiuni concrete pe linia dezvoltării relațiilor economice bilaterale. Cu acest prilej s-a semnat acordul de înființare a comisiei mixte guvernamentale româno-peruane.

O serie de delegații economice peruane au vizitat la rîndul lor România. Astfel, la 9 mai 1972 ne-a vizitat țara o delegație condusă de generalul Graham Hurtado, președintele Consiliului de Asesori ai președintelui Republicii Peru ; la 9 iulie 1972 a sosit la București președintele Căilor Ferate din Peru, iar în luna septembrie a aceluiași an, președintele societății de electricitate „Corporación DESANTA" a fost oaspetele țării noastre.

Paralel cu intensificarea relațiilor politico-diplomatice și economice dintre cele două țări a avut loc și o creștere a interesului reciproc pentru cunoașterea experienței celor două țări în procesul dezvoltării social-culturale. Schimburile cultural-artistice și științifice au înregistrat o creștere însemnată. În luna noiembrie 1971 s-a încheiat o înțelegere de colaborare directă între Universitatea din București și Universitatea „Nacional Mayor de San Marcos" din Lima. S-au stabilit, de asemenea, legături între institutele politehnice și cel de construcții din București pe de o parte și Universitatea Națională de Inginerie din Lima pe de altă parte.

În decursul anilor 1970—1972, artiști, ziariști, alți oameni de cultură peruani au vizitat România, punînd bazele unei colaborări bilaterale în domeniile respective. În august 1971, I.R.R.C.S. a avut ca oaspete pe vicepreședintele Asociației Naționale a Scriitorilor și Artiștilor din Peru și pe soția acestuia, sculptorița Maria Nunez del Prado. În luna decembrie 1972 ne-a vizitat țara, ca oaspete al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, directoarea Institutului Național de Cultură din Peru, Martha Hildebrand, care a discutat posibilitățile de dezvoltare în perspectivă a relațiilor culturale româno-peruane.

Rețeaua amplă a acțiunilor politico-diplomatice inițiate în ultimii ani pe diverse planuri ale relațiilor reciproce au generat o modificare de ordin calitativ în apropierea dintre cele două țări.

*

* *

Politica independentă promovată de Peru, preocuparea guvernului peruan pentru emanciparea economică și socială a țării creează premise favorabile pentru dezvoltarea colaborării și cooperării cu toate statele, inclusiv cu România, angrenată, la rîndul său, într-un proces de dezvoltare multilaterală care reclamă strîngerea legăturilor cu toate țările lumii, indiferent de sistemul lor social-politic, pe baza principiilor echității și legalității internaționale.

Gheorghe R. Burlacu

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

RUANDA

(Rwanda)

Republica Ruanda este așezată în centrul continentului Africa, între marile lacuri Victoria, Tanganica și Kivu, avînd ca vecini Republica Uganda (la nord), Tanzania (la est), Burundi (la sud) și Republica Zair (la vest).

Suprafața teritoriului său este de 26 338 km. p., iar populația de aproximativ 4 milioane de locuitori. Republica Ruanda are cea mai mare densitate a populației dintre toate țările continentului african [1].

Grupurile etnice cele mai importante sînt: hutu — peste 2,9 milioane de locuitori; tutsi — aproximativ 1 milion de locuitori, păstori de origine hamită, veniți din țările somalice în secolele XV—XVI, adevărați giganți, atingînd înălțimea de 2,30 m și considerați cei mai înalți oameni din lume. Timp de patru secole, populația tutsi a constituit aristocrația feudală, care a dominat întreaga țară; twa (pigmeii) — de ordinul zecilor de mii, locuiesc în regiunile cele mai puțin accesibile.

Ruanda face parte dintr-o regiune de munți și platouri înalte, în care activitatea vulcanică a jucat un rol important. Un șir de munți (vîrful cel mai înalt — Karisimbi, 4 500 m) separă bazinele Congoului și Nilului.

La vest, teritoriul Ruandei înglobează jumătate din apele lacului Kivu.

Datorită peisajelor deosebit de frumoase care se găsesc în Republica Ruanda, unii călători o numesc „Elveția Africii".

---

[1] *Jeune Afrique*, numero special, 1970.

Teritoriul Ruandei a fost locuit mai întîi de populația „twa", care a impus limba și obiceiurile. În secolele XV—XVI au venit din nord-est triburile „tutsi", care au dominat țara timp de 4 secole, pînă în 1959, instaurînd un regim feudal, opresiv față de populațiile „hutu" și „twa".

În 1894, Ruanda a fost ocupată de armatele germane și inclusă împreună cu Urundi (Burundi) în componența coloniei Africa Germană de Est.

După înfrîngerea Germaniei în primul război mondial, Ruanda împreună cu Urundi au trecut, potrivit Tratatului de pace de la Versailles, sub mandatul Belgiei (trupele belgiene ocupaseră teritoriul Ruandei încă din 1919).

În 1925, Ruanda și Urundi sînt unite din punct de vedere administrativ cu fostul Congo Belgian.

În 1946, Organizația Națiunilor Unite declară Ruanda-Urundi teritoriu sub tutelă și-l acordă spre administrare Belgiei.

În 1956 se creează partidul Mișcarea pentru emanciparea Bahutu (Parmehutu), iar în 1960 se formează un guvern provizoriu condus de Grégoire Kaybanda, liderul partidului Parmehutu.

În septembrie 1961 au avut loc alegeri parlamentare cîștigate de partidul Parmehutu, iar în octombrie același an, în urma unui referendum, monarhia este abolită, iar Ruanda se proclamă republică ; ca președinte al republicii este ales Grégoire Kaybanda.

Avîntul luptei de eliberare de pe continentul african de la sfîrșitul deceniului al șaselea și începutul celui de-al șaptelea din secolul nostru a cuprins și grupurile etnice aflate pe teritoriul Ruandei, făcînd ca la 1 iulie 1962 Ruanda să devină stat independent. În aceeași lună a anului 1962, guvernul României a recunoscut Republica Ruanda ca stat independent și suveran.

La 18 septembrie 1962, Ruanda devine membră a O.N.U. Ea este, de asemenea, membră a Organizației Unității Africane (O.U.A.), a Organizației Comune Africane și Malgașe (O.C.A.M.) și are statut de asociat la Piața comună.

Deși nu se pot consemna aspecte mai importante în relațiile româno-ruandeze, totuși, menționăm că, încă

din 1962, guvernul român a acordat o serie de burse de studii unor tineri ruandezi.

La 24 mai 1965, reprezentantul permanent al Ruandei la O.N.U. a făcut cunoscut reprezentantului permanent al României că guvernul țării sale dorește să stabilească relații diplomatice cu România.

Propunerea părții ruandeze a fost primită favorabil de către guvernul român, iar la 15 iulie 1965 [2] s-a dat publicității Comunicatul comun prin care se sublinia că, în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării între România și Ruanda, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă. Prin Decretul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România din 7 februarie 1969, Ion Drînceanu a fost numit ambasador extraordinar și plenipotențiar în Republica Ruanda, avînd reședința permanentă la Dar es Salaam (Tanzania), iar la 20 martie 1970 și-a prezentat scrisorile de acreditare la Kigali.

În aprilie 1970 o delegație parlamentară ruandeză a vizitat România, la invitația președintelui Marii Adunări Naționale. Cu acest prilej, cele două părți au purtat discuții privind posibilitățile de cooperare în domeniul învățămîntului, agriculturii, construcției de drumuri și industriei miniere.

În 1972 guvernul ruandez a hotărît acreditarea la București a unui ambasador rezident. În același an, între cele două părți au început discuțiile privind semnarea unui acord de cooperare tehnică și economică, menit să transpună în practică dorința celor două țări și popoare de a-și dezvolta relațiile lor prietenești bilaterale.

Mircea Bec

---

[2] *Scînteia* din 15 iulie 1965.

SENEGAL

Republica Senegal, țară vest-africană, situată pe țărmurile Oceanului Atlantic, învecinată cu Mauritania, Mali, Guineea, Guineea-Bissau și având în mijlocul său statul Gambia, are o suprafață de 197 161 km. p. și o populație de aproximativ 3,6 milioane de locuitori [1]. Fostă colonie franceză, Senegalul și-a proclamat independența la 20 august 1960 [2], iar la 7 octombrie 1960 România a recunoscut Republica Senegal ca stat independent și suveran și i-a propus stabilirea de relații diplomatice.

Legături sporadice ale României cu această țară au existat însă și înainte de obținerea independenței. Menționăm, în treacăt, că primii români care au pășit pe pământul senegalez au fost globetrotterii Dumitru Dan, Paul Pîrvu și Gheorghe Negreanu, care în cursul călătoriei lor în jurul lumii au ajuns, în 1911, și în Senegal, unde au făcut un scurt popas la Dakar [3].

Proclamîndu-și independența în 1960, Republica Senegal a organizat în anul următor, în luna aprilie, sărbătorirea festivă a primei aniversări a acestui eveniment de seamă. La festivități a participat și o delegație guvernamentală română.

---

[1] Pentru detalii, a se vedea monografia *Senegal* de Liliana Radian, București, Editura științifică, 1966.

[2] Senegalul sărbătorește însă ziua națională la 4 aprilie, deoarece la această dată, în 1960, autorităților senegaleze le-a fost transferată întreaga competență în republică.

[3] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea*, București, Editura științifică, 1962, p. 327.

Problema stabilirii relațiilor diplomatice s-a aflat în atenția guvernelor român și senegalez. În acest scop au avut loc contacte între reprezentanții celor două țări în diferite capitale, printre care Paris și Conakry.

Toate aceste contacte și discuții, în cursul cărora s-au evidențiat multe puncte de vedere similare în probleme de politică externă, s-au dovedit utile și fructuoase. La 21 septembrie 1965, ambasadorul senegalez la Paris a anunțat pe omologul său român despre acordul guvernului Senegalului de a stabili relații diplomatice cu România. În cursul tratativelor care au urmat între reprezentanții guvernelor român și senegalez au fost perfectate toate detaliile privind stabilirea relațiilor diplomatice și s-a elaborat un comunicat comun pe care cei doi ambasadori l-au semnat în numele guvernelor lor.

Textul Comunicatului comun, publicat simultan la București și Dakar, la 5 noiembrie 1965, este următorul :

„În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării între Republica Socialistă România și Republica Senegal, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă" [4].

Stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări a reprezentat o consecință firească a procesului pozitiv de dezvoltare a raporturilor între ele început imediat după proclamarea independenței Republicii Senegal și, mai ales, o premisă esențială pentru lărgirea și diversificarea lor în continuare. An de an, contactele între reprezentanții celor două țări s-au înmulțit, constituind tot atîtea prilejuri pentru discutarea unor probleme internaționale de interes comun și pentru analizarea diverselor domenii de colaborare și cooperare între România și Senegal.

În acest sens trebuie menționate vizitele unor delegații senegaleze în România și ale unor delegații române (cu caracter economic) în Senegal. La 15—16 decembrie 1967, o delegație de bunăvoință a țărilor în curs de dezvoltare, condusă de Duadou Thiam, fostul

[4] *Scînteia* și *Dakar Matin* din 5 noiembrie 1965.

ministru senegalez al afacerilor externe, a vizitat România [5]. Delegația a fost primită de prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Ilie Verdeț, și a avut convorbiri la Ministerul Comerțului Exterior și la Ministerul Afacerilor Externe. În timpul acestor contacte, delegația a informat despre problemele țărilor în curs de dezvoltare discutate la conferința ministerială de la Alger a acestor țări (10—24 octombrie 1967) și au fost constatate preocupările comune ale României și ale țărilor în curs de dezvoltare în vederea asigurării succesului celei de-a doua sesiuni a Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la New Delhi (martie 1968).

În august 1968, țara noastră a fost vizitată de o delegație a Uniunii Naționale a Tineretului din Senegal, condusă de Serigne Babacar Diop, membru al Biroului Politic al Uniunii Populare Senegaleze și vicepreședinte al Comisiei de politică externă a Adunării Naționale Senegaleze. Delegația senegaleză a avut contacte la Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România, unde a efectuat un schimb de opinii și experiență cu membrii Comisiei de politică externă.

Relațiile politice româno-senegaleze s-au dezvoltat și în cadrul O.N.U. și al altor organisme internaționale. O colaborare fructuoasă s-a desfășurat între delegațiile română și senegaleză la cea de-a doua sesiune a Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare.

Au cunoscut o dezvoltare ascendentă și relațiile economice dintre Republica Socialistă România și Republica Senegal. Încă în august 1964, înainte de stabilirea relațiilor diplomatice, o delegație a Ministerului Comerțului Exterior al României a vizitat Senegalul pentru a prospecta piața, iar în iulie 1968, o delegație similară a făcut o nouă vizită în Senegal. În urma acestor vizite și a altor contacte oficiale între reprezentanții celor două țări, s-au pus bazele încheierii unui acord comercial, care a fost semnat la București cu ocazia vizitei pe care o delegație economică senegaleză a făcut-o în țara noastră între 27 și 30 aprilie 1969. Delegația senegaleză,

[5] *Scînteia* din 17 decembrie 1967.

condusă de Mëdoune Fall, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Senegal la Moscova (care în 1965, cînd era ambasador la Paris, a perfectat cu ambasadorul român stabilirea relațiilor diplomatice între Senegal și România), a purtat tratative la Ministerul Comerțului Exterior, semnînd acordul comercial ; de asemenea a purtat discuții la diferite întreprinderi românești de comerț exterior [6].

Semnarea acordului comercial deschide largi perspective unor legături economice reciproc avantajoase între cele două țări, creînd astfel o bază mai largă pentru dezvoltarea relațiilor în toate celelalte domenii.

S-au făcut și pași în direcția unei mai bune cunoașteri în domeniul cultural. Un bun prilej pentru aceasta l-a constituit primul Festival mondial de artă neagră, organizat la Dakar între 1 și 24 aprilie 1966 [7]. O echipă de filmare a Televiziunii române a fost trimisă la Dakar în această perioadă și a realizat un film care s-a bucurat de o foarte bună primire din partea telespectatorilor români. Dorința românilor de a cunoaște cît mai multe despre Senegal a fost satisfăcută, într-o oarecare măsură, prin publicarea în România a unui volum de versuri scrise de președintele Republicii Senegal, Leopold Sédar Senghor [8], care cuprinde și un cuvînt al autorului către cititorii români. Arătînd că românii nu sînt pentru el niște necunoscuți și că încă din anii studenției sale a învățat să-i cunoască pe români și să lege cu ei prietenie, președintele Senghor scrie :

„Totodată, voi și noi, românii și senegalezii, ne integrăm aceleiași lumi, acelorași valori ale latinității. Pînă și deosebirile etnice, puse laolaltă, trebuie să alcătuiască, în calitatea lor de diferențe integrate latinității, o simbioză și mai umană".

Apreciind poemele ca un mesaj al Africii negre către Europa albă, al senegalezilor către români, președintele

---

[6] *Scînteia* din 1 mai 1969 ; vezi textul Acordului comercial în *Buletinul oficial* nr. 75 din 5 iulie 1969.

[7] *Lumea* nr. 3 din 13 ianuarie și nr. 14 din 31 martie 1966.

[8] Leopold Sédar Senghor. *Jertfe negre*, București, Editura pentru literatură universală, 1969.

Senghor le prezintă cititorilor români ca pe un dar al prieteniei.

Un pas important în dezvoltarea relațiilor româno-senegaleze a fost făcut prin acreditarea reciprocă de ambasadori de către cele două țări. La 30 decembrie 1970, ambasadorul Republicii Socialiste România cu sediul la Conakry, N. Vancea, a prezentat președintelui Leopold Sédar Senghor scrisorile sale de acreditare ca ambasador extraordinar și plenipotențiar al țării sale și în Republica Senegal [9], iar la 15 iunie 1972, ambasadorul senegalez la Moscova, Ibrahim Baye, a prezentat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, scrisorile sale de acreditare ca ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Senegal în România [10].

O prezență concretă, activă a României în Senegal o constituie Reprezentanța economică a Republicii Socialiste România la Dakar, înființată în octombrie 1971, care contribuie la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări.

Noi contacte au avut loc, la diferite niveluri, între reprezentanții României și Senegalului. În iulie 1971 a făcut o vizită oficială în România secretarul general adjunct al Uniunii Progresiste Senegaleze și ministru al cooperării, Emile Bodiane, care a fost primit de secretarul general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu. În cadrul convorbirilor au fost abordate probleme privind relațiile dintre P.C.R. și U.P.S., dintre România și Senegal, precum și unele probleme ale situației internaționale [11]. Demnitarul senegalez a avut de asemenea întrevederi cu conducerile U.T.C., U.N.C.A.P., Ministerului Comerțului Exterior, Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor și Ministerului Industriei Lemnului. În iulie 1972, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a făcut o vizită de prietenie în România o delegație a Uniunii Progresiste Senegaleze condusă de Kabirou M'Bodje, membru al Secretariatului Politic al Uniunii, deputat, vicepreșe-

[9] *Scînteia* din 3 ianuarie 1971.
[10] *Scînteia* din 16 iunie 1972.
[11] *Scînteia* din 1 august 1971.

dinte al Adunării Naționale. Delegația a fost primită de secretarul general al Partidului Comunist Român, președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, căruia i-a transmis un salut din partea secretarului general al U.P.S., președinte al Republicii Senegal, Leopold Sédar Senghor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind, a transmis, în numele conducerii P.C.R. și al său personal, un mesaj de salut conducerii U.P.S., secretarului său general, împreună cu urări de prosperitate și progres pentru poporul senegalez [12]. În decembrie 1972, o delegație a P.C.R. a participat la lucrările Congresului al VIII-lea al Uniunii Progresiste Senegaleze. Delegația a fost primită de președintele Senghor, căruia i-a transmis un mesaj de salut, de sinceră prietenie și considerație din partea secretarului general al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Mulțumind pentru mesaj, președintele Senghor a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai bune urări de sănătate și succes în activitatea dedicată prosperității poporului român [13].

Raporturile existente între Republica Socialistă România și Republica Senegal, contactele stabilite, colaborarea, atît bilaterală cît și în diferite organizații internaționale, deschid perspective pentru lărgirea și diversificarea în ansamblu a relațiilor dintre cele două țări, ceea ce corespunde intereselor acestora, intereselor păcii și colaborării în întreaga lume.

Costache Zavu

[12] *Scînteia* din 8 iulie 1972.
[13] *Scînteia* din 21 decembrie 1972.

SIERRA LEONE

Plasată geografic în Africa de vest, Sierra Leone își exercită dreptul de legație — atribut esențial decurgînd din suveranitatea de stat — de la 27 aprilie 1961, dată care marchează proclamarea independenței de stat, ca urmare a încetării stării de dependență colonială față de Anglia. Statutul de independență dobîndit de Sierra Leone prezenta particularitățile ce sînt proprii sistemului Commonwealth [1].

Deși improprie evocarea unor tradiții de relații, călătoria românului M. T. Rumano din 1925 în Africa oferă prima atestare despre o prezență românească pe acest teritoriu.

Poposind la Freetown — actuala capitală a Sierrei Leone — călătorul român era luat prin surprindere de existența unor „vaste cazărmi pentru marea sa garnizoană" [2] într-un oraș cu o populație de numai 20 000 de locuitori. Prezența militară străină nu ar fi contrariat pe M. T. Rumano dacă ar fi luat în calcul bogatele resurse diamantifere din Sierra Leone, ce se aflau în posesia capitalurilor monopoliste străine.

Primul act de relații dintre România și Sierra Leone l-a constituit recunoașterea independenței de stat a

---

[1] Din punct de vedere formal, prerogativele șefului statului erau învestite în persoana guvernatorului, care era numit de către coroana britanică. Acest statut a fost înlăturat odată cu proclamarea Republicii Sierra Leone, la data de 19 aprilie 1971.

[2] M. T. Rumano. *Viața albului în țara negrilor*, București, 1929.

acestei țări de către guvernul român la 27 aprilie 1961. Această inițiativă a părții române a pus bazele politice și juridice pentru angajarea posibilităților reciproce de colaborare pe baza egalității, avantajului și respectului reciproc.

Recunoașterea independenței de stat a Sierrei Leone a inaugurat raporturile oficiale normale bilaterale, cu toate că între cele două țări nu erau încă perfectate relațiile diplomatice.

O etapă nouă a fost inițiată odată cu negocierile începute în 1962, la nivelul șefilor delegațiilor României și Sierrei Leone la O.N.U., în vederea stabilirii de relații diplomatice. Drept rezultat, la 15 ianuarie 1964 a fost publicat un comunicat comun care consacra acordul „guvernelor celor două țări să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă", în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării relațiilor bilaterale [3].

Condițiile obiective de dezvoltare a României și Sierrei Leone, caracterul complementar al economiilor lor, absența unor probleme pendinte oferă premise de relații la a căror materializare trebuie să concure, în egală măsură, ambele părți.

Teodor Dițulescu

[3] *Scînteia* din 15 ianuarie 1964.

BCU/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SINGAPORE

În cursul unei călătorii întreprinse în jurul globului pămîntesc într-un an de sfîrșit de secol, mai precis în 1898, inginerul român Basil G. Assan poposea în Singapore. Impresiile culese în timpul acestei călătorii au fost prezentate la conferința pe care inginerul român a ținut-o un an mai tîrziu în cadrul Societății Geografice Române, datele și observațiile privind Singapore-ul fiind valabile — în linii generale — și în ziua de azi. Călătorul releva aspectul înfloritor al acestui „Gibraltar al Pacificului", caracterul luxuriant al vegetației de pe insulă, comunica diferite date demografice, subliniind procentul redus de europeni (10%) în comparație cu cel al chinezilor (60%) și al malaiezilor (25%) etc.

Acest mic stat insular, situat nu departe de linia ecuatorului, cu o suprafață de numai 581,5 km. p. și o populație sub 2 milioane de locuitori, a avut un trecut zbuciumat. Spre deosebire de alte exemple clasice pe care ni le oferă istoria, Singapore a atras atenția colonialiștilor nu prin bogățiile sale, ci prin poziția strategică dominantă asupra regiunii. Astfel se explică faptul că Singapore a rămas colonie engleză timp de 140 de ani, din 1819 și pînă în 1959, cînd a căpătat autonomie internă. În 1963, Singapore a fost inclus în Federația Malayezia, formată în acel an, dar după scurt timp s-a retras, declarîndu-se republică la 9 august 1965, dată care a devenit Ziua națională a noului stat [1].

După 1965, Republica Singapore începe să se manifeste activ pe arena internațională, din această perioadă

[1] *Papineau's Guide to Singapore*, Craftsman Press Ltd., Singapore, 1967, p. 23.

datînd și primele legături directe cu Republica Socialistă România.

La a XX-a sesiune a O.N.U., în 1965, România a votat în favoarea primirii noului stat în rîndul Națiunilor Unite. La scurt timp după aceasta, în mai 1966, premierul singaporez, Lee Kuan Yew, și soția, împreună cu mai multe personalități din guvern (ministrul afacerilor externe, ministrul afacerilor sociale și culturii), au vizitat țara noastră. Cu această ocazie, oaspeții au avut posibilitatea să ia cunoștință de activitatea poporului român și de dezvoltarea țării, atît prin vizitele făcute la diferite întreprinderi și instituții, cît și prin convorbirile avute cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și cu alți membri ai guvernului român.

Contactul direct dintre conducătorii celor două state a constituit un bun început și a avut efecte pozitive asupra relațiilor româno-singaporeze. Între 27 și 30 mai 1967, la invitația guvernului Republicii Singapore, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România a efectuat o vizită oficială în Singapore, acțiune care s-a încheiat cu rezultate importante pentru evoluția ulterioară a relațiilor bilaterale.

Comunicatul comun dat publicității cu acest prilej consemna „relațiile cordiale și strînse care există deja între cele două țări" și, referindu-se la convorbirile avute de miniștrii afacerilor externe, menționa ideea că „este avantajos pentru România și Singapore să întreprindă măsuri practice în vederea îmbunătățirii relațiilor economice și comerciale". În acest spirit, comunicatul consemna acordul „de a fi stabilite relații diplomatice la nivel de ambasadă între Republica Socialistă România și Republica Singapore" [2].

Ca urmare, la 18 iunie 1968, Vasile Gîndilă, primul ambasador român în Republica Singapore, cu reședința la Djakarta, prezenta scrisorile de acreditare președintelui Yusof bin Ishak, prin aceasta realizîndu-se o primă etapă în relațiile româno-singaporeze [3].

---

[2] *Scînteia* din 31 mai 1967.
[3] *Scînteia* din 19 iunie 1968.

Republica Singapore este un stat pentru care comerțul reprezintă o importanță deosebită. Baza economiei singaporeze o constituie reexportul și veniturile din comerțul de tranzit, orașul Singapore avînd statut de port liber. În 1967, volumul comerțului exterior al acestui stat era de 2,6 miliarde de dolari (sau 1 300 de dolari pe cap de locuitor), din care circa 65% reprezenta valoarea reexportului. Din punctul de vedere al volumului de mărfuri manipulate, portul Singapore se situează pe al patrulea loc în lume cu 128 de milioane de tone în 1967, după Rotterdam, New York și Yokohama.

Lipsa legăturilor directe, precum și distanța mare care separă România de Singapore au făcut ca pînă nu de mult schimburile comerciale dintre cele două țări să fie sporadice. Dorința ambelor țări de a da impuls colaborării economice și comerciale s-a concretizat prin semnarea, în ianuarie 1967, a primului acord comercial româno-singaporez, care reglementează și în prezent schimburile dintre cele două țări [4].

Documentul menționat conținea și acordul părților de a înființa reprezentanțe comerciale în mod reciproc. Conform acestei înțelegeri, în octombrie 1968, Reprezentanța comercială a României în Singapore și-a început activitatea.

Totodată, s-au realizat contacte directe între reprezentanți ai celor două țări din domeniile comerțului și economiei. În 1967, o delegație singaporeză care cuprindea 28 de persoane a vizitat țara noastră, stabilind legături de afaceri, iar în martie 1969 o importantă delegație economică guvernamentală română s-a deplasat în Singapore, unde a purtat discuții cu personalități din conducerea țării în vederea stimulării schimburilor și a încheiat înțelegeri cu o serie de firme comerciale.

Întrevederile pe care conducătorul delegației române, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu, le-a avut cu această ocazie cu președintele Republicii Singapore și cu premierul singaporez au relevat cordialitatea relațiilor dintre cele două țări, precum și

[4] Vezi textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 36 din 24 aprilie 1967.

perspectivele favorabile existente pentru dezvoltarea lor viitoare.

În anii următori au avut loc noi acțiuni importante în relațiile bilaterale româno-singaporeze.

La 2 iunie 1971 a fost semnat, la Singapore, primul acord care are drept scop să reglementeze schimburile culturale și științifice dintre Republica Socialistă România și Republica Singapore [5].

În același an a avut loc o importantă acțiune, care ilustrează cursul ascendent al relațiilor româno-singaporeze. La invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, primul ministru al Republicii Singapore, Lee Kuan Yew, și soția sa au făcut între 11 și 16 noiembrie o vizită oficială în țara noastră.

Programul organizat pentru premierul singaporez a inclus vizitarea unor obiective industriale, agricole, sociale, culturale și turistice din capitală și din alte localități ale țării, permițînd distinsului oaspete și persoanelor care îl însoțeau să ia cunoștință în mod nemijlocit de noile aspecte ale vieții în Republica Socialistă România.

La 12 noiembrie 1971, primul ministru al Republicii Singapore, Lee Kuan Yew, a fost primit de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. În cadrul convorbirii desfășurate într-o atmosferă cordială, de înțelegere reciprocă, a fost evidențiată tendința de extindere și diversificare a relațiilor româno-singaporeze. Totodată, a fost exprimată dorința ambelor părți de a dezvolta neîncetat relațiile bilaterale. Cu același prilej au fost abordate unele aspecte ale situației internaționale din Europa și Asia, subliniindu-se necesitatea participării active a tuturor statelor, inclusiv a celor mici și mijlocii, la soluționarea problemelor care privesc securitatea și pacea în lume.

Între președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, și primul ministru al Republicii Singapore, Lee Kuan Yew,

---

[5] Vezi *Buletinul oficial* nr. 138 din 1 noiembrie 1971, p. 7 : „Acord de cooperare culturală și științifică dintre guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Singapore".

au avut loc convorbiri oficiale, a căror esență a fost cuprinsă în Comunicatul comun dat publicității la 17 noiembrie 1971 [6].

Constatînd cu satisfacție că legăturile dintre Republica Socialistă România și Republica Singapore s-au extins, Comunicatul comun consemna existența posibilităților de dezvoltare a relațiilor dintre cele două state în domenii multiple. În acest sens, se afirma hotărîrea părților de a lărgi cooperarea economică și schimburile comerciale, precum și acordul de a se constitui o comisie mixtă guvernamentală româno-singaporeză cu scopul de a identifica posibilitățile și de a concretiza obiectivele de cooperare economică și tehnică dintre cele două state. Se aprecia, totodată, că diversificarea și intensificarea legăturilor bilaterale corespund pe deplin intereselor popoarelor român și singaporez, cît și cauzei generale a păcii și colaborării internaționale.

Cei doi prim-miniștri au realizat, de asemenea, un schimb de păreri asupra unor probleme internaționale la ordinea zilei. Cu acest prilej s-a evidențiat coincidența pozițiilor Republicii Socialiste România și Republicii Singapore cu privire la necesitatea ca relațiile dintre state, indiferent de mărimea și de sistemele lor sociale, să fie așezate pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Vizita primului ministru Lee Kuan Yew, convorbirile cordiale avute cu acest prilej cu conducătorii statului nostru au contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă și au marcat un pas important în evoluția relațiilor de prietenie și cooperare dintre Republica Socialistă România și Republica Singapore.

Cursul pozitiv al relațiilor bilaterale a fost ilustrat la scurt timp după aceasta prin numirea primului ambasador al Republicii Singapore în țara noastră, cu reședința la Moscova, care la 22 mai 1972 a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Adresîndu-se ambasadorului singaporez cu ocazia ce-

[6] Vezi *Comunicatul comun* în lucrarea *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, p. 547—549.

remoniei de prezentare a scrisorilor de acreditare, tovarășul Nicolae Ceaușescu constata că, în ultimii ani, relațiile dintre cele două state au cunoscut o continuă dezvoltare, în folosul popoarelor român și singaporez, al colaborării internaționale. „Considerăm — spunea în continuare președintele Consiliului de Stat — că există multe posibilități ca aceste relații să se extindă în continuare pe diferite planuri și, în primul rînd, în domeniul schimburilor comerciale și al colaborării economice, tehnico-științifice și culturale... Faptul că popoarele noastre sînt animate de aceleași aspirații către pace și progres constituie o chezășie că relațiile dintre ele se pot dezvolta pe o bază trainică“ [7].

Agop Bezerian

[7] *Scînteia* din 23 mai 1972.

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SIRIA

(Republica Arabă Siria)

Primele informații asupra vechimii legăturilor româno-siriene anticipează cu mult stabilirea relațiilor diplomatice. Încă în evul mediu, mărfurile aduse din Orient, în special hainele scumpe de mătase, dar și pînzeturile și armele („de Damasc"), erau foarte căutate în țara noastră. În schimbul acestor mărfuri, pe Dunăre și mare coborau corăbii încărcate cu lemn, sare, cereale și vite pentru Levant.

O manifestare importantă a vechimii legăturilor româno-siriene o constituie călătoria pe care patriarhul Macarie al Antiohiei a făcut-o în Moldova și în Țara Românească între anii 1653 și 1658. În acest voiaj, prelatul era întovărășit de arhidiaconul Paul originar din Alep (Siria), de la care ne-a rămas o interesantă descriere a călătoriei, cu numeroase informații prețioase asupra stărilor politice, economice și sociale de la noi [1]. În special frumusețea lucrurilor făcute de mîna și mintea întreprinzătoare a localnicilor îi provoacă exclamații de uimire și încîntare.

Realitățile din țara noastră îi sugerează călătorului paralelisme cu situația din țara sa. Astfel, cînd vizitează Tîrgoviște, el notează că „orașul e mare ca Alep și Damasc".

[1] În 1900 apare prima versiune integrală a *Călătoriilor* lui Paul din Alep, datorată Emiliei Cioran. Între anii 1909 și 1911, în *Buletinul geografic* apare o a doua traducere românească integrală, făcută direct de pe manuscrisul arab aflat la Biblioteca Națională din Paris (ms. nr. 6 016, fondul arab), de către Gheorghe Popescu Ciocănel.

Cu un secol înaintea călătoriei arhidiaconului Paul din Alep în țările române, în orașul natal al acestuia se găsea în exil un pretendent la tronul Țării Românești, iar mai apoi domn sub numele de Alexandru Mircea (1568—1577) fiul lui Mircea Ciobanul și nepot al lui Mihnea cel Rău [2]. El este, probabil, primul român ajuns pe meleagurile Siriei. Desigur, în secolele XVII—XVIII au fost și alți români în Siria, dar, cel puțin pînă acum, nu cunoaștem numele lor. La mijlocul secolului al XIX-lea sînt consemnați și primii călători români în Siria, veniți aici să o viziteze și să-i admire monumentele. Este vorba de trei participanți la revoluția de la 1848 din Țara Românească — Cristian Tell, D. Pleșoianu și Alexandru Christofi —, care au fost obligați, în urma înăbușirii revoluției, să emigreze. Într-un articol cu caracter autobiografic, Christofi arată : „La anul 1851, 6/18 martie, am voiagiat cu Tell și Pleșoianu în Egipet și Siria (!) în timp de 90 de zile“ [3].

Din deceniul al patrulea al secolului trecut, în presa română încep să apară informații tot mai multe asupra Siriei. Astfel în 1840, *Albina românească* publica un articol cuprinzînd date despre întinderea, populația și economia Siriei extrase dintr-un ziar englez [4], iar în *Foaie pentru minte, inimă și literatură* apărea în același an articolul *Călătorie la răsărit*, semnat de Gheorghe Barițiu [5], care prelua unele date despre Siria dintr-o lucrare apărută în același an la Viena.

După primul război mondial, odată cu desăvîrșirea unității de stat, România s-a angrenat tot mai mult în circuitul economic mondial, ceea ce a atras după sine și un interes sporit față de relațiile comerciale cu Siria, aflată în acea perioadă sub mandat francez. O dovadă a acestui interes crescînd o constituie deschiderea Consulatului onorar de la Alep.

---

[2] *Istoria României*, vol. II, București, 1962, Editura Academiei Republicii Populare Române, p. 912.

[3] G. Fotino. *Din vremea renașterii naționale a Țării Românești. Boierii Goleștí*, vol. III, București, 1939, p. 319.

[4] *Albina românească*, XI (1840), p. 339—340.

[5] *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, III (1840), p. 249—253.

Pentru prima dată, problema deschiderii unui consulat român în Siria s-a pus la sfîrşitul anului 1924, cînd cetăţeanul italian Amédée Girard, şeful unei case comerciale din Alep, s-a adresat la 16 decembrie, Ministerului Afacerilor Străine, oferindu-şi serviciile pentru reprezentarea consulară a României la Alep. El îşi justifica cererea prin aceea că „interesele României în acest oraş devin din zi în zi mai importante“ [6]. În vederea răspunsului ce urma să-l dea, I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, a cerut Legaţiei române din Constantinopol să se pronunţe „asupra oportunităţii creării unui consulat la Alep“ [7]. Primind un răspuns negativ [8], I. G. Duca a respins cererea lui Amédée Girard [9].

La 24 iulie 1925, Legaţia României la Paris a primit o cerere cu acelaşi conţinut din partea lui Albert Homsy, om de afaceri din Alep [10]. Analizînd situaţia şi perspectivele relaţiilor economice ale României în această zonă, Ministerul Afacerilor Străine a hotărît să deschidă consulat la Alep şi s-a pronunţat favorabil asupra cererii lui A. Homsy [11]. Pe baza raportului înaintat de ministrul afacerilor străine, regele semnează la 30 octombrie 1925 Decretul nr. 3 015 prin care numea pe Albert Homsy „consul de a II-a categorie (onorar) al României la Alep (Siria)“ [12]. La 27 iulie 1926, A. Homsy a depus jurămîntul, angajîndu-se „să îndeplinească cu fidelitate şi conform legilor române funcţiile încredinţate şi de a

---

[6] Arhiva Ministerului Afacerilor Externe (citat în continuare : A.M.A.E.), problema 75, consuli onorifici, vol. 45, fila 17.

[7] *Ibidem*, fila 18, nota nr. 363 din 24 ianuarie 1925 a lui I. G. Duca către Legaţia din Constantinopol.

[8] *Ibidem*, fila 19, nota nr. 191 din 31 ianuarie 1925 a Legaţiei din Constantinopol către M.A.S.

[9] *Ibidem*, nota 6 618 din 15 februarie 1925 a M.A.S. către A. Girard. O revenire a acestuia, la 6 martie 1925, a rămas fără răspuns din partea Ministerului Afacerilor Străine.

[10] *Ibidem*, fila 90, cererea lui A. Homsy către Diamandy, ministrul României la Paris.

[11] Un rol important în luarea acestei hotărîri l-a jucat, desigur, şi faptul că Albert Homsy a fost prezentat şi recomandat de generalul francez Weygand (*ibidem*, fila 90).

[12] *Ibidem*, fila 95.

contribui din toate forţele la ceea ce ar putea favoriza comerţul român“ [13].

Pentru a impulsiona comerţul României cu Siria, Albert Homsy a cerut în 1927 numirea fiului său ca viceconsul onorar [14]. Ministerul Afacerilor Străine nu a dat curs favorabil acestei cereri decît opt ani mai tîrziu, cînd Nicolae Titulescu înaintează, la 20 martie 1935, un referat favorabil regelui [15]. Şase zile mai tîrziu apare un decret prin care Edmond Homsy era numit viceconsul onorar la Alep începînd cu data de 1 aprilie 1935 [16].

Activitatea Consulatului onorar de la Alep a continuat pînă în anii celui de-al doilea război mondial, cînd, practic, ea a încetat.

*

* *

Proclamarea independenţei de stat a Siriei (17 aprilie 1946) a deschis noi posibilităţi pentru dezvoltarea relaţiilor româno-siriene. În vara anului 1955, prin intermediul reprezentanţelor diplomatice ale Republicii Populare Române şi Siriei la Roma, au avut loc tratative în urma cărora la 9 august 1955 a fost publicat la Bucureşti şi respectiv Damasc un decret care anunţa stabilirea de relaţii diplomatice între Republica Populară Română şi Siria [17].

La 29 martie 1956, ministrul român la Damasc, Alexandru Ştefleа, şi-a prezentat scrisorile de acreditare preşedintelui Siriei. Cu acest prilej, ministrul român a subliniat că „schimbul de misiuni diplomatice, hotărît de comun acord de guvernele României şi Siriei, corespunde năzuinţelor de pace şi colaborare internaţională care însufleţesc deopotrivă popoarele român şi si-

---

[13] *Ibidem*, fila 98.

[14] *Ibidem*, fila 27, scrisoarea din 30 iulie 1927 a lui A. Homsy către Diamandy. A Homsy a revenit asupra cererii sale la 21 octombrie 1933, 10 august 1934 şi 23 ianuarie 1935 (*ibidem*, filele 108, 110 şi 111).

[15] *Ibidem*, fila 114, referat nr. 5 662 din 20 martie 1935.

[16] Decret nr. 748 din 26 martie 1935 (*ibidem*, fila 113). Edmond Homsy depune jurămîntul la 22 mai 1935 (*ibidem*, fila 122).

[17] *Scînteia* din 10 august 1955.

rian şi deschide perspective favorabile pentru întărirea şi dezvoltarea relaţiilor politice, economice şi culturale între ţările noastre“ [18].

La sfîrşitul lunii noiembrie 1957, preşedintele Siriei semnează un decret prin care ministrul sirian la Praga, Sabet El Arisi, era acreditat în aceeaşi calitate şi la Bucureşti [19].

Odată cu stabilirea relaţiilor diplomatice, legăturile dintre România şi Siria au căpătat o amploare tot mai mare. Urmare a tratativelor pe care o delegaţie economică română le-a dus în Siria, la 14 ianuarie 1956 s-a semnat la Damasc un acord comercial şi de plăţi româno-sirian prin care cele două ţări îşi acordau reciproc clauza naţiunii celei mai favorizate şi se angajau să-şi înlesnească comerţul de tranzit. În acord era stipulat dreptul celor două ţări de a deschide reprezentanţe comerciale. De asemenea, România acorda Siriei un ajutor tehnic de 300 000 de dolari. Conform prevederilor aceluiaşi act, România exporta în Siria utilaje şi maşini-unelte, tractoare, instalaţii de foraj, material rulant, coloranţi şi lacuri, produse chimice şi farmaceutice, produse din lemn, hîrtie, cartoane, produse petroliere şi importa lînă, bumbac, fire de bumbac, piei brute, cînepă, uleiuri etc. [20] În acelaşi an, guvernul român deschide la Damasc o agenţie economică.

O dezvoltare apreciabilă au cunoscut în această perioadă şi relaţiile culturale dintre cele două ţări. Numai în 1956, România a fost vizitată de numeroase personalităţi ale vieţii culturale siriene, dintre care amintim pe arhitectul Wahbi Al Hariri, specialist în bizantinologie, Ibrahim Keilani, profesor de literatură la Universitatea din Damasc, Hassib Kayali, scriitor, Abdulrahman Aboukos, ziarist, şi alţii. În 1957 a fost tradusă în limba arabă piesa lui Mihail Sebastian *Ultima oră* ; numeroşi studenţi sirieni au studiat în institutele de învăţămînt superior din România.

---

[18] *Scînteia* din 31 martie 1956.

[19] Agrementul guvernului român fusese cerut la 15 septembrie 1957. Datorită creării Republicii Arabe Unite, prin unirea Siriei cu Egiptul (1 februarie 1958), ministrul sirian nu şi-a mai prezentat scrisorile de acreditare.

[20] *Scînteia* din 17 ianuarie 1956.

Pentru lărgirea în continuare a acestor schimburi, guvernele român și sirian au hotărît, în 1957, să încheie un acord cultural. Inițiativa acțiunii a aparținut guvernului român. La 22 ianuarie 1957, ministrul român din Siria a avut o convorbire de principiu la Ministerul Culturii din Siria, iar la 8 mai partea română înaintează un proiect de acord pe baza căruia la 9 decembrie 1957 s-a semnat la Damasc primul acord cultural între România și Siria [21].

În perioada uniunii siro-egiptene (1958—1961), Legația României la Damasc s-a transformat în consulat general, iar agenția economică a funcționat ca secție economică a acestuia. În toată această perioadă, țara noastră a avut oficiu diplomatic în capitala Republicii Arabe Unite, Cairo.

În urma ieșirii Siriei din cadrul R.A.U. și a proclamării Republicii Arabe Siria (28 septembrie 1961), guvernul sirian a înmînat, la 29 septembrie, Consulatului român din Damasc textul unei declarații în care se arăta că „Siria va rămîne ferm atașată Cartei O.N.U. și angajamentelor internaționale și va depune toate eforturile pentru ameliorarea relațiilor sale cu toate statele care îi vor întinde o mînă prietenească". La 10 octombrie 1961, din însărcinarea guvernului, consulul român la Damasc a înmînat guvernului sirian o notă în care se sublinia că „Guvernul Republicii Populare Române, animat de dorința sinceră de a întări și dezvolta pe mai departe relațiile prietenești existente între poporul român și poporul sirian, a hotărît să recunoască Republica Arabă Siria, să stabilească cu ea relații diplomatice și să facă schimb de misiuni între cele două țări la rang de ambasadă".

La 15 octombrie 1961 s-a deschis Ambasada României la Damasc, iar cinci zile mai tîrziu și-a reluat activitatea și agenția economică.

La 14 iulie 1965 și-a prezentat scrisorile de acreditare ambasadorul Republicii Arabe Siria la București, Nahib Al-Sabbagh, cu reședința la Sofia [22]. La 30 ia-

[21] Acest acord nu a intrat în vigoare, deoarece la 1 februarie 1958 Siria s-a unit cu Egiptul.

[22] *Scînteia* din 15 iulie 1965.

nuarie 1968 și-a prezentat scrisorile de acreditare ambasadorul român la Damasc Vasile Pogăceanu [23].

În perioada 15 octombrie 1961 — 30 ianuarie 1968, Ambasada română din Damasc a fost condusă de un însărcinat cu afaceri.

Schimburile comerciale dintre cele două țări au marcat în perioada 1961—1967 o linie ascendentă, de la 35,1 milioane de lei valută în 1961 (din care 19,2 la exportul României și 15,9 la import) la 97,6 milioane de lei valută în 1967 (din care 55,9 la exportul României și 41,7 la import), ceea ce înseamnă o creștere de aproape trei ori într-o perioadă de numai șase ani [24]. Totodată, a avut loc și o schimbare în structura exportului țării noastre. Pe lîngă produsele tradiționale (alimente, cherestea), în exportul României au apărut, într-o pondere mai mare decît în trecut, produse ca mașini și utilaje, produse chimice, autocamioane, basculante, precum și instalații pentru exploatarea și prepararea de fosfați. O mare importanță în cunoașterea posibilităților de export ale țării noastre a avut-o participarea regulată a întreprinderilor românești de comerț exterior la Tîrgul internațional de la Damasc, unde produsele noastre s-au bucurat de o frumoasă apreciere.

Rezultate însemnate s-au obținut și în domeniul colaborării și cooperării economice, încheindu-se un contract de cooperare pentru exploatarea unui zăcămînt de fosfați, iar la 11 iunie 1968 a fost semnat la Damasc un acord de cooperare tehnico-economică [25].

Trebuie relevată, de asemenea, colaborarea largă pe care România și Siria au desfășurat-o în cadrul organizațiilor internaționale din care fac parte cele două țări ; în mod special trebuie evidențiată colaborarea și consultarea diplomaților români și sirieni în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al instituțiilor specializate ale O.N.U.

În domeniul relațiilor culturale s-a încheiat un nou acord (7 mai 1967), s-au organizat numeroase schimburi

---

[23] *Scînteia* din 1 februarie 1968.

[24] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1971, p. 612—613.

[25] Acordul a fost ratificat de partea siriană la 24 ianuarie 1969, iar de partea română la 12 martie 1969.

de vizite și turnee artistice, a crescut numărul studenților sirieni veniți să studieze în România. La Damasc au fost publicate traduceri din opera lui Mihail Sadoveanu *(Baltagul)*, I. L. Caragiale (două volume, din care primul de teatru, iar al doilea de schițe), au fost traduse poezii de Mihail Eminescu, George Coșbuc, Tudor Arghezi, Nina Cassian etc. ; în 1965, pe scena primului teatru sirian s-a jucat piesa *O noapte furtunoasă*.

*

* *

La 24 august 1969, Guvernul Republicii Arabe Siria, ca urmare a actului ridicării nivelului de reprezentare diplomatică a României cu Israelul, a rupt relațiile diplomatice cu țara noastră.

La 19 octombrie 1972 guvernul român și guvernul sirian au hotărît, în scopul dezvoltării și aprofundării legăturilor de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Arabă Siria, să restabilească relațiile diplomatice la rang de ambasadă și să acrediteze ambasadori rezidenți la București și Damasc [26].

Publicarea hotărîrii celor două guverne de a restabili relațiile diplomatice a coincis cu prezența în Republica Arabă Siriană, într-o vizită oficială, a unei delegații guvernamentale române conduse de tovarășul Emil Drăgănescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. În cursul vizitei, delegația română a fost primită de președintele Siriei, Hafez El Assad, de primul ministru, Abdel Rahman Khleifawi, și a avut convorbiri cu alte persoane oficiale siriene. În timpul întîlnirilor a fost efectuat un schimb de călduroase mesaje prietenești între președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, și președintele Siriei, Hafez El Assad, între primii miniștri ai celor două țări.

În urma tratativelor purtate de delegația guvernamentală română cu partea siriană, au fost încheiate, la 19 octombrie 1972, două noi acorduri — un acord de cooperare economică și tehnică și un acord de credit co-

[26] *Scînteia* din 19 octombrie 1972.

mercial. Potrivit acordului de colaborare, România va livra Republicii Arabe Siriene, în cadrul unui credit, instalații complexe, echipamente, mașini și utilaje. La rîndul ei, Republica Arabă Siria urmează să ramburseze contravaloarea livrărilor românești prin mărfuri care formează obiectul exportului curent — bumbac, fosfați și alte mărfuri siriene, precum și prin alte produse ale obiectivelor industriale ce vor fi realizate prin cooperare.

Restabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Siria, noile acorduri încheiate marchează o etapă nouă în evoluția legăturilor prietenești, de colaborare dintre cele două țări, deschid perspective favorabile pentru amplificarea acestor legături în concordanță cu interesele dezvoltării celor două popoare pe calea progresului și prosperității, cu interesele păcii și colaborării internaționale, ale prieteniei și înțelegerii între popoare.

Ion Calafeteanu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY

SOMALIA

(Republica Democratică Somalia)

Situată în extremitatea de est a continentului african, pe coasta Oceanului Indian și a Golfului Aden, Republica Democratică Somalia are a populație de circa 4 milioane de locuitori și o suprafață de 637 661 km. p. Popor cu o veche istorie, somalezii au cunoscut de-a lungul timpurilor o existență zbuciumată datorită dominației străine.

„Țara aromatelor" sau „Regia aromatică" — cum era denumită în scrierile egiptene și romane —, Somalia devine în secolul al XIX-lea obiectul expansiunii puterilor imperialiste.

În 1882, trupele franceze ocupă Obockul [1], lărgesc zona de expansiune spre est, incluzînd portul Djibouti. Italia, care ocupase încă în 1869 [2] Eritreea, anexează în continuare teritorii în direcția sud-est și sud, iar Anglia, printr-o serie de tratate de „protecție" încheiate între anii 1884 și 1886 [3] cu șefii locali — tratate în care se vorbea în mod demagogic chiar de „garantarea independenței" populației respective —, își asigură de fapt controlul asupra părții de nord a țării.

Descoperind curînd adevăratele intenții ale „protectorilor" săi, poporul somalez declanșează în 1899 o puternică mișcare de eliberare națională, care va dura 20 de ani [4]. Sub conducerea curajosului și strălucitului strateg Muhamed bin Abdalla Hasan, răsculații elibe-

[1] *Enciclopedia britanică*, „Somalia", 1971.
[2] *Ibidem.*
[3] *Africa South of the Sahara*, 1971, p. 674.
[4] *Ibidem.*

rează în 1911 întreaga parte de nord a țării (Somalia Britanică), avansînd și în zona Somaliei Italiene, și nu pot fi înfrînți de numeroasele expediții trimise împotriva lor de colonialiștii englezi și italieni. Numai în 1920 [5], prin folosirea unor mari forțe terestre, navale și aeriene, cele două puteri imperialiste înăbușă răscoala, fără a prinde însă pe conducătorul ei.

După cel de-al doilea război mondial, partea de nord a Somaliei revine sub administrația Marii Britanii, iar partea de sud este redată, în 1950, Italiei spre administrare pentru o perioadă de 10 ani. La împlinirea acestui termen și sub presiunea tot mai puternică a luptei de eliberare a poporului somalez, la 1 iulie 1960 Somalia Britanică și Somalia Italiană își proclamă independența și se unifică în Republica Somalia. Teritoriul Somaliei Franceze continuă să se afle și în prezent sub autoritatea Franței.

După lovitura militară din 21 octombrie 1969, denumirea țării a fost schimbată în Republica Democratică Somalia.

Îndelungata asuprire colonială a frînat nu numai dezvoltarea economică și socială a Somaliei, dar și afirmarea sa pe plan internațional, stabilirea unor legături normale cu alte state. De aceea nu există o tradiție îndelungată a legăturilor pe linie de stat între România și Somalia. Cu toate acestea, cronica comună a celor două popoare consemnează momente și încercări pe linia unei mai bune cunoașteri reciproce.

În anii 1895—1896, doi români, Dimitrie Ghika-Comănești și fiul său — Nicolae Ghika-Comănești, au explorat „Țara somalilor", obținînd rezultate științifice valoroase.

În cartea publicată în 1897 în limba franceză (tradusă ulterior în limba română), *O expediție română în Africa*, Dimitrie și fiul său, Nicolae Ghika-Comănești, descriu călătoria lor în Somalia și aduc importante contribuții la cunoașterea florei și faunei locurilor străbătute. Ei au stabilit cursuri de rîuri netrecute pe hărți, dîndu-le denumiri românești, au colecționat numeroase specii de

[5] *Enciclopedia britanică*, „Somalia", 1971.

plante [6] și au făcut observații meteorologice. Numeroase exemplare de animale vînate și plante culese se găsesc la Muzeul de științe naturale „Grigore Antipa" din București [7].

Cît de apreciate au fost rezultatele explorărilor lui Dimitrie și Nicolae Ghika-Comănești se poate observa și dintr-un raport întocmit de botaniștii cu renume G. Schweinfurt și G. Volkens, care remarcă faptul că cei doi Ghika-Comănești au avut numeroase preocupări, au ajutat considerabil la explorarea regiunilor parcurse și au descoperit multe specii de plante.

Lupta poporului somalez pentru cucerirea libertății și independenței naționale a fost urmărită cu caldă simpatie și solidaritate de către poporul român.

Presa română a publicat în paginile sale informații ample privind evoluția situației din Somalia [8] și acțiunile poporului somalez pentru eliberarea de sub jugul străin.

Cu ocazia proclamării independenței Somaliei, la 1 iulie 1960, președintele Consiliului de Miniștri al României a trimis primului ministru somalez, Abdullahi Issa, o telegramă de felicitare, cu urări de prosperitate și progres pentru poporul Republicii Somalia, prin care guvernul român a salutat proclamarea independenței, declarînd că recunoaște Somalia ca stat independent [9].

În telegramă se exprima, totodată, convingerea guvernului român că între cele două țări se vor dezvolta relații de prietenie, în interesul ambelor popoare și al colaborării internaționale.

La festivitățile organizate cu prilejul sărbătoririi independenței Republicii Somalia a participat și o delegație guvernamentală română [10].

Șeful delegației române a fost primit de primul ministru al Somaliei și a avut întrevederi cu alte persona-

---

[6] V. Hilt. *Călători și exploratori români pe meleaguri îndepărtate*, București, 1972, p. 11.

[7] Aurel Lecca. *Un român în Africa*, București, 1960, p. 6.

[8] *Scînteia* din 2 martie 1959, 11 noiembrie 1959, 14 mai 1960 ș.a.

[9] *Scînteia* din 3 iulie 1960.

[10] *Somalia — un stat nou, independent pe harta Africii*, în *Scînteia* din 1 iulie 1960.

lități somaleze, în cursul cărora au fost abordate aspecte ale dezvoltării relațiilor dintre cele două țări.

Într-un amplu articol publicat în ziarul *Scînteia* din 1 iulie 1960, cu ocazia proclamării independenței Somaliei, se arăta că „poporul român transmite poporului somalez un cordial salut, urîndu-i succes pe calea dezvoltării sale independente, în lupta sa pentru progres și o viață mai bună“ [11].

În anii următori, guvernul somalez a manifestat dorință și interes pentru dezvoltarea colaborării cu România și pentru inițierea unor contacte oficiale cu oameni de stat români.

Ca urmare a poziției de principiu a țării noastre de promovare a relațiilor cu țările africane recent eliberate de sub jugul colonialismului și venind în întîmpinarea dorinței exprimate de partea somaleză, între 6 și 11 iulie 1965, la invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, premierul de atunci al Republicii Somalia, Abdirazak Hagi Hussein, a făcut o vizită oficială în România.

Primul ministru somalez a fost primit de președintele Consiliului de Stat, cu care a avut o întrevedere cordială.

În timpul vizitei, cu ocazia convorbirilor care au avut loc între cei doi șefi de guvern, s-a exprimat „dorința de a dezvolta relații multilaterale și reciproc avantajoase între cele două părți, convenindu-se ca organele de resort din cele două țări să studieze posibilitățile și căile corespunzătoare în vederea realizării unei colaborări economice, tehnice și culturale“ [12].

S-a hotărît, totodată, stabilirea de relații diplomatice între cele două țări la rang de ambasadă [13]. Prin acest act, care a consacrat oficial voința ambelor popoare spre o mai bună cunoaștere reciprocă, spre promovarea relațiilor de prietenie și colaborare, s-a creat cadrul politico-diplomatic adecvat, premisa necesară pentru întreținerea unor contacte permanente între reprezentanții celor două state.

---

[11] *Ibidem.*
[12] *Scînteia* din 13 iulie 1965.
[13] *Ibidem.*

Ca o expresie a cursului ascendent al relațiilor româno-somaleze, între 8 și 11 februarie 1967, la invitația președintelui Somaliei, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a făcut o vizită oficială în această țară. Pronunțîndu-se și de această dată pentru dezvoltarea multilaterală a raporturilor prietenești dintre cele două popoare și pentru lărgirea colaborării reciproce, cele două părți au convenit, în principiu, să încheie un acord de colaborare tehnico-științifică și să se negocieze acorduri de colaborare economică și culturală [14]. Părțile au convenit, de asemenea, să acrediteze ambasadori în cele două țări [15].

Ca urmare a discuțiilor la nivel înalt, între 14 și 20 aprilie 1967, ministrul industriei și comerțului al Somaliei, Abdullahi Issa Mohamed, împreună cu un grup de specialiști, a vizitat România, cu care ocazie au fost semnate un acord de cooperare tehnică și științifică și un acord de colaborare culturală între România și Somalia [16].

Un moment de semnificație deosebită în cronica raporturilor de prietenie și colaborare dintre România și Somalia l-a constituit vizita în țara noastră, între 15 și 19 aprilie 1968, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a președintelui Republicii Somalia, Abdirashid Ali Shermarke.

Înaltul oaspete somalez s-a bucurat de o caldă primire, fiind întîmpinat pretutindeni cu cordiale manifestări de sinceră prietenie și simpatie [17].

Cu acest prilej, părțile au reliefat noi posibilități pentru extinderea în continuare a colaborării pe tărîm politic, economic și cultural între cele două țări [18]. În timpul vizitei au fost semnate un acord comercial [19] și un protocol privind realizarea cooperării economice și tehnice

---

[14] *Lumea* nr. 8 din 16 februarie 1967, p. 2.
[15] *Ibidem.*
[16] *Scînteia* din 21 aprilie 1967; vezi textul acordului în *Buletinul oficial* nr. 55 din 23 iunie 1967.
[17] *Scînteia* din 22 aprilie 1968.
[18] *Ibidem.*
[19] Vezi acordul în *Buletinul oficial* nr. 73 din 6 iunie 1968.

între Republica Socialistă România și Republica Somalia [20].

„Doresc să subliniez, așa cum ați făcut și dumneavoastră — arăta președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în toastul la dejunul oferit de președintele Shermarke —, că, în problemele principale care au fost discutate, există un acord deplin. Am căzut de acord asupra dezvoltării relațiilor de colaborare dintre România și Somalia. Miniștrii au început să concretizeze ceea ce noi am stabilit ieri. Sînt convins că rezultatele acestor convorbiri, ale vizitei Excelenței-Voastre în România se vor concretiza în dezvoltarea colaborării multilaterale dintre țările noastre" [21].

În decembrie 1968, prin decret al Consiliului de Stat, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al României cu reședința la Dar es Salaam (Tanzania), Ion Drînceanu, a fost acreditat în aceeași calitate și în Somalia [22].

Vizitele reciproce ale conducătorilor celor două state și convorbirile avute, acordurile încheiate și trimiterea unor specialiști români în Somalia au contribuit la dezvoltarea relațiilor româno-somaleze, au dus la creșterea simțitoare a schimburilor comerciale și a cooperării economice, tehnico-științifice și culturale dintre cele două țări. Totodată, s-au creat premise favorabile pentru extinderea și diversificarea raporturilor reciproce, pentru folosirea tuturor posibilităților existente în vederea lărgirii cooperării, în diferite domenii, dintre popoarele român și somalez.

Guvernul român a acordat și acordă burse unui număr de studenți somalezi pentru a putea studia în institutele de învățămînt superior din țara noastră.

Șefii celor două state au exprimat hotărîrea de a acționa și în domeniul relațiilor internaționale pentru dezvoltarea unor raporturi de cooperare și înțelegere între state, de a milita împotriva politicii agresive a imperialismului, pentru pace și securitate internațională, pentru

[20] *Scînteia* din 22 aprilie 1968.
[21] *Scînteia* din 18 aprilie 1968.
[22] *Scînteia* din 21 decembrie 1968.

respectarea dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta.

Dînd viaţă acestor înalte principii de etică în relaţiile de colaborare internaţională, Republica Socialistă România şi Republica Somalia s-au sprijinit reciproc pentru realizarea unor acţiuni de interes general. La cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., Somalia a votat în favoarea celor trei rezoluţii adoptate la iniţiativa României. Este vorba de rezoluţiile : „Acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună-vecinătate între state europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite", „Punerea în valoare şi utilizarea resurselor umane" şi „Declaraţia cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare". De asemenea, la sesiunea a XXI-a, Republica Somalia a fost coautoare, alături de România, la proiectul de rezoluţie prin care se cerea restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U.

Lupta poporului somalez pentru consolidarea libertăţii şi independenţei sale naţionale este sprijinită cu hotărîre de guvernul şi poporul român prieten.

România şi Somalia participă activ la soluţionarea problemelor vitale ce stau în faţa comunităţii mondiale, contribuie la îmbunătăţirea climatului internaţional, la afirmarea principiilor independenţei, suveranităţii, neamestecului în treburile interne, a avantajului reciproc în relaţiile dintre state, indiferent de sistemul politico-social al acestora.

Zaharia Stoian

BCUIAS/CENTRAL LIBRARY

SRI LANKA

Insulă de mărime mijlocie în Oceanul Indian, situată în sudul Peninsulei Indiene, Sri Lanka este o țară al cărei nume în limba sanscrită înseamnă „locul unde se poate dobîndi fericirea".

Posedînd o veche civilizație și cultură, vechiul Ceylon a fost cunoscut în Europa încă din timpul campaniilor lui Alexandru Macedon, fiind amintit și în geografia savantului grec Ptolomeu, precum și în scrierile lui Pliniu cel Bătrîn.

Evoluția statului ceylonez a fost frînată de regimul colonial. Instaurată în secolul al XVI-lea și continuată pînă la jumătatea secolului nostru, dominația colonială a avut drept rezultat menținerea insulei într-o stare de cruntă înapoiere economică. Ceylonului i s-a imprimat o dezvoltare exclusivă în direcția aprovizionării metropolei cu cauciuc natural și ceai, ceea ce a atras după sine faptul că populația, ocupîndu-se exclusiv de aceste culturi, era nevoită să importe aproape jumătate din produsele alimentare necesare.

*
* *

Deși s-au găsit puține date documentare despre contacte sau legături mai vechi între România și Sri Lanka, este dovedit însă că unele schimburi comerciale româno-ceyloneze s-au efectuat prin intermediul metropolei coloniale britanice. Leagăn al civilizației budiste, țară cu deosebite comori istorice și frumuseți naturale, Ceylonul nu putea să nu atragă de mult atenția unor cercetători

români. Astfel, un interes deosebit prezintă şi azi călătoriile profesorului transilvănean Ioan Xantus. Întors dintr-o călătorie în jurul globului, inginerul Bazil G. Assan amintea într-o conferinţă, la 18 martie 1899, la „Societatea Geografică Română", despre vizita sa în Sri Lanka. „Chinezii i-au spus «insula comorilor», iar grecii «insula rubinelor». Se zice că în această insulă a fost paradisul terestru. Cele văzute aici m-au îndreptăţit să cred în miezul de adevăr al legendei", spunea cercetătorul român. Tot acesta arăta că „la Colombo se consumă enorm de multe cutii de lemn pentru ambalarea ceaiului şi putem fi siguri că Ceylonul va fi o bună piaţă de desfacere pentru scînduri de brad româneşti. Dealtfel, am discutat cu cercurile comerciale ceyloneze posibilitatea de a procura scîndură din România. Ele sînt de acord, dar aşteaptă să deschidem o linie maritimă cu încărcarea la Galaţi. Momentan, Ceylonul îşi procură scîndură din Transilvania, prin Fiume" [1].

De-abia în condiţiile în care România a păşit pe calea construirii unei vieţi noi, iar Sri Lanka a devenit un stat independent la 4 februarie 1948, dorinţa de cooperare a celor două popoare s-a materializat rapid, luînd forma unor legături largi în cele mai variate domenii de activitate.

După o serie de contacte şi convorbiri purtate atît prin intermediul misiunilor diplomatice ale celor două ţări la New Delhi, cît şi în alte capitale, o delegaţie comercială română vizitează Colombo, unde, la 26 martie 1956, semnează primul acord comercial şi de plăţi dintre cele două state, care este în vigoare [2]. La Colombo, în

[1] Val. Tebeica. *Străbătînd lumea*, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1962, p. 127.

[2] Lista mărfurilor de export româneşti includea, la acea dată, maşini-unelte, maşini pentru construcţii, echipament minier, fabrici de ciment, material rulant, ciment, geamuri, hîrtie, produse petroliere, textile ş.a. La rîndul ei, lista ceyloneză cuprindea la export cauciuc natural, ceai, nuci şi ulei de cocos, cacao boabe, copra, fire şi fibre de coir, condimente, piei, grafit, artizanat etc. În mod natural, pe măsura dezvoltării şi diversificării economiei naţionale, lista de mărfuri a României a suferit schimbări şi completări substanţiale.

1963, a fost înființată o misiune comercială românească, care are statut diplomatic [3].

*
* *

Prin presă, radio, televiziune, cît și prin cărți, filme, conferințe etc., în țara noastră au început să fie cunoscute tot mai multe elemente despre viața și aspirațiile ceylonezilor. Un ecou deosebit l-a avut în România lupta dîrză purtată de poporul acestei țări pentru independență și suveranitate națională, pentru prosperitate și progres social.

Răspunzînd felicitărilor ce i-au fost transmise de partea română cu prilejul alegerii în funcția de prim-ministru, doamna Sirimavo Bandaranaike arăta că Sri Lanka va promova o politică de prietenie cu toate statele și în acest spirit dorește o strînsă colaborare între Sri Lanka și România, în interesul popoarelor ceylonez și român, al păcii în lume [4].

Primele contacte pentru stabilirea relațiilor diplomatice au avut loc în 1956 între misiunea română din Londra și premierul Solomon Bandaranaike, aflat în capitala britanică cu prilejul conferinței primilor miniștri ai țărilor Commonwealthului. S. Bandaranaike a salutat ideea stabilirii relațiilor diplomatice, manifestînd, în același timp, interes pentru intensificarea legăturilor economice și culturale dintre cele două state.

În urma convorbirilor purtate prin intermediul reprezentanților celor două țări la Londra, printr-un schimb de scrisori între șefii misiunilor diplomatice ale României și Sri Lanka, s-a fixat ziua de 15 septembrie 1957 ca dată de stabilire a relațiilor diplomatice între cele două țări, dîndu-se publicității următorul comunicat : „Guvernul Republicii Populare Române și Guvernul Ceylonului,

---

[3] Pe baza înțelegerii dintre cele două state, la Colombo funcționează Biroul consilierului comercial al Ambasadei Republicii Socialiste România.

[4] *Scînteia* din 10 septembrie 1960.

în dorința de a dezvolta bunele relații dintre cele două țări în spiritul prieteniei, colaborării și respectului reciproc, au hotărît să stabilească relații diplomatice între Republica Populară Română și Ceylon“ [5]. Deoarece la acea dată nu s-a precizat nivelul reprezentării, ulterior, la 4 octombrie 1957, la dorința părții ceyloneze, s-a precizat că relațiile diplomatice au fost stabilite la nivel de legație.

Primul trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României în Sri Lanka, Nicolae Cioroiu, cu reședința la New Delhi, și-a prezentat scrisorile de acreditare la 30 aprilie 1958, iar trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al statului Sri Lanka în România a fost acreditat la 15 iulie 1959 [6].

La 23 martie 1966, în presa celor două țări s-a publicat un comunicat care făcea cunoscut că guvernele Republicii Socialiste România și Sri Lanka au convenit ca nivelul de reprezentare diplomatică să fie ridicat la rang de ambasadă [7].

Primul diplomat român acreditat în Sri Lanka în calitate de ambasador nerezident a fost Aurel Ardeleanu, în acea vreme ambasador al României în India [8]. La rîndul său, Sri Lanka a acreditat în România pe ambasadorul Benjamin Franklin Perera, cu reședința permanentă la Moscova.

Contactele culturale au continuat să se lărgească. În 1958, Sri Lanka primește vizita unei delegații culturale și a unui ansamblu artistic românesc. Cărțile și publicațiile românești încep a fi cunoscute în Sri Lanka, iar cititorii români iau contact cu literatura ceyloneză. În România s-a editat, de pildă, *Taina insulei șerpilor* de scriitorul Martin Wikramasinghe. De asemenea, în noiembrie 1970 a fost constituită „Asociația de prietenie Sri Lanka — România“.

Începute pe plan cultural, contactele s-au lărgit și în domeniul educației și al științei prin acordarea de burse

---

[5] *Scînteia* din 15 septembrie 1957.
[6] *Scînteia* din 16 iulie 1959.
[7] *Scînteia* din 23 martie 1966.
[8] *Scînteia* din 10 august 1966.

românești pentru studenții din Sri Lanka la cursurile Institutului Politehnic, Academiei de studii economice, Institutului medico-farmaceutic etc.

Se dezvoltă, de asemenea, schimburile comerciale, fapt ilustrat și de vizitele, din ce în ce mai dese, ale navelor românești în porturile din Sri Lanka, de încheierea unor noi acorduri și contracte, de schimburi de vizite la nivel guvernamental sau între specialiști români și din Sri Lanka.

În 1962, o delegație economică română vizitează Colombo, unde poartă discuții privind dezvoltarea relațiilor comerciale bilaterale ; cu acest prilej s-a ajuns la o înțelegere prin care ambele țări se angajau să dezvolte permanent relațiile comerciale dintre ele, în conformitate cu prevederile acordului din 1956, și s-a semnat un aranjament prin care România exporta în Sri Lanka produse petroliere, necesare economiei acestei țări. În același an a venit la București o delegație de specialiști din Sri Lanka pentru achiziționarea de produse petroliere. În 1967, Petrolexport și Petrol Corporation au încheiat un nou aranjament privind exportul de produse petroliere românești în Sri Lanka.

Vizita oficială, efectuată în aprilie 1966 la București de către Philip Gunawardene, ministrul industriei și pescuitului, a contribuit, de asemenea, la dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două țări.

Răspunzînd unei invitații oficiale lansate în martie 1967 de către dr. M. V. P. Peiris, ministrul comerțului din Sri Lanka, între 1 și 10 februarie 1968, o delegație economică română condusă de Alexandru Boabă, ministrul petrolului, a vizitat Sri Lanka. Această vizită, urmînd consultărilor pentru o mai bună cunoaștere a pieților celor două țări, a prilejuit evidențierea unor largi posibilități de cooperare. În timpul vizitei a fost semnat un acord de cooperare economică și tehnică, stabilindu-se obiectivele imediate ale cooperării, printre care construirea în Sri Lanka a unui complex pentru industrializarea lemnului. Complexul industrial forestier de la Avisa-

wella, ale cărui lucrări au fost inaugurate în septembrie 1968, cuprinde, printre altele, o fabrică de cherestea (21 000 m^3 anual), de placaje, mobilă și semifabricate și va produce funiculare de transport și alte tipuri de utilaje mecanizate pentru exploatarea masivelor forestiere.

Pe măsura progresului economiei românești, a ridicării nivelului său de complexitate și tehnicitate, prin punerea în valoare a resurselor sale naturale, structura raporturilor comerciale ale României cu Sri Lanka s-a ameliorat în mod constant, trecînd de la schimburi comerciale la forme superioare de cooperare economică cu această țară.

Contactele și schimburile de vederi în probleme politice au urmat îndeaproape tendința de lărgire și diversificare a relațiilor economico-comerciale.

Pozițiile României și statului Sri Lanka au fost apropiate în ceea ce privește cele mai importante probleme ale politicii internaționale. România și Sri Lanka au colaborat fructuos în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în dezbaterile care au avut loc în diferite perioade în problemele lichidării colonialismului, progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare ; ele și-au acordat sprijin reciproc în organele și organismele O.N.U.

Relațiile cu Sri Lanka evoluează pe o linie ascendentă, avînd posibilități și perspective reale de continuă diversificare. În ultimii ani s-au intensificat mult schimburile de vizite reciproce în diferite domenii. Amintim astfel vizita în 1972 a lui Michael Siriwardana, ministrul muncii, președinte de onoare al Asociației de prietenie Sri Lanka-România.

Cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, la 20 octombrie 1972, de către ambasadorul Republicii Sri Lanka, C.D.S. Siriwardane, în țara noastră, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, arăta : „Acreditarea dumneavoastră în Republica Socialistă România ca prim reprezentant al Republicii Sri Lanka este o expresie a bunelor relații existente între Republica So-

cialistă România și Republica Sri Lanka, a dorinței popoarelor noastre de a întări și lărgi relațiile de bună înțelegere și cooperare. Mă bucur că vă începeți misiunea dumneavoastră de înaltă răspundere cu hotărîrea de a depune eforturi pentru a dezvolta în continuare legăturile de prietenie și colaborare între țările noastre“ [9].

Eugen Popa

[9] *Scînteia* din 21 octombrie 1972.

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SUDAN

(Republica Democratică Sudan)

Republica Sudan este unul dintre cele mai mari state africane. Cuprinzînd o mare suprafață din bazinele celor două Niluri, dispunînd de un relief divers și de bogății naturale foarte variate, ce ar putea constitui baza unei economii dezvoltate, Sudanul a suferit din greu și suferă urmările unei dominații coloniale îndelungi. Poporul sudanez și-a dobîndit independența în 1956, fiind printre primele state africane care anunțau sfîrșitul dominației coloniale, proces ce avea să cuprindă în anii următori aproape întregul continent, marcînd începutul afirmării pe plan internațional, ca state independente, a unui număr de peste 30 de țări.

*
* *

Din punct de vedere geografic, România și Sudanul au condiții destul de diferite, găsindu-se la o distanță care, în cursul istoriei, nu a favorizat, pînă în ultimul secol, o apropiere și o cunoaștere reciprocă mai strînsă și de mai lungă durată. Totuși, de-a lungul vremii, nu puține au fost momentele cînd popoarele celor două țări s-au întîlnit. Se poate spune că acele împrejurări care au situat civilizațiile africano-nilotice și cele europene în cadrul aceleași formații statale au asigurat și condițiile pentru ca popoarele celor două țări să vină în contact. Poate fi amintit ca semnificativ faptul că Imperiul roman, în perioada sa de declin, a cuprins între granițele sale și valea de mijloc și de nord a Nilului și Dacia. Informații certe mărturisesc despre momente

de întîlnire, de exemplu între locuitori de pe meleagurile țării noastre trimiși de împăratul Justinian ca să apere ctitoria sa, mănăstirea Sfînta Caterina din Sinai, și colectivitățile creștine, printre care și cea sudaneză, aflată în acel loc în același scop, așa cum mărturisește în secolul al X-lea patriarhul Alexandriei, Eutikios [1].

De reală semnificație istorică este faptul că popoarele celor două țări au înfruntat primejdii comune și uneori au trebuit să poarte, contra acelorași amenințări, lupte îndîrjite pentru apărarea independenței și ființei lor naționale. Astfel, în timp ce Mircea cel Bătrîn și Ștefan cel Mare luptau eroic pentru stăvilirea atacurilor otomane, statele africane feudale creștine din ținuturile sudaneze Darfur, Kordofan, Dongola opuneau și ele o rezistență îndîrjită aceluiași cotropitor [2]. Iar apoi, cuprinse în mozaicul de popoare al Imperiului otoman, deși se bucurau de statute diferite față de sultan, românii și sudanezii s-au reîntîlnit, în mod firesc, au schimbat produse, idei, cu toate că se găseau la cele două extremități ale imperiului. Este mai mult ca sigur că aceste relații, precum și solidaritatea firească a cărturarilor români cu soarta tot mai grea a popoarelor africane din Imperiul otoman, agravată de proporțiile înspăimîntătoare ale comerțului cu sclavi, ce se extindea și asupra teritoriului din sudul Sudanului, locuit de populația neagră, au contribuit, mai ales în secolul al XIX-lea și poate încă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, la apariția și afirmarea unui puternic curent de opinie critică, de demascare a rolului Imperiului otoman de opresor al popoarelor și de sprijinitor al negoțului cu sclavi. Dealtfel, atît în privința luptei pentru independența națională, cît și a lichidării sclavajului, a demascării colonialismului și viciilor sale, demascare ce a cunoscut, începînd cu prima jumătate a secolului al XIX-lea, o amploare deosebită în presa timpului din țările române,

---

[1] Virgil Cândea. *L'Afrique dans la culture roumaine ancienne*, Extras din *Bulletin de la Commission nationale de la République Populaire Roumaine pour l'UNESCO* nr. 1—2, București, p. 7.

[2] V. Urum. *Pages de l'histoire des rélations roumano-africaines jusqu'en 1918*, în *Revue Roumaine d'Histoire* nr. 4/1964, p. 543—561.

cele două popoare făceau față aceleiași mari probleme, erau confruntate de aceleași preocupări majore : eliberarea națională și socială.

Situația dublei dependențe a Sudanului de Anglia și Egipt împiedică stabilirea de contacte oficiale pentru multă vreme și obligă la rezolvarea prin intermediul celor doi suzerani, și mai ales a Angliei, a tuturor problemelor bilaterale. Piesă componentă de importanță hotărîtoare în calculele strategico-economice ale colonialismului englez privind o Africă de la Cairo la Capetown, Sudanul a fost transformat, în 1898, în adevărată colonie a coroanei britanice, nu însă înainte de a înscrie, prin vitejia fiilor săi, una din cele mai strălucite pagini ale luptei popoarelor pentru apărarea independenței lor naționale [3]. Așa-numita insurecție mahdistă, care, de altfel, nu a scăpat atenției reprezentanților diplomatici ai țării noastre din diverse capitale ale Europei, precum și presei vremii, a ridicat la luptă zeci de mii de sudanezi, ținînd piept mai bine de 15 ani armatelor engleze ; numai în urma unor lupte crîncene și a unor pierderi omenești imense, tehnica de luptă, modernă la acea vreme, a englezilor a reușit să-și spună cuvîntul ; înfrîngerea rezistenței mahdiste a fost urmată de lichidarea statului unitar sudanez și de instaurarea unui regim de teroare și crîncenă exploatare vreme de aproape șase decenii.

*

* *

Dominația colonială a durat pînă la 1 ianuarie 1956, cînd poporul sudanez și-a proclamat independența și a instaurat regimul republican. Presa din întreaga lume anunța, la 2 ianuarie 1956, proclamarea la Khartum a Sudanului ca republică independentă. Poporul român a salutat cu bucurie acest eveniment, România fiind printre primele state din lume care a recunoscut, chiar în ziua proclamării sale, tînăra republică a Sudanului. „Cu ocazia proclamării independenței Republicii Sudan, eve-

[3] Endre Sik. *Histoire de l'Afrique Noire*, tome I, Budapesta, 1961, p. 361—365.

niment de importanță istorică în viața poporului sudanez, vă rog, Excelență, să primiți cele mai călduroase felicitări — se spunea în telegrama adresată cu acel prilej de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Sudan. Guvernul Republicii Populare Române, atașat cauzei păcii și independenței popoarelor și recunoscînd dreptul fundamental de autodeterminare al popoarelor, declară că recunoaște Republica Sudan ca stat independent și suveran și este gata să stabilească cu Sudanul relații diplomatice și să facă schimb de misiuni diplomatice". „Poporul român — se spune mai departe în telegramă — urează poporului sudanez succes deplin pe drumul progresului patriei sale și pentru pace în lume" [4]. În încheiere, mesajul președintelui Consiliului de Miniștri al României exprima încrederea în colaborarea rodnică dintre cele două țări și popoare. În răspunsul său, la 17 ianuarie 1956 [5], primul ministru al Sudanului transmitea, odată cu cele mai călduroase mulțumiri pentru recunoașterea Sudanului ca stat independent, acordul privind stabilirea relațiilor diplomatice. Fiind de la bun început organizate la nivel de ambasadă, relațiile diplomatice dintre cele două țări au cunoscut an de an o continuă dezvoltare. La Khartum a fost acreditat ambasadorul Dionisie Ionescu, cu reședința la Cairo (7 iunie 1957) [6], iar la București ambasadorul sudanez Mohamed Hamad El Nilon, cu reședința la Moscova (1 octombrie 1957) [7]. Prezentările scrisorilor de acreditare de către ambasadorii ce s-au succedat în aceste funcții, schimburile de mesaje dintre conducătorii celor două țări cu ocazia zilelor naționale, precum și alte evenimente au întreținut atmosfera reciproc binevoitoare și prietenească în relațiile diplomatice dintre cele două țări. Relațiile diplomatice au fost active și pe planul preocupărilor comune în cadrul organizațiilor internaționale sau în ceea ce privește po-

[4] *Scînteia* din 4 ianuarie 1956.
[5] *Scînteia* din 18 ianuarie 1956.
[6] *Scînteia* din 10 iunie 1957.
[7] *Scînteia* din 2 octombrie 1957.

ziția față de problemele majore ale vieții internaționale. Acest curs a creat condiții favorabile și relațiilor economice și culturale bilaterale.

Relațiile comerciale au cunoscut cu anii o desfășurare în avantajul ambelor țări, fiind înlesnite de Acordul comercial româno-sudanez semnat la Khartum la 1 februarie 1961. Acest acord, a cărui valabilitate se prelungește anual prin tacită reconducțiune, prevede, printre altele, aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate, inclusiv în ce privește vasele comerciale ale celor două țări, precum și efectuarea plăților ce decurg din schimburile comerciale în lire sterline.

Condiții deosebit de favorabile pentru dezvoltarea schimburilor comerciale au fost realizate prin deschiderea Reprezentanței economice române de la Khartum. Prin Nota nr. 107 din 23 septembrie 1961 a Ambasadei române din Cairo, partea sudaneză era informată că, în dorința promovării bunelor relații economice între cele două state, în baza Acordului comercial din 1 februarie 1961, guvernul român a hotărît deschiderea unei reprezentanțe economice cu sediul la Khartum, ca „secție comercială a Ambasadei române" și acționînd în exclusivitate în domeniul economico-comercial. Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Sudan transmitea răspunsul părții sudaneze, precizînd că „sîntem de acord cu deschiderea unui oficiu român pentru reprezentarea economică, membrilor diplomatici ai acestuia urmînd să li se garanteze toate privilegiile și imunitățile în mod uzual, în conformitate cu regulile internaționale și Convenția din 1956 privind imunitățile și privilegiile diplomatice". Ca urmare a condițiilor create, precum și a preocupării permanente a celor două guverne, schimburile s-au desfășurat în continuare în condiții satisfăcătoare. Pentru perioada 1961—1969, situația se prezintă după cum urmează [8] :

[8] *Anuarul statistic al R. S. România*, 1971, p. 612—613.

(milioane lei valută)

	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Total	10,4	6,1	41,4	27,8	22,2	25,0	51,2	52,8	75,7
Export	2,0	6,1	15,9	13,4	12,8	20,1	28,7	28,3	44,4
Import	8,4	—	25,5	14,4	9,4	4,9	22,5	24,5	31,3

Rezultă că volumul schimburilor a cunoscut o tendință generală favorabilă, ambele guverne manifestînd interes în menținerea lor tot mai activă. Gama produselor românești exportate în Sudan este destul de largă, cuprinzînd echipamente și utilaje produse de industria constructoare de mașini : tractoare, transformatori electrici etc. ; produse chimice : îngrășăminte și anvelope auto ; produse ale industriei forestiere : cherestea și placaje, precum și textile și încălțăminte. Țara noastră importă în special bumbac și unele cantități de gumă arabică.

Potrivit prevederilor Acordului comercial semnat în 1961, operațiile comerciale se efectuează în devize libere.

Se poate menționa faptul că există perspective reale în privința dezvoltării în continuare a relațiilor economice dintre cele două țări, a diversificării lor prin cuprinderea și a altor categorii de produse, precum și a ridicării acestora pe o treaptă superioară prin organizarea în viitor a colaborării economice în domenii de însemnătate majoră. În această direcție au fost intensificate, începînd cu anul 1966, discuțiile dintre specialiștii din diverse domenii economice din cele două țări. În luna iunie 1967, ministrul minelor și resurselor naturale ale Sudanului, Alu Kassahu, a vizitat România, purtînd discuții la Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Petrolului și Ministerul Minelor ; cu acest prilej și-a exprimat dorința de a coopera cu țara noastră în unele domenii industriale. În octombrie același an, o delegație economică sudaneză condusă de Izzel Din El Sayed, ministrul industriei și minelor, a vizitat țara noastră și a purtat discuții fructuoase cu I.S.C.E. Industrialexport, continuate apoi în lunile ianuarie-februarie 1968 de specialiști români în Sudan.

O altă delegație economică sudaneză, condusă de ministrul aprovizionării, Ahmed Al Sayed Hammad, invitată de ministrul comerțului exterior al României, a vizitat țara noastră, fiind primită și de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu.

Contactele și discuțiile au continuat și în anii 1968 și 1969. Astfel, delegații române de specialiști în diverse domenii industriale au discutat, în ianuarie 1968 și aprilie 1969, la Khartum cu autoritățile sudaneze posibilitățile organizării colaborării în unele domenii industriale. În martie 1969, ministrul comunicațiilor și turismului al Sudanului, Yahia Mohammed El Fadly, a făcut o vizită în țara noastră, purtînd discuții la Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, precum și la Ministerul Căilor Ferate.

Interesul ambelor părți pentru dezvoltarea relațiilor economice, precum și investigarea reciprocă a posibilităților privind perspectiva acestora constituie garanția trecerii în viitor la colaborarea în unele domenii de importanță majoră, fapt ce va impulsiona ansamblul relațiilor bilaterale.

O evoluție activă au cunoscut relațiile culturale bilaterale. Astfel, în repetate rînduri au avut loc schimburi de publicații între Biblioteca Universității din Khartum și Biblioteca Centrală de Stat ; un număr de tineri sudanezi și-au făcut studiile superioare în țara noastră. Dealtfel, specialiștii sudanezi care și-au făcut studiile universitare în România și care azi lucrează ca ingineri ori medici în diferite instituții și întreprinderi sudaneze sînt apreciați de colectivele respective și-și aduc cu recunoștință aminte de timpul petrecut în școlile românești, de sprijinul primit din partea colegilor și profesorilor români pentru a deveni cadre cu pregătire superioară.

*
* *

În august 1969, Sudanul a rupt relațiile diplomatice cu România, invocînd — pentru justificarea acțiunii sale — ridicarea relațiilor diplomatice între România

și Israel la rang de ambasadă, fapt care ținea de suveranitatea țării noastre și tindea spre generalizarea nivelului de ambasadă în relațiile României cu alte state. Situația creată, ca urmare a acestei neînțelegeri, constituia o inadvertență în raport cu relațiile amicale statornicite de-a lungul anilor între popoarele român și sudanez.

Politica principială a țării noastre, justețea poziției sale față de conflictul din Orientul Apropiat, obiectivitatea sa totală față de părțile în acest conflict, explicarea continuă și răbdătoare a acestei poziții au determinat o înțelegere adecvată a ei în cadrul comunității internaționale, în general, și în statele din zona implicată în conflict, în special. Ca urmare, la doi ani de la acest episod pasager în raporturile româno-sudaneze, cele două părți au hotărît să înlăture urmările lui prin restabilirea relațiilor diplomatice.

Anii 1972 și 1973 au fost martorii unor evenimente de o deosebită importanță pentru ansamblul relațiilor româno-sudaneze. Vizita în Sudan a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, din martie 1972, precum și vizita în România a președintelui sudanez, Gaafar Mohammed Nimeiri, au constituit o expresie vie a sentimentelor de prietenie pe care cele două popoare le nutresc reciproc, a înaltei stime și considerațiuni de care se bucură politica externă a României socialiste.

Desfășurate într-o atmosferă de lucru și de prietenie, convorbirile româno-sudaneze la nivel înalt, ce s-au desfășurat atît la Khartum, cît și la București, au relevat interesul și dorința comună de a dezvolta colaborarea multilaterală dintre cele două țări. S-a convenit asupra diversificării formelor de cooperare, inclusiv crearea de societăți mixte în mai multe domenii de activitate. S-a convenit, de asemenea, lărgirea colaborării în domeniile învățămîntului, pregătirii de cadre, presei, radioteleviziunii, sportului etc.

Adoptarea, cu prilejul vizitei în România a președintelui sudanez, a Declarației solemne comune, reprezintă o contribuție de seamă la statornicirea unor raporturi noi între state pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului independenței și suveranității naționale, a

neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Cu ocazia ceremoniei semnării Declarației solemne comune, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că acest document corespunde pe deplin năzuințelor celor două popoare de a colabora strîns și a edifica, fiecare, o economie independentă, liberă, de a-și ridica bunăstarea și a-și făuri o viață fericită și, totodată, de a dezvolta larg colaborarea cu toate celelalte state. „Fără îndoială — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că prin dezvoltarea colaborării româno-sudaneze servim interesele popoarelor noastre și, în același timp, contribuim la cauza colaborării și păcii în lume".

Mircea Nicolaescu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TANZANIA

(Republica Unită Tanzania)

Republica Unită Tanzania se compune din Tanganica și insulele Zanzibar și Pemba. Este situată în Africa orientală, avînd o suprafață de 950 000 km. p. și o populație de peste 12 milioane de locuitori.

Poporul tanzanian a cunoscut vreme îndelungată jugul asupririi străine. Atrași de bogățiile naturale și de așezarea geografică favorabilă pe țărmul Oceanului Indian, colonialiștii germani și englezi au instaurat, prin înșelăciune și cruzime, dominația lor asupra Tanzaniei. Prin Tratatul încheiat în 1890 [1] la Helgoland, Anglia recunoaște „drepturile" Germaniei asupra Tanganicăi, iar Germania, la rîndul ei, recunoaște „drepturile" Angliei asupra Zanzibarului, Kenyei și Ugandei.

Poporul tanzanian n-a acceptat însă soarta pe care i-o hărăzeau imperialiștii, răsculîndu-se în masă împotriva cotropitorilor străini.

În 1888—1889 [2] are loc răscoala lui Salim El Harti ; între anii 1891 și 1898 — cea condusă de iscusitul conducător militar, erou al poporului tanzanian, Mkwawa, ale cărui merite au fost recunoscute de însuși comandantul german în jurnalul său [3] ; între anii 1905 și 1907 — puternica mișcare în frunte cu Mpande etc., adevărate războaie populare împotriva colonialiștilor germani.

Îndelungata asuprire colonială a avut asupra Tanzaniei consecințe profund nefaste în ceea ce privește atît

---

[1] *Africa South of the Sahara*, Londra, 1971, p. 818.
[2] *Tanzania*, Moscova, 1965, p. 10—11.
[3] *Ibidem*.

dezvoltarea economică, socială și culturală, cît și afirmarea ființei sale pe plan internațional prin împiedicarea exercitării suveranității sale naționale.

Cu toate acestea, dînd glas sentimentelor de prietenie ale poporului român, publiciști și scriitori din țara noastră au informat despre viața și lupta poporului tanzanian, iar călători români au luat contact direct, de timpuriu, cu teritoriul Tanzaniei.

În cartea sa *Sub soarele Africii răsăritene*, scriitorul român Mihai Ticano Rumano descrie călătoria sa prin ținuturile însorite ale Tanzaniei, pitorescul insulei Zanzibar, cu brîul său de corali și cu întinsele păduri de palmieri, portocali și cuișoare, frumusețile orașului Dar es Salaam, precizînd că denumirea acestuia înseamnă „portul păcii".

Poporul român a urmărit cu profundă simpatie lupta poporului tanzanian pentru scuturarea jugului colonial, a sprijinit cucerirea dreptului său sacru la libertate și independență națională.

Cu ocazia proclamării independenței Tanganicăi, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române a adresat primului ministru al Tanganicăi o telegramă de felicitare și recunoaștere [4], prin care se exprima, totodată, dorința guvernului și poporului român de a dezvolta relații prietenești cu noul stat.

Primul ministru al Tanganicăi a răspuns călduros la mesajul adresat de șeful guvernului român.

La cea de-a XVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., șeful delegației române a abordat cu ministrul de externe al Tanganicăi problema stabilirii de relații diplomatice între cele două țări. Ca urmare a acțiunilor desfășurate în acest sens de către ambele părți și în scopul unei mai bune cunoașteri reciproce, al dezvoltării colaborării bilaterale și al întăririi prieteniei dintre popoarele celor două țări, la 5 mai 1964 guvernele României și Tanzaniei au stabilit relații diplomatice la rang de ambasadă [5]. Prin acest act s-a deschis o nouă pagină

[4] *Scînteia* din 9 decembrie 1961.
[5] *Scînteia* din 5 mai 1964.

în istoria relațiilor dintre cele două țări și popoare, s-a creat cadrul propice intensificării contactelor bilaterale în vederea dezvoltării cooperării economice româno-tanzaniene.

În anii care au urmat stabilirii de relații diplomatice, raporturile Republicii Socialiste România cu Republica Unită Tanzania, întemeiate pe fundamentul trainic al respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, au cunoscut o continuă dezvoltare și diversificare.

La solicitarea părții tanzaniene, tineri din Tanzania au studiat, ca bursieri ai statului român, în instituțiile de învățământ superior din țara noastră.

O colaborare largă și permanentă au realizat reprezentanții români și tanzanieni la O.N.U. și în alte organisme internaționale.

România și Tanzania au fost, de pildă, coautoare la rezoluțiile : „Rambursarea în mărfuri a creditelor însoțind furnizarea de bunuri și echipament", adoptată de Comisia a III-a a Conferinței U.N.C.T.A.D. din 12 mai 1964 ; „Planificarea și proiectele economice", adoptată la sesiunea E.C.O.S.O.C. din 28 iulie 1965 ; „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare", adoptată la 7 decembrie 1965 ; „Problema Africii de sud-vest", adoptată la 16 decembrie 1967, și multe altele.

Din dorința de a facilita contactele și pentru intensificarea colaborării bilaterale, Republica Socialistă România a deschis, în luna mai 1968, ambasadă la Dar es Salaam. La 30 septembrie 1968, primul ambasador român la Dar es Salaam, Ion Drînceanu, și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Tanzaniei, Julius K. Nyerere.

O atenție deosebită a fost acordată de către reprezentanții celor două țări examinării posibilităților de dezvoltare a relațiilor comerciale și de colaborare economică și tehnico-științifică, încheierii unor aranjamente

și acorduri în aceste domenii, inițierii unor acțiuni concrete de cooperare. Pe această linie, la sfîrșitul lunii mai 1968, o delegație guvernamentală română condusă de Bujor Almășan, ministrul minelor, a făcut o vizită oficială în Tanzania. Delegația română a fost primită de vicepreședintele republicii, R. Kawawa, cu care a avut un schimb de vederi privind dezvoltarea multilaterală a relațiilor dintre România și Tanzania [6].

În timpul ședерii în Tanzania, ministrul român al minelor a purtat convorbiri cu ministrul tanzanian al finanțelor, cu alți membri ai guvernului tanzanian, în cadrul cărora au fost examinate posibilitățile de cooperare economică. La 31 mai 1968, ca rezultat al vizitei, au fost semnate un acord comercial și un acord de cooperare tehnico-științifică [7].

În aprilie 1969, dînd curs invitației părții române, o delegație economică guvernamentală tanzaniană condusă de A. Babu, în acea vreme ministru al comerțului și industriei, a făcut o vizită oficială în România. Delegația tanzaniană a avut convorbiri cu Bujor Almășan, ministrul minelor, cu reprezentanții altor ministere din țara noastră în legătură cu posibilitățile de lărgire a cooperării economice în domeniile minier, economiei forestiere și schimburilor comerciale [8]. În timpul ședерii în România, delegația economică din Tanzania a vizitat obiective industriale și unele complexe economice din București și Constanța [9].

În martie 1970 a avut loc vizita la Dar es Salaam a delegației guvernamentale române conduse de Bujor Almășan, ministrul minelor, la încheierea căreia a fost semnat Acordul de cooperare economică și tehnică dintre România și Tanzania [10]. În timpul vizitei, conducătorul delegației române a fost primit de președintele Julius K. Nyerere și a purtat convorbiri cu membri ai guvernului tanzanian.

---

[6] *Scînteia* din 2 iunie 1968.
[7] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 118 din 7 septembrie 1968.
[8] *Scînteia* din 22 aprilie 1969.
[9] *Ibidem*.
[10] *Scînteia* din 15 martie 1970.

Între 18—22 mai 1970, ministrul afacerilor externe al României a făcut o vizită oficială în Tanzania, în cursul căreia a avut o întrevedere cu președintele Tanzaniei. Cu acest prilej, ministrul român i-a transmis președintelui J. K. Nyerere un mesaj de prietenie din partea președintelui Nicolae Ceaușescu. Președintele Julius K. Nyerere a transmis din partea sa, a partidului T.A.N.U. și a popoarelor Tanzaniei un călduros mesaj președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu [11].

Convorbirea care a avut loc între președintele tanzanian și ministrul afacerilor externe român a fost consacrată, în principal, examinării problemelor de relații bilaterale [12].

În încheierea vizitei în Tanzania a ministrului afacerilor externe al României a fost dat publicității un comunicat care a consemnat dorința celor două țări de a promova cooperarea în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, necesitatea explorării căilor și mijloacelor de lărgire a tuturor formelor de colaborare [13] și a fost semnat un acord de colaborare culturală.

Un moment important în cronica relațiilor româno-tanzaniene l-a constituit vizita oficială făcută în România, între 7—11 octombrie 1971, la invitația vicepreședintelui Consiliului de Stat, Manea Mănescu, a celui de-al doilea vicepreședinte al Tanzaniei, Rashidi Mafaume Kawawa.

Oaspetele tanzanian a fost primit, în timpul șederii sale în România, de către președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. În cursul convorbirii desfășurate cu acest prilej, la care au participat membri din conducerea de partid și de stat ai țării noastre, s-a procedat la un schimb de păreri cu privire la evoluția relațiilor bilaterale și la unele probleme internaționale, exprimîndu-se voința comună de a extinde în continuare raporturile de solidaritate dintre P.C.R. și T.A.N.U. [14]

---

[11] *Scînteia* din 22 mai 1970.
[12] *Ibidem.*
[13] *Scînteia* din 23 mai 1970.
[14] *Scînteia* din 12 octombrie 1971.

Convorbirile oficiale au evidențiat existența unor numeroase posibilități de dezvoltare a relațiilor dintre cele două țări în domeniile politic, al schimburilor comerciale, al cooperării economice și tehnice, în special în sectoarele minier, forestier, agricol, construcții de mașini precum și în domeniul asistenței tehnice și pregătirii cadrelor [15].

„Discuțiile pe care le-am avut — releva vicepreședintele R. M. Kawawa în interviul acordat *Scînteii* — au fost foarte deschise, folositoare, și sperăm că roadele lor nu vor întîrzia să se arate".

La 22 februarie 1972, ambasadorul Tanzaniei cu reședința la Bonn, Antony B. Nyakyi, și-a prezentat scrisorile de acreditare la București [16].

Vizita oficială de partid și de stat efectuată în Tanzania între 27—30 martie 1972 de către secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a contribuit în mod hotărîtor la ridicarea pe o treaptă superioară a relațiilor de prietenie și cooperare româno-tanzaniene.

În timpul ședерii în Tanzania, înalții oaspeți români s-au bucurat de o primire călduroasă, expresie a sentimentelor de stimă și prietenie ale poporului tanzanian față de poporul român.

Subliniind semnificația deosebită pentru țara sa a vizitei președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, președintele Tanzaniei, Julius Kambarage Nyerere, sublinia, în toastul rostit la dineul din seara zilei de 27 martie 1972, că ea „oferă poporului Tanzaniei posibilitatea de a-și exprima caldul respect și admirația sa față de un alt popor care s-a dedicat el însuși dezvoltării socialismului în contextul libertății naționale și cooperării internaționale", că ea „oferă ambelor părți ocazia de a face un schimb de idei și de a învăța reciproc, precum și de a lărgi cooperarea în do-

[15] *Ibidem.*
[16] *Scînteia* din 23 februarie 1972.

meniile economic, social și cultural, în care aceasta poate fi reciproc avantajoasă“ [17].

Președintele tanzanian a elogiat asistența acordată de România, precum și dorința acesteia de a lărgi cooperarea cu Tanzania [18].

Exprimînd hotărîrea României de a dezvolta raporturile cu Tanzania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, declara în toastul său rostit cu același prilej că „există reale posibilități ca între România și Tanzania să se dezvolte relații mult mai largi decît în prezent — și vă pot asigura că, în ce ne privește, dorim și vom face totul pentru a obține în următorii cîțiva ani o dezvoltare radicală a relațiilor noastre“ [19].

Declarația comună româno-tanzaniană semnată de cei doi conducători de state la încheierea vizitei — document de importanță istorică pentru evoluția colaborării dintre cele două țări și popoare — a sintetizat problemele abordate în timpul convorbirilor oficiale.

Într-o ambianță cordială, de prietenie și înțelegere mutuală, cei doi președinți s-au informat reciproc asupra procesului de dezvoltare economică și socială din țările lor, au analizat stadiul și perspectivele relațiilor româno-tanzaniene și au făcut un schimb de păreri cu privire la situația internațională [20].

În efortul de a consolida raporturile bune și frățești dintre România și Tanzania, cele două părți au exprimat voința comună de a extinde schimburile comerciale, cooperarea economică și tehnică pe baze reciproc avantajoase, convenindu-se ca organele competente din fiecare țară să întreprindă măsuri concrete în direcția realizării acțiunilor de cooperare în cît mai multe domenii, și îndeosebi în sectoarele minier, industrie ușoară, agricol, alimentar, materialelor de construcții, al asistenței tehnice și pregătirii cadrelor [21]. În acest sens

---

[17] *Prietenie, colaborare, solidaritate*, Editura politică, București, 1972, p. 378.
[18] *Ibidem*.
[19] *Op. cit.*, p. 383.
[20] *Op. cit.*, p. 409.
[21] *Op. cit.*, p. 410.

a fost exprimată dorința de a înființa societăți mixte în domenii de interes comun, ca formă nouă de cooperare.

În timpul vizitei au fost semnate statutul de constituire a Comisiei mixte guvernamentale româno-tanzaniene de cooperare economică și tehnică și protocolul primei sesiuni a comisiei [22], programul de schimburi culturale pentru anii 1972—1973 și un acord privind desființarea vizelor [23].

Convorbirile asupra problemelor internaționale au evidențiat necesitatea acționării perseverente pentru unirea tuturor forțelor frontului antiimperialist, rolul activ ce revine țărilor mici și mijlocii pentru destinele păcii și securității în lume, precum și marea importanță a așezării raporturilor interstatale pe baza strictei respectări a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc, excluderii forței și amenințării cu folosirea forței, soluționării pe cale pașnică a problemelor litigioase. S-a ajuns la concluzii comune în toate problemele majore ale situației internaționale. De asemenea, cele două țări au declarat că vor acorda în continuare sprijin moral, politic și material luptei popoarelor din Angola, Mozambic, Guineea-Bissau, Namibia și din alte teritorii pentru lichidarea asupririi coloniale și cucerirea independenței naționale. Ele au condamnat fără rezerve politica de apartheid și discriminare rasială din Republica Sud-Africană și Rhodesia.

La 19 septembrie 1972, ambasadorul Tanzaniei, cu reședința la Bonn, Daniel Narcis Mtonga Mloka, în urma numirii predecesorului său într-o altă funcție, și-a prezentat scrisorile de acreditare la București [24].

În cuvîntul rostit cu acest prilej, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a apreciat bunele relații existente între cele două țări, subliniind că în ceea ce o privește Republica Socialistă România va acționa pentru intensificarea și diversificarea relațiilor sale cu Republica Unită Tan-

---

[22] *Op. cit.*, p. 398.
[23] *Op. cit.*, p. 410.
[24] *Scînteia* din 20 septembrie 1972.

zania, potrivit înțelegerilor și acordurilor semnate, spre binele popoarelor român și tanzanian, al cauzei colaborării și păcii în lume [25].

Schimburile de delegații guvernamentale, îndeosebi contactele la nivel înalt dintre reprezentanții celor două țări au avut ca rezultat statornicirea unor relații trainice de prietenie, înțelegere și cooperare reciprocă, au contribuit la o mai bună cunoaștere a valorilor materiale și culturale, a năzuințelor popoarelor român și tanzanian, a succeselor obținute de ele pe calea dezvoltării economice și sociale de sine stătătoare.

Ion Drînceanu, Zaharia Stoian

[25] *Ibidem.*

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TOGO

Pe baza hotărîrii adoptate de cea de-a XIV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., la 27 aprilie 1960 s-a proclamat independența statului Togo [1]. Țara noastră a votat, la sesiunea respectivă, în favoarea acordării independenței Togoului. Poporul român a urmărit cu deosebită simpatie drumul parcurs de populația acestui teritoriu african care, încă din secolele XV—XVI a cunoscut asuprirea colonială, Togo fiind în 1884 colonie germană, apoi, în perioada interbelică, sub stăpînire franceză și engleză, ca după al doilea război mondial să intre în sistemul de tutelă al O.N.U., care l-a încredințat, în continuare, aceloraşi mari puteri.

Sub presiunea maselor populare, la 27 aprilie 1958 au avut loc în Togo alegeri generale soldate cu victoria partidelor naționale progresiste, care militau pentru obținerea independenței țării. Evenimentul a fost salutat cu căldură de opinia publică din țara noastră.

În telegrama președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române adresată primului ministru al guvernului statului Togo cu prilejul proclamării independenței, pe lîngă felicitările și urările adresate acestuia și poporului togolez se menționa că guvernul român salută înfăptuirea acestei vechi aspirații a poporului togolez și declară că recunoaște proclamarea statului Togo ca stat independent. În același me-

[1] Statul Togo este situat în vestul Africii, învecinîndu-se cu Ghana, Volta Superioară, Dahomey și Golful Guineei. Are o suprafață de 56 600 km. p. și o populație de aproximativ 1.7 milioane de locuitori.

saj se exprima convingerea că între Republica Togo și Republica Populară Română se vor dezvolta relații de prietenie în interesul celor două popoare și al colaborării internaționale [2].

Printre numeroasele delegații străine care au participat la festivitățile organizate în zilele de 27, 28 și 29 aprilie 1960, la Lomé, capitala noului stat independent african, a fost prezentă și o delegație oficială a țării noastre, condusă de Petre Băläceanu, ministrul român acreditat la Londra. Delegația a fost primită de premierul togolez, căruia i-a transmis un mesaj de prietenie din partea președintelui Consiliului de Miniștri al României.

Dorința poporului român și a celui togolez de a se cunoaște mai bine și contactele politico-diplomatice realizate între reprezentanți ai celor două țări s-au materializat prin stabilirea, la 12 ianuarie 1971, a relațiilor diplomatice. În comunicatul publicat cu acest prilej la București și, respectiv, la Lomé se menționa că, în vederea dezvoltării relațiilor de prietenie, a colaborării dintre România și Togo, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

Cele două guverne au convenit să acrediteze ambasadori în capitalele celor două țări [3].

După proclamarea independenței Republicii Togo, poporul român a luat cunoștință cu simpatie de eforturile depuse de poporul togolez pentru lichidarea sechelelor lăsate de dominația colonială asupra dezvoltării economice și sociale a țării sale, eforturi îndreptate în direcția realizării obiectivelor primului plan cincinal, parte a unui program de dezvoltare mai larg, de 20 de ani, concretizate prin întreprinderea unor acțiuni importante spre o mai bună valorificare a resurselor naționale, în primul rînd a fosfaților, construirea unor obiective industriale de prelucrare a materiilor prime indigene, dezvoltarea agriculturii, creșterea producției de cacao, cafea și a exporturilor acestor produse. Preocuparea țării noastre pen-

[2] *Scînteia* din 28 aprilie 1960.
[3] *Scînteia* din 13 ianuarie 1971.

tru dezvoltarea relațiilor economice și comerciale cu Republica Togo s-a concretizat prin vizita la Lomé, în luna aprilie 1971, a unei delegații economice române în vederea stabilirii posibilităților existente pentru dezvoltarea, în viitor, a relațiilor economice bilaterale și a cooperării economice.

Deși relațiile culturale dintre România și Togo nu sînt reglementate printr-un instrument juridic, acționînd în spiritul prieteniei și al dorinței de cunoaștere reciprocă, țara noastră a acordat statului Togo, începînd din anul 1960, burse pentru ca tineri togolezi să studieze în institutele de învățămînt superior din România. În 1963 tineri togolezi au vizitat România, făcînd parte dintr-un grup de africani aflați într-o misiune de documentare organizată în cadrul O.N.U.

Republica Socialistă România întreține raporturi normale cu Republica Togo și, în ceea ce privește abordarea unor probleme importante ale situației internaționale actuale, punctele de vedere ale celor două țări coincid în multe privințe. Astfel, guvernul togolez, în politica sa externă, militează pentru consolidarea unității țărilor africane, pentru lichidarea ultimelor rămășițe coloniale din emisfera sudică a Africii, insistă pentru combaterea fenomenului subdezvoltării economice prin punerea în valoare a bogățiilor naturale și resurselor umane de care dispune, precum și pentru eliminarea decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și cele avansate din punct de vedere economic, promovează o politică de prietenie și colaborare cu toate statele lumii indiferent de orînduirea lor socială. Aceste raporturi s-au concretizat pînă în prezent prin unele luări de poziție similare sau prin elaborarea și adoptarea unor rezoluții în cadrul O.N.U. și al altor organizații internaționale ori reuniuni cu participare internațională.

Mihai Florian

BCUIAȘI LIBRARY

TRINIDAD ŞI TOBAGO

Statul Trinidad şi Tobago şi-a cîştigat independenţa în mai 1962, rămînînd însă stat asociat al Marii Britanii [1].

Pe planul politicii interne, guvernul de la Port of Spain a conceput dezvoltarea economică pe bază de planuri cincinale, avînd drept obiective principale protejarea industriei naţionale, controlul sporit în ceea ce priveşte exploatarea bogăţiilor naţionale, o serie de măsuri împotriva concurenţei mărfurilor străine, încurajarea pieţei locale a capitalurilor, realizarea unei acţiuni ample de educaţie etc.

Trinidad şi Tobago aspiră, pe planul politicii externe, la contacte şi la o colaborare cît mai largă cu toate ţările lumii.

În cadrul acestei orientări, guvernul statului Trinidad şi Tobago a trimis în ţara noastră, în luna noiembrie 1972, o delegaţie economică condusă de ambasadorul său la Washington, Sir Ellis Clarke.

În timpul şederii în România, delegaţia din Trinidad şi Tobago a fost primită şi a avut convorbiri la 17 noiembrie 1972 cu ministrul afacerilor externe, George Macovescu. Cu acest prilej, a avut loc un schimb de păreri privind relaţiile bilaterale şi cu privire la unele probleme internaţionale de interes comun.

Cele două părţi au exprimat dorinţa guvernelor de a dezvolta relaţii de prietenie şi colaborare între Repu-

[1] Trinidad şi Tobago este format din două insule situate la nord-vest de ţărmul Venezuelei ; are o suprafaţă de 5 128 km. p. şi o populaţie de aproximativ 1 milion de locuitori.

blica Socialistă România și Trinidad și Tobago, în toate domeniile și au apreciat că aceasta corespunde intereselor celor două popoare, cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Cu prilejul prezenței delegației economice a statului Trinidad și Tobago la București, a avut loc și stabilirea de relații diplomatice, la nivel de ambasadă, între Republica Socialistă România și Trinidad și Tobago.

Comunicatul comun, dat publicității simultan la București și Port of Spain, la 25 noiembrie 1972 [2], precizează că guvernele celor două țări, animate de dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Trinidad și Tobago, au hotărît să stabilească relații diplomatice și să acrediteze, pentru început, ambasadori nerezidenți.

În timpul șederii sale în România, delegația din Trinidad și Tobago a avut convorbiri cu reprezentanți ai conducerii Ministerului Comerțului Exterior, Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele și a vizitat Uzinele de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploiești și Grupul industrial de petrochimie — Brazi.

Contactele avute la ministerele menționate, convorbirile purtate demonstrează interesul și posibilitățile ce se deschid unei colaborări economice și schimbului de mărfuri reciproc avantajoase între România și tînărul stat independent Trinidad și Tobago.

Virgil Baboianu

[2] *Scînteia* din 25 noiembrie 1972.

TUNISIA

Deşi situată la mare distanţă de ţările române, Tunisia a suscitat din vechi timpuri interesul acestora, fapt atestat de prezenţa în diferite scrieri ale cronicarilor noştri a unor referiri exprese la viaţa şi obiceiurile tunisiene [1]. Documente mai recente, de la începutul secolului al XIX-lea, conţin primele date cunoscute pînă în prezent cu privire la existenţa unor contacte româno-tunisiene ; este vorba de unele prevederi vamale pentru mărfuri tunisiene importate în principatele române. Aşa, de pildă, tariful vamal al Ţării Româneşti specifica, la 1 martie 1818, pe lista mărfurilor ce se aduceau din străinătate două sorturi de fesuri „de Tunuz : mici şi mari" [2], iar în 1822, acelaşi tarif menţiona la import perceperea unei taxe vamale de 54 de bani pentru o duzină de „fesuri de Tunuz" [3], ceea ce atestă frecvenţa prezenţei amintitului produs tunisian pe piaţa românească.

Despre o preocupare a diplomaţiei româneşti pentru a stabili relaţii directe cu Tunisia putem vorbi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ea înscriindu-se pe linia activităţii guvernului român de a afirma autonomia ţării în relaţiile internaţionale în perioada dinaintea independenţei de stat şi, ulterior, de a obţine recu-

[1] Grigore Ureche. *Letopiseţul Ţării Moldovei pînă la Aron Vodă*, Bucureşti, 1916, p. 107 ; Miron Costin. *De neamul moldovenilor*, Bucureşti, p. 23—24, 33, 34, 39, 40 ; Dimitrie Cantemir. *Istoria Imperiului otoman*, 1876, p. 335—339 ; Amfilohie Hotiniul, *De obşte gheografie*, p. 140.

[2] V. A. Urechea. *Istoria românilor*, tom. XIII, Bucureşti, 1901, p. 216.

[3] *Ibidem*, p. 227—240.

noașterea acestei independențe, odată cucerită, din partea a cît mai multe țări.

Pentru a servi aceste țeluri, erau folosite prilejuri dintre cele mai diferite. Astfel, cu ocazia anunțării, în 1869, a căsătoriei lui Carol I, i se făcea cunoscută beiului Tunisiei „dorința vie" a Bucureștilor „de a vedea născîndu-se și dezvoltîndu-se legături de prietenie cu regența" (Tunisiei. — *n.n.*), anticipîndu-se astfel intenția de a stabili raporturi directe [4]. Cîțiva ani mai tîrziu, guvernul tunisian era informat, printr-o scrisoare, că România devenise independentă, iar ulterior că s-a proclamat regat.

Întrucît Tunisia se afla în acel moment în pragul pierderii independenței sale, care a survenit în 1881, diplomația românească, orientîndu-se după interesele statului român și particularitățile politice și istorice date, a folosit în relațiile cu această țară, pînă la reciștigarea independenței ei naționale, forma consulatelor onorifice. De remarcat că primul consulat onorific român pe continentul african a fost cel deschis în 1880 în portul Tunis [5], la propunerea lui D. Brătianu, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar pe lîngă Poarta otomană [6]. Atentă la situațiile speciale create în Africa de nord, diplomația românească a avut în vedere cazul deosebit al Tunisiei, care în acel an era un stat semisuveran. Astfel, D. Brătianu sugera guvernului român, printr-o scrisoare, posibilitatea de a acredita un consul onorific la Tunis, „de-a dreptul beiului, fără nici o intervenție a Porții" [7]. Și astfel, printr-un decret din 20 noiembrie 1880 „se instituie un consulat român de a doua categorie la Tunis", iar Clement Aubert este numit consul onorific în acest oraș. Conform sugestiei amintite, Legația României pe lîngă Poarta otomană făcea cunoscut Ministerului Afacerilor Străine al României la 26 noiembrie / 7

---

[4] V. Urum, *Pages de l'histoire des rélations roumano-africaines jusqu'en 1918*, în *Revue roumaine d'histoire* nr. 4/1968, p. 543—561.

[5] Arhiva M.A.E., fond 75/1880 R. 1 Tunis.

[6] *Ibidem*, adresa nr. 368 din 14 noiembrie 1880.

[7] *Ibidem*, și completare în adresa nr. 400 din 2 decembrie 1880.

decembrie 1880 [8] că a expediat la Tunis „scrisoarea ministerială" adresată ministrului de externe tunisian, pentru notificarea numirii de mai sus. Clement Aubert a funcționat în calitate de consul onorific pînă la 15 februarie 1883, cînd Legația României pe lîngă Poarta otomană comunica demisia lui. Prin aceasta, în activitatea Consulatului de la Tunis a intervenit o lungă perioadă de întrerupere.

La 21 decembrie 1920, inginerul Emile Ypcar, originar din România și stabilit la Tunis, atrăgea atenția Ministerului de Externe român că Africa de nord franceză este susceptibilă de a deveni un debușeu important pentru produsele românești : cereale, legume uscate, petrol, cărbune brut, lemn de construcții etc. Arătînd că era dispus să servească cauza dezvoltării relațiilor economice între țara sa de origine și patria adoptivă, el solicita postul de consul onorific la Tunis [9]. Obținîndu-se acordul autorităților române, la 31 martie 1921 Consulatul onorific de la Tunis este reînființat, conducerea lui fiind încredințată lui Emile Ypcar [10]. Un an mai tîrziu, cu începere de la 1 iunie 1922, această reprezentanță este ridicată, pentru scurtă vreme, la rang de consulat general, pentru ca, la sfîrșitul aceluiași an, în urma trecerii Tunisiei în circumscripția consulară a Consulatului general român de la Alger, la Tunis să se revină la formula de consulat onorific, oficiu care funcționează, cu unele întreruperi, pînă după cel de-al doilea război mondial [11].

*
* *

După cum se știe, poporul român a urmărit întotdeauna cu sinceră simpatie și spirit de solidaritate lupta

---

[8] *Ibidem*, fond 75/1880 1.5. Tunis.
[9] *Ibidem.*
[10] *Ibidem.*
[11] La 1 octombrie 1921, pe teritoriul Tunisiei a mai fost creat un oficiu consular al României — Viceconsulatul de la Sfax, cu jurisdicție delimitată, independent de Consulatul din Tunis, al cărui titular a fost căpitanul francez E. L. Loiseaux. Acest oficiu a funcționat pînă la 16 septembrie 1932, cînd, alături de alte consulate române, a fost suprimat.

pentru eliberarea națională a poporului tunisian, așa încît în 1956, la proclamarea independenței Tunisiei, România a salutat cu satisfacție evenimentul, exprimîndu-și acest sentiment printr-o telegramă adresată guvernului tunisian, telegramă în care se arăta și dorința țării noastre de a întreține relații prietenești cu noul stat independent [12]. Schimbul de mesaje prilejuit de acest important eveniment în viața Tunisiei a învederat dorința părților de a stabili relații diplomatice, convenindu-se ca, pînă la crearea condițiilor materiale necesare concretizării acestei dorințe comune, relațiile dintre cele două țări să fie asigurate prin ambasadele respective de la Paris.

În anii următori, prin contacte între ambasadele României și Tunisiei din diferite capitale (Moscova, Cairo, Praga, Londra), a fost pregătită stabilirea relațiilor diplomatice dintre țările noastre. Finalizarea discuțiilor a avut loc la New York, în decembrie 1963, printr-un schimb de scrisori intervenit între reprezentanții permanenți ai României și Tunisiei la O.N.U., al cărui rezultat a fost publicarea, la 16 decembrie 1963, în capitalele celor două țări, a unui comunicat de presă privind stabilirea relațiilor diplomatice la rang de ambasadă [13].

*

* *

Prima prezență românească pe teritoriul Tunisiei independente a constituit-o participarea țării noastre, în 1957, la Tîrgul internațional de la Tunis, cu care ocazie legăturilor comerciale tradiționale directe li s-au alăturat, consolidîndu-le și favorizîndu-le dezvoltarea, contacte oficiale între factorii de răspundere ai economiei celor două țări.

Premergînd relațiile în alte domenii, dezvoltarea legăturilor economice a dus la încheierea, în 1964, a primei înțelegeri interstatale româno-tunisiene — Acordul comercial, semnat la București, la 30 aprilie, de o delegație tunisiană venită special în acest scop în România

[12] *Scînteia* din 17 august 1956.
[13] *Scînteia* din 16 decembrie 1963.

și care a constituit prima vizită în țara noastră a unor reprezentanți ai Guvernului Tunisiei [14]. Urmărindu-se consolidarea bazei pentru schimburile comerciale bilaterale, doi ani mai tîrziu, în 1966, a avut loc semnarea între cele două țări a unui acord de plăți care a favorizat creșterea continuă a acestor schimburi, ajungîndu-se ca în 1972 volumul comerțului dintre țările noastre să se cifreze la 14,9 milioane de lei valută, ceea ce reprezintă o creștere de peste 4 ori față de 1964, anul încheierii Acordului comercial.

Răspunzînd dorințelor de a facilita contactele bilaterale, de a permite o mai bună cunoaștere reciprocă, în 1965, guvernele român și tunisian au hotărît acreditarea de ambasadori în capitalele celor două țări. La 29 aprilie 1965, Ion Georgescu și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României la Tunis [15], iar la 20 octombrie 1965 Mahmoud Maamouri s-a prezentat în aceeași calitate la București [16].

Interesul părților de a se cunoaște mai bine, de a lărgi schimburile bilaterale de valori materiale și spirituale și-a găsit la scurtă vreme o nouă concretizare în semnarea, la 21 aprilie 1966, la București, a unui acord de colaborare culturală și a unui alt acord de colaborare tehnico-științifică, care au creat un cadru propice pentru multiplicarea și intensificarea legăturilor dintre popoarele român și tunisian [17].

Un moment important în relațiile dintre cele două țări a fost vizita în Tunisia, în februarie 1967, a delegației române conduse de Chivu Stoica, expresie a prieteniei dintre popoarele român și tunisian, a hotărîrii părților de a extinde și perfecționa continuu colaborarea și cooperarea româno-tunisiană, în folosul ambelor popoare. Cu prilejul vizitei s-au analizat în special posibilitățile dezvoltării relațiilor economice dintre cele

[14] *Scînteia* din 1 mai 1964.
[15] Cu reședința permanentă la Alger.
[16] Cu reședința permanentă la Belgrad.
[17] Vezi textul acordului în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 46 din 27 iulie 1966.

două țări, dîndu-se indicații organelor competente să facă propuneri concrete în acest sens.

În spiritul celor de mai sus, printr-un decret al Consiliului de Stat din 31 mai 1967 [18] a fost înființată la Tunis o ambasadă a Republicii Socialiste România, a cărei funcționare efectivă a început la 9 octombrie 1967, la nivel de însărcinat cu afaceri ad-interim, reprezentant titular al țării noastre rămînînd, în continuare, ambasadorul României la Alger. Partea tunisiană a primit cu satisfacție acțiunea guvernului român, presa de la Tunis marcînd în mod special acest eveniment [19]. Crearea misiunii noastre diplomatice a fost precedată de organizarea la Tunis, în iunie 1967, a unei reprezentanțe comerciale române, transformată, ulterior, în secție economică a ambasadei.

Deschiderea Ambasadei române de la Tunis a contribuit în mod considerabil la dezvoltarea relațiilor bilaterale. S-au intensificat contactele politice între oamenii de stat români și tunisieni, între reprezentanții organizațiilor economice, culturale și obștești.

Astfel, putem aminti vizita în România, în februarie 1968, a secretarului de stat tunisian al afacerilor culturale și informațiilor, cu care prilej a fost semnată o convenție de colaborare în domeniul radiodifuziunii și televiziunii, precum și un prim program bienal (1968—1969) de aplicare a Acordului de colaborare culturală [20] — instrumente la baza cărora au fost organizate în ambele țări numeroase manifestări cultural-artistice, schimburi de expoziții, gale de filme, turnee ale unor formații muzicale, schimburi de programe de radio și televiziune, participări la diferite festivaluri etc.

---

[18] Decretul nr. 516, publicat în *Buletinul oficial*, nr. 50/1967, p. 460.

[19] *La Presse de Tunisie* din 8 octombrie 1967.

[20] *Scînteia* din 24 februarie 1968.

Programe similare au mai fost semnate la Tunis, la 25 februarie 1970 — pentru perioada 1970—1971 și la București, la 5 aprilie 1972 — pentru anii 1972—1973, statornicindu-se ca practică încheierea în mod alternativ, în capitalele celor două țări, a unor programe bienale de aplicare a Acordului cultural care prevăd an de an tot mai multe și variate contacte și acțiuni bilaterale în domeniul culturii, artelor, turismului, sportului etc.

O expresie a dezvoltării ascendente înregistrate de relațiile româno-tunisiene a constituit-o vizita la București, în iulie 1968, a președintelui Tunisiei, Habib Bourguiba. Convorbirile oficiale purtate cu acest prilej, într-o atmosferă de înțelegere și prietenie, au evidențiat posibilitățile sporite de extindere a relațiilor româno-tunisiene. Așa cum se arată în comunicatul dat publicității la încheierea vizitei, părțile au căzut de acord asupra principalelor direcții de lărgire, pe baze reciproc avantajoase, a schimburilor comerciale, a cooperării economice, tehnico-științifice și a legăturilor culturale[21]. Pentru concretizarea cooperării economice și tehnice, la 13 iulie 1968 a fost semnat un acord care prevede, între altele, pentru partea română efectuarea de lucrări geologice, livrarea de echipament, precum și asistență tehnică în domeniul minier, iar pentru partea tunisiană oferirea, în contrapartidă, de fosfați și concentrate de metale neferoase — acord ce se află în plină realizare. De asemenea, convorbirile au evidențiat faptul că și pe plan extern pozițiile celor două țări sînt apropiate în eforturile îndreptate spre apărarea păcii, rezolvarea unor probleme stringente care preocupă omenirea, spre crearea unui climat cît mai propice cooperării între state.

În timpul desfășurării vizitei, conducătorii celor două țări și-au exprimat, în cîteva rînduri, dorința lor vie de a dezvolta legăturile româno-tunisiene. În ziua sosirii pe pămîntul românesc a președintelui Habib Bourguiba, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia în toastul pronunțat la dejunul oficial în onoarea înaltului oaspete tunisian :

„Constatăm cu satisfacție că relațiile de prietenie dintre Republica Socialistă România și Republica Tunisiană cunosc o evoluție ascendentă în toate domeniile, dînd astfel expresie năzuințelor pe care le-au nutrit din vechime popoarele noastre spre o bună înțelegere și colaborare. Contactele româno-tunisiene din ultimii ani, acordurile care au fost încheiate au făcut posibilă o mai

[21] *Scînteia* din 16 iulie 1968.

largă cunoaştere a preocupărilor şi realizărilor celor două popoare şi au creat condiţii prielnice pentru dezvoltarea continuă a colaborării bilaterale reciproc avantajoase. Doresc să remarc că ţările noastre dispun de posibilităţi sporite pentru realizarea unei rodnice cooperări economice şi tehnice, pentru lărgirea schimburilor pe tărîm cultural şi în alte domenii de interes comun şi sînt convins că în cursul convorbirilor vom cădea de acord asupra căilor şi metodelor de fructificare a acestor posibilităţi. Intensificarea colaborării dintre Republica Socialistă România şi Republica Tunisiană corespunde pe deplin, după părerea noastră, intereselor ambelor ţări, constituind, totodată, un aport pozitiv la cauza păcii şi înţelegerii între popoare" [22].

La rîndul său, preşedintele Habib Bourguiba a declarat cu acelaşi prilej : „Cooperarea dintre Tunisia şi România poate fi citată ca exemplu, relaţiile noastre extinzîndu-se la numeroase domenii. Volumul schimburilor comerciale tunisiano-române creşte în mod regulat, acorduri de colaborare culturală, tehnică şi ştiinţifică au fost încheiate între ţările noastre. Importante acorduri de cooperare economică sînt în curs de negociere şi vor lărgi în curînd cadrul colaborării noastre, în interesul ambelor noastre state".

De asemenea, cei doi conducători de stat au formulat aprecieri favorabile referitoare la realizările obţinute de România şi de Tunisia pe calea dezvoltării lor naţionale. Ei au subliniat influenţa pozitivă a acestor succese asupra legăturilor de colaborare româno-tunisiene şi aportul lor la cauza păcii, libertăţii şi progresului în lume.

În vederea traducerii în viaţă a celor convenite în Comunicatul comun al vizitei cu privire la sporirea contactelor bilaterale, în perioada ce a urmat au avut loc în ambele sensuri importante vizite, ca cele din Tunisia ale unei delegaţii parlamentare române conduse de preşedintele Marii Adunări Naţionale (octombrie 1968), a ministrului afacerilor externe al României (decembrie

[22] *Scînteia* din 10 iulie 1968.

1968), a președintelui Consiliului Superior al Agriculturii (octombrie 1968), a președintelui Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă (martie 1969), a ministrului pentru problemele tineretului (decembrie 1970) și a ministrului justiției (martie 1971), iar în România vizitele delegației parlamentare tunisiene în frunte cu președintele Adunării Naționale a Republicii Tunisiene (iunie 1969), a secretarului de stat al Justiției (aprilie 1969), subsecretarului de stat al Agriculturii (aprilie 1969) și a vicepreședintelui Comitetului Cultural Național (mai 1971) — toate acestea constituind contribuții importante la întărirea relațiilor de prietenie, colaborare și înțelegere dintre cele două țări.

Cu ocazia vizitei în Tunisia a ministrului de externe al României a fost semnat un acord de desființare a vizelor de intrare-ieșire între cele două țări [23]. Expresie a dezvoltării generale a relațiilor româno-tunisiene, noul acord facilitează contactele într-unul dintre cele mai importante domenii, cel uman — domeniu capabil să influențeze favorabil mersul relațiilor bilaterale în toate celelalte sectoare. Vizita la Tunis a președintelui Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă a prilejuit încheierea unui acord într-un sector pînă atunci necuprins în înțelegerile existente între țările noastre — cel al cinematografiei —, oferind, astfel, cadrul juridic necesar dezvoltării cooperării româno-tunisiene și pe tărîmul producției cinematografice [24]. În timpul vizitei la Tunis a ministrului Justiției a fost negociată și semnată o convenție cu privire la asistența juridică în materie civilă și penală [25].

Evoluția continuu ascendentă a raporturilor româno-tunisiene și-a găsit concretizarea în numirea, la sfîrșitul anului 1969, a unui ambasador român rezident la Tunis [26].

---

[23] *Scînteia* din 28 decembrie 1968.
[24] *Scînteia* din 19 martie 1969.
[25] *Scînteia* din 7 martie 1971.
[26] La 26 noiembrie 1969, Petre Bălăceanu și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador al Republicii Socialiste România în Republica Tunisiană (vezi *Scînteia* din 27 noiembrie 1969).

Deşi de dată relativ recentă, relaţiile diplomatice dintre România şi Tunisia — bazate pe tradiţia legăturilor existente între popoarele noastre şi pe similitudinea unor aspiraţii prezente — oferă un bilanţ fructuos, care îndreptăţeşte exprimarea încrederii în viitorul dezvoltării lor continue, spre binele ambelor ţări.

Emilian Manciur

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

UGANDA

Între lacurile Victoria, Eduard și Albert, pe malurile cursului superior al Nilului, și-au găsit adăpostul, cu secole în urmă, triburi de negri din grupurile bantu, nilotici, mauri.

Pe acest teritoriu, de aproximativ 236 036 km. p., pe care se cultivă cafea, bumbac, ceai și se află întinse păduri, au migrat, de pe coasta orientală, ciobanii de origine hima, huma, hinda, tutsi, thuezi. Găsind pășuni bune, un sol darnic, ei s-au stabilit în aceste regiuni bogate în ape și au întemeiat, în jurul anului 1680, regatul Buganda, care cu timpul a devenit stat suzeran cu vasali.

Cucerirea Bugandei de către englezi, în anul 1893, a avut drept urmare includerea acestuia în șiragul coloniilor britanice ca protectorat; în anii următori, dominația engleză s-a extins asupra micilor state din jur, cuprinzînd, în anul 1896, întreg teritoriul actualei Ugande.

Stăpînirea britanică a durat pînă la începutul celui de-al șaptelea deceniu al secolului nostru, cînd problema acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale se pune tot mai acut. În martie 1959, majoritatea africană de pe teritoriul actualei Ugande a cerut sufragiul universal. După alegerile din martie 1961 a început pregătirea autonomiei interne, recunoscută în martie 1962. În sfîrșit, la 9 octombrie 1962 Uganda a devenit independentă, constituindu-se în monarhie constituțională.

Guvernul român, consecvent idealurilor sale de sprijinire a luptei drepte a popoarelor din colonii pentru independența națională, de extindere a relațiilor sale cu

toate țările, recunoaște statul Uganda din prima zi a existenței sale.

În telegrama președintelui Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, adresată în ziua de 9 octombrie 1962 primului ministru al Ugandei, Milton Obote, pe lîngă felicitările prilejuite de proclamare, se enunța în mod clar actul de recunoaștere.

„Vă aduc, totodată, la cunoștință că guvernul Republicii Populare Române a hotărît să recunoască Uganda ca stat independent și suveran și îmi exprim convingerea că între țările noastre se vor stabili relații de colaborare în folosul ambelor noastre popoare și al păcii în lume" [1].

În aceeași zi, presa română saluta apariția noului stat, făcînd cunoscute publicului român unele date privind istoria Ugandei, drumul său spre independență.

Actul recunoașterii „de jure" al guvernului român devine „de facto" cînd între reprezentanții celor două state au loc schimburi de vederi, tratative în domeniul politic sau economic.

Pe plan economic, inițiativa aparținut României în anul 1964, cînd o delegație economică include în turneul său african și orașul Kampala, capitala Ugandei. Obiectivele delegației erau de a realiza un prim contact cu oficialitățile ugandeze, de a studia piața și a cunoaște posibilitățile de cooperare cu tînărul stat independent. Convorbirile economiștilor români cu oficialitățile ugandeze au dovedit interesul ambelor părți pentru efectuarea unui schimb de mărfuri reciproc avantajos. În anul 1968, o nouă delegație economică română s-a deplasat la Kampala. Acum s-a trecut la concretizarea negocierilor bilaterale, parafîndu-se un acord comercial româno-ugandez. Cu același prilej s-a pus în discuție problema deschiderii de agenții comerciale în capitalele celor două state.

Semnarea acordului comercial a avut loc, tot la Kampala, în decembrie 1969.

---

[1] *Scînteia* din 9 octombrie 1962.

Actul respectiv prevede ca cele două părți contractante să-și acorde reciproc clauza națiunii celei mai favorizate în relațiile comerciale dintre ele [2].

De asemenea, textul acordului reglementează cadrul juridic al efectuării schimbului de mărfuri și produse între cele două țări, inserînd prevederea că acesta „va avea loc totdeauna în conformitate cu legile și celelalte reglementări referitoare la import și export în vigoare în țările respective în momentul importului sau exportului de mărfuri" [3].

El precizează, în articolul 12, că, pentru a se facilita aplicarea acordului, părțile contractante se vor consulta reciproc în legătură cu orice problemă ce ar decurge din acord.

La Acordul comercial sînt anexate două liste de exporturi ale României și Ugandei. În aceste liste sînt enumerate 85 de produse românești, dintre care menționăm : centrale electrice, mașini-unelte, material rulant, utilaj petrolier, excavatoare, produse chimice, textile etc., și 19 produse ugandeze, printre care : cafea, cupru, bumbac, piei, uleiuri, condimente, sisal etc.

Pe plan diplomatic contactele dintre români și ugandezi au avut loc la mai puțin de un an de la obținerea independenței regatului Uganda, cînd acest stat a fost primit în Organizația Națiunilor Unite. În rețeaua de legături bi și multilaterale dintre reprezentanții statelor la O.N.U., delegația română s-a întîlnit cu delegația ugandeză în susținerea unei cauze drepte, aceea a sprijinirii luptei popoarelor din coloniile portugheze. La cea de-a XVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. printre cele 65 de state în numele cărora s-a depus proiectul de rezoluție privind „Teritoriile administrate de Portugalia" au fost și România și Uganda [4].

Acest început de colaborare diplomatică, expresie a unor puncte de vedere comune ale celor două părți în probleme de politică internațională, a continuat și s-a

---

[2] Textul Acordului comercial a fost publicat în *Buletinul oficial* nr. 18 din 13 martie 1970.

[3] A se vedea articolul 4 al Acordului comercial citat.

[4] *Rezoluția nr. 1 913*, sesiunea XVIII, 1963, *Documente oficiale O.N.U.*, supliment nr. 15 (A/5 515), p. 52—53.

dezvoltat în anii următori atît în cadrul O.N.U. cît și pe alte planuri.

În acțiunile inițiate la Organizația Națiunilor Unite, România a găsit un ecou favorabil la delegația ugandeză. Cînd România a prezentat proiectul „Declarației cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare", Uganda s-a aflat, alături de alte 22 de state, pe lista coautorilor la proiectul de rezoluție adoptat în sesiunea a XX-a a Adunării Generale a O.N.U. [5].

Interesate în aceeași măsură în progresul tehnico-științific național, în industrializarea țărilor lor, România și Uganda s-au întîlnit din nou în calitate de coautoare pe aceleași poziții în dezbaterea proiectului de rezoluție referitor la „Rolul O.N.U. în formarea de personal tehnic național în vederea industrializării accelerate a țărilor în curs de dezvoltare", adoptat, de asemenea, la sesiunea a XX-a [6].

Schimburile de opinii în cadrul O.N.U., constatarea asemănării de poziții într-o seamă de chestiuni ale politicii internaționale, dorința ambelor părți de a contribui la lărgirea colaborării internaționale, la asigurarea păcii în lume au dus la inițierea de tratative bilaterale pentru stabilirea de relații diplomatice între România și Uganda.

Negocierile au început în ianuarie 1965 la Moscova, dar tulburările interne din regatul ugandez au dus la întreruperea lor pentru moment.

În urma referendumului care a avut loc în aceste condiții interne, Partidul Congresul Poporului din Uganda a obținut majoritatea. La 23 februarie 1966 publicul român era informat că „primul ministru, Milton Obote, a preluat toată puterea" [7], iar la 4 martie același an că „primul ministru Milton Obote a devenit șef al statului" [8].

---

[5] *Rezoluția nr. 2 037*, sesiunea XX, 1965, *Documente oficiale O.N.U.*, supliment nr. 14 (A/6 014), p. 40—41.
[6] Rezoluția nr. 2 090, sesiunea XX, 1965.
[7] *Scînteia* din 23 februarie 1966.
[8] *Scînteia* din 4 martie 1966.

Crearea unei situații interne propice a făcut posibilă reluarea tratativelor pentru stabilirea de relații diplomatice între cele două țări. La Moscova, Köln, Accra, Dar es Salaam au avut loc întîlniri între diplomații români și ugandezi. În anul 1968, s-au dat instrucțiuni de antamare oficială a tratativelor. Între ministerele afacerilor externe ale celor două state s-au schimbat cîteva note verbale în care părțile își declarau dorința de stabilire a relațiilor diplomatice. Documentele puneau, totodată, problema rangului oficiului și pe cea a acreditării de ambasadori rezidenți sau nerezidenți.

În anul 1969, s-a ajuns la un acord de principiu în această chestiune. Pe cale diplomatică s-a precizat data stabilirii relațiilor — 27 aprilie 1969. La orele 12 radioul a anunțat actul suveran al celor două guverne, iar a doua zi, 28 aprilie, presa a publicat Comunicatul comun, în care se arăta : „În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Uganda, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [9]. În anul 1970, au avut loc discuții cu partea ugandeză în vederea reglementării reprezentării diplomatice reciproce la București și Kampala. O deosebită importanță în acest sens a avut-o primirea, la 3 noiembrie 1972, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a ambasadorului Republicii Uganda, Michael Dule Yiga Ondoga, cu care prilej ambasadorul ugandez a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj din partea președintelui Republicii Uganda, Idi Amin [10].

Ioan Sbârnă

---

[9] *Scînteia* din 28 aprilie 1969.

[10] La 21 aprilie 1973, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe ambasadorul ugandez la Moscova, Michael Ondoga, care a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Uganda în țara noastră (*Scînteia* din 22 aprilie 1973).

VENEZUELA

În cronica raporturilor româno-venezuelene, inaugurate oficial în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, legăturile de stimă și constantă prietenie, de înțelegere și cooperare se împletesc cu aspirațiile de luptă pentru independență și suveranitate națională, deziderat major, ce ocupă un loc de onoare în istoria ambelor țări.

În acest cadru de preocupări, proclamarea independenței de stat a României la 9 mai 1877, notificată la 28 aprilie 1880 președintelui Republicii Venezuela, Guzman Blanco, a avut un ecou favorabil în această republică latino-americană. Răspunzînd la notificarea domnitorului Carol I, președintele venezuelean sublinia, în scrisoarea din 17 septembrie 1880, interesul plin de simpatie manifestat în țara sa față de intrarea României în familia statelor independente și, odată cu urările de pace și progres, își exprima dorința de a stabili și întreține cu țara noastră relații multilaterale [1]. Declarații oficiale în favoarea statornicirii și dezvoltării legăturilor de prietenie româno-venezuelene au fost făcute și ulterior, în anii 1881—1882, prin schimb de scrisori efectuat între șefii celor două state [2].

Un pas important pe calea întăririi și extinderii relațiilor de prietenie și a instituționalizării acestora l-a constituit hotărîrea guvernelor de la București și Caracas de a înființa reprezentanțe consulare onorifice. Aducînd la cunoștința ministrului de externe român, Dimitrie

[1] Arhiva M.A.E., fond Războiul de independență, vol. 93, p. 228.

[2] Arhivele statului, București, fond Casa regală, dos. 44/1881 și Arhiva M.A.E. (Arhiva istorică), dos. 156, p. 224 și 227.

Sturdza, la 12 aprilie 1902 hotărîrea guvernului său de a deschide un consulat onorific la București, ministrul relațiilor externe al Republicii Venezuela solicita, la aceeași dată, exequatur-ul pentru numirea lui V. A. Urechia în calitate de consul [3]. Întrucît la 7 mai 1902 ministrul afacerilor externe al României arăta în răspunsul său că persoana desemnată de partea venezueleană încetase din viață, guvernul de la Caracas și-a retras, la scurt interval, patenta consulară acordată cunoscutului istoric și scriitor român.

Inițiativa înființării unui consulat venezuelean în România a fost reluată două decenii mai tîrziu, la 30 noiembrie 1922, cînd președintele Venezuelei, Juan Vicente Gomez, a semnat o patentă consulară pentru numirea lui Henry Helfant în funcția de consul onorific al țării sale la București. Exequatur-ul pentru numirea acestuia a fost dat de guvernul român la 16 februarie 1924 [4]. Existența acestui consulat a fost însă de scurtă durată. La 16 ianuarie 1925, guvernul român a retras, la cererea părții venezuelene, exequatur-ul acordat lui Henry Helfant.

Primul consulat al României în Venezuela datează din 1925. Înființat prin Decretul nr. 1 042 din 20 martie același an, Consulatul general onorific al țării noastre la Caracas, condus de José Antonio Olavarria-Matos [5], a desfășurat o susținută activitate în perioada interbelică, contribuind la dezvoltarea relațiilor româno-venezuelene.

Venezuela a manifestat interes pentru intensificarea schimburilor comerciale cu România : ministrul relațiilor externe al Venezuelei, Pedro Itriago Chacin, aducea la 14 iulie 1924 la cunoștința omologului său român, I. Gh. Duca, inițiativa guvernului venezuelean de a acredita pe Simon Planas Suarez în calitate de trimis special al Venezuelei pe lîngă guvernul român. Anunțîndu-și sosirea la București, trimisul venezuelean specifica în nota din 1 octombrie 1924 adresată ministrului de externe român că a fost însărcinat „cu agreabila misiune de a

[3] Arhiva M.A.E., dos. 22. Reprezentanți U.I.
[4] *Ibidem*, Reprezentanți H 3. Decret nr. 587 din 16 februarie 1924.
[5] *Ibidem*, problema 75, vol. 49, p. 479.

transmite poporului şi guvernului român simpatia şi prietenia poporului şi guvernului venezuelean" şi, în acelaşi timp, de a „studia mijloacele pentru a strînge şi dezvolta" această prietenie, precum şi relaţiile comerciale ce există între cele două ţări [6].

Demersuri venezuelene în acest sens s-au întreprins şi mai tîrziu. La 8 iulie 1930, Pedro Itriago Chacin, ministrul relaţiilor externe al Venezuelei, înştiinţa oficialităţile româneşti în drept că, „dorind a da o dovadă" importanţei ce acordă relaţiilor comerciale între Venezuela şi România, guvernul venezuelean a decis să acrediteze la Bucureşti un trimis special în persoana lui César Mármol Cuervo pentru a studia condiţiile şi perspectivele dezvoltării lor. În răspunsul din 7 mai 1931, guvernul român sublinia că acceptă cu plăcere misiunea venezueleană şi va acorda trimisului special toate facilităţile [7]. César Mármol Cuervo a funcţionat în calitatea amintită pînă la 22 iulie 1939, dată la care a fost înlocuit de compatriotul său Bigott Tinoco Pedro [8]. Totuşi, relaţiile economice şi comerciale româno-venezuelene nu au înregistrat o creştere sensibilă în această perioadă. Distanţa geografică apreciabilă ce separă cele două ţări, dificultăţile de navigaţie şi transporturi intercontinentale au influenţat considerabil evoluţia legăturilor în acest domeniu.

Colaborarea româno-venezueleană în perioada interbelică s-a manifestat îndeosebi în cadrul celei mai cuprinzătoare organizaţii mondiale a epocii, Societatea Naţiunilor. Situîndu-se pe poziţii asemănătoare sau apropiate în aprecierea unor importante probleme ale vieţii internaţionale, delegaţii români şi venezueleni şi-au exprimat, totodată, de la tribuna înaltului for internaţional sentimentele de simpatie şi afecţiune, de stimă şi recunoştinţă reciprocă. În discursul din 27 septembrie 1923, delegatul Venezuelei în Comisia de cooperare intelectuală a Societăţii Naţiunilor, Parra Pérez, sublinia în numele colegilor săi latino-americani, omagiul de recunoştinţă adus delegatei ţării noastre, Elena Văcărescu : „Delegaţii

[6] *Ibidem*, dos. 22. Reprezentanţi, S. 7.
[7] *Ibidem*, dos. 22. Reprezentanţi, C. 6.
[8] *Ibidem*, dos. 22. Reprezentanţi, B. 6.

americani de limbă spaniolă doresc, fără îndoială, să mulțumească acelora dintre colegii lor care, în sînul Comisiei și în afara ei, le-au dat sprijinul și m-aș abate de la proverbiala curtoazie a unei întregi rase dacă nu aș prezenta în chip cu totul deosebit domnișoarei Elena Văcărescu omagiul admirației noastre recunoscătoare" [9].

O colaborare strînsă cu delegații venezueleni la Geneva a stabilit și a stimulat diplomatul român Nicolae Titulescu. Cunoscut pentru ideile sale în sprijinul cooperării multilaterale cu statele sud-americane, pentru simpatia și afecțiunea profundă față de reprezentanții acestor țări în organizațiile internaționale, diplomatul român se bucura el însuși de stima și respectul delegaților latino-americani. La 10 septembrie 1930, venezueleanul César Zumeta, președintele în exercițiu al Consiliului, declara cu ocazia alegerii lui Nicolae Titulescu în înalta funcție de președinte al celei de-a XI-a Adunări a Societății Națiunilor : „Alegerea Domniei-Sale este o dovadă a simpatiei pe care persoana sa a găsit-o printre noi. Ea este, totodată, un omagiu adus înaltelor sale calități personale și sentimentelor cu care a colaborat, de atîția ani, la lucrările Societății Națiunilor. Să-mi fie permis a-i exprima în chip călduros felicitările mele cele mai cordiale" [10].

În 1935 guvernul român a întreprins unele acțiuni în vederea deschiderii unei reprezentanțe diplomatice a României la Caracas, apreciate pozitiv de guvernul venezuelean [11]. Deși ambele părți au considerat utilă înființ-

---

[9] *Société des Nations. Quatrième Assemblée*, Geneva, 1923, p. 104.

[10] *Ibidem, Journal Officiel*, Supplément spécial nr. 84, Geneva, 1930, p. 30 ; vezi și Ion M. Oprea, *Nicolae Titulescu*, București, Editura științifică, 1966, p. 186.

[11] La 5 decembrie 1935, guvernul român ceruse, prin intermediul Legației Venezuelei la Londra, numirea lui Alexandru Cretzeanu în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Caracas. Comunicînd, la 30 decembrie 1935, acordarea agrementului solicitat, Diogenes Escalantes, ministrul relațiilor externe venezuelean, sublinia, totodată, satisfacția guvernului țării sale față de inițiativa română, adăugînd că „această misiune va contribui la întărirea simpatiei și a excelentelor relații care există deja între țările noastre" (Arhiva M.A.E., dos. 77. Reprezentanți C. 88, p. 129—132).

țarea unei misiuni diplomatice române în Venezuela, propunerea guvernului român nu s-a concretizat la acea dată, întrucît persoana numită în ianuarie 1936 a îndeplini această funcție a primit, în vara aceluiași an, alte atribuții în cadrul ministerului. În aceste împrejurări, la care s-a adăugat, în august 1936, înlăturarea lui Nicolae Titulescu de la conducerea Ministerului Afacerilor Externe, deschiderea unei misiuni diplomatice la Caracas nu a mai fost posibilă atunci și nici în anii ce au premers cel de-al doilea război mondial.

*
* *

Stînjenite în timpul războiului în dezvoltarea lor, relațiile României cu Venezuela au cunoscut în perioada postbelică și mai cu seamă în ultimii ani o evoluție pozitivă.

Vizitele efectuate de diverse delegații economice și parlamentare, intensificarea schimburilor comerciale și culturale, ca și cooperarea în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al altor organizații internaționale au contribuit substanțial la ridicarea relațiilor româno-venezuelene pe o nouă treaptă.

O mărturie elocventă a mersului ascendent al relațiilor dintre cele două țări și popoare o constituie hotărîrea guvernelor de la București și Caracas, din ianuarie 1967, de a stabili relații diplomatice. În Comunicatul comun dat publicității cu acest prilej se sublinia astfel importanța evenimentului : „În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Venezuela, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă“ [12]. Decretul pentru înființarea Ambasadei române la Caracas [13] a fost semnat la 26 mai 1967.

Stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări și înființarea primelor reprezentanțe diplomatice la

[12] *Scînteia* din 29 ianuarie 1967.

[13] Decret nr. 465 publicat în *Buletinul oficial*, partea I, nr. 46 din 27 mai 1967.

București și Caracas au marcat o însemnată etapă în dezvoltarea relațiilor bilaterale româno-venezuelene [14]. Acreditat la 29 august 1968 în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Venezuela [15], cel dintîi reprezentant diplomatic român la Caracas, Octavian Bărbulescu, și-a prezentat, la 19 septembrie același an, scrisorile de acreditare președintelui Republicii Venezuela, Raul Leoni. Ambasadorul român a transmis cu această ocazie șefului statului venezuelean un salut din partea președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. În timpul convorbirilor cordiale care au avut loc între președintele Raul Leoni și ambasadorul român, la care a participat ministrul relațiilor externe al Venezuelei, Ignacio Iribarren Borges, s-a exprimat „satisfacția pentru bunele relații existente între România și Venezuela, precum și dorința ca aceste relații să fie dezvoltate în diferite domenii, spre binele celor două țări" [16].

După încheierea Acordului pe termen lung privind cooperarea economică și tehnico-științifică între cele două țări în domeniul industriei petroliere, semnat la începutul anului 1968 la Caracas, perspectivele dezvoltării continue a unor astfel de schimburi au constituit obiectul convorbirilor prilejuite de vizita ministrului minelor și hidrocarburilor din Venezuela, dr. José Antonio Mayobre, la București în vara aceluiași an. În iulie 1968, o delegație economică condusă de Raul Nass, viceministrul relațiilor externe al Venezuelei, vizitînd țara noastră a avut o serie de întrevederi și tratative cu personalități ale vieții economice românești. Viceministrul relațiilor externe, Raul Nass, sublinia într-un interviu acordat presei române : „Venezuela și România pot avea schimburi comerciale de durată. Economiile

[14] La 16 mai 1968, guvernul venezuelean a numit pe Rafael Leon Morales în funcția de însărcinat cu afaceri ad-interim al Venezuelei la București.

[15] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 116, Decret nr. 728 din 29 august 1968.

[16] *Scînteia* din 21 septembrie 1968.

noastre sînt complimentare și în continuu progres : Venezuela produce atît materii prime, cît și unele produse industriale care prezintă interes pentru țara dumneavoastră, iar România produce o serie de bunuri industriale de care noi avem nevoie“ [17].

O contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor economice româno-venezuelene a constituit-o vizita întreprinsă în Venezuela, în septembrie 1968, de delegația guvernamentală română condusă de vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Rădulescu. În urma convorbirilor purtate la Caracas, între România și Venezuela a fost semnat un acord de dezvoltare a relațiilor economice. Documentul stipulează că reprezentanții celor două țări au căzut de acord să adopte măsuri care să ducă la intensificarea schimburilor comerciale și a cooperării economice și tehnice în condiții reciproc avantajoase. Totodată, părțile și-au exprimat interesul de a dezvolta coperarea economică și tehnică în special în domeniul petrolier, al industriei miniere, de utilaj agricol și al industriei forestiere [18]. Delegațiile celor două țări au elaborat un acord prin care se stabilește crearea unei comisii guvernamentale mixte româno-venezuelene în scopul de a studia și explora domeniile care prezintă perspective concrete de schimburi. În Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei delegației guvernamentale române în Venezuela se subliniază că delegațiile română și venezueleană consideră că dezvoltarea relațiilor între țări trebuie să se bazeze pe respectarea suveranității și că una din căile de întărire a colaborării internaționale este contactul direct între popoare, în conformitate cu principiile fundamentale consacrate în Carta Națiunilor, a cărei respectare este cel mai bun mijloc pentru a garanta pacea și securitatea internațională [19].

Referindu-se la rezultatul convorbirilor româno-venezuelene, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheor-

---

[17] *Scînteia* din 30 iulie 1968.

[18] *Scînteia* din 23 septembrie 1968. Vezi și editorialul *Dans l'interêt du développement des rélations de la Roumanie avec le pays d'Amerique latine*, în *Bulletin d'informations* nr. 12 din decembrie 1968, p. 5—6.

[19] *Scînteia* din 24 septembrie 1968.

ghe Rădulescu, arăta următoarele : „Noi am venit să luăm contacte cu organismele guvernamentale, industriale și bancare pentru a întări relațiile economice și culturale. Am venit optimiști și plecăm optimiști, dar și realiști. Există posibilități de a dezvolta relațiile noastre economice și de a lărgi altele, cum sînt cele culturale“ [20].

Înscriindu-se pe linia principiilor de bază ale politicii externe a țării noastre, de promovare consecventă a relațiilor cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială, de dezvoltare a legăturilor multilaterale cu țările latino-americane, vizita ministrului de externe al României, efectuată între 20 și 25 octombrie 1968 în Venezuela, a constituit, de asemenea, o contribuție importantă la strîngerea și consolidarea legăturilor româno-venezuelene [21].

În cadrul contactelor diplomatice stabilite cu această ocazie la Caracas, s-a procedat la un larg schimb de păreri asupra stadiului relațiilor dintre cele două țări, asupra perspectivelor dezvoltării lor, la realizarea unei mai bune apropieri și cunoașteri reciproce. În acest sens s-a semnat, în numele celor două guverne, un acord de colaborare culturală și științifică, în care se prevăd vizite reciproce ale unor oameni de știință și cultură, schimburi de informații și materiale cultural-științifice, programe de radio și televiziune, schimburi artistice, de conferențiari și studenți [22].

Convorbirile româno-venezuelene au evidențiat punctele comune de vedere în diverse probleme ale vieții internaționale. Cei doi miniștri au subliniat necesitatea continuării eforturilor pentru îmbunătățirea relațiilor dintre state, a dezvoltării cooperării între ele și asigurării păcii în lume.

---

[20] *El Nacional* din 21 septembrie 1968.

[21] Pentru amănunte despre vizitele oficiale române efectuate în toamna anului 1968 în Venezuela și alte țări latino-americane, vezi : Eugen Pop. *Dialog cu America Latină*, în *Lumea* nr. 47 din 14 noiembrie 1968.

[22] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 11 din 26 ianuarie 1969.

*

* *

Atmosfera cordială în care s-au desfăşurat vizitele oamenilor politici români în Venezuela, primirea călduroasă care li s-a făcut exprimă ecoul larg al prestigiului României în lume, aprecierea de care se bucură activitatea sa internaţională. Dialogul româno-venezuelean ilustrează, în acelaşi timp, rodnicia conlucrării paşnice între ţări cu orînduiri sociale diferite, a cooperării active între state, pentru crearea unui climat de încredere şi destindere în viaţa internaţională, deschide largi perspective legăturilor de prietenie şi colaborare între România şi Venezuela.

Constantin I. Turcu

BCUIAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA DEMOCRATĂ VIETNAM

„Vietnamul — se spune în Declarația independenței, proclamată la 2 septembrie 1945 de către Ho Și Min, șeful guvernului provizoriu — are dreptul de a fi liber și independent și a devenit liber și independent“ [1]. Exercitarea acestui atribut nobil a fost împiedicată de faptul că, la numai trei săptămîni (23 septembrie 1945) de la acest act, cercurile colonialiste s-au năpustit cu forțe armate asupra Vietnamului liber, impunîndu-i un război nedrept, care a durat pînă în 1954, cînd guvernul francez, după ce trupele sale suferiseră o înfrîngere catastrofală la Diem Bien Fu, a acceptat să participe la Conferința de pace de la Geneva.

Condițiile istorice și distanța geografică considerabilă sînt factorii cei mai importanți care au împiedicat stabilirea mai din timp a unor relații între România și Vietnam. Multă vreme, în Europa nu s-a cunoscut nimic despre statele din această zonă. Primele informații cu privire la țările din Indochina parvin spre sfîrșitul secolului al XIII-lea prin intermediul unor călători, misionari sau negustori.

Lupta eroică a poporului vietnamez împotriva încercărilor de aservire colonială dusă de-a lungul secolelor nu putea să nu trezească un ecou puternic în România, țară a cărei istorie se confundă ea însăși cu luptele și

[1] Ho Și Min. *Selected Works*, vol. III, Foreign Languages Publishing House, Hanoi, 1961, p. 21.

jertfele atitor generații pentru păstrarea ființei naționale, pentru independență și libertate.

Poporul român a urmărit cu simpatie și a sprijinit acțiunea eroică a Vietnamului luptător. Pe această linie se înscrie manifestarea solidarității româno-vietnameze ocazionată la scurt timp după război de primul Congres al sindicatelor vietnameze, ținut la Hanoi în iulie 1946. În mesajul adresat congresului de Confederația Generală a Muncii din România se spunea : „Educați în spiritul internaționalismului proletar, oamenii muncii din România vă asigură de deplina lor solidaritate, convinși că lupta voastră de eliberare din robia colonială a imperialismului francez va fi încununată de un desăvîrșit succes și va constitui o nouă lovitură dată imperialiștilor războinici agresivi“ [2].

*

* *

Între Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam s-au stabilit relații diplomatice la 3 februarie 1950. Exercitîndu-și dreptul său de a întreține relații politico-diplomatice cu alte țări, Guvernul R. D. Vietnam adresează, la 14 ianuarie 1950, o declarație, sub semnătura lui Ho Și Min, tuturor guvernelor statelor lumii, prin care anunță că „este gata să stabilească relații diplomatice cu orice guvern care respectă dreptul de egalitate, teritoriul și suveranitatea națională a Vietnamului, pentru a salva pacea lumii și a construi democrația în întreaga lume“. La 28 ianuarie 1950, ministrul afacerilor externe al R. D. Vietnam trimite ministrului de externe român — prin intermediul ambasadelor U.R.S.S. de la Bangkok și București — o scrisoare prin care propune stabilirea de relații diplomatice oficiale, cu schimb de ambasadori, între România și R. D. Vietnam.

---

[2] M. Florescu. *Cauza dreaptă a Vietnamului va triumfa*, București, Editura de stat, 1951, p. 49—50.

La 3 februarie 1950, Guvernul român a răspuns pozitiv propunerii vietnameze, adresînd Guvernului R. D. Vietnam următoarea telegramă :

„La 28 ianuarie 1950, Guvernul Republicii Populare Române a primit declarația din 14 ianuarie 1950 a președintelui Ho Și Min... Guvernul Republicii Populare Române a luat în considerațiune propunerea și a hotărît să stabilească relații diplomatice și să facă schimbul de reprezentanți diplomatici între Republica Populară Română și Republica Democrată Vietnameză, care reprezintă astăzi majoritatea covîrșitoare a populației țării“ [3].

După stabilirea relațiilor diplomatice între România și R. D. Vietnam, raporturile dintre cele două țări marchează o evoluție ascendentă, care se concretizează în primii ani în acțiunile de sprijin politic, moral și material acordat luptei pentru eliberarea Vietnamului. Ambasadorul român la Pekin informa astfel Ministerul Afacerilor Externe că materialele și medicamentele contra malariei expediate de guvernul român la 18 septembrie 1953 au ajuns la Hanoi, Fam Van Dong, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, transmițînd guvernului român cele mai calde mulțumiri pentru darul oferit poporului vietnamez.

Institutul român pentru relațiile culturale cu străinătatea, folosindu-se de unele legături mai vechi, trimite în 1953, spre difuzare, instituțiilor culturale vietnameze peste 5 000 de exemplare de broșuri și diferite reviste tipărite în limbi de circulație internațională, în scopul popularizării succeselor obținute de poporul român pe calea construcției socialiste.

Anul 1954 marchează un punct de mare cotitură istorică în evoluția Vietnamului. După 9 ani de confruntare militară, poporul vietnamez, apărîndu-și suveranitatea națională, a ieșit victorios din războiul colonial care i-a fost impus. Ca urmare a înfrîngerilor militare suferite și a presiunilor exercitate de forțele iubitoare de pace din lumea întreagă, guvernul francez este nevoit să accepte hotărîrile Conferinței de la Geneva care restabilesc pacea în Indochina, consfințind victoria mișcării anticoloniale în această zonă a lumii. Trăsătura

[3] *Scînteia* din 4 februarie 1950.

dominantă a relațiilor româno-vietnameze după semnarea acordurilor de la Geneva (2 septembrie 1954) o constituie sprijinirea operei de refacere a economiei R. D. Vietnam distruse în timpul războiului și a tuturor acțiunilor întreprinse pe arena internațională pentru promovarea politicii de unificare a Vietnamului.

Înființarea reciprocă de reprezentanțe diplomatice în cele două țări a avut loc în 1955. Primul ambasador român, Iacob Coțoveanu, cu reședința la Pekin, depune scrisorile de acreditare în R. D. Vietnam în luna aprilie 1955, iar în iulie același an se deschide la Hanoi Oficiul diplomatic cu sediu permanent, condus de un însărcinat cu afaceri ad-interim. La rîndul său, R. D. Vietnam deschide, la 5 octombrie 1956, prima Misiune diplomatică din România, condusă tot de un însărcinat cu afaceri ad-interim, iar în iulie 1957 acreditează la București un ambasador cu reședința permanentă la Moscova în persoana lui Nguyen Van-Kinh. Aceste momente importante ale relațiilor româno-vietnameze facilitează dezvoltarea și diversificarea legăturilor dintre cele două țări. În 1955 se sărbătorește pentru întîia oară în R. D. Vietnam, în condiții de pace, Ziua națională a României, după un program complex de acțiuni protocolare care oferă cetățenilor vietnamezi posibilitatea de a lua cunoștință de unele aspecte din viața poporului român și de a-și manifesta sentimentele lor prietenești față de acesta.

Pe baza înțelegerilor stabilite între părți, sînt folosite o multitudine de mijloace de popularizare (prezentări de filme, difuzarea de reviste, discuri, articole pentru presă, organizarea de mitinguri și expoziții de fotografii, emisiuni de muzică și comentarii la radio etc.), în scopul dezvoltării procesului de prezentare a realităților românești în R. D. Vietnam. Acțiuni vietnameze similare desfășurate în România lărgesc canalele de informare reciprocă, care servesc bunei cunoașteri, prieteniei și colaborării între cele două popoare.

În septembrie 1955, asupra unei mari părți a teritoriului R. D. Vietnam s-a abătut un puternic taifun, care a pricinuit pagube materiale în valoare de aproape 80 de milioane de dongi (monedă vietnameză). Odată

cu mesajul de compasiune trimis de şeful statului român, poporul nostru, pătruns de sentimente umanitare, contribuie la ameliorarea suferinţelor victimelor, trimiţînd poporului vietnamez la 4 octombrie 1955, prin Crucea Roşie, un ajutor în bunuri materiale. Un gest similar face Crucea Roşie română după seceta care a încercat Vietnamul în 1957.

Preocuparea R. D. Vietnam pentru îndeplinirea obiectivelor fundamentale stabilite de plenara a VIII-a a C.C. al P.M.V. din august 1955 imprimă un caracter specific activităţii sale de politică externă, în sensul că dezvoltă legături cu acele ţări şi popoare care sînt hotărîte să ţină riguros seama de năzuinţele spre libertate şi progres ale popoarelor, să militeze activ pentru apărarea libertăţii şi independenţei statelor împotriva forţelor imperialiste. Pe această linie se înscriu şi relaţiile României cu R. D. Vietnam, care, fiind aşezate pe principiile marxist-leniniste ale internaţionalismului socialist, ale egalităţii în drepturi, avantajului reciproc şi într-ajutorării tovărăşeşti, ale respectării independenţei şi suveranităţii naţionale şi neamestecului în treburile interne, capătă un caracter tot mai organizat şi se diversifică mult, cuprinzînd toate sferele de activitate.

Dat fiind că R. D. Vietnam se angajase pe calea construcţiei socialiste, relaţiile româno-vietnameze se întemeiau pe comunitatea orînduirii sociale, pe unitatea ţelurilor şi aspiraţiilor fundamentale, pe interesele comune ale luptei împotriva imperialismului şi reacţiunii, pe triumful cauzei socialismului şi păcii în lume. Aceste trăsături esenţiale caracterizează relaţiile dintre cele două ţări şi popoare.

În domeniul relaţiilor politico-diplomatice au loc contacte şi schimburi regulate de vizite între personalităţi şi delegaţii la diverse nivele ale organelor de partid, de stat, economice şi obşteşti. Între cele mai importante se evidenţiază vizita preşedintelui Ho Şi Min în ţara noastră, care a avut loc între 17 şi 21 august 1957, şi vizita preşedintelui Consiliului de Miniştri al României în R. D. Vietnam din perioada 23—27 martie 1958, evenimente de seamă pentru consolidarea şi dezvoltarea relaţiilor de prietenie româno-vietnameze.

Declarația comună semnată la Hanoi subliniază identitatea de păreri în problemele luptei pentru pace, întăririi sistemului mondial socialist, intensificării acțiunilor pentru unificarea pașnică a Vietnamului, în conformitate cu prevederile acordurilor de la Geneva. A fost menționată, totodată, dorința ambelor părți de a dezvolta o colaborare în toate domeniile, spre binele popoarelor român și vietnamez [4]. Schimburi de mesaje și deplasări de delegații în ambele direcții se înregistrează anual cu ocazia anumitor evenimente naționale și reuniuni internaționale.

Bunele relații dintre România și R. D. Vietnam se reflectă și în poziția consecventă a României de sprijinire politică a cauzei drepte a poporului vietnamez. În Declarația guvernului român cu privire la rezultatele Conferinței de la Geneva se arăta : „Prin acordurile de la Geneva s-a pus capăt unui război care sîngera de 8 ani popoarele indochinez și francez, s-a recunoscut lupta eroică a popoarelor din Indochina pentru libertate și independență națională, s-au creat condiții pentru unificarea Vietnamului în conformitate cu aspirațiile poporului vietnamez... Guvernul și poporul român salută cu bucurie restabilirea păcii în Indochina și urează eroicului popor vietnamez deplin succes în munca pentru reconstrucția grabnică a patriei sale" [5].

Aceeași poziție a fost exprimată și cu prilejul vizitei președintelui R. D. Vietnam, Ho Și Min, în România : „Reprezentanții Republicii Populare Române — se arată în Comunicatul privind această vizită — sprijină întru totul poziția Republicii Democrate Vietnam expusă în nota adresată la 8 iunie 1957 copreședinților Conferinței de la Geneva, prin care Guvernul Vietnamului de Nord cerea luarea unor măsuri eficace pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor acordurilor de la Geneva..." [6]

În cursul anului 1959, reprezentanța permanentă a României de pe lîngă O.N.U. a transmis în repetate rîn-

---

[4] *Scînteia* din 28 august 1957.

[5] *Scînteia* din 1 august 1954.

[6] Comunicatul de presă cu privire la vizita lui Ho Și Min în țara noastră, în *Scînteia* din 22 august 1957.

duri secretarului general scrisori, memorandumuri, broşuri sau alte materiale prezentînd punctul de vedere al R. D. Vietnam cu privire la aplicarea acordurilor de la Geneva.

În Declaraţia guvernului român din 13 februarie 1965 în legătură cu agresiunea S.U.A. împotriva R. D. Vietnam se arăta între altele : „...Aceste acţiuni, care au stîrnit o legitimă indignare şi numeroase proteste în întreaga lume, sînt acte de război ce nu pot fi justificate prin nimic, săvîrşite împotriva unui stat independent şi suveran. Ele constituie grave încălcări ale normelor dreptului internaţional şi ale Cartei O.N.U. ... Guvernul şi poporul României susţin cu hotărîre cererile juste cuprinse în Declaraţia Guvernului R. D. Vietnam din 8 februarie 1965..." [7]

O puternică reafirmare a poziţiei internaţionaliste a ţării noastre faţă de cauza dreaptă a poporului vietnamez a fost prilejuită de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. În raportul expus, în cuvîntul delegaţilor şi în documentele adoptate răsună puternic glasul de condamnare a intervenţiei S.U.A. în Vietnam. „Intervenţia militară a imperialismului american împotriva poporului din Vietnamul de Sud, agresiunea împotriva Republicii Democrate Vietnam — stat independent şi suveran —, bombardamentele barbare asupra oraşelor şi satelor vietnameze constituie acte de război făţişe, sfidează cele mai elementare norme ale dreptului internaţional.

Nici un fel de declaraţii despre intenţii pacifice — se spune în moţiunea specială adoptată de congres — nu pot ascunde adevărul cu privire la această agresiune" [8].

Reafirmînd îngrijorarea şi reprobarea opiniei publice din România faţă de noile acţiuni de extindere a intervenţiei militare americane în Vietnam, Declaraţia guvernului român din 13 august 1965 arată printre altele : „...Guvernul Republicii Populare Române, dînd glas gîndurilor şi sentimentelor întregului popor, condamnă

---

[7] *Scînteia* din 13 februarie 1965.

[8] *Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român*, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 741.

cu cea mai mare fermitate aceste acțiuni agresive..., susține în mod ferm Declarația din 2 august 1965 a Guvernului R. D. Vietnam. Programul expus de Guvernul R. D. Vietnam și Frontul Național de Eliberare arată calea rezolvării problemei vietnameze...

Guvernul și poporul român — conchide Declarația —, reafirmîndu-și întreaga solidaritate, simpatie și sprijin față de cauza dreaptă a poporului vietnamez, își exprimă nestrămutata lor încredere în victoria luptei eroice a acestuia pentru independență, suveranitate, unitate și integritatea teritorială a patriei sale" [9].

Doi ani mai tîrziu, la 24 iulie 1967, în raportul prezentat la sesiunea forului suprem de stat al țării, Marea Adunare Națională, secretarul general al C.C. al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, arăta: „Întreaga națiune română își exprimă solidaritatea frățească cu Republica Democrată Vietnam, cu Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de Sud, își manifestă hotărîrea de a ajuta poporul vietnamez pe plan material, politic și moral pînă la cucerirea deplină a victoriei" [10].

România adoptă față de evenimentele din Vietnam o poziție activă, exprimîndu-și punctul de vedere internaționalist în mod consecvent și principial. Conducătorii români și vietnamezi folosesc diferite ocazii pentru a se întîlni și a se consulta asupra căilor și metodelor de acțiune în scopul de a contribui la rezolvarea justă a problemei vietnameze.

Un moment dintre cele mai importante pentru întărirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie frățească dintre poporul român și vietnamez îl constituie vizita la Hanoi, în mai 1966, a delegației de partid și guvernamentale române conduse de Emil Bodnaraș, membru al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Convorbirile avute cu delegația vietnameză condusă de primul ministru, Fam Van Dong, s-au desfășurat într-un spirit de prietenie și înțelegere deplină asupra

---

[9] *Scînteia* din 13 august 1965.

[10] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 446.

tuturor problemelor abordate. „Cele două părți — se spune în Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei — se bucură de dezvoltarea fericită a solidarității frățești, prieteniei și colaborării între cele două partide și între cele două țări : România și Vietnam“ [11].

Apreciind acțiunile de căutare a soluțiilor pentru rezolvarea problemei vietnameze, Guvernul Republicii Socialiste România, în Declarația din 6 aprilie 1968, „saluta faptul că Guvernul R. D. Vietnam a decis să numească un reprezentant care să stabilească contacte cu un reprezentant al Statelor Unite ale Americii în vederea încetării necondiționate a bombardamentelor și a celorlalte acte de război ale S.U.A. împotriva R. D. Vietnam, astfel încît să poată începe convorbirile“ [12]. Se sublinia și cu acest prilej necesitatea respectării dreptului sacru al poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, fără nici un amestec din afară.

În septembrie 1969 a avut loc o nouă întîlnire între conducerea guvernelor celor două state, cu ocazia deplasării la Hanoi a delegației române conduse de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, pentru a participa la funeraliile președintelui Ho Și Min.

Un eveniment remarcabil pe drumul întăririi și dezvoltării continue a legăturilor frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul celor ce muncesc din Vietnam, a colaborării multilaterale dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam, în folosul prieteniei și solidarității profunde care unesc cele două popoare, în interesul cauzei socialismului, democrației, independenței naționale și păcii în lume l-a reprezentat vizita în Republica Democrată Vietnam, în iunie 1971, a delegației de partid și guvernamentale conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat.

În mesajul de salut adresat de președintele Republicii Democrate Vietnam la sosirea delegației române

[11] *Scînteia* din 12 aprilie 1966.
[12] *Scînteia* din 6 aprilie 1968.

la Hanoi se arată că, în ciuda marii distanțe care separă Vietnamul de România, cele două popoare sînt de mult timp legate printr-o profundă prietenie, urmăresc același țel — construirea cu succes a socialismului și apărarea păcii în lume.

Referindu-se la relațiile de prietenie româno-vietnameze, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia că „temelia trainică a acestei prietenii o constituie faptul că popoarele noastre sînt însuflețite de aceeași ideologie — ideologia marxist-leninistă, de aceleași idealuri — făurirea socialismului și apărarea păcii“ [13].

Vizita a constituit un prilej propice pentru trecerea în revistă a ajutorului pe care România îl acordă poporului vietnamez în lupta pentru edificarea socialismului în Vietnamul de Nord și contra agresiunii americane. La mitingul organizat la Hanoi cu acest prilej, Le Duan, prim-secretar al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, arăta că „în rezistența sa sacră contra agresiunii americane, pentru salvarea națională, precum și în edificarea socialismului în Vietnamul de Nord, poporul vietnamez s-a bucurat întotdeauna de simpatia, ajutorul și sprijinul prețios al Partidului Comunist Român, al guvernului și poporului frate al României“ [14].

„Poporul român cunoaște și apreciază în mod deosebit lupta îndelungată și grea purtată de-a lungul secolelor de poporul vietnamez împotriva asupririi și dominației străine, pentru eliberare națională și socială — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu. Comuniștii, clasa muncitoare, toți oamenii muncii din România au salutat cu profundă bucurie proclamația de acum mai bine de un sfert de veac din piața Ba Dinh din Hanoi, prin care marele fiu al poporului vietnamez, Ho Și Min, anunța — după o lungă perioadă de dominație colonialistă — crearea Republicii Democrate Vietnam, primul stat al muncitorilor și țăranilor din sud-estul Asiei... Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România, întregul popor român și-au manifestat de la început puternica lor solidaritate cu viteazul

[13] *Sub steagul internaționalismului socialist*, Editura politică, 1972, p. 200.
[14] *Op. cit.*, p. 221.

popor vietnamez, cu lupta sa pentru salvgardarea libertății și independenței patriei, au acordat și vor acorda întregul lor sprijin — material, militar, politic și diplomatic — pînă la izbînda cauzei sale drepte !“ [15]

Cu prilejul vizitei a fost expusă poziția celor două părți cu privire la căile de rezolvare a problemei indochineze. În Comunicatul comun dat publicității se arăta în această privință că „cele două părți cer cu toată fermitatea ca Statele Unite să respecte dreptul inalienabil al popoarelor vietnamez, laoțian și cambodgean de a decide singure, fără nici un amestec din afară, în problemele proprii, în conformitate cu aspirațiile și interesele lor naționale“ [16].

De asemenea se consemna aprecierea că „victoriile nepieritoare ale poporului vietnamez demonstrează în mod convingător că, în zilele noastre, un popor care se ridică cu hotărîre pentru apărarea libertății și demnității naționale se bucură de solidaritatea activă a tuturor forțelor progresiste din lume și este invincibil“ [17].

Cele două părți au relevat că relațiile de prietenie frățească, colaborare și solidaritate internaționalistă statornicite între Partidul Comunist Român și Partidul celor ce muncesc din Vietnam, între Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam s-au întărit și dezvoltat neîntrerupt.

Părțile au exprimat hotărîrea de a lărgi și aprofunda în continuare relațiile dintre cele două partide, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului proletar, de a întări și dezvolta relațiile de prietenie și colaborare pe multiple planuri între Republica Socialistă România și Republica Democrată Vietnam, corespunzător intereselor celor două popoare, ale unității țărilor socialiste și mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

La Conferința Națională a Partidului Comunist Român (iulie 1972), tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere luptei poporului vietnamez, arătînd că „războiul eroic, îndelungat dus împotriva intervenției

[15] *Sub steagul internaționalismului socialist*, p. 223—224.
[16] *Op. cit.*, p. 241 (Comunicatul comun româno-vietnamez).
[17] *Ibidem.*

imperialiste conferă poporului vietnamez merite uriaşe în faţa tuturor popoarelor şi naţiunilor lumii care luptă pentru libertate şi neatîrnare ; nu trebuie să uităm că sîngele poporului vietnamez a curs nu numai pentru apărarea patriei sale în faţa agresiunii imperialiste, ci şi pentru dreptul popoarelor la o viaţă liberă şi suverană, la dezvoltarea de sine stătătoare“ [18].

*

* *

Un curs normal şi organizat al relaţiilor economice româno-vietnameze se înregistrează începînd din 1956, cînd între cele două ţări se încheie primele acorduri în acest domeniu. O delegaţie comercială română se deplasează la Hanoi în luna aprilie 1956 şi încheie primul acord cu privire la un ajutor economic şi tehnic nerambursabil pe care România îl oferă R. D. Vietnam. Cu acelaşi prilej se semnează şi un acord de credit rambursabil, inclusiv protocolul schimbului de mărfuri şi plăţile pe anul în curs.

Potrivit prevederilor acestor acorduri, România furniza tractoare, diverse maşini agricole, hîrtie de ziar, ţesături de bumbac, coloranţi etc. şi cumpăra ceai, cafea, cărbune (antracit), lacuri, soia, iută şi alte mărfuri.

În primii ani ai relaţiilor comerciale dintre cele două ţări (1956—1958), importul vietnamez se orientează spre mărfuri de larg consum — lucru explicabil datorită distrugerilor suferite în timpul războiului de rezistenţă şi a secetei din 1957, iar apoi solicitările R. D. Vietnam se orientează spre mijloace de producţie, maşini electrice, produse chimice, piese de schimb pentru tractoare, cabluri electrice etc.

La 15 iunie 1957, între băncile de stat ale celor două ţări se semnează un protocol care reglementează sistemul de recalculare a plăţilor necomerciale între părţi.

Primul acord de colaborare economică şi tehnică dintre România şi R. D. Vietnam datează din 1958. În con-

---

[18] Nicolae Ceauşescu. *România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 7, Bucureşti, Editura politică, 1973, p. 587—588.

formitate cu prevederile acestuia, România acorda un credit pe termen lung şi se angaja să construiască o fabrică de ciment la Haifong cu tehnicieni şi utilaj românesc, avînd o capacitate de 200 000 de tone/an. Înţelegerea dintre cele două părţi prevedea că rambursarea investiţiei se face în mărfuri vietnameze (apatită, orez şi alte diverse produse).

Ridicarea întregii economii româneşti pe o treaptă superioară creează ţării noastre posibilităţi tot mai mari de a participa cu succes la schimbul de valori materiale şi culturale cu alte ţări. Această situaţie oferă condiţii optime pentru dezvoltarea relaţiilor economice româno-vietnameze, în consecinţă, le imprimă un ritm viu în ascensiunea lor pînă în 1963, cînd volumul schimbului de mărfuri întrece de aproape 5 ori pe cel din 1959.

În 1961 între cele două guverne intervine un acord de colaborare pe termen lung privind exploatarea unor zăcăminte de apatită, minereu necesar economiei româneşti, care să asigure pînă în 1965 o producţie anuală de 2 milioane de tone-marfă. Acordul mai prevedea măsuri pentru dezvoltarea căilor şi mijloacelor de transport a acestei cantităţi pînă la portul Haifong. Aceasta presupunea construirea unei căi ferate de la mina Hong Gai la Haifong şi livrarea de către partea română a materialului rulant necesar (locomotive şi vagoane). Investiţia urma să fie amortizată în livrări de apatită.

Acest aranjament, pregătit de negocierile începute la Hanoi în luna decembrie 1960, a fost definitivat la Bucureşti în primele luni ale anului 1961. Cu acelaşi prilej se semnează şi Acordul comercial de lungă durată pe perioada 1961—1965.

În Convenţia semnată la Bucureşti la 4 ianuarie 1966 se menţionează că România livrează Republicii Democrate Vietnam mărfuri la cerere, în valori la care se va cădea de acord, iar restituirea lor se va face în mărfuri vietnameze, după terminarea războiului, în conformitate cu modalităţile ce vor fi stabilite între părţi. Structura mărfurilor livrate de România se schimbă şi ea în funcţie de nevoile create de război (camioane, ateliere de întreţinere, remorchere şi şlepuri fluviale, ru-

louri compresoare, excavatoare, materiale de cale ferată, carburanți și lubrifianți, medicamente, alimente etc.).

Principiile din înțelegerea amintită, stabilite cu prilejul vizitei delegației economice guvernamentale vietnameze conduse de vicepremierul Le Tanh Nghi, efectuată între 31 decembrie 1965 și 5 ianuarie 1966, au fost concretizate în acordurile de ajutor economic încheiate anual, în funcție de cerințele economiei de război ale partenerului. Astfel, volumul și structura mărfurilor livrate de România au fost precizate, pentru fiecare an următor, în acordurile semnate între părți, în : septembrie 1966, august 1967, iunie 1968 și octombrie 1969, cînd aceeași delegație economică vietnameză ne-a vizitat țara în cadrul turneelor făcute cu același scop prin toate țările socialiste din Europa și Asia.

În anii 1970 și 1971, o delegație economică condusă de Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a vizitat Republica Democrată Vietnam, cu care ocazii au fost semnate acordurile economice, acordurile cu privire la ajutorul militar nerambursabil pe anii 1971 și 1972 acordat Republicii Democrate Vietnam, precum și acordurile privind schimburile de mărfuri și plăți pe anii 1971 și 1972 dintre cele două țări.

La sfîrșitul anului 1972, o delegație economică condusă de Le Than Nghi, viceprim-ministru al guvernului Republicii Democrate Vietnam, a vizitat România, cu care prilej au fost semnate acordul economic, acordul cu privire la ajutorul militar nerambursabil pe anul 1973, acordat Republicii Democrate Vietnam, precum și acordul privind schimburile de mărfuri și plăți pe anul 1973.

*
* *

Cooperarea româno-vietnameză în domeniul tehnico-științific a avut la început un caracter spontan, impus de nevoile cele mai stringente. Ulterior, ea s-a încadrat în forme organizate. Astfel, pe baza Declarației comune

de la Hanoi [19] (martie 1958), s-a semnat la București în luna iulie 1958 un acord de colaborare tehnico-științifică care se realizează prin planuri anuale aprobate în sesiunile Comisiei mixte româno-vietnameze, creată în acest scop.

De aprecieri favorabile din partea autorităților R. D. Vietnam s-a bucurat activitatea specialiștilor români care au organizat și au condus un curs de perfecționare a cadrelor de tractoriști vietnamezi în 1957. Protocolul primei sesiuni a Comisiei de colaborare, semnat la 6 august 1958, completat cu prevederile protocolului celei de-a doua sesiuni, din septembrie 1959, pun bazele unei colaborări îndelungate și rodnice între cele două țări.

În cadrul acestor aranjamente, partea română a trimis în R. D. Vietnam un număr de cadre specializate în cultura porumbului care au demonstrat în mod practic posibilitățile mari ale acestei țări în producerea porumbului hibrid. Așa cum apreciau specialiștii vietnamezi, datorită eforturilor inginerilor agronomi români care au lucrat în R. D. Vietnam, s-a reușit să se reducă cu un an termenul de creare a diferitelor sorturi de generații de hibrizi de porumb.

Forme asemănătoare de colaborare se întîlnesc cu deosebire în industrie. Construirea Fabricii de ciment de la Haifong cu specialiști și utilaj românesc s-a soldat cu rezultate dintre cele mai bune sub raport economic, devenind cea mai mare unitate de producție.

„Construcția acestei fabrici de ciment — spunea la inaugurare adjunctul ministrului industriei grele, Nguyen Chan — este un simbol al colaborării strînse dintre cele două țări surori, R. D. Vietnam și R. P. Română, care fac parte din marea familie a țărilor socialiste și își construiesc o viață nouă în lumina solidarității marxist-leniniste".

În conformitate cu prevederile protocolului din septembrie 1959 referitoare la colaborarea în exploatarea azbestului, partea română urma să trimită în R. D. Vietnam pentru 30—45 de zile un număr de specialiști (geologi, mineri, tehnologi în prepararea minereului de

[19] *Nhan Dan* din 28 martie 1958.

azbest etc.) cu sarcina de a stabili zăcămintele şi a întocmi calculele tehnico-economice care se impun.

Sfera colaborării româno-vietnameze cuprinde şi domeniul ocrotirii sănătăţii. Între ministerele de resort ale celor două ţări a fost încheiată, în 1955, o înţelegere bilaterală potrivit căreia partea română a organizat un centru antiepidemic în R. D. Vietnam, a trimis medici specialişti şi personal auxiliar pentru a-l deservi, avînd şi sarcina pregătirii de cadre vietnameze şi pentru alte centre ce urmau să ia fiinţă ulterior.

O contribuţie importantă la dezvoltarea relaţiilor în domeniul sanitar au adus vizita ministrului sănătăţii vietnamez în ţara noastră (martie 1957) şi vizita în R. D. Vietnam a unei delegaţii de medici români conduse de academicianul profesor dr. Aurel Moga (18—23 octombrie 1957). Pe aceeaşi linie s-a înscris şi acordarea de către guvernul român — în anul de învăţămînt 1958 — a 20 de burse pentru perfecţionarea medicilor vietnamezi. Pînă în 1962, aproape în fiecare an s-a înregistrat prezenţa în R. D. Vietnam a echipelor sanitare române, care au participat activ la lupta antiepidemică declanşată în această ţară. Cît de utile au fost aceste echipe în ameliorarea situaţiei sanitare rezultă din intervenţiile organelor de stat vietnameze de a le prelungi termenele de şedere în ţara lor la încheierea perioadei pentru care au fost trimise.

Forme simple, dar destul de importante pentru dezvoltarea prieteniei între cele două popoare sînt legăturile directe stabilite în decursul timpului între diferite unităţi economice şi social-culturale. Sînt de relevat, în acest sens, legătura stabilită încă din 1960 între cooperativele agricole de producţie „Gingiova" din România şi „Hoang Ha" din R. D. Vietnam, cea dintre şcolile generale Bistriţa şi Bicaz din România cu La Hien şi Phu Tho din R. D. Vietnam, stabilite în 1961, ca şi cea dintre fabricile de ciment Haifong şi Bicaz. Legături similare s-au statornicit între uniunile compozitorilor, asociaţiile arhitecţilor etc. din cele două ţări.

*

* *

Primul acord cultural româno-vietnamez poartă data de 12 octombrie 1956. Scurt timp după aceea aveau să fie semnate planurile culturale pentru 1956 și 1957, iar în anul următor cel pentru 1958.

În baza prevederilor planurilor de colaborare culturală, în cele două țări se organizează diferite acțiuni și manifestări cultural-artistice, schimburi de materiale informative, expoziții și publicații în domeniile : știință, cultură, artă, literatură, învățămînt etc. Astfel, Institutul român pentru relațiile culturale cu străinătatea (I.R.R.C.S.) a organizat la Hanoi în 1956 o primă expoziție de artă populară românească, iar în anii următori expoziții de fotografii cu diferite teme legate de construcția socialismului în România. În 1959 și în 1961 li se adaugă și cîte o expoziție de cărți marcînd sărbătorirea celei de-a 15-a aniversări a zilei naționale și, respectiv, a celei de-a 40-a aniversări a Partidului Comunist Român. Paralel se organizează expoziții vietnameze de fotografii în România. De un remarcabil succes s-a bucurat, de asemenea, expoziția vietnameză de artă plastică din 1960, ca și cea de desene executate de copii, organizată la Salonul internațional de la București din 1965.

În 1956, ansamblul de cîntece și dansuri „Ciocîrlia" a întreprins un turneu în R. D. Vietnam, unde s-a bucurat de o primire caldă și un succes deosebit. La cele 8 spectacole prezentate au participat 60 000 de spectatori, iar oficialitățile vietnameze i-au acordat o mare atenție. Gestul președintelui Ho Și Min de a face o vizită la sediul ansamblului chiar a doua zi după sosire, publicitatea largă ce i s-a făcut de către mijloacele de propagandă (presă, radio), ca și decorarea acestuia cu „Ordinul Muncii" cl. I relevă prețuirea de care s-au bucurat mesagerii cîntecului și jocului popular românesc în această țară prietenă. O manifestare identică de prietenie a publicului vietnamez față de România a prilejuit-o turneul în R. D. Vietnam al ansamblului „Perinița" (1964).

Publicului românesc i s-a oferit, de asemenea, diferite posibilități de a cunoaște și aprecia arta și cultura poporului vietnamez. Printre manifestările mai importante se evidențiază turneul făcut în țara noastră în 1959 de Ansamblul folcloric de stat al R. D. Vietnam

și spectacolele prezentate publicului bucureștean de către colectivul Circului de stat vietnamez în luna martie 1968.

Multiplele forme de manifestări culturale ce s-au desfășurat în ambele țări, pe baza planurilor anuale, dau o notă de ascensiune continuă relațiilor româno-vietnameze. Pe linia schimbului de personalități culturale se înregistrează în ambele țări prezența unor ziariști, scriitori, cineaști, pictori etc. Un moment important pentru dezvoltarea relațiilor pe linie de presă l-a marcat schimbul de vizite între conducerile agențiilor de presă română și vietnameză, care a avut loc în 1969. Sub impulsul impresiilor culese pe parcursul vizitelor, la întoarcerea în țară ziariștii și artiștii celor două țări au reflectat în creațiile lor aspecte din realitățile României și, respectiv, ale Vietnamului.

Ca rezultat al unei colaborări statornicite între instituțiile culturale, în fiecare țară au fost editate și traduse o serie de lucrări literare. Astfel, au fost traduse în limba vietnameză opere literare românești ca : *Desculț* de Zaharia Stancu, *Răscoala* de Liviu Rebreanu, *Baltagul* de Mihail Sadoveanu, *Citadela sfărîmată* de Horia Lovinescu, *Celebrul 702* de Alexandru Mirodan etc. Pe scena teatrelor vietnameze se joacă *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale, iar în repertoriul muzical cult vietnamez a fost inclusă *Rapsodia I* de George Enescu.

Printre evenimentele culturale mai importante sărbătorite de părți și care au prilejuit numeroase manifestații culturale merită amintite : „Centenarul lui G. Coșbuc", „50 de ani de la moartea lui Caragiale" sărbătorit în R. D. Vietnam și „200 de ani de la nașterea poetului vietnamez Nguyen Du" sărbătorit în România.

În cadrul acordurilor culturale, Republica Socialistă România și R. D. Vietnam își pun reciproc la dispoziție burse pentru studenți și specialiști pe diverse domenii de activitate. R. D. Vietnam, date fiind necesitățile sale stringente în pregătirea cadrelor, trimite anual în România un mare număr de tineri la studii universitare. Pe lîngă aceștia, în diverse fabrici și uzine ale industriei românești se califică și se specializează sute de

muncitori, tehniceni și ingineri vietnamezi, pe perioade de 2—3 ani. La rîndul său, România a trimis în această perioadă un număr de tineri pentru studiul limbii și literaturii vietnameze.

*
* *

Istoria relațiilor postbelice româno-vietnameze este istoria bunei colaborări dintre cele două țări. Pornind de la ideea că fiecare popor dispune de capacitatea proprie, specifică, de a crea valori materiale și spirituale, că schimbul reciproc avantajos al acestor valori dau impuls evoluției spre progres și civilizație, relațiile dintre România și R. D. Vietnam au largi perspective de dezvoltare și diversificare în viitor.

Comunitatea orînduirii sociale, a ideologiei și țelurilor urmărite — construirea socialismului și comunismului — reprezintă baza solidă a relațiilor româno-vietnameze, iar promovarea internaționalismului socialist, respectarea cu strictețe a principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc dau garanția dezvoltării acestor relații pe o treaptă superioară, în interesul popoarelor român și vietnamez, al progresului general și al păcii în lume.

Ion Moangă

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VIETNAMUL DE SUD (GUVERNUL REVOLUȚIONAR PROVIZORIU)

Situată în Peninsula Indochineză, Republica Vietnamului de Sud se întinde de la paralela 17° pînă în Golful Siam.

După o îndelungată perioadă de lupte continue duse împotriva agresiunii străine, în anul 1954 poporul vietnamez și-a cucerit dreptul la libertate și independență națională. Consfințind drepturile naționale fundamentale ale poporului vietnamez, acordurile de la Geneva din 1954 cu privire la Vietnam prevedeau, printre altele, unificarea în decurs de 2 ani prin alegeri generale libere a celor două zone ale Vietnamului, Nord și Sud, despărțite în mod temporar prin paralela 17°.

Încălcînd aceste acorduri, autoritățile de la Saigon, cu sprijinul imperialismului american, au proclamat la 26 octombrie 1955 așa-zisa „Republica Vietnam". La Saigon a fost instaurat un regim reacționar, condus de Ngo Dinh Diem, prin intermediul căruia S.U.A. instalează numeroase baze militare în Vietnamul de Sud.

Promovînd o politică ostilă R. D. Vietnam și prevederilor acordurilor de la Geneva, guvernul de la Saigon a intensificat teroarea și represiunea împotriva elementelor democrate, ceea ce a provocat reacția patrioților sud-vietnamezi.

În aceste condiții, la 20 decembrie 1960 ia ființă Frontul Național de Eliberare.

Creat ca organizație politică care își asumă conducerea mișcării de partizani din Vietnamul de Sud, Frontul Național de Eliberare a insuflat un puternic avînt luptelor maselor populare pentru libertate socială și unitate națională și în scurt timp și-a extins controlul

asupra a 4/5 din teritoriu și 2/3 din populație, devenind reprezentantul autentic al acesteia. În această calitate, stabilește relații diplomatice cu un număr însemnat de state.

România a recunoscut Frontul Național de Eliberare drept exponentul intereselor vitale ale populației sud-vietnameze, reprezentant autentic al acesteia.

Această recunoaștere își găsește expresia în documentele Partidului Comunist Român și guvernului Republicii Socialiste România. În Moțiunea de solidaritate cu lupta poporului vietnamez adoptată la Congresul al IX-lea al P.C.R. se arată : „Dînd glas gîndirilor și sentimentelor comuniștilor din țara noastră, ale întregului popor român, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român... își exprimă deplina solidaritate cu lupta Frontului Național de Eliberare, exponentul aspirațiilor fundamentale și unicul reprezentant legitim al poporului din Vietnamul de Sud !“ [1].

În afară de recunoașterea F.N.E. prin moțiunea amintită și prin alte documente, România a acordat ajutor moral-politic prin telegramele de solidaritate trimise cu diferite ocazii, organizarea de mitinguri și adoptarea de moțiuni de solidaritate sau de protest, prin afirmarea poziției noastre față de problema vietnameză în contactele cu reprezentanții altor partide sau state, prin participarea cu delegații la diferite manifestări internaționale pentru sprijinirea luptei poporului vietnamez.

Paralel cu sprijinul moral și politic, guvernul român, prin intermediul organizațiilor de masă și obștești, acordă Frontului Național de Eliberare și un important ajutor material. În cursul anului 1963, organizațiile de Cruce Roșie și sindicat din țara noastră au acordat ajutoare materiale constînd în alimente și medicamente. De asemenea, în anul 1965, Liga română de prietenie cu popoarele din Asia și Africa a acordat F.N.E. un ajutor însemnat constînd din alimente, îmbrăcăminte și medicamente.

La 22 martie 1965, odată cu intensificarea agresiunii americane în Vietnam, Frontul Național de Elibe-

[1] *Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român*, București, Editura politică, 1965, p. 741.

rare a dat publicității Declarația sa în 5 puncte, document important prin elementele semnificative pe care le conține cu privire la stadiul și perspectiva evenimentelor din Vietnam. „Programul expus de guvernul Republicii Democrate Vietnam și de Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de Sud — unicul reprezentant legitim al poporului din această parte a Vietnamului — arată calea rezolvării problemei vietnameze“ [2], se arată în declarația guvernului român cu privire la extinderea intervenției militare americane împotriva poporului vietnamez din 13 august 1965.

Între 11—18 noiembrie 1965, o delegație a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud, condusă de Tran Hea Nam, membru al Comitetului Central al F.N.E., face o vizită de prietenie în România la invitația Ligii române de prietenie cu popoarele din Asia și Africa și a Comitetului Național pentru Apărarea Păcii. Delegația a fost primită de Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., care a exprimat simpatia și solidaritatea deplină a poporului român față de cauza dreaptă a poporului vietnamez. În comunicatul cu privire la vizita în România a delegației F.N.E. se sublinia că „România va acorda în continuare ajutor Frontului Național de Eliberare, singurul reprezentant legitim al poporului din Vietnamul de Sud“ [3].

În cursul vizitei s-a hotărît de comun acord înființarea în România a unei misiuni permanente a F.N.E., care să contribuie „la întărirea și dezvoltarea legăturilor de prietenie și solidaritate frățească dintre poporul român și poporul din Vietnamul de Sud“ [4]. Deschiderea Misiunii permanente a F.N.E. la București (iulie 1968) a fost precedată de un act deosebit de important întreprins pe plan internațional de guvernul român în sprijinul populației sud-vietnameze.

În august 1967, F.N.E. a adoptat un nou program politic în locul celui în 10 puncte din 1960, care preconizează eliberarea națională, răsturnarea autorităților de la Saigon, construirea unui Vietnam de Sud indepen-

---

[2] *Scînteia* din 13 august 1965.
[3] *Scînteia* din 19 noiembrie 1965.
[4] *Ibidem.*

dent, democrat, neutru și prosper, precum și unificarea treptată, prin mijloace pașnice, pe baza principiului negocierilor între cele două zone, fără nici o constrîngere de o parte sau de alta și fără amestec din afară.

La 12 decembrie 1967, reprezentantul permanent al României pe lîngă O.N.U. a adresat secretarului general al acestei organizații o scrisoare prin care a cerut ca programul politic al F.N.E. adoptat la Congresul F.N.E. din luna august să fie adus la cunoștința statelor membre ale O.N.U.

Difuzarea acestui document în rîndul statelor membre ale O.N.U. — se spunea în scrisoarea reprezentantului permanent al României — este o măsură menită să ofere o imagine completă asupra situației din Vietnamul de Sud și să corijeze denaturările făcute în cursul actualei sesiuni a Adunării Generale de către unele delegații, care, în tendința lor de a căuta o justificare pentru actele de război împotriva poporului vietnamez, trec sub tăcere factorul esențial care conduce și inspiră lupta pentru independență națională a poporului din Vietnamul de Sud — F.N.E. și programul său. Așa cum rezultă din acest document, poporul din Vietnamul de Sud, condus de reprezentantul său autentic — F.N.E., duce o luptă de eliberare națională împotriva agresiunii străine [5].

La 30 iulie 1968 sosește la București reprezentantul a.i. al Misiunii, Tran Kien, în vederea deschiderii Reprezentanței permanente.

În comunicatul de presă apărut la 3 august 1968 se arată că, „în dorința consolidării și dezvoltării continue a relațiilor de prietenie și solidarității militante dintre poporul român și populația din Vietnamul de Sud, potrivit înțelegerii intervenite în noiembrie 1965, se va deschide în viitorul apropiat Reprezentanța permanentă a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud în Republica Socialistă România" [6].

Ulterior sosește șeful Reprezentanței, Nguyen Duc Van, care depune la 21 august 1968 scrisorile de acre-

[5] *Scînteia* din 18 decembrie 1967.
[6] *Scînteia* din 3 august 1968.

ditare președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

În discursul rostit cu această ocazie, șeful Reprezentanței a precizat că „Frontul Național de Eliberare și poporul sud-vietnamez dau o înaltă apreciere stabilirii Reprezentanței permanente a F.N.E. în Republica Socialistă România, considerînd-o ca un nou pas în dezvoltarea relațiilor noastre, în întărirea solidarității de luptă dintre cele două popoare și ca o încurajare puternică a poporului nostru în lupta sa împotriva imperialismului american, pentru salvarea patriei și a poporului sud-vietnamez“ [7].

Nguyen Duc Van a exprimat aprecierea că înființarea Reprezentanței permanente a F.N.E. constituie „o dovadă elocventă a solidarității și a sprijinului acordat de partidul, guvernul și poporul român față de poziția de luptă împotriva agresiunii americane, pentru salvarea națională, Frontului Național de Eliberare și poporului sud-vietnamez“ [8].

Reafirmînd solidaritatea poporului român cu poporul vietnamez și poziția României față de conflictul din Vietnam, șeful statului român a subliniat că deschiderea la București a Reprezentanței permanente a F.N.E., organizatorul și conducătorul luptei de eliberare a populației sud-vietnameze, va contribui la întărirea și dezvoltarea legăturilor de prietenie dintre poporul român și populația din Vietnamul de Sud [9].

Aceste aprecieri și-au găsit concretizarea în practică, România continuînd să acorde populației sud-vietnameze un susținut ajutor moral-politic și material.

În anul 1968, reafirmîndu-și solidaritatea cu populația sud-vietnameză și pentru a veni în sprijinul cauzei sale drepte, Uniunea Generală a Sindicatelor din România a acordat Uniunii Sindicatelor pentru Eliberarea Vietnamului de Sud un ajutor material în valoare de un milion de lei, constînd în medicamente, alimente și alte produse. De asemenea tineretul universitar din țara noastră

---

[7] *Scînteia* din 22 august 1968.
[8] *Ibidem.*
[9] *Scînteia* din 19 martie 1968.

a acordat tineretului sud-vietnamez un ajutor material constînd în medicamente și tranzistoare, simbol al solidarității militante dintre popoarele și tineretul din cele două țări [10].

În mai 1969, ne vizitează țara Tran Hoai Nam, membru al C.C. al F.N.E., adjunct al șefului delegației F.N.E. la Conferința cvadripartită în problema vietnameză de la Paris, și poartă convorbiri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, care reafirmă și cu acest prilej hotărîrea partidului și guvernului român de a acorda în continuare sprijin material, politic, moral și diplomatic luptei poporului vietnamez, eforturilor depuse de F.N.E. pentru eliberarea Vietnamului de Sud și înfăptuirea aspirațiilor legitime ale maselor largi populare [11].

La începutul lunii iunie 1969 are loc un act deosebit de important în viața populației sud-vietnameze, care se înscrie ca o nouă victorie în lupta ei împotriva agresiunii imperialiste : crearea Guvernului Revoluționar Provizoriu și proclamarea Republicii Vietnamului de Sud. Guvernul Revoluționar Provizoriu este învestit de Congresul reprezentanților poporului cu puteri depline pentru a-și asuma conducerea și soluționarea tuturor problemelor pe plan intern și extern. F.N.E. a transmis toate atribuțiile sale guvernului creat.

Guvernul Revoluționar Provizoriu și-a dobîndit o largă recunoaștere diplomatică încă din primele zile.

Printre primele țări care au hotărît recunoașterea sa (12 iunie 1969) a fost Republica Socialistă România, care și-a reafirmat din nou solidaritatea internaționalistă cu lupta poporului vietnamez. „Poporul român — se arată în telegrama de salut adresată cu acest prilej de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer — a luat act cu satisfacție de constituirea Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud și salută acest important eveniment politic, expresie a voinței poporului din Vietnamul de Sud, care luptă cu eroism pentru libertatea și independența patriei sale, împotriva agresiunii imperialiste, în vederea rea-

[10] *Scînteia* din 13 iunie 1969.
[11] *Scînteia* din 27 iunie 1969.

lizării depline a năzuințelor populației sud-vietnameze“ [12].

Reprezentanța permanentă a Frontului Național de Eliberare la București devine Reprezentanță a Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, bucurîndu-se de statut diplomatic.

La 26 iunie 1969, guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, în spiritul solidarității și din dorința strîngerii relațiilor de prietenie dintre poporul român și poporul din Vietnamul de Sud, au convenit să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă și să facă schimb de ambasadori [13].

Guvernul Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud și Frontul Național de Eliberare au salutat călduros hotărîrea guvernului român de a recunoaște Guvernul Revoluționar Provizoriu și de a stabili relații diplomatice la rang de ambasadă cu Republica Vietnamului de Sud, considerînd-o ca un nou pas pozitiv în direcția dezvoltării prieteniei și solidarității de luptă, un sprijin prețios acordat de partidul, guvernul și poporul român populației sud-vietnameze. „Sîntem hotărîți să depunem toate eforturile pentru a întări continuu solidaritatea de luptă dintre populația din Vietnamul de Sud și poporul frate român, pentru a întări relațiile de colaborare prietenească dintre Republica Vietnamului de Sud și Republica Socialistă România“, se arată în telegrama conducătorilor sud-vietnamezi [14].

La 24 iulie 1969, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud în Republica Socialistă România, Nguyen Duc Van, și-a prezentat scrisorile de acreditare șefului statului român, Nicolae Ceaușescu [15].

Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Republica Vietnamului de Sud a dat un puternic impuls dezvoltării legăturilor de prietenie și solidaritate dintre cele două țări.

---

[12] *Scînteia* din 13 iunie 1969.
[13] *Scînteia* din 27 iunie 1969.
[14] *Scînteia* din 6 iulie 1969.
[15] *Scînteia* din 25 iulie 1969.

În septembrie 1969, delegația de partid și de stat a Republicii Socialiste România, care a participat la funeraliile președintelui Ho Și Min, a avut la Hanoi convorbiri cu Nguyen Huu Tho, președintele prezidiului C.C. al F.N.E. din Vietnamul de Sud, președintele Consiliului Consultativ al Republicii Vietnamului de Sud, și d-na Nguyen Thi Binh, ministrul afacerilor externe al Republicii Vietnamului de Sud. De asemenea, delegația română a avut o întrevedere cu Trinh Dinh Thao, președintele Comitetului Central al Alianței Forțelor Naționale, Democratice și Pașnice din Vietnam, vicepreședinte al Consiliului Consultativ al Republicii Vietnamului de Sud.

La invitația guvernului român, între 11 și 16 martie 1971, o delegație a Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, condusă de ministrul afacerilor externe, d-na Nguyen Thi Binh, a făcut o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România. Deși pentru prima oară o delegație a Guvernului Revoluționar Provizoriu face o vizită oficială în România — arăta d-na Binh —, „relațiile multilaterale dintre Vietnamul de Sud și România există încă din primii ani de luptă a populației noastre, sub conducerea Frontului Național de Eliberare, împotriva agresiunii americane, pentru salvare națională și, de atunci, ele nu încetează să se consolideze. Vizita delegației Guvernului Revoluționar Provizoriu este un nou pas pe calea dezvoltării acestor bune relații de prietenie și de solidaritate combatantă existente de multă vreme“ [16].

Delegația a fost primită de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu. Cu acest prilej a avut loc o convorbire în cadrul căreia au fost abordate probleme legate de dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre cele două țări, dintre poporul român și vietnamez, precum și probleme privind situația din Indochina [17].

---

[16] *Pentru colaborare și înțelegere reciprocă*, Editura politică, București, 1973, p. 565.

[17] *Op. cit.*, p. 573.

În cursul vizitelor făcute în România, delegația vietnameză a fost primită cu cordialitate și simpatie, „expresie a relațiilor de prietenie frățească și de solidaritate militantă care unesc poporul român și populația sud-vietnameză“ [18].

În Declarația comună privind situația din Vietnam și Indochina, adoptată cu prilejul vizitei oficiale a delegației Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud în Republica Socialistă România, se arată : „partea română și partea vietnameză au constatat cu satisfacție că relațiile dintre Republica Socialistă România și Republica Vietnamului de Sud se dezvoltă conform intereselor celor două popoare. Ele au exprimat dorința de a le consolida și dezvolta și mai mult“ [19].

Relațiile dintre România și Republica Vietnamului de Sud au continuat să se consolideze și să se dezvolte în contextul evenimentelor din Vietnamul de Sud și Indochina din anii 1971 și 1972. Încetarea războiului din Vietnam creează noi perspective de colaborare pe multiple planuri între Republica Socialistă România și Republica Vietnamului de Sud.

Simion Deac

---

[18] *Op. cit.*, p. 586.
[19] *Op. cit.*, p. 588.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VOLTA SUPERIOARĂ

Situată în Africa de Vest, înconjurată din toate părțile de uscat, avînd ca vecini republicile Mali, Niger, Dahomey, Togo, Ghana și Coasta de Fildeș, Republica Volta Superioară (cu o suprafață de 274 200 de km. p. și o populație depășind 5 milioane de locuitori) și-a dobîndit independența la 5 august 1960.

Salutînd acest eveniment important în viața poporului voltez și dînd expresie sentimentelor de prietenie și solidaritate manifestate de țara noastră față de popoarele recent eliberate, România a recunoscut Volta Superioară ca stat independent și suveran la 7 august 1960.

În anul următor, Volta Superioară a organizat ample festivități în capitala țării, Ouagadougou, și în alte părți ale republicii pentru a marca prima aniversare a independenței sale. În semn de prietenie față de poporul eliberat al Voltei Superioare, la aceste festivități, în calitate de reprezentant al președintelui Consiliului de Stat al țării noastre, a participat Gheorghe Popescu, ambasador extraordinar și plenipotențiar al României la Conakry. Reprezentantul român a transmis guvernului și poporului Voltei Superioare sincere felicitări din partea președintelui Consiliului de Stat, a guvernului și poporului român și urări de prosperitate și noi succese în dezvoltarea independentă a țării.

Relațiile economice dintre România și Volta Superioară se găsesc încă în faza de început. În februarie

1961, România a încheiat un acord comercial cu unele țări din Africa, inclusiv Volta Superioară. Ulterior au avut loc unele contacte directe între reprezentanții români și voltezi în vederea încheierii unor noi instrumente de colaborare economică. În cursul anului 1967 și apoi în 1968 delegații române de experți în domeniul economic au vizitat Volta Superioară și au prospectat piața locală în vederea găsirii domeniilor care ar putea forma obiectul schimburilor și al cooperării între cele două țări.

În domeniul politic, relațiile dintre cele două țări au cunoscut o dezvoltare însemnată, în special în cadrul O.N.U., unde delegația Voltei Superioare a colaborat cu delegația română, sprijinind diferite inițiative ale României, îndreptate spre crearea și consolidarea unui climat de pace și colaborare în lume. Tot la O.N.U. au început și tratativele dintre reprezentanții români și voltezi în vederea stabilirii relațiilor diplomatice între cele două țări.

Primele discuții pe această temă au avut loc în octombrie 1967 între ministrul afacerilor externe al României și ministrul afacerilor externe al Voltei Superioare. În urma discuțiilor, precum și a contactelor diplomatice ulterioare între reprezentanții permanenți ai celor două țări la O.N.U. s-a ajuns la o înțelegere privind stabilirea relațiilor diplomatice, înțelegere care și-a găsit concretizarea în timpul vizitei pe care ministrul de externe voltez, Malick Zorome, a făcut-o în România în perioada 5—10 aprilie 1968.

În timpul ședерii în țara noastră, înaltul demnitar voltez a vizitat capitala României, precum și orașele Cluj, Brașov, Ploiești și Galați, întreprinderi industriale, unități agricole și așezăminte social-culturale. El a fost primit de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, de prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Ilie Verdeț, și a avut convorbiri oficiale cu ministrul român al afacerilor externe.

În cadrul convorbirilor oficiale, reprezentanții celor două țări și-au comunicat, cu satisfacție, hotărîrea guvernelor lor de a proceda la stabilirea de relații diplo-

matice [1]. Această hotărîre a fost consemnată într-un comunicat comun dat publicității simultan în capitalele celor două țări :

„În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Volta Superioară, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă" [2].

Vizita în România a ministrului de externe al Voltei Superioare a constituit un bun prilej pentru efectuarea unui util schimb de opinii și pentru reafirmarea dorinței ambelor țări de a contribui la dezvoltarea multilaterală a relațiilor dintre ele. Reprezentanții țării noastre au subliniat că poporul român nutrește o puternică simpatie față de năzuințele spre progres și dezvoltare ale popoarelor africane, își manifestă deplina solidaritate cu lupta pe care acestea o duc împotriva imperialismului și colonialismului, pentru apărarea independenței și suveranității lor naționale. La rîndul său, ministrul de externe, Malick Zorome, a arătat că găsește în România un exemplu pentru dezvoltarea și realizarea obiectivelor Republicii Volta Superioară și că vizita are mai mult decît valoarea unui simbol, ea urmînd să fie concretizată prin dezvoltarea relațiilor de cooperare și colaborare în domeniile politic, economic, cultural.

În comunicatul dat publicității în urma vizitei se consemnează faptul că „părțile au constatat că există posibilități pentru dezvoltarea relațiilor în diverse domenii între cele două țări și au manifestat dorința guvernelor lor de a întreprinde acțiuni în acest scop".

În timpul vizitei, ambele părți au subliniat necesitatea colaborării între toate statele, indiferent de sistem social și politic, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului re-

[1] Vezi *Scînteia* din 13 aprilie 1968 și săptămînalul *Carrefour Africain* din 20 aprilie 1968.
[2] *Scînteia* din 20 aprilie 1968.

ciproc. S-a constatat, totodată, că cele două țări au poziții apropiate față de unele probleme majore ale vieții internaționale contemporane, cum ar fi războiul din Vietnam, situația din Orientul Apropiat, problema dezarmării, mișcările de eliberare națională etc.

Pe linia dezvoltării relațiilor dintre cele două țări, în iulie 1968 o misiune economică română a vizitat Republica Volta Superioară. Cu această ocazie s-a negociat un acord comercial româno-voltez, care a fost semnat la Bruxelles la 1 septembrie 1970 [3]. Între 18 octombrie și 2 noiembrie 1971, o delegație a Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei din România a efectuat o vizită în Republica Volta Superioară, în scopul studierii posibilităților de cooperare între cele două țări.

De asemenea, între 7 și 14 mai 1970, ministrul educației naționale, tineretului și sporturilor, Moise Lankoandé, a făcut o vizită în România, avînd întrevederi la ministerele române de resort [4].

Totodată, ca urmare a stabilirii relațiilor diplomatice între cele două țări, ambasadorul Republicii Volta Superioară cu reședința la Bruxelles și-a prezentat scrisorile de acreditare ca ambasador al țării sale și în România, la data de 10 aprilie 1970 [5], iar la 4 martie 1971, ambasadorul român cu reședința la Bruxelles și-a prezentat scrisorile de acreditare și ca ambasador al Republicii Socialiste România în Republica Volta Superioară [6].

*

* *

Stabilirea relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Volta Superioară, vizitele pe care ministrul de externe, Malick Zorome, și ministrul educației naționale, tineretului și sporturilor, Moise Lankoamdé, le-au făcut în țara noastră, colaborarea între cele două țări în cadrul O.N.U. și al altor orga-

[3] *Scînteia* din 2 septembrie 1970.
[4] *Scînteia* din 8, 10, 14 și 15 mai 1970.
[5] *Scînteia* din 11 aprilie 1970.
[6] *Scînteia* din 7 martie 1971.

nisme internaționale constituie o contribuție de seamă la dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre poporul român și poporul Republicii Volta Superioară.

Călăuzindu-se după cunoscutele sale principii de politică externă, Republica Socialistă România consideră că există posibilități reale de dezvoltare multilaterală a relațiilor cu Volta Superioară în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural, spre binele și avantajul reciproc al celor două țări și popoare.

Costache Zavu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA ARABĂ YEMEN

România a stabilit relații diplomatice cu Yemenul la rang de legație la 17 decembrie 1957.

Hotărîrea comună privind stabilirea relațiilor diplomatice a fost inserată în Tratatul de prietenie dintre țara noastră și Yemen, încheiat în urma negocierilor ce au avut loc la București între 9 și 17 decembrie 1957. Cu același prilej au mai fost semnate un acord comercial, un acord de colaborare tehnico-științifică și un acord cultural.

După evenimentele politice interne din 26 septembrie 1962, în urma cărora este înlăturat regimul monarhist al imamului el-Badr, proclamîndu-se Republica Arabă Yemen, primul ministru al acestui stat a adresat oficialităților române o telegramă prin care se aducea la cunoștință succesul acțiunii populare împotriva monarhiei, exprimîndu-se, totodată, intenția guvernului yemenit de a menține și dezvolta în continuare relațiile de prietenie și colaborare între popoarele român și nord-yemenit. Printr-o telegramă din 12 octombrie 1962, guvernul român a recunoscut noul regim republican. La 2 mai 1964, șeful misiunii diplomatice române de la Cairo, ambasadorul Mircea Nicolaescu, a prezentat președintelui Republicii Arabe Yemen scrisorile de acreditare în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Republicii Populare Române în Republica Arabă Yemen [1].

[1] *Scînteia* din 5 mai 1964.

Relațiile bilaterale româno-yemenite au evoluat ascendent. Astfel în perioada 20—27 mai 1964 are loc vizita oficială în România a unei delegații guvernamentale de stat conduse de președintele Republicii Arabe Yemen, Abdullah al-Sallal.

Contactele prilejuite cu această ocazie au constituit un nou și important moment pe linia consolidării relațiilor prietenești dintre popoarele român și nord-yemenit.

În Comunicatul româno—nord-yemenit dat publicității la 26 mai 1964 se arată că, „examinînd relațiile dintre Republica Populară Română și Republica Arabă Yemen, ambele părți au constatat cu satisfacție posibilitatea dezvoltării acestora pe baza prieteniei, egalității depline, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne“ [2].

Vizita în România a delegației guvernamentale de stat conduse de președintele Republicii Arabe Yemen, pe lîngă convorbirile utile, care au contribuit la o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă, a constituit un moment important și în ceea ce privește reglementarea juridică a unor acțiuni care fac subiectul concret al relațiilor bilaterale. În acest cadru, cele două părți au semnat un tratat de prietenie, în care se exprimă dorința reciprocă de a dezvolta pe multiple planuri legăturile de prietenie și colaborare dintre România și R. A. Yemen [3].

În vederea dezvoltării relațiilor din domeniile economic, tehnico-științific și cultural dintre România și R. A. Yemen, cele două părți au semnat un protocol. A fost semnat, de asemenea, un acord comercial.

Constatînd o evoluție favorabilă în relațiile dintre ele și apreciind că stadiul actual al acestora a depășit nivelul de reprezentare diplomatică anterior convenit, guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Arabe Yemen au convenit, la 24 iulie 1968, să ridice nivelul de reprezentare diplomatică dintre cele două state de la rang de legație la rang de ambasadă [4].

---

[2] *Scînteia* din 26 mai 1964.
[3] *Buletinul oficial* nr. 14 din 20 octombrie 1964.
[4] *Scînteia* din 24 iulie 1968.

La 9 aprilie 1970, ambasadorul Republicii Socialiste România în R. A. Yemen a fost primit de președintele Consiliului Prezidențial al R. A. Yemen, Abdel Rahman El-Iriani, căruia i-a prezentat scrisorile de acreditare. Între ambasadorul român și președintele yemenit a avut loc o convorbire cordială privind dezvoltarea relațiilor româno-yemenite în diferite domenii [5]. Ulterior, în luna octombrie 1970, guvernul R. A. Yemen a solicitat agrementul pentru acreditarea primului său ambasador la București, Mustafa A. Yakub, având reședința la Moscova.

Raporturile prietenești stabilite între România și R. A. Yemen s-au reflectat în mod constant și în telegramele de felicitare ce și le-au adresat șefii celor două state cu ocazia zilelor naționale, 23 August și, respectiv, 26 Septembrie, precum și în urările cele mai bune adresate reciproc cu prilejul vizitei de rămas bun efectuate la Sanaa, la finele lunii decembrie 1972, de ambasadorul român.

Prin semnarea, la 25 mai 1964, a Acordului comercial între Republica Populară Română și Republica Arabă Yemen s-a realizat trecerea de la faza tranzacțiilor comerciale sporadice la situația unor relații comerciale stabile între România și R. A. Yemen.

În termenii acordului menționat și animate de dorința dezvoltării și întăririi relațiilor comerciale dintre cele două țări, pe baza egalității și avantajului reciproc, guvernele român și nord-yemenit își acordă reciproc tratamentul națiunii celei mai favorizate în tot ceea ce privește comerțul dintre cele două țări ; această clauză se aplică, de asemenea, atît taxelor vamale sau de alt gen, impozitelor pe operațiile de import-export etc., cît și în reglementarea formalităților impuse de operațiile comerciale curente. Țara noastră exportă în Republica Arabă Yemen produse ale industriei textile și alimentare, cherestea, produse chimice și farmaceutice etc.

Între România și Yemenul de Nord au fost convenite și alte operații care aparțin de domeniul colaborării economice și al asistenței tehnico-științifice într-o serie de sectoare care interesează cele două părți. În acest sens menționăm activitatea unui grup de specialiști români din

[5] *Scînteia* din 11 aprilie 1970.

domeniul petrolului, chimiei și geologiei, care au efectuat lucrări de prospecțiuni în vederea cunoașterii posibilităților și perspectivelor petroliere ale regiunii Hodeida din Republica Arabă Yemen.

Problema extinderii schimburilor comerciale și economice dintre cele două țări a constituit obiectul contactelor care au avut loc între factorii responsabili din domeniul economic ai celor două țări, cu prilejul vizitei ministrului adjunct al comerțului și economiei din R. A. Yemen la București, în cursul lunii iunie 1968, și a prezenței la Sanaa, în iunie 1970, a unei delegații române a Ministerului Comerțului Exterior. Delegația a semnat, la 11 iunie 1970, în numele guvernului român, un acord de cooperare economică și tehnică. În acord se prevede că cele două părți semnatare vor iniția unele proiecte de cooperare, pe bază de contracte individuale, în domeniul geologiei, industriei miniere și petroliere, industriei chimice și industriei materialelor de construcții.

Relațiile prietenești și de colaborare statornicite între România și R. A. Yemen au continuat să se dezvolte în anii următori, poporul român urmărind cu simpatie și sentimente de solidaritate eforturile R. A. Yemen îndreptate în direcția valorificării resurselor materiale și umane ale țării. În cursul anilor 1971—1972 țara noastră a contribuit la punerea în exploatare a unor mine de sare, livrînd Yemenului o instalație de prelucrare a sării care a fost montată și pusă în funcțiune cu asistența tehnică românească.

Relațiile comerciale dintre cele două țări au tendința de creștere, R. A. Yemen fiind interesată să importe din România atît mărfuri de larg consum cît și mașini, mijloace de transport etc.

În baza Protocolului guvernamental româno—nord-yemenit din 1964, România a acordat poporului nord-yemenit ajutoare gratuite constînd din produse petroliere, alimente, îmbrăcăminte, medicamente și alte produse farmaceutice etc.

*

* *

Între țara noastră și Republica Arabă Yemen nu a fost încheiat pînă în prezent un acord cultural. Cu toate acestea, în institutele de învățămînt superior din România (Facultatea de medicină, Institutul de petrol și gaze, Institutul de agronomie etc.) studiază un număr de circa 50 de studenți yemeniți.

Partea română a acordat sprijin R. A. Yemen în organizarea activității medicale prin dotarea cu instrumente și aparatură medicală, iar medici români au acordat colegilor lor nord-yemeniți asistență în domeniul medicinii aplicate.

Bunele relații existente între România și R. A. Yemen se oglindesc și în colaborarea, ca și în unele acțiuni comune desfășurate în cadrul O.N.U., pornind de la faptul că ambele state susțin necesitatea soluționării prin mijloace pașnice a litigiilor internaționale, răspunderea tuturor statelor pentru menținerea păcii mondiale și stabilirea unei atmosfere de prietenie pe plan internațional, necesitatea înfăptuirii depline a prevederilor declarației O.N.U. referitoare la acordarea independenței tuturor țărilor și popoarelor coloniale, transformarea comerțului mondial într-un instrument eficace al creșterii economice a tuturor țărilor și al progresului economic.

Florian Mihai

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REPUBLICA DEMOCRATĂ POPULARĂ A YEMENULUI

Pentru a deveni stăpîn pe soarta sa, poporul sud-yemenit a fost nevoit să ducă o luptă susținută spre a-și cîștiga independența de stat. Acest deziderat politic a fost obținut la 30 noiembrie 1967, cînd, după 129 de ani de dominație colonială, Anglia a fost obligată să acorde independența de stat poporului sud-yemenit [1].

Poporul român a sprijinit cu simpatie și s-a solidarizat cu mișcarea de eliberare din Yemenul de sud, fapt reflectat, printre altele, și în presa românească [2]. La 23 decembrie 1967 guvernul român a salutat actul independenței și a recunoscut guvernul Republicii Populare a Yemenului de Sud. În telegramele schimbate cu acest prilej se exprima încrederea și convingerea sinceră în consolidarea legăturilor prietenești statornicite între popoarele român și sud-yemenit [3].

Relațiile diplomatice, economice și culturale dintre România și Republica Populară a Yemenului de Sud pot fi considerate ca avînd o vîrstă aproximativ egală cu perioada care s-a scurs de la data acordării independenței acestui stat.

La 20 iunie 1968, între România și Republica Populară a Yemenului de Sud au fost stabilite relații diplomatice la rang de ambasadă.

---

[1] În perioada 20—27 noiembrie 1967, la Geneva au avut loc tratativele care au reunit, pentru prima dată în istoria acestui stat, pe reprezentanții guvernului britanic și pe cei ai Frontului Național de Eliberare.

[2] *Scînteia* din 27 noiembrie 1967 și din 30 noiembrie 1967.

[3] *Scînteia* din 23 decembrie 1967 și din 27 decembrie 1967.

În Comunicatul comun dat publicității cu această ocazie se manifesta dorința celor două părți de a acționa pe linia „unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Populară a Yemenului de Sud“ [4].

La 2 ianuarie 1969, guvernul sud-yemenit a acordat agrementul pentru numirea primului ambasador al României la Aden. La 17 martie 1971, ambasadorul României cu reședința la Cairo, Titus Sinu, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului Prezidențial al R. D. P. a Yemenului, Salem Rabaya Ali. Cu prilejul respectiv între președintele sud-yemenit și ambasadorul român a avut loc o convorbire cordială privind stadiul și perspectivele dezvoltării relațiilor dintre cele două țări [5].

În luna mai 1972 guvernul român a deschis o ambasadă permanentă la Aden, condusă de un însărcinat cu afaceri a.i. În același an R.D.P. a Yemenului și-a acreditat și ea la București pe ambasadorul Aly Abdul Razak, cu reședința la Berlin, care, la 8 noiembrie 1972, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Cu ocazia ceremoniei, reprezentantul R. D. P. a Yemenului a evocat evoluția continuu ascendentă a relațiilor de prietenie dintre România și Yemenul de Sud, apreciind poziția României de sprijinire a luptei naționale din R. D. P. a Yemenului, a poporului yemenit și a națiunii arabe pentru cauza libertății și progresului, pentru democrație și socialism [6].

În aceeași perioadă între cele două țări au avut loc vizite reciproce pe linie de partid și guvernamentală. Astfel, la invitația C.C. al P.C.R. și a guvernului român, o delegație a Frontului Național de Eliberare și a guvernului R.D.P. a Yemenului condusă de Mahmud Abdallah Oshis, membru al Comitetului Executiv al Frontului, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a făcut, în prima jumătate a lunii iulie 1971, o vizită de prietenie în România. La 14 iulie, delegația a fost primită de Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Ro-

[4] *Scînteia* din 20 iunie 1968.
[5] *Scînteia* din 19 martie 1971.
[6] *Scînteia* din 9 noiembrie 1971.

mân, președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România. În cadrul convorbirilor care au avut loc s-a procedat la o informare reciprocă în legătură cu preocupările ambelor partide și guverne pe plan politic, economic, social, precum și la examinarea unor probleme de interes comun, a unor aspecte ale vieții internaționale[7]. S-a exprimat dorința comună ca între Partidul Comunist Român și Frontul Național de Eliberare să se dezvolte schimbul de delegații, informații și experiență în folosul unei mai bune cunoașteri reciproce.

Ca și în cazul relațiilor diplomatice, legăturile economice și comerciale permanente dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Populară a Yemenului de Sud au fost juridic finalizate abia după acordarea independenței. Înainte de 27 noiembrie 1967 între întreprinderile române pentru comerțul exterior și firmele din Aden au fost realizate, în mod sporadic, unele tranzacții comerciale, în cadrul cărora principalele produse de export pe această piață erau cheresteaua și alte cîteva produse, mai ales textile și alimentare.

După acordarea independenței și înainte de data stabilirii relațiilor diplomatice, între România și Yemenul de Sud au fost realizate o serie de contacte pentru crearea cadrului juridic al schimburilor economice și comerciale bilaterale. În urma tratativelor duse la București de o delegație economică sud-yemenită condusă de Abdul Malek Ismail, ministrul economiei, comerțului și planificării, la 17 iunie 1968 s-au semnat în capitala României Acordul comercial și economic, precum și Protocolul privind realizarea cooperării economice și tehnice, document care este considerat parte integrantă din acordul menționat[8].

În preambulul Acordului comercial și economic se definește scopul semnării acestui document: „Dezvoltarea și consolidarea relațiilor comerciale și economice între

[7] *Scînteia* din 15 iulie 1971.
[8] *Scînteia* din 18 iunie 1968.

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

cele două țări, pe baza egalității și avantajului reciproc". În vederea încurajării și facilitării schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Republica Democrată Populară a Yemenului, părțile își acordă reciproc clauza națiunii celei mai favorizate în tot ceea ce privește activitatea comercială dintre cele două țări. O comisie mixtă, compusă din reprezentanți ai celor două țări, va fi însărcinată să urmărească realizarea prevederilor acordului și să procedeze la modificările și completările corespunzătoare considerate utile pentru diversificarea și extinderea schimburilor comerciale [9].

În baza prevederilor Acordului comercial și economic, România exportă în R.D.P. a Yemenului utilaje și diverse echipamente industriale, mașini și utilaje agricole, alte bunuri industriale, produse farmaceutice și medicamente, cherestea brută și prelucrată, confecții și tricotaje, încălțăminte etc., urmînd să importe bumbac, cafea, piei brute și blănuri, concentrate de metale neferoase, citrice etc.

În ceea ce privește cooperarea economică româno — sud-yemenită, la 16 iulie 1971 a avut loc, la București, semnarea Acordului de cooperare economică și tehnică între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul R.D.P. a Yemenului.

Pe baza acestui acord, România urmează să coopereze cu R.D.P. a Yemenului pentru dezvoltarea agriculturii, valorificarea resurselor de minerale, precum și pentru realizarea unor obiective industriale în R.D.P. a Yemenului. Se prevede, de asemenea, acordarea de către partea română a unui credit care să faciliteze cooperarea economică între cele două țări. România va acorda sprijin R.D.P. a Yemenului prin pregătirea de specialiști yemeniți precum și prin acordarea de burse pentru învățămîntul superior [10].

În acest cadru România acordă asistență Yemenului în exploatarea și valorificarea industrială a zăcămintelor de calcar (inclusiv construirea unei fabrici de ciment) și a altor zăcăminte miniere care interesează partea sud-

[9] Publicat în *Buletinul oficial* nr. 122 din 14 septembrie 1968.

[10] *Scînteia* din 17 iulie 1971.

yemenită. Specialiști români efectuează studii și prospecțiuni pentru depistarea zăcămintelor de petrol.

Un eveniment important pentru relațiile cultural-științifice bilaterale l-a constituit vizita în România a ministrului culturii și informațiilor sud-yemenit, Abdalah Ahmed El-Khamry, cu care ocazie s-a semnat la 26 august 1971, Acordul de colaborare culturală și științifică și înțelegeri de colaborare între radioteleviziunea română și radioteleviziunea din R.D.P. a Yemenului, precum și între agenția română de presă Agerpres și Agenția Națională de Știri (A.J.A.) a R.D.P. a Yemenului. În documentele semnate se prevede realizarea de vizite reciproce ale unor oameni de știință și cercetători pentru studii, documentare și conferințe, schimb de publicații, acordarea reciprocă de burse pentru studii și specializare, schimburi de formații artistice, de expoziții, de programe de radioteleviziune. De asemenea, sînt prevăzute schimburi bilaterale în domeniul turismului și sportului, precum și diferite acțiuni de colaborare pe linia sănătății publice [11].

Statul român acordă anual un număr important de burse pentru ca tineri sud-yemeniți să studieze în instituțiile române de învățămînt superior. Medici români își desfășoară activitatea în R.D.P. a Yemenului în sectoarele sănătății publice. La Aden au fost organizate expoziții artistice românești, iar între radioul și televiziunea din cele două țări se practică în mod curent schimburi de materiale. În perioada 11—30 aprilie 1972 o echipă a radioteleviziunii române a făcut o deplasare de documentare în R.D.P. a Yemenului. Membrii echipei au avut întrevederi cu viceprim-ministrul, cu ministrul culturii și informațiilor, precum și cu alte oficialități sud-yemenite.

În cadrul O.N.U. și în alte organizații internaționale, între România și R.D.P. a Yemenului se desfășoară o colaborare ce poate fi apreciată ca bună, ambele state acționînd pentru sprijinirea popoarelor din Rhodesia, Namibia, Mozambic, Guineea-Bissau în lupta împotriva dominației coloniale, pentru obținerea independenței.

---

[11] *Scînteia* din 27 august 1971.

În vederea stabilirii posibilităților concrete pentru dezvoltarea, în continuare, a cooperării economice și tehnice dintre cele două țări, o delegație economică condusă de ministrul economiei și industriei din R.D.P. a Yemenului a făcut o vizită în România, în perioada 12—22 decembrie 1972, purtînd convorbiri la Ministerul Comerțului Exterior și la alte ministere economice.

Relațiile româno—sud-yemenite, deși sînt la începutul lor, se dezvoltă pe o cale bună, care asigură în viitorul apropiat extinderea și diversificarea lor pe baza întrajutorării și egalității depline, a neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Mihai Florian

BCUIASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ZAIR

Republica Zair, fostă colonie belgiană, așezată în plin centrul continentului african, și-a proclamat independența la 30 iunie 1960. Este unul din marile state africane (ocupînd locul trei ca mărime teritorială, după Sudan și Algeria) și una din cele mai bogate țări din Africa.

Situată de o parte și de alta a ecuatorului, Republica Zair are o suprafață de 2 345 409 km. p.[1]

În nord se învecinează cu Republica Africa Centrală, la nord-est cu Sudanul, la est cu Uganda, Ruanda, Burundi și Tanzania, la sud și sud-est cu Zambia și Angola, la vest are o mică ieșire la Oceanul Atlantic (de circa 30 km), prin estuarul fluviului Congo, iar la nord-vest are ca țară vecină Republica Populară Congo.

Populația Republicii Zair numără peste 21 de milioane de locuitori, 99% fiind negri, din care majoritatea o formează cei de origine bantu.

*

* *

Primul explorator român care a vizitat teritoriul actual al Republicii Zair și a făcut o serie de însemnări

[1] Vezi date despre Republica Zair în *Jeune Afrique*, numéro spécial annuel, 1970, p. 284—289.

interesante despre regiunile străbătute și oamenii întâlniți a fost Sever Pleniceanu, între anii 1898 și 1901 [2].

Absolvent al Școlii militare din Ypres (Belgia), el a funcționat o scurtă perioadă în cadrele armatei române, după care demisionează, înscriindu-se voluntar în administrația „Statului independent Congo".

Detectînd adevăratele mobiluri tipic colonialiste ale administrației coloniale, Pleniceanu a părăsit Congoul, în ciuda celor mai ispititoare promisiuni și avantaje. El a ținut o comunicare în cadrul Societății Geografice Române la 2/15 mai 1902, aducînd, cu această ocazie, informații deosebit de interesante despre locurile pe unde a călătorit.

Într-o scrisoare oficială remisă ministrului afacerilor externe român de către ministrul Belgiei la București se arată că, din ordinul guvernului belgian, începînd de la 30 iunie 1960, Congo a încetat să se mai afle sub suveranitatea belgiană. O declarație comună belgiano-congoleză a consacrat această situație. Textul declarației a fost remis guvernului român în cadrul scrisorii oficiale sus-amintite.

*

* *

Cu prilejul proclamării Republicii Zair ca stat independent și suveran, guvernul român a adresat fostului prim-ministru, Patrice Emery Lumumba, o telegramă de felicitare prin care România recunoștea Republica Zair ca stat independent și suveran [3].

La festivitățile proclamării independenței Republicii Zair, care au avut loc la Kinshasa (Leopoldville), a participat și o delegație guvernamentală română, condusă de un adjunct al ministrului afacerilor externe. Cu acest prilej, șeful delegației române a înmînat premierului

---

[2] Vezi Val. Tebeica. *Străbătînd lumea. Călători și exploratori români de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, București, Editura științifică, 1962, p. 138—153.

[3] *Scînteia* din 2 iulie 1960.

P. E. Lumumba un mesaj din partea președintelui Consiliului de Miniștri al României.

Reafirmînd în mesajul său declarația solemnă de recunoaștere a Republicii Zair ca stat independent și suveran, guvernul român, în dorința de a dezvolta relațiile prietenești și de colaborare între cele două țări și popoare, propunea, în interesul reciproc, stabilirea de relații diplomatice între România și Republica Zair.

În cadrul întrevederilor avute cu delegația română, oficialitățile zaireze și-au dat acordul verbal cu privire la stabilirea de relații diplomatice, exprimîndu-și, totodată, speranța că România va deschide o ambasadă în capitala Republicii Zair. În convorbirea cu șeful delegației române, P. E. Lumumba a arătat că este încîntat de atenția acordată de statul român independenței Zairului prin trimiterea unui reprezentant al guvernului la festivitățile prilejuite de acest important eveniment. El a transmis mulțumiri cordiale guvernului român, care a recunoscut printre primele guverne statul Zair, suveran și independent. Totodată, el a arătat că guvernul zairez va duce o politică de neutralitate pozitivă și speră în stabilirea de relații cît mai bune cu România, atît pe plan politic, cît și pe plan economic.

Convorbirile în vederea stabilirii relațiilor diplomatice dintre România și Zair au fost reluate în 1966, la cea de-a XXI-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., între ministrul afacerilor externe al României și ministrul de externe al Republicii Zair. Ca urmare a convorbirilor avute, la 14 octombrie 1966 [4], s-a dat publicității un Comunicat comun prin care guvernele celor două țări au anunțat hotărîrea comună de a stabili relații diplomatice la rang de ambasadă.

În luna iunie 1967, guvernul zairez comunica agrementul său pentru numirea ambasadorului român la Kinshasa, iar la 22 septembrie 1967 primul ambasador al Republicii Socialiste România în Republica Zair, Alexandru Tujon, își prezenta scrisorile de acreditare președintelui republicii, Mobutu Sese Seko.

La 14 octombrie 1967, la un an de la stabilirea relațiilor diplomatice, președintele Consiliului de Stat al

[4] *Scînteia* din 14 octombrie 1966.

Republicii Socialiste România îl primea pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Zair, André Fernand Mandi (cu reședința la Belgrad), pentru prezentarea scrisorilor de acreditare. Din luna ianuarie 1970 Republica Zair și-a deschis ambasadă la București, condusă de un ambasador rezident. Stabilirea relațiilor diplomatice între România și Zair, urmată de înființarea de ambasade în cele două capitale, conduse de ambasadori rezidenți, deschide un capitol nou în relațiile dintre cele două țări, asigurînd consolidarea și diversificarea raporturilor de colaborare în toate domeniile, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și securității internaționale.

Dorința părților de a contribui la o astfel de evoluție a relațiilor bilaterale a fost pe larg relevată atît la Kinshasa, cît și la București.

În răspunsul său la discursul pronunțat de ambasadorul român cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, președintele Mobutu Sese Seko a scos în evidență, printre altele, faptul că Republica Zair apreciază la justa lor valoare eforturile depuse de poporul român și de guvernul său în vederea stabilirii unei cooperări internaționale cît mai eficace, contribuind în acest fel la progresul întregii umanități, la propria sa dezvoltare și prosperitate. El și-a exprimat convingerea că relațiile de cooperare bilaterală nu vor întîrzia să-și arate roadele, pentru binele suprem al popoarelor român și zairez.

Pe de altă parte, ambasadorul A. F. Mandi declara în discursul său rostit la 14 octombrie 1967 că țara sa contează pe ajutorul și înțelegerea țărilor prietene în lupta pe care o duce împotriva subdezvoltării și a forțelor reacțiunii, că guvernul său acordă un interes deosebit dezvoltării rapide și intense a relațiilor cu România în domeniile economic, social, cultural, tehnic și științific.

Cu același prilej, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a reliefat simpatia de care se bucură în țara noastră lupta dusă de poporul zairez pentru dezvoltarea unei economii de sine stătătoare și consolidarea independenței naționale a patriei sale.

Totodată, președintele Consiliului de Stat a arătat că România, credincioasă politicii sale de pace și colabo-

rare internațională, își dezvoltă relațiile cu toate țările, pe baza respectării stricte a principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Pe linia dezvoltării relațiilor dintre România și Zair trebuie menționat faptul că, în urma deplasării la Kinshasa a unei delegații economice guvernamentale, la 13 mai 1967 a fost semnat un acord comercial prin care părțile își acordau reciproc clauza națiunii celei mai favorizate în privința tuturor problemelor legate de comerțul dintre ele, inclusiv pentru vasele comerciale și încărcăturile lor. Acordul asigură cadrul juridic necesar dezvoltării schimburilor comerciale dintre cele două țări și în virtutea acestuia România a exportat în Zair diferite mărfuri, ca : produse alimentare, textile, încălțăminte, produse chimice, mașini etc.

La cererea guvernului zairez, o delegație de specialiști în domeniul petrolului și geologiei s-a deplasat în Zair în martie 1968 pentru a analiza posibilitățile de cooperare dintre România și Zair în domeniile petrolier, minier, geologic etc.

Menționăm, de asemenea, că guvernul zairez a solicitat acordul de principiu pentru ca guvernul român să furnizeze asistența tehnică și științifică în formarea de cadre și specialiști în domeniile didactic, medical, tehnic, agricol etc., în prezent activînd la Universitatea din Kinshasa și profesori români.

Un număr însemnat de studenți zairezi urmează cursuri universitare și tehnice în țara noastră, ca bursieri ai statului român.

Începînd din anul 1970 relațiile dintre cele două țări cunosc o dezvoltare puternică. O pagină nouă în cartea prieteniei dintre poporul român și poporul zairez a fost deschisă de vizitele reciproce efectuate de președinții celor două state.

Astfel, în perioada 25—29 august 1970, președintele Republicii Zair, Mobutu Sese Seko, a efectuat o vizită oficială în România, la invitația președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Vizita, convorbirile purtate au reliefat evoluția favorabilă a relațiilor bilaterale, caracterizate prin încredere și stimă reciprocă, prin po-

ziții identice sau apropiate în problemele internaționale majore. Cu acest prilej s-au pus în evidență premisele favorabile existente în vederea dezvoltării schimburilor comerciale și a cooperării reciproc avantajoase în diferite domenii — minier, geologic, forestier, agricol, construcții etc., hotărîndu-se crearea unei Comisii mixte româno-zaireze, care și-a și ținut prima sesiune la București, în luna februarie 1971.

În cursul anului 1970, înainte ca președintele Mobutu să fi fost oaspete al țării noastre, au avut loc vizite reciproce la nivelul miniștrilor afacerilor externe, cu care ocazie s-au semnat unele instrumente juridice între cele două țări (Acord de cooperare științifică și tehnică [5], Acord de cooperare culturală [6] și Acord de cooperare economică și tehnică [7]).

Pe linia contactelor la diferite nivele, se înscrie și vizita în Zair în luna mai 1971 a unei delegații guvernamentale române, condusă de Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Întrevederile avute la diferite ministere și departamente au prilejuit stabilirea posibilităților de cooperare în domeniile sus-menționate și al determinării concrete a formelor de colaborare și cooperare între cele două părți. Menționăm în acest sens crearea la Kinshasa a unei sucursale a Întreprinderii de Stat pentru Comerțul Exterior „Autotractor" pentru comercializarea autovehiculelor românești.

Răspunzînd invitației președintelui Mobutu Sese Seko, președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția, tovarășa Elena Ceaușescu, a făcut o vizită oficială în Republica Zair între 21 și 23 martie 1972. Vizita, prima dealtfel, a unui șef de stat dintr-o țară socialistă, așa cum se subliniază în Declarația comună româno-zaireză, reprezintă „o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor prietenești și de colaborare între cele două țări și popoare" [8].

Convorbirile purtate de cei doi președinți ca și cele la nivel guvernamental, semnarea Declarației comune și

[5] *Buletinul oficial*, partea I, nr. 94/1970.
[6] *Loc. cit.*, nr. 100/1970.
[7] *Loc. cit.*, nr. 102/1970
[8] *Prietenie, colaborare, solidaritate*, București, Editura politică, 1972, p. 300.

a altor documente atestă cu prisosință evoluția ascendentă a relațiilor bilaterale, cu implicații multiple și deosebit de favorabile pentru dezvoltarea lor, în continuare, în toate domeniile.

În timpul vizitei s-a convenit inițierea și extinderea legăturilor organizate între partidele politice de guvernămînt din cele două țări, precum și ridicarea nivelului Comisiei mixte guvernamentale româno-zaireze de cooperare economică și tehnică la rang de ministru.

O expresie a dorinței comune de dezvoltare a legăturilor pe plan politic o constituie invitarea unei delegații a Partidului Comunist Român la lucrările primului congres ordinar al Mișcării Populare a Revoluției (M.P.R.). Dînd curs cu multă plăcere acestei invitații, o delegație de partid română condusă de Cornel Burtică, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., a participat la acest important eveniment al M.P.R., fapt pentru care partea zaireză și-a manifestat deosebita sa satisfacție.

Între 4 și 10 decembrie 1972, o delegație a M.P.R., avînd în frunte pe directorul Biroului Politic, Madrandele Tanzi, a participat la Simpozionul internațional organizat de Academia „Ștefan Gheorghiu" cu prilejul celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii Socialiste România.

De asemenea, vizita întreprinsă în septembrie 1972 la București de comisarul de stat pentru afacerile externe al Republicii Zair, Nguza Karl I. Bond, a avut și un caracter de partid, el fiind mandatat de către președintele Mobutu să reprezinte și Biroul Politic al M.P.R., al cărui membru este.

Convorbirile oficiale purtate cu omologul său român, cu alți miniștri români au prilejuit analiza stadiului relațiilor dintre cele două țări, stabilindu-se, printr-un aide-mémoire, măsurile ce urmează a fi întreprinse de ambele părți în vederea finalizării acțiunilor de cooperare economică și pentru extinderea schimburilor comerciale. A fost semnat, totodată, Programul de schimburi culturale și științifice pe anii 1972—1974. Documentele semnate completează cadrul juridic al relațiilor

dintre cele două țări și vin în întîmpinarea dorinței reciproce a ambelor părți, stipulată în Declarația comună din martie 1972 „de a întări și amplifica colaborarea în domeniul învățămîntului, sănătății publice, sportului și formării de cadre".

Relațiile pe linie culturală cunosc o evoluție pozitivă, pe măsura bunelor relații existente între România și Zair. În ultima perioadă, îndeosebi în 1972, s-au organizat expoziții, gale de filme și alte acțiuni care au contribuit la o mai bună cunoaștere a realizărilor celor două popoare în toate domeniile de activitate, la crearea unor condiții propice pentru dezvoltarea și intensificarea relațiilor dintre cele două țări, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul zairez.

Gheorghe Barbu

BCUIAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ZAMBIA

Ca urmare a unei îndelungate lupte de eliberare dusă de poporul zambian împotriva colonialismului, la 24 octombrie 1964 la Lusaka a fost aprinsă „flacăra libertății", care a marcat apariția pe harta politică a Africii a celui de-al 36-lea stat independent, Republica Zambia[1]. Astfel, cei aproape 4 milioane de locuitori, aparținînd unui număr de 73 de triburi, au reușit, sub conducerea Partidului Unit al Independenței Naționale (U.N.I.P.), condus de dr. Kenneth David Kaunda, să-și vadă realizate aspirațiile de libertate și materializarea simbolului exprimat prin salutul cu un singur deget: „One Zambia, one Nation" (O Zambie, o națiune).

Bogățiile acestei țări au atras de timpuriu atenția colonizatorilor străini care, începînd din secolul al XVIII-lea, a fost ocupată pe rînd de arabi, portughezi, olandezi, englezi.

În intervalul 1895—1923, Rhodesia de Nord (denumirea Zambiei pînă la proclamarea independenței) a devenit colonie a Companiei engleze a Africii de sud. După 1923, refuzînd integrarea în cadrul Uniunii Sud-Africane, Rhodesia de Nord a trecut, pînă în 1953, sub conducerea Ministerului englez al coloniilor. Între anii 1953 și1963, împreună cu Rhodesia de Sud și cu Nyasaland-ul (Republica Malawi de astăzi) a făcut parte din Federația Central Africană a Rhodesiei și Nyasalandu-lui, formulă menită să amîne accesul la independență pentru

[1] Constituția Zambiei a fost publicată la Lusaka la 24 octombrie 1964.

aceste colonii. La 31 decembrie 1963, această federație s-a destrămat.

La începutul anului 1964, în Rhodesia de Nord au avut loc alegeri în care partidul U.N.I.P., condus de dr. K. D. Kaunda a obținut 55 din totalul celor 75 de mandate, ceea ce a dus la formarea guvernului de către acest partid. K. D. Kaunda a fost numit prim-ministru și ales președinte al țării.

Cu o suprafață de 752 262 km. p., așezată în partea de sud a continentului african, fără ieșire la ocean, Zambia dispune de importante bogății minerale, a căror exploatare dă 65% din produsul social brut și 90% din întregul export. Zambia deține 30% din rezervele mondiale de cupru și cu o producție anuală de 750 000 de tone de cupru electrolitic, se află pe locul trei în lume.

Cu prilejul proclamării independenței, președintele țării, dr. K. D. Kaunda, a subliniat preocuparea guvernului zambian de a mobiliza toate forțele țării pentru dezvoltarea economică, culturală și socială, îndeosebi a agriculturii și a industriei prelucrătoare, în scopul de a îmbunătăți nivelul de viață al poporului zambian [2].

Guvernul României a recunoscut Republica Zambia ca stat suveran în ziua în care aceasta și-a proclamat independența. Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale al Republicii Populare Române a trimis președintelui Republicii Zambia o telegramă în care, în numele guvernului și al poporului român, adresa felicitări și urări de prosperitate economică și culturală tînărului stat [3].

Făcîndu-se ecoul satisfacției opiniei publice din România, presa centrală a publicat materiale despre încununarea cu succes a luptei de eliberare națională a poporului zambian [4].

Din inițiativa părții române între 10 și 21 decembrie 1967, o delegație de experți ai Ministerului Comerțului Exterior a vizitat Zambia, încheind unele contracte de

---

[2] *Scînteia* din 24 octombrie 1964.
[3] *Ibidem.*
[4] *Scînteia și România liberă* din 24 octombrie 1964.

schimburi de mărfuri și parafînd un acord de cooperare tehnico-științifică [5].

Guvernul român a propus, prin reprezentantul său la cea de-a XXII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., guvernului zambian ca între cele două țări să se stabilească relații diplomatice. În răspunsul transmis, în ianuarie 1968, prin reprezentantul său la O.N.U., guvernul zambian a arătat că este deosebit de interesat să stabilească relații diplomatice și să dezvolte cooperarea cu România, țară care se bucură de considerații deosebite în rîndurile poporului zambian.

În urma înțelegerii survenite în intervalul 20—27 mai 1968, o delegație guvernamentală română, condusă de Bujor Almășan, ministrul minelor, petrolului și geologiei s-a deplasat în Zambia.

Delegația română a fost primită de președintele dr. K. D. Kaunda la 20 și respectiv 27 mai 1968, cu care ocazie au avut ample discuții asupra posibilităților de dezvoltare a relațiilor de cooperare economică și prietenie dintre cele două țări [6].

Președintele K. D. Kaunda a arătat că politica internă și externă a României se bucură de multă simpatie în Zambia, care are nevoie de cît mai mulți prieteni sinceri ca România, și a apreciat că între Zambia și România există identitate de vederi în multe probleme internaționale care facilitează strîngerea relațiilor între ele.

În timpul prezenței în Zambia, șeful delegației guvernamentale române, Bujor Almășan, a informat oficial printr-o notă, la 21 mai 1968, pe ministrul de externe al Zambiei că guvernul român dorește să stabilească relații diplomatice cu guvernul Republicii Zambia, la nivel de ambasadă, prezentînd un proiect de comunicat comun. În urma discuțiilor purtate, la 28 mai 1968 a fost semnat la Lusaka comunicatul comun prin care cele două guverne, în dorința unei mai bune cunoașteri reciproce

[5] *Zambia Mail* (Lusaka) din 21 decembrie 1967.
[6] *Scînteia* din 23 și respectiv 28 mai 1968 și *Zambia Mail* (Lusaka) din 21 și respectiv 28 mai 1968.

și a dezvoltării colaborării bilaterale, au hotărît să stabilească relații la rang de ambasadă [7].

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a emis la 26 decembrie 1968 un decret prin care numește pe Ion Drînceanu în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Republica Zambia, cu reședința la Dar es Salaam (Tanzania). Ca urmare, la 29 august 1969 ambasadorul român și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Zambiei, dr. K. D. Kaunda [8].

Relațiile dintre cele două țări au cunoscut în anii care au urmat o dezvoltare ascendentă în toate domeniile de activitate. Între 2 și 9 martie 1970, o delegație guvernamentală română condusă de Bujor Almășan, ministrul industriei minelor, petrolului și geologiei, a vizitat Zambia, cu care ocazie a fost semnat acordul de cooperare tehnico-științifică [9] și s-au stabilit măsuri concrete pentru dezvoltarea cooperării economice bilaterale.

În Zambia au fost trimiși să lucreze, la cererea autorităților zambiene, specialiști români cu înaltă calificare în diverse domenii de activitate, iar statul român a acordat burse de studii și specializare unor tineri zambieni.

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Zambia, dr. Kenneth David Kaunda, însoțit de doamna Betty Kaunda, a efectuat o vizită oficială în România, între 11 și 15 mai 1970 [10]. În timpul vizitei, cei doi președinți au avut un schimb de păreri cuprinzător, într-o atmosferă de prietenie cordială, sinceritate și înțelegere reciprocă, care caracterizează relațiile dintre cele două țări, atît asupra problemelor bilaterale, cît și asupra celor internaționale, stabilind identitatea lor de păreri. Părțile și-au exprimat hotărîrea de a intensifica în mod deosebit relațiile bilaterale în domeniul comercial, al colaborării economice, tehnico-științifice și culturale, în avantajul reciproc și al pro-

---

[7] *Scînteia* și *Zambia Mail* din 28 mai 1968.
[8] *Times of Zambia* (Lusaka) din 30 august 1969.
[9] *Buletinul oficial* nr. 48 din 19 mai 1970.
[10] *Scînteia* din 16 mai 1970

movării păcii și înțelegerii internaționale. În timpul vizitei au fost semnate un acord de colaborare economică și tehnică, un acord de colaborare culturală și a fost dat publicității un comunicat comun. Cele două părți au căzut de acord să înființeze o societate mixtă pentru dezvoltarea mineritului în Zambia [11].

Președintele Zambiei, dr. Kenneth David Kaunda a invitat pe președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, să efectueze, împreună cu soția, o vizită oficială în Zambia. Invitația a fost acceptată cu plăcere.

Sentimentele de prietenie dintre cele două popoare și-au dovedit trăinicia cu ocazia pagubelor suferite de poporul român în urma inundațiilor din mai 1970. Solidarizîndu-se cu poporul român prieten, poporul zambian a acordat României un ajutor constînd în 10 000 dolari [12].

La 28 august 1970 a luat ființă în Zambia o filială a întreprinderii române de exploatări miniere Geomin unde specialiștii români întreprind acțiuni de explorare a rezervelor minerale de care dispune subsolul Zambiei. De asemenea, la propunerea guvernului român, guvernul zambian și-a exprimat acordul, la 14 octombrie 1970, pentru deschiderea la Lusaka a unei agenții economice române [13].

La 22 iunie 1970, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu a primit delegația militară a Republicii Zambia, condusă de A. Zulu, ministrul apărării naționale, care a făcut o vizită în țara noastră [14].

La 17 noiembrie 1970, guvernul zambian a solicitat guvernului român agrementul pentru numirea lui Paul John Firmino Lusaka în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Zambia în România, cu reședința la Moscova, agrement acordat de guvernul român la 10 decembrie 1970.

---

[11] *Scînteia* din 16 mai 1970.
[12] *Scînteia* din 5 iunie 1970.
[13] *Times of Zambia* din 20 octombrie 1970
[14] *Scînteia* din 23 iunie 1970.

În urma acestui acord, la 19 februarie 1971, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a primit în vizită pentru prezentarea scrisorilor de acreditare pe ambasadorul zambian [15].

Relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două țări s-au lărgit cuprinzînd tot mai multe sfere de activitate. Astfel, la invitația primarului general al municipiului București, între 14 și 19 iulie 1971, o delegație zambiană condusă de Fleetfort Chirwa, primarul orașului Lusaka, a vizitat România [16]. În scrisoarea de mulțumire trimisă ulterior, primarul orașului Lusaka subliniază trăinicia legăturilor dintre cetățenii celor două capitale, invitînd în Zambia o delegație a municipiului București.

În dorința de a lărgi relațiile bilaterale politice, o delegație română de partid a făcut o vizită în Zambia, la invitația președintelui K. D. Kaunda, la 7 septembrie 1971 [17].

Urmărind consecvent să dezvolte relațiile cu tînăra republică africană, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a aprobat înființarea ambasadei Republicii Socialiste România în Republica Zambia [18].

Ca urmare a acestei hotăriri, ambasadorul român care era acreditat în Zambia, Ion Drînceanu, a solicitat, la 14 octombrie 1971, agrementul guvernului zambian pentru numirea unui nou ambasador român la Lusaka și la 20 octombrie 1971 a făcut președintelui K. D. Kaunda o vizită de rămas bun [19]. Trecînd la concretizarea acțiunii amintite, la 27 noiembrie 1971 a fost deschisă ambasada română de la Lusaka. Noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România în Zambia, Aurel Ardeleanu, a fost primit la 20 decembrie 1971 de președintele Zambiei, K. D. Kaunda, pentru prezentarea scrisorilor de acreditare [20].

---

[15] *Scînteia* din 20 februarie 1971.
[16] *Scînteia* din 15, 17, 19 și 20 iulie 1971.
[17] *Times of Zambia* din 8 septembrie 1971.
[18] Decretul nr. 341 în *Buletinul oficial* partea I, nr. 124 din 6 octombrie 1971.
[19] *Scînteia* din 24 octombrie 1971.
[20] *Scînteia* din 23 decembrie 1971.

La 29 februarie 1972, presa din cele două țări a anunțat că la invitația președintelui Republicii Zambia, dr. Kenneth David Kaunda, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția, Elena Ceaușescu, va face o vizită oficială în Zambia în luna martie 1972 [21].

Între 23 și 27 martie 1972 a avut loc vizita în Zambia a înalților oaspeți români. În semn de adîncă recunoaștere a contribuției președintelui Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea relațiilor româno-zambiene, a activității neobosite și fructuoase pe care o desfășoară pe plan internațional în slujba păcii și înțelegerii în lume, Consiliul Municipal Lusaka i-a conferit titlul de cetățean liber al capitalei zambiene. În Discursul rostit cu acest prilej primarul orașului Lusaka, Fleetfort Chirwa, a spus : „Știm că poporul României trăiește după principii similare cu ale noastre și de aceea îl respectăm, îi aducem omagiul nostru. Consiliul nostru a decis în unanimitate că forma pe care acest omagiu trebuie să o îmbrace este conferirea titlului de Cetățean liber al orașului Lusaka. Aceasta este cea mai înaltă distincție pe care o poate conferi consiliul nostru și care este destinată făuritorilor de istorie“ [22].

În cuvîntul său președintele Nicolae Ceaușescu a spus : „Desigur, a fi cetățean al unei țări libere cum este Zambia, al capitalei acestei țări libere — Lusaka, înseamnă a-ți lua angajamentul de a milita pentru întărirea și dezvoltarea acestei libertăți, a independenței naționale, de a face totul ca poporul zambian să ducă o viață liberă și fericită.

În ce mă privește, ca cetățean al României socialiste, țară care are relații prietenești și de colaborare cu Zambia, mă voi strădui să fac totul pentru ca țările noastre să coopereze cît mai larg, în toate domeniile de activitate și, în felul acesta, să asigure ca popoarele noastre să se dezvolte în libertate, din toate punctele de vedere... Faptul că sînt cetățean liber al orașului Lusaka cred că îmi dă dreptul să propun ca Bucureștiul și Lusaka să

[21] *Scînteia* și *Zambia Mail* din 29 februarie 1972.
[22] *Prietenie, colaborare, solidaritate*, p. 319.

devină orașe înfrățite“ [23], propunere care a fost aprobată de oficialitățile zambiene și de asistență cu vii aplauze.

După ceremonia de la Consiliul Municipal Lusaka președintele Nicolae Ceaușescu și soția au răspuns invitației președintelui Zambiei, dr. K. D. Kaunda, președintele Partidului Unit al Independenței Naționale — U.N.I.P. — de a vizita sediul partidului „Casa Libertății“, locul de unde a pornit flacăra mișcării de eliberare și independență națională.

În semn de prețuire deosebită pentru îndelungata sa activitate revoluționară, tovarășului Nicolae Ceaușescu i s-a înmînat carnetul de membru de onoare al U.N.I.P. În cuvîntul rostit cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Colaborarea dintre partidele noastre va asigura lărgirea cooperării dintre popoarele noastre, deoarece partidele noastre conduc astăzi destinele țărilor respective“ [24]. În răspunsul său, președintele U.N.I.P., Kenneth David Kaunda, sublinia : „Vizita dumneavoastră va rămîne de neșters în inimile și mințile noastre. Avem convingerea că această vizită va contribui la întărirea tot mai puternică a prieteniei dintre cele două partide ale noastre, dintre Republica Socialistă România și Zambia“ [25].

La 27 martie 1972, la Palatul de stat din Lusaka, a avut loc solemnitatea decorării președintelui Nicolae Ceaușescu cu ordinul „Marele prieten al libertății“ cu gradul de Mare comandor, iar președintele Nicolae Ceaușescu a decernat președintelui Zambiei, K. D. Kaunda, ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa I. [26]

În timpul vizitei a fost constituit un comitet guvernamental mixt pentru colaborare economică și tehnică. Protocolul adoptat la prima sesiune a comitetului mixt, care a avut loc la Lusaka în perioada vizitei, prevede măsuri concrete pentru realizarea obiectivelor convenite în diferite domenii economice. Partea română a fost de

[23] *Op. cit.*, p. 320.
[24] *Op. cit.*, p. 323.
[25] *Op. cit.*, p. 324.
[26] *Op. cit.*, p. 351.

acord să livreze pe credit instalații complete și uzine, mașini, echipament tehnic, studii de fezabilitate, proiecte și licențe și un credit de 50 milioane dolari. Părțile au luat notă cu satisfacție despre activitatea minieră a filialei Geomin și au convenit să studieze posibilitatea creării în Zambia a unui institut de pregătire pentru ingineri minieri, geologi, metalurgiști.

Animate de dorința de a facilita contactele între cele două țări și popoare, părțile au semnat un acord privind desființarea vizelor, un program de schimburi cultural-științifice pentru anii 1972—1973, precum și o declarație comună [27].

Cei doi președinți au procedat la un amplu schimb de păreri asupra problemelor internaționale, relevîndu-se poziția comună a celor două țări în principalele chestiuni care stau în fața omenirii. De asemenea, s-a convenit ca în viitor să se continue vizitele la toate nivelurile și în toate domeniile de activitate, în scopul de a contribui la amplificarea și diversificarea legăturilor româno-zambiene.

Urmare a celor stabilite, relațiile dintre România și Zambia au cunoscut o continuă dezvoltare pe toate planurile.

Între cei doi șefi de stat a avut loc un frecvent schimb de mesaje în care s-a exprimat dorința celor două țări de a dezvolta continuu relațiile bilaterale sub toate aspectele.

România, prezentă la ediția din 1972 a Tîrgului Internațional de la Ndola, a obținut Cupa de aur a Trofeului Tîrgului comercial al Zambiei (premiul I) și macheta comemorativă a cupei respective [28].

La 6 octombrie 1972, președintele Nicolae Ceaușescu a primit delegația de mineri din Zambia, condusă de R. Burls, director miner la Diviziunea Chingola [29], care a dat curs invitației primite de a vizita România.

O altă delegație zambiană, condusă de J. Mwanakatwe, ministrul finanțelor, și A. Soko, ministrul co-

[27] *Op. cit.*, p. 356—362.
[28] *Scînteia* din 5 iulie 1972.
[29] *Scînteia* din 7 octombrie 1972

merțului și industriei a vizitat România între 3 și 7 octombrie 1972.

În noiembrie 1972 o delegație a orașului zambian Kitwe, condusă de primarul orașului, H. S. Lipili, a vizitat România și a avut convorbiri cu oficialități române în dorința de a realiza înfrățirea orașelor Kitwe și Baia Mare [30].

Între cele două țări a continuat să aibă loc un intens schimb de delegații, în domeniile economic, politic, cultural, care a contribuit direct la dezvoltarea relațiilor de prietenie frățească ce unesc România și Zambia.

Ștefan Păpureanu

[30] *Scînteia* din 18 noiembrie 1972.

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MISIUNILE DIPLOMATICE ALE ROMÂNIEI DE PE LÎNGĂ ORGANIZAŢII INTERNAŢIONALE

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MISIUNILE PERMANENTE ALE ROMÂNIEI PE LÎNGĂ ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE (NEW YORK ȘI GENEVA)

Misiunile permanente[1] pe lîngă organizațiile internaționale au devenit un element recunoscut al vieții diplomatice, adăugînd valențe specifice relațiilor dintre state și instituțiile interguvernamentale. Dacă imediat după crearea Organizației Națiunilor Unite statele aveau reprezentanți permanenți numai pe lîngă Consiliul de Securitate, apariția rapidă și proliferarea treptată a delegațiilor permanente pe lîngă Organizație s-au dovedit a fi un fenomen simptomatic pentru interesul pe care statele membre îl manifestă față de O.N.U., funcționarea sa și ansamblul activităților acesteia.

În raporturile cu Națiunile Unite statele își asigură dialogul prin reprezentanți și misiuni permanente, precum și prin delegațiile participante la reuniunile periodice ale Organizației, care, la rîndul său, tratează cu statele prin intermediul acestora, precum și prin misiuni proprii, cu caracter temporar, formate din funcționari sau experți trimiși de Secretariatul O.N.U.

Instituția misiunilor și reprezentanților permanenți pe lîngă O.N.U. a fost aprobată în mod oficial de Adunarea Generală prin rezoluția 257 A (III) din 3 decembrie 1948.

În acest document se precizează că misiunile permanente contribuie la realizarea scopurilor și principiilor

[1] Potrivit definiției date de Comisia de drept internațional, „reprezentanța permanentă" este „o misiune de natură permanentă, avînd un caracter reprezentativ de stat trimisă de un stat membru al unei organizații internaționale pe lîngă acea organizație". Cf. Doc. A/CN. 4/L. 181, p. 2.

Națiunilor Unite și permit asigurarea legăturii necesare între statele membre și Secretariat în perioada dintre sesiunile diferitelor organe ale Națiunilor Unite. În același document s-a prevăzut generalizarea instituției misiunilor permanente și reglementarea prezentării deplinelor puteri ale reprezentanților permanenți [2].

Înființarea misiunilor permanente ale României la New York și Geneva este rezultatul firesc al admiterii țării noastre în Organizația Națiunilor Unite, eveniment pregătit în decursul a nouă ani de eforturi diplomatice pentru intrarea în familia acestei organizații, deschisă, conform Cartei, tuturor statelor iubitoare de pace, la a cărei creare s-a avut în vedere ca toate națiunile lumii să-și unească eforturile pentru făurirea unei păci durabile, care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărui popor.

* * *

Cele dintîi tatonări în vederea intrării României la O.N.U. au început în decembrie 1946. În acest scop, Legația română de la Washington a primit însărcinarea să se informeze asupra atmosferei de la Națiunile Unite privind o eventuală cerere de admitere în organizație din partea țării noastre.

Prima cerere de primire la O.N.U., datată 11 iulie 1947, avea ca punct de plecare declarațiile făcute de plenipotențiarii României la Conferința de pace de la Paris din 1946. În declarația făcută în ședința plenară din 13 august 1946 a Conferinței de la Paris, delegația română arăta :

„În această oră solemnă, cînd România caută colaborarea tuturor popoarelor dornice de pace și libertate, ea înțelege să aducă, fără întîrziere, adeziunea ei totală la principiile Cartei O.N.U., principii pe care ea le-a și tradus în fapt.

---

[2] Cf. *Annuaire de la Commission du Droit International*, 1967, vol. II, p. 178. Rezoluția citată a avut, totodată, meniren de a fi uniformizat terminologia, prin recunoașterea oficială a denumirii de „misiune permanentă" și de „reprezentant permanent pe lîngă Națiunile Unite".

După ce și-a organizat în interior întreaga viață a statului, prin realizarea unui mare program de reforme democratice, România dorește să-și aducă contribuția la organizarea păcii și colaborării internaționale. Această contribuție se va desfășura în cadrul idealurilor și principiilor Cartei O.N.U. și acțiunea noastră va fi îndrumată numai de comandamentul permanent, care cere astăzi tuturor popoarelor, mari și mici, organizarea conviețuirii lor..."

Cererea de admitere, inspirată din aceste considerente și transmisă secretarului general al O.N.U., avea în final următorul cuprins :

„...am onoarea a vă adresa, în baza articolului 4 al Cartei, cererea de admitere a României în calitate de membru al Națiunilor Unite, declarînd că ea acceptă toate obligațiile cuprinse în Carta Națiunilor Unite".

Cererea României din 11 iulie 1947 a fost discutată în Consiliul de Securitate la 21 august 1947. Președintele ședinței, reprezentantul Siriei, referindu-se la cerere, a declarat : „Toate statele care sînt suverane înlăuntrul teritoriului lor îndeplinesc condițiile stipulate de articolul 4 al Cartei. Atît timp cît aceste state explică în declarațiile și cererile lor că sînt iubitoare de pace, capabile și doritoare să îndeplinească toate prevederile Cartei, noi trebuie să le credem și să acceptăm cuvîntul lor în această privință" [3].

La sfîrșitul discuției cererea a fost pusă la vot ; a votat în favoarea ei Siria ; nu a fost nici un vot împotrivă, dar s-au exprimat 10 abțineri (Australia, Belgia, Brazilia, China, Columbia, Franța, Polonia, U.R.S.S., Marea Britanie, S.U.A.)

La 10 aprilie 1948, Consiliul de Securitate a luat din nou în discuție cererile de admitere în O N.U. ale mai multor state, printre care și România. Președintele ședinței, reprezentantul Columbiei, rezumînd stadiul dezbaterii, a arătat că, întrucît nu a intervenit nici o modificare în poziția membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate față de cererile prezentate, propune să se

[3] *Security Council*, New York, 1947, *Verbatim record of the one hundred and nintieth meeting*, S/PV. 190, col.21.25.

amîne dezbaterile *sine die* și să se raporteze despre aceasta Adunării Generale [4].

La 12 octombrie 1948, guvernul Republicii Populare Române transmite o nouă cerere, adresată secretarului general al O.N.U., Trygve Lie, cu privire la admiterea în organizație. La 9 noiembrie 1948 această cerere este însoțită de o declarație prin care România acceptă „fără nici o rezervă obligațiile din Carta Națiunilor Unite și se angajează să nu comită nici o violare, începînd din ziua cînd va fi membră a Națiunilor Unite".

Uniunea Sovietică a propus Consiliului de Securitate să dea recomandări pozitive tuturor cererilor de primire în O.N.U. Această admitere în bloc ar fi marcat un „compromis rezonabil" : U.R.S.S. ar fi acceptat să voteze pentru primirea în O.N.U. a candidaților propuși de statele occidentale în schimbul unei atitudini favorabile din partea acestora față de cererile statelor de democrație populară. Propunerea sovietică nu a fost însă acceptată, puterile occidentale continuînd să se situeze pe poziția de împiedicare a intrării în O.N.U. a României și a altor state de democrație populară. În atari condiții, nu s-a putut da o rezolvare favorabilă cererii României de admitere la O.N.U. nici la cea de-a III-a (1948) nici la cea de-a IV-a (1949) sesiune a Adunării Generale a O.N.U. [5].

Cea de-a VIII-a sesiune a Adunării Generale (1953) marchează un pas important pe calea rezolvării cererii României și a altor state de a fi primite la O.N.U. ca urmare a înființării unui Comitet de bune oficii, însărcinat să organizeze consultări cu membrii Consiliului de Securitate pentru a găsi o soluție satisfăcătoare cu privire la admiterea de noi membri.

Dacă la începuturile sale Comitetul de bune oficii, cu toate consultările pe care le-a organizat cu membri ai

---

[4] *Conseil de Securité, procès-verbaux officiels, troisième année*, no. 55, 28-ème séance, 10 avril 1948, p. 3.

[5] În literatura română se apreciază, pe drept cuvînt, că atitudinea puterilor occidentale exprima vădit o poziție dictată de interese unilaterale, opuse cooperării internaționale. Piedicile ridicate în admiterea țărilor socialiste la O.N.U. se traduceau, în esență, în violarea principiilor fundamentale ale organizației. Cf. A. Bolintineanu și M. Malița. *Carta O.N.U. Document al erei noastre*, București, Editura politică, 1970, p. 85.

Consiliului de Securitate și cu miniștri ai afacerilor externe și șefi de guverne, nu a avut o activitate rodnică. În 1955 acțiunile întreprinse au dus la rezultate pozitive.

În iunie 1955, cu prilejul festivităților de la San Francisco închinate aniversării a 10 ani de la crearea O.N.U., președintele Comitetului a avut convorbiri cu ministrul de externe al U.R.S.S., în urma cărora s-au conturat două variante de admitere în O.N.U. a României și a celorlalte state : a) primirea concomitentă a cinci foști aliați ai Germaniei (era inclusă în această categorie și Austria) ; b) primirea concomitentă a 16 state (14 indicate în lista sovietică, la care se mai adăugau Laosul și Cambodgea). Președintele propunea o listă de 18 state (la cele 16 se adăugau Japonia și Spania). Nu s-a putut ajunge însă la o punere de acord a acestor propuneri [6].

Negocierile au continuat în cursul întrevederilor care au avut loc în ultimele zile ale Conferinței de la Geneva a miniștrilor afacerilor externe (27 octombrie-16 noiembrie 1955). Între V. M. Molotov și J. F. Dulles și între V. M. Molotov și M. Macmillan au avut loc convorbiri pe tema admiterii de noi membri în O.N.U. V. M. Molotov a declarat miniștrilor afacerilor externe ai S.U.A. și Marii Britanii că guvernul sovietic este de părere că această problemă trebuie rezolvată la sesiunea a X-a a Adunării Generale a O.N.U. După conferință, între 1 și 7 decembrie 1955, Comitetul Politic Ad-Hoc al Adunării Generale a examinat în mod detaliat chestiunea primirii de noi membri.

În cursul dezbaterilor, delegația canadiană a introdus un proiect de rezoluție în numele a 28 de state în care, printre altele, se cerea Consiliului de Securitate să examineze, în lumina opiniei favorabile lărgirii numărului membrilor Națiunilor Unite, toate cererile de admitere ale statelor în cazul cărora nu se puneau probleme de unificare și să raporteze Adunării Generale despre aceste cereri în timpul celei de-a X-a sesiuni.

---

[6] Vezi *Documents officiels de l'Assemblée générale*, dixième session, Commission politique spéciale, New York 1955, p. 119—121.

„O nouă amînare, în aşteptarea unei hotăriri din partea Consiliului de Securitate, nu ar fi înţeleaptă — a spus delegatul canadian — şi este de dorit ca un organ al Naţiunilor Unite care să se ocupe de admiterea de noi membri (Adunarea Generală) să-şi exprime clar părerea pentru a permite celuilalt organ (Consiliului de Securitate) să-şi aprecieze propria poziţie“ [7].

Reprezentantul U.R.S.S. a sprijinit proiectul canadian de rezoluţie, arătînd că Naţiunile Unite trebuie să accepte ca membru orice stat care îndeplineşte condiţiile prevăzute în Cartă, indiferent de filozofia sa politică. Această idee a fost reluată pe larg în cursul dezbaterilor, argumentîndu-se că nici un stat nu trebuie ţinut în afara organizaţiei din motive de apartenenţă la un anumit regim politic, aceasta fiind contrar atît Cartei cît şi principiului universalităţii.

Proiectul de rezoluţie, după ce a fost mai întîi supus votului paragraf cu paragraf, a fost adoptat în întregime prin vot cu apel nominal, obţinînd 52 de voturi pentru, 2 contra şi 5 abţineri.

Recomandările făcute de Comitetul Politic Ad-hoc au fost examinate la 8 decembrie 1955 de Adunarea Generală şi au fost supuse unui vot cu apel nominal, care s-a încheiat cu aceleaşi rezultate ca şi cele din Comitet. Chestiunea admiterii României şi a altor state în organizaţie a revenit astfel în faţa Consiliului de Securitate la 10 decembrie 1955. Discuţiile din Consiliu s-au axat deopotrivă pe aspecte de fond şi procedurale (dacă cele 18 cereri de admitere să fie votate împreună sau separat). Convenindu-se asupra oportunităţii de a se proceda la vot separat pentru fiecare cerere, România a obţinut 9 voturi pentru, nici unul împotrivă şi 2 abţineri (ciankaişistul şi S.U.A.). Votul a trebuit să fie repetat însă la 14 decembrie, întrucît lista celor 18 state care trebuiau admise în bloc nu a fost acceptată, membrii Consiliului de Securitate fiind chemaţi să se pronunţe de această dată numai asupra a 16 cereri (faţă de prima listă, sînt omise Japonia şi R. P. Mongolă). România a obţinut şi

[7] *Yearbook of the Unites Nations*, 1955, p. 23.

de această dată același număr de voturi pentru (9), neînregistrîndu-se voturi contra [8].

După acest vot din Consiliul de Securitate, la 14 decembrie 1955 (deci în aceeași zi), la cea de-a 555-a ședință plenară a Adunării Generale a avut loc ultima dezbatere urmată de vot asupra primirii țării noastre în Organizație. Admiterea fiecărei țări a format obiectul unui vot separat prin apel nominal. România a fost admisă cu 49 de voturi pentru, 2 contra (ciankaișistul și Cuba) și 5 abțineri (Olanda, Filipinele, S.U.A., Republica Dominicană și Grecia).

După vot, președintele Adunării Generale, felicitînd statele admise în O.N.U., a declarat că progresul săvîrșit „constituie o etapă istorică, care nu poate decît să înalțe prestigiul Organizației și să îi dea o vigoare nouă" [9]. La rîndul său, reprezentantul Uniunii Sovietice a subliniat că hotărîrea Adunării Generale „răspunde nu numai cererilor juste ale acestor state, ci și necesității îmbunătățirii relațiilor dintre națiuni, consolidării păcii și prieteniei între popoare".

La cea de-a 556-a ședință a Adunării Generale din 15 decembrie un vibrant cuvînt de salut a fost rostit de reprezentantul Perului, care și-a exprimat deplina satisfacție față de o „lume care se organizează într-un ceas istoric, cînd popoare de tendințe și tradiții diferite ne îmbogățesc prin patrimoniul lor cultural și cînd unele țări din Europa, uitate pe nedrept, își ocupă astăzi, printre noi, locul care li se cuvine" [10]. În hotărîrea Adunării Generale, reprezentantul Iugoslaviei vedea „o victorie hotărîtoare a partizanilor universalității" O.N.U. și, felicitîndu-i pe noii membri exprima dorința de a întări în cadrul Organizației relațiile amicale cu vecinii săi imediați.

La 16 decembrie 1955 a fost dată publicității telegrama președintelui Consiliului de Miniștri, Chivu Stoica,

[8] La 14 decembrie 1955 a fost prezentată secretarului general al O.N.U. declarația guvernului român cu privire la acceptarea de către România a obligațiilor conținute în Cartă și au fost reconfirmate declarațiile din 12 octombrie și 9 noiembrie 1948. Cf. Nations Unies. *Recueil des traités*. vol. 223, p. 60.

[9] Vezi *Documents officiels de la X-ème session de l'Assemblée générale*, Séances plénières, p. 476, § 27.

[10] *Op. cit.*, p. 483.

adresată președintelui Adunării Generale a O.N.U., în care se arăta : „Guvernul român declară că va urma cu fermitate înaltele principii ale Cartei Națiunilor Unite, că va susține toate inițiativele menite să ducă la îmbunătățirea colaborării între popoare, că își va da contribuția sa activă la îndeplinirea sarcinii fundamentale și supreme a Organizației Națiunilor Unite : apărarea și consolidarea păcii și securității internaționale“ [11].

Dintre numeroasele telegrame de felicitare primite în primele zile care au urmat admiterii României în O.N.U., reține atenția cea a Federației Mondiale a Asociațiilor pentru Națiunile Unite, în care se apreciază că primirea „onorează Organizația internațională și constituie un pas decisiv către acea universalitate pentru care a militat întotdeauna F.M.A.N.U.“ [12].

La 20 decembrie 1955, delegația română la lucrările Adunării Generale a O.N.U., care pînă atunci participase cu statut de observator, a luat pentru prima dată cuvîntul. Au fost aduse mulțumiri delegațiilor care votaseră în favoarea admiterii, precum și președintelui Adunării Generale. Delegația a reafirmat hotărîrea țării noastre de a se angaja în respectarea neabătută a principiilor Cartei O.N.U. și de a sprijini toate inițiativele care vor permite înfăptuirea obiectivelor nobile ale organizației [13].

*
* *

La 15 decembrie 1955 la M.A.E. s-a primit următoarea telegramă semnată de Dag Hammerskjoeld, secretarul general al Națiunilor Unite :

„Am onoarea să vă informez că Adunarea Generală a Națiunilor Unite în ședința sa plenară nr. 555 din 14 decembrie 1955, acționînd în baza recomandării Consiliului de Securitate, a examinat cererea României și a hotărît să admită țara dv. ca membră a Națiunilor

[11] *Scînteia* din 16 decembrie 1955.
[12] *Scînteia* din 17 decembrie 1955.
[13] Vezi *Documents officiels de l'Assemblée générale*, dixième session, Séances plénières, 1955, New York, p. 551.

Unite, împreună cu Albania, Iordania, Islanda, Portugalia, Ungaria, Italia, Austria, Bulgaria, Finlanda, Ceylon, Nepal, Libia, Cambodgea, Laos și Spania. Împărtășesc satisfacția profundă a membrilor Națiunilor Unite în legătură cu această hotărîre. Aș fi recunoscător să primesc scrisorile de acreditare ale reprezentantului oficial al guvernului dv. la Națiunile Unite".

La 19 decembrie 1955, Grigore Preoteasa, ministrul afacerilor externe al țării noastre, a trimis o telegramă de răspuns secretarului general al Națiunilor Unite, în care se arăta printre altele :

„Referindu-mă la telegrama din 15 decembrie 1955, prin care comunicați admiterea R. P. R. în O.N.U., am onoarea a vă aduce la cunoștință că guvernul român a numit ca reprezentant permanent al R.P.R. la O.N.U. pe domnul Atanasie Joja, ambasador extraordinar și plenipotențiar".

Era firesc ca după admiterea României în O.N.U., Ministerul Afacerilor Externe să procedeze la transpunerea în practică a măsurilor de natură diplomatică și organizatorică pentru ca țara noastră să poată fi reprezentată în mod permanent pe lîngă organizație. Ansamblul măsurilor pregătitoare care au dus la deschiderea oficială a misiunii și trimiterea reprezentantului permanent pe lîngă O.N.U. a ocupat trei luni [14].

La 9 martie 1956 a avut loc ceremonia ridicării steagurilor celor 16 noi membri ai O.N.U. la sediul organizației din New York. La această manifestare România a fost reprezentată printr-o delegație formată din diplomați ai Legației române la Washington, întrucît reprezentantul permanent al țării noastre nu sosise încă la New York. Festivitatea ridicării steagului României la sediul O.N.U. din New York, moment simbolic în relațiile țării noastre cu această organizație, a avut loc în prezența secretarului general al Națiunilor Unite și a unui mare număr de reprezentanți permanenți ai altor state.

---

[14] Potrivit definiției date de Comisia de drept internațional prin „reprezentant permanent" se înțelege „persoana însărcinată de statul trimițător să acționeze în calitate de șef al misiunii permanente". Vezi Doc. A/CN. 4/L. 181, p. 3.

Personalul diplomatic al primei Misiuni permanente a țării noastre pe lîngă Națiunile Unite, în frunte cu ambasadorul extraordinar și plenipotențiar Atanase Joja, a ajuns la New York pe data de 21 martie 1956, iar la 23 martie reprezentantul român și-a prezentat scrisorile de acreditare secretarului general al O.N.U.

Misiunea permanentă a României la New York a fost condusă de ambasadorii : Atanasie Joja (din martie 1956 pînă la 27 iunie 1957), Mihai Magheru (22 august 1957—1 septembrie 1959), Silviu Brucan (2 septembrie 1959—2 septembrie 1961), Mihail Haşeganu (3 septembrie 1961—14 aprilie 1966), Gheorghe Diaconescu (29 mai 1966 — ianuarie 1972). Din ianuarie 1972 șef al Misiunii permanente este ambasadorul Ion Datcu. Conform practicii, reprezentanții permanenți ai României la O.N.U. au prezentat toți scrisori de acreditare secretarului general al Națiunilor Unite, documente semnate de ministrul afacerilor externe.

Examinarea contribuției specifice a Misiunii permanente de la New York în dezvoltarea relațiilor dintre România și Națiunile Unite o vom face după ce vom înfățișa modul în care s-a desăvîrșit procesul de reprezentare a țării noastre pe lîngă O.N.U. prin înființarea Misiunii permanente pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite și instituțiile specializate cu sediul la Geneva.

*

* *

Reprezentarea României pe lîngă organizațiile internaționale cu sediul la Geneva a parcurs faze determinate de data la care țara noastră a devenit membră a uneia sau alteia din organizații [15]. Astfel, statutul de observator al țării noastre pe lîngă Comisia Economică pentru Europa datează din anul 1949, iar reprezentarea

[15] La 31 decembrie 1949, România era membră a următoarelor organizații internaționale cu sediul în Elveția : Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, Uniunea Poștală Universală, Organizația Mondială a Sănătății. Vezi *Year-Book of the United Nations*, 1948—1949, p. 1 084, 1 075, 1 045 și 1 105.

pe lîngă Organizația Internațională a Muncii reîncepe în 1956, anul cînd România își reia locul în această organizație, printre fondatorii căreia se numără din anul 1919. Pe lîngă Organizația Mondială a Sănătății și Organizația Meteorologică Mondială în perioada premergătoare înființării Misiunii permanente de la Geneva reprezentarea a fost asigurată exclusiv prin delegațiile române participante la sesiunile sau conferințele generale ale acestora.

Primul organism internațional pe lîngă care țara noastră a numit un reprezentant permanent este Comisia Economică pentru Europa. Prioritatea atribuită înființării unei delegații permanente pe lîngă acest organism este semnificativă prin ea însăși : ca stat european, doritor să dezvolte relații economice reciproc avantajoase cu toate statele continentului, România dorea să-și asigure și o reprezentare corespunzătoare pe lîngă unicul organism cu vocație general europeană.

Statutul reprezentării României pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite a variat atît în timp cît și ca sferă de cuprindere a organismelor. Fazele reprezentării oferă, prin ele însele, elemente relevante pentru evoluția statutului juridic al reprezentării ca atare. Prima fază o constituie reprezentarea sesională cu statut de observator. Ea include perioada 1949—1956, interval în care România trimitea observatori la reuniunile internaționale organizate sub auspiciile Oficiului European al Națiunilor Unite de la Geneva.

Cea de-a doua fază în reprezentarea României pe lîngă organizațiile internaționale cu sediul la Geneva este inaugurată de primirea țării noastre la O.N.U., care a permis la începutul anului 1956 să se treacă la constituirea primei delegații permanente a României pe lîngă Comisia Economică pentru Europa după hotărîrea luată la sfîrșitul lunii octombrie 1955 de a numi un delegat permanent pe lîngă C.E.E. [16]

[16] Scrisoarea secretarului executiv al C.E.E. de confirmare a primirii notificării prin care se anunță numirea lui Ștefan Gall ca delegat permanent al României pe lîngă C.E.E. este datată 3 noiembrie 1955. Ștefan Gall, care avea rangul de consilier, a fost delegat permanent pînă la 18 august 1960.

Reprezentantul țării noastre pe lîngă C.E.E., în calitatea sa de delegat permanent, a avut de îndeplinit un mandat important, întrucît organismul internațional pe lîngă care fusese numit era singurul for în care participarea, cu statut de observator, a țării noastre avusese o continuitate dublată de o afirmare activă în dialogul prilejuit de activitățile Comisiei. Funcția reprezentativă a delegației permanente pe lîngă C.E.E. a fost substanțial sporită de faptul că Misiunea permanentă a țării noastre pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite la Geneva a fost înființată abia la 9 aprilie 1960 și pînă la acea dată contactele oficiale și neoficiale cu organizațiile internaționale cu sediul la Geneva au fost asigurate de delegatul permanent pe lîngă Comisie.

O nouă fază în reprezentarea României pe lîngă organizațiile internaționale cu sediul la Geneva începe la 9 aprilie 1960, odată cu transformarea delegației permanente pe lîngă C.E.E. în Misiune permanentă pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite la Geneva și alte instituții și organisme internaționale ale căror secretariate sînt stabilite în acest oraș. Șef al misiunii permanente a fost numit Iacob Ionașcu, care a condus misiunea pînă la 8 februarie 1963. Spre deosebire de New York, reprezentantul permanent al țării noastre pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite a fost numit *ad-interim* și, ca urmare a acestei împrejurări, nu a prezentat scrisori de acreditare.

Înființarea și deschiderea Misiunii permanente de la Geneva a permis lărgirea ariei de preocupări a diplomaților țării noastre, ca urmare a faptului că funcția reprezentativă a acesteia se exercită față de un ansamblu de organizații și organisme internaționale. Astfel, în afară de Oficiul European al Națiunilor Unite și Comisia Economică pentru Europa, Misiunea permanentă reprezenta țara noastră și în relațiile cu Organizația Mondială a Sănătății, Organizația Meteorologică Mondială, Organizația Internațională a Muncii și Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor.

La 1 iulie 1963 pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite la Geneva a fost numit un nou reprezentant permanent *ad-interim*, Nicolae Ecobescu. Numirea a fost adusă la cunoștința lui Pier Pasquale Spinelli, di-

rectorul Oficiului European al O.N.U. la Geneva, printr-o scrisoare din partea ministrului afacerilor externe, datată 9 august 1963. În scrisoare se preciza că numirea reprezentantului permanent se face atît pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite de la Geneva, cît și pe lîngă „alte instituții specializate ale O.N.U. cu sediul la Geneva". Aceasta a fost prima numire, notificată în scris de Ministerul Afacerilor Externe, a unui reprezentant permanent al țării noastre pe lîngă Oficiul European al Națiunilor Unite de la Geneva. O acreditare deplină s-a făcut în martie 1967 [17], prin reconfirmarea scrisă, în termeni similari primei notificări, a numirii în această funcție a aceluiași reprezentant cu gradul de ambasador extraordinar și plenipotențiar. Misiunea permanentă a României la Geneva a fost condusă de Nicolae Ecobescu pînă la 9 octombrie 1969. Din 14 noiembrie 1969 pînă în decembrie 1971, reprezentant permanent al țării noastre pe lîngă Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva a fost Ion Datcu, iar din ianuarie 1972 această funcție o deține Constantin Ene, ambii avînd rangul de ambasador extraordinar și plenipotențiar.

O caracteristică ce merită să fie semnalată în ceea ce privește acreditarea reprezentanților permanenți ai României pe lîngă organizațiile internaționale cu sediul la Geneva rezidă în sistemul acreditării multiple pe lîngă toate instituțiile internaționale din sistemul O.N.U. cu sediul la Geneva în care România este membră. Acreditarea multiplă este prevăzută atît în actele normative de numire a reprezentanților permanenți, cît și în notificările adresate directorului Oficiului O.N.U. din acest oraș.

*

* *

Participarea României la O.N.U. și la organismele ce compun sistemul său a făcut ca misiunile permanente de la New York și Geneva să devină importanți factori în activitățile internaționale cu caracter nou pe care le generează procesul diplomației multilaterale în variatele

[17] Vezi *Buletinul oficial* nr. 28, partea I din 31 martie 1967, în care este publicat Decretul Consiliului de Stat nr. 261 din 24 martie 1967.

ei forme de manifestare. Ne vom opri asupra cîtorva aspecte esențiale pentru a evidenția contribuția specifică a celor două misiuni permanente.

Pentru a avea un punct de referință, care, în stadiul actual, este cel mai autorizat, ne vom referi la proiectul definitiv de articole elaborat de Comisia de drept internațional cu privire la reprezentarea statelor în relațiile lor cu organizațiile internaționale, care prevede la art. 6 că funcțiile misiunii permanente constau îndeosebi în :

a) asigurarea reprezentării statului trimițător pe lîngă organizație ; b) menținerea legăturii necesare între statul trimițător și organizație ; c) purtarea de negocieri cu organizația sau în cadrul acesteia ; d) informarea despre activitățile organizației și întocmirea de rapoarte în această privință guvernului statului trimițător ; e) promovarea cooperării pentru realizarea scopurilor și principiilor organizației [18].

Promovînd linia politică a statului nostru prin îndeplinirea funcțiilor menționate, misiunile permanente au avut, încă de la început, o contribuție importantă la popularizarea realizărilor din România, atît în cadrul secretariatelor organizațiilor internaționale, reuniunilor în care au asigurat reprezentarea țării noastre, cît și printre delegațiile permanente ale altor state, cu care s-au aflat în relații de strînsă colaborare.

Cercetarea activității misiunilor permanente de la Geneva și New York pune în lumină preocupările acestora de a spori prestigiul țării printr-o bună pregătire a reuniunilor internaționale la care aveau mandat să reprezinte România. Se vădesc, de asemenea, eforturile constante ale diplomaților pentru lărgirea cercului contactelor, cultivarea unor bune relații cu reprezentanții altor state și, în primul rînd, cu cei ai statelor socialiste.

Pe planul activității curente, printre trăsăturile caracteristice ale misiunilor permanente la Geneva merită a fi semnalată specializarea mai accentuată a diplomaților desemnați să lucreze la aceste oficii, datorită împrejurărilor care fac necesară urmărirea activităților mai multor organizații, diferite ca profil, ceea ce a im-

[18] Vezi Doc. A/CN 4/L. 181 din 23 iulie 1971, p. 7—8.

pus o delimitare mai riguroasă a sarcinilor ce revin fiecărui membru al misiunii.

La rîndul său, Misiunea permanentă de la New York vădeşte o specializare mai accentuată în domenii în care activităţile Naţiunilor Unite cunosc continuitate, ca urmare a situării în acest oraş a celor mai importante organe ale O.N.U., împrejurare care imprimă sarcini specifice diplomaţilor în sectoare preponderent politice.

Activitatea de reprezentare a României la O.N.U. prin misiunile permanente este ilustrată printr-un bilanţ bogat. Alături de delegaţiile române la sesiunea Adunării Generale a O.N.U. şi la alte reuniuni de prestigiu, ele contribuie la înfăptuirea iniţiativelor şi propunerilor ţării noastre în aceste foruri internaţionale, care, în concepţia României, trebuie să fie promotoare active ale comandamentelor înscrise în Cartă, de apărare şi consolidare a păcii şi securităţii internaţionale, de făurire a unui cadru universal al cooperării interstatale.

Asigurînd în perioada dintre sesiuni legătura necesară între ţara noastră şi Organizaţia Naţiunilor Unite, misiunile permanente ale României sînt în contact continuu cu Secretariatul organizaţiei, de la care primesc comunicări, notificări, invitaţii, chestionare şi alte documente pentru a fi transmise guvernului român. La rîndul lor, misiunile permanente raportează Ministerului Afacerilor Externe despre reuniunile internaţionale la care participă, transmite date anticipative, documente şi propuneri pentru reuniunile la care ţara noastră urmează să ia parte. De asemenea, acţionînd ca un canal de comunicare, misiunile permanente înlesnesc informarea reciprocă între organele însărcinate cu înfăptuirea politicii externe în ţara noastră şi organele Naţiunilor Unite.

Rolul misiunilor permanente ale ţării noastre cunoaşte o importanţă sporită ca urmare a extinderii activităţilor O.N.U. în domeniile asistenţei tehnice, dezvoltării economice şi sociale. Caracteristice în această privinţă sînt atît sfera de cuprindere a unor domenii variate, cît şi diversitatea formelor sub care se înfăţişează activitatea depusă. Adăugîndu-se schimburilor de vederi în-

tre misiunile permanente, consultărilor, contactelor obișnuite, negocierile purtate de misiunile permanente sînt frecvente, înscriindu-se în procesul mai vast al acțiunilor diplomatice ale României prin intermediul organizațiilor internaționale.

Politica externă a României include, ca o parte integrantă, participarea la ansamblul activităților organizațiilor internaționale din familia O.N.U. Membră a Organizației Națiunilor Unite din anul 1955 și participantă activă la toate instituțiile specializate, țara noastră este prezentă în toate formele diplomației multilaterale și folosește în mod constant instrumentele cooperării internaționale pe care le întruchipează organizațiile care compun sistemul O.N.U. Însemnătatea pe care România o acordă prezenței sale în organizațiile internaționale și finalitatea supremă a participării ei în aceste instituții create de state în vederea unor acțiuni concertate, vizînd împlinirea unor scopuri comune, își găsesc expresia și consacrarea juridică în prevederile articolului 14 al Constituției — legea fundamentală a statului român —, în care, definindu-se orientarea de bază și principiile care guvernează politica externă a țării, se arată : „Republica Socialistă România activează în organizații internaționale în scopul asigurării păcii și înțelegerii între popoare".

Experiența dovedește că organizațiile internaționale oferă un cadru favorabil pentru desăvîrșirea unor proiecte, idei și activități operaționale comune, într-un spirit de strînsă cooperare și conjugare a eforturilor naționale întru împlinirea unor obiective politice, economice, tehnice, etice sau intelectuale, în interesul individual al statelor membre și în cel general al comunității națiunilor, al păcii și înțelegerii. Apărute pe fundalul unor interese comune, organizațiile internaționale nu pot să nu slujească valori comune, fără de care este de neconceput o colaborare internațională cu temelii viabile în cadrul unor relații multilaterale, reciproc avantajoase.

Această realitate și-a găsit o elocventă confirmare în practica politicii externe a României. Așa cum arăta, la 19 octombrie 1970, de la tribuna sesiunii jubiliare a Adunării Generale a Națiunilor Unite președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae

Ceaușescu, „pornind de la premisa că organismele internaționale pot juca un rol important în respectarea principiilor dreptului internațional și în dezvoltarea relațiilor dintre state, țara noastră își aduce contribuția activă la întreaga viață a Organizației Națiunilor Unite și a celorlalte foruri cu caracter mondial“ [19].

O sinteză a participării misiunilor permanente ale României la activitățile din sistemul O.N.U. nu poate avea în aceste pagini un caracter exhaustiv. Multitudinea și varietatea temelor asupra cărora s-a pronunțat țara noastră permit însă degajarea acelor capitole definitorii pentru poziția ei pe tărîmul diplomației multilaterale și evidențierea particularităților aplicării în practică a principiilor politicii externe a statului român în acțiunile întreprinse în acest înalt for al cooperării dintre națiuni.

În cei aproape 18 ani de prezență a României la activitatea Națiunilor Unite, misiunile permanente și delegațiile române au afirmat constant necesitatea respectării cu strictețe în relațiile internaționale a principiilor fundamentale ale dreptului internațional și s-au pronunțat cu hotărîre pentru respectarea prevederilor Cartei, văzînd în aceasta o condiție atît a îndeplinirii de către O.N.U. a mandatului său de apărare a păcii și securității internaționale, cît și a evoluției pozitive a relațiilor interstatale.

În toți acești ani, România a acționat cu consecvență pentru înfăptuirea universalității O.N.U., fiind convinsă că aceasta constituie una din premisele esențiale ale bunei funcționări a Organizației. Țara noastră s-a pronunțat cu fermitate pentru participarea activă a tuturor statelor la soluționarea problemelor vieții internaționale, deoarece practica a dovedit că numai astfel se poate asigura realizarea unor relații noi de colaborare.

Făcînd parte din categoria statelor mici și mijlocii, pentru care respectarea principiilor de drept în relațiile internaționale constituie o chezășie a respectării ființei lor naționale, a dreptului lor legitim la existență de sine

---

[19] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 5, București, Editura politică, 1971, p. 160—161.

stătătoare, România a militat activ pentru ca aceste norme ale relațiilor dintre state să fie observate cu strictețe.

Vocea delegațiilor române, alături de ale delegațiilor altor state iubitoare de pace și progres, s-a ridicat cu fermitate în apărarea dreptului sacru al popoarelor de a-și urma drumul propriu de dezvoltare, de a-și afirma plenar, în condiții de libertate și egalitate, personalitatea prin împlinirea aspirațiilor lor naționale.

Prin activitatea lor, misiunile permanente ale României la O.N.U., alături de delegațiile țării noastre la reuniunile acestei Organizații, la New York sau Geneva, și-au adus contribuția la realizarea unui dialog autentic între națiuni, întemeiat pe respectarea riguroasă a preceptelor Cartei. Participînd la examinarea cu răbdare și perseverență a problemelor aflate pe ordinea de zi a diferitelor reuniuni, într-un spirit de considerație pentru pozițiile și argumentele fiecăruia, misiunile noastre permanente au fost animate de dorința de a găsi soluții reciproc acceptabile și în armonie cu interesele legitime ale tuturor națiunilor.

În acest spirit, îndeplinindu-și mandatul ce le-a fost încredințat și conformîndu-se funcțiilor lor proprii, misiunile permanente au luat parte activă la eforturile întreprinse pentru întărirea Organizației Națiunilor Unite, lărgirea colaborării dintre state și respectarea normelor dreptului internațional. Delegațiile și misiunile României la O.N.U. au contribuit la cauza dezvoltării cooperării multilaterale între țări și popoare în diferitele domenii încredințate competenței Națiunilor Unite și au marcat aportul diplomației românești la înfăptuirea principiilor călăuzitoare ale statului român într-un sector specific și complex al relațiilor internaționale contemporane.

Delegațiile țării noastre la O.N.U. au acționat pentru lărgirea și îmbunătățirea relațiilor României cu diferite state, iar cu sprijinul misiunilor permanente s-a negociat reluarea sau stabilirea de relații diplomatice cu un mare număr de țări, s-au inițiat contacte și discuții în vederea începerii de tratative pentru reglementarea unor probleme sau încheierea unor acorduri.

Desigur, menținerea legăturilor dintre stat și Organizație constituie una din cele mai importante funcții ale misiunii permanente. Forma cea mai simplă a acestor raporturi este ilustrată de transmiterea unor documente ale O.N.U. guvernelor, acestea din urmă transmițînd, la rîndul lor, mesaje Secretariatului prin intermediul misiunilor. Reprezentanții permanenți ai statelor îl informează pe secretarul general despre concepțiile guvernelor lor în anumite probleme și îi solicită părerea asupra unor evenimente și acțiuni. Dealtfel, se apreciază că secretarul general al O.N.U. consacră optzeci la sută din timpul său consultărilor cu misiunile permanente [20].

O altă funcție însemnată a misiunilor permanente, ilustrată și de activitatea misiunilor țării noastre, este negocierea rezoluțiilor. Membrii misiunilor permanente verifică reacția secretarului general și a altor reprezentanți față de o temă dată înainte ca guvernul să fi luat o hotărîre definitivă cu privire la o inițiativă susceptibilă de a fi lansată la o sesiune a Adunării generale. După luarea unei asemenea hotărîri, misiunea permanentă este angajată în pregătirea de proiecte de rezoluții, atragerea de coautori, contracararea reacțiilor nefavorabile inițiativei în cauză și asigurarea voturilor necesare [21].

O contribuție proprie au avut misiunile permanente la realizarea unor inițiative românești la O.N.U., concretizate în documente ce vizează aspecte esențiale ale activității Organizației, cum sînt : încetarea cursei înarmărilor, dezvoltarea cooperării tehnico-științifice, relațiile de bună vecinătate dintre state, educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri ale păcii și umanismului, planificarea, resursele umane, reforma agrară, informatica. Ideația bogată care a inspirat și fundamentat pe plan politic și juridic aceste inițiative ilustrează concepții care prin rezoluțiile adoptate, au intrat în patrimoniul comun al Națiunilor Unite.

---

[20] Vezi E. Appathurai. *Permanent Missions to the United Nations*, International Journal, vol. XXV, nr. 2, Spring 1970, p. 291—292.

[21] *Ibidem*, p. 292—293.

O preocupare constantă a țării noastre în relațiile sale cu Națiunile Unite o constituie creșterea rolului O.N.U. în viața internațională. Această preocupare este pe deplin legitimă și de o incontestabilă actualitate, deoarece, așa cum o dovedesc faptele, în prezent sporesc tot mai mult cerințele statelor ca O.N.U. să-și intensifice acest rol. Există decepții și justificate stări de alertă în fața unei evidente eroziuni a prestigiului Organizației. Importante rezoluții adoptate în acest for nu depășesc stadiul declarațiilor de intenții, nu se transpun în măsuri efective de natură să exercite o influență determinantă asupra cursului vieții internaționale. Prefacerile intervenite în lume, multitudinea și amploarea problemelor ce se pun în prezent în fața omenirii reclamă adoptarea neîntîrziată a unor măsuri eficiente care să ducă la creșterea substanțială a rolului O.N.U. în viața internațională ; îmbunătățirea activității Organizației și a organismelor sale ; reprezentarea mai echitabilă în organismele O.N.U. a tuturor statelor membre, pentru a se oglindi mai bine noile realități din lume în însăși structura Organizației și a se asigura ca organismele sale să-și îndeplinească în condiții mai bune rolul ; înfăptuirea universalității Organizației și a diferitelor sale organisme ; asigurarea participării tuturor statelor, pe baza deplinei egalități în drepturi, la dezbaterea problemelor și adoptarea hotărîrilor ; adaptarea compoziției organismelor sale, pe baze democratice, la configurația lumii de azi.

Imperativele răspunderii față de Organizația în care popoarele și-au pus atîtea speranțe, au determinat guvernul român să ceară în 1972 înscrierea pe ordinea de zi a celei de-a XXVII-a sesiuni a Adunării generale a punctului intitulat „Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile între state".

Inițiativa română, care s-a bucurat de un larg ecou și la promovarea căreia Misiunea permanentă a țării noastre la New York a adus o contribuție importantă, izvorăște din necesitatea larg recunoscută că Națiunile Unite trebuie să acționeze cu mai multă fermitate pen-

tru înfăptuirea țelurilor înscrise în Carta O.N.U., pentru respectarea și aplicarea universală a principiilor fundamentale ale dreptului internațional, să vegheze ca toate statele să se abțină, în relațiile lor reciproce, de la folosirea forței și de la amenințarea cu forța, de la orice presiuni și constrîngeri, să promoveze soluționarea diferendelor existente sau care ar putea apare între state, exclusiv prin metode pașnice.

În îndeplinirea funcției sale esențiale de menținere și întărire a păcii în lume, O.N.U. este chemată să contribuie efectiv la prevenirea și înlăturarea focarelor de încordare și conflict, la asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea liberă și independentă a tuturor statelor membre, nepermițînd, sub nici un motiv, încălcarea suveranității vreunuia dintre ele. Se impune, de asemenea, sporirea substanțială a contribuției Organizației la înfăptuirea dezarmării, la lichidarea colonialismului și neocolonialismului, la depășirea decalajelor existente și sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pe calea propășirii lor economice și sociale.

*

* *

Multitudinea de acțiuni și inițiative ce caracterizează activitatea laborioasă, bogată, variată, stăruitoare a României în organizațiile internaționale, contribuția sa originală la identificarea de noi căi și la soluționarea viabilă a marilor probleme ale cooperării interstatale situează participarea țării noastre la formele diplomației multilaterale în primele rînduri ale statelor angajate în determinarea unui nou curs al relațiilor internaționale. Bilanțul de pînă acum învederează cu argumentele indubitabile ale faptelor cît este de intensă activitatea depusă de România în acest domeniu, reflectînd, totodată, atributele unei politici externe științific fundamentate.

Specificitatea vieții politice internaționale face ca, pentru a fi durabil, orice bilanț pozitiv să se înscrie sub semnul continuității. Acțiunilor politice ale statelor le poate fi imprimată cu sorți de izbîndă dimensiunea continuității numai atunci cînd acestea sînt inspirate de normele fundamentale care trebuie să guverneze întreaga

lor conduită externă. Această împrejurare reliefează puternic importanța contribuției României la realizarea programelor și obiectivelor O.N.U. în care au fost angajate și misiunile sale permanente. În stabilirea și fundamentarea poziției sale față de marile probleme și teme ale organizațiilor internaționale, România a dovedit o fidelitate constantă față de principiile dreptului internațional, văzînd în respectarea și aplicarea lor neabătută o condiție *sine qua non* a dezvoltării unor raporturi normale, de încredere și conviețuire pașnică, între state și popoare. Or, evoluția vieții internaționale stă mărturie că respectarea indefectibilă a acestor principii oferă cadrul indispensabil propășirii în pace și libertate a fiecărui popor, împlinirii năzuințelor de progres și civilizație ale națiunilor lumii.

Ion Voicu

BCUIAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DELEGAȚIA PERMANENTĂ A ROMÂNIEI LA U.N.E.S.C.O.

Cooperarea între membrii comunității internaționale s-a impus în decursul istoriei ca o necesitate vitală pentru progresul omenirii, epoca contemporană conferindu-i noi valențe și sensuri. Cuprinzînd o largă sferă a creației materiale și spirituale a societății, cooperarea internațională, sub multiplele ei forme, a jucat un important rol în procesul de apropiere între popoare, favorizînd o mai bună cunoaștere și apreciere a acestora. Imensul tezaur spiritual creat de omenire în decursul milenarei sale existențe a permis, depășindu-se uneori obstacole ce păreau insurmontabile, realizarea unui fructuos dialog bi și multilateral. De la schimburile sporadice ale lumii antice la formele actuale organizate, cooperarea internațională nu a încetat să se intensifice și să se diversifice. Dintotdeauna, dialogul internațional a reclamat, ca o necesitate stringentă, condiții propice desfășurării în bune condiții a acestuia. Azi mai mult ca oricînd în trecut, cooperarea internațională implică o atmosferă de conlucrare și încredere reciprocă. „Creația culturală a omenirii, știința, arta, cultura — spunea președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu — nu pot progresa decît într-un climat de pace, de înțelegere și colaborare între popoare. În zilele noastre, cultura este atît o premisă, cît și o consecință a păcii“ [1].

[1] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 962.

În condițiile lumii contemporane, organizațiile internaționale, vaste tribune cu profunde rezonanțe, sînt chemate să participe la rezolvarea marilor probleme internaționale, cu concursul tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, de regimul social sau politic, în virtutea principiului egalității în drepturi și obligații.

Ca organizație guvernamentală ce grupează 131 de state, U.N.E.S.C.O. — ale cărei preocupări acoperă domenii atît de vaste ale creației umane ca educația, știința, cultura și informația — este chemată să participe la dialogul internațional reclamat de dezvoltarea societății omenești.

Referindu-se la rolul acestei organizații, președintele Nicolae Ceaușescu arăta, cu prilejul vizitei pe care a făcut-o în luna iunie 1970 la sediul organizației, că „U.N.E.S.C.O., în care toate țările acționează în comun pentru dezvoltarea înfăptuirilor spirituale ale omenirii și în interesul popoarelor, poate contribui în mod fericit la cauza colaborării internaționale, a apropierii între toate națiunile“ [2].

Considerată ca succesoare a Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală, care funcționase la Paris din 1924 sub auspiciile Ligii Națiunilor, U.N.E.S.C.O. își datează originea în plină conflagrație mondială. La 16 noiembrie 1942 se reuneau la Londra miniștrii învățămîntului din țările aliate, care aveau să recomande convocarea, la terminarea ostilităților, a unei conferințe în vederea creării unei organizații internaționale cu caracter educativ, cultural și științific. Odată reunită această conferință, la inițiativa guvernelor englez și francez, la 16 noiembrie 1945, în prezența a 44 de reprezentanți ai țărilor membre ale coaliției antihitleriste, se adopta Actul constitutiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.). Data oficială a creării organizației este considerată ziua de 4 noiembrie 1946, cînd 20 de state semnatare ale Actului

[2] *Ibidem*, p. 962—963.

constitutiv au depus instrumentele de ratificare pe lîngă guvernul englez, depozitarul Actului respectiv [3].

Noua organizație, care va găsi în concursul statelor membre fundamentul pe care își va desfășura întreaga sa activitate, este chemată, conform Actului său constitutiv, „să contribuie la menținerea păcii și securității, întărind prin educație, știință și cultură colaborarea între națiuni, în scopul de a se asigura respectul universal al dreptății, legii, drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți oamenii, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie, pe care Carta Națiunilor Unite le recunoaște ca un bun al tuturor popoarelor" [4].

Întreaga activitate a organizației, care va fi stabilită de comun acord cu statele membre, va trebui să răspundă celor trei funcții ale sale, și anume :

— Cooperarea intelectuală internațională, avînd ca scop, așa după cum sublinia directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu „organizarea infrastructurii intelectuale a civilizației moderne în universalitatea ei" [5].

— Acțiunea operațională în slujba dezvoltării, prin valorificarea plenară a potențialului uman și a resurselor naturale.

— Acțiunea etică, ca vocație fundamentală a U.N.E.S.C.O.

Aderarea României la U.N.E.S.C.O.

Profund atașată idealurilor de pace și colaborare internațională, România — care avea o îndelungată tradiție ca membru fondator al Institutului Internațional

---

[3] Cele 20 de state sînt, în ordinea aderării, următoarele : Anglia, Noua Zeelandă, Arabia Saudită, Uniunea Sud-Africană, Australia, India, Mexic, Franța, Egipt, Republica Dominicană, Turcia, Norvegia, Columbia, China, Danemarca, S.U.A., Cehoslovacia, Brazilia, Liban și Grecia.

[4] *Manuel de la Conférence générale*, Edition U.N.E.S.C.O. Paris, 1967, p. 8.

[5] René Maheu. *La civilisation de l'universel*, Editions Laffont-Gontier, Paris, 1966, p. 41.

de Cooperare Intelectuală — şi-a manifestat, încă de la începutul creării U.N.E.S.C.O. interesul de a participa la activităţile acestei organizaţii, înţelegînd să aducă în acest forum al comunităţii naţiunilor propria sa experienţă şi ferma dorinţă de a contribui la găsirea de forme şi mijloace care să favorizeze procesul de înţelegere şi apropiere între popoare. Astfel, primele tatonări se fac în timpul Conferinţei de pace de la Paris, cînd „membri ai delegaţiei române au avut mai multe întrevederi cu factori autorizaţi de care depindea intrarea ţării noastre la U.N.E.S.C.O.“ [6] Demersurile în vederea intrării României în organizaţie au continuat şi în anii următori, însă — cunoscută fiind perioada „războiului rece“ — România a fost lipsită de posibilitatea de a deveni, în acele condiţii, membră a Organizaţiei Naţiunilor Unite şi a instituţiilor sale specializate.

La 18 mai 1954, Ministerul Afacerilor Externe, reluînd demersurile sale, dădea instrucţiuni Legaţiei române la Paris să înmîneze directorului general al U.N.E.S.C.O. scrisoarea prin care România solicita să devină membră a acestei organizaţii.

În scrisoarea respectivă, pe care ministrul României la Paris, Ion Drînceanu, a predat-o la 28 mai 1954 directorului general al U.N.E.S.C.O., Luther H. Evans, se arăta că „Guvernul Republicii Populare Române, în interesul dezvoltării relaţiilor culturale cu celelalte state, cere admiterea României ca membră a U.N.E.S.C.O. Guvernul Republicii Populare Române declară că este gata să-şi asume obligaţiile care decurg din Actul constitutiv al U.N.E.S.C.O.“ Nefiind membră a O.N.U. România solicita, în conformitate cu prevederile art. II din Acordul între O.N.U. şi U.N.E.S.C.O., ca cererea să fie transmisă Consiliului Economic şi Social al O.N.U., organism care recomanda Conferinţei generale a U.N.E.S.C.O., la propunerea Consiliului Executiv al acestei organizaţii, admiterea de noi membri.

La 31 mai 1954, directorul general al U.N.E.S.C.O. informa Legaţia României la Paris că cererea guvernului român a fost transmisă secretarului general al O.N.U., urmînd a fi discutată la cea de-a 38-a sesi-

[6] Ziarul *Semnalul* din 14 octombrie 1946.

une a Consiliului Economic și Social — E.C.O.S.O.C. — ale cărei lucrări urmau să înceapă la 29 iunie 1954.

Cererea României a fost avizată favorabil de E.C.O.S.O.C. și a fost supusă spre aprobare celei de-a VIII-a sesiuni a Conferinței generale a U.N.E.S.C.O. La lucrările acestei sesiuni, care au avut loc la Montevideo (Uruguay) între 12 noiembrie și 10 decembrie 1955, au participat delegații din 70 de țări membre ale U.N.E.S.C.O. Delegația română, condusă de Mihail Roșianu, președintele Institutului român pentru relații culturale cu străinătatea — I.R.R.C.S. — participa în calitate de observator.

La propunerea delegației engleze, cererea României de a deveni stat membru al U.N.E.S.C.O. urma să fie discutată cu ocazia celei de-a IX-a sesiuni a Conferinței generale a organizației.

Între timp, la 14 decembrie 1955, prin rezoluția 995 (X) România este admisă membră a O.N.U., iar conform art. II din Actul constitutiv al U.N.E.S.C.O., „statele membre ale O.N.U. posedă dreptul de a face parte din Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură“ [8]. În consecință, fiind admisă în O.N.U., România devenea în mod automat membră a U.N.E.S.C.O. În vederea aderării României la U.N.E.S.C.O., la 25 iunie 1956, Secretariatul U.N.E.S.C.O. de la Paris este informat că ministrul României la Londra va semna, în numele guvernului român, Convenția U.N.E.S.C.O., de aderare a țării noastre la această organizație. La 12 iulie 1956, printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri, România acceptă Convenția vizînd crearea Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură — U.N.E.S.C.O. — semnată la Londra la 16 noiembrie 1945 [9].

Notificînd semnarea la 27 iulie 1956, Foreign Office (Ministerul de Externe englez) comunica, prin notă verbală, Legației României la Londra că instrumentele de acceptare au fost depuse în Arhivele Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, depozi-

[8] *Manuel de la Conférence générale*, Edition 1971, Paris, p. 9.

[9] Text publicat în *C.H.D. ale Consiliului de Miniștri al R. P. Române*, anul V, nr. 26 din 21 iulie 1956.

tarul Convenției. Acceptarea Convenției U.N.E.S.C.O. are efect începînd cu data de 27 iulie 1956.

Astfel, România devenea cel de-al 76-lea stat membru al U.N.E.S.C.O.

La scurt interval de la intrarea României în U.N.E.S.C.O., la 21 septembrie 1956, se creează, în baza unei hotărîri a Consiliului de Miniștri, Comisia națională română pentru U.N.E.S.C.O., avînd ca scop „de a asigura colaborarea pe tărîmul educației, științei și culturii prin promovarea legăturilor cu Secretariatul U.N.E.S.C.O. și cu comisiile naționale U.N.E.S.C.O. din alte țări" [10].

Totodată, Comisia națională română pentru U.N.E.S.C.O. îndeplinește un rol consultativ pe lîngă guvern în toate problemele care privesc activitatea U.N.E.S.C.O. De asemenea, ea informează Secretariatul U.N.E.S.C.O. asupra activităților pe care le desfășoară pe plan național în vederea îndeplinirii sarcinilor ce decurg din participarea țării noastre în cadrul acestei organizații.

În prezent, Comisia națională română pentru U.N.E.S.C.O. numără 100 de persoane, activitatea acesteia fiind condusă de un birou ai cărui membri sînt numiți de președintele Consiliului de Miniștri. Membrii comisiei sînt desemnați de ministrul afacerilor externe „din rîndul persoanelor cunoscute pentru activitatea lor în domeniul educației, științei și culturii, precum și din cadrul instituțiilor și organizațiilor obștești care activează în aceste domenii" [11].

În vederea asigurării unui contact direct între U.N.E.S.C.O. și statele membre, la sediul organizației funcționează misiunile acestora, denumite în mod curent „delegații permanente", conduse de un delegat permanent.

Conform Acordului semnat la 2 iulie 1954 între guvernul francez și U.N.E.S.C.O. relativ la sediul U.N.E.S.C.O., privilegii și imunități — cunoscut sub denumirea de Acord de sediu — „delegații permanenți

---

[10] Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1 926 din 21 septembrie 1956, art. 2.

[11] Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 842 din 28 octombrie 1964, art. 1.

pe lîngă organizație, precum și adjuncții acestora se vor bucura, în timpul ședерii în Franța, în vederea exercitării funcției lor, de facilitățile, privilegiile și imunitățile care sînt recunoscute diplomaților de rang comparabil misiunilor diplomatice străine acreditate pe lîngă Guvernul Republicii Franceze" [12].

În prezent, din cele 131 de state membre ale U.N.E.S.C.O. 115 state au delegații permanente acreditate pe lîngă U.N.E.S.C.O., dintre care 74 sînt reprezentate la nivel de ambasador, 15 la nivel de ministru plenipotențiar și 26 la nivel de consilier.

De asemenea, două organizații interguvernamentale (Liga statelor arabe și Biroul de educație ibero-american) au delegați permanenți, iar Vaticanul are un observator permanent, independent de Nunciatura Apostolică.

Delegațiile permanente de pe lîngă U.N.E.S.C.O. sînt, în marea lor majoritate, oficii distincte de misiunile diplomatice acreditate pe lîngă guvernul francez.

În trecut legătura dintre U.N.E.S.C.O. și un stat membru care nu avea deschisă o delegație permanentă pe lîngă organizație era asigurată de un diplomat din cadrul misiunii diplomatice la Paris (Chargé de liaison).

România, pînă la data numirii primului delegat permanent (1958) va menține contacte cu diferitele departamente din cadrul Secretariatului U.N.E.S.C.O. prin intermediul unui membru al Legației române la Paris.

La 15 ianuarie 1958, Legația Republicii Populare Române la Paris informează Secretariatul U.N.E.S.C.O. că în calitate de delegat permanent cu gradul de consilier a fost numit scriitorul Demostene Botez, căruia i-au succedat pictorița Ligia Macovei (consilier, 1958—1960) și Artur Nedelcu Karassi (prim-secretar, 1960—1962). După o perioadă de interimat (1962—1965), la 6 martie 1965 este numit în calitate de delegat permanent cu gradul de consilier, prof. Valentin Lipatti.

---

[12] *Accord entre le gouvernement de la République Française et l'Organisation des Nations Unies pour l'éducation, la science et la culture, relatif au siège de l'UNESCO et à ses privilèges et immunités sur le territoire français în Manuel de la Conférence générale*, Paris, Edition 1971, p. 142.

Ulterior, la 12 martie 1968, cu prilejul ridicării nivelului de reprezentare al României la U.N.E.S.C.O. prof. Valentin Lipatti devine primul delegat permanent al țării noastre acreditat pe lîngă această organizație cu rang de ambasador, căruia din luna noiembrie 1971, îi succede prof. arh. Pompiliu Macovei.

Participarea României la activitățile U.N.E.S.C.O.

Profund atașată cauzei cooperării internaționale între toate popoarele lumii și conștientă de rolul pe care educația, știința și cultura îl pot avea în crearea unui climat de pace și securitate, singurul climat în care se pot înfăptui idealurile de progres ale omenirii, România, încă din momentul aderării la Actul constitutiv al U.N.E.S.C.O. a acordat o atenție deosebită participării sale la activitatea organizației.

În cadrul Consiliului Executiv al U.N.E.S.C.O., organism din care România va face parte în perioada 1962—1968, la conferințele generale ale organizației sau la diferitele reuniuni aflate sub auspiciile sale, reprezentanții țării noastre „au desfășurat o activitate intensă și originală, promovînd principiile și obiectivele politicii externe române, contribuind, în același timp, la realizarea scopurilor majore ale organizației privite prin conținutul lor intelectual, operațional și etic“ [13].

Încă de la cea de-a IX-a sesiune a Conferinței generale (New Delhi, 5 noiembrie—5 decembrie 1956), cînd România participa pentru prima dată, reprezentanții țării noastre au făcut cunoscută dorința de a lua parte în mod activ la realizarea idealurilor U.N.E.S.C.O., pronunțîndu-se în mod consecvent pentru inițierea de acțiuni menite să favorizeze dialogul internațional în domeniile ce țin de competența U.N.E.S.C.O.

Ca țară europeană, România a înscris, ca una dintre principalele preocupări, promovarea de căi și mijloace care să ducă la instaurarea unui climat de pace, de secu-

[13] V. Lipatti. *La Roumanie et l'UNESCO, Revue diplomatique — Archives diplomatiques et consulaires* nr. 8 din octombrie 1970, p. 4.

ritate și cooperare pe acest continent, fiind convinsă că „interesele omenirii cer ca Europa să-și pună forțele nu în slujba unei politici de război, ci a progresului, să valorifice uriașul ei potențial pentru dezvoltarea științei, a producției de bunuri materiale, a culturii, pentru a contribui la progresul tuturor statelor și continentelor, la ridicarea standardului lor de viață" [14].

Cooperarea europeană s-a înscris ca una din preocupările constante ale U.N.E.S.C.O., inițiindu-se și organizîndu-se acțiuni care au întrunit un larg consens și s-au bucurat de o largă participare din partea statelor membre ale acestei organizații.

În diversificarea cooperării europene, cea de-a XIV-a sesiune a Conferinței generale a U.N.E.S.C.O. (Paris, 1966) se înscrie ca un moment important în viața organizației, deoarece pentru prima dată sînt înscrise, în toate marile sectoare ale programului U.N.E.S.C.O., activități exclusiv europene. În spiritul acestei idei se plasează convocarea primei conferințe a miniștrilor învățămîntului din țările europene, printre ai cărei promotori se situează și România. Conferința, care a fost chemată să dezbată un subiect de mare actualitate — accesul în învățămîntul superior —, a prilejuit un larg schimb de idei în probleme de interes general.

Apreciindu-se rolul acestei conferințe, în recomandarea generală adoptată la propunerea unor state, printre care și România, se prevede examinarea celor mai potrivite căi menite să promoveze activități „care au ca scop să dezvolte cooperarea europeană în domeniul învățămîntului, și îndeosebi al învățămîntului superior, ținînd seama de lucrările efectuate pînă acum de către diversele organizații naționale, internaționale și neguvernamentale, precum și de către reuniunile de experți" [15].

Anii următori au marcat noi etape în dezvoltarea cooperării europene, prin organizarea unor întîlniri neguvernamentale, cum ar fi colocviul internațional pe

---

[14] Nicolae Ceaușescu. *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2, București, Editura politică, 1968, p. 313—314.

[15] *Buletinul Comisiei naționale a R. P. Române pentru U.N.E.S.C.O.*, nr. 1/1968, p. 27—28.

tema „Izvoarele arheologice ale civilizației europene" (Mamaia, 1968), colocviul privind „Predarea matematicii în învățământul secundar și superior din țările europene" (București, 1968), cea de-a VI-a Conferință regională a comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din Europa (București, 1972) etc.

Rolul activ al României în promovarea cooperării europene și-a găsit o elocventă expresie în prezentarea, la cea de-a XVII-a sesiune a Conferinței generale a U.N.E.S.C.O. (1972), a unei rezoluții privind cooperarea europeană. Rezoluția invită statele membre europene „să acorde cooperării culturale și științifice locul care îi revine în opera de înțelegere, de pace și de securitate în Europa și, în acest sens, să dezvolte și să diversifice, prin respectarea principiilor dreptului internațional, cooperarea bilaterală și multilaterală în domeniile educației, științei, culturii și informației și să favorizeze schimburile în fiecare din aceste domenii" [16].

În acest context se înscrie deschiderea la București, în toamna anului 1972, a Centrului european al U.N.E.S.C.O. pentru învățământul superior. Centrul, a cărui solemnitate de inaugurare a fost onorată de înalta prezență a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, reprezintă un moment cu multiple semnificații pentru acțiunea de cooperare europeană întreprinsă de Organizație în această disciplină a spiritului uman care este învățământul.

Centrul de la București, primul de acest gen pe care U.N.E.S.C.O. îl creează în Europa, are ca scop culegerea de informații și date referitoare la învățământul superior din țările europene, promovarea schimburilor interuniversitare de cadre didactice și de studenți, organizarea de reuniuni internaționale etc. Înființarea acestui centru se înscrie, așa cum sublinia în discursul său inaugural directorul general al U.N.E.S.C.O. René Maheu, „într-o serie sistematică de măsuri menite să confere o formă concretă cooperării europene, axînd-o pe o serie de pro-

[16] *Actes de la Conférence générale.* Dix-septième session, Paris, 17 octobre — 21 novembre 1972, vol. 1, Résolutions et Recommandations, p. 91.

bleme precise de competența Organizației și dotînd-o cu instrumente instituționale adecvate acestui scop“ [17].

Instalarea la București a Centrului european al U.N.E.S.C.O. pentru învățămîntul superior atestă, odată în plus, vocația de cooperare internațională a țării noastre, profunda sa adeziune la idealurile acestei organizații.

La rîndul său, colaborarea științifică și-a găsit un loc aparte în preocupările U.N.E.S.C.O., date fiind rezultatele spectaculoase ale revoluției tehnico-științifice pe care o trăiește lumea contemporană. Conștientă de rolul pe care U.N.E.S.C.O. îl poate avea în difuzarea și valorificarea cuceririlor tehnico-științifice, România a prezentat la cea de-a XIV-a sesiune a Conferinței generale a organizației (1966) o rezoluție privind organizarea unei întîlniri a reprezentanților forurilor guvernamentale care se ocupă cu planificarea și coordonarea cercetării științifice în țările europene. Prima reuniune pregătitoare, care avea să elaboreze ordinea de zi și documentele de lucru ale acestei conferințe, a avut loc la București între 21 și 28 aprilie 1968 ; la această reuniune au participat experți din 10 țări europene.

Diversitatea acțiunilor organizate pe plan european în domeniile de competența organizației ne îndrituiește să afirmăm că U.N.E.S.C.O. se găsește, grație inițiativelor statelor membre, angajată în mod nemijlocit în procesul general de cooperare internațională, de instaurare în relațiile dintre state a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Prin locul pe care-l are în edificarea societății de mîine, tineretul, în diferitele sale ipostaze, deține un loc important în sfera preocupărilor actuale și de perspectivă ale U.N.E.S.C.O. Educarea tineretului în spiritul respectării valorilor materiale și spirituale pe care generațiile anterioare le-au creat, al înțelegerii și apropierii între popoare a constituit o preocupare majoră a organizației, pentru că, așa după cum remarca directorul general, Renė Maheu, „U.N.E.S.C.O. trebuie să acorde tineretului o mare atenție, deoarece întreaga sa activi-

[17] *Scînteia* din 22 septembrie 1972.

tate, consacrată instaurării unui spirit nou în relațiile dintre popoare, nu poate avea o deplină semnificație decît dacă acesta, la rîndul său, pătrunde sensul acestei vocații și și-o însușește“ [18].

După ce în 1960, la cea de-a XV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. România a prezentat proiectul unei „Declarații privind educarea tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare“, țara noastră a inițiat o serie de acțiuni în favoarea tineretului, care își vor vedea realizarea în anii următori.

Astfel, la cea de-a XI-a sesiune a U.N.E.S.C.O. (1960), la propunerea delegației române, Conferința generală a cerut să se studieze oportunitatea convocării unei conferințe internaționale a tineretului. Sesiunea din 1962 a Conferinței generale va decide organizarea la Grenoble, între 23 august și 1 septembrie 1964, a unei conferințe internaționale a tineretului, la ale cărei lucrări au participat delegații din 72 de state membre ale U.N.E.S.C.O. Conferința a abordat o serie de factori care concură la formarea tinerei generații în vederea asigurării unei lumi pașnice, lipsite de coșmarul războiului. Conferința a reliefat, o dată în plus, că educația tineretului trebuie privită ca un proces amplu, multilateral și continuu.

Ca urmare a consensului existent la conferință, participanții au adoptat în unanimitate proiectul de rezoluție româno-francez, care recomanda Organizației Națiunilor Unite să continue, la cea de-a XIX-a sesiune a Adunării Generale, examinarea și elaborarea unei „Declarații privind măsurile pentru promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare“. Participantă activă la Conferința de la Grenoble, România a găzduit, între 18—22 iunie 1964, o reuniune de experți avînd ca temă educația extrașcolară a tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Reuniunea, care a întrunit experți din diferite țări, avea să discute o problematică privind atitudinea tineretului față de marile

[18] *Buletinul Comisiei naționale a R. P. Române pentru U.N.E.S.C.O.*, nr. 3—4/1964, p. 29.

probleme ale lumii contemporane, activitatea extrașcolară în spiritul înțelegerii între popoare etc.

Reuniuni similare vor mai fi găzduite de România în anii următori, prilejuind schimburi de idei între specialiști, în vederea găsirii unor modalități practice de educare a tineretului în spiritul unor idealuri nobile, pentru înțelegere internațională.

Prin întreaga sa activitate desfășurată la U.N.E.S.C.O. România a adus o importantă contribuție la elaborarea programului privind tineretul, program care să permită atingerea obiectivelor organizației în acest domeniu de activitate.

În baza coordonatelor politicii sale externe, România s-a pronunțat pentru organizarea pe plan regional a unor acțiuni care să conducă la îmbunătățirea climatului internațional. Astfel, după ce în anii 1957 și 1959 a lansat un apel pentru transformarea regiunii balcanice într-o zonă a păcii și colaborării, în 1965, cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. va adopta, la propunerea României, rezoluția 2 129 privind „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună-vecinătate între statele europene avînd sisteme sociale și politice diferite".

În spiritul acestei preocupări se înscrie crearea, în 1963, a Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene (A.I.S.S.E.E.), forum științific ce grupează specialiști în problemele Sud-Estului european.

Conform Statutului său, Asociația are ca scop „promovarea studiilor balcanice și, în general, ale Sud-Estului european în domeniile științelor umanistice, și anume: istoria, arheologia, etnografia, lingvistica, filologia, literatura, folclorul, arta etc. din cele mai îndepărtate timpuri pînă în zilele noastre" [19].

Asociația, care a desfășurat încă din momentul creării sale o susținută activitate științifică, de cunoaștere și apropiere între popoarele acestei regiuni geografice, continuă bogata și îndelungata cooperare care s-a instaurat în decursul anilor între aceste popoare, legate prin multiple aspirații și năzuințe.

---

[19] *Buletinul Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene*, nr. 1/1963.

Desfășurînd o bogată activitate pe plan balcanic, România a inițiat convocarea primei reuniuni a comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din cele 6 țări balcanice (București, mai 1964), ale cărei rezultate au fost apreciate de reprezentantul directorului general al U.N.E.S.C.O., Jean Chevalier, ca fiind de natură „să contribuie la intensificarea relațiilor dintre țările balcanice care au arătat în nenumărate rînduri că există posibilități nelimitate de a se apropia, de a trăi în bună-vecinătate“ [20]. Alte reuniuni similare au avut loc în anii următori (Sofia — 1965, Istanbul — 1967, Herceg Novi — 1970, Atena — 1972), reuniuni ce au permis inițierea unor acțiuni destinate să intensifice colaborarea balcanică.

Ca un moment de o deosebită importanță se înscrie în viața organizației adoptarea, la 4 noiembrie 1966, cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a U.N.E.S.C.O., a „Declarației privind principiile cooperării culturale internaționale“, document care se inspiră din principiile unanim acceptate de comunitatea internațională. Reamintind inadmisibilitatea intervenției în problemele interne ale statelor, respectarea independenței și suveranității naționale a acestora, Declarația își propune să realizeze „prin cooperarea între națiunile comunității internaționale în domeniile educației, științei și culturii scopurile de pace și prosperitate definite în Carta Națiunilor Unite“ [21].

Fundamentînd principiile cooperării culturale internaționale, Declarația invită statele membre ale U.N.E.S.C.O. să se inspire și să promoveze principiile adoptate, cooperarea culturală internațională urmînd să asigure, prin diferite forme — bilaterale sau multilaterale, regionale sau universale —, dezvoltarea unor relații care să permită afirmarea plenară a fiecărei culturi și participarea acesteia la dialogul spiritual al umanității.

Rod al contribuției intelectuale a statelor membre ale U.N.E.S.C.O., Declarația oferă noi perspective cooperării culturale.

---

[20] *Buletinul Comisiei naționale a R. P. Române pentru U.N.E.S.C.O.*, nr. 1—2/1964, p. 4.

[21] *Declaration des principes de la coopération culturelle internationale*, Edition U.N.E.S.C.O., Paris, 1967, p. 8.

Realizarea universalității U.N.E.S.C.O. a constituit una din constantele de bază ale politicii țării noastre, în cadrul acestei organizații delegațiile române pronunțîndu-se în mod consecvent pentru restabilirea drepturilor Republicii Populare Chineze și admiterea unor state ca R. D. Germană, R. D. Vietnam și R. P. D. Coreeană.

Restabilind Republica Populară Chineză în drepturile sale legitime, la 29 octombrie 1971, U.N.E.S.C.O. a fost prima instituție specializată din sistemul O.N.U. care a manifestat intr-o formă concretă preocuparea de a realiza în cadrul său universalitatea spre care trebuie să tindă orice organizație internațională. Relevînd semnificația acestui fapt, șeful delegației române la cea de-a XVII-a sesiune a Conferinței generale a U.N.E.S.C.O. (1972), ambasadorul Valentin Lipatti, arăta că „restabilind acum un an Republica Populară Chineză în drepturile sale legitime, U.N.E.S.C.O. beneficiază, pentru prima dată, de participarea la lucrările actualei sesiuni a Conferinței generale, a delegației R. P. Chineze, eveniment de mare însemnătate pe care delegația noastră îl salută cu deosebită satisfacție, în spiritul relațiilor de prietenie ce există între România și Republica Populară Chineză“ [22].

La rîndul său, directorul general al U.N.E.S.C.O., sublinia că aceasta „anunță participarea activă la acțiunea Organizației a celui mai numeros popor de pe glob, care are o cultură dintre cele mai fecunde și originale“ [23].

Totodată, ca urmare a unei recomandări a Consiliului Executiv al U.N.E.S.C.O., Conferința generală a hotărît, la 21 noiembrie 1972, primirea Republicii Democrate Germane ca stat membru al acestei organizații. De asemenea, în cursul aceleiași sesiuni a Conferinței generale a fost admisă și Republica Populară Bangladesh.

Dar universalitatea acestei organizații trebuie împlinită și prin primirea altor state, independente și suverane ca R. D. Vietnam și R. P. D. Coreeană, permițîndu-se în acest fel asocierea lor la efortul de a se promova

[22] *Buletinul Comisiei naționale a R. S. România pentru U.N.E.S.C.O.*, nr. 1/1973, p. 8—9.

[23] Seria de documente U.N.E.S.C.O. *„Conférence générale“. Dix-septième session*, Paris, 1972, VR/4 prov. p. 28.

prin educație, știință și cultură pacea și înțelegerea internațională.

Promovînd consecvent principiile care stau la baza politicii sale externe, România socialistă a militat în cadrul U.N.E.S.C.O., ca și în alte foruri internaționale, pentru promovarea cooperării internaționale, pentru progresul social, economic și cultural al tuturor țărilor și popoarelor, pentru instaurarea unui climat de pace și securitate. Credincioasă acestor imperative, România participă în mod activ la amplul circuit al valorilor materiale și spirituale care caracterizează epoca noastră.

Relevînd activitatea desfășurată de țara noastră la U.N.E.S.C.O., directorul general al organizației, René Maheu, spunea că „România este un membru fidel și activ atît la U.N.E.S.C.O., cît și la O.N.U. și a luat inițiative remarcabile, care n-au încetat să facă cunoscut profundul ei atașament la cooperarea internațională ca un factor de pace și progres“ [24].

Constantin Angheluță

---

[24] *Buletinul Comisiei naționale a R. S. România pentru U.N.E.S.C.O.*, nr. 4/1970, p. 9

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MISIUNEA PERMANENTĂ A ROMÂNIEI PE LÎNGĂ AGENȚIA INTERNAȚIONALĂ PENTRU ENERGIA ATOMICĂ

Agenția Internațională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) a luat ființă în 1957, ca rezultat al tratativelor purtate de statele interesate în crearea ei pe cale bilaterală și în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Aceste negocieri au fost finalizate în septembrie 1956 de o conferință internațională care a definitivat Statutul organizației, al cărui proiect fusese elaborat de o comisie pregătitoare formată din 12 state.

Sarcinile principale ale organizației, care, dealtfel, reflectă și scopurile creării sale, sînt : dezvoltarea cooperării internaționale în domeniul aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare, asistența tehnică și controlul asupra ajutorului furnizat de agenție pentru a nu fi folosit în scopuri militare.

Energia nucleară, cu aplicațiile sale multiple, cu investițiile materiale și intelectuale deosebit de mari pe care le solicită, necesită o cooperare internațională mai intensă și mai perfecționată. Avînd un rol de jucat în organizarea acestei cooperări, Agenția Internațională pentru Energia Atomică s-a impus din primii ani de activitate ca un organism important, ca un instrument util statelor membre.

Organizarea Agenției Internaționale pentru Energia Atomică este, în linii mari, similară celorlalte organizații din sistemul Națiunilor Unite.

Forul suprem al Agenției este Conferința generală, care întrunește reprezentanți ai tuturor statelor membre și care își desfășoară activitatea în sesiuni anuale. La lucrările Conferinței generale, fiecare stat membru poate fi reprezentat de un delegat posedînd depline puteri din

partea guvernului țării sale și care poate fi însoțit de supleanți, consilieri și experți [1].

Organul interimar, care îndrumă și controlează activitatea Agenției în perioada dintre sesiunile Conferinței generale, este Consiliul Guvernatorilor. Acest organism este format din reprezentanți a 25 de state membre. În Consiliul Guvernatorilor sînt numite statele cele mai dezvoltate din punctul de vedere al aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare. Celelalte țări au dreptul să fie alese, respectîndu-se criteriul unei reprezentări geografice echitabile [2].

Statele membre ale Consiliului sînt reprezentate în acest organism de guvernatori, asistați de supleanți, consilieri și experți. Împuternicirea guvernatorului, precum și a persoanelor care-l asistă se face imediat după alegerea sau numirea țării respective în Consiliu și este valabilă pe toată perioada mandatului respectiv.

Îndrumată și controlată de Consiliul Guvernatorilor, care adresează anual rapoarte Conferinței generale, activitatea Agenției Internaționale pentru Eenergia Atomică se desfășoară în mod continuu.

Rezolvarea concretă a sarcinilor organizației este asigurată de către Secretariatul ei, condus de directorul general, care este numit de Conferința generală pe perioade de 4 ani. Acesta, la rîndul său, desemnează membrii Secretariatului. Pentru angajarea personalului cu funcții de conducere, directorul general se consultă cu Consiliul Guvernatorilor.

Colaborarea statelor cu Agenția în problemele curente face necesară menținerea unei legături permanente de lucru cu directorul general. În funcție de interesele lor, de intensitatea colaborării cu organizația, statele membre mențin această legătură fie prin intermediul oficiilor lor diplomatice din Austria, unde se află și sediul A.I.E.A., fie prin înființarea unor misiuni permanente cu sarcina exclusivă de a menține contactul cu Secretariatul Agenției. Statutul misiunilor permanente este același ca în cazul Organizației Națiunilor Unite.

---

[1] Statutul A.I.E.A., art. V.
[2] *Ibidem*, art. VI.

Susținătoare activă a intensificării și diversificării cooperării internaționale, receptivă la toate cuceririle științei și tehnicii și interesată în însușirea lor datorită și ritmului său înalt de dezvoltare, România a participat activ la negocierile care au dus la înființarea noii organizații.

În răspunsul guvernului român la memorandumul Statelor Unite ale Americii prin care îi fusese transmis primul proiect de Statut al organizației se arăta că Statutul Agenției „trebuie să fie opera unei conferințe internaționale la care să poată lua parte toate statele care doresc aceasta“ [3]. Guvernul țării noastre sublinia în acest răspuns că, după părerea sa, actul constitutiv al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică trebuie să reflecte principiile fundamentale ale dreptului internațional, noua organizație trebuind să fie deschisă participării tuturor statelor.

România a luat parte activă la Conferința internațională pentru definitivarea Statutului Agenției, s-a numărat printre primii semnatari ai acestui Statut (26 octombrie 1956), fiind a 5-a țară care l-a ratificat (12 aprilie 1957) [4].

Membră fondatoare a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, România a fost reprezentată la toate sesiunile Conferinței generale. Delegațiile române au expus poziția guvernului român în principalele probleme cu care era confruntată organizația, au prezentat proiecte de rezoluții și au formulat propuneri concrete menite să stimuleze dezvoltarea activității Agenției, să o facă mai utilă statelor membre.

România a fost aleasă în primul Consiliu al Guvernatorilor A.I.E.A. în 1957, cu un mandat de doi ani. La cea de-a VII-a sesiune a Conferinței generale (septembrie 1963), țara noastră a fost aleasă din nou pentru o perioadă de doi ani în Consiliul Guvernatorilor. În ambele perioade în care a făcut parte din Consiliu, România a fost reprezentată în acest organism de delegații permanente numite pe perioada mandatului respectiv.

---

[3] *Scînteia* din 15 decembrie 1955.
[4] *Buletinul oficial* nr. 13 din 26 aprilie 1957.

Șefi ai acestor delegații sau guvernatori din partea României au fost prof. Valeriu Novacu, membru corespondent al Academiei, și academician profesor Horia Hulubei.

În anii imediat următori înființării organizației, legătura curentă între organele române și Secretariatul A.I.E.A. era asigurată de către Legația noastră în Austria. În fapt însă, această legătură nu se rezuma numai la activitatea legației. Delegațiile române care se deplasau frecvent la Viena pentru a participa la sesiunile Consiliului Guvernatorilor și comitetelor sale subsidiare completau posibilitatea de contact cu directorul general și personalul din subordinea acestuia.

La sfîrșitul anului 1959 a expirat primul mandat al țării noastre în Consiliul Guvernatorilor. În acea perioadă, Agenția, după doi ani de lucru efectiv, depășea faza de organizare. Secretariatul își formase o experiență proprie suficientă pentru a putea trece la îndeplinirea sarcinilor pentru care a fost creat.

Analizîndu-se această situație, în februarie 1960 s-a hotărît numirea unui reprezentant permanent al României pe lîngă Agenția Internațională pentru Energia Atomică. Hotărîrea reflectă interesul continuu cu care România urmărea evoluția tinerei organizații internaționale, dorința țării noastre de a participa tot mai intens la activitățile Agenției.

La 4 martie 1960, prof. Constantin Nicuță, ministrul țării noastre la Viena, își prezenta directorului general, Sterling Cole, scrisoarea de numire în calitate de reprezentant permanent al României pe lîngă Agenția Internațională pentru Energia Atomică. De la această dată, România a fost reprezentată în mod oficial, fără întrerupere, pe lîngă directorul general al A.I.E.A.

În primii cinci ani de existență a Agenției s-au definitivat mijloacele și metodele în cadrul cărora organizația își înscria activitățile practice, menite să răspundă principalelor sarcini pentru care a fost înființată. În acordarea asistenței tehnice, limitată de mijloacele financiare de care dispunea Agenția, se găsise un echilibru între regulile generale ale O.N.U. și specificul domeniului nuclear. Activitățile de control se aflau la început și nu erau încă nici reglementate teoretic (siste-

mul de garanții al A.I.E.A.). Ele nu constituiau o piedică în dezvoltarea organizației, deoarece comerțul internațional cu instalații și materiale nucleare, care le-ar fi putut solicita, se afla și el într-o fază incipientă. Se definitivase un sistem de forme pentru realizarea schimbului de informații și experiență în domeniul nuclear care permitea Agenției să joace un rol activ în promovarea colaborării internaționale în acest domeniu nou al științei și tehnicii, atît de dinamic și de important.

România a contribuit la efortul Agenției de a-și găsi locul în mecanismul complex al colaborării internaționale, și-a manifestat interesul de a participa la cît mai multe din formele de activitate ale organizației.

În acest context, la 3 iunie 1963, s-a hotărît înființarea Misiunii permanente a României pe lîngă Agenția Internațională pentru Energia Atomică. Reprezentanță diplomatică distinctă de Ambasada română din Austria, Misiunea permanentă a primit sarcina exclusivă de a menține legătura între organele competente ale țării noastre și Secretariatul A.I.E.A.

Înființarea Misiunii permanente a contribuit la intensificarea prezenței țării noastre în organizație, la extinderea și diversificarea colaborării între România și A.I.E.A. Activitatea reprezentanței diplomatice permitea o mai bună cunoaștere a tuturor formelor de activitate ale organizației, depistarea integrală a posibilităților de colaborare pe care le oferă Agenția. Pe de altă parte, Secretariatului A.I.E.A. i-a fost facilitat contactul cu țara noastră, urmărirea realizărilor României în domeniul nuclear, cunoașterea gradului în care România este interesată să participe, și ori ce poate oferi sau primi în fiecare din formele de activitate ale organizației.

Misiunea diplomatică permanentă și specializată oferea delegațiilor române la sesiunile Conferinței generale și Consiliului Guvernatorilor posibilitatea pătrunderii în detaliile problemelor în discuție, facilitîndu-se, în acest fel, rezolvarea sarcinilor pe care le aveau de îndeplinit. Ea permitea menținerea unui contact continuu cu majoritatea statelor interesate în activitatea Agenției prin intermediul misiunilor similare ale acestor țări.

Domeniul în care misiunea a depus încă de la început o activitate intensă a fost acela al colaborării cu Agenția

în problemele curente ale cooperării internaționale în ceea ce privește aplicațiile pașnice ale energiei nucleare. După înființarea Misiunii permanente s-a intensificat participarea cercetătorilor români la reuniunile științifice organizate de A.I.E.A., a crescut numărul burselor acordate țării noastre, folosirea publicațiilor Agenției sau de care dispune Agenția, precum și a sistemului de documentare științifică al organizației. În perioada care a urmat creării misiunii, România a participat la forme noi de activitate a A.I.E.A. în acest domeniu. Astfel au fost încheiate peste 20 de contracte de cercetare în care lucrările au fost executate în instituții științifice românești, cu sprijinul tehnic și financiar al Agenției, cercetători români au participat la grupările științifice ad-hoc (paneluri) organizate de A.I.E.A., oameni de știință români au colaborat la publicațiile organizației etc.

În prezent, odată cu amplificarea sarcinilor Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, legate de dezvoltarea rapidă a domeniului nuclear, cu consecințele ei în sporirea necesităților de cooperare între țări, de extinderea comerțului internațional cu instalații și materiale nucleare, de înființarea în cadrul Agenției a sistemului de informații nucleare, de participarea organizației la aplicarea Tratatului de neproliferare, activitatea României — țară interesată în colaborarea internațională în toate sferele de activitate — în această organizație va continua să crească în mod corespunzător.

Expresie a locului pe care îl rezervă domeniului nuclear în planurile sale economice și tehnico-științifice, a importanței ce o acordă cooperării internaționale ca o componentă esențială a dezvoltării, România socialistă s-a numărat și se numără printre membrii activi ai Agenției Internaționale pentru Energia Atomică.

Dovada cea mai elocventă a rolului pe care România îl atribuie acestei organizații în contextul cooperării internaționale în domeniul nuclear o constituie vizita pe care președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a făcut-o Conferinței generale a A.I.E.A. în septembrie 1970.

Ca membră fondatoare a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, așa cum arăta de la tribuna acestei organizații, președintele Consiliului de Stat al Republicii

Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, ţara noastră este hotărîtă să militeze neabătut pentru instaurarea unui climat propice cooperării internaţionale, pentru întărirea păcii prin înfăptuirea dezarmării generale şi, în primul rînd, a celei nucleare, de a se asigura tuturor statelor, fără nici un fel de discriminare, accesul nestingherit la rezultatele dobîndite în domeniul nuclear paşnic.

În cuvîntul adresat celei de-a XIV-a sesiuni a Conferinţei generale a A.I.E.A., preşedintele Nicolae Ceauşescu arăta : „Agenţia Internaţională pentru Energia Atomică poate contribui prin activitatea ei ca marile avantaje pe care le oferă aplicarea fizicii nucleare să intre cît mai larg în circuitul mondial de valori, să contribuie la înlăturarea subdezvoltării, la ridicarea nivelului de civilizaţie al tuturor popoarelor. O importanţă deosebită are în acest sens activitatea agenţiei pentru dezvoltarea cooperării pe planul cercetării şi folosirii energiei nucleare în scopuri paşnice, pentru intensificarea schimbului de informaţii şi de experienţă, pentru sprijinirea eforturilor ţărilor membre care luptă pentru recuperarea rămînerii în urmă în acest domeniu. Pe această cale, Agenţia Internaţională pentru Energia Atomică poate contribui din plin la destinderea internaţională, la înţelegerea între popoare, la cauza păcii în lume“ [5].

Dumitru Ţibuleac

---

[5] Nicolae Ceauşescu. *România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate*, vol. V, Bucureşti, Editura politică, 1971, p. 116.

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ANEXE

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexa I*

MINIȘTRII AFACERILOR EXTERNE AI ROMÂNIEI DUPĂ 23 AUGUST 1944

GRIGORE NICULESCU-BUZEȘTI — 23 august — 4 noiembrie 1944.

CONSTANTIN VIȘOIANU — 4 noiembrie 1944 — 28 februarie 1945 **.

GHEORGHE TĂTĂRESCU (și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri) — 6 martie 1945 — 7 noiembrie 1947.

ANA PAUKER — 7 noiembrie 1947 — 26 iunie 1952.

SIMION BUGHICI — 26 iunie 1952 — 3 octombrie 1955.

GRIGORE PREOTEASA — 3 octombrie 1955 — 17 iulie 1957.

ION GHEORGHE MAURER — 13 iulie 1957 — 17 ianuarie 1958.

AVRAM BUNACIU — 17 ianuarie 1958 — 21 martie 1961.

CORNELIU MĂNESCU — 21 martie 1961 — 19 octombrie 1972.

GEORGE MACOVESCU — 19 octombrie 1972 —

---

* Anexele I și II au fost întocmite de Ion Vlasiu.
** Guvernul a demisionat la 28 februarie 1945.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexa a II-a

PRIMII REPREZENTANȚI DIPLOMATICI STRĂINI ÎN ROMÂNIA *

(Relații diplomatice stabilite în perioada 1948—1972)

Afghanistan

ABDUL HAKIM SHAHÂLAMI — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 8 aprilie 1960.

Africa Centrală

ALBERTO SATO — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 26 iunie 1970.

Algeria

TAÏEB BOULHAROUF — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 19 august 1966.

Australia

ROY ROBERT FERNANDEZ — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 25 mai 1970.

Birmania

U KYIN — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 27 iunie 1958.

U PE KIN — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 17 august 1962.

Burundi

FRANÇOIS KISUKURUME — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 11 martie 1971.

---

* Data depunerii scrisorilor de acreditare.

BCU BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

Cambodgea

MEASKETH CAIMEROM — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Praga), 23 septembrie 1965.

Canada

BRUCE MAC GILLIVRAY WILLIAMS — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 19 ianuarie 1968.

Republica Populară Chineză

VAN IU-PIN — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 11 august 1950.

Cipru

NIKOS KRANDIOTIS — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Atena), 10 aprilie 1970.

Columbia

DR. ANTONIO ALVAREZ RESTREPO — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 25 martie 1970.

Republica Populară Congo

JEAN BAPTISTE LOUNDA — însărcinat cu afaceri, 10 noiembrie 1970.

JEAN BAPTISTE LOUNDA — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 26 iunie 1971.

Republica Populară Democrată Coreeană

KO BON GHI — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 4 martie 1952.

Costa Rica

NUÑEZ VARGAS — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 21 septembrie 1971.

Cuba

MANUEL YEPE MENÉNDEZ — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 15 decembrie 1961.

Ethiopia

PETROS SAHLOU — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 17 august 1962.

WOLDE YOHANNES SHITA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 13 mai 1971.

Filipine

LUIZ MORENO SALCEDO — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Paris), 22 mai 1972.

Republica Democrată Germană

JONNY LOEHR — șeful misiunii diplomatice, 19 aprilie 1950.

HERRN HERMAN — însărcinat cu afaceri ad interim, 7 martie 1951.

GEORG HANDKE — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar, 3 octombrie 1952.

WERNER EGGERATH — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 6 martie 1954.

Republica Federală Germania

ERICH STRÄTLING — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 4 iulie 1967.

Republica Ghana

EMANUEL KADJOE DADZIE — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 3 martie 1962.

Republica Guineea

BARRY BOURBACAR BIRO — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Praga), 3 martie 1962.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

India

RAJESHWAR DAYL — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 10 august 1955.

JAGAN NATH KHOSLA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Praga), 24 ianuarie 1958.

BEJOY K. ACHARYA — însărcinat cu afaceri, 26 iulie 1961.

K. R. F. KHILNANI — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 30 septembrie 1963.

Indonezia

SUKRISNO — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 6 mai 1961.

Irak

MUHSEH HUSSEIN AL-HABIB — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 1 martie 1967.

MUNDHIR T. AL WINDAWI — însărcinat cu afaceri ad interim, 12 iulie 1969.

Islanda

PETUR THORSTEINSSON — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 12 noiembrie 1956.

KRISTINN GUDMUNDSSON, dr. — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 18 august 1964.

Israel

REUVEN RUBIN — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar, 12 ianuarie 1949.

RAPHAEL BENSHALOM — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 19 august 1969.

Kenya

DAVID KAYANDA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 16 aprilie 1969.

Kuweit

SAEED JACOOB SHAMMAS — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 17 august 1965.

Laos

KHAMPHAN PANYA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 16 iulie 1964.

Liban

ROBERT KLAT — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Atena), 28 aprilie 1966.

Malayezia

TENGKU TAN SRI NGAH MOHAMED — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 22 noiembrie 1972.

Republica Mali

ABDOULAYE MAÏGA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Praga), 13 septembrie 1962.

Maroc

HASSAN KAGHAD — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 30 iunie 1969.

Republica Islamică Mauritania

ABDALLAHI OULD SIDYA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 19 februarie 1971.

Republica Populară Mongolă

NIDENHUUGHIIN IDAMJAB — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 3 iunie 1952.

TOGOOCIIN GHENDEN — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 10 octombrie 1963.

Nepal

BAL CHANDRA SHARMA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 16 aprilie 1969.

Niger

IBRA KABO — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Bonn), 25 decembrie 1970.

Republica Federală Nigeria

SOJI WILLIAMS — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Varșovia), 15 iulie 1970.

Republica Islamică Pakistan

M. SHAFQAT — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Praga), 19 august 1965.

AHSAN-ul-HUQUE — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 15 decembrie 1966.

Peru

HUBERT WIELAND ALZAMORA — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 8 mai 1970.

Senegal

IBRAHIMA BOYE — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 12 iunie 1972.

Sierra Leone

EDWARD WILMONT BLYDEN, dr. — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 20 ianuarie 1972.

Singapore

PAPANASAM SETLUR RAMON — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 22 mai 1972.

Republica Arabă Siria

NADIH SABBAGH — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Sofia), 14 iulie 1965.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Sri Lanka (Ceylon)

GUANAPALA PIYASENA MALALASEKERA, dr. — trimis extraordinar și ministru plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 15 iulie 1959.

Republica Democratică Sudan

MOHAMED HAMAD EL NIL — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 1 octombrie 1957.

Republica Unită Tanzania

ANTHONI BALTHAZAR NYAKYI — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Bonn), 22 februarie 1972.

Tunisia

MAHMOUD MAAMOURI — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 20 octombrie 1965.

Venezuela

VALENTIN HERNANDEZ ACOSTA — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 24 octombrie 1969.

Republica Democrată Vietnam

NGUYEN VAN KINH — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 17 iunie 1957.

NGUYEN MINH CHUONG — însărcinat cu afaceri ad interim, 15 martie 1958.

HOANG TU — ambasador extraordinar și ministru plenipotențiar, 30 iunie 1964.

Republica Vietnamului de Sud

NGUYEN DUC VAN — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 24 iulie 1969.

Volta Superioară

MICHEL KOMPAORE — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Bruxelles), 10 aprilie 1970.

Republica Democratică Populară a Yemenului

ALY ABDUL RAZZAK BADEEB — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Berlin), 8 noiembrie 1971.

Zair

ANDRÉ FERNAND MANDI — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Belgrad), 14 octombrie 1967.

JEAN-MARIE TUMA WAKU — însărcinat cu afaceri ad interim, 31 ianuarie 1970.

THEODOR KONDO BELAN — ambasador extraordinar și plenipotențiar, 22 august 1970.

Zambia

PAUL JOHN FIRMINO LUSAKA — ambasador extraordinar și plenipotențiar (cu reședința la Moscova), 19 februarie 1971.

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Indice alfabetic

A

Abdalah Al-Jaber Al Sabah — 358.

Abderhaman, Mulay — 397.

Abdul Gaffar Baba — 382.

Abdulah Maiga — 389.

Abdul Rahman Pazhwak — 41, 43.

Abdus Samad Azad — 74.

Abidjan, capitala Coastei de Fildeș — 158.

Abisinia vezi Ethiopia.

Aboukos, Abdulrahman — 492.

Academia de Studii Economice (R. S. România) — 508.

Academia de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România — 372.

Academia de Științe Sociale și Politice „Ștefan Gheorghiu" — 173, 608.

Academia de Științe (Cuba) — 209.

Academia Republicii Socialiste România — 140, 182, 204, 209, 372, 664.

Academia Sinica (R. P. Chineză) — 140.

Accra, capitala Republicii Ghana — 137, 276, 277, 279, 280, 548.

Acevedo, Miriam — 209.

Acharya, Bejouy R. — 675.

Acorduri, convenții, protocoale — 27, 48, 51, 56, 57, 59, 69, 71, 75, 82, 85, 89, 99, 103, 109, 116, 122, 138, 139, 140, 144, 153, 180, 182, 186, 197, 218, 235, 254, 255, 257, 264, 272, 279, 286, 288, 289, 299, 300, 303, 310, 312, 313, 314, 315, 320, 325, 338, 345, 346, 350, 351, 368, 369, 377, 380, 385, 386, 401, 402, 403, 404, 406, 420, 421, 422, 424, 430, 441, 454, 456, 467 477, 485, 492, 493, 494, 495, 496, 501, 515, 516, 523, 527, 537, 538, 539, 540, 541, 545, 546, 554, 555, 556, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 589, 591, 592, 593, 594, 595, 598, 599, 600, 607, 608, 614, 617, 618.

Acordurile de la Geneva în problema Vietnamului (1954) — 561, 563, 564, 577.

Acosta, Valentin Hernandez — 678.

Adalbert Kruge — 64.

Aden, capitala Republicii Democrate Populare a Yemenului — 597, 598, 608.

Adelaide, oraș în Australia — 70.

„Adevărul", cotidian — 224, 225.

A.D.N., agenția (R. D. Germană) — 246.

Adolphe, Caesar Shadler — 64.

Addis Abeba, capitala Ethiopiei — 223, 227, 228, 229.

Adunarea Generală a O.N.U. — 25, 41, 42, 43, 80, 95, 97, 102, 149, 155, 173, 186, 187, 201, 202, 203, 214, 286, 312, 330, 335, 340, 344, 349, 355, 363, 370, 375, 380, 390, 394, 422, 428, 436, 440, 529, 546, 604, 612, 623, 626, 627, 628, 629, 630, 637, 638, 641, 642, 656.

Afghanistan — 22, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 322, 323, 672.
— Guvernul Afghanistanului — 41, 44.

Africa (inclusiv Africa ecuatorială, Africa de nord, Africa de sud-vest, Africa de vest) — 10, 46, 52, 54, 55, 93, 95, 97, 107, 110, 147, 157, 168, 229, 234, 281, 282, 284, 287, 288, 291, 323, 340, 348, 361, 377, 384, 392, 397, 408, 409, 417, 433, 438, 471, 477, 480, 513, 520, 522, 529, 535, 536, 586, 587, 602, 610.

Africa de Sud (Republica Sud-Africană) — 93, 174, 349, 378, 527, 647.

Republica Africa Centrală — 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 106, 168, 602, 672.
— Guvernul centrafrican — 49.

Africa germană de vest — 472.

Agenţia Centrală Telegrafică Coreeană — 182.

Agenţia de presă China Nouă — 139, 140.

Agenţia Internaţională pentru Energia Atomică (A.I.E.A.) — 24, 75, 312, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667.
— Conferinţa Generală a A.I.E.A. — 661, 663, 664, 665, 667.
— Consiliul guvernatorilor al A.I.E.A. — 662, 663, 665.

Agenţia Naţională de Ştiinţă a R.D.P. a Yemenului (A.I.A.) — 600.

Agenţia Română de Presă (Agerpres) — 85, 139, 182, 266, 267, 331.

Ahmed Hassan Al Bakr — 329.

Ahuja, V. K. — 306.

Republica Populară Albania — 21, 631.

Albert, lac în Africa — 544.

„Albina Românească", revista — 63, 119, 161, 489.

Albreda — 238.

Alecsandri, Vasile — 397.

Alep, oraş în Siria — 488, 489, 490, 491.

Alexandru cel Mare (inclusiv Alexandru Macedon) — 39, 447, 504.

Alexandru Lăpuşneanu, domn al Moldovei — 146.

Alexandru Mircea, domn al Ţării Româneşti — 489.

Alexie, Marin — 382.

Alfredo Ovando Candia — 90.

Alger, capitala Algeriei — 54, 55, 57, 60, 385, 536, 538, 539.

Algeria — 54, 55, 57, 58, 60, 61, 62, 349, 433, 602, 672.
— Guvernul algerian — 56, 59, 61.

Al Habib, Muhseh Hussein — 675.

Al Hadi, Omar — 387.

Alianţa Forţelor Naţionale Democratice şi Paşnice din Vietnam — 584.

Ali, Salem Rabaya — 597.

Al Kindi — 328.

Al-Kuweit, capitala Kuweitului — 357.

Allan Jai Way — 64.

Allegre, Emile — 399.

Almăşan, Bujor — 351, 353, 354, 395.

Alpizar, Claudio — 197.

Al-Sabbagh, Nahib — 493.

Al-Sallal, Abdullah — 592.

Al Windawi, Mundhir T. — 675.
America Centrală — 194.
America (continentul) — 462.
America Latină — 10, 86, 88, 163, 460, 462, 465.
Amfilohie Hotiniul — 63, 199, 534.
Amin, Idi — 548.
Amman, capitala Iordaniei — 320.
Andrew, David Camara — 239.
Anglia (inclusiv Marea Britanie și Imperiul colonial britanic) — 21, 66, 106, 112, 147, 148, 237, 238, 240, 340, 342, 343, 348, 377, 379, 444, 480, 497, 498, 513, 520, 532, 596, 625, 627, 647, 649.
Angola — 107, 349, 527, 602.
Anloga, localitate în Ghana — 279.
Ankara — 296.
Annobon, insulă — 291.
Ansamblul folcloric Ciocîrlia — 574.
Ansamblul folcloric Ciprian Porumbescu — 442.
Ansamblul folcloric de stat din R. D. Vietnam — 574.
Ansamblul folcloric Oltenia — 455.
Ansamblul folcloric Perinița — 574.
Antoine, Gminali — 51.
Antonescu, Ion — 112.
Antonio Nuñez Jimenez — 209.
Antoniu, Costache — 305.
Anuarul Statistic al R. S. România — 71, 84, 138, 154, 185, 270, 301, 312, 320, 326, 345, 369, 420, 494, 515.
Appathurai, E. — 641.
Arabia Saudită — 647.
Aramburu, Jose Felix — 464.
Aredresson, Kristian — 338.
Ardeleanu, Aurel — 94, 430, 507, 615.
Argeisson, A. — 332.
Argentina — 21.
Arghezi, Tudor — 419, 495.
Arhipelagul Antilelor — 201.
Arisi, Sabet El — 492.
Arnaldo, Ortiz Lopez — 196.
Arnasson, Magnus — 338.
Arnolds, Ragnar — 337.
Asia (inclusiv Asia de sud-est) — 10, 13, 39, 73, 77, 101, 147, 323, 340, 350, 361, 380, 412, 417, 448, 567, 571.
Asiria — 322.
Aslan, Ana — 402.
Asociația de prietenie chino-română — 139.
Asociația de prietenie Sri Lanka—România — 507, 509.
Asociația de prietenie româno-nepaleză — 431.
Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale — 43, 153.
Asociația de prietenie mongolo-română — 419.
Asociația de prietenie româno-islandeză — 339.
Asociația Internațională de Studii Sud-Est Europene (A.I.S.E.E.) — 657.
Asociația Națională a Micilor Agricultori (Cuba) — 205.
Asociația Națională a Scriitorilor și Artiștilor din Peru (A.N.E.A.) — 465, 469.
Asociația Oamenilor de Știință din Cuba — 209.
Asociația românilor din China — 122.
Asociațiile țărănești din Irak — 329.
Asociația ziariștilor din întreaga Chină — 140.

Assam, stat în India — 301.
Assan, Bazil G. — 482, 505.
„Associated Press of Pakistan" (A.P.P.) — 455.
Asturias, A. M. — 210.
Republica Arabă Unită — 493.
Atena — 151, 152, 369, 658, 673, 676.
Atiavi, localitate în Ghana — 279.
Aubert, Clement — 535, 536.
Austria — 21, 627, 631, 662, 665.
Australia — 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 443, 625, 647, 672.
— Guvernul Australiei — 66, 68.
Autotractor, întreprindere românească de comerț exterior — 607.
Avram, Ioan — 132.
Ayacucho, bătălia de la — 463.

B

Babilon, oraș antic în Mesopotamia — 322.
Babu, A. — 523.
Babuci, Pavel — 177.
Bacovia, George — 372.
Badeeb, Aly Abdul Razzak — 679.
Ba Dinh — 567.
Bagdad, capitala Irakului — 318, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 447.
Baia Mare, orașul — 619.
Balcani — 149, 150, 161.
Bali, insulă în Indonezia — 311.
Bamako, capitala statului Mali — 389, 392.
Bamberg, oraș în R. F. Germania — 273.
Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.) — 174.
Banca Română de Comerț Exterior — 197.
Bandaranaike, Sirimavo — 506.
Bandaranike, Solomon — 506.
Banjul (fost Bathurst), capitala Gambiei — 237.
Bandung, oraș în Indonezia — 311, 313.
Bangkok, capitala Tailandei — 449, 559.
Bangladesh — 72, 73, 74, 75, 76.
Bangui, capitala Republicii Africa Centrală — 49, 50, 53.
Banuș, Maria — 163.
Bariț, Gheorghe — 489.
Barran, Z. — 88.
Barrauni, localitate în India — 301.
Barry, Bocar Biro — 284.
Baye, Ibrahim — 478.
Bălăceanu, Petre — 33, 530, 542.
Bălănescu, Mircea — 152, 246.
Bărbulescu, Octavian — 554.
Bechuanaland, vechea denumire a statului Botswana. — 93.
Beirut, capitala Libanului — 317, 319, 358, 359, 366, 367, 368, 369, 370, 372.
Belan, Theodor Kondo — 679.
Belgia — 21, 39, 342, 399, 463, 472, 603, 625.
Belgrad — 66, 68, 115, 227, 400, 538, 605, 672, 673, 674, 675, 676, 678, 679.
Benedikt, Groendal — 337.
Beniuc, Mihail — 163, 419.
Benjamin Nuñez Vargas — 196.
Benshalom, Raphael — 344, 675.
Berlin — 120, 243, 244, 245, 252, 258, 597, 679.
Berlinul de Vest — 259, 269.
Berna, capitala federală a Elveției — 157.

Beza, Marcu — 146, 147, 317, 341.
Bhabani, Bhattacharia — 305.
Bhuto, Zulficar Ali — 450, 456.
Biblioteca Centrală de Stat (România) — 517.
Biblioteca Universității din Khartum — 517.
Bicaz, orașul — 573.
Birendra Bikram Shah Deva — 432.
Birmania — 22, 72, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 238, 672.
— Guvernul Birmaniei — 78, 83, 84.
Biro, Barry Bourbacar — 674.
Biroul de educație ibero-american — 651.
Bista, Kirti Nidhi — 428.
Bistrița, orașul — 448, 573.
Blanco, Guzman — 549.
Blyden, Edward Wilmont — 677.
Boabă, Alexandru — 508.
Bodiane, Emil — 478.
Bodnaraș, Emil — 131, 135, 189, 192, 204, 337, 565.
Bogdan, Corneliu — 115, 461.
Bogor, oraș în Indonezia — 311.
Bogota, capitala Columbiei — 162, 165, 166.
Bogza, Geo — 305.
Bohamed, Tengku Tan Sri Ngah — 676.
Bokasa, Jean Bedel — 47, 49, 50, 51, 53.
Bolintineanu, Alexandru — 626.
Bolivia — 86, 87, 88, 89, 90, 91.
Bölling, Klaus — 264.
Bolz Lothar — 250.
Bombay, oraș în India — 304, 305.
Bond, Nguza Karl I. — 608.
Bonn, capitala R. F. Germania — 264, 268, 272, 525, 527, 677, 678.
Borges, Ignacio Iribarren — 554.
Borobudur, localitate în Indonezia — 311.
Botez, Adrian — 341.
Botez, Demostene — 651.
Botswana — 92, 93, 95.
Bouffier — 63, 119.
Boulharouf, Taïeb — 672.
Boumedienne, Houari — 59, 61.
Bourguiba, Habib — 540, 541.
Boye, Ibrahima — 677.
Brahmaputra, fluviul — 72.
Brandt, Willy — 268, 269.
Brașov — 180, 251, 319, 625, 647.
Brazilia — 23, 625, 647.
Brazzaville, capitala R. P. Congo — 168, 169, 170, 171.
Brăila — 255, 370.
Brănișteanu, Barbu — 224, 225.
Brătianu, Dimitrie — 535.
Brâncuși, Constantin — 372.
Brîncoveanu, Constantin — 366, 403.
Brucan, Silviu — 632.
Bruxelles — 529, 678.
București — 13, 24, 40, 41, 50, 57, 66, 70, 74, 78, 87, 99, 112, 113, 122, 124, 131, 139, 143, 144, 145, 152, 158, 166, 180, 185, 186, 188, 200, 206, 209, 211, 217, 230, 232, 233, 235, 245, 247, 250, 251, 253, 254, 264, 269, 271, 272, 277, 278, 279, 296, 300, 303, 305, 306, 307, 310, 313, 314, 320, 325, 332, 333, 338, 343, 344, 345, 346, 351, 354, 358, 363, 369, 388, 394, 395, 402, 404, 409, 414, 415, 418, 419, 421, 422, 429, 430, 436, 437, 439, 440, 443, 445, 450, 451, 452, 456, 463, 464, 468, 473, 475, 476, 491, 492, 493, 495, 499, 508, 514, 518, 523, 525, 527, 530, 533, 535, 537,

538, 540, 548, 549, 550, 551, 553, 554, 559, 561, 570, 572, 580, 581, 583, 591, 593, 594, 598, 599, 603, 605, 607, 615, 616, 654, 655, 658.

Buda — 427.

Budapesta — 259.

Budura, I. R. — 68.

Buenos Aires, capitala Argentinei — 87, 88.

Buganda — 544.

Bughici, Simion — 671.

Bujumbura, capitala Republicii Burundi — 96, 99.

„Buletinul Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene" — 657.

„Buletinul Comisiei Naționale a R. S. România pentru U.N.E.S.C.O." — 273, 658, 659, 660.

„Buletinul geografic" — 488.

„Buletinul oficial al R. S. România" — 16, 48, 51, 52, 58, 60 68, 69, 89, 92, 94, 98, 99, 102, 103, 115, 152, 165, 170, 197, 201, 215, 261, 268, 272, 278, 283, 300, 303, 310, 314, 324, 325, 326, 345, 346, 350, 358, 362, 369, 388, 389, 400, 414, 422, 430, 435, 440, 441, 452, 454, 456, 467, 484, 485, 501, 523, 538, 546, 554, 556, 592, 599, 607, 615, 635, 663.

Republica Populară Bulgaria — 20, 21, 244, 247, 264, 631.

„Bulletin d'informations" — 555.

Bunaciu, Avram — 671.

Bundestag — 267.

Burtică, Cornel — 132, 395, 608.

Burundi — 96, 97, 100, 471, 472, 602, 672.

— Guvernul burundez — 98.

Buzilă, Boris — 419.

C

Caceres, Andrés, A. — 463.

Cabinda — 168.

Cadieux, M. — 114.

Caimeron, Measketh — 673.

Cairo, capitala Republicii Arabe Egipt — 227, 324, 493, 513, 514, 537, 591, 597.

Calcutta, oraș în India — 305.

California — 200.

Cambodgea — 101, 102, 103, 105, 627, 631, 673.

— Guvernul cambodgean — 103, 104.

Camera de Comerț a R. S. România — 69, 271.

Camerun — 106, 108, 109, 110, 234, 291.

— Guvernul camerunez — 108.

Camiri, localitate în Bolivia — 90.

Canada — 28, 29, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 200, 673.

Canton — 118.

Capetown — 513.

Caracas, capitala Republicii Venezuela — 549, 550, 552, 553, 554.

Caragiale, Ion Luca — 305, 372, 419, 465, 495, 575.

Carlos P. Romula — 232.

Carlos, Lleras Restrepo — 165, 166.

Carlos, Saavedra Lamas — 88.

Carol I de Hohenzollern — 119, 535.

Carol, Jahoda A. — 217.

Carpentier, Alejo — 209, 211.

Carta O.N.U. — 15, 20, 31, 109, 282, 346, 378, 390.

Casablanca (El-Dar-El-Beida), oraș în Maroc — 398, 399, 402, 403.

„Casa libertății" din Lusaka (Zambia) — 617.

Cassian, Nina — 495.

Castillo, Sergio Arron — 465.

Castro, Ruz Fidel — 201, 204, 205, 207.

Cândea, Virgil — 86, 161, 206, 316, 317, 366, 372, 512.

Ceaușescu, Elena — 171, 297, 335, 347, 607, 616.

Ceaușescu, Nicolae, secretar general al Partidului Comunist Român, președinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România — 5, 10, 12, 13, 27, 34, 43, 48, 52, 59, 61, 62, 69, 73, 74, 81, 90, 94, 99, 104, 108, 130, 131, 133, 134, 135, 150, 166, 171, 172, 184, 185, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 195, 197, 198, 205, 207, 212, 232, 239, 251, 258, 259, 285, 287, 288, 292, 293, 297, 300, 303, 306, 315, 334, 335, 344, 347, 353, 363, 364, 371, 377, 381, 382, 389, 390, 396, 403, 404, 406, 407, 411, 423, 425, 426, 432, 441, 453, 456, 457, 460, 461, 478, 479, 485, 486, 487, 495, 501, 502, 509, 518, 519, 524, 525, 526, 527, 540, 548, 554, 565, 566, 567, 568, 579, 581, 582, 583, 584, 587, 597, 606, 607, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 638, 639, 645, 646, 653, 654, 666, 667.

Cebu, insulă în Arhipelagul filipinez — 231.

Cehoslovacia — 21, 200, 244, 255, 261, 268, 388, 450, 647.

Cen Sao-cun — 135.

C.E.N.T.O., pactul militar — 449.

„Centrafric-Press", organ central de informații din Republica Africa Centrală — 51.

Centrul European al U.N.E.S.C.O. pentru Învățământul Superior (București) — 24, 654, 655.

Centrul de Informare al O.N.U. (București) — 24.

Cezar, Ruiz Velarde — 89, 90.

Ceylon — vezi Republica Sri Lanka.

Chacin, Pedro Itriago — 550, 551.

Chari, rîu în Africa — 46.

Chevalier, Jean — 658.

Chhak, Sarin — 105.

Chile — 87.

Republica Populară Chineză (inclusiv China) — 13, 21, 39, 118, 119, 120, 121, 123, 125, 126, 127, 128, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 140, 330, 411, 412, 413, 416, 503, 625, 647, 659, 673.

— Consiliul de Stat al R. P. Chineze (guvernul) — 129, 137.

Chingola, diviziunea — 618.

Chiprianos — 146.

Chirwa, Fleetfort — 615, 616.

Christofi, Alexandru, revoluționar român de la 1848 — 489.

Republica Ciad — 106, 142, 143, 144, 145, 433.

Cian Hai fun — 131.

Cian Kai-și — 121.

Ciao Kuan-hua — 135.

Cioibalsan, H. — 419.

Cioroiu, Nicolae — 296, 343, 507.

Cipru — 22, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 673.

— Parlamentul cipriot — 153.

Circul de stat din R. D. Vietnam — 575.

Cirilo Villaverde — 211.

Ciu En-lai — 123, 129, 134.

Ciudad de Mexico, denumirea oficială a orașului Mexico — 162.

Ciun Cing — 121.

Clarke, Sir Ellis — 532.

Cleja, Ștefan — 319, 358.

Cleridis, G. — 153.

Cluj, orașul — 587.

Republica Coasta de Fildeș — 157, 158, 159, 374, 586.

Coasta de Aur, vezi Ghana.
Cole, Sterling — 664.
Colombo, capitala Republicii Sri Lanka — 505, 506, 508.
Columbia — 161, 162, 163, 164, 165, 166, 647, 673.
— Guvernul columbian — 162, 164.
— Congresul columbian — 166.
Colon, oraș, port în Panama — 460.
Comisia de drept internațional (O.N.U.) — 636.
Comisia Economică a O.N.U. pentru Africa — 286.
Comisia Economică a O.N.U. pentru America Latină (C.E.P.A.L.) — 88.
Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.) — 26, 632, 633, 634.
Comisia de Energie Atomică din India — 304.
Comitetul de bune oficii al O.N.U. — 626.
Comitetul de Stat al Energiei Nucleare din R. S. România — 304.
Comitetul de stat al radioteleviziunii române — 457.
Comitetul Național pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România — 179, 579.
Comitetul pentru Apărarea Revoluției din Cuba — 205.
Comitetul pentru Pace din Algeria — 61.
Comitetul Politic Ad-Hoc al Adunării Generale a O.N.U. — 627, 628.
Comitetul Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia — 28, 259.
Comitetul special asupra principiilor dreptului internațional, relațiilor prietenești și cooperării dintre state (O.N.U.) — 466.
Comitetul special pentru problema definirii agresiunii (O.N.U.) — 466.
Commonwealth-ul britanic — 393, 480, 506.
Compania Africii de Sud (Anglia) — 610.
Compania Națională Irakiană a Petrolului — 329.
Complexul industrial forestier de la Avisawella (Sri Lanka) — 508.
Comunicate comune — 40, 45, 47, 50, 71, 75, 99, 104, 133, 158, 165, 192, 219, 229, 258, 266, 270, 293, 298, 303, 328, 380, 409, 425, 436, 440, 450, 453, 457, 473, 475, 481, 483, 486, 533, 541, 548, 553, 555, 565, 566, 568, 579, 588, 596, 604, 612, 614.
Conakry, capitala Republicii Guineea — 283, 284, 285, 290, 440, 475, 478, 506.
Confederația Generală a Muncii (România) — 179, 559.
Conferința Afro-Asiatică de la Bandung (1955) — 101.
Conferința de la Berlin (1885) — 168.
Conferința de la Geneva a miniștrilor afacerilor externe (octombrie-noiembrie 1955) — 627.
Conferința de la Geneva în problema Vietnamului (1954 și 1962) — 361, 563.
Conferința de la Grenoble în problemele tineretului (1962) — 656.
Conferința de pace de la Paris (1919) — 443.
Conferința de pace de la Paris (1946) — 624, 648.
Conferința internațională de la Paris cu privire la Vietnam — 27, 582.

Conferința ministerială de la Alger a țărilor în curs de dezvoltare (10—24 octombrie 1967) — 476.

Conferința miniștrilor afacerilor externe de la Moscova (1945) — 175.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român (1972) — 10, 12, 15, 26, 29, 73, 568.

Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) — 42, 80, 174, 204, 221, 286, 371, 390, 391, 466, 476, 522.

Conferința O.N.U. pentru edificarea dreptului internațional — 422.

Conferința pentru securitate și colaborare în Europa — 29, 33, 339.

Conferința regională a comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din Europa (București — 1972) — 654.

Conferința statelor neposesoare de arme nucleare de la Geneva (1968) — 221, 453.

Congo, bazinul fluviului — 471.

Congo belgian (colonia) — 472.

Congo, fluviul — 602.

Republica Populară Congo — 46, 106, 168, 169, 171, 172, 234, 602, 673.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român — 22, 33, 129, 184, 578.

Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — 22, 33, 131, 184, 212, 337.

Congresul Conferinței Naționale a Oamenilor Muncii din Guineea — 285.

Consiliul Aliat de Control — 243, 244.

Consiliul Artelor din Ghana — 280.

Consiliul Central al Sindicatelor din România — 85.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste (inclusiv Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă) (România) — 192, 469, 542.

Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.) — 13, 250, 253, 423.

Consiliul de Miniștri al R. S. România (inclusiv guvernul român) — 5, 27, 31, 32, 41, 45, 47, 56, 61, 64, 67, 68, 70, 74, 78, 81, 84, 97, 108, 121, 126, 128, 132, 135, 137, 142, 149, 162, 164, 170, 176, 177, 178, 179, 182, 183, 192, 197, 202, 203, 206, 238, 242, 245, 249, 262, 265, 269, 283, 287, 296, 298, 299, 311, 323, 324, 331, 335, 336, 338, 347, 350, 354, 370, 380, 381, 382, 385, 387, 394, 396, 403, 410, 415, 417, 430, 431, 434, 436, 438, 439, 441, 445, 449, 450, 451, 453, 457, 459, 461, 466, 467, 472, 473, 475, 476, 480, 483, 485, 495, 499, 500, 514, 517, 521, 529, 530, 535, 544, 545, 550, 551, 553, 555, 560, 562, 565, 566, 571, 578, 582, 584, 587, 603, 604, 607, 611, 612, 614, 629, 630, 648, 650.

Consiliul de Securitate al O.N.U. — 27, 179, 359, 368, 626, 627, 628, 629, 630.

Consiliul de Stat al R. S. România — 14, 27, 48, 51, 61, 62, 67, 68, 74, 79, 90, 94, 104, 107, 108, 109, 131, 150, 157, 159, 171, 189, 192, 195, 196, 214, 227, 233, 239, 250, 268, 269, 284, 285, 287, 288, 289, 292, 296, 297, 298, 300, 303, 306, 311, 315, 318, 333, 335, 336, 337, 344, 346, 347, 351, 353, 358, 363, 369, 381, 382, 388, 389, 399, 396, 403, 405, 410, 422, 425, 426, 429, 431, 439, 441, 451, 452, 453, 456, 457, 460, 461, 473, 478, 485, 486, 487, 495, 500, 502, 509, 518, 524, 525, 526, 527, 539, 540, 554, 566, 581, 582, 584, 586, 587.

597, 598, 604, 606, 613, 615, 616, 635, 638, 645, 654, 666.

Consiliul Economic și Social al O.N.U. (E.C.O.S.O.C.) — 312, 522, 648, 649.

Consiliul Național al Femeilor (România) — 192.

Consiliul Revoluției (Algeria) — 59.

Consiliul Sindicatelor Congoleze — 173.

Consiliul Superior al Agriculturii (România) — 153, 401.

Constantin Cantacuzino — 86.

Constantinescu, D. — 224.

Constantinopol — 341, 490.

Constanța — 53, 370, 454, 523.

Convenția de armistițiu dintre România și Națiunile Unite — 20.

Convenția privind imunitățile și principiile diplomatice — 515.

Convențiile de la Londra din 3—5 iulie 1933 — 40, 323.

Copenhaga, capitala Danemarcei — 334.

Coreea de Sud — 187, 188, 330.

Republica Populară Democrată Coreeană — 21, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 659, 673.

— Adunarea Populară Supremă a R. P. D. Coreene — 176.

— Prezidiul Adunării Populare Supreme a R. P. D. Coreene — 178, 181, 183, 188.

— Cabinetul de Miniștri al R. P. D. Coreene — 176, 177, 184, 188, 192.

Corporacion Desanta, companie de electricitate din Peru — 469.

Corrales, Edgardo Leonne — 466.

Costa Rica — 194, 195, 196, 197, 198, 673.

Coșbuc, George — 295, 495, 575.

Cotonou, oraș în Dahomey — 215.

Coțoveanu, Iacob — 561.

Craiova — 418.

Crăciun, Ion — 135.

Creangă, Ion — 372.

Cretzeanu, Alexandru — 552.

Cristofor Columb — 194.

Crucea Roșie din Republica Socialistă România — 45, 55, 75, 180, 181, 204, 319, 424, 562, 578.

Cuba — 12, 22, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 629, 674.

— Guvernul cubanez — 204, 207.

Cuervo, César Marmol — 551.

Cunea — 399.

„Curierul Românesc" — 119, 161.

Curzon, George Nathaniel — 356.

Cyrus — 448.

D

Dabakhtar Agence, agenție de știri afgană — 40.

Dacca, capitala statului Bangladesh — 73, 74, 76.

Dacia — 365, 511.

Dadzie, Emanuel Kadjoe — 674.

Dahomey — 213, 214, 529, 586.

Dakar, capitala Senegalului — 239, 474, 475, 478.

„Dakar Matin", ziarul — 475, 477.

Dalea, Mihai — 415.

Damasc, capitala Siriei — 318, 488, 491, 492, 493, 494, 495.

Damdinnerenghiin, Bataa — 423.

Dan, Dumitru — 65, 118, 119, 398, 408, 474.
Danemarca — 20, 21, 39, 334, 647.
Daniel, Arias Argaez — 162.
Dar Es Salaam, capitala Tanzaniei — 92, 352, 473, 502, 521, 522, 523, 548, 613.
Darfur, ţinut din Sudan — 512.
Datcu, Ion — 68, 632, 635.
Dawda, Jawara — 239.
Dayl, Rajeshwar — 675.
Declaraţii comune — 27, 30, 52, 80, 126, 127, 172, 310, 311, 416, 456, 518, 519, 526, 563, 572, 586, 607, 609.
Delaporte, Joseph — 199.
Deligdische, S. — 87.
Delta Dunării — 465.
Devayani, Krishna — 305.
Dezangajare militară — 32.
Dezarmare — 32, 33.
— generală — 33.
— nucleară — 33.
Diaconescu, Gheorghe — 632.
Diakite, Moussa — 288.
Diamandy — 490, 491.
Diego, Cao — 168.
Diem Bien Fu — 558.
Dimitrie Cantemir — 54, 316, 357, 397.
Diop, Serigne Babacar — 476.
Diquimbaye, Georges — 143, 144.
Divan, Chaman Lall — 296.
Djakarta, capitala Indoneziei — 102, 137, 309, 310, 311, 313, 382, 403.
Djatiluhur, localitate în Indonezia — 311.
Dobrogea — 465.
Doctrina Hallstein — 263.
Republica Dominicană — 629, 647.
Dongola, ţinut în Sudan — 512.
Dorman, Maurice — 395.
Drăgan, Constantin — 132.
Drăgănescu, Emil — 184, 495.
Drăgoi, Sabin — 372.
Drînceanu, Ion — 92, 352, 353, 358, 473, 502, 522, 613, 615, 648.
Duca, I. G. — 490, 550.
Dulles, J. F. — 627.
Duma, Aurel — 131.
Dunărea — 263, 488.
Düsseldorf, oraş în R. F. Germania — 271.

E

Ecobescu, Nicolae — 634, 635.
Ecuador — 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222.
— Guvernul ecuadorian — 217.
Edmund, Resch — 64.
Eduard, lac în Africa — 544.
Edward, Granwille Theodore — 65.
Eggerath, Werner — 674.
Egipt —21, 325, 489, 513, 647.
El Assad, Hafez — 495.
El Badr — 591.
Eldjarn, Kristjan — 334, 335.
El Fadly, Yahia Mohammed — 517.
El-Hadj Ahmadou Ahidjo — 108.
El Harti, Salim — 520.
El Iriani, Abdel Rahman — 593.
El-Khamry, Abdalab Amed — 600.
„El Nacional", ziarul — 556.
El Nil, Mohamed Hamad — 514, 678.
Elone, insulă situată în faţa coastelor zonei continentale a

Guineei Ecuatoriale — 291.
Elquera, Cesar — 463.
„El Tiempo", cotidian columbian — 164.
El Salvador — 194.
El Sayed, Izzel Din — 516.
Elveţia — 20, 21, 66, 113, 444, 632.
Eminescu, Mihail — 70, 295, 372, 495.
Ene, Constantin — 635.
Enescu, George — 372, 575.
Engels, Friedrich — 36.
Enrique Jarin El Cha Cha — 209.
Enrique, Milan — 164.
Enrique Moret Austrelio — 210.
Eritreea — 497.
Ernest William Thomas Dunn — 64.
Ernesto Esquerra Serrana — 162.
Ernesto Michelsen Mantilla — 162.
Escalantes, Diogenes — 552.
Ethiopia — 22, 223, 224, 225, 227, 228, 229, 674.
Eugenio Rodriguez — 210.
Eufrat, fluviu în sud-vestul Asiei — 316.
Europa (inclusiv Europa Centrală, Europa de Apus, Europa de Răsărit) — 17, 28, 29, 31, 32, 33, 70, 147, 149, 150, 156, 261, 262, 265, 267, 268, 269, 299, 322, 339, 413, 429, 448, 462, 477, 504, 558, 571, 629, 653, 654.
Eutikios, patriarh al Alexandriei — 512.
Evans, Luther H. — 648.
„Evening News", cotidian ghanez — 279.
Everest, pisc din munţii Himalaia — 427.

F

Fabrica de ciment din Haifong — 572.
„Facla", publicaţie românească — 224.
Facultatea de medicină din Bucureşti — 595.
Fakhr el-Din Maar — 366.
Falcon, Jorge — 465.
Fall, Medoune — 477.
Fan Van Dong — 560, 565.
Faruque, Ghulam — 452.
Federaţia Central-Africană a Rhodesiei şi Nyasaland-ului — 610.
Federaţia Mondială a Asociaţiilor pentru Naţiunile Unite — 630.
Felix, Houphouët Boigny — 158.
Felix, Soloni — 210.
Ferdinand, E. Marcos — 232.
Fernandez, Roy Robert — 672.
Fernando Poo, insulă situată în faţa coastelor Nigeriei şi Camerunului — 291, 292.
Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor — 339, 418.
Festivalul Mondial de Artă Neagră (Dakar — 1966) — 477.
Feysal Saleh al Mutawa — 358.
Filipine — 231, 232, 233, 629, 674.
— Guvernul filipinez — 233.
Finanţu, Nicolae — 233.
Finlanda — 20, 21, 631.
Fiume, portul — 505.
„Foaie pentru minte, inimă şi literatură", revistă — 489.
Fondul Monetar Internaţional (F.M.I.) — 147.
Fort-Archambault, localitate în Ciad — 142.

Fort-Lamy, capitala Ciadului — 144.
Fotino, George — 189.
Francisco Antiguo Arencibia — 210.
Francisco Macias Nguema — 292, 293.
Franco Julio Castro — 465.
Frangos, E. — 152.
Frankfurt pe Main, oraș în R. F. Germania — 263, 264, 271, 274.
Franța — 20, 21, 39, 55, 106, 119, 237, 238, 342, 366, 408, 625, 647, 651.
Freetown, capitala Republicii Sierra Leone — 480.
Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de Sud — 565, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583.
Frontul Național de Eliberare a Yemenului — 596, 597, 598.
Frontul Național Unit din Cambodgea (F.U.N.K.) — 104.
Frontul Unității Socialiste (România) — 205.
Fundația culturală peruano-română din Lima — 464, 465.

G

Gaberone, capitala Botswanei — 94, 95.
Gabon — 106, 168, 234, 235, 236, 291.
Gade, H. — 305.
Gabriel, Garcia Marques — 163.
Galați — 370, 463, 505, 587.
Gall, Ștefan — 633.
Gambetta, Jose — 464.
Gambia — 237, 238, 239, 474.
Gandhi, Indira — 298.
Gange, fluviu în sudul Asiei (India și Bangladesh) — 72.
Garcia, Gallo — 209.
Garoescu, Octav — 463.
Gauhar, Altaf — 455.
Gauhati, localitate în India — 301.
„Gazeta de Moldavia", publicație românească — 199.
Geneva — 24, 80, 121, 226, 286, 337, 361, 362, 390, 391, 422, 453, 552, 596, 623, 624, 632, 633, 634, 635, 636, 640.
Geomin, întreprindere românească de comerț exterior — 467, 614, 618.
Georgescu, Ion — 41, 56, 324, 538.
Georgescu, Paul Alexandru — 163.
Georgescu, Valeriu — 344.
Gerassimo, Mihail — 341.
Gere, Mihai — 337.
Germania — 240, 241, 342, 472.
Republica Democrată Germană — 21, 240, 242, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 262, 268, 659, 674.
— Camera Populară — 251.
— Consiliul de Stat — 252.
— Consiliul de Miniștri — 249, 250.
Republica Federală Germania — 258, 259, 260, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 437, 674.
— Bundestag — 267.
— Guvernul R. F. Germania — 264, 266, 267.
Gerteiny, Alfred A. — 408.
Ghana — 137, 157, 276, 278, 279, 280, 529, 586, 674.
— Guvernul ghanez — 277.
Ghënden, Togooclin — 414, 676.
Gheorghiu-Dej, Gheorghe — 262, 296.
Gheorghiu, Corneliu — 209, 372.

Gheorghiu, Iosif — 445.
Gherasim, arhimandrit al Mitropoliei Iaşului — 86.
Ghiaţă — 372.
Ghica, C. Albert — 398.
Ghika-Comăneşti, Dimitrie — 498, 499.
Ghika-Comăneşti, Nicolae — 498, 499.
Gil, Gonzáles Dávila — 194.
Giorgio Borg Olivier — 394.
Giovanni, Ferrando — 64.
Girard, Amédée — 490.
Giurescu, C. C. — 316.
Gîndilă, Vasile — 483.
Gîngiova, cooperativă agricolă de producţie — 573.
Gliga, Vasile — 153.
Golful Aden — 497.
Golful Bengal — 72, 73.
Golful Guineei — 433, 529.
Golful Persic — 356.
Golful Siam — 577.
Gomez, Juan Vicente — 550.
Gonzalo Facio — 197.
Gowon, Yacubu, general — 441, 442.
Grecia — 22, 148, 149, 152, 629, 646.
Grenoble — 656.
Grigore Ureche — 54, 397, 534.
Groote, baron de — 463.
Grotewohl, Otto — 243, 249.
Groza, Petru — 176, 179, 246, 247, 309, 416.
Grupul industrial de petrochimie — Brazi — 533.
Grupul interparlamentar român — 465.
Guanabo, localitate în Cuba — 206.
„Guardian", cotidian birmanez — 83.
Guatemala — 194.
Guayaquil, oraş în Ecuador — 217.
Gudjonsson, Oddur 334, 335.
Gudmunsson, Kristinn — 333, 675.
Guillen, Nicolas — 210.
Guineea — 22, 157, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 374, 440, 474, 674.
Guineea-Bissau — 107, 474, 527, 600.
Guineea Ecuatorială — 106, 234, 291, 292, 293, 294.
Gunawardene, Philip — 508.
Gutierez, German Tito — 468.
Guvernul Regal de Uniune Naţională din Cambodgea (G.R.U.N.K.) — 104, 105.
Gyanendra, prinţul — 429.

H

„Haboker", ziarul — 342.
Hadad, Georges — 367.
Haiderabad, localitate în India — 302, 304.
Haifa, oraş în Israel — 341.
Haifong, oraşul — 570, 572, 573.
Haile, Selassie — 223, 224, 226, 227, 228, 229.
Haldia, localitate în India — 302.
Hamani, Diori — 434, 435, 436, 437.
Hamilton, localitate în Canada — 112.
Hammad, Ahmed Al Sayed — 517.
Hammerskjoeld, Dag — 630.
Handke, G. — 247, 674.
Hanoi, capitala Republicii Democrate Vietnam — 362, 559, 563, 565, 566, 567, 569, 570, 571, 584.
Hanovra, oraş în R. F. Germania — 271.

Haralambie Arhimandritul — 147.
Hariri, Wahbi Al — 492.
Harry Courtenay Luck — 64.
Hasan, Muhamed bin Abdalla — 497.
Hassan al II-lea — 403, 405.
Hassan, Elias — 399.
Hassan, Mulay — 397.
Haşeganu, Mihail — 632.
Hatta, Mohammad — 309.
Havana — 199, 200, 201, 206, 208, 210.
Hă Dam — 192.
Hebb, Oswald Charles — 443.
Heinemann, Gustav — 268, 269.
Helfant, Henry — 550.
Helgoland, tratatul de la (1890) — 520.
Helsinki, capitala Finlandei — 28, 339.
Herceg Novi, oraşul — 658.
Hildebrand, Martha — 469.
Hillary, Ed. — 427.
Hilt, Virgil — 200, 398, 499.
Hima, grup etnic din Uganda — 544.
Himalaia, munţii — 427.
Hinda, grup etnic în Uganda — 544.
Hoang Ha, cooperativă agricolă de producţie (R. D. Vietnam) — 573.
Hoang Tu — 678.
Hodoş, Nerva — 366.
Homsy, Albert — 490, 491.
Homsy, Edmond — 491.
Honecker, Erich — 250.
Honduras — 194.
Hong Gai, mina de la — 570.
Hong Kong — 118.
Honigberger, Johan Martin — 448.
Ho Şi Min — 558, 559, 560, 562, 563, 566, 567, 584.
Hulubei, Horia — 305, 664.
Huma, grup etnic din Uganda — 544.
Humberto, Ugolitt Dansay — 217.
Hugue. Ahsan-ul — 451, 677.
Hurtado, Graham, general — 469.
Husain, Arshad — 453.
Hussein, Abdirazak Hagi — 500.
Hussein Ibn Tallal — 319.
Hutu, grup etnic din Ruanda — 471, 472.

I

Iacoban, Mircea Radu — 209.
Iason, Gheorghe — 437, 441.
Iaşi — 147.
Icaza, Maximillano Eduardo Jimenez — 460.
„Icoana lumei", publicaţie românească — 86, 161.
Idamjav, N. — 415, 676.
Ierusalim — 314, 340, 341, 342.
Ignacio de Veintemilla — 216.
Ignacio Villa — 209.
Imperiul japonez, vezi Japonia.
Imperiul otoman, vezi Turcia.
Imperiul roman — 511.
India — 21, 39, 77, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 430, 447, 448, 507, 647, 675.
— Guvernul indian — 303.
India, peninsula — 504.
Indiile Olandeze — 307.
Indonezia — 21, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 445, 675.
— Guvernul indonezian — 311.
Indus, fluviul — 448.
Industrial-export, întreprindere românească de comerţ exterior — 51, 516.

„Infotchad", Agenția de presă din Ciad — 144.
Institutul de agronomie (România) — 595.
Institutul de petrol și gaze (România) — 595.
Institutul internațional de Cooperare Intelectuală (Paris) — 646, 647, 648.
Institutul medico-farmaceutic (România) — 508.
Institutul Național de Cultură din Peru — 469.
Institutul politehnic, București — 508.
Institutul Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea (I.R.R.C.S.) — 280, 338, 439, 444, 469, 560, 574, 649.
Ionașcu, Iacob — 318, 358, 369, 634.
Ionescu, Dionisie — 514.
Iordania — 316, 317, 318, 319, 320, 321, 631.
Iorga, Nicolae — 119, 146, 147.
Iorgu, Iordan — 163.
Iosif Moldovalahul (sau Moldoveanul) — 147.
Irak — 22, 40, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 675.
— Guvernul irakian — 324, 330.
Iran — 21, 40, 322, 323.
Irianul de Vest (Noua Guinee) — 307, 312.
Irwig, Young V. — 65.
Ishak, Yusof bin — 483.
Islamabad, orașul — 452, 454, 456.
Islanda — 22, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 631, 675.
— Parlamentul islandez — 337.
Ismail, Abdul Malek — 598.
Ismail Touré — 287.
Israel — 21, 23, 27, 340, 343, 344, 345, 347, 518, 675.
Istanbul — 658.
Italia — 20, 21, 225, 342, 395, 497, 498, 631.
Republica Socialistă Federativă Iugoslavia — 21, 629.
Ivireanu, Antim — 366.

Î

Înțelegerea Balcanică (inclusiv Antanta Balcanică) — 40.

J

Jaffa — 341, 342.
Jagan, Nath Kosla — 296.
Jaime, Nebot Velasco — 218.
Japonia — 22, 121, 175, 342, 627, 628.
— Guvernul japonez — 121.
Jarrin, Edgardo Mercado — 466.
Java, insulă în Arhipelagul indonezian — 307.
Jawaharlal Nehru — 297, 301, 305.
Jawallamukhi, localitate în India — 301.
Jebeleanu, Eugen — 163, 210.
„Jeminjibao", organul de presă al Partidului Comunist Chinez — 139.
„Jeune Afrique", revista — 96, 384, 471, 602.
John McEwen — 69.
Joja, Atanase — 631, 632.
Jonsson, Ed. — 332, 334.
Jorge Zavala Baqueriza — 220.
José Eustacio Rivera — 163.
José Figueres Fererer — 195.
José Lopez Sanchez — 209.
José Marti — 211.
José Maria Heredia — 211.

José Nunez Both — 210.
José Antonio Portuondo — 211.
Josefsson, Ludvik — 338.
„Journal Officiel" — 552.
Juan Xavier Marcos — 218.
Julio Pardo Davila — 162.
Justinian, împărat bizantin — 512.

K

Kabo, Ibra — 437, 677.
Kabul, capitala Afghanistanului — 40, 41.
Kaghad, Hassan — 676.
Kalahari, deşert în statul Botswana — 93.
Kalidasa — 295.
Kalimantan, insulă în Borneo — 307.
Kamel El-Assad — 371.
Kampala, capitala Ugandei — 545, 548.
Kang Riang Uk — 188.
Kanşen, oraş în R. P. D. Coreeană — 181, 186.
Karachi, capitala Pakistanului — 449, 454, 455, 456.
Karassi, Artur Nedelcu — 651.
Karisimbi, muntele — 471.
Kariuki, J. M. — 348.
Kashmir — 447.
Kassahu, Alu — 516.
Katmandu, capitala Nepalului — 431.
Kaunda, Betty — 613.
Kaunda, Kenneth David — 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616.
Kawawa, R. M. — 523, 524, 525.
Kayali, Hassib — 492.
Kayanda, M. David — 352, 675.
Kaybanda, Grégoire — 472.
Kenya — 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 520, 675.
Kenyatta, Jomo — 349, 350, 352, 353.
Keyser, Artur — 398.
Khamphan Panya — 362.
Khan, Ayub — 452.
Khartum, capitala Republicii Sudan — 513, 514, 515, 518.
Khilnani, K. R. F. — 296, 675.
Khigali, capitala Republicii Ruanda — 473.
Khosla, Jagan Nath — 675.
Kim Ir — 183.
Kim Ir Sen — 184, 189, 190, 191.
Kinangoni, localitate în Kenya — 354.
Kinshasa, capitala Republicii Zair — 99, 603, 604, 605, 607.
Kisukurume, François — 99, 672.
Kitwe, oraşul — 619.
Kivu, lac în Africa — 471.
Klafkowskî, A. — 261.
Klatt, Robert — 369.
Kleridis, Lefkas — 153.
KMIL, societate mixtă româno-kenianâ — 353.
Ko Bon Ghi — 673.
Kogălniceanu, Mihail — 119.
Köln, oraş în R. F. Germania — 271.
Kompaore, Michel — 678.
Korcinski, Nicolae — 332, 548.
Kordofan, ţinut în Sudan — 512.
Krandiotis, Nikos — 152, 673.
Krishan, Chander — 305.
Kuala Lumpur — 380, 381.
Kuweit — 356, 357, 358, 359, 675.

L

Labradar, Enrique Ruiz — 211.
„La Documentation Française" — 433.

Lagaș, stat sclavagist timpuriu pe teritoriul actual al Irakului — 322.
Lagos, capitala Republicii Nigeria — 439, 440, 441.
La Hien, orașul — 573.
Lafrage, G. M. — 54, 55.
Lahore, oraș în Pakistan — 447, 455, 456.
Lakas, Demetrio B. — 461.
Lama Katuhta — 413.
Lankoandé, Moise — 589.
Laos — 27, 360, 361, 362, 363, 364, 437, 627, 631, 676.
— Guvernul laoțian — 361, 362.
La Paz, capitala Boliviei — 88, 89.
„La Presse de Tunisia" — 539.
„La Semaine" — 145.
Laxness, Halldor — 339.
Lăzăreanu, Alexandru — 333.
„La Cambodge" — 103.
Lecca, Aurel — 499.
Le Duan — 567.
Lefebure, Roger — 200.
Legazpi, Miquel Lopez de — 231.
Leipzig, oraș în R. D. Germană — 256.
Leoni, Raul — 554.
„Les Temps du Niger", ziarul — 433, 436.
Le Tangh Nghi — 571.
Levant — 488.
„Lever Brothers Limited", firma — 443.
Leyte, insulă în Arhipelagul filipinez — 231.
Li Dă-șen — 132.
Liang Lone — 120, 122.
Liban — 317, 323, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 647, 676.
— Camera Deputaților — 371.
— Guvernul libanez — 369, 370, 371.
Liberia — 157, 374, 375, 376, 377, 378.
Libia — 433, 631.
Libreville, capitala Gabonului — 235.
Liga Națiunilor (inclusiv Societatea Națiunilor) — 24, 40, 87, 106, 121, 217, 225, 226, 227, 322, 374, 443, 464, 551, 552, 646.
— Comisia de cooperare intelectuală a Ligii Națiunilor — 457.
Liga română de prietenie cu popoarele din Asia și Africa — 323, 361, 578, 579.
Liga Statelor Arabe — 651.
Lima, capitala Perului — 91, 464, 465, 467.
Lipatti, Dinu — 372.
Lipatti, Valentin — 651, 652, 659.
Li Sien-nien — 128.
Lipili, H. S. — 619.
Litton, Robert J. — 64.
Loehr, Johny — 674.
Logone, rîu în Africa — 46.
Loiseaux, E. L. — 536.
Lomé, capitala Republicii Togo — 530, 531.
Londra — 101, 148, 157, 332, 333, 338, 398, 443, 445, 506, 530, 537, 552, 646, 649.
Longo, Rita — 210.
Lounda, Jean Baptiste — 673.
Lovinescu, Horia — 575.
Luang-Prabang, oraș în Laos — 362, 363.
Luchian, Ștefan — 372.
Luis, Julie — 55.
„Lumea", publicație românească de politică externă — 41, 43, 44, 58, 90, 91, 151, 206, 218, 227, 477, 501, 556.

Lumumba, Patrice Emery — 603, 604.
„Lupta", publicație românească — 224.
Lusaka, capitala Republicii Zambia — 92, 94, 610, 612, 614, 615, 616, 617.
Lusaka, Paul John Firmino — 614, 679.
Luzon, insulă în Arhipelagul filipinez — 231.
Luxemburg — 21.

M

Maamouri, Mahmoud — 538, 678.
Macarie, patriarh al Antiohiei — 365, 366, 488.
MacMilan, M. — 627.
Macovei, Ligia — 651.
Macovei, Pompiliu — 652.
Macovescu, George — 74, 114, 115, 239, 456, 532, 671.
Madagascar, vezi Republica Malgașă.
Madrid — 399.
Maffia, Rossi — 64.
Maggelan, Ferdinand — 231.
Magheru, Mihai — 201, 296, 452, 632.
Maghreb, denumire dată de arabi părții de nord-vest a Africii — 54, 398.
Mahatma Gandhi — 305.
Mahendra Bir Bikran Shah Deva — 428, 429.
Mahera, localitate în Cipru — 146.
Maheu, René — 647, 654, 655, 660.
Maiga, Abdoulaye — 676.
Maiorescu, Titu — 341.
Makarios — 149, 151.
Makepe, P. P. — 92.
Malacca, peninsulă în sud-estul Asiei — 379.
Malalasekera, Guanapala Piyasena — 678.
Malayezia — 379, 380, 381, 382, 383, 482.
Republica Malgașă — 384, 385, 386.
— Guvernul Republicii Malgașe — 385.
Mali — 157, 387, 388, 389, 391, 392, 396, 433, 474, 586, 676.
Maliția, Mircea — 68, 626.
Malta — 393, 394, 395.
Mamaia — 654.
Mandi, André Fernand — 605, 679.
Manila, capitala Republicii Filipine — 233.
Manciuria, denumirea istorică a părții de nord-est a Chinei — 121.
Manu, Gheorghe — 340, 341.
Manuel Enverga — 232.
Mao Tzedun — 123, 133.
Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România (inclusiv Prezidiul Marii Adunări Naționale) — 130, 131, 166, 189, 214, 242, 246, 247, 248, 251, 252, 258, 261, 309, 319, 324, 333, 337, 371, 416, 449, 473, 476, 541, 565, 611.
Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — 39.
Marea Adriatică — 154.
Marea Caraibilor — 194, 203.
Marea Chinei — 231.
Marea Neagră — 146, 365, 454.
Marea Mediterană — 54, 316, 342, 365, 393, 433.
Marea Roșie — 316, 433.
Marien N'Gouabi — 168, 171, 172.
Marinescu, Paul — 135.

Maroc — 54, 55, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 676.
Maramureş — 354.
Marquette, Emil — 111.
Marquez, Gabriel Garcia — 163.
Marrakech, oraş în Marcc — 399.
Martin, Paul — 115.
Martinez, Pedro Pablo — 464.
Massamba, Debat — 169.
Maurer, Ion Gheorghe, preşedintele Consiliului de Miniştri al R. S. România — 43, 81, 128, 170, 183, 238, 269, 296, 297, 298, 335, 347, 350, 381, 382, 394, 396, 485, 500, 545, 566, 582, 671.
Mauritania — 408, 409, 410, 411.
Mausa, Tracre — 390.
Marx, Karl — 36.
Mănescu, Corneliu — 80, 297, 436, 671.
Mănescu, Manea — 375, 524.
Mbiyu, Koinange — 353.
M'Bodje, Kabirou — 478.
Mc Douglas Reap — 64.
Melbourne, oraş în Australia — 64, 70, 71.
Meknes, oraş în Maroc — 64, 70, 71.
Mekong, fluviul — 360.
Meir, Golda — 346, 347.
Menéndez, Manuel Yepe — 202, 674.
Mesopotamia — 322.
Mexic — 162, 199, 647.
Mica Înţelegere — 40, 225, 226, 322.
Micombero, Michel — 97, 99.
Mihail Constantin Şuţu — 146.
Mihailovici, Alexei — 118.
Mihnea cel Rău, domn al Ţării Româneşti — 489.
Milescu, Nicolae Spătarul — 118, 412, 413.
Millar, T. B. — 67.
Mindanao, insulă în Arhipelagul filipinez — 231.
Mindaro, insulă în Arhipelagul filipinez — 231.
Mineu, Ion — 89.
Ministerul Afacerilor Externe (România) — 66, 157, 158, 176, 335, 337, 358, 385, 431, 443, 476, 490, 491, 535, 536, 553, 560, 631, 635, 637, 648.
Ministerul Afacerilor Străine (Ecuador) — 217.
Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii şi Apelor (România) — 406, 410, 478.
Ministerul Agriculturii (R. P. Mongolă) — 424.
Ministerul Căilor Ferate (România) — 517.
Ministerul Comerţului Exterior (România) — 57, 101, 144, 159, 164, 166, 229, 288, 338, 358, 377, 385, 391, 439, 456, 468, 476, 477, 478, 516, 517, 533, 594, 601, 611.
Ministerul Construcţiilor Industriale (România) — 391.
Ministerul Comerţului Interior (România) — 135.
Ministerul de Externe (Ciad) — 143.
Ministerul de Externe (Cipru) — 153.
Ministerul de Externe (R. P. D. Coreeană) — 188.
Ministerul de Externe (Irak) — 326, 328.
Ministerul Economiei Forestiere (România) — 153, 197.
Ministerul Finanţelor (România) — 197.
Ministerul Industriei Chimice (România) — 57, 197, 288, 533.
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini (România) — 229, 391, 468, 533.

Ministerul Industriei Lemnului (România) — 478.
Ministerul Industriei Ușoare (România) — 197, 391.
Ministerul Informațiilor (Ghana) — 279.
Ministerul Informațiilor (Pakistan) — 455.
Ministerul Învățămîntului și Culturii (Birmania) — 85.
Ministerul Lucrărilor Publice (Kuweit) — 359.
Ministerul Minelor (Ethiopia) — 230.
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei (România) — 44. 57, 135, 229, 288, 330, 354, 391, 431, 467, 468, 516, 533, 589.
Ministerul Sănătății (Maroc) — 402.
Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene (România) — 517.
Ministerul Transporturilor (Liban) — 369.
Mintoff, Dom — 395, 396.
Mircea cel Bătrîn, domn al Țării Românești — 512.
Mircea Ciobanul, domn al Țării Românești — 489.
Mirodan, Alexandru — 155, 575.
Miron Costin — 54, 86, 397, 447, 448, 534.
Mișcarea Națională a Revoluției (R. P. Congo) — 169.
Mișcarea pentru emanciparea Bahutu (Parmehutu) din Ruanda — 472.
Mișcarea Populară a Revoluției din Zair (M. P. R.) — 608.
Mitrea, Ilarie — 307.
Mkwawa, erou al poporului tanzanian — 520.
Mloka, Daniel Narcis Mtonga — 527.
Moangă, Ion — 410.
Moga, Aurel — 573.
Mohamed, Khir Yohari — 381.
Mohammad, Habib — 306.
Mohammed, Abdullahi Issa — 499, 501.
Moisil, C. Gr. — 296.
Moldova — 87, 147, 366, 488.
Molotov, Viaceslav M. — 627.
Republica Populară Mongolă — 21, 412, 413, 414, 415, 416, 419, 420, 421, 423, 425, 426, 628, 676.
— Guvernul mongol — 416.
„Monitorul Oficial" — 55, 240, 248.
Monrovia, capitala Liberiei — 376.
Montevideo, capitala Uruguayului — 649.
Montreal, orașul — 112.
Montreux, convenția de la — 67.
Morales, Rafael Leon — 554.
Moscova — 20, 41, 66, 78, 87, 101, 143, 144, 261, 276, 284, 310, 318, 325, 332, 333, 334, 352, 358, 362, 409, 410, 414, 420, 430, 450, 477, 478, 486, 507, 514, 537, 548, 561, 593, 614, 672, 675, 676, 677, 678, 679.
Mouwad, René — 370.
Mozambic — 107, 427, 600.
Mpande, erou al poporului tanzanian — 520.
Mujibur Rahman — 74.
Mulk Raj Anand — 305.
Muller, Frederik — 317.
München, oraș în R. F. Germania — 271.
Mușatescu, Tudor — 210.
Muzeul de științe naturale „Grigore Antipa" — 499.
Mwanakatwe, J. — 618.

N

N. A. B. (agenție de presă birmaneză) — 85.

Nairobi, capitala Kenyei — 349, 350, 353, 355.

Namibia — 180, 527, 600.

Nankin — 120, 121.

Nantet, Jaques — 366.

Narciso G. Reyes — 232.

Nass, Raul — 554.

„National Publishing House" — 455.

N. A. T. O. (Organizația Tratatului Atlanticului de Nord) — 323.

Naudi, Paul — 394.

Nazem, Akkari — 370.

Ndola — 618.

Negras, insulă în arhipelagul filipinez — 231.

Negreanu, Gheorghe — 65, 118, 408, 474.

Negru, Mihai — 122.

Nepal — 427, 428, 430, 431, 432, 631, 677.

„Neues Deutschland" — 249.

New Delhi — 41, 73, 102, 204, 297, 302, 304, 305, 390, 430, 431, 476, 505, 506, 652.

Ne Win — 81.

New York — 24, 135, 158, 235, 335, 346, 357, 394, 429, 436, 459, 484, 537, 623, 624, 631, 632, 634, 635, 636, 637, 640, 642.

N'Famara Keita — 288.

Ngo Dinh Dien — 577.

Nguyen Chan — 572.

Nguyen Du — 575.

Nguyen Duc Van — 580, 581, 583, 678.

Nguyen Huu Tho — 584.

Nguyen Minh Choung — 678.

Nguyen Thi Binh — 584.

Nguyen Van-Kinh — 561, 678.

„Nhan Dan", ziarul — 571.

Niamey, capitala Nigerului — 434, 435, 436, 437.

Nicaragua — 194.

Nicolae, Nicolae M. — 456, 469.

Nicolaescu, Mircea — 91, 195, 591.

Nicolas Guillen — 210.

Nicolau, Ștefan S. — 79, 305.

Nicolescu, Miron — 209.

Nicosia — 147, 152, 154, 155.

Niger — 433, 434, 435, 436, 437, 586, 677.

— Adunarea Națională a Republicii Niger — 434.

— Guvernul Republicii Niger — 434, 436.

Nigeria (inclusiv Federația Nigeriei) — 433, 438, 439, 440, 441.

— Guvernul Republicii Nigeria — 439, 441, 443, 677.

Nil, bazinul fluviului — 471, 511.

Nil, fluviul — 544.

Nimeiri, Gaafar Mohammed — 518.

Nițescu, Lionel — 28.

Njoroge Mungai — 353.

Nkrumah, Kwane — 277.

Norodom Sianuk — 101, 103, 105.

Norvegia — 21, 547.

Nouakchott — 409.

Noua Olandă — 63.

Noua Zeelandă, arhipelagul — 443, 647.

Noua Zeelandă — 443, 444, 445.

— Guvernul Noii Zeelande — 444.

— Înaltul Comisariat al Noii Zeelande — 445
Novacu, Valeriu — 664.
Nuri Said — 323.
Nürnberg, oraș în R. F. Germania —271.
Nyakyi, Antony B. — 525, 678.
Nyasaland (fosta denumire a Republicii Malawi) — 610.
Nyerere, Julius K. — 522, 523, 524, 525.

O

Oancea, Constantin — 268.
Oboc, localitatea — 497.
Obote, Milton — 545, 547.
Occident — 20, 190.
Oceanul Atlantic — 46, 157, 168, 234, 237, 291, 374, 433, 459, 474, 602.
Oceanul Indian — 46, 348, 497, 504, 520.
Oceanul Pacific — 194, 231, 443, 459.
Ocheană, Mircea — 157.
O Gin U — 189.
Oficiul European al Națiunilor Unite — 632, 633, 634, 635, 636.
Olanda — 21, 39, 308, 629.
Olavaria — Matos, José Antonio — 550.
Oman — 349.
Ondoga, Michael Dule Yiga — 548.
Ontario, provincie în Canada — 111, 112.
Oran, oraș în Algeria — 55, 60.
Organizația Comună Africană și Malgașă (O.C.A.M.) — 472.
Organizația Internațională a Muncii (O.I.M.) — 75, 312, 633, 634.
Organizația Meteorologică Mondială (O.M.M.) — 633, 634.
Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.) — 75, 632, 633, 634.
Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.) — 20, 22, 24, 25, 41, 43, 45, 55, 61, 80, 93, 97, 102, 106, 107, 135, 136, 137, 149, 155, 168, 173, 174, 187, 192, 195, 201, 230, 232, 234, 238, 239, 282, 286, 288, 292, 293, 312, 318, 319, 330, 335, 339, 344, 346, 355, 356, 357, 363, 371, 378, 394, 411, 416, 422, 428, 429, 435, 437, 440, 442, 449, 459, 466, 472, 473, 481, 483, 493, 494, 503, 509, 521, 522, 531, 537, 546, 547, 553, 563, 564, 580, 587, 589, 595, 600, 623, 624, 627, 628, 629, 631, 632, 633, 635, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 648, 656, 657, 660, 661.
Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) — 166, 312.
Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.) — 24, 26, 75, 155, 273, 371, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660.
— Conferința generală a U.N.E.S.C.O. — 648, 653, 654, 656.
— Consiliul Executiv al U.N.E.S.C.O. — 648, 652.
Organizația Unității Africane (O.U.A.) — 93, 97, 107, 374.
Orient — 40, 178, 190, 488.
Orientul Apropiat — 316, 317, 319, 340, 346, 357, 359, 367, 368, 518, 589.
Orientul Mijlociu — 39.
Oshis, Mahmud Addallah — 597.
Osvaldo Dorticos Torrado — 201, 202.
Otiraia — Saih, hanul — 413.
Ottawa — 113, 114, 115, 116.

Ouagadougou, capitala Republicii Volta Superioară — 586.
Oubangui, afluent al fluviului Congo — 46.

Q

Quebec, provincie în Canada — 111, 112.
Queensland — 65.
Quito, capitala Ecuadorului — 220, 221.
Qvintus Curtius, istoric latin — 448.

P

Pactul de la Bagdad — 323.
Pactul de la Saadabad (1937) — 40, 322, 323.
Pactul tripartit (1940) — 121, 240, 343.
Pai Sian-cuo — 132, 135.
Pakistan — 447, 448, 449, 450, 452, 454, 455, 456, 457, 677.
— Guvernul Pakistanului — 450, 457.
Palawan, insulă în arhipelagul filipinez — 231.
Palestina — 317, 340, 341, 342.
Panama, canalul — 459.
Republica Panama — 194, 459, 460, 461.
— Guvernul Republicii Panama — 459.
Panay, insulă în arhipelagul filipinez — 231.
Panya, Khamphan — 676.
Papaioannu, Ezekias — 150.
Paraguay — 87.
Parhon, Constantin I. — 242, 246.
Paris — 24, 118, 122, 233, 235, 399, 434, 475, 477, 490, 537, 648, 651, 653, 674.
Partidul Alianţa Populară din Islanda — 337.
Partidul Celor ce Muncesc din Vietnam — 562, 566, 567, 568.
Partidul Comunist Chinez — 125, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 141.
Partidul Comunist din Cuba — 204, 205.
Partidul Comunist Român — 12, 13, 20, 27, 33, 34, 35, 52, 59, 105, 123, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 141, 150, 171, 172, 184, 189, 190, 191, 193, 205, 212, 241, 250, 287, 288, 289, 337, 424, 426, 453, 478, 479, 524, 548, 565, 566, 567, 568, 574, 578, 579, 582, 584, 597, 598, 608, 614.
Partidul Congolez al Muncii — 168, 172.
Partidul Congresul Poporului din Uganda — 547.
Partidul Democrat Gabonez — 234.
Partidul Democrat din Guineea — 284, 287, 288.
Partidul Laburist din Noua Zeelandă — 446.
Partidul Muncii din Coreea — 184, 189, 193.
Partidul Naţional Mişcarea de Evoluţie Socială din Africa Neagră (M.E.S.A.N.) — 52.
Partidul Poporului Mauritan — 410.
Partidul Popular Revoluţionar Mongol — 412, 416, 425.
Partidul Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru — 150.
Partidul Progresist Ciadin — 142.
Partidul Progresist Nigerian — 433, 435.
Partidul Unit al Independenţei Naţionale din Zambia (U.N.I.P.) — 610, 611, 617.
Partidul Unităţii şi Progresului din Burundi — 97.

Partidul Social Democrat din Republica Malgașă — 384.
Partidul Socialist Unit din Germania — 250.
Partidul Socialist Unit Islandez — 337.
Pascu, Alexandru — 66, 119, 408.
Patilineț, Vasile — 354.
Pauker, Ana — 671.
Paul de Alep, arhidiacon — 365, 488, 489.
Păcurariu, Francisc — 152.
Pățan, Ion — 171, 338, 354, 410. 441, 442, 607.
Pedro Antonio Pavón — 217.
Pedro, Bigott Tinoco — 551.
Pedro Menendez Gilbert — 220.
Pedro Miret Prieto — 207.
Peiris, M. V. P. — 508.
Pekin — 122, 124, 131, 134, 139, 210, 560, 561.
Pemba, insula — 520.
Peninsula Indochina — 360, 577.
Perera, Benjamin Franklin — 507.
Perez de la Riva, Francesco — 200.
Pérez, Parra — 551.
Peru — 195, 462, 463, 464, 465, 466, 468, 469, 470, 629, 677.
— Guvernul Perului — 467.
Petală, Vintilă — 162.
Péterfi, Ștefan — 285.
Petersburg — 357.
Petreanu, S. — 87.
Petrescu, Gheorghe — 135.
„Petrol Corporation" (Sri Lanka) — 508.
„Petrolexport", întreprindere românească de comerț exterior — 508.
Petru cel Mare — 118.
Pharaon, Pierre — 370.
Phenian, capitala R. P. D. Coreene — 177, 180, 181, 183, 186, 191.
Phu Tho, orașul — 573.
Piața comună — 109.
Pierola, Nicolas de — 462.
Pitești — 210.
Pîrvu, Paul — 65, 118, 398, 408, 474.
Pleniceanu, Sever — 603.
Pleșoianu, Dumitru, revoluționar român de la 1848 — 489.
Pliniu cel Bătrîn — 504.
Ploiești — 251, 310, 587.
Ploieșteanu, Gheorghe — 334.
Poarta Otomană — Vezi Turcia.
Pogăceanu, Vasile — 362, 494.
Polinezia — 63.
Republica Populară Polonă (inclusiv Polonia) — 21, 244, 247, 255, 259, 261, 264, 625.
Poper, Iuliu — 199.
Popescu Ciocănel, Gheorghe — 488.
Popescu, Gheorghe — 79, 283, 388, 586.
Popescu-Spineni M. — 316.
Pop, Simion — 209.
Popovici, Titus — 209.
Port of Spain, capitala Republicii Trinidad și Tobago — 532, 533.
Portugalia — 20, 21, 204, 631.
Potozi, localitate în Bolivia — 86.
Prado, Maria Nunez del — 469.
Praga — 102, 120, 200, 259, 296, 492, 537, 673, 674, 675, 676, 677.
„Pravda" ziarul — 249.
Premiul Nobel — 306, 339.
Preoteasa, Grigore — 631, 671.
Pretoria, capitala Republicii Africa de Sud — 94, 107.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) — 24.
Ptolomeu — 504.
Pullicino, Philip — 395.
Pungan, Vasile — 334.
Punjab, stat în India — 301.

R

Rabat, capitala Marocului — 400, 401, 402, 403, 404.
Rabbat, Emile — 367.
Rabindranath Tagore — 295, 305.
Radhakrishnan Sarvapalli — 296, 297.
Radian, Liana — 474.
Radu, Val — 465.
Rafael Nunez — 162.
Ralea, Mihail — 200, 305.
Raman, C. V. — 306.
Ramon Papanasambetlur — 677.
Randall, R. — 317.
Rangoon, capitala Birmaniei — 78, 79, 82, 83, 84, 85, 101.
Ratna Rajaya Lukshmi Shah — 429.
Raul Roa Garcia — 202, 211.
Rawalpindi, orașul — 455, 456.
Raymond Aron — 18.
Razak, Aly Abdul — 597.
Razwak, Abdul Rahman — 42.
Rădulescu, Gheorghe — 132, 135, 164, 206, 287, 370, 380, 381, 466, 484, 517, 555, 556, 571.
Rășinarii Sibiului — 307.
Rebreanu, Liviu — 372, 575.
Restrepo, Antonio Alvarez — 673.
Retamar, Roberto Fernández — 210.
Reykjavik, capitala Islandei — 332, 333, 334, 339.
Rhodesia de Nord (denumirea Zambiei pînă la proclamarea independenței de stat) — 610, 611.
Rhodesia de Sud — 527, 600, 610.
Richard Gardner Baran Casey — 68.
Rio de Janeiro — 200.
Rio Muni, teritoriul — 291, 292.
Rivera, Jose Ustacio — 963.
Rizk, Charles — 368.
Robert N'Daw — 391.
Rodos, insula — 146.
Roma — 394, 491.
Republica Socialistă România — 5, 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 27, 32, 33, 35, 39, 40, 42, 45, 47, 48, 49, 52, 54, 55, 57, 58, 60, 64, 65, 66, 69, 70, 71, 73, 76, 77, 79, 80, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 97, 100, 102, 107, 111, 113, 114, 116, 117, 119, 121, 122, 125, 129, 130, 132, 136, 139, 140, 143, 145, 149, 153, 155, 157, 162, 163, 166, 169, 170, 174, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 195, 196, 197, 198, 200, 204, 207, 208, 210, 211, 216, 218, 221, 226, 229, 233, 239, 244, 253, 259, 263, 275, 280, 285, 293, 298, 308, 321, 325, 330, 335, 339, 342, 345, 351, 358, 363, 370, 378, 380, 383, 385, 389, 394, 400, 418, 424, 427, 428, 429, 430, 431, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 443, 444, 445, 446, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 468, 469, 470, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 483, 485, 486, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 513, 517, 518, 522, 524, 525, 526, 527, 530, 531, 532, 533, 535, 536, 537, 539, 540, 541, 543, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553. 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561,

562, 563, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 575, 576, 578, 579, 580, 581, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 604, 605, 606, 608, 609, 611, 613, 614, 615, 617, 618, 619, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 631, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 643, 644, 645, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 660, 661, 663, 664, 665, 666, 667, 671, 672.

„România Liberă", ziarul — 58, 241, 336.

Rosetti, Alexandru — 306.

Rosetti, Nicolae — 213, 281.

Roșianu, Mihail — 649.

Rotterdam, orașul — 484.

Roy Robert Fernandez — 68.

Ruanda — 471, 472, 473, 602.

Rubin, Reuven — 343, 675.

Rumano, Mihail Tican — 224, 480, 521.

S

Sabbagh, Nahib Al — 677.

Sadoveanu, Mihail — 305, 333, 372, 419, 495, 575.

Saëb, Salam — 371.

Sahia, Alexandru — 313.

Sahlou, Petros — 674.

Saigon — 577.

Salcedo, Eduardo Villa — 468.

Salcedo, Luis Moreno — 233, 674.

Salisbury, orașul — 94, 107.

Salomón, A. — 463.

Salonul internațional de la București (1965) — 574.

Samar, insulă în arhipelagul filipinez — 231.

Sanaa, capitala Republicii Arabe Yemen — 594.

San Francisco — 627.

San Marino — 23.

Santa Isabel, capitala Guineei Ecuadoriale — 291.

Santiago de Chile, capitala Republicii Chile — 218.

Santiago de Cuba, orașul — 206.

Saskatchewan, provincia — 111, 112.

Sato, Alberto — 672.

Scheel, W. — 268.

Schweinfurt, G. — 499.

„Scînteia" — Passim.

„Scînteia Tineretului" — 107.

S.E.A.T.O. (Organizația Tratatului Asiei de Sud Est) — 323, 361, 449.

Sebastian, Mihail — 305, 492.

Seku Ture — 282, 283, 284, 285.

Selim A. — 371.

„Semnalul", ziarul — 648.

Senegal — 237, 239, 387, 474, 475, 477, 478, 479, 677.

— Guvernul Senegalului — 475.

Senghor, Leopold Sëdar — 477, 478, 479.

Seretse, Khama — 93, 94, 95.

Sergio Martinez Sopena — 210.

Sfax, orașul — 536.

Sfînta Caterina, mănăstire din Sinai — 512.

Shafquat, M. — 450, 451, 677.

Shahâlami, Abdul Hakim — 672.

Shammas, Saud Jacoob — 358, 676.

Sharma, Bal Chandra — 677.

Shermarke, Abdirashid Ali — 501, 502.

Shita, Wolda Yohannes — 674.

Shiva, zeu din mitologia budistă — 427.

Shova, prințesa — 429.
Siberia — 413.
Sidya, Abdallahi Ould — 676.
Sierra Leone — 238, 374, 480, 481, 677.
Sidi Bauna Ould Sidi — 409, 411.
Sidi Momahomed Ould Abderrahmane — 410.
Sik, Endre — 513.
Silard, Pavel — 102, 310.
Silez, Zuaza — 88.
Simionescu, I. — 224.
Republica Singapore — 482, 483, 484, 486, 677.
Singapore, capitala republicii cu același nume — 484, 485.
Singha, Jharendra Narayan — 430.
Singh, Ranjit, maharadjahul — 448.
Sinu, Titus — 597.
Siria — 21, 317, 342, 365, 366, 367, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 496, 625, 677.
— Guvernul Siriei — 493.
Siriwardana, Michael — 509.
Siriwardane, C.D.S. — 509.
Snagov — 366.
Societatea Geografică Română — 118, 482, 505, 603.
Societatea Națiunilor — Vezi Liga Națiunilor.
Societatea pakistaneză de televiziune — 457.
Sofia, capitala Republicii Populare Bulgaria — 493, 658, 677.
Soko, A. — 618.
Somalia britanică — 498.
Somalia franceză — 498.
Somalia italiană — 498.
Somalia (Republica Democrată Somalia, inclusiv Țara somalilor) — 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503.
Smith, V. — 448.
Sorin, Al. — 448.
Sota, localitate în Bolivia — 86.
Spania — 20, 23, 231, 291, 462, 627, 631.
Spinelli, Pier Pasquale — 634.
Sri Lanka (inclusiv Ceylon) — 504, 505, 506, 508, 509, 510, 631, 677.
— Guvernul Republicii Sri Lanka — 506.
Sri Savang Vatthana — 362, 364.
Stancu, Zaharia — 335, 339, 575.
Statele Unite ale Americii — 20, 21, 28, 29, 176, 178, 278, 323, 330, 342, 374, 444, 564, 566, 568, 577, 625, 628, 629, 647, 663.
— Guvernul american — 202.
Stănescu, Constantin — 324.
Steiner — 398.
Stoica, Chivu — 227, 228, 249, 296, 434, 538, 629.
Stoica, Gheorghe — 246.
Stoicescu — 120.
Stoph, Willi — 250.
Strätling, Erich — 269, 674.
Strat, Dimitrie — 213, 281.
Strat, George — 213, 281.
Sturdza, Dimitrie — 111, 549. 550.
Suarez, Simon Planas — 550.
Suceava — 280.
Suciu, Petru — 244.
Sudan — 22, 46, 511, 512, 513, 514, 516, 517, 518, 602, 678.
— Consiliul de Miniștri al Sudanului — 514.
Suedia — 20, 21, 66, 113, 444.
Suian, Pavel — 65.
Sukarno, Ahmed — 309.
Sukrisno — 310, 675.

Sulavesi, insulă în Arhipelagul Celebes — 306.
Suleiman Nabulsi — 319, 371.
Swayanbunath, templu în Nepal — 427.
Sydney, oraş şi port în Australia — 64, 67, 68, 70.
Syed Sajjadzahir — 306.

Ş

Şa Feng — 135.
Şanhai, oraş în Republica Populară Chineză — 121, 122.
Şchiopu, Bucur — 117.
Ştefănescu, Gregoriu — 199.
Ştefleа, Alexandru — 491.
Ştefan cel Mare, domn al Moldovei — 512.

T

Tamayo, Marcel — 88.
Tananarive, capitala Republicii Malgaşe — 385.
Tanganica — 520, 521.
Tanganica, lac în Africa — 96, 471.
Tanger, oraş şi port în Maroc — 397, 398, 399, 400.
T.A.N.U. partid din Tanzania — 524.
Tanzania — 92, 352, 471, 502, 520, 521, 522, 524, 525, 527, 602, 678.
— Guvernul Tanzaniei — 521.
Tanzi, Mandrandele — 608.
Tarbela, oraşul — 456.
Tasa, localitate în Bolivia — 86.
Tătărescu, Gheorghe — 671.
Tebeica, Val. — 66, 199, 213, 281, 398, 408, 474, 505, 603.
Teheran, capitala Iranului — 40, 41, 357.
Tel Aviv, capitala Israelului — 342, 343, 344, 346.
Tell, Cristian, revoluţionar român de la 1848 — 489.
Teodorescu, George — 65.
Teodorescu Braniştе, Tudor — 224.
Tewfig Rüstü Aras — 322.
Than Sein — 83.
Theodore, Basil — 65.
Thiam, Duadou — 475.
Thorsteinsson, Petur — 332, 334, 675.
Thuezi, grup etnic din Uganda — 544.
„Times of Zambia", ziarul — 614, 615.
Timişoara — 251, 418.
Tineretul Revoluţionar Rwagasore (Burundi) — 97.
Tin Pe — 81.
Titulescu, Nicolae — 87, 88, 217, 225, 226, 227, 399, 552, 553.
Tîrgovişte — 488.
Tîrguri Internaţionale — 132, 154, 256, 270, 271, 302, 327, 329, 402, 439, 494, 537, 618.
Togo — 529, 530, 531, 586.
Tokio — 68, 120, 121, 122, 233, 445.
Tomas Oliva Gonzalez — 210.
Tambalbaye, François — 142.
Toure, Mohamed Lamine — 282, 288.
Touring Club de France — 119.
Traian, împărat roman — 365.
Tran Hea Nam — 579.
Tran Hoai Nam — 582.
Transilvania — 365, 462, 505.
Tratatul de la Berlin (1878) — 147.
Tratatul de la El Prado — 291.
Tratatul de la Lausanne (1923) — 147.

Tratatul de la Moscova pentru încetarea experienţelor nucleare în trei medii (1963) — 410, 411.
Tratatul de la Paris dintre S.U.A. şi Spania (1898) — 231.
Tratatul de la San Stefano (1878) — 147.
Tratatul de la Trianon (1920) — 112.
Tratatul de la Utrecht (1713) — 237.
Tratatul de la Varşovia (1955) — 13, 250, 253, 259, 265.
Tratatul de la Versailles (1919) — 237, 472.
Tratatul de neproliferare a armelor nucleare — 378, 666.
Tratatul de pace de la Paris (1947) — 66, 113, 444.
Trinh Dinh Thao — 584.
Trinidad şi Tobago — 532, 533.
Trygve Lie — 626.
Tsiranana, Philibert — 384.
Tuanku Abdul Halim Mu'Azzam — 382.
Tubman, W. — 375.
Tujon, Alexandru — 99, 169, 604.
Tun Abdul Razak — 381.
Tunisia — 54, 55, 534, 535, 537, 538, 540, 541, 542, 543, 678.
— Adunarea Naţională a Tunisiei — 542.
— Guvernul Tunisiei — 538.
Tunis, portul — 398, 536, 537, 539, 542.
Turcia (inclusiv Poarta otomană, Imperiul otoman etc.) — 20, 21, 40, 147, 148, 149, 150, 322, 323, 365, 366, 512, 535, 536, 647.
Turcu, Constantin I. — 86, 161, 206.
Tutsi, grup etnic din Ruanda şi din Uganda — 471, 472, 544.
Twa, grup etnic din Ruanda (pigmei) — 471, 472.

Ţ

Ţara Românească — 366, 447, 488, 489, 534.
Ţedenbal, Jumjaaghiin — 66, 415, 416, 426.
Ţuculescu, Ion — 372.

U

Uganda — 471, 520, 544, 545, 546, 547, 548, 602.
Ulbricht, Walter — 248, 249, 250, 252.
Ulan Bator, capitala R. P. Mongole — 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 424.
Umm — Qasr, port irakian — 327.
Ungaria — 21, 244, 261, 264, 631.
U Kyin — 78, 672.
Uniunea Generală a Muncitorilor Algerieni — 61.
Uniunea Generală a Sindicatelor din România — 132, 135, 205, 285, 581.
Uniunea Femeilor Democrate (România) — 179.
Uniunea Internaţională a Telecomunicaţiilor (U.I.T.) — 632, 634.
Uniunea interparlamentară — 371, 424.
Uniunea Muncitorilor Burundezi — 97.
Uniunea Naţională Africană din Kenya — 349.
Uniunea Naţională Camerunezâ — 107.
Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie (România) — 192, 205, 382, 478.
Uniunea Naţională a Tineretului din Senegal — 476.

Uniunea Populară Senegaleză — 476.
Uniunea Poștală Universală (U.P.U) — 24, 632.
Uniunea Progresistă Senegaleză — 478, 479.
Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice — 12, 20, 21, 143, 242, 245, 247, 258, 261, 262, 263, 342, 559, 625, 626, 627, 628, 629.
Uniunea Sindicatelor pentru Eliberarea Vietnamului de Sud — 581.
Uniunea Sudan—Niger — 433.
Uniunea Tinerilor Comuniști din Cuba — 205.
Uniunea Tineretului Comunist (România) — 154, 205, 478.
Uniunea Țăranilor Ciprioți de Stînga (E.K.A.) — 153.
Universitatea din Damasc — 492.
Universitatea din Kinshasa — 606.
Universitatea Jorge Tadeo Lozano (Bogota) — 166.
Universitatea Flinders din Adelaide — 70.
Universitatea „Nacional Mayor de San Marcos" din Lima — 465, 469.
Universitatea Națională de inginerie din Lima — 469.
Uniunea Ziariștilor din România — 139, 140.
U Pe Kin — 77, 79, 672.
Urechia, V. A. — 217, 534, 550.
Ur, stat sclavagist timpuriu pe teritoriul actual al Irakului — 322.
Ursu, Ion — 305.
Uruguay — 20, 21, 649.
Uruk, stat sclavagist timpuriu pe teritoriul actual al Irakului — 322.
Urum, V. — 343, 397, 512, 535.
Uzinele de utilaj petrolier „1 Mai" din Ploiești — 533.

V

Valdes, Roberto Guerra — 209.
Valea Prahovei — 429.
Valea Zeilor, denumire dată Nepalului — 427.
Valle, Ronaldo — 465.
Vancea, Nicolae — 478.
Van Iu Pin — 673.
Varahagiri Venkata Giri — 297, 300.
Vargas, Nunez — 673.
Varșovia — 441, 677.
Vasilescu Nottara — 122.
Vaticanul — 651.
Văcărescu, Elena — 551, 552.
Velasco, Alvarado — 466.
Velasco, Maria Consuelo Gonzales de — 468.
Venezuela — 220, 532, 549, 550, 551, 553, 554, 555, 556, 557, 678.
Veniamin C. — 153.
Verdeț, Ilie — 197, 381, 476, 587.
Vianu, Ion — 366.
Vianu, Tudor — 305.
„Viața economică", revista — 263, 351, 352.
Victoria, lac în Africa — 471, 544.
Viena — 24, 69, 220, 489, 664.
Vientiane, capitala Laosului — 364.
Vietnam — 589.
Republica Democrată Vietnam — 21, 558, 559, 560, 561, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 579, 659, 678.
— Guvernul R. D. Vietnam — 564, 566.
Republica Vietnamului de Sud — 577, 578, 579, 580, 583, 584, 585, 678.

— Consiliul Consultativ al Republicii Vietnamului de Sud — 584.
— Guvernul Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud — 583, 585.
Vietnamul de Sud — 564, 577, 582.
Vinea, Ion — 224.
Vişoianu, Constantin — 671.
Vlasiu, Ion — 671.
Voicu, Ion — 338.
Voitec, Ştefan — 252, 319, 333, 337, 371, 451.
Volknes, G. — 449.
Volta Superioară — 157, 433, 529, 586, 587, 588, 589, 590, 678.
Vyas, H. K. — 306.

W

Waku, Jean — Marie Tuma — 679.
Wang Cing Wei — 115.
Washington — 115, 461, 532, 624, 631.
Wellington, capitala Noii Zeelande — 443, 444, 445, 446.
Werner, Eggerath — 247.
Weygand, generalul — 490.
Wikramasinghe, Martin — 507.
Wilhelm Pieck — 242, 246, 247.
William Omamo — 353, 354.
William R. Tolbert — 375, 376.
Williams, Bruce Mac Gillivray — 115, 673.
Williams, Soji — 677.

X

Xantus, Ioan — 505.

Y

Yakub, Mustafa A. — 593.
Yashpal — 306.
Republica Arabă Yemen — 22, 591, 592, 593, 594, 595.
— Guvernul R. A. Yemen — 593.
Republica Democrată Populară a Yemenului (inclusiv Republica Populară a Yemenului de Sud) — 596, 597, 598, 599, 600, 601, 679.
— Consiliul de Miniştri al R. D. P. a Yemenului — 597.
Yew, Lee Kuan — 483, 485, 486.
Yokohama, oraşul — 484.
Ypcar, Emil — 55.
Ypres, oraşul — 603.

Z

Republica Zair (inclusiv Republica Congo) — 46, 99, 168, 471, 602, 603, 604, 605, 606, 609, 679.
— Guvernul Republicii Zair — 606.
Zambalcioiji — Danzan Peringlaem — 413.
Zambia — 92, 94, 602, 610, 611, 613, 614, 615, 616, 618, 679.
— Guvernul Zambiei — 614.
„Zambian Mail", ziarul — 613, 616.
Zanzibar, insula — 520, 521.
Zorome, Malik — 587, 588.
Zulu, A. — 614.
Zumeta, César — 552.

CUPRINS

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Nota redacției 7

Studiu introductiv (de Vasile Gliga) 9

STABILIREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE
ȘI ÎNFIINȚAREA MISIUNILOR ROMÂNIEI ÎN...

AFGHANISTAN (*de* Arthur A. Vaisman) 39

AFRICA CENTRALĂ (*de* Gheorghe Avram) 46

ALGERIA (*de* Ion Georgescu) 54

AUSTRALIA (*de* Liviu Petrina) 63

BANGLADESH (*de* Niculae Stancu) 72

BIRMANIA (*de* Arthur A. Vaisman) 77

BOLIVIA (*de* Constantin Bucur) 86

BOTSWANA (*de* Ștefan Păpureanu) 92

BURUNDI (*de* Gheorghe Barbu) 96

CAMBODGEA (*de* Simion Diac) 101

CAMERUN (*de* Aurel Turbăceanu) 106

CANADA (*de* Petre Bălăceanu) 111

REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ (*de* Lucian D. Petrescu) 118

CIAD (*de* Mircea Stăncescu) 142

CIPRU (*de* Ion Nicolae) 146

COASTA DE FILDEȘ (*de* Costache Zavu) 157

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

COLUMBIA (*de* Gheorghe R. Burlacu) 161
REPUBLICA POPULARĂ CONGO (*de* Gheorghe Barbu, Ion Nicola) 168
REPUBLICA POPULARĂ DEMOCRATĂ COREEANĂ (*de* Lucian D. Petrescu) 175
COSTA RICA (*de* Constantin Stănescu) 194
CUBA (*de* Mircea Ocheană, Nicolae-Alexandru Nicolescu) 199
DAHOMEY (*de* Teodor Dițulescu) 213
ECUADOR (*de* Gheorghe R. Burlacu) 216
ETHIOPIA (*de* Mircea Nicolaescu) 223
FILIPINE (*de* Dumitru Tănasă) 231
GABON (*de* Gheorghe Barbu) 234
GAMBIA (*de* Lucian C. Petrescu) 237
REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ (*de* Gheorghe Colț) 240
REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA (*de* Costache Ciubotaru) 260
GHANA (*de* Teodor Dițulescu) 276
GUINEEA (*de* Gheorghe Popescu) 281
GUINEEA ECUATORIALĂ (*de* Gheorghe Avram) . . . 291
INDIA (*de* Mircea Nicolaescu, Agop Bezerian) 295
INDONEZIA (*de* Agop Bezerian) 307
IORDANIA (*de* Nicolae Iordache) 316
IRAK (*de* Constantin Stănescu) 322
IRLANDA (*de* Sergiu Celac) 332
ISRAEL (*de* Valentin Urum) 340
KENYA (*de* Zaharia Stoian) 348
KUWEIT (*de* Iacob Ionașcu) 356
LAOS (*de* Niculae Stancu) 360
LIBAN (*de* Nicolae Iordache) 365
LIBERIA (*de* Constantin Stănescu) 374

MALAYEZIA (*de* Dumitru Tănasă) 379
REPUBLICA MALGAȘĂ (*de* Mircea Bec) 384
MALI (*de* Gheorghe Popescu) 387
MALTA (*de* Ion Gostian) 393
MAROC (*de* dr. Ovidiu Popescu) 397
MAURITANIA (*de* Gheorghe Popescu) 408
REPUBLICA POPULARĂ MONGOLĂ (*de* Dumitru Albu, Ion Bobocea) 412
NEPAL (*de* Eugen Popa) 427
NIGER (*de* Mircea Stăncescu) 433
NIGERIA (*de* Ion Agaficioaia) 438
NOUA ZEELANDĂ (*de* Ion Scumpieru) 443
PAKISTAN (*de* Mihai Magheru, George M. Naumescu) . . 447
PANAMA (*de* Virgil Baboianu) 459
PERU (*de* Gheorghe R. Burlacu) 462
RUANDA (*de* Mircea Bec) 471
SENEGAL (*de* Costache Zavu) 474
SIERRA LEONE (*de* Teodor Dițulescu) 480
SINGAPORE (*de* Agop Bezerian) 482
SIRIA (*de* Ion Calafeteanu) 488
SOMALIA (*de* Zaharia Stoian) 497
SRI LANKA (*de* Eugen Popa) 504
SUDAN (*de* Mircea Nicolaescu) 511
TANZANIA (*de* Ion Drînceanu, Zaharia Stoian) . . . 520
TOGO (*de* Mihai Florian) 529
TRINIDAD și TOBAGO (*de* Virgil Baboianu) 532
TUNISIA (*de* Emilian Manciur) 534
UGANDA (*de* Ioan Sbârnă) 544
VENEZUELA (*de* Constantin I. Turcu) 549

BCU CLUJ / BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

REPUBLICA DEMOCRATĂ VIETNAM (*de* Ion Moangă) . 558
VIETNAMUL DE SUD (Guvernul Revoluţionar Provizoriu) (*de* Simion Deac) 577
VOLTA SUPERIOARĂ (*de* Costache Zavu) 586
REPUBLICA ARABĂ YEMEN (*de* Florian Mihai) . . . 591
REPUBLICA DEMOCRATĂ POPULARĂ A YEMENULUI (*de* Mihai Florian) 596
ZAIR (*de* Gheorghe Barbu) 602
ZAMBIA (*de* Ştefan Păpureanu) 610

MISIUNILE DIPLOMATICE ALE ROMÂNIEI PE LÎNGĂ ORGANIZAŢII INTERNAŢIONALE

Misiunile permanente ale României pe lîngă Organizaţia Naţiunilor Unite (New York şi Geneva) (*de* Ion Voicu) . 623
Delegaţia permanentă a României la U.N.E.S.C.O. (*de* Constantin Angheluţă) 645
Misiunea permanentă a României pe lîngă Agenţia Internaţională pentru Energia Atomică (*de* Dumitru Ţibuleac) 661

Anexa I — Miniştrii afacerilor externe ai României după 23 august 1944 671

Anexa a II-a — Primii reprezentanţi diplomatici străini în România (1948—1972) 672

Iindice alfabetic 681

BCUIAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tehnoredactor: FLORIAN SĂPUNĂRESCU

Coli editură 36,36. Coli tipar 45
Bun de tipar 16 decembrie 1973
Apărut — decembrie 1973

Bucureşti
Republica Socialistă România

BCU "SIC" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1985

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY